GOANA DUPA AUR

COLECTIA WESTERN

GOANA DUPA AUR

*** în relatarea martorilor oculari ***

Antologie alcătuită şi tradusă de
ALFRED NEAGU

După volumul apărut la
EDITURA ALBATROS
1977

CUPRINS

Cuvânt înainte

„Aurul întruchipează perfecţiunea, el înseamnă comori şi cine îl stăpâneşte face tot ce doreşte în lume, ba poate chiar să ducă sufletele oamenilor în paradis.” *Aceste patetice cuvinte aparţin lui Cristofor Columb şi par a trăda vântul care l-a împins pe marele descoperitor spre ţărmurile Lumii Noi. Conchistadorii au bântuit America Centrală şi de Sud mulţi ani în căutarea fântânii bogăţiei, fără să-şi poată potoli setea de aur.*

La trei secole şi jumătate de la descoperirea Americii, părea că acest vis murise, dar au fost de ajuns câteva grăuncioare da aur adunate în scocul unui gater din California pentru ca vechiul miraj al conchistadorilor să reînvie cu vigoare.

Forţa magnetică a unui singur cuvânt – AUR – a dezrădăcinat populaţii întregi; zeci, sute de mii de oameni şi-au părăsit casele şi gospodăriile, minaţi de un vis tulbure de grabnică îmbogăţire, pe un tărâm necunoscut.

T*urmele de bizoni s-au oprit uimite în faţa convoaielor de care ce începură a brăzda preriile, croind drumuri noi, la marginea cărora au apărut şi mormintele primelor victime ale goanei după aur; adormita coastă californiană, unde – aşa cum spune unul dintre autorii incluşi în antologie – trecea câteodată un an întreg fără să vezi cum arăta culoarea unui dolar, a fost deodată invadată de potop de oameni, unii veniţi tocmai din mijlocul bătrânei Europe sau chiar din Australia, iar pe mesele sale de joc au început să apară grămezi de aur şi bani, cum nu se mai pomenise nici în cel mai bezmetic delir; soarele fierbinte al Californiei dădea dimineaţa cu ochii de aşezări ivite ca ciupercile după*

ploaie, pentru ca a doua zi să vadă numai rămăşiţele lor marcând exodul minerilor de la un teren la altul. În căutarea aceluiaşi metal preţios; oamenii abandonau repede totul în urmă, înfulecau repede, se saturau repede, porneau la drum minaţi de o nepotolită nerăbdare, se îmbogăţeau repede, pierdeau repede tot ce câştigaseră, trăiau repede, pătimaş şi adesea mureau la fel de repede la marginea terenului aurifer sau la masa de joc, în urma unui schimb de focuri de revolver.

După primul val de entuziasm, căruia i-au căzut pradă cei dintâi imigranţi în California, s-a văzut cu amărăciune că toată această goană după aur – cu toate suferinţele şi privaţiunile ei aproape de neînchipuit – nu era decât un imens joc de noroc, la care fuseseră antrenaţi sute de mii de oameni şi de la masa căruia s-au ridicat doar câţiva îmbogăţiţi, restul minerilor fiind obligaţi să trăiască drama dezrădăcinaţilor, învinşilor, a oamenilor fără căpătâi, în adevăratul sens ai cuvântului – fenomen tipic lumii capitaliste.

Fiecare rând din antologia de faţă poartă marca faptului autentic, a *adevărului. Toţi autorii incluşi în ea au trăit febra aurului, au fost eroi şi martori ai epopeicei goane după aur. Cărţile lui Buffum şi Delano au constituit veritabile ghiduri ale vremii, lucrări de căpătâi pentru oricine pornea spre mult râvnitul tărâm al aurului, oferind îndreptări practice asupra drumului de ales, asupra uneltelor necesare oricărui căutător de aur, îmbrăcămintei potrivite acestui meşteşug şi chiar asupra codului etic al acestor meleaguri necunoscute. Manly a fost, la rândul său, eroul unuia dintre cele mai dramatice episoade din analele goanei după aur i odiseea primei traversări a deşertului – numit de atunci încoace – Valea Morţii. Autorul a străbătut de trei ori această vale – pe care mulţi n-au reuşit s-o parcurgă nici măcar o dată – pentru a-şi salva tovarăşii rămaşi în urmă.*

Antologia vrea să refacă oarecum monografic epoca zbuciumată a goanei după aur în liniile sale esenţiale: drumul spre ţara făgăduinţei, viaţa aşezărilor miniere în momentele culminante şi în timpul refluxului febrei metalului galben. Toate aceste mărturii au în primul rând valoarea autenticului, a relatării directe, nemijlocite a lucrurilor văzute şi trăite. Nici unul dintre autorii de faţă nu a ambiţionat un loc în posteritate. E.G. Buffum sublinia; „Paginile care urmează au fost aşternute pe hârtie currente calamo[1], *în scurte răgazuri răpite altor preocupări, în mijlocul sunetelor de ciocane, ferăstraie şi alte zgomote, în mijlocul agitaţiei, neastâmpărului, speculaţiilor şi vacarmului oraşului San Francisco, în ajunul plecării mele spre noi explorări în zona importantelor mine din sud. În aceste împrejurări nu-şi bate nimeni capul cu stilul. Nimeni nu poate cere unui căutător de aur din California să piardă ceasuri întregi cu şlefuitul frazelor, cu rotunjitul perioadelor, ca unui literat parizian".*

Totuşi aceste cărţi au rămas drept lucrări de referinţă pentru patetica perioadă a goanei după aur, au constituit surse de prim ordin pentru literatura de mai târziu, ca şi pentru mulţimea scenariilor western.

Cititorul are prilejul să judece singur distanţa de la realitate la ficţiune şi până la marele şi micul ecran.

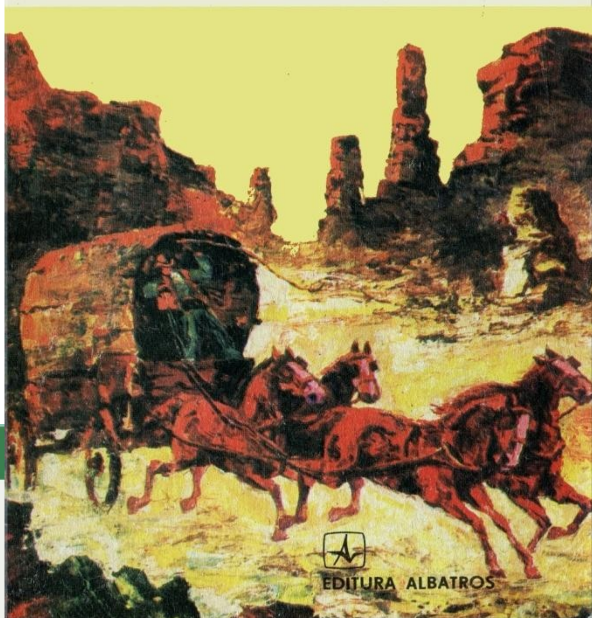
Alfred Neagu.

[1] În goana condeiului (în limba latină în original) (n.t.)

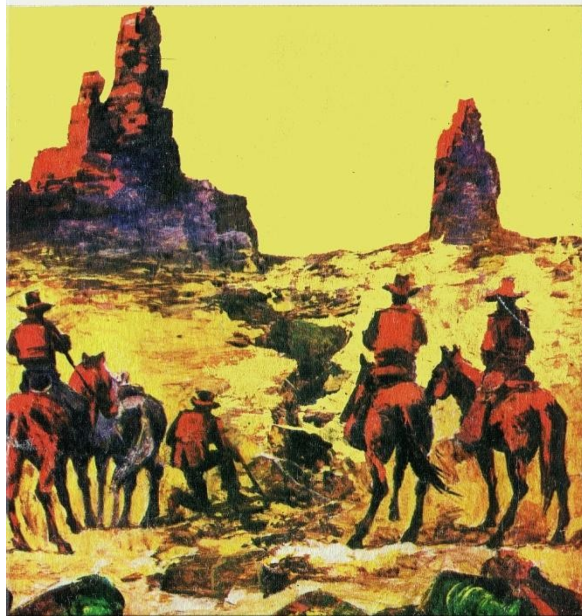
Coperta originala:
DUMITRU IONESCU

GOANA DUPĂ AUR

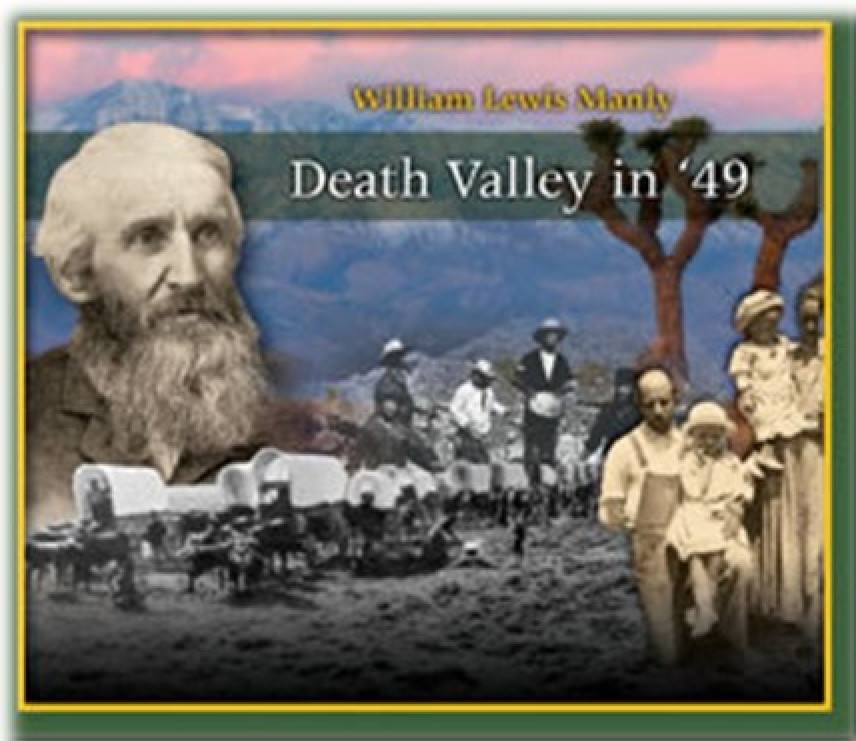

.ei 16

WLLLIAM LEWIS MANLY

«**W L. Manly** a fost unul din deschizătorii de noi drumuri spre California la începutul exodului în căutarea aurului. Manuscrisul primei relatări a acestei expediţii a dispărut, mistuit într-un incendiu.

Cartea „**Valea Morţii în ’49**”, prezentată aici în versiune abreviată, a apărut mult mai târziu, în 1894. (n.t.).»

PE DRUMUL CALIFORNIEI

Din vreme în vreme se iscau zvonuri despre un ţinut mai mănos spre soare-apune şi adesea izbucnea printre oameni un fel de molimă a vestului sau a pionieratului. Prin 1845 am fost şi eu uşor atins de această boală din cauza istoriilor auzite despre Oregon. Mi s-a spus că guvernul îţi dădea pământ pentru o fermă bună dacă te strămutai în acele locuri şi făceai şi niscaiva îmbunătăţiri. Oamenii povesteau că era un ţinut cu un pământ rodnic, multe păduri, vânat şi peşte berechet şi vreo câţiva indieni, cât să dea puţin iz de aventură întregii tărăşenii. Iarna, vremea era tare blândă, după cum auzisem şi m-am socotit eu că locul îmi venea turnat. De îndată am început să mă gândesc la toate câte aveam nevoie pentru drum şi am văzut că-mi trebuiau pe puţin doi ani ca să le încropesc. Nimeni nu se gândea să pornească spre California, în momentul acela, pentru simplul fapt că pe atunci California nu aparţinea încă Statelor Unite.

Prin iarna lui 1848-1849 au început să circule tot felul de zvonuri că s-ar fi aflat aur în California, dar îndeobşte la noi nu li s-a dat prea multă crezare până n-au fost întărite de spusele unui ofiţer şi cum oamenii noştri erau obişnuiţi cu minele şi mineritul, se iscă o adevărată febră a aurului, uşor

molipsitoare. Domnul Bennett a fost şi el atins şi şi-a vândut ferma, iar eu am simţit o schimbare în pasiunea mea pentru Oregon şi am început să visez cu înfrigurare că scoteam la lumină pulberea aurie. Nimic nu ne mai putea vindeca decât o călătorie până acolo şi ne-am hotărât îndată s-o stârnim.

Fiindcă până-şi arăta iarba colţul mai erau vreo câteva săptămâni bune, m-am gândit să-mi tăbârcesc barca şi câteva capcane peste un braţ al râului Wisconsin şi să mă pornesc spre Câmpia Câinelui, ca să încolţesc vreo câteva dihănii şi să-mi fac rost de un ponei indian pe care să călăresc până-n California. La Mineral Point nu era rost să pui mâna pe vreun bidiviu. M-am agăţat de un vapor care tocmai urca pe fluviu, am ajuns în Valea Crucii, unde exista o singură locuinţă şi aparţinea unui negustor olandez de la care am cumpărat un ponei de Winnebago, lăsat de stăpânul său peste iarnă într-o mică insulă plină de hăţişuri şi m-am socotit eu că de putuse ierna animalul numai cu uscături şi păpuriş atunci era destul de încercat ca să mă ducă şi pe mine prin prerii. Am dat pe el treizeci de dolari şi am văzut că era o fiinţă jigărită şi leneşă. Totuşi mă gândeam că atunci când avea să dea de iarbă şi să pună oleacă de carne pe coastele acelea sfrijite ale lui, poneiul avea să se mai învioreze, aşa că i-am petrecut o funie pe după gât şi m-am pornit cu el la vale, pe lângă fluviu. Când am ajuns la Toporu' Ştirb, am văzut că apele râului crescuseră, dar n-a fost treabă grea de trecut dincolo fiindcă poneiul meu se simţea ca o raţă în apă.

Înainte de a pleca de la ferma lui Bennett mi-am modificat închizătorul puştii şi am făcut rost de muniţie să-mi ajungă doi ani. Apoi mi-am mai argăsit vreo câteva piei frumuşele de căprioară şi am dat să mi se facă un rând zdravăn de veşminte (ca să fiu sincer, le-am croit şi le-am cusut eu cu mâna mea).

La Valea Câinelui am găsit o scrisoare de la Bennett, în care-mi spunea că din cauza vremii iarba era încă atât de prizărită, încât avea să mai întârzie plecarea cu vreo două-trei săptămâni, aşa că făceam bine dacă mă întorceam să pornesc cu el o dată. Dar cum scrisoarea nu avea dată, nu-mi rămânea decât s-o ghicesc. La început aveam de gând s-o iau drept spre vest, spre Râpa Sfatului, ca să-i întâlnesc acolo pe ceilalţi, dar acum am socotit că era mai bine să mă întorc la Mineral Point ca să mergem toţi o dată, sau, dacă ei s-ar fi pornit, s-o iau repede pe urmele lor şi să-i ajung.

La întoarcere, râul Kickapoo se umflase prea mult pentru ca să încerc a-l trece prin vad, aşa că am jupuit nişte coajă de tei şi din câteva trunchiuri am făcut o plută pe care să-mi car puşca şi pătura. După ce-am îmboldit poneiul să treacă dincolo, am pornit şi eu după el. A trecut repede înot, dar se pare că nu i-a plăcut prea mult în partea cealaltă, pentru că, înainte de a ajunge şi eu acolo, s-a înturnat fără să-i pese de vorbele mele. Am luat-o şi eu cu pluta înapoi, dar m-a dus apa la vale o bună bucată; am prins ticălosul şi iar l-am îmboldit să treacă dincolo, iar când am ajuns şi eu cu pluta pe la mijlocul apei, individul s-a întors şi mi-a jucat acelaşi renghi. Am început să mă gândesc la vechea parabolă cu omul, vulpea, gâsca şi baniţa de grăunţe, dar am rezolvat problema în felul meu, am încropit un curmei de tei de care am legat un bolovan, l-am trecut pe celălalt mal, apoi cu celălalt capăt al curmeiului am legat poneiul şi l-am expediat după bolovan. De data asta s-a astâmpărat. După trei zile de bălăcit prin pâraie şi de bătut drumuri grele, am ajuns la Mineral Point ca să aflu că Bennett plecase de două săptămâni şi luase cu el şi lucrurile mele. După cum ne înţelesesem de la început.

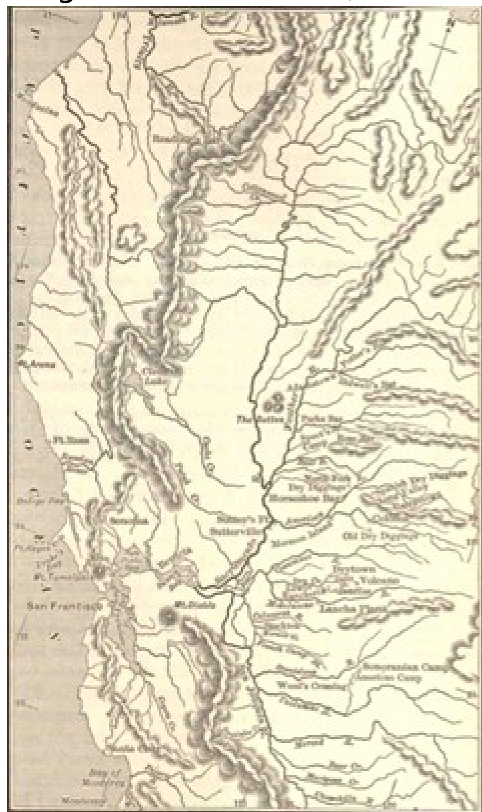
Eram puţin cam încurcat, dar am pornit spre Dubuoue, cu

puţinul meu bagaj, am trecut singur apa chiar acolo am luat-o pe drumuri desfundate până am ajuns din urmă un şir de care, la vest de râul Desmoines. Erau din Milwaukee şi aparţineau unui oarecare domn Blodgett şi câteva nopţi la rând am poposit împreună cu oamenii convoiului până am ajuns la Missouri.

În ultima zi, sau în ultimele două zile, am luat-o repede la picior şi am ajuns înaintea lor la râu. Acolo erau vreo câteva care californiene şi câteva tabere, aşa că mi-am slobozit poneiul şi am început să mă uit prin preajmă Am trecut printr-un fir de apă spre o limbă de pământ de lângă râu. Unde era un oficiu poştal, o prăvălie şi câteva cabane. Întâi am căutat vreo scrisoare, dar nu era nici una pentru mine Apoi am început să mă uit după vreun anunţ prin saloonuri şi prăvălii, să citesc numele scrijelite pe bârnele caselor şi pe oriunde credeam că aş putea să dau de vreo urmă de-a prietenilor pe care-i căutam, nimeni nu-i văzuse, nimeni nu auzise de ei. După ce-am tot căutat vreo jumătate de zi am trecut din nou. Cam amărât. Apa în partea astălaltă. Unde-mi lăsasem calul la început m-am gândit să mă întorc şi să mai aştept un an. Dar la tabără, unde-mi lăsase poneiul, nu era decât un mic convoi de care şi drumul nu era sigur decât alături de un convoi ca lumea. M-am întors în tabără, m-am tras într-un colţ am început să-mi zdrobesc mintea ce să fac şi am vorbit despre asta şi cu Chas, Dallas, din Lynn, Iowa, stăpânul convoiului.

Toate lucrurile mele şi puşca erau la Bennett. Iar eu aveam cu mine puşca lui de calibru mic. Un cort prizărit, uşor, o tigaie, o cană de tablă, o bluză de lână şi hainele de pe mine. Cum n-aveam para chioară să-mi fac rost de alte lucruri am cam socotit să mă întorc înapoi, dar tocmai atunci Dallas îmi spuse că de mă angajam să-i mân unul din care în timpul drumului avea să-mi dea adăpost şi mâncare, iar eu puteam să-mi las calul slobod laolaltă cu ai lui.

M-am gândit şi m-am răzgândit, iar în cele din urmă mi-am pus lucrurile în car, am apucat biciul şi am început să îndemn boii. Dallas avusese de gând să facă rost de provizii acolo, dar n-a reuşit, aşa că ne-am pornit la vale către St. Jo, urmând foarte îndeaproape cursul râului. Am poposit lângă acea localitate, am intrat pe jos în târg şi am dat de un convoi de numai câteva care, pe şleaul cel mare al emigranţilor vestului.

THE GOLD REGION IN 1848, FROM TUOLUMNE TO TRINITY.

Eu aveam în seamă o pereche de boi şi una de vaci. Ştiam cum se îndeamnă vitele, dar la început am cam avut necazuri cu animalele acelea ciufute, până s-au dumirit că mă purtam blând cu ele şi apoi lucrurile au mers strună.

Ajunsesem într-un stat sclavagist şi aici am văzut eu prima oară un negru scos la mezat. De o parte a străzii era un fel de tribună, cum se ridică la noi pentru discursuri politice. Vânzătorul se urcă la tribună, cu un negru de vreo 18 ani şi după ce lăudă toate calităţile acestuia din urmă, silindu-l pe băiat să stea drept şi să se arate cât era de mândru, începu să invite amatorii să facă oferte şi acestea porniră de la cinci sute de dolari. Răpăi cu ciocanul, îndemnând amatorii, de parcă ar fi vândut un juncan şi când domnul Rubideaux, fondatorul

târgului St. Jo, oferi opt sute de dolari, preţul se opri aici şi băiatul fu vândut. Pe mine, cu educaţia mea din New England, toată povestea m-a cam tulburat.

Aici Dallas şi-a făcut rost de provizii şi după ce-au fost încărcate făina şi slănina, omul de la bac ne-a cerut cincizeci de dolari ca să ne treacă dincolo. Dallas a socotit preţul prea mare, aşa că am luat-o înapoi, mergând încă o zi în susul apei, până am ajuns la un alt bac unde am trecut cu numai treizeci de dolari. De aici am pornit să traversăm ţinutul, mai mult de-a dreptul decât pe drum, până am ajuns pe şleaul de la St. Jo şi curând ne-am trezit pe valea râului Platte.

La primul popas pe râul Platte m-am învelit în pătură, sub car şi mai mult m-am gândit decât am dormit, dar mă încurcasem în aventura asta şi nu-mi rămânea nimic altceva de făcut decât să merg mai departe. Auzisem că erau două forturi în drumul nostru, noul fort Kearney şi fortul Laramie, la sud de râul pe care trebuia să-l trec? În înainte de a ajunge la Trecătoarea de Sud, din Munţii Stâncoşi, iar dincolo de acestea nu mai era nicăieri nici un loc unde să cumperi hrană sau leacuri de boală. Convoiul nostru de numai cinci care, cu zece bărbaţi, o femeie şi trei copii, nu era o forţă prea grozavă în faţa indienilor, dacă aceştia aveau de gând să ne scarmene şi mi se părea că încercarea noastră era cam îndrăzneaţă; un convoi mai mare ar fi fost mai sigur…

Dacă domnului Dallas nu i-ar mai fi plăcut ochii mei şi m-ar fi concediat, eu, rămânând numai cu puşca şi poneiul, aş fi fost cam la ananghie; dar m-am hotărât să merg mai departe şi să-mi încerc norocul cu sălbaticii, care nu s-ar fi ales de pe urma mea decât cu părul şi puşca, de s-ar fi arătat duşmănoşi. Trebuie să mărturisesc că drumul care mă aştepta nu-mi părea nici prea drept, nici prea luminos, dar speram că avea să fie mai bine decât gândeam eu. Aşa

că mi-am înjugat boii şi vacile la car şi am mânat mai departe. Carele celelalte aveau câte doi oameni, ce minau vitele cu rândul, aşa că la două zile o dată se puteau duce la vânătoare de voiau, dar eu tot cu biciul mă ţineam toată ziua, iar puşca odihnea în car.

Când am ajuns la Pârâul Sărat, am văzut că malurile erau abrupte, aşa că am fost nevoiţi să legăm carele cu o funie groasă pe care am înfăşurat-o de câteva ori în jurul unui par şi apoi le-am slobozit încet la vale; în schimb, în partea cealaltă, împingeam carele alături de vite. Ne apucă noaptea înainte să trecem jumătate din care dincolo şi, deşi nu căzu strop de ploaie, spre dimineaţă apa crescu ajungând la vreo trei metri. Din lada unui car am făcut o barcă şi am încropit un fel de pod umblător; apoi am tras carele şi, cu toate că dispăreau sub apă, ieşeau în partea cealaltă întregi.

Dallas şi ai lui mergeau într-un car tras de o pereche de cai, Dick Field era bucătarul nostru, iar restul oamenilor minau vitele. Noaptea puneam câte un om de pază care să vegheze să nu dea indienii peste noi, sau să nu se răzleţească animalele şi să pierdem timpul căutându-le. Când am ajuns la câteva mile de fortul Kearney, cred că la 3 iulie, am poposit lângă râu, aproape de nişte smârcuri cu mulţi plopi şi sălcii. După-amiază, dinspre vest, se arătă în galop un cal care se amestecă apoi cu ai noştri ce păşteau puţin mai departe. Dimineaţa au venit doi soldaţi de la fort şi au întrebat de calul rătăcit, dar Dallas le spuse că nu a văzut nici urmă de cal, iar soldaţii nu s-au mai ostenit să se uite prin desişuri după el. Probabil că era mai uşor să se întoarcă la fort şi să raporteze: „L-au luat indienii”.

Când am pus animalele la căruţă, Dallas a înhămat calul rătăcit alături de al său, dar în aşa fel încât atunci când aveam să trecem pe lângă fort, calul să se afle în partea opusă; când ne-am apropiat de fort, a luat-o înainte pe jos

şi i-a ţinut pe ofiţeri de vorbă în vreme ce oamenii lui au mânat carele mai departe şi calul n-a fost descoperit. Treaba asta nu mi-a plăcut prea mult, fiindcă, dacă am fi fost prinşi, am fi fost scărmănaţi toţi cum trebuie şi probabil că şi bunurile celor nevinovaţi aveau să fie confiscate. Ideile mele despre cinste, dobândite în New England. Erau cam zdruncinate.

Când am ajuns la râul Platte de Sud, ne-a trebuit o zi întreagă ca să trecem prin albia nisipoasă, pentru că mai întâi am fost nevoiţi să căutăm un vad bun, încercând adâncimea cu piciorul dintr-o parte în alta şi-apoi când am început să trecem carele, n-am îndrăznit să ne oprim o clipă de teamă ca ele să nu se afunde în nisipul mişcător. N-am avut necazuri la traversare, iar când ne-am ridicat tabăra pe celălalt mal şi-a făcut apariţia la vreo două sute de metri un bizon singuratic şi toţi câţi eram acolo ne-am luat după el, unii chiar pe jos. Călăreţii l-au întrecut îndată, dar bizonul nu s-a arătat dornic să se ferească din calea lor, aşa că au deschis focul asupra lui. Nu s-a clintit din loc şi oamenii s-au apropiat. Domnul Rogers era călare pe un cal cu apărători la ochi; se apropie la o distanţă convenabilă ca să-şi descarce „coltul” când, deodată, bizonul se răsuci, calul nu putu să vadă mişcarea destul de iute ca să se ferească şi trebui să suporte atacul bătrânului animal, care-şi repezi coarnele în el şi-i făcu o rană de vreo şase inci într-o coapsă, în vreme ce Rogers se trezi zburând peste capul calului, iar când atinse pământul, o tuli frumuşel cât îl ţineau picioarele. Ceilalţi hărţuiră bizonul încă vreo jumătate de milă şi, până la urmă, după ce primi vreo cincizeci de gloanţe, animalul căzu, dar tot mai ţinea fruntea sus, sfidător, primind foc după foc şi scuturând mânios din cap, până când un glonţ în coastă îl doborî definitiv. Vântul acesta ne-a oferit multă carne, care, deşi cam tare, era o plăcută schimbare de regim după slănină.

Eu n-am luat parte la expediţie decât în calitate de spectator.

Cercetând apoi animalul, am văzut că multe gloanţe se opriseră în părul lăţos şi bătucit care-i creştea pe frunte şi nici unul nu ajunsese până la ţeastă. Câteva zile mai târziu am fost nevoiţi să ne oprim de-a binelea din cauza unei cirezi de bizoni care ne-a tăiat calea. Veneau din susul apei şi mergeau spre sud. Animalele mai tinere mergeau înainte, iar în urmă veneau vacile bătrâne şi nişte matahale de tauri lăţoşi. Toţi alergau în trap grăbit, limbile le atârnau din gură şi nici un bizon nu părea să ne fi băgat în seamă, deşi nu eram decât la o sută de metri de ei. Am fost nevoiţi să ne păzim vitele înjugate şi cele slobode ca să n-o rupă la goană, fiindcă arătau tare mirate şi oarecum speriate de aceste neamuri ale lor din prerie. Apoi am întâlnit multe cirezi mari de bizoni pe care le zăream de departe. De multe ori în depărtare ni se părea că vedem întinderi nesfârşite de desişuri, dar când ne uitam mai atenţi erau turme imense de bizoni. Se arătau şi antilope, dar acestea preferau locurile mai înalte şi era greu să te apropii de ele destul de mult ca să poţi trage ca lumea. Cu toate astea am doborât destul vânat, care a constituit o hrană bună. Cu cât mergeam mai departe, întâlneam tot mai mult vânat mare, precum şi lupi şi câini de prerie, cei dintâi părând a se aţine pe urmele bizonilor.

Cam în timpul ăsta ne-am întâlnit cu un ciudat convoi îndreptându-se spre est, din care făceau parte vreo cinci-şase mormoni din Salt Lake, toţi călare pe nişte catâri mici, spanioli. Erau îmbrăcaţi în piei de căprioară, cu mocasini şi pinteni uriaşi care zdrăngăneau, agăţaţi de călcâie, cu rotiţele de vreo patru inci. Fiecare era înarmat cu puşcă, pistol şi un cuţit cât toate zilele. Arătau cam fioroşi, cu părul lăţos şi bărbile lungi, cu pălăriile lor vechi cu boruri largi şi, în general, aveau un aer de sălbatici.

Treceam adesea pe lângă câte un mormânt săpat la marginea drumului şi uneori o scândurică, la căpătâi. Arăta că sărmanul murise de holeră. Multe morminte fuseseră răscolite de lupi şi pătura în care fusese învelit cadavrul era trasă la o parte.

Stând de vorbă cu vreo câţiva militari, am aflat multe cu privire la drumul care ne aştepta spre vest. Ne-au spus, mai ales, că eram în mare întârziere, că nu mai puteam ajunge la timp în California pentru că trebuia să trecem munţii Sierra Nevada, care, ziceau ei, aveau să fie acoperiţi de zăpadă în noiembrie, sau chiar şi mai devreme şi vom fi nevoiţi să iernăm la Salt Lake. Vreo câţiva dintre oameni l-au auzit pe domnul Dallas repetând familiei sale acelaşi lucru, adăugind însă că, de rămâneau peste iarnă la Salt Lake. Avea să dea drumul căruţaşilor îndată ce ajungeau acolo, deoarece nu-i convenea să-i hrănească toată iarna.

Pentru mine era o veste foarte proastă, fiindcă ştiam ce-i aşteaptă pe aceşti nefericiţi; şi perspectiva de a fi aruncat printre ei, fără un ban cu care să-ţi cumperi măcar un codru de pline, era destul de neagră. Din câte ştiam eu, acolo nu era rost să găseşti de lucru, nici dacă munceai numai pentru masă şi casă, iar ceilalţi căruţaşi împărtăşeau temerile şi dezamăgirea mea. Cum eram la mare ananghie,

ne-am strâns la sfat şi l-am chemat şi pe patron ca să ştim despre ce era vorba. Domnul Dallas veni şi omul nostru îi spuse cum stăteau lucrurile, îi mărturisi părerile noastre şi-l întrebă ce ne putea spune despre toată tărăşenia asta. Patronul se mânie pe noi destul de rău, vorbi puţin şi înjură mult, Iar miezul spuselor sale suna cam aşa:

— Convoiul ăsta-i al meu şi am să fac cu el taman ce mi-o trece mie prin minte şi nu-mi pasă nici cât negru sub unghie ce-or să spună sau or să facă nişte indivizi ca voi. N-am să vă hrănesc toată iarna pe degeaba şi când ajungem la Salt Lake, n-aveţi decât s-o luaţi încotro vedeţi cu ochii, fiindcă mie n-o să-mi mai faceţi trebuinţă.

Am mai stat noi puţin de vorbă cu el, dar deocamdată nu puteam face nimic altceva decât să ne batem gura de pomană… Apoi am mai stat de vorbă noi între noi şi atunci şi în zilele următoare, în timpul drumului. Am început să ne gândim că singurul chip de a o scoate la capăt la Salt Lake era să ne facem mormoni şi pe nici unul dintre noi nu-l prea îmboldea nici credinţa, nici cheful la aşa ceva, dar nici nu ne puteam gândi să ne oprim din drum şi să pierdem atâta timp; iar de nu aveam parte de tare mult noroc în călătoria asta, nu ne mai rămânea decât să împărtăşim soarta tuturor păcătoşilor.

Ajunsesem la Râul Dulce şi se şi vedeau zăpezile pe Munţii Stâncoşi, înaintea noastră, care ne aduceau aminte că iarna bătea la uşă şi noi nu făcusem decât ceva mai mult de jumătate de drum. Nu eram prea fericiţi, dar din vreme în vreme ne mai împăcăm inima făcând haz şi noi de câte un caraghioslâc…

Căpitanul companiei care ne întovărăşea avea cu el o doamnă tare mândră şi când aşezam tabăra, se retrăgeau amândoi într-un cort foarte arătos. Bucătarul companiei le servea masa în intimitatea cortului şi păreau amândoi grozav de fericiţi. Toţi gândeau că tare mai fusese norocos

căpitanul de avea o tovarăşă de drum atât de bine făcută şi călătorea astfel spre terenurile aurifere pe cheltuiala guvernului.

Se pare că între căpitan şi locotenent se iscă puţină gelozie şi, într-una din zile, îi văd stând mânioşi, faţă-n faţă, dinaintea cortului căpitanului, amândoi călare, cu carabinele de-a curmezişul pe şa. Schimbaseră câteva cuvinte tăioase şi păreau că se încinseseră până la punctul la care erau gata să tragă unul în celălalt. La un moment dat locotenentul îşi mişcă puţin mâna dreaptă, dar căpitanul îl zări îndată şi-i strigă:

— Lasă arma în pace sau te împuşc! Şi vorbind astfel, apucă şi el arma şi o îndreptă către celălalt ofiţer.

În vremea asta. Doamna căpitanului stătea în uşa cortului şi, când văzu că favoritul ei îndreaptă arma spre locotenent, bătu din palmele ei mici şi delicate, tare încântată:

— Ia priviţi la căpitan! Ce viteaz îmi e!

Şi se porni tare pe râs, văzând că domnul şi stăpânul vădeşte atâta virtute militară. Ea se arătă cea mai încântată de toată afacerea asta. Nu ştiu prea bine ce gândeau ceilalţi, dar mie nu mi-a venit să cred că doamna şi căpitanul erau soţ şi soţie. Locotenentul nu era un fricos, dar, socotind că prudenţa e cea mai bună dovadă de curaj, se stăpâni şi nu recurse la armă. Şi îndată cei doi o porniră călare în direcţii opuse.

Am trecut pe lângă o stâncă ce se ridica din albia Râului Dulce, numită Stânca Independenţei. Era acoperită cu mii de nume de oameni care trecuseră pe acolo. Unele erau tăiate adânc în piatră, altele abia scrijelite, iar altele dichisite cu vopsea. Am pierdut o mulţime de timp căutând numele lui Bennett, dar nu l-am aflat nicăieri. De i-aş fi găsit numele şi aş fi ştiut că a trecut teafăr şi nevătămat prin acel loc. Aş fi fost puţin mai întărit în sufletul meu în

acele zile pline de nesiguranţă. Unii puseseră şi data la care trecuseră pe acolo şi-mi făceam socoteala că aceia poate se aflau destul de aproape de tărâmul aurului…

Când am dat la Izvoarele Pacificului de prima apă care curgea spre coasta Pacificului, noi, căruţaşii, am ţinut un mic sfat între noi cu privire la noua situaţie. Am strâns grămadă o mulţime de „dacă”, ajungând la următoarele: dacă râul era destul de mare, dacă am fi avut o barcă, dacă ştiam drumul, dacă n-am fi dat în cale de praguri sau locuri dificile, dacă făceam rost de provizii îndestulătoare, dacă aveam destulă îndrăzneală să ne pornim într-o astfel de călătorie etc. Etc., atunci probabil să avem norocul să ajungem, cumva, undeva, la ocean. Şi acum că ajunsesem la primul, „Dacă” – un râu destul de mare pentru o barcă mai mică – am început să ne gândim mai serios la ceilalţi „dacă”.

Tot umblând de colo-colo, am dat şi de al doilea „dacă” sub forma unei mici ambarcaţiuni de bac, îngropată în nisipul unui banc şi nu ne-a trebuit prea mult timp ca s-o scoatem la lumină şi s-o punem în stare de plutire, fiind destul de mare ca să transporte de pe un mal pe altul un car întreg.

Apoi m-am dus la Dallas şi i-am spus ce ne gândisem noi să facem şi, spre surprinderea noastră, nu s-a împotrivit, ci mi-a oferit pe dată şaizeci de dolari pentru ponei. Ne-a spus că voia să ne vândă şi nişte făină şi slănină să avem de drum…

Ne-a mai dat nişte funii pentru parâme la prova şi la pupa, vreo două topoare. Şi ne-am trezit cu toate astea grămadă la marginea drumului. Apoi, noi şase am predat biciul. Domnul S. McMahon, văcar, o vreme şovăi, neştiind ce să facă, dar, fiindcă Dallas îl îmboldea să se hotărască odată, omul aruncă şi el biciul şi spuse:

— Eu mă duc cu băieţii!

…Aşa că ne-am despărţit, micul convoi luând-o încet mai departe spre vest; căpitanul detaşamentului militar, cătanele şi vesela doamnă o porniră pe drumul Oregonului, iar noi ne-am aşezat pe malul râului care-şi mâna apele spre marele Pacific. Fiecare grup ură celorlalte mult noroc, noi am respirat adânc de câteva ori şi apoi ne-am pus serios pe treabă ca să ne ducem planurile la împlinire.

*

*   *

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să ne organizăm şi să alegem un căpitan; în ciuda împotrivirii mele, am fost desemnat pentru această înaltă slujbă… Cercetând vechea barcă, am văzut că era în stare destul de bună, nisipul păstrând-o foarte bine. Sub barcă, în nisip, am găsit şi două vâsle. Apoi ne-am uitat după nişte prăjini ca să le folosim drept ghiondere în cursul navigaţiei… Am tras barca la mal, ne-am încărcat calabalâcurile şi apoi ne-am suit şi noi. Pentru barca aceea nu era o încărcătură prea mare şi ni se părea că numai noi apucasem singurul drum ca lumea spre Pacific; ne miram cum de toţi ceilalţi puteau fi atât de orbi ca să nu-şi dea seama. Am desfăcut parâmele, am împins barca în curent şi am început să mergem la vale, fără multă bătaie de cap şi foarte comod, simţindu-ne mult mai fericiţi decât dacă am fi luat-o spre Salt Lake. Unde ne pândea soarta de a petrece iarna.

Mergând la vale, râul devenea tot mai iute şi mai învolburat, iar în albie începură să apară multe stânci primejdioase, greu de ferit. Apa nu era prea adâncă, dar curgea cu un vuiet atât de puternic, încât trebuia să strigăm destul de tare ca să ne auzim. Odată, în timp ce mergeam la vale foarte repede, am proptit ghionderul în albie ca să împing iute barca să nu se lovească de o stâncă, dar prăjina s-a înfipt într-o crăpătură şi, în loc să dau drumul, din smucitură, la ghionder. M-am trezit zvârlit din

barcă de prăjina care se arcui şi am nimerit în mijlocul râului. M-am lovit destul de zdravăn la spinare şi m-am udat ciuciulete, dar am pornit înot spre mal, petrecut de strigătele de încurajare ale băieţilor, care-şi vânturau pălăriile şi scoteau urale pentru căpitanul lor când au văzut că nu păţise nimic. Le-am spus că nu conta atâta vreme cât ţineam calea apei spre California şi că astfel de întâmplări erau de aşteptat. După cât ne puteam da noi seama, pluteam cam cu treizeci de mile pe zi la vale, ceea ce era mai mult decât puteau trage nişte vite trudite.

Într-un loc, de-a lungul malului, era o perdea deasă de sălcii şi, puţin mai în spate, un perete drept de stâncă, iar între ele se întindea un petic de pământ cu o iarbă verde minunată. Trecerea noastră sperie o turmă de cerbi aflată pe păşune şi toţi o porniră în galop la vale ca o herghelie de cai. Ural însă intră într-un defileu cu pereţi foarte abrupţi şi nu avea pe unde ieşi; am pus la intrare pe unul dintre noi de gardă, iar alţi trei ne-am luat pe firul defileului după el. A fost cea mai delicioasă carne care se putea găsi în Munţii Stâncoşi. Am urcat leşul în barcă şi am pornit iar la vale.

Până aici ne-a mers foarte bine, fiecare pe rând treceam la cârma bărcii în vreme ce ceilalţi stăteau lungiţi sau dormeau. O vreme ne-am strecurat printre doi pereţi de stâncă între care râul curgea vijelios şi eram nevoiţi adesea să coborâm din barcă şi s-o împingem peste stânci, uneori chiar ducând-o pe sus. Munţii păreau să crească mereu de ambele părţi, cu cât înaintam mai mult; din loc în loc vedeam copaci aplecaţi deasupra râului şi, sus, pe ţancuri, se zăreau capre de munte, uitându-se la noi; păreau că sunt la o milă deasupra noastră, aşa că se aflau în siguranţă. Acolo era sălaşul lor şi arătau atât de netulburate, de parcă ne stârneau să le urmăm. Pe un mal am văzut un plop bătrân cu o urmă de topor pe trunchi – singurul semn că mai trecuse cineva pe aici. Cât am

străbătut defileul acesta adânc, n-am doborât nici un vânat şi am început să simţim lipsa proviziilor proaspete.

Am trecut pe lângă multe canioane adânci, întunecate, care dădeau în albia principală şi, într-un loc, unde am găsit o stâncă netedă, spânzurând oarecum deasupra râului, m-am căţărat dincolo de urma lăsată de nivelul cel mai înalt al viiturii, care se vedea foarte limpede şi după ce am amestecat nişte grăsime cu praf de puşcă, am făcut o pastă, iar dintr-o cârpă legată la capătul unui băţ, o pensulă şi am pictat cu litere mari pe piatră CAPT. W.L. MANLEY, U.S.A…Chiar înainte de lăsarea serii am ajuns într-un loc unde stânci uriaşe cât casa se prăvăliseră în apă, blocând cu desăvârşire albia râului, încât era de netrecut pe acolo cu barca. Am descărcat calabalâcul şi băieţii au apucat de funia din pupa, eu m-am dezbrăcat, am împins barca în torentul puternic care se învolbura printre stânci, iar ceilalţi dădeau drumul câte puţin la funie. Apoi am răcnit:

— Daţi-i drumul!

Şi am ţâşnit înainte. Am apucat parâma din prova şi când mi-a venit bine, am sărit peste marginea bărcii şi m-am îndreptat spre mal, după ce am reuşit să stăpânesc barca şi s-o trec de gâtuitură. Mai jos de stânci era apă adâncă şi am făcut popas. În timp ce unii încărcau barca la loc, alţii, cu un cârlig şi o sfoară, au prins nişte peşte grozav ce semăna cu macrourile…

Când ne-am mai uitat prin preajmă, am văzut că, la vreo trei sute de metri mai jos, altă stâncă imensă bloca albia şi în jurul ei apa curgea într-un şuvoi şi mai amarnic. Iarăşi am descărcat barca şi am încercat să o trecem dincolo, cum mai făcusem. Toţi, în afară de unul singur, ne-am urcat pe stâncă, sus, cu ghionderele în mână; cel rămas deoparte trebuia să dea drumul bărcii încet, ţinând-o de funie, cât putea mai departe, în şuvoi, apoi s-o lase liberă, fiindcă noi aveam s-o prindem cu prăjinile şi s-o împingem în torent ca

să treacă dincolo; dar curentul era atât de puternic, încât atunci când barca s-a izbit de stâncă, noi n-am mai putut s-o stăpânim, bordul din partea noastră s-a ridicat în sus, iar celălalt a intrat sub apă; într-o clipă, barca s-a pus pe muchie, cu fundul lipit de stâncă şi şuvoiul năvalnic a înţepenit-o acolo atât de zdravăn, că mai degrabă puteam încerca să mişcăm stâncă din loc decât barca.

Călătoria noastră pe apă părea că s-a încheiat brusc şi prin minte ne-a trecut fulgerător gândul că poate era mai sigur printre mormoni decât pe jos şi orfani într-un ţinut sălbatic ca acela. Barca era fără îndoială pierdută şi trebuia să facem ceva. Am văzut doi pini groşi de vreo două picioare, crescând pe un loc mai neted chiar mai sus de noi şi le-am zis tovarăşilor mei că trebuie să ne hotărâm dacă o luăm pe jos sau încropim nişte canoe din pinii aceia. Ne-am oprit la canoe şi n-am lăsat toporul din mână nici ziua, nici noaptea până când n-am terminat treaba. Când schimbul meu era liber, un ceas-două mă îndeletniceam cu vânătoarea şi pe o creastă pe care creşteau răzleţi nişte pini şi jnepeni am găsit urme mai vechi şi mai proaspete de elan, deci am socotit că ţinutul era bogat în vânat de soi. Cele două canoe aveau vrea cincisprezece picioare lungime şi două lăţime şi pentru mai multă siguranţă le-am legat una de alta. Când le-am încercat la urmă, am văzut că erau prea mici şi nu ne puteau ţine şi pe noi şi încărcătura, aşa că am tras la mal la vreo jumătate de milă mai la vale, unde am văzut alţi doi pini – pini albi – groşi de vreo două picioare şi mult mai înalţi decât ceilalţi pe care-i doborâsem. Ne-am apucat iar de lucru, făcând o canoe mai mare. Aceasta avea vreo douăzeci şi cinci sau treizeci de picioare lungime şi când am terminat-o, m-au pus din nou căpitan şi peste această ambarcaţiune; apoi am încărcat în ea tot ce aveam mai de preţ, cum ar fi proviziile, muniţia, ustensilele de bucătărie. Eu am pornit cu canoea mare

înainte, fiind singurul mai priceput la astfel de navigaţie. Ne-am înţeles cu ceilalţi din celelalte canoe asupra semnalelor prin care să-i vestim de vreo primejdie, dacă se arăta niscaiva vânat şi, aşezându-mă în frunte, am „ridicat pânzele” şi am pornit în zbor la vale.

Într-o după-amiază am dat peste un loc unde albia făcea dintr-o dată un cot brusc, chiar mai mult decât un unghi drept şi îndată după asta urma o cădere de vreo două picioare sau chiar mai mare. Am trecut pe acolo şi am scăpat nevătămat, la fel ca şi ceilalţi, care mă urmară şi toţi ne-am apucat să ne felicităm pentru îndemânarea şi priceperea dobândită. Dar n-a trecut mult şi râul se suci în cealaltă parte, în unghi drept sau poate şi mai mult; am văzut că la vale era şi mai primejdios, le-am făcut semne s-o ia spre mal de îndată, iar eu mi-am dat drumul cu canoea în şuvoiul periculos. Am ţinut canoea pe lângă mal şi am trecut cu bine prin şuvoi, apoi i-am aşteptat şi pe ceilalţi să vină. Nu mi-au ascultat semnalele şi s-au gândit s-o ia şi ei la vale, cum făcusem eu. Pe vreo două sute de iarzi lungime, canalul era foarte drept, fără nici o stâncă, dar şuvoiul era atât de puternic, încât chiar în mijloc forma un năhlap cu valuri mari cum nu mai văzusem niciodată. Băieţii nu s-au dovedit prea pricepuţi pentru şuvoiul ăsta şi năhlapul i-a dus în mijloc, unde viitoarea i-a răsucit şi i-a dat peste cap în toate chipurile. Cei din canoe şi-au dat drumul şi au pornit înot spre mal.

Lui Field îi fusese totdeauna frică de apă şi, de când părăsisem carele, se încinsese cu o centură de salvare pe care nu şi-o scotea niciodată. Începu să-şi vânture mâinile, să se bălăcească şi să dea din picioare cu o viteză uimitoare, fiindcă nu ştia deloc să înoate; dar până la urmă a ieşit la mal. Pe pământ. Una dintre canoe nimeri într-o altă viitoare, mai la vale şi fu împinsă, cu fundul în sus, spre mal. Alfred Walton. Din cealaltă canoe, nu ştia nici el să

înoate, dar se apucă de bordul bărcii, cu puterea spaimei de moarte şi o porni la vale prin vâltori. Uneori îl mai zăreau, alteori nu, dispărând pe rând, când el, când barca. Walton avea un păr negru-pana corbului şi cum se ţinea ciotcă de barcă, capul lui părea o cioară cocoţată pe un buştean. Uneori dispărea sub apă atât de multă vreme, că-l socoteam pierdut şi iar apărea deasupra, încă ţinându-se bărbăteşte de barcă.

McMahon şi eu am aruncat totul din canoea cea mare şi ne-am făcut vânt după Walton. I-am spus lui McMahon să stea în genunchi ca să văd în faţă şi să ferim stâncile şi, schimbând padela dintr-o parte în alta, după cum îi spuneam eu, am putut să sucesc barca iute, după voie şi să evit să ne facem praf. Zburam cu adevărat, spuneau băieţii, dar am rămas în picioare la pupa şi am ferit barca de primejdii, până am nimerit într-o apă mai liniştită şi l-am ajuns din urmă pe Walton. Care încă se mai ţinea de canoea răsturnată. McMahon a apucat barca, iar eu am început să vâslesc spre mal; Walton era aproape mort şi abia se mai ţinea de barcă. L-am dus pe nisip şi ne-am muncit cu el şi l-am încălzit la soare până şi-a venit în fire; apoi am făcut un foc şi l-am tras mai aproape să se usuce şi să se încălzească. De mai mergea încă douăzeci de metri la vale, fără să apucăm să-l prindem noi. Intra în alt şuvoi şi s-ar fi înecat.

L-am lăsat pe Walton lângă foc, am trecut râul domolit în partea cealaltă şi am ajuns la ceilalţi, care stăteau în picioare, uzi şi spăşiţi şi îngăimând că nu mai era nimic de făcut, tot calabalâcul fiind pierdut.

Rogers băgă mâna în buzunar, scoase trei jumătăţi de dolar şi spuse:

— Băieţi, asta-i toată averea mea pe lumea asta.

Nu mai avea decât o pereche de nădragi lungi de lucru şi o cămaşă Dar chiar de-ar fi avut o mie de dolari în aur tot n-

ar fi fost mai bogat, fiindcă nu era nici de unde, nici ce cumpăra cu ei. Atunci le-am zis:

— Băieţi, ce s-a-ntâmplat, s-a-ntâmplat. Om face cum om putea mai bine. Întoarceţi canoea la loc daţi apa afară şi să mergem la Walton.

Au făcut precum le-am spus şi când au sucit canoea, ce să vezi? Toate hainele şi păturile întregi şi neatinse. Fiind uşoare, au plutit sub canoea răsturnată. Restul, tot ce fusese mai greu, era pierdut. Nu ne-au rămas decât arma mea şi a lui McMahon – pentru toţi şapte şi de ne-ar fi atacat oameni sau animale, nu puteam opune decât o slabă rezistenţă, ca să nu mai vorbim de posibilitatea de a ne procura hrana.

De amândouă părţile, munţii se înălţau golaşi, mai ales cei din est, care erau şi mai semeţi şi mai pustii. Spre seară, pe când pluteam pe ape domoale, am văzut că mai la vale râul făcea un cot scurt în jurul unui ţanc stâncos şi înalt care ieşea aproape drept din apă Într-o parte era un fel de terasă, la vreo cincizeci de picioare înălţime, care se îngusta tot mai mult cu cât se apropia de apă. Cum pluteam destul de aproape de mal, am zărit trei capre de munte pe bârna de deasupra; am făcut semne băieţilor, am vâslit la mal şi am început să mă târăsc, cu arma în mină, spre ele, ferindu-mă în dosul unui pin ca sălbăticiunile să nu mă vadă.

Pe ţanc erau tufe de cedru, iar nişte pini creşteau cam la jumătatea distanţei dintre stâncă şi mal. M-am apropiat cât mai mult cu putinţă şi am tras într-una din capre, care se poticni şi apoi se prăvăli la picioarele stâncii. Am încărcat din nou şi am ochit-o pe următoarea ca mărime, care se duse la vale în acelaşi chip. Cea de-a treia încercă să scape, luând-o pe brână în jos şi apoi suind un horn, dar n-a ajuns prea departe şi s-a întors înapoi, cu băgare de seamă, ceea ce mi-a dat răgaz să-mi încarc arma din nou şi să trag. Am

lovit-o puţin cam prea înapoi, ca să moară pe loc, dar am luat-o pe urmele ei, am găsit-o căzută şi neajutorată şi am doborât-o definitiv. Am târât-o la vale. În vremea asta, băieţii le luaseră pe celelalte două McMahon era aşa de încântat de succesul meu, încât îmi spuse.

— Manley, dacă aş fi în stare să trag ca dumneata nu mi-ar mai trebui altă meserie…

Am mers mai departe la vale pe râu. Şuvoaiele se rostogoleau încă primejdioase în multe locuri dar nu mai erau atât de dese, nici atât de năvalnice ca mai înainte şi am văzut că încet-încet râul devenea tot mai liniştit, cu cât mergeam mai departe. Într-o zi pluteam tare tăcuţi la vale, fiindcă nici unul dintre noi nu prea avea chef de vorbă când deodată, de departe, am auzit o pocnitură care, gândeam noi. Semăna foarte mult cu un foc de armă. Am rămas nemişcaţi şi curând a răsunat o altă pocnitură, la fel, mai limpede, venind din aval. Eram siguri că înaintea noastră nu este picior de om alb şi nu ne venea să credem că într-o zonă atât de îndepărtată indienii puteau avea arme de foc. De era un trib duşmănos, noi, cu o singură puşcă şi o armă de vânătoare, nu ne puteam apăra prea grozav, nici ataca. Câţiva băieţi începură să vorbească cum vor arăta scalpurile noastre atârnate de minerul unei suliţe şi s-au distrat în continuare cu glume vesele de felul ăsta care grozav ne mângâiau sufletul.

Şi ne-au răsărit înainte trei colibe indiene, puţin mai departe de apă, aşa că acum ştiam cine erau stăpânii puştilor. McMahon şi eu am luat-o înainte, ca de obicei şi îndată a apărut şi un indian cu puşca în mână şi ne făcu semne să venim la mal. Am stricat noi câteva vorbe, dar am înţeles iute că nu ştiam nici unul limba celuilalt, aşa că am început să facem semne, iar ei ne făceau alte semne şi lucrurile s-au pornit pe un făgaş mai bun. Ne-am dus cu ei într-o colibă şi acolo am auzit primul cuvânt care aducea

oarecum a engleză: „mormon”, rostit oarecum cu un ton întrebător. Curând un altul îngăimă „bizon” şi ne-am dat seama că porniseră la un fel de vânătoare mai mare.

Eu eram destul de familiarizat cu limbajul semnelor folosit de indieni şi am văzut că mă descurcam bine, făcându-l să mă înţeleagă şi înţelegând şi ce-mi spunea el. La început l-am întrebat câte „somnuri” sau zile erau de acolo până la „mormon”. Drept răspuns, ridică mâna stângă şi apoi două degete răşchirate de la dreapta, mişcându-le în sus şi în jos, cu un gest care arăta un om mergând călare. Apoi închise ochii şi-şi lăsă capul în palmă de trei ori şi am înţeles că se putea ajunge călare până la aşezările mormonilor în trei „somnuri” sau patru zile.

Apoi se interesă încotro mergeam şi i-am făcut semne că voiam să mergem spre soare-apune, spre apa cea mare şi i-am zis „California”. Tot ţinutul părea o vastă câmpie pustie, care se lărgea tot mai mult cu cât înainta spre apus. Munţii de pe malul nordic păreau să fie tot mai mici, însă la sud şi est erau înalţi şi ne ademenitori. Ni se părea că vedem la o sută de mile în josul râului şi, până a nu ne întâlni cu indienii, ne-am crezut scăpaţi de toate necazurile cu navigaţia, socotind că de-acum vom putea pluti în voie, netulburaţi, până la marele Ocean Pacific şi tărâmul aurului.

Când i-am spus-o şi marelui Walker, căpetenia, acesta se arătă foarte uimit, de parcă s-ar fi mirat de ce o luam în josul râului când voiam să traversăm ţinutul. L-am întrebat câte, „Somnuri” erau până la apa cea mare, dar el scutură din cap, făcu semn spre ţinut, apoi spre râu şi din nou scutură din cap, eu pricepând din asta că în direcţia în care arăta el era apă puţină. Apoi m-a condus la un banc neted de nisip de la râu şi, cu un ciot de băţ îndoit, începu să facă o hartă. Mai întâi trase o dâră strâmbă cam de vreo zece picioare şi, arătând apa.. Mă făcu să înţeleg că reprezenta râul. Apoi trase o linie dreaptă la capătul de nord al râului,

iar pe urmă indică celelalte ape care se vărsau în Râul Verde şi am văzut că era exact aşa. Puse câteva pietre mici de fiecare parte a acelui semn în cruce, apoi, încropind un inel mic dintr-o rămurică de salcie, o dădu de-a dura pe semnul făcut peste râu, după care agită băţul, ca şi cum ar fi mânat boii. Asta însemna drumul emigranţilor. La mică distanţă mai jos de drum puse alte pietre mici, de fiecare parte a râului, ca să arate munţii. Apoi lăsă mâinile în jos, câte una de fiecare parte a semnului întortocheat, apoi le ridică din nou, făcând e-e-e în timp ce le ridica pentru a da de înţeles că munţii erau foarte înalţi. Trase apoi un semn pe nisip, arătând că râul curgea mai departe, până la locul unde ne-am făcut canoea; aici puse pietrele ceva mai departe de râu ca să indice o vale, apoi le apropie din nou şi le aşeză una peste alta, arătând astfel cam de trei ori mai înalte, îşi puse pumnii încleştaţi peste ele, pe urmă îi ridică deasupra capului, făcând e-e-e-e-e şi, privind în sus, clătină din cap ca şi cum ar fi spus:

— Un canion afurisit de parşiv!

Şi continuă să descrie râul, până ajunse la locul în care ne aflam acum, iar eu am arătat spre colibe ca să înţeleagă că am priceput. Totul până aici era exact, ceea ce m-a convins că omul cunoştea ţinutul ca-n palmă.

Am început să manifest tot mai mult interes faţă de noul meu prieten şi l-am îndemnat să-şi continue harta. Arătă două ape care veneau dinspre răsărit, apoi începu să îngrămădească pietrele una peste alta de fiecare parte a râului. Ba mai luă şi altele şi le puse deasupra. După aceea se aşeză cu câte un picior de fiecare parte a râului, puse mâinile pe pietre şi le ridică apoi cât mai sus cu putinţă, scoţând un e-e-e-e-e continuu din adâncul rărunchilor; arătă spre canoe, făcând semn cu mâinile cum avea să se clatine şi să se zbuciume prin şuvoaie şi, în cele din urmă, cum avea să se răstoarne şi să ne arunce pe toţi în toate

părţile. Făcu şi semnul morţii ca să ne convingă că era un loc unde ne primejduiam viaţa. Am înţeles cât se poate de limpede că mai la vale era un canion groaznic, mai cumplit decât toate cele întâlnite până atunci şi că peste acele praguri nu se putea trece. Apoi Walker clătină de mai multe ori din cap şi se arătă foarte mâhnit şi spuse „indian” şi, apucându-şi arcul şi săgeţile, întinse coarda până la refuz şi-mi puse săgeata în piept, dându-mi a înţelege că aveam să fiu rănit. Îşi trecu mâna de mai multe ori peste gât şi închise ochii, de parcă ar fi murit, ca să-mi arate că era un ţinut nu numai neprimitor şi periculos, dar şi plin de oameni duşmănoşi.

Din clipa aceasta, aveam o descriere demnă de încredere a ţinutului de dinaintea noastră. Îndată ce-am putut, am ţinut sfat cu băieţii, care priviseră în tăcere convorbirea mea pe muteşte cu Walker. Le-am spus unde ne aflam şi ce sorţi aveam de a ajunge în California pe această cale şi că eu, unul, preferam să mă ucidă mai degrabă mormonii decât indienii şi socoteam că cel mai bun lucru ce ne rămâne de făcut era să ajungem la Salt Lake cum om putea mai bine:

— Ei bine – le-am zis eu – cei care-s de părerea mea să meargă cu mine… şi sper că toţi!

McMahon spuse că nici unul dintre noi nu pricepuse o boabă din ce bolborosise bătrânul indian şi că nu credea nimic din ce îndrugase el despre alte drumuri, mai ales că nu părea să aibă deloc dreptate. A adăugat că are o hartă a ţinutului şi că lui i se pare mai lesne de mers pe râu la vale, decât pe drumul ce duce de-a lungul unei regiuni sterpe, pustii, despre care nu ştiam nimic.

Apoi m-am îndreptat către căpetenia indienilor şi l-am poftit să-mi zugrăvească drumul către „mormon”, cum ştia el. Îmi arătă pe unde să trecem munţii din nord şi după ce făceam o bucată de drum, aveam să ajungem la o tabără

indiană, de unde trebuia să urmăm o potecă de curând bătută de cai.

McMahon şi Field se încăpăţânară să nu meargă cu noi, aşa că am împărţit mica rezervă de făină şi carne uscată cât s-a putut de cinstit. Le-am spus indienilor că aveam nevoie de nişte cai pe care le ofeream lucruri de-ale noastre, aşa că Walker ne-a adus o pereche de mânji buni, de doi ani. Am vrut să-i dau bani pe ei, dar n-a primit, ci a preferat să ia tot felul de veşminte. Băieţii au încărcat puţinele lucruri care ne mai rămăseseră pe cei doi mânji, fiindcă cei mai mulţi se hotărâseră să meargă cu mine, iar eu nu m-am lăsat deloc descurajat de prorocirile sumbre ale lui McMahon.

Ne-am strâns mâinile, buzele ne tremurau de emoţie, le-am urat celorlalţi să aibă parte de noroc, să găsească destulă hrană, ne-am spus prieteneşte tot felul de vorbe, cum se întâmplă de obicei în astfel de situaţii; în sfârşit, eu cu mica mea ceată, de o parte şi McMahon şi Field, pe care-i lăsam în urmă. De cealaltă, ne-am înclinat unii spre alţii, apoi am pornit, ieşind din micul crâng de plopi în câmpia largă ce părea să devină tot mai vastă, cu cât înaintam spre vest.

*

*　*

Ne aflam de vreo şase sau şapte zile pe drum şi am început să ne gândim că nu era rău să sacrificăm unul dintre mânji pentru hrană, fiindcă nu mai mâncam decât de două ori pe zi şi aveam încă parte de multă trudă, aşa că foamea ne dădea mereu ghes. În cea de-a opta zi, poteca noastră ieşi la un şleau mare care cobora înspre nord în ziua a noua am ajuns într-o vale largă şi spre seară am zărit câteva care cu coviltir făcând parte dintr-un convoi ce intenţiona să pornească ceva mai târziu către Los Angeles. Pe drumul de sud, aşa că oamenii aşteptau ca vremea să se

mai răcorească puţin, fiindcă o bună bucată de drum trebuiau să străbată zone aride, aproape deşerturi. Am aflat că restul erau la vreo şaizeci de mile la sud de Salt Lake City. Eu şi Hazelring am încălecat pe cei doi mânji şi am pornit către oraşul în care ni s-a spus că avem să găsim toate cele de trebuinţă, pe măsura pungii noastre cam goale înainte de a se întuneca am ajuns la Pârâul Şchiopului, lângă Salt Lake, unde era un fort al mormonilor şi unde poposiseră şi câteva care dintr-un convoi venit în prospectare. Părea că pe acolo nu e ţipenie de om şi ne uitam în jur să vedem pe cineva căruia să ne adresăm; taman atunci zăresc o femeie îndreptându-se spre ultimul car şi în drum îşi ridică privirea către noi; spre marea mea surprindere era doamna Bennett, soţia celui pe care tot încercasem eu să-l ajung din urmă încă de la începutul călătoriei. Am aşteptat până s-au întors bărbaţii cu vitele, sub seară. Bennett a fost nemaipomenit de bucuros să mă vadă, vă asigur. Am mâncat bine şi pe săturate, apoi ne-am aşezat în jurul focului şi am sporovăit aproape toată noaptea, împărtăşindu-ne încercările prin care am trecut de când plecasem din Wisconsin.

Bennett îmi povesti pe larg călătoria făcută pe la nord de râul Platte îmi spuse că au avut cazuri de holeră unii au şi murit din asta şi-mi istorisi cum s-au mai schimbat oamenii şi pe dinafară şi pe dinăuntru îndată ce-au lăsat în urmă civilizaţia legea şi tribunalele Unii, care au crescut şi au trăit împreună toată viaţa în bună înţelegere şi fără duşmănie, socotiţi în locurile lor de baştină drept pilde demne de urmat, anume făcuţi pentru o astfel de expediţie, au devenit cu totul alţi oameni în aceste pustietăţi nesfârşite. Ori de câte ori nu le convenea ceva, se înfierbântau atât de tare, încât numai intervenţia altora, cu mai mult scaun la cap, a împiedicat de multe ori vărsările de sânge.

Alţii şi-au încălcat înţelegerea solemnă încheiată la plecare – şi anume de a călători împreună, în bună rânduială, de a se ajuta unii pe alţii în orice încercare, chiar şi în caz de moarte – şi când au ajuns *pe* cursul superior al râului, deci abia la mijlocul drumului, au început să vorbească de întoarcere, să-şi părăsească grupul pentru a se întovărăşi cu alţii după cum le tuna lor mintea acum. Au fost cazuri când unii nu s-au înţeles cum să-şi împartă ca lumea bunurile dobândite în comun şi, socotind că ceilalţi îi înşelau, nu s-au lăsat şi au tăiat carele în lungul lor, jumătate-jumătate, numai aşa de ciudă, ca să nu se mai poată încropi nici un car din bucăţile acelea care nu mai erau nimănui de nici un folos. Au fost gâlcevi urâte şi cel cu coarne şi-a băgat coada în multe treburi. Au fost adesea scoase armele, dar de obicei se găsea careva să împiedice vărsarea de sânge.

În schimb, alţii s-au dovedit cinstiţi şi cu frica legii în cele mai grele clipe, chiar dincolo de litera legii sau a bisericii şi s-au purtat ca nişte oameni cumsecade, aşa cum erau şi la ei acasă şi şi-au ascultat cu sfinţenie conducătorii aleşi, fără să crâcnească sau să stârnească zâzanie, arătându-se faţă de ceilalţi aşa cum se aşteptau ca şi ceilalţi, la rândul lor, să se arate faţă de ei.

După ce Bennett şi-a încheiat istorisirea păţaniilor şi i-am spus şi eu cum am scăpat noi ca prin urechile acului, l-am întrebat de ce apucase pe drumul acesta care părea atât de ocolit şi mult mai lung decât cel pe care au vrut să meargă la început. Mi-a spus că era mult prea târziu pentru a străbate în siguranţă drumul cel drept, fiindcă aveau încă de bătut cale de şapte sute de mile printr-un ţinut greu de trecut şi oricât de repede ar fi mers, nu puteau ajunge la Sierra Nevada înaintea anotimpului ploios, iar în acei munţi se aşternea de obicei o zăpadă groasă de douăzeci de picioare sau chiar mai bine şi pe toţi pe care i-ar fi prins

zăpada acolo ar fi pierit. De încercau să ierneze la poalele munţilor, ar fi avut drum lung de făcut pentru a aduce provizii şi rost de vânat nu era, aşa că această încercare era primejdioasă. Aflaseră aceste lucruri din spusele celor trăiţi în munţi şi ale altora care cunoşteau ţinutul. Cum nu se puteau aştepta să găsească de lucru la mormoni, au socotit că cea mai bună cale era să apuce pe drumul de sud, prin Los Angeles. Nimeni nu auzise să fi făcut călătoria asta vreun convoi de care, dar se ştia că există prin regiunea aceea de deşert o potecă bătută de vreo sută de ani, ce putea uşor să fie lărgită în drum de care.

După ce-au petrecut zile întregi ciorovăindu-se şi sporovăind în jurul focurilor de tabără, toţi s-au hotărât pentru acest drum de sud, iar căpitanul Hunt a fost ales drept călăuză. Toţi au căzut de acord să-i dea câte zece dolari ca el să-i ducă până la San Bernardino, unde mormonii cumpăraseră nişte terenuri de la spanioli, iar drumul de care al acestora putea fi de mare ajutor, argument care a atârnat greu în balanţă, făcându-i să aleagă această cale. La această vreme a anului era, fără îndoială, un drum mai sigur decât cel prin nord. În orice caz, pentru convoaiele de emigranţi era o încercare nouă, dar cam riscantă, cel puţin până se dovedea dacă alegerea e bună sau nu, fiindcă pe atunci nu aveam ştiinţă să fi reuşit vreun convoi de care să treacă pe acolo.

În noaptea aceea ne-am culcat târziu, iar dimineaţa se arătă frumoasă şi strălucitoare. După ce-am mâncat, Bennett îmi spune:

— Şi acum, Lewis, aş vrea să mergi cu mine. Am două căruţe, doi căruţaşi, patru perechi de boi buni şi provizii îndestulătoare. Tot bagajul dumitale e la mine, puşca şi muniţia, ca şi cele două cămăşi care-ţi prind acum numai bine. N-ai de făcut nici o treabă. Poţi să te învârţi prin preajmă şi să mai dobori niscai vânat şi asta are să ne fie

de mult folos.

Carele ce alcătuiau plănuitul convoi erau risipite în toate părţile, fiindcă de la Salt Lake fiecare venise după cum poftise, fără nici o grabă, deoarece se spunea că era prea devreme să o pornească spre sud, fiind încă prea cald, iar prin acele ţinuturi aride abia mai târziu se mai răcorea destul, încât acele deşerturi să poată fi străbătute în siguranţă.

Membrii convoiului, împrăştiaţi peste tot, au început să se adune şi căpitanul Hunt ne-a spus că trebuia să adoptăm un sistem de marş şi încă înainte de a se pune în mişcare, era nevoie să se cadă de acord asupra unor reguli pe care toată lumea să le respecte. Trebuiau să se deplaseze ca o armată, spunea el, iar el urma să fie comandantul absolut, ascultat fără crâcnire, în afară de cazul când majoritatea hotăra altfel. S-au gândit că cel mai bine era să se adune toţi şi să se încerce o zi de marş, iar apoi să facă popas şi să vadă cum aveau să se organizeze.

Aşa au făcut şi, la popas, s-au strâns o sută şapte care, o mulţime de cai şi vite, în total să fi fost vreo cinci sute de capete. Convoiul a fost împărţit în şapte grupe, iar fiecare grupă avea să-şi aleagă propriul ei căpitan. Grupa numărul 1 trebuia să meargă în capul convoiului în prima zi, iar oamenii ei urmau să aibă grijă de animale, iar dimineaţa să le aducă la care, apoi trecea la coadă, lăsând grupa numărul 2 să deschidă drumul.

A doua zi, grupa rămasă la urmă nu mişca o roată înainte de ora zece şi cam la aceeaşi oră soseau noaptea la locul de popas şi dejugau vitele. Animalele convoiului topeau toată iarba cam pe o milă-două de fiecare parte a locului de popas.

A fost convocată o adunare pentru a se pune toate aceste lucruri la punct. Domnul L. Granger se ridică deasupra celorlalţi ca să-i cuprindă cu vederea şi începu să

explice planul de bătaie şi să citească preambulul şi prevederile pregătite dinainte, ca bază de conducere. Îmi amintesc că începea cam aşa: „Această organizaţie va fi cunoscută şi desemnată sub numele de compania *Drumeţii nisipurilor* şi va fi formată din şapte grupe etc.…” stabilind ordinea de marş, după cum am arătat.

De la acest popas am pornit în deplină rânduială. Dar, după o zi sau două, încă înainte de a ajunge la Micul Lac Sărat, s-a încercat să se reducă din drum, luând-o pe o scurtătură. Pe noul drum n-am făcut mai mult de o zi sau două şi căpitanul Hunt veni spre coada convoiului, spunând că ar fi mai bine să ne întoarcem înapoi pe vechea cale. Era însă o mişcare greu de executat, tot convoiul s-a învălmăşit şi n-a fost deloc uşor de făcut din nou rânduială.

Ne apropiam de aşa-numita „buză a bazinului”. Cam atunci am fost ajunşi din urmă de un alt convoi, condus de căpitanul Smith. Aveau cu ei o hartă a unuia Williams, din Salt Lake, om trăit prin munţi, despre care ni s-a spus că ştia potecile prin toţi munţii Utahului. Pe hartă se vedea o altă cale care, după ce se despărţea de drumul din sud, nu departe de cumpăna apelor care despărţea pâraiele bazinului de cele ce se vărsau în Colorado, trecea munţii şi ieşea în partea cealaltă într-o vale numită Tulare, drum mult mai scurt decât cel prin Los Angeles.

Această hartă era adesea fluturată şi în jurul ei se stârneau discuţii aprinse în tabără, ba se ţineau chiar discursuri în favoarea drumului drept, care era mai scurt. Un om al bisericii, reverendul J.W. Brier, se arăta grozav de entuziasmat şi vorbea foarte savant şi convingător. Cu cât se dezbătea mai mult problema, cu atât se înmulţeau şi cei care socoteau drumul drept mai bun. Harta arăta fiecare loc de popas, unde se găsea apă şi iarbă, iar obstacolele ce se puteau ivi în calea convoiului erau socotite uşor de trecut pentru căruţe.

Pentru dezbaterea mai pe larg a problemei a fost convocată o adunare. Căpitanul Hunt spuse:

— După cum ştie toată lumea, eu am fost angajat să vă duc pe drumul care merge spre Los Angeles. Dar dacă dumneavoastră, cu toţi, vreţi să-l urmaţi pe Smith, am să merg şi eu. Însă de va exista o singură căruţă care să se hotărască să ţină drumul stabilit de la început, mă simt obligat să merg cu ea.

Mulţi aşteptau cu nerăbdare să afle părerea căpitanului Hunt despre drumul cel nou, fiindcă era şi el om al muntelui şi ne putea da sfaturi bune. În cele din urmă acceptă să vorbească şi ne spuse că nici el nu ştia mai mult decât ceilalţi, dar se îndoia foarte tare ca vreun alb să fi bătut vreodată acel drum şi nu-l socotea prea nimerit pentru cei care aveau neveste şi copii cu ei. Tinerii care n-aveau familie ar fi putut probabil s-o scoată la capăt şi să câştige timp, chiar dacă drumul nu era la fel de bun ca cel spre Los Angeles.

— De vă hotărâţi s-o luaţi pe drumul lui Smith, am să merg alături de voi, chiar dacă drumul duce-n iad.

Din apropiere de Salt Lake şi până în acest punct am văzut că regiunea era tot mai stearpă pe măsură ce înaintam. Iarba devenea tot mai săracă şi tufişuri de salvie luau locul pădurilor. Am ajuns la un moment dat aproape de Lacul Sevier şi, mergând printre dealuri domoale, am trecut pe lângă Micul Lac Sărat, care era mai mult uscat, iar malurile de jur împrejur albe de parcă ar fi fost ninse. Probabil că în anotimpul ploios semăna ceva mai mult a lac, dar acum era secat de tot.

Pe drum am dat de-o vale îngustă, plină de tufe de salvie şi n-am apucat să mergem prea mult, că am descoperit patria iepurilor cu urechi mari, cărora le spunem azi Jack Rabbit[2]. Toţi cei care aveau o flintă şi-au pus-o în funcţiune

[2] Jack Rabbit – iepure mare specific Americi de Nord. (n.t.).

şi din toate părţile s-au pornit împuşcături. Era numai fum, vânătorii înaintau, iepurii alergau în toate direcţiile ca să-şi scape blana. Unii au intrat ca orbeţii drept sub picioarele cailor şi vitelor, pe sub care, încât căruţaşii i-au omorât chiar şi cu biciul. Când am ajuns la capătul văii, ne-am aşezat tabăra şi, făcând socoteala vânatului, am văzut că fuseseră doborâţi peste cinci sute de urecheaţi, cam unul de fiecare om.

Când fruntea convoiului a ajuns la drumul lui Smith a fost un moment foarte dificil. Căruţele o luau una după alta spre dreapta şi numai din când în când câte una ţinea drumul drept înainte, cum ne înţelesesem d? La început.

După ce convoiul s-a împărţit în două, căpitanul Hunt veni la grupul mai mare de care şi le ură tuturor, din inimă, drum bun şi călătorie plăcută. Prietenul meu Bennett, de care-mi legasem soarta, se număra printre cei ce o luau pe urmele convoiului lui Smith. De acolo până la munţi am avut un drum lesnicios, foarte plăcut, care suia uşor peste dealuri împădurite unde găseam iarbă şi apă din belşug.

În cele din urmă am ajuns pe culmea unui munte semeţ, după ce bătusem vreo trei zile noul drum. În jur creşteau tufe de jnepeni şi experienţa îmi spunea că ajunsesem la o altitudine destul de mare. Chiar în faţa noastră apăru un canion de netrecut pentru care, iar drumul cobora tocmai într-acolo. Oamenii puteau merge mai departe pe jos, poate şi caii şi catârii, dar carele n-aveau cum; ne-am propus să facem popas şi am trimis oameni să cerceteze locul şi să găsească o trecătoare prin acest canion foarte abrupt şi stâncos. Lemne de foc şi iarbă se găseau din belşug, dar până la izvor era mult de coborât şi apa trebuia cărată apoi cale bună până în tabără.

Trecuseră două zile şi cei trimişi în recunoaştere au început să se întoarcă rând pe rând, toţi aduceau aceeaşi veste: mai departe nu era nici un drum de care. Unii spuneau că peretele de vest al canionului putea fi urcat şi de oameni şi de catâri, dar ca să croieşti drum carelor pe acolo trebuia să te speteşti o veşnicie.

Entuziasmul pentru calea lui Smith se domoli şi se porniră discuţii dacă nu era mai bine să ne întoarcem şi s-o

apucăm pe urmele lui Hunt. În cea de-a treia zi, un tovarăş de călătorie singuratic, ce avea un car şi o pereche de boi, îşi dădu sufletul. Se pare că pornise la drum cu gândul să se mai întremeze. Unii au început să trebăluiască în jurul căruţei lui, în vreme ce alţii socoteau că se pierdea prea mult timp cu un străin. A fost îngropat creştineşte de cei din grupul lui.

Dimineaţa, domnul Rynierson invită pe cei de faţă să-l

asculte şi făcu vreo câteva observaţii asupra situaţiei în care ne aflam. Ne spuse:

— Îmi iubesc familia ca ochii din cap. După cum arată pădurea, îmi pot da seama că ne aflăm la înălţime cam mare. La patru noiembrie am apucat pe drumul acesta şi acum ne găsim în şapte. Am ajuns, după cum se vede, într-un ţinut unde poate să ningă în orice moment şi de rămânem aici şi ne prinde vreun viscol mai zdravăn, vom pieri probabil cu toţii. Eu mă simt dator s-o iau pe un drum mai ferit. Îmi înjug boii şi mă întorc de îndată pe vechiul drum. Băieţi – se adresă el căruţaşilor lui – prindeţi vitele că ne întoarcem.

Gestul fu hotărâtor şi domnul Rynierson nu mai zăbovi nici un pic. Mulţi se gătiră şi ei de drum ca să-l urmeze şi când domnul Rynierson o porni din tabără, după el se formase un şir destul de lung de care. Pe măsură ce se întorceau şi raportau că nu e nici un drum mai departe, cei plecaţi în cercetare îşi înjugau vitele şi o porneau înapoi. Unii au mai adăstat o vreme, alţii şi-au aşteptat tovarăşii împrăştiaţi prin preajmă, dar toţi erau gata de întoarcere, când sosi o ceată aducând vestea că găsise un drum de trecere, iar mai departe părea să fie loc bun de mers. Când sosi această veste, în tabără mai erau cam douăzeci şi şapte de care şi cum cei care găsiseră drumul erau stăpânii unora dintre acestea, au căzut la învoială să meargă mai departe spre vest.

Domnul Bennett n-a apucat să ajungă prea departe pe acest drum când îl lovi nenorocul şi i se rupse inima carului; se întoarse înapoi la popas ca să ia inima de la căruţa celui mort şi când isprăvi de dres carul, se lăsase noaptea. A fost nevoit să aştepte zorii. Mai erau şi alţi câţiva care se porniseră târziu şi făcuseră popas în apropiere.

Când totul a fost gata, am purces pe urmele celor de dinainte. Drumul o lua la început drept spre nord, într-acolo

unde se spunea că s-ar fi aflat trecătoarea. După ce carele s-au mai adunat laolaltă, s-a făcut o adunare ca să se pună rânduială în convoi. Atunci s-a văzut limpede că celor care n-aveau familie nu le prea venea la socoteală să-şi lege soarta de cei cu neveste şi copii şi să fie nevoiţi să vină în ajutorul lor; lucrurile au tot fost dezbătute şi, la urmă, toţi cei cu casă grea s-au trezit în afara înţelegerilor dintre ceilalţi.

Un convoi, care s-a numit al „Răzvrătiţilor”, o porni înainte la drum, iar noi am luat-o în coada lor, peste dealurile acoperite de jnepeni, pe văile cu puţină iarbă; dar apă era îndestul şi mergeam bine pentru că cei dinaintea noastră deschideau drumul, iar noi n-aveam parte de prea multe necazuri.

Dintre cei care nu fuseseră primiţi în convoiul „Răzvrătiţilor” făceau parte reverendul J. W. Brier, J. B. Arcane şi A. Bennet, fiecare cu familia lui. Domnul Brier nu s-a lăsat dat la o parte, ci s-a băgat cu forţa în convoi, spunând că el merge cu grosul şi reuşi să facă întocmai precum spusese.

Celelalte familii au rămas însă în urmă. Fusesem şi eu la discuţii şi auzisem totul, dar domnul Bennett era prietenul meu, îmi păstrase cu credinţă avutul, pe când nu ştia ce se alesese de mine, aşa că m-am hotărât să rămân alături de el şi de familia sa, fie ce-o fi.

Fiindcă eu nu aveam căruţă de mânat, foloseam orice răgaz să mă caţăr pe munţii din preajmă, urcându-mă pe cele mai înalte culmi, chiar dacă mă abăteam multe mile din drum.

Uneori înnoptam singur prin pustietăţi. Luasem cu mine şi binoclul domnului Arcane, aşa încât puteam să văd tot ce era de văzut în ţinutul acela.

Curând m-am încredinţat că, de mergeam spre nord, nu aveam să ajungem unde trebuia. Le-am spus asta de mai

multe ori, dar ceilalţi se încăpăţânară să nu se abată de la drumul pe care apucaseră cei dinaintea noastră. M-am dus până la cei din capul convoiului şi le-am spus că mergeam înapoi spre Salt Lake, nu spre California. Au continuat să susţină că ţinem drumul arătat de Williams, care ştia munţii şi că încă nu ajunseseră destul de mult spre nord, după cum arăta harta lui. I-am spus lui Bennett şi celorlalţi că ori o luăm spre vest, ori ne întoarcem şi pornim pe drumul obişnuit către Los Angeles. Dimineaţa am ţinut alt sfat şi am hotărât să ne abatem spre vest, părăsind drumul pe care-l urmasem până acolo.

Am luat-o aproape în unghi drept spre vest, peste un teren care ne-a cam dat bătaie de cap, fiindcă trebuia să ne croim singuri drum acum. Când ne-am aşezat tabăra, vitele s-au repezit la o iarbă albicioasă care creştea din belşug în jur şi unii s-au cam speriat gândindu-se să nu fie cumva otrăvitoare. Mai apoi am aflat că era salvie albă, foarte hrănitoare, pe care vitele o pasc cu multă plăcere.

Într-una din zile m-am urcat pe o culme, pe care creşteau câţiva pini, ca să văd mai bine ce se afla înaintea noastră. Când m-am apropiat de poalele muntelui, am dat de o stâncă turtită, largă de vreo cincizeci de picioare. Am auzit nişte lovituri care nu ştiu ce erau, dar au încetat când am ajuns mai aproape. Am găsit multe semne care arătau că stâncă aceea era folosită drept loc de tabără: cetină de pin, oase de animale de tot felul şi alte resturi de mâncare, împrăştiate în jur. Aproape în mijloc am văzut o piatră lată pusă peste o gaură. Am dat-o deoparte şi am descoperit un izvor minunat, cu vreo trei picioare de apă. Am mers mai departe şi din vârf am văzut că spre vest locurile erau tot mai sterpe.

A doua seară, vitejii „Răzvrătiţi” au virat cârma şi au luat-o pe urmele noastre. În cele din urmă s-au gândit să-mi asculte sfaturile şi au pornit-o iute pe drumul nostru. În

noaptea aceea am poposit cu toţii în acelaşi loc, iar a doua zi dimineaţă au preluat iar ei conducerea.

După ce-au trecut o creastă nu prea înaltă, s-au pomenit într-o mică depresiune care nu părea să aibă vreo ieşire şi arăta foarte aridă. Câţiva băieţi, aflaţi în fruntea celorlalţi, au trecut înălţimea şi au mers iute pe terenul aproape neted al depresiunii, când, deodată, au zărit în spatele lor, printre tufele de salvie, o mică ceată de indieni care le luaseră urma; nu erau prea departe, dar se aflau la mai mult de o bătaie de săgeată. Băieţii au descoperit deodată că puteau întinde pasul mai mult decât de obicei şi merge mai repede şi îndată ce-au putut, au făcut un ocol şi s-au îndreptat spre care, fiindcă începuseră să le fie teamă să nu se trezească cu vreo săgeată în spinare, mai curând decât gândeau ei, fiindcă indienii erau iuţi de picior.

Când băieţii au ajuns aproape de convoi, indienii au dispărut fără urmă de parcă i-ar fi înghiţit pământul; nu se mai vedea decât un câine mărunţel, ce semăna destul de mult cu un lup de prerie şi care păstra o distanţă respectabilă. Nimeni n-a putut pricepe unde dispăruseră indienii.

Am ţinut marginea de vest a depresiunii şi am poposit aproape de poalele unui munte mai scund. Am mânat vitele spre podiş unde mai erau câteva fire de iarbă; în tabără n-aveam decât apa din burdufe.

Câţiva au urcat înălţimile din nord, dar n-au aflat urmă de izvor. Pe când coborau un canion, au găsit într-o crăpătură în piatră nişte apă de ploaie şi au băut toţi pe săturate. Lew West s-a întins cu faţa în jos şi a băut cât a putut să încapă în el, iar apoi le-a spus băieţilor să-l omoare acolo pe loc, că în viaţa lui nu s-a simţit mai fericit. Înainte de a pleca au băut toată apa, într-atât de puţină era.

Mai la vale au zărit un indian ferindu-se după nişte stânci mai mari şi, după ce l-au căutat o vreme, l-au găsit într-o peşteră, nemişcat ca un mort. L-au tras afară şi l-au făcut să meargă cu ei; au încercat în toate chipurile să afle de la el unde ne aflam şi încotro era lacul Owen, pentru că ni se spusese că lacul era în drumul nostru, dar indianul părea de lemn. Aşa că l-au adus în tabără, i-au acoperit goliciunea cu o flanelă roşie şi l-au pus să doarmă între doi oameni de-ai noştri ca să n-o şteargă.

Dimineaţa am avut mai mult succes şi indianul ne-a arătat o văgăună, la vreo patru mile distanţă, unde era apă destulă pentru toţi şi ne-am mutat tabăra acolo. În vremea asta, băieţii au plecat cu indianul pe unul din munţii stâncoşi şi sterpi din jur şi, ajungând pe versantul vestic, indianul i-a dus la o groapă tocmai pe un ţanc pietros, unde numai unul ca el s-ar fi gândit că acolo există vreo picătură de apă. Şi-au scos cănile şi au băut pe rând, apoi i-au dat o cană şi indianului. Dar acesta nici nu se uită la o sculă atât de civilizată şi, după ce-şi aşeză arcul şi săgeţile jos, bău după pofta inimii, direct din băltoacă. I-a trebuit atât de mult timp să bea că băieţii aproape au uitat de el, în timp ce se uitau spre munţii din zare şi discutau diferitele posibilităţi; când ridicară ochii, atraşi de un zgomot uşor, îl văzură pe indian luând-o la vale peste stânci, ca o capră

sălbatică şi din câteva salturi se făcu nevăzut.

Vânat era foarte puţin şi atât de rar, încât oamenii au început să se sature să mai care şi puşca, mai ales că nici nu se mai temeau de vreun duşman. Căruţele au continuat să hodorogească mai departe cât de repede puteau, dar munţii şi văile în jur arătau tot mai sterpe, iar apă se găsea tot mai greu. De când pornisem pe această scurtătură, nu căzuse picătură de ploaie, iar nopţile erau senine şi zăpuşitoare. Înălţimile păreau a fi gorgane stinghere, din care nu izvora nici un pârâu; în schimb, dădeam de lacuri secate, cu un fund neted, deschis la culoare şi atât de dur, încât pe suprafaţa aceea lucioasă nu rămânea nici urma copitelor vitelor. De la distanţă, lacurile secate păreau ca un luciu de apă în bătaia soarelui. Şi aerul era atât de curat, încât acestea erau de trei ori mai departe decât arătau să fie la prima vedere. Această părere de apă era atât de desăvârşită, încât ne-a înşelat adesea şi o dată sau de două ori era să ne aflăm sfârşitul din cauza asta.

Am luat binoclul domnului Arcane şi m-am chinuit să mă urc pe toate înălţimile aflate la o zi de mers, ceea ce mi-a înlesnit să cunosc bine ţinutul spre nord şi vest. Uneori rămâneam departe de convoi câte două, trei zile, fără să iau cu mine decât puşca şi bidonul de apă. Eram cu multă băgare de seamă dinspre partea indienilor şi încercam să mă feresc de surprize. Aprindeam câte un foc numai când se lăsa întunericul. Apoi plecam mai departe până găseam vreo scobitură în care mă vâram şi rămâneam până dimineaţa. Aşa că, de se-ntâmpla vreun indian pe la focul meu, nu găsea nimic de vânat.

Într-una din zile mergeam printr-o viroagă largă ce urca spre o culme şi, încă înainte de a ajunge în vârf, am văzut înălţându-se în faţă şuviţe de fum. Am luat-o pe o văioagă mai ocolită, m-am apropiat cu fereală, mergând cât puteam de aplecat ca să nu mă zărească nimeni, iar când am ajuns

aproape de creastă, la vreo sută de iarzi de foc, am îndrăznit să ridic încet capul ca să văd câţi erau în acea tabără. Nu vedeam decât doi şi, în timp ce mă uitam, o indiancă privi înspre mine, dar stăteam atât de bine ascuns, că nu-mi putu zări decât creştetul capului şi m-am lăsat îndată jos. M-am târât mai sus ca să mă pot uita mai în voie, iar când m-am ridicat femeia m-a văzut de data asta bine. Şi-a înşfăcat pe dată copilul din culcuşul lui făcut dintr-o creangă răsucită şi acoperită cu o piele de iepure, l-a luat sub braţ, i-a dat un ghiont zdravăn unei fetiţe care urla cât o ţinea gura şi a zbughit-o, zburând parcă pe panta dulce spre creastă, cu fetiţa pe urmele ei.

Cum fugea, părul negru şi lung îi flutura în urmă. Întorcea mereu capul, de parcă s-ar fi aşteptat în fiece clipă să fie ucisă. Această mamă alergând cu copiii îmi oferea cel mai grozav şi mai firesc tablou, ne stâlcit de nici o şcoală sau de pretenţii artistice, tulburător şi cât se poate de sălbatic. Nici un pictor nu va reuşi vreodată să zugrăvească această femeie a deşertului, cu pruncul şi fetiţa alături, în clipa când au trecut peste creastă şi au dispărut.

M-am luat după ele, dar când am ajuns pe cea mai înaltă culme, nu se mai vedea ţipenie de om. M-am uitat în jur cu binoclul. La nord nu erau decât stânci înnegrite, o zonă numai munţi. M-am mai uitat o vreme, apoi m-am gândit că nu era bine să merg mai departe, fiindcă mă putea pândi careva şi când m-aş fi aşteptat mai puţin, mă puteam trezi împănat de săgeţi. Am văzut mereu urme lăsate de indieni, dar, cum niciodată nu s-au apropiat de tabăra noastră, am socotit că era mai cuminte să cred că nu sunt prea înclinaţi spre prietenie. M-am întors înapoi să cercetez locul unde făcuse popas indianca. Era un foc prizărit, numai cât să scoată puţin fum în coşul conic, pe care-l părăsise în fugă, se aflau doar vreo câteva săgeţi amărâte, nişte frunze de cactus, din care ţepii fuseseră scoşi şi arşi, iar alături,

culcuşul în care dormise pruncul. Aveam dinainte priveliştea bucătăriei amărâte a unor sărmani flămânzi.

M-am urcat apoi pe cea mai înaltă creastă ce mi-a ieşit în cale, de unde am scrutat tot ţinutul, mai ales spre vest şi nord şi am constatat că era foarte arid. Nu se zărea nici un copac, nici o vale mai mănoasă, nici un fir de verdeaţă. Departe, spre vest, se vedeau limpede nişte munţi cu crestele acoperite de zăpadă. Într-acolo era ţinta călătoriei noastre, în rest se vedea numai foarte puţină zăpadă, iar intre mine şi munţii înzăpeziţi se ridica un lanţ nu prea înalt de munţi golaşi, din piatră neagră şi se întindea un podiş otova, unde nu zăream nici unul din semnele învăţate în cursul călătoriei prin această regiune care să vădească urmă de apă.

Vitele începură să arate tare prăpădite, fiindcă n-aveau parte decât de hrană foarte săracă. Iarba era puţină şi când le dejugam şi le slobozeam, nici nu catadicseau să caute ceva de mâncare în jur. Abia se mişcau şi smulgeau în silă câte un smoc de ierburi uscate, răzleţe ici şi colo. După multe zile şi nopţi numai cu hrană uscată ca asta, bietele animale sufereau mult şi, deşi la plecarea din Salt Lake erau grase şi frumoase, acum arătau sfrijite şi nenorocite şi se târau de colo-colo – credincioase sclave ale omului.

În timp ce ne continuam drumul, în una din zile, am zărit o înălţime mai mare, să tot fi fost la vreo douăzeci de mile depărtare spre sud şi m-am hotărât să ajung acolo ca să văd mai bine ce ne aştepta înainte. Am umblat fără preget toată ziua şi am ajuns pe culme în amurg. Am rătăcit printre stâncile mari din jur şi am găsit un ţanc ce ieşea oarecum în afară, care mă ferea de duşmani, de vânt, de furtună şi acolo mi-am aşezat tabăra.

Încă pe lumină mi-am adunat ce-am găsit în preajmă bun de foc, adică nişte vreascuri de salvie, mănunchiuri de ierburi uscate, dar nu veştede şi din toate astea am încropit

un foc după metoda indiană şi m-am aşezat şi eu lângă el.

Aveam prilejul să meditez netulburat de nimeni şi, în vreme ce puneam din când în când câte ceva pe foc, nu puţine erau gândurile care mă năpădeau. Mă gândeam că ne aştepta un viitor întunecat şi plin de greutăţi. Mi-am pus o piatră căpătâi şi pălăria drept pernă şi, întinzându-mă pe pragul acela de stâncă, am adormit, că eram tare obosit. Dar curând m-am trezit tremurând de frig, fiindcă eram la înălţime destul de mare, iar restul nopţii mi-am făcut de treabă aruncând câte un vreasc pe focul ce mă mai dezmorţea oarecum. Astfel mi-am petrecut eu acea noapte în deplină singurătate.

Am fost cât se poate de bucuros când s-a arătat o geană de lumină deasupra munţilor din răsărit şi a dat la iveală imensa întindere, pustie cât vedeai cu ochi. Când soarele se ridică de-a binelea, am privit atent toată cuprinderea şi ai fi zis că vezi până la capătul pământului. La nord şi vest era un podiş vast, părând a măsura o sută de mile şi, din câte îmi dădeam eu seama, acolo nu găseai o gură de apă sau o mână de iarbă măcar pentru o vită. Drept spre vest se ridica piscul la care ne uitam de o lună de zile, iar mai la nord era un loc mai teşit pe care-l numisem noi trecătoarea lui Martin şi într-acolo năzuiam noi de atâta vreme. Vârful de munte, acoperit de zăpezi, strălucea în soarele dimineţii şi părea foarte aproape în aerul străveziu, fără pic de nor, ceaţă sau praf care să împiedice vederea.

Învăţasem pe pielea mea că ceea ce se afla la o zi de mers părea mai aproape într-o astfel de lumină, iar când ne apăreau dinainte, la mică depărtare, niscai lacuri, băteam drumul mult şi bine până ajungeam la ele.

Perspectivele mi se păreau atât de sumbre, încât aş fi dat oricât numai să nu mai fiu răspunzător pentru viaţa unor femei şi copii mici care nu aveau să mai vadă o pâine dacă nu erau ajutaţi. De-aş fi fost şi eu în situaţia de a nu-

mi purta decât mie de grijă, cum erau unii, îmi puteam lua frumos desaga în spate şi puşca pe umăr şi pe-aici ţi-e drumul, ştiind că nu las pe nimeni neajutorat în urmă. Dar aşa cum stăteau lucrurile, mi se părea că mi-aş fi încărcat conştiinţa cu o crimă dacă părăseam copiii şi nevasta lui Bennett şi familia lui Arcane, alături de care mersesem până atunci.

Prin binoclu vedeam şirul de care mişcându-se încet pe podiş spre ceea ce-mi părea a fi un lac. Am încercat să ghicesc până unde vor ajunge în seara aceea şi am luat-o drept spre acel punct, o zi întreagă de mers neîntrerupt. Am sosit după lăsarea întunericului, cam la vreun sfert de milă de focul de tabără, când, deodată, am nimerit într-un fel de mocirlă pe fundul canionului, ceea ce era semn de apă. Am bâjbâit o vreme prin beznă şi curând am găsit o băltoacă şi, cum de două zile nu pusesem picătură în gură, m-am trântit pe burtă şi am băut iute câteva înghiţituri.

Nu părea să fie nici prea limpede, nici prea curată, dar în orice caz era apă, ceea ce era cel mai important lucru în momentul acela. A doua zi dimineaţă m-am dus din nou la băltoacă şi am văzut că de acolo se adăpaseră vitele. Stârniseră tot mâlul şi băuseră cam tot ce fusese apă curată, dar arătau mult mai întremate. Am găsit oamenii pe marginea lacului, pe care-l văzusem de pe munte şi în care, din fericire, adăsta un deget de apă. Săpaseră mai multe gropi unde se adunase apa ne care o foloseau în tabără.

Seara, când ceilalţi au aflat că ajunsesem şi eu la locul de popas, s-au strâns toţi în jurul carului nostru ca să afle ce văzusem, ce mai ştiam şi ce ne aştepta de acum încolo. Voiau să cunoască mai ales cât mai era, după părerea mea, până la capătul călătoriei. Le-am ascultat întrebările şi le-am spus pe şleau ce văzusem şi ce soartă credeam eu că ne aşteaptă. Nu-mi prea venea la îndemână să le spun adevărul gol-goluţ de teamă să nu-i descurajez, dar când

m-au îmboldit să le dezvălui părerea mea le-am mărturisit, fără ocol, că mai aveau cel puţin o lună până la capătul drumului. Au părut să aibă încredere în experienţa mea şi, de nu greşeau, s-au gândit că vitele aveau să rămână numai pielea şi osul, iar celelalte provizii, pe sponci, înainte de a ajunge noi atât de departe.

Cum s-a luminat, eram în picioare şi l-am văzut pe Bennett stând lângă foc. Nici nu m-a văzut bine şi mi-a spus:

— Lewis, dacă nu te superi, te rog de acum încolo să nu-ţi mai dai în vileag părerile aşa de-a dreptul şi atât de categoric, cum ai făcut-o aseară. Când m-am dus să mă culc, am găsit-o pe Sarah (nevastă-sa) plângând şi când am îndemnat-o să-mi spună de ce plângea, mi-a zis că auzise vorbele dumitale despre soarta care ne aşteaptă „şi dacă Lewis a spus aşa, atunci aşa este, mi-a zis ea, fiindcă ştie el mai bine decât voi toţi la un loc”. Crede că şi ea şi copiii au să moară de foame.

Dimineaţa, „răzvrătiţii” şi alţi vreo câţiva care nu făceau de fapt parte din convoiul nostru au înjugat boii şi au pornit spre vest, peste acel podiş unde le-am spus că nu vor găsi apă şi eram convins că n-aveau să ajungă cu viaţă dincolo. Culverwell şi Fish au rămas cu noi, adăugind încă un car la convoi.

Am stat, ne-am gândit şi ne-am sfătuit cu multă grijă şi le-am arătat că nu credeam să putem străbate platoul în mai puţin de patru sau şase zile, nici găsi picătură de apă pe drum. La sud se ridica un munte cu zăpezi bogate pe creste, ba chiar şi câţiva pini. Fără îndoială că la poale aveam să dăm de apă din belşug, dar, fiind spre sud, nu prea era în calea noastră. Însă posibilitatea de a găsi apă în partea aceea ne-a făcut să ne hotărâm să ne abatem mai degrabă într-acolo, decât s-o luăm pe urmele „răzvrătiţilor” prin acel pustiu. Aşa că am luat-o printr-un canion ce ducea

spre munte şi am avut parte de un drum destul de greu, în pantă şi bolovănos.

În cea de-a doua noapte ne-am aşezat tabăra la capătul canionului, dar până acolo n-am dat de fir de apă, ci numai de câteva tufe uscate de salvie pentru vite, dar nici pe astea nu le mâncau cu bucurie decât când ajungeau moarte de foame. Au rămas pe lângă tabără, arătând nenorocite, cum numai vitele pot să arate. În timpul nopţii, pe deasupra noastră s-a rătăcit un nor zănatic ce s-a scuturat lăsând un strat de zăpadă de câteva degete. Când se făcu ziuă, vitele se strânseră tremurând de frig în jurul carelor şi începură să lângă zăpada, ca să-şi mai astâmpere setea. Ne-am luat şi noi după ele şi am topit zăpada ca să avem apă.

După cum arătau, vitele nu prea mai erau în stare să ducă multă greutate şi, cum drumul urca mereu, se cuvenea să le cruţăm, lăsându-le o povară cât mai uşoară. Bennett era dulgher şi avea în căruţă scule bune. Cu foarte puţină tragere de inimă le dădu jos, aşa cum făcu apoi cu tot ceea ce era de prisos, în afară de aşternuturi şi provizii; le-am lăsat alături de drum şi am pornit mai departe la deal, mai uşor încărcaţi.

Eu şi un alt tovarăş, Rogers, am luat-o pe jos înainte, doar cu puştile la noi, ca să cercetăm drumul şi să găsim loc bun de popas. După vreo câteva mile am trecut de zona aceea cu zăpadă şi am ieşit la o pantă; în aerul limpede al dimineţii, până la poalele muntelui înzăpezit, nu părea să ai mult de mers şi eram sigur că puteam ajunge înainte de lăsarea serii. Într-acolo nu mai era nevoie de nici o călăuză, aşa că eu şi Rogers, numai cu puştile şi bidoanele la noi, am luat-o la picior cât am putut de repede, iar dacă aveam să aflăm vreun loc de tabără, urma să facem semnale cu fum ca să-l găsească şi ceilalţi.

Şi de data asta distanţa ne-a jucat un renghi: am mers

repede, fără oprire şi am ajuns la poalele muntelui abia aproape de lăsarea nopţii. Aici am dat de un platou în mijlocul căruia se ridica o colibă joasă de crengi, iar de lângă ea se ridica o şuviţă de fum pe care o vedeam limpede pentru că noi ne aflam în partea umbrită a muntelui, pe când coliba rămase luminată până aproape de apusul soarelui. Am privit cu grijă în jur şi am văzut cu bucurie că nu era decât o singură colibă, aşa că nu ne puteam aştepta să dăm decât peste puţini oameni. Ne-am apropiat cu băgare de seamă şi multă fereală, făcând un ocol pentru a ajunge între colibă şi munte, ca nu cumva locatarii acesteia să se refugieze într-acolo.

Numai după o îndelungă cercetare am descoperit o intrare în colibă şi, în cele din urmă, ne-am apropiat furiş drept din faţă. Nu vedeam pe nimeni şi ni-i închipuiam pe cei dinăuntru stând la pândă, cu toate că era greu de crezut că ne văzuse cineva, fiindcă ne ferisem să ne arătăm. Ne-am sfătuit o clipă şi ne-am hotărât să ne apropiem şi, de puteam, să punem mâna pe vreunul care să ne dea amănunte despre regiunea aceea în care ne simţeam pierduţi.

Când am ajuns la vreo treizeci de iarzi, prin deschizătură se arătă capul unui bărbat, dar dispăru fulgerător. Ne-am tras cocoaşele armelor, gata pregătite şi i-am spus lui Rogers să fie atent la săgeţi, că, de aveau de gând să le folosească, acum era momentul. Dar n-au recurs la arcuri. Arămiul, aproape gol-puşcă, se ivi din nou şi ne făcu semne să ne apropiem. I-am dat ascultare.

Am încercat să mă înţeleg cu omul prin semne, dar pricepea buştean. Am făcut pe pământ o mică scobitură şi am umplut-o cu apă din bidoanele noastre ca să-i înfăţişăm un lac; am arătat cu mâna spre lac, apoi spre vest şi nord, am făcut semne ca şi cum ar fi trecut pe deasupra raţe şi gâşte gâgâind, dar se pare că n-am reuşit să trezesc în

mintea lui nici o idee cu privire la ce voiam noi să spunem. M-am cam burzuluit la el şi am început să dau semne de mânie.

În vremea asta, din colibă se auzeau plânsetele unui copil, sau poate să fi fost doi, tremurând cred de teama de a nu fi omorâţi. Sărmanul om zgribulea de frig. Făcând gesturi prieteneşti, am slobozit un foc de armă care-l trezi puţin; arătând spre puşcă, spuse „Walker”, vrând să amintească numele acelei căpetenii de treabă care, din fericire, ne sfătuise să renunţăm la călătoria noastră pe Râul Verde. Am priceput că indianul nu era în termeni prea cordiali cu Walker, dar, ca să ne arate că n-avea nimic împotriva noastră, se duse în colibă şi ne aduse un pumn de grăunţe să mâncăm. Datorită unui izvor cu apă caldă din apropiere reuşise să cultive nişte porumb, iar cocenii uscaţi se vedeau încă în picioare, în jur.

Înainte de plecare i-am spus că o să ne întoarcem a doua zi şi o să-i aducem nişte haine, dacă găseam ceva care nouă nu ne mai făcea trebuinţă, apoi ne-am săltat puştile pe umăr şi am pornit-o înapoi spre căruţele noastre, uitându-ne din când în când peste umăr să vedem de nu eram urmăriţi. Am întins pasul la vale, am ajuns la popas când se făcu noapte şi ne-a întâmpinat o privelişte dezolantă.

Doamnele Bennett şi Arcane erau deznădăjduite. Cei patru copii plângeau de sete, dar nu găseai nici o picătură de apă în tabără şi până a doua zi, cine ştie când, nu se putea face rost de apă cu nici un chip. Mamele erau înnebunite, ca nu cumva copiii să se sfârşească de sete şi să moară în braţele lor şi aveau de gând să-şi pună capăt zilelor decât să îndure chinul de a-şi vedea copiii zbătându-se în ghearele morţii şi apoi dându-şi sufletul. Se căinau că numai ele erau de vină pentru nenorocirea care-i lovise pe toţi, pentru că, din lăcomie pentru aur, îşi lăsaseră de

izbelişte gospodăriile, în care n-au ştiut niciodată ce e foamea şi până şi în somn vedeau mesele îmbelşugate de acasă, iar dimineaţa se trezeau numai pentru a încerca şi mai vârtos dezamăgirea.

Când eu şi Rogers ne-am arătat în tabără cu bidoanele pline de apă şi le-am oferit mamelor şi copiilor, a fost mare bucurie şi în ochii lor au lucit lacrimi de recunoştinţă care au pornit să le curgă pe obraji în timp ce nu mai conteneau să ne binecuvânteze.

Vitelor le-a mers tare rău. Ţinutul era numai bolovani, fără pic de vegetaţie, în afară de nişte fire uscate de vreo şase degete, din care sărmanele animale rareori mai apucau câte o gură, apoi mergeau, abia târându-se, mai departe.

Până la izvor erau vreo şapte-opt mile, dar toţi mai prinseră puţin curaj, ştiind sigur că în curând vom sosi acolo. Am pornit devreme şi până şi femeile au luat-o pe jos ca să mai cruţăm vitele. Când am ajuns la vreo două mile de apă, câţiva boi s-au aşezat jos şi n-au mai vrut să se scoale, aşa că i-am lăsat acolo, împreună cu unul dintre care, iar toţi ceilalţi am mers mai departe şi am ajuns la izvor îndată după prânz. Am luat nişte apă şi ne-am întors la vitele rămase în urmă şi le-am dat să bea. S-au mai întremat, s-au ridicat în picioare şi am încercat să le mânăm fără să le mai punem la car, dar nu păreau înclinate să se urnească din loc fără jug, aşa că le-am înjugat. Se pare că jugul şi căruţa le ajuta să se ţină pe picioare şi aşa au mers mai uşor decât atunci când erau slobode şi o luau care încotro, fără să aibă în ce se rezema.

Acel izvor cald era destul de bogat şi curgea pe o distanţă de vreo sută de iarzi sau chiar mai mult, pentru ca apoi apa lui să fie înghiţită de nisipul însetat. Cocenii uscaţi de porumb din recolta trecută, nişte buruieni mărunte, salvia şi iarba le-a priit vitelor şi şi-au mai astâmpărat

foamea, ceea ce nu se întâmplase de multă vreme, aşa că ne-am gândit să poposim acolo două-trei zile să le lăsăm să se mai întremeze.

Indianul pe care-l văzusem acolo cu o seară înainte dispăruse fără să lase nimic în urmă, în afară de nişte bolovani de sare. Se pare că noii prieteni îl cam înspăimântaseră.

A doua zi dimineaţa m-am hotărât să urc pe culmea pe care o văzusem eu lângă o trecătoare ca să cercetez mai bine locurile cu binoclul. Odată cu mine s-au mai pornit doi băieţi. Străbătând o zonă cu zăpadă, am văzut urmele lăsate de indianul fugar, care trecuse creasta. La deal, băieţii au început să cam rămână în urmă şi, cu mult înainte de lăsarea nopţii, nu i-am mai zărit deloc.

Terenul era destul de afânat şi am văzut multe urme de indieni, ceea ce m-a pus în gardă. Am ajuns în vârf şi, băgând de seamă că începuse să se întunece în partea în care cădea umbra muntelui, am făcut un foc cu salvie uscată, am mâncat, iar când întunericul s-a lăsat de-a binelea, am mai înteţit focul şi am mers cam vreo milă mai departe până la o viroagă cu pereţii de vreo două picioare înălţime, unde mi-am făcut culcuş, la adăpost de vânt şi am dormit până dimineaţa. Aşa că i-am păcălit pe indieni cu propriile lor lecţii.

A doua zi dimineaţă, pe la ora nouă, m-am urcat din nou pe creastă şi mi-a apărut în faţă cea mai grozavă privelişte ce mi-a fost dat s-o văd. La nord şi la sud puteam să văd până la capătul pământului. Cea mai mare parte a regiunii din jur era mai joasă, numai piatră neagră şi stearpă.

Spre vest, vederea era mărginită de piscul acoperit de zăpezi. Munţii coborau spre sud pe o pantă cam de douăzeci de mile şi la jumătatea distanţei se vedeau nişte fuioare de fum, de la un foc de tabără, după câte părea; năzărind nici o vită sau vreun car, am socotit că erau

indieni acolo. Spre nord se vedea deşertul prin care apucaseră „răzvrătiţii” şi tovarăşii lor. Dacă în drumul lor au înfruntat tot atâtea greutăţi ca şi noi, cum aveau şi mai mult de mers, probabil că până în acel ceas muriseră de sete.

Am stat pe culmea aceea mai bine de o oră, iscodind cu binoclul tot ceea ce se putea vedea de acolo, cercetând cu grijă tot ce se arăta a ne fi cât de cât de folos sau obstacol în cale. Cu cât mă uitam mai mult, cu atât mă convingeam mai vârtos că ne-aştepta încă drum lung până-n California şi, în vreme ce coboram din nou către tabără, mă întrebam ce sorţi aveam ca să ajungem cu viaţă acolo. Am socotit că ne mai aştepta cel puţin o lună de mers trudnic înainte de a pune piciorul pe tărâmul aurului şi nici vitele, nici proviziile nu aveau să ne ajungă până atunci.

Eram atât de cufundat în gânduri, încât uitasem cu totul de indieni şi ei ar fi putut pune uşor mâna pe mine, cum mergeam eu aşa, bălăbănindu-mă. Mă gândeam la casa părintească, unde pe masă se lăfăia pâinea şi fasolele, ca să nu mai vorbesc de celelalte bunătăţi şi iată-mă-s, cel mai vârstnic fiu, departe de-ai mei, în mijlocul Marelui Deşert American, cu stomacul lipit de şira spinării, cu gâtul uscat iască şi hainele târnosite de prea multă purtare. Şi poate că nu încercasem încă greul cel mare.

S-ar fi putut întâmpla să văd bărbaţii, femeile şi copiii din convoiul nostru topindu-se de lipsuri şi murind, fără să le pot da o mână de ajutor. Era cea mai sumbră, cea mai neagră soartă din câte-mi putusem închipui vreodată şi am început să hohotesc de plâns, acolo, singur, fiindcă credeam că asta ne aştepta şi erau greu de îndurat. Nu stă în puterea mea să povestesc cât de mult am suferit în acele singuratice drumuri ale mele, care uneori ţineau zile şi nopţi, pentru ca să le pot da tovarăşilor mei cele mai bune sfaturi de care mă simţeam în stare.

Ştiam că eu singur o puteam scoate la capăt, dar ori scăpăm toţi, ori nici unul. Şi cu toate astea nu trebuia să-i descurajez pe ceilalţi. Le puteam spune adevărul, dar trebuia să-mi păstrez gândurile numai pentru mine ca să nu-i fac să-şi piardă nădejdea şi încred rea.

Am ajuns la tabără a treia zi şi i-am găsit acolo şi pe cei cu care plecasem o dată şi-i lăsasem în urmă. Am povestit tuturor cele văzute şi la urmă a reieşit că singurul drum pe care puteam merge era cel prin munţii din vest. Mi-au mărturisit că au făcut o descoperire: o grămadă de dovleci, probabil crescuţi chiar în acele părţi, destul de mare ca să ajungă la fiecare câte unul. Nu le-am încuviinţat gestul, fiindcă dovlecii nu erau ai lor şi-l lipseau pe adevăratul lor proprietar de hrana necesară vieţii.

Le-am arătat nu numai că nu era drept să le fure hrana, dar şi primejdios, pentru că indienii se puteau strânge mai mulţi la un loc şi să se răzbune doborând vitele cu săgeţile sau luându-ne scalpul. Nu avuseseră de-a face cu indienii şi le venea greu să înţeleagă urmările de care le vorbeam eu.

Cât am lipsit eu, au sacrificat o vită, fiindcă unii nu mai aveau ce mânca. Carnea fu împărţită între toţi cei din convoi, căzându-se la învoială ca atunci când va fi nevoie să se sacrifice altă vită, aceasta să fie împărţită în acelaşi chip. Dar vitele erau atât de amărâte, că una nu ne ajungea pentru prea multă vreme. Nu s-a găsit nici urmă de grăsime, iar măduva oaselor era doar un lichid vâscos, amestecat cu sânge, de parcă ar fi fost stricată.

Mai departe, drumul ducea pe la poalele muntelui. În cale erau risipite o mulţime de stânci, unele cât casa de mari, dar ne-am croit cale printre ele, mergând când într-o parte, când în alta. Vitele aveau copitele atât de rănite, încât le-am făcut nişte mocasini din pielea boului tăiat mai înainte şi le-a prins tare bine.

Convoiul nostru era acum format din şapte care. Bennet

avea două, Arcane două, fraţii Earhart unul, Culverwell, Fish şi încă cineva unul şi mai era un creştin, al cărui nume l-am uitat, care mai avea şi el un car.

Într-a doua noapte ne-am găsit un loc destul de bun de tabără, cu apă şi chiar şi nişte iarbă mai ca lumea şi buruieni pentru vite. Când se duse la culcare, Bennett puse într-o oală de campanie nişte carne proaspătă de vită şi potrivi focul în aşa fel, încât mâncarea să fiarbă încet şi să fie gata în zori. Cam după vreun ceas, omul ieşi afară să mai aţâţe focul şi să vadă ce era cu mâncarea, dar când se duse să mai pună apă în oală, descoperi, spre marea lui părere de rău, că cea mai mare parte a cărnii dispăruse.

Eu mă înfăşurasem într-o pătură şi dormeam sub căruţa lui, aşa că m-am trezit când s-a dus la foc şi l-am văzut cum stătea şi se uita roată în jur să afle pe seama cui putea pune isprava asta, dar îndată veni la mine şi-mi spuse în şoaptă:

— Ai mai văzut pe careva în jurul focului după ce ne-am dus la culcare?

L-am asigurat că nu văzusem pe nimeni şi atunci îmi spuse că cineva îi luase bucata de carne.

— Crezi oare – îmi spuse el – că e vreunul care să nu mai aibă chiar nimic de mâncare, încât să moară de foame? Carnea asta e tare proastă şi numai unul lihnit era în stare s-o ia.

După ce-am mai vorbit în şoaptă o vreme, ne-am culcat, dar în zori ne-am sculat amândoi şi ne-am aşezat lângă foc, cercetându-i din ochi pe cei care se trezeau şi se vânturau prin preajmă. Socoteam că l-am dibuit pe făptaş, dar nu eram siguri; nu ne puteam totuşi închipui ce avea să se întâmple dacă începea furtul de alimente. În astfel de convoaie ca ale noastre, era o lege nescrisă care spunea că cel ce fura provizii îşi risca viaţa. Ştiam că eram siliţi să stăm la pândă şi dacă fapta se repeta, cel vinovat trebuia

pedepsit. Bennett veghea încontinuu şi, gândindu-mă că se putea întâmpla vreo nenorocire, câteva zile nu m-am depărtat de care. După trei sau patru zile, orice speranţă de a mai prinde făptaşul a trebuit abandonată, iar primejdia a trecut.

Drumul nostru trecea acum prin cea mai îngustă parte a întinsului podiş, pe unde porniseră cu zece zile înainte şi „răzvrătiţii”. La mică depărtare de acolo am descoperit urmele „răzvrătiţilor” şi astfel ne-am dat seama că traversaseră şi ei podişul şi apoi se îndreptaseră spre sud. Am luat-o repede la picior pe drumul pe care apucaseră ei şi am mers mai multe mile. Uitându-mă cu binoclul, m-am convins pe deplin că până nu vom ajunge la culmile următorului lanţ de munţi nu vom găsi apă şi, temându-mă ca tovarăşii mei să nu cumva să fi uitat să ia apă, m-am întors repede înapoi şi am văzut că n-aveau picătură.

Le-am spus că n-aveau să vadă fir de apă în următoarele patruzeci de mile, aşa că au pus toate vasele în care se putea păstra apă în cel mai uşor car şi s-au întors înapoi să le umple.

Eu am luat-o mai departe pe urmele „răzvrătiţilor” şi am mers atât de repede, că la lăsarea nopţii eram aproape de creastă, unde se făcea o trecătoare prin lanţul de piatră; nu creştea un copac, o buruiană, un firicel de iarbă – un deşert neînchipuit de sterp.

Când am început să urc panta abruptă a muntelui, am dat de o vită moartă părăsită de „răzvrătiţi”; acolo nu se putea face popas din lipsă de apă şi de iarbă, aşa că nici carnea vitei nu putuse fi salvată.

Trupul animalului era tare sfrijit, dar carnea se păstrase bine, de parcă era proaspătă. Eram atât de flămând, că mi-am scos cuţitul şi mi-am tăiat o bucată bună pe care am mâncat-o din mers, fără s-o mai gătesc, ba chiar şi fără sare. Unii ar putea spune că mai degrabă ar muri de foame

decât să mănânce în felul acesta, dar dacă ar fi fost vreodată încercaţi de foame, aşa ca să simtă că se sfârşesc cu zile, ar fi văzut că instinctul de conservare nu poate fi stăpânit nici de raţiune. Pune stăpânire pe tine, în ciuda voinţei tale.

Am luat-o printr-un canion întunecat, cu pereţi înalţi şi drepţi în cea mai mare parte. Pe una din feţele perpendiculare părea să fie un strat de lut pe care se scurgea puţină apă. Aici indienii făcuseră un vas scobit din lut pe care-l prinseseră de perete ca să adune cam doi litri de apă şi am băut pe săturate apă bună, pentru prima oară de când lăsasem în urmă pârâul. Noaptea aceea am rămas acolo, de teamă să nu dau peste indieni, care, eram pe deplin încredinţat, mi-ar fi săltat scalpul dacă le ofeream vreun prilej nimerit. Am dormit fără foc, iar bucata de carne de care am vorbit mi-a amăgit foamea.

Dimineaţa am luat-o pe canion la vale. După câte îmi amintesc, era Crăciunul şi, spre înserat, am nimerit la locul unde făcuseră popas reverendul J.W.Brier, doamna Brier şi cei doi băieţi ai lor. Când am ajuns eu, domnul reverend ţinea, foarte liniştit, o predică despre educaţie celor doi băieţi. Mi se părea cam ciudat să ascult un discurs atât de serios despre binefacerile educaţiei din fragedă copilărie, când simţeam clar că foametea ne privea drept în faţă, iar în pustietatea stearpă din jur nu vedeam la ce folosea o educaţie mai savantă decât cea la care te îmboldeau nevoile fireşti. Nimeni nu ştia nici măcar unde ne aflam, nici când se va încheia călătoria asta, nici dacă vom avea parte de un ajutor mai acătării de undeva.

Noaptea aceea am dormit lângă foc, fără să mă mai învelesc în pătură, cum făcusem în atâtea nopţi dinainte şi, dimineaţa, după ce familia reverendului şi-a înjugat vitele şi a plecat, am cercetat cu atenţie locul de tabără şi am găsit nişte şoric de porc aruncat. În timp ce-l mestecam şi

simţeam gustul de slănină grasă, mi se părea că am în gură cea mai bună îmbucătură pe care o mâncasem vreodată.

Când am ajuns aproape de capătul de jos al canionului, la dreapta, în partea de nord, am zărit o stâncă aproape perpendiculară, puţin înclinată spre canion, iar la piciorul stâncii, o peşteră care arăta să fie mereu vizitată de indieni. Cum coboram, am văzut pe pământ nişte urme ciudate: erau urme de picioare şi de mâini, de parcă un om ar fi mers în patru labe. Când am ajuns în vale, unde nisipul fusese măturat de vânt şi îngrămădit în dune nu mai mari de trei-patru picioare înălţime, urmele deveniră şi mai limpezi. Am mers după ele şi am văzut că urcau pe una din dune şi, chiar în vârful ei, era săpată o groapă, iar acolo stătea ghemuită, ca un câine, o mumie de indian.

Nu murise fiindcă vedeam cum i se mişcau coastele în timp ce răsufla, dar pielea semăna cu o şuncă bine uscată. După cum arăta, să tot fi avut două sau trei sute de ani şi chiar de-ar fi fost frate cu Adam, n-ar fi arătat mai bătrân.

Era paralizat. În clima aceea, unde leşul unei vite rămânea zile sau chiar săptămâni fără să se strice, încât puteai să-ţi tai o bucată şi s-o mănânci, un om îşi putea prelungi zilele mai mult decât ar fi de crezut.

Am stat şi m-am uitat îndelung la fiinţa aceea nenorocită şi în tot acest răstimp nu i-a tresărit nici un muşchi, deşi probabil că ştia că se mai află cineva în groapă şi se uită la el. Poate că punea în practică unul din sfaturile care se dau pentru o strălucită carieră politică: să arate înţelept şi să nu spună nimic. În orice caz nu părea a avea de gând să dea de bucluc dându-şi drumul la gură. Pe undeva, prin preajmă, trebuie să fi avut vreun prieten care-i aducea cele necesare traiului. L-am lăsat acolo şi am pornit-o la vale.

Apucând pe drumul „răzvrătiţilor”, am ajuns, curând după lăsarea întunericului, la un foc de tabără în jurul căruia poposeau E. Doty şi tovarăşii lui. Cunoscându-i

destul de bine, am rămas şi eu cu ei. Mi-au spus că apa acolo era leşioasă, lucru de care m-am convins şi eu îndată. Era un loc de tabără nenorocit: apă proastă, nici un pic de iarbă, doar câteva tufe răzleţe de salvie amară drept hrană pentru vite.

I-am întrebat ce ştiau despre trecătoarea lui Martin, fiind destul de aproape de ea acum şi mi-au spus că nu există nici o trecătoare; muntele era ceva mai scund decât cel acoperit de zăpadă şi atâta tot. Carele nu puteau trece pe acolo şi cei din ceată se hotărâseră să meargă pe jos, aşa că s-au şi apucat să-şi folosească lemnul căruţelor pentru foc ca să usuce carnea câtorva vite pe care le tăiaseră. Le-au ales pe cele mai neajutorate, care nu arătau să poată ajunge la capătul drumului şi carnea afumată constituia o hrană substanţială.

Urmau să-şi împartă proviziile în mod egal şi s-au înţeles ca fiecare să-şi poarte de grijă şi să se gospodărească singur cum o şti şi să nu se aştepte la vreun ajutor de la nimeni. Dacă-şi termina proviziile, n-avea dreptul să mai ceară cuiva să-şi împartă hrana cu el. Orezul, ceaiul, cafeaua au fost măsurate cu lingura şi au împărţit cât mai cinstit şi bruma de făină şi de slănină pe care o mai aveau. S-au hotărât să arunce totul, în afară de pături şi provizii, fiindcă erau prea sfârşiţi ca să mai care greutăţi, iar boii nu erau animale de povară şi, în plus, au socotit că era mai bine să nu-i încarce cu nimic, ca să nu-i facă să dea în brânci, fără nici un folos.

Când porniseră la drum, oamenii aceştia fuseseră plini de viaţă şi năzbâtiile şi glumele lor au stârnit râsul tot drumul de-a lungul râului Platte, dar acum erau foarte posomoriţi şi vorbeau ca cei ajunşi la fundul paharului amărăciunilor. Unul dintre ei spuse că acolo era maidanul de gunoaie al lui Dumnezeu, unde-şi aruncase el resturile după facerea lumii, iar dracul le mai răscolise şi el oleacă. Altul adăugă

apoi că acolo fusese prefăcută în stană de sare femeia lui Lot, iar apoi sarea, sfărâmată şi împrăştiată în tot ţinutul. Dacă mureai, mai spuse unul, nu putrezeai fiindcă sare era berechet.

O ţineau aşa într-una şi parcă nu găseau cuvinte destul de grele ca să-şi arate toată sila şi părerea proastă pe care şi-o făcuseră despre acea regiune.

Mi-au dat şi mie puţină carne, ceva mai bună decât a mea şi încă înainte de a se crăpa de ziuă am pornit înapoi ca să duc veştile proaste pe care le aflasem de la „răzvrătiţi”.

Se făcuse aproape noapte când am ajuns în tabără şi, după ce ne-am aşezat în jurul focului, le-am spus, cât mai blând cu putinţă, veştile neplăcute aduse de la cei care mergeau înaintea noastră. În cele două zile cât lipsisem, indienii îşi sloboziseră săgeţile asupra a trei din vitele noastre şi una avea o săgeată înfiptă într-o parte, dinaintea coapsei, un loc de obicei fatal. Ca să salvăm măcar carnea, am tăiat vita. Unora le-a fost frică să mănânce, gândindu-se că săgeata fusese otrăvită. Dar i-am încredinţat că şi indienii aveau nevoie de carne, aşa că n-ar fi făcut una ca asta. Dacă ar fi tras cu săgeţile în oameni, era foarte posibil să fie otrăvite, aşa că trebuiau să ia îndată măsuri şi să le smulgă înainte ca otrava să ajungă în sânge. Aşa că am îndrăznit să afumăm restul cărnii şi s-o luăm cu noi. Apoi le-am spus tuturor celor din tabără.....

— Ei, acum vă daţi seama şi singuri că voi i-aţi stârnit pe indieni, luându-le dovlecii. Iar când vom ajunge într-un loc unde să le vină mai la-ndemână. Au să ne iasă înainte cu forţe mai numeroase şi au să ne ucidă...

Le-am atras atenţia să fie mereu pregătiţi ca să nu fie luaţi prin surprindere, fiindcă sorţii ne erau potrivnici. Am scos săgeţile înfipte în ceilalţi boi, care nu păreau să sufere prea mult de pe urma rănilor. Pârâiaşul unde am poposit

noi a fost numit apoi Pârâul Cuptorului, nume care i-a rămas până azi. A fost botezat astfel în 1862, de câţiva prospectori care au ridicat acolo un cuptor mic, cu tiraj de aer, pentru a arde nişte minereu aflat în apropiere care, bănuiau ei, conţinea argint, dar cred că până la urmă au descoperit că era plumb şi se afla prea departe de orice mijloc de transport ca să merite osteneala.

La sud vedeam că munţii erau mai scunzi şi nu aveau urmă de zăpadă, ci păreau a fi doar stânci puse una peste alta, din care erau durate piscuri semeţe şi, în timp ce ne uitam în jur, acela ni s-a părut a fi tărâmul cel mai uitat de Dumnezeu.

Străbatem ţinutul de destulă vreme ca să ştim că apă se găsea mai ales pe munţii cei mai înalţi, iar în văi nu era decât apă leşioasă sau nu se găsea deloc şi lanţurile mai puţin semeţe, care ne făgăduiau o traversare mai lesnicioasă, nu promiteau nici un pic de apă şi nici un fir de iarbă, fără de care aveam să pierim cu siguranţă. Într-un fel eram pierduţi de pe acum. Zilele senine ne îngăduiau să ştim în orice moment punctele cardinale, după mersul soarelui, dar în toată imensitatea aceea a naturii nu văzusem urmă de viaţă de o lună sau şi mai bine. Praf de puşcă şi gloanţe cât încăpeau într-un buzunar de vestă îi ajungeau unui bun vânător până murea de foame, fiindcă nu se afla umbră de vânat mic sau mare în care să tragi.

Am întors pe toate feţele situaţia în care ne aflam şi toţi au fost poftiţi să spună ce aveau pe inimă fără nici o sfială, fiindcă nu mai ştiam cine avea dreptate şi cine nu şi oricine putea veni cu vreo idee cât se poate de preţioasă. Toţi erau cam descurajaţi. Proviziile aduse cu noi din lumea civilizată se împuţinaseră într-atât, încât totul a trebuit cruţat numai pentru femei şi copii, bărbaţii fiind nevoiţi să se mulţumească doar cu carne de vită. S-a hotărât ca nimic din ceea ce se putea mânca să nu se risipească. Sângele,

pielea şi intestinele, toate erau gătite într-un fel sau altul şi constituiau hrana.

Sfatul nostru a ţinut până noaptea târziu. Dacă aş fi văzut pe careva pierzându-şi minţile, nu m-aş fi mirat, fiindcă foamea înghiţise toate celelalte sentimente. Un om flămând e un sălbatic. Poate deveni la fel de crud şi egoist ca o bestie, supus şi blând ca un miel, sau bezmetic şi înnebunit ca un animal încolţit, lipsit de sentimente, de minte, de orice simţ al dreptăţii. Nici unul dintre noi nu ajunsese în aşa hal, dar în ochii unora dintre noi se iscau uneori luciri ciudate, după cât mi-am dat seama uitându-mă în jur; dar şi ceilalţi le vedeau pentru că i-am surprins făcând gesturi tainice chiar şi spre mine.

Veni şi dimineaţa. Nimeni nu scotea o vorbă. Părea că soarta sumbră ce ne aştepta ne pecetluise tuturor gurile. Când dădeam de câte o gaură în care găseam apă, ne îndepărtam cu atât de puţină tragere de inimă de ea, de parcă ne-am fi îndoit că vom mai avea vreodată bucuria de a mai bea o picătură.

Când am terminat şi proviziile de carne pentru masa de dimineaţă, cei doi căruţaşi ai lui Bennett, împreună cu ceilalţi doi ai lui Arcane, au socotit că aveau mai multe şanse de a scăpa cu viaţă dacă luau nişte provizii cu ei şi o porneau pe jos, aşa că li s-a dat atât cât puteau duce cu ei şi-au făcut traistele şi şi-au luat cu tristeţe rămas bun, spunând că nădăjduiau să ne întâlnim iarăşi pe coasta Pacificului. La plecare au curs lacrimi adevărate şi cred că nici unii, nici ceilalţi nu sperau să se mai vadă vreodată pe lumea asta.

Au luat-o pe drumul „răzvrătiţilor”. Proviziile pe care le cărau cu ei, în afară de pături, nu puteau să le ajungă pentru mai mult de zece zile şi eu ştiam bine că în acest răstimp nici pomeneală să iasă din deşert.

Când m-am culcat, nu mi-am putut stăpâni gândurile să

n-o ia înapoi spre casa părintească, unde aveam apă destulă, iar la ora cuvenită mă aştepta o masă îmbelşugată. Visam că sorb o carafă întreagă de apă rece, bună, apoi mă trezeam cu gura şi gâtlejul uscate iască. Casa lăsată în urmă era un subiect favorit în jurul focului de tabără şi mulţi povesteau cum îi bântuiau visuri, atât de precise, de parcă ar fi fost aievea, despre casa minunată de pe coasta de est, unde erau înconjuraţi de tot confortul şi fericirea, chiar dacă nu erau aşa de bogaţi. Coliba celui mai sărman om de pe pământ era mai de dorit decât aceste coclauri.

Bogăţia aici nu mai avea nici o trecere. Puteau sta monedele de douăzeci de dolari grămadă dinaintea noastră o zi întreagă şi nu-i venea nimănui să se scoale să pună mâna pe un singur ban, fiindcă greutatea lui l-ar fi încovoiat mai aproape de mormânt. N-aveam ce cumpăra cu banii şi pentru noi aveau tot atâta preţ cât nisipul pustiului. I-am fi dat bucuroşi pentru zăpada pe care «vedeam învolburându-se ca nişte nori de praf peste vârfurile acelor munţi înalţi din depărtare.

Judecind eu să-mi cruţ puterile cât mai mult, am aruncat tot ceea ce nu-mi făcea trebuinţă, oprind numai binoclul, nişte muniţie, cuţitul de la brâu şi o cană de tinichea. Nici oamenii, nici vitele nu puteau căra vreo povară fără folos, decât cu riscul de a se prăbuşi sub greutatea ei şi a nu se mai ridica niciodată. Puterile şi viaţa trebuiau drămuite cât mai bine.

După ce-am părăsit acest loc de tabără, unde era apă îndestul, am mers cam opt mile şi am ajuns la gura unui canion stâncos ducând spre vest, spre creasta lanţului stâncos. Canionul era mult prea bolovănos ca să îngăduie trecerea carelor. În valea de la intrare străjuia o movilă de vreo patru picioare înălţime în vârful căreia am dat de un izvor care să tot fi avut o găleată de apă cu gust puturos de sulf. În jurul izvorului se iţeau câteva fire de iarbă ţepoasă

care, pare-se, împiedicau malurile izvorului să se prăbuşească. Probabil că nisipul mânat de vânt se adunase grămadă, formând movila aceea ciudată în jurul izvorului.

Am rămas peste noapte acolo şi un om a avut grijă toată noaptea să adune fiecare picătură de apă pentru ca să avem dimineaţa destulă pentru noi şi pentru vite. Vitele beau apa aceea cu mai multă plăcere decât apa leşioasă întâlnită la celălalt popas.

Tovarăşii mei au hotărât să străbată acest canion la deal, să treacă peste lanţul muntos fără să mai aştepte ca eu s-o iau înainte şi să cercetez drumul, fiindcă, spuneau ei, asta ne cerea prea mult timp şi provizii şi noi nu mai aveam decât nişte carne de vită ce se împuţina cu fiece zi. Ca să-i ajut totuşi, atât cât puteam şi să-i previn în caz de primejdie, dacă era posibil, mi-am luat puşca pe umăr şi am pornit înainte cât de repede mă purtau picioarele. După o vreme am ajuns la un loc unde canionul se lărgea, formând o căldare închisă din toate părţile, în afară de valea pe unde intrasem, cu pereţi de stâncă abrupţi, pe unde omul putea urca, dar care erau o stavilă de netrecut pentru care. M-am întors înapoi, plin de deznădejde.

Am mers iute prin canion la întoarcere, dar aproape se lăsase noaptea când am ajuns la care. Dimineaţa, carele au fost întoarse înapoi, fiindcă vitele nu găseau nimic de mâncare, iar apă nu era deloc. La vale le-a venit mai uşor, dar curând una din vitele lui Bennett s-a prăbuşit şi nimic n-o putea face să se ridice. Fiindcă nu era locul nimerit să mai întârziem în bătaia soarelui arzător, am tăiat vita şi am împărţit-o. La vreo două sau trei mile de izvor s-a prăbuşit altă vită, de-a lui Arcane, de data asta şi a rămas jos, aşa că a

fost dejugată, iar după ce şi-a mai tras sufletul, s-a ridicat în picioare, dar numai pentru puţină vreme, fiindcă apoi s-a prăvălit din nou la pământ. Arcane a adus o căldare de apă de la izvor şi, după ce vita s-a adăpat şi s-a mai odihnit puţin, a mai prins puteri şi a fost mânată la izvor.

În noaptea aceea am ţinut din nou sfat, ca să vedem ce ne rămânea de făcut. Mai aveam câteva bucăţi de pâine uscată, pe care am păstrat-o pentru copii, dându-le câte puţin, din când în când. Singura sursă de hrană erau vitele,

iar când aveau să nu se mai ţină pe picioare, ne pândea foamea. Părea că ne paşte soarta de a ne, lăsa oasele să albească prin acest pustiu.

Un lucru era sigur: trebuia să ieşim cumva de-acolo. Dacă rămâneam pe loc, urma să trăim atât cât trăiau şi vitele, dar nu mai mult; iar dacă porneam, nu ştiam încotro s-o luăm ca să găsim un loc mai bun. În cele din urmă Bennett luă cuvântul şi spuse:

— Am să vă împărtăşesc un gând de-al meu. Să alegem doi dintre noi, cei mai tineri şi mai în putere şi să le spunem să ia cu ei hrană şi s-o pornească pe jos înainte, ca să încerce să ajungă la o aşezare omenească să caute provizii, iar noi ne întoarcem înapoi, la izvorul pe care l-am părăsit nu de mult şi aşteptăm sosirea lor. Sunt sigur că n-o să le trebuiască mai mult de zece zile pentru asta, iar când se vor întoarce, vom cunoaşte drumul, vom şti cum arată şi de cât timp avem nevoie ca să-l străbatem. Ne pot aduce şi altă hrană care să ne mai dea puteri; şi după ce vitele se vor mai întrema puţin la izvor, putem s-o pornim la drum cu tot cu căruţe. Cred că e cea mai sigură şi mai bună cale. Ei, ce spuneţi?

După ce-am mai dezbătut problema o vreme, am căzut de acord că era cea mai bună soluţie şi nu ne rămânea decât să alegem oamenii care s-o pornească la drum. Nimeni nu se îmbulzea să primească misiunea de mesager. Până la urmă, Bennett spuse că el cunoştea destul de bine pe cineva ca să fie sigur că, de nu pierea pe drum, avea să întoarcă şi de care era convins că avea să răzbată.

— Vreau să zic de Lewis (adică eu), dacă e şi el de aceeaşi părere.

Am încuviinţat, deşi îmi dădeam seama că era un drum plin de greutăţi: eram la cheremul indienilor, al vremii, al lipsei de apă, dar m-am gândit că aveam să reuşesc şi nu puteam da înapoi. John Rogers, un flăcău înalt şi bine legat

din Tennessee, fu ales drept tovarăş şi încuviinţă şi el.

Am început pregătirile. Arcane sacrifică vita care se prăbuşise şi toţi bărbaţii ne-am apucat să uscăm şi să pregătim carnea. Alţii ne-au făcut mocasini noi din piele crudă, iar femeile ne-au încropit câte o raniţă. Carnea a fost împachetată cu grijă. Puteai să-ţi faci o idee cât de amărâte erau vitele chiar şi numai dacă amintesc că eu şi John am luat în raniţă cam şapte optimi din toată carnea unei vite. Au mai pus vreo două linguri de orez şi cam tot atâta ceai. Ne simţeam de parcă am fi furat hrana de la gura copiilor, dar femeile spuneau că ne putea prinde bine, ne putea salva viaţa de ne lovea vreo boală.

Eu nu aveam nici manta, nici măcar haină, aşa că am pus pe mine o jumătate de pătură uşoară, în timp ce Rogers avea o haină subţire de vară şi n-a mai luat nimic. Fiecare mai aveam câte o cană de tablă şi o oală mică de campanie cam de vreo doi litri. Bennett mi-a dat puşca lui cu şapte focuri, iar Rogers a luat o armă de vânătoare cu două ţevi. Mai aveam câte un cuţit în cap ne-am pus nişte pălării mici, cu boruri înguste, de culoarea nisipului, pe care duşmanii să nu le zărească prea bine, dacă ne-am fi arătat, de după vreo culme, în raza privirii lor. Ne-am cumpănit raniţele şi am potrivit chingile ca să ne vină uşor la mers.

Au strâns apoi toţi banii care se aflau în tabără şi ni i-au dat. Ni s-au mai oferit tot felul de sfaturi. Căpitanul Culverwell era marinar bătrân şi voia să ne arate cum să găsim drumul înapoi, dar Bennett îi spuse căpitanului că mă ştia de mulţi ani a fi vânător şi că de treceam ziua printr-un loc, puteam găsi drumul îndărăt şi noaptea. Alţii ne-au sfătuit să băgăm bine de seamă la indieni, ne-au arătat cum să ne descurcăm cu ei sau să ne ferim să nu ne pierdem în zăpezile adânci peste care aveam să dăm în munţi.

Am primit sfaturile cu aceeaşi bunăvoinţă cu care ne

erau date, apoi ne-am luat rămas bun. Unii s-au tras deoparte, prea tulburaţi ca să se mai apropie de noi, alţii ne-au apucat mina, strângând-o cu putere, din toată inima, adânc mişcaţi, nădăjduind să o scoatem la capăt şi să ne întoarcem să-i luăm şi pe ei din acel loc blestemat şi să-i călăuzim către un ţinut mai mănos. Ultima care s-a despărţit de noi a fost doamna Bennett, care ne-a binecuvântat, rugându-se să ne ajute Domnul să ne întoarcem şi să aducem hrană copiilor înfometaţi.

Erau atât de tulburaţi, că nu puteau scoate o vorbă. Ne-am întors tăcuţi şi am pornit din nou la deal, prin canionul prin care coborâsem seara trecută. Abia după vreme ne-am uitat înapoi şi când ne-au văzut că ne-am oprit să-i privim, toate pălăriile şi bonetele au prins să fluture ca un ultim rămas bun.

Lăsasem în urmă pe Bennett, pe Sarah, soţia lui şi pe cei trei copii – George, Melissa şi Martha – pe J.B. Arcane, pe nevastă-sa şi pe băiatul lor Charles. Cei mai mici copii n-aveau mai mult de doi ani. Mai erau fraţii Earhart şi un băiat mai mare, căpitanul Culverwell şi alţi vreo câţiva pe care i-am uitat. În total unsprezece suflete, în afară de domnul Wade, nevastă-sa şi trei copii, care se fereau să se amestece cu noi, ci mergeau în urmă şi-şi făceau tabăra la mică depărtare de noi, dar păreau să evite orice tovărăşie.

Am trecut curând dincolo de un cot al canionului şi am mers mai departe în tăcere. La lăsarea nopţii eram departe, în munţi, aproape de o stâncă perpendiculară şi mult înaintea noastră, pe o pantă, am văzut câteva smocuri de iarbă şi salvie. Acolo am găsit nişte gropi mici cu apă. Părea să fie cel mai jos loc de trecere, pentru că spre sud se vedeau lanţuri şi mai înalte, foarte prăpăstioase şi greu de trecut.

Prin şaua aceea se strecura un vânt rece şi am fost nevoiţi să ne căutăm un loc mai adăpostit ca putem dormi.

Ne-am aşezat pe piatra goală, vârâţi unul în altul, ca două linguri şi am pus bucata de pătură peste noi Dimineaţa ne-am umplut cu apă ploştile, făcute din două cutii de pulbere legate una de alta cu nişte şuviţe de cârpă. Şi am pornit spre pilcul din apropiere De aici am avut cea mai largă privelişte de până acum. La est se vedea tot drumul pe care ne târâsem încă de la 4 noiembrie.

— Uită-te la ţinutul ăsta blestemat prin care am trecut – spuse Rogers, arătând într-acolo.

La nord se ridicau cei mai înalţi munţi pe care-i întâlnisem vreodată, piscuri şi creste, unele peste altele, mult deasupra noastră, acoperite cu zăpezi veşnice, după cât se vedea. La sud era un podiş aproape otova, iar la vest zăreau nedesluşit un şir de munţi cu puţină zăpadă pe creste, însă lanţul muntos principal din sud nu avea nici uimă.

După ce ne-am uitat la acest peisaj măreţ – dar fără nici un farmec pentru noi atunci – destul de mult ca să-i reţinem cele mai de seamă caracteristici, ne-am întrebat ce-ar fi spus oamenii noştri pe care-i lăsasem în urmă dacă ar fi văzut alte lanţuri de munţi atât de departe înaintea noastră. Ei socoteau că până la ţărmul oceanului nu mai era chiar atât de mult. Ne-am dat seama că este cu neputinţă să trecem toţi munţii aceia şi să ne şi întoarcem în cele cincisprezece zile sorocite. Dar trebuia să facem tot ce puteam, aşa că am luat-o la vale pe panta stâncoasă şi i-am dat zor mai departe. Unele locuri erau atât de prăpăstioase, că trebuia să ne sprijinim unul pe altul, iar truda asta ne făcea să năduşim mult, aşa încât aveam mare nevoie de o gură de apă.

Când aproape să terminăm coborâşul, înaintea noastră se deschise o vale de unde ni se părea că vedem la o sută de mile distanţă. În apropiere, puţin mai spre nord, era un lac şi când am ajuns în vale, am descoperit un pârâu cu apă

limpede ce curgea spre lac. Însetaţi cum eram, ne-am repezit să bem cu lăcomie, dar apa aceea era saramură curată şi ne-a făcut setea şi mai greu de îndurat. Pe malul pârâului nu creştea nimic, iar albia era tare ca piatra şi lucea în bătaia soarelui.

Am început să urcăm următorul lanţ de munţi, ţinând-o tot spre vest şi am urcat coasta cât de repede am fost noi în stare atunci. Aproape de creastă, am depăşit capătul unui canion, cam spre seară şi am găsit semne care arătau că trecuseră şi alţii pe acolo, iar după urme ne-am dat seama că era vorba de „răzvrătiţi”, care fuseseră nevoiţi să o ia mult mai spre sud decât avuseseră de gând. Făcuseră popas acolo şi săpaseră gropi în nisip în speranţa să găsească vreun fir de apă, dar n-au găsit.

Am rămas şi noi toată noaptea acolo şi am săpat în alte câteva locuri, nădăjduind să fim mai norocoşi, dar n-am aflat apă nici noi. Ne sfârşeam de sete. Truda de până atunci ne făcuse să asudăm din greu Dimineaţa am pornit mai departe şi aproape de culme am dat de cadavrul lui Fish. Zăcând în bătaia soarelui necruţător, fiindcă tovarăşii săi nu găsiseră nimic cu care să-i acopere rămăşiţele pământeşti. Fără îndoială că şi azi oasele lui sunt tot acolo unde şi-a dat ultima suflare.

Până aici mersesem pe urmele „răzvrătiţilor”, dar. Cum nu aflam nici un pic de apă în crăpăturile stâncii. Aşa cum s-ar fi întâmplat dacă am fi trecut noi mai întâi pe acolo. Ne-am hotărât să apucăm alt drum. Valea prin care pornisem părea să se termine la vreo zece mile mai la nord. Spre sud se lărgea, în jurul unui lac. Cam pe la jumătatea văii am văzut urme de vite ducând spre lac şi, nădăjduind să dăm de apă bună de băut, ne-am abătut din drum aproape în unghi drept. Ajunşi la apă, am văzut că aducea la culoare cu vinul negru şi era atât de leşioasă, încât părea lunecoasă şi în palmă şi sub tălpi. Ocolul acesta ne-a costat

multă trudă şi ne-a făcut şi mai multă sete.

Am luat-o spre vest, spre canion şi am urcat sperând mereu să găsim în vreun cotlon vreo crăpătură cât de mică în piatră cu apă de ploaie. Am mers mile după mile şi ni s-a uscat gura atât de tare, că luam în gură un glonţ sau o pietricică netedă şi le tot învârteam cu limba ca să ne stârnim puţină salivă. Când vedeam vreun vârf de iarbă, îl smulgeam pe loc şi-l mestecam ca să-i stoarcem bruma de apă din el.

Am mers aşa ceasuri în şir, fără să scoatem a vorbă, fiindcă văzusem că era mai bine să stăm cu gura închisă cât mai mult ca să nu ni se usuce gâtlejul şi mai tare. Aerul uscat de acolo sugea apa ca un burete. Am trecut de creastă, fără să dăm de apă şi pe panta de vest am ajuns la un platou pe care se afla o colibă indiană din nuiele. Ne-am gândit că prin apropiere trebuia să găsim apă şi am început să căutăm cu grijă. Munţii acoperiţi de zăpadă nu păreau să fie prea departe, dar spre sud şi sud-vest se întindea pe mare distanţă un podiş uşor înclinat. Setea deveni greu de îndurat, îngrozitoare şi pe căldura aceea şi după toată truda, nu băusem decât de două ori de când părăsisem tabăra.

Eram atât de convinşi că pe undeva prin apropiere trebuia să fie apă, că ne-am dat raniţele jos din spate, lângă colibă şi am început să căutăm în jur oriunde ni se năzărea că s-ar putea afla vreun fir de apă. Curând s-a lăsat întunericul şi am făcut un foc ca să nu ne rătăcim şi ne-am pus din nou pe căutat. S-a ridicat luna şi ne-a dat şi ea o mână de ajutor. Ne strigam adesea ca să nu ne pierdem.

Eram atât de sleiţi, încât atunci când am încercat să înghiţim o bucăţică de carne, am fost nevoiţi s-o mestecăm multă vreme, dar n-am avut destulă salivă în gură ca s-o facem să alunece pe gât şi am scuipat-o. Părea că o să ne sfârşim acolo, deşi hrană aveam încă din belşug, dar n-o

puteam mânca. Am încercat să dormim, însă n-am reuşit Am legat câteva vorbe, dar discuţia se învârtea în jurul aceluiaşi subiect: teama că nu vom mai putea îndura setea prea multă vreme Gândindu-ne la femeile şi copiii care aşteptau să ne întoarcem, ne-a cuprins şi mai mult deznădejdea decât dacă ar fi fost vorba numai de noi. Prin minte ne trecea câteodată gândul nebun că, de-am fi dat de o crăpătură cu apă, am fi fost în stare să ne încăierăm pe viaţă şi pe moarte numai pentru câteva picături din preţiosul lichid. Numai cine a ajuns din pricina setei la capătul îndurării îşi poate închipui toată suferinţa şi disperarea care te cuprind în astfel de momente. Eu nu ştiu să existe cuvinte sau vreun alt mijloc de a zugrăvi aceste clipe, în aşa fel încât să le trăiască şi alţii.

Luna lumina atât de puternic, încât ne-am hotărât să mergem şi noaptea ca să ajungem cât mai departe când va ieşi soarele. Am pornit încet, cu grijă, prin îngânarea aceea de lumină şi beznă şi nu mai aveam decât o singură speranţă i să ne ţină puterile până ajungeam la zăpezile ce albeau strălucitor pe muntele înalt de dinaintea noastră.

Când răsări soarele, noi coborâsem la poalele lanţului de munţi. Am dat peste albia unui torent pe unde dădeau năvală apele după câte o furtună mai mare şi, după ce se împărţeau în mici pârâiaşe, dispăreau îndată înghiţite de nisipuri, aşa cum se vedea după urme.

Nu nădăjduiam să găsim apă decât foarte aproape de zăpezi şi cel mai scurt drum era prin albia uscată a torentului, aşa că ne-am abătut aproape drept spre nord. Aveam de urcat o pantă nu prea mare, dar nisipoasă, pe unde înaintam cu greu. Am socotit că ne aştepta o zi întreagă de mers şi singura problemă era dacă vom rezista atâta. Erau semne limpezi că nu cu mult înainte pe acolo cursese apă şi puteam să vedem şi albiile pâraielor în jurul insulelor de nisip.

Ca să nu trecem cumva pe lângă vreun strop de apă fără să băgăm de seamă, m-am înţeles cu Rogers în linii mari asupra drumului de urmat şi ne-am despărţit, iar cine dădea de apă trebuia să tragă un foc de armă drept semnal.

După vreo milă de mers am auzit puşca lui Rogers şi m-am îndreptat într-acolo. Găsise nişte bucăţele de gheaţă care se formaseră sub cerul acela veşnic senin. Nu erau mai groase decât sticla de geam. Ne-am pus câte o bucăţică pe limbă şi am început să strângem cât am putut în oala mică de campanie, ca să se topească. N-au fost decât taman cât să umplem oala, în afară de gheaţa pe care am înghiţit-o în timp ce adunam bucăţelele. Apoi am aprins focul şi am topit gheaţa.

Acum stau şi mă gândesc ce noroc am avut să pornim cu noaptea în cap la drum, pentru că la un ceas după ce se înălţa soarele pojghiţa aceea de gheaţă s-ar fi topit, iar apa ar fi dispărut înghiţită de nisip.

După ce ne-am astâmpărat setea, am putut să ne gândim şi la mâncare şi am văzut că, pe deasupra, eram şi lihniţi de foame. Ne-am consumat toată apa cu masa aceea, dar ne-am simţit întremaţi, am văzut cum renasc puterile în noi şi am pornit cu alt curaj mai departe.

Ne-am reluat drumul spre vest, îndreptându-ne sfoară spre un perete de stâncă ce se ridica puţin mai la sud de marele munte înzăpezit. Tot drumul am avut parte numai de urcuşuri şi coborâşuri foarte obositoare. În timp ce soarele se lăsa tot mai mult spre apus, am zărit o şuviţă de fum înălţându-se la poalele muntelui şi am socotit că trebuie să fie vreun semnal de-al indienilor, cum văzusem adesea Ne-am oprit şi am ţinut sfat. Cum până la peretele de stâncă ce constituia ţinta noastră mai era drum lung, ne-am gândit să aflăm ce era cu semnalul acela.

În timp ce lumina se îngâna cu întunericul, am pornit într-

acolo şi când am ajuns la aproape o milă depărtare, am nimerit peste un drum destul de bătut. Pipăind cu degetele, m-am încredinţat că erau urme de copite de vite şi am fost sigur că-i ajunsesem din urmă pe „răzvrătiţi” sau că. În orice caz, eram pe drumul lor. Apoi mi-a trecut prin minte că aceştia încăpuseră pe mâna indienilor, care acum întinseseră masă mare cu vitele lor, aşa că ne-am apropiat de firul acela de fum cu mare fereală. Am făcut un ocol şi am văzut că tabăra era aşezată pe un fel de prag de stâncă deasupra noastră Ne-am oprit să tragem cu urechea să prindem vreun sunet care să ne lămurească despre cine era vorba. De erau indieni. Aveam să auzim lătrat de câine, dar n-am auzit. Ne-am furişat tot mai aproape, până am ajuns la vreo cincizeci de iarzi, dar tot nu auzeam nici un sunet ca să ne facem o idee. Ne-am hotărât să tragem cocoaşele armelor şi să strigăm spre cei din tabără, socotind că, oricum, aveam avantajul poziţiei.

Am strigat şi ni s-a răspuns în engleză.

— Nu trageţi! am răcnit noi.

Ei ne-au asigurat că nici nu le trecea prin cap aşa ceva şi ne-au îndemnat să ne apropiem. Spre surprinderea noastră am dat de Ed. Doty, Tom Shannon, L.D. Stevens şi alţii de care nu-mi mai amintesc – adevăraţii „răzvrătiţi”, în seara aceea ne-au dat nişte carne proaspătă şi nouă, iar lângă tabără am găsit câteva gropi cu apă care prindea numai bine la popas. Una dintre vite se prăbuşise tocmai acolo, aşa că vreo câţiva s-au oprit mai mult ca să afume carnea, iar ceilalţi au pornit-o mai departe şi se aflau la o zi de drum înainte.

Ne-au spus că,ocolind lanţul acela de munţi pe la nord, au dat de un drum destul de bătut care mergea spre vest şi aveau de gând să ţină drumul acela chiar de-ar fi ajuns în Mexic, mulţumiţi că mai erau în viaţă. Au mai amintit că domnul Brier şi familia lui rămăseseră în urmă, singuri. Aici,

fiecare trebuia să-şi poarte singur de grijă, iar pentru ceilalţi nu se putea face prea mult.

I-am întrebat apoi despre drumul pe care veniseră, unde aflaseră apă şi le-am împărtăşit şi noi ce ştiam. „Răzvrătiţii” nu mai erau la fel de veseli ca la început şi nu-i preocupa decât situaţia în care se aflau. Ne-au mărturisit că, dacă drumul se îndepărta de munţi şi o lua peste podiş, unii dintre ei n-aveau să mai ajungă în cealaltă parte. Mulţi erau cu totul descurajaţi, alţii rămăseseră fără o îmbucătură şi soarta lor atârna de bunăvoinţa celor care mai aveau provizii sau vite. Mereu era sacrificată câte o vită şi nu se arunca nimic. În locurile unde nu aveau apă de fiert, pielea era pârlită de păr şi apoi prăjită la foc. Intestinele erau trase printre degete ca să se cureţe şi, după ce erau prăjite, constituiau şi ele o hrană excelentă.

Au povestit că la un moment dat au rămas fără pic de apă vreo patru sau cinci zile şi erau şi morţi de foame, fiindcă le era atât de sete, că nu puteau pune un dumicat în gură. Vorbeau de chinurile foamei ca de un lucru îngrozitor, de nedescris. Au fost foarte de treabă şi ne-au dat toate amănuntele pe care le-am cerut, fiindcă aveam mare nevoie ca, la întoarcere, să apucăm pe drumul cel mai bun, folosind experienţa a două grupuri, în loc de unul. Ne-au mai spus de moartea lui Fish şi Isham şi unde le vom găsi cadavrele, dacă apucam pe drumul lor.

Dimineaţa ne-am săltat raniţele în spate şi am pornit-o spre vest, iar spre seară i-am ajuns şi pe „răzvrătiţii” din frunte, poposiţi într-un canion unde era puţină apă, abia cât să le ajungă.

I-am întâlnit şi pe căruţaşii lui Bennett şi Arcane, care, după cum mă aşteptasem, nu mai aveau nici hrană, nici de unde lua. Ajunseseră să se milogească să li se lase cele mai amărâte resturi când era tăiată vreo vită şi astfel îşi mai lungeau zilele. Au venit şi ne-au spus, tare nenorociţi, că

erau lihniţi şi, cu toate că în ziua aceea fusese tăiat un bou, ei nu apucaseră nici măcar cât să bage o dată în gură. Ne-am împărţit bucata de carne cu ei, deşi nu ştiam câtă vreme avea să treacă până să ajungem şi noi în halul în care erau ei.

Toţi cei din tabără erau tăcuţi şi păreau să înţeleagă situaţia. Dinaintea lor se deschidea un podiş otova, care părea atât de întins, încât, ca să-l străbată, aveau nevoie de cinci sau şase zile. După cum arăta, privit de pe culmea munţilor pe care-i trecusem, nu era nici o nădejde de găsit apă. Am stat mult şi ne-am gândit. Nu puteam lua decât atâta apă câtă încăpea în ploşti, cam cât să bem de două ori fiecare, iar carnea era atât de puţin hrănitoare, că eram slăbiţi şi neînstare să îndurăm greul ca mai înainte.

Eu şi Rogers ne simţeam de fapt singuri, chiar dacă mai erau şi alţii prin preajmă, fiindcă ţelul nostru era altul. Seara am stat de vorbă cu căpitanul Aşa Haines, care ne-a povestit că şi-a lăsat o gospodărie întemeiată în Illinois, unde avea mâncare după pofta inimii, toate înlesnirile şi chiar şi posibilitatea de a mai pune şi ceva deoparte, iar acum se simţea atât de sfârşit, încât se îndoia că o să reziste până la munţi, în cealaltă parte. Era atât de tulburat, încât m-a făcut să-i promit că o să dau de ştire soţiei şi familiei sale cum îl găsisem şi cum murise, fiindcă era încredinţat că n-avea să mai vadă minele din California niciodată.

I-am spus că nici eu nu eram sigur că o să răzbat până la capăt, dar el credea că, fiind atât de tineri şi încă în putere, noi vom reuşi. Ne-a mărturisit că de s-ar fi văzut din nou acasă, s-ar fi mulţumit cu ce avea şi nu s-ar mai fi dat dus.

Cam acesta era tonul general al discuţiilor. Nu se mai auzea nici o glumă, nici un glas mai vesel; tuturor ni se părea că sfârşitul este aproape şi a muri de foame şi sete în deşert era cea mai îngrozitoare soartă care ni se putuse

arăta dinaintea ochilor. Acel popas al îngrijorării, al lipsei de speranţe, ia marginea deşertului ce se întindea ca o mare înaintea noastră, unde nu ne puteam pune nădejdea în nimeni, ci numai în reuşita chinuitoarei zbateri ce părea fără ieşire, nu se poate nici zugrăvi, nici descrie.

Dimineaţa, pe când eu şi Rogers ne pregăteam de plecare, mai mulţi dintre cei în vârstă veniră la noi cu scrisori, rugându-ne să le trimitem familiilor lor, dacă ajungem, cumva, la vreun oficiu poştal. Au început să plângă, la fel ca şi noi, la despărţire. Am plecat tăcuţi pe drumul nostru în timp ce coboram printr-un canion, am ajuns la un loc atât de îngust, încât un om sau o vită abia se putea strecura printre pereţii de stâncă şi, după câteva mile, am ieşit la podiş. După trei sau patru mile de mers am dat de un pâlc de sălcii nu prea departe de munţi. În mijloc, locul fusese curăţat, sălciile tăiate, iar din crengi cineva împletise o îngrăditură în jurul unui izvor cu apă bună, alături de care creşteau şi câteva fire de iarbă. Era semn că pe aici mai călcase picior de om. Am băut pe săturate şi ne-am umplut ploştile din nou, fiindcă în următoarele două sau trei zile nu speram să mai dăm de apă.

Am pornit din nou la drum, cu forţe proaspete, după apa bună pe care o băusem. După câteva mile am găsit oase de animale, unele mâncate de vreme, dar altele încă bine păstrate. Nu se vedeau decât căpăţâni de cai şi ne întrebam cu mirare cum or fi ajuns acolo. Am băgat de seamă că drumul urca în pantă uşoară şi era cam şerpuit. Cum ne abăteam de la potecă, piciorul se afunda de vreo două degete în ţărână măruntă, mai măruntă decât cea mai fină făină. Peste tot erau oase, uneori de la mai multe animale la un loc. Să fi fost din cauza drumului lung, a apei otrăvite? Se vedea că nu fuseseră ucise, ci se prăbuşiseră, sfârşite, la marginea drumului.

Era un drum îngrozitor, iar urmele acestea ale morţii nu

aveau darul să ne însenineze sufletele. Nu ştiam ce aveau să facă cei pe care-i lăsasem în tabără dacă întârziam mai mult decât stabilisem, dar dacă se porneau pe urmele noastre, aveau să piară, după cum ne dădeam bine seama. Şapte zile trecuseră şi ne era tare teamă că n-o să ajungem la capătul călătoriei în timpul sorocit. Am cercetat podişul şi munţii ca să ne întipărim înfăţişarea lor şi am pornit din nou. Părea că drumul cobora uşor şi lângă drum am zărit un copac cum nu mai văzusem niciodată până atunci. Era gros de vreo şase sau opt degete, de vreo şase-opt picioare înălţime, cu nişte ramuri la capăt, la fel de groase ca trunchiul, ce aveau în vârf un smoc de frunzuliţe, lungi ca nişte baionete. Era un copăcel curajos dacă reuşea să crească într-un ţinut atât de sterp. Cu cât mergeam, numărul copacilor creştea şi unii erau mai mari decât primul.

În acest loc am pierdut drumul, aşa că, încercând să-l regăsim, ne-am depărtat tot mai mult de el şi l-am căutat până s-a întunecat, iar atunci ne-am uitat în jur să aflăm vreun loc de popas. Din fericire am dat de-o baltă cu apă de ploaie şi câţiva copăcei ciudaţi mai uscaţi ne-au oferit cu ce să facem focul, aşa că ne-am simţit fericiţi şi cu apă şi cu foc.

Când am pornit din nou, am văzut că urcam încet-încet şi dădeam de tot mai mulţi copaci şi din ce în ce mai mari. Frunzele acelea în formă de baionetă păreau să cadă când îmbătrâneau şi trunchiul semăna atât de mult cu un cotor uriaş de varză, aşa că l-am numit copacul de varză, dar mai apoi am aflat că era un soi de yucca. Pierderea drumului ne descurajase foarte mult, mai ales când ne gândeam că era foarte primejdios a încerca să trecem munţii fără să ştim pe unde s-o luăm. Aşa că ne-am despărţit, Rogers spre nord-vest şi eu spre sud-vest, înţelegându-ne să facem fiecare un ocol ca să ne întâlnim din nou la amiază; dar când ne-

am întâlnit, nici unul dintre noi nu aflase urmă de drum şi eram la vreo zece mile de poalele munţilor.

Rogers ştia din auzite că drumul de la Salt Lake la Los Angeles ducea printr-o trecătoare îngustă între munţi foarte înalţi. Şi bănuia că munţii aceia erau tocmai cei din sud, dar cum asta ar fi însemnat pentru noi să ne abatem cu încă vreo cincizeci de mile bune, am şovăit s-o luăm într-acolo şi ne-am hotărât să încercăm şaua aceea mai joasă din apropiere şi, de nu reuşeam, puteam încerca apoi şi pe drumul arătat de Rogers, mult mai la sud.

Am mers mai departe, ţinându-ne la distanţă unul de celălalt ca să dăm de potecă şi înainte de lăsarea serii am zărit ici şi colo nişte urme vagi, care deveneau tot mai limpezi pe măsură ce înaintam, iar când a apus soarele, am dat de câteva gropi cu apă în jurul cărora zăceau de multă vreme ţeste de vite, ceea ce arăta că înainte, cândva, acolo fusese un loc de tabără.

Am găsit tufe mai mari de salvie din care am încropit un foc cumsecade şi de-am fi avut şi nişte carne proaspătă s-o frigem, am fi tras o masă pe cinste, dar carnea pe care o aveam era prea uscată pentru asta. Ne-a lungit însă zilele. Apoi ne-am făcut ghem amândoi şi ne-am vârât unul în celălalt. Fiindcă noaptea era rece şi trebuia să ne învelim în bucata aceea de pătură cât mai bine.

Dimineaţa, drumul ne-a purtat spre zăpezi şi cum mergeam noi aşa, ne-a luat pe nepregătite o cioară bătrână şi vitează care a poposit pe o tufă, lângă potecă, iar noi am luat-o pe ea pe nepregătite, cu nişte alice.

— Uite şi prospătura ta – spuse Rogers în timp ce-o băga în raniţă pentru masa de seară.

Apropiindu-ne de culme, am văzut pe munţii din sud nişte copaci şi în punctul cel mai înalt al drumului, au apărut câţiva jnepeni care ne-au încurajat foarte mult. Am bătut zăpada tare pe mai multe mile, mocasinii s-au udat,

s-au muiat şi mergeam greu cu ei. Când am luat-o la vale pe panta de vest, am dat de un uliu mai mic.

— Uite şi prânzul tău – i-am zis lui Rogers în vreme ce sărmana fiinţă pricăjită era băgată la traistă pentru a fi gătită o dată cu cioara.

Am mers prin viroaga aceea dintre munţi câteva mile, am dat de-o vale largă şi priveliştea ce ni s-a deschis dinaintea ochilor ne-a impresionat adânc: mai jos curgea un pârâiaş minunat, cu apă limpede, curată, părând să murmure, în timp ce dansa peste pietre, un cântec de fericire, invitându-ne să bem, să bem mereu, fiindcă de luni de zile nu mai pusesem în gură astfel de apă, curată, bună, fără gust leşios sau stătut cum fusese cea băută până atunci. Rogers luă la ochi şi doborî o pasăre frumoasă cu un moţ pe cap şi nişte pene colorate la gât. Era o potârniche californiană. Ne spuneam că unde sunt păsări, trebuie să fie şi oameni şi au început să încolţească în noi mari nădejdi că aveam să ajungem pe un tărâm mai fericit. I-am spus lui Rogers că, de-ar fi fost şi ceilalţi aici, puteam doborî vânat îndestul pentru toată lumea.

Am jumulit cele trei păsări şi le-am pus în oala de campanie la fiert, iar în vreme ce fierbeau, noi sporovăiam despre ceea ce ne aştepta; eram atât de încântaţi, că ne-am dat drumul la gură şi am trăncănit fără oprire. Vorba ne suna ciudat după tăcerea sumbră ce ne însoţise săptămâni în şir.

Acum eram, cu siguranţă, la marginea ţării făgăduinţei şi ne-am simţit inima uşoară. Am început să croim tot felul de planuri, cum să-i scoatem de acolo pe bieţii oameni care ne aşteptau lângă izvorul din deşert Ne-am gândit să ne întoarcem îndată înapoi, dar hrana pe care o aveam nu ne ajungea şi trebuia să luăm şi alte provizii ca să-i punem pe picioare şi pe ei ca să reziste drumului trudnic.

Cât despre păsări, potârnichea a fost grozavă, cea mai

grozavă îmbucătură ce s-a întâlnit vreodată, uliul a fost bunişor şi destul de gustos, dar cioara s-a dovedit îngrozitoare. Avea carnea aproape la fel de neagră ca şi penele şi era toată numai zgârciuri şi tendoane tari. Nu ne mai trebuia cât aveam să trăim şi de-atunci, ori de câte ori auzeam oamenii zicând că au înghiţit o cioară, vrând să arate că fuseseră nevoiţi să bea cupa amărăciunii până la fund, îmi aduceam aminte că aflasem cam cum venea treaba asta pe propria mea piele.

Curând am dat de stejari şi plopi înalţi, iar albia pinului se lărgi, ajungând la vreo două sute de iarzi. Prin canion, la vale, era o potecă, dar când am ajuns sub nişte copaci doborâţi, ne-am dat seama că nu era aceeaşi pe care mersesem de cealaltă parte a muntelui şi, mai găsind noi, într-un loc cu pământ mai moale şi nişte urme de urs, am priceput că poteca nu era bătută de oameni şi că puteam fi alungaţi de acolo în orice clipă.

Pe la ora zece am simţit deodată cum mă săgetează genunchiul stâng şi mă apucă o durere ascuţită care devenea tot mai neîndurătoare.

Am fost nevoiţi să ne croim drum cum puteam prin desişul încâlcit, de multe ori trebuind să trecem prin apă, iar mocasinii noştri s-au muiat şi mai mult şi era tare greu de mers cu ei. Am îndurat durerea aceea toată ziua şi, în ciuda faptului că şchiopătam, am înaintat destul de mult; dar am simţit o mângâiere când a venit seara; am poposit în canionul întunecat, plin de desişuri şi am. Aprins un foc în vecinătatea căruia am rămas toată noaptea şi ne-a fost bine, deşi era destul de frig şi noi stăteam vârâţi unul în altul ca să ne ajungă pătura la amândoi. Dimineaţa ne-am simţit ceva mai bine.

Am mers mai departe, şontâcăind, la vale; ici şi colo zăream urme de animale, dar nu-mi dădeam seama dacă erau de vite domestice sau cerbi. Deodată, pe o coastă de

deal, destul de sus, am văzut o haită de lupi de prerie arătându-şi colţii în jurul unui leş, semn că puteam face rost de carne bună, fiindcă aceste fiare îşi fac veacul numai unde găsesc pradă din belşug, iar ei ştiau mai bine decât noi că deşertul nu era de ei.

Când am ajuns pe creastă, cea mai frumoasă privelişte ne-a umplut de bucurie inimile cătrănite. Dinaintea noastră se vedea o păşune ce se întindea pe o mie de acri şi verde cum numai un covor de iarbă putea fi şi stejari umbroşi, cu coroana bogată, de parcă erau dintr-un vechi parc englezesc, iar pe toate coastele dealurilor joase care mărgineau păşunea dinspre sud păşteau cirezi de vite numărând sute de capete, dacă nu mii. Erau de toate culorile, nuanţele şi mărimile. Dacă vreun sărman muritor ar scăpa de această lume unde-l pândesc atâtea încercări şi i s-ar deschide deodată dinainte câmpiile fericite ale raiului, priveliştea n-ar fi mai uluitoare decât cea care ni se dezvăluia dinaintea ochilor în acea minunată zi care probabil să fi fost ultima zi a lui decembrie 1859 sau întâi ianuarie 1850. Îmi vine să cred că mai degrabă era ziua Anului Nou, dar, prinşi de necazurile noastre, nu cu zilele calendarului ne luptam noi.

„Dacă şi ceilalţi ar fi aici!” ne-a venit nouă deodată în minte şi ne-am trezit brutal din acel vis al frumuseţii şi abundenţei care ni se înfăţişa dinainte. Apoi m-am gândit la mine ţi la piciorul care mă lăsase tocmai în ultimul ceas şi ne-am aşezat la umbra unui stejar să ne odihnim, iar după un timp m-am simţit mai bine. Mai jos, lângă râpă tăiată de ape, păştea un noaten; mi-am luat arma, m-am furişat târâş mai aproape şi am slobozit în el un glonţ şi încă unul până a nu apuca să se prăbuşească mort de cealaltă parte, iar apoi am sărit în picioare cu sprinteneala unei căprioare.

Am tăiat îndată nişte hartane de carne, le-am pus la fript şi le-am înfulecat cât ai zice peşte. Nu ne-am dat seama cât

de lihniţi eram decât atunci când ne-am trezit cu belşugul dinainte. Am mâncat pe săturate şi noi odată, prima oară după atâtea săptămâni chinuitoare. Am aprins un foc şi am început să afumăm carnea. Unul dormea, iar celălalt hrănea focul, schimbându-ne cu rândul la câteva ceasuri. Simţeam cum prindem puteri după mâncarea aceea şi apa limpede pe care o beam pe săturate. Am aruncat amărâta de carne uscată din raniţă şi am pus în locul ei pe cea proaspătă. Lupii s-au apropiat de locul nostru de popas şi au început să urle, cuprinşi de turbare că nu aveau şi ei cu ce se înfrupta. Rogers mă îndemnă să împuşc urlătorii aceia nenorociţi, dar le-am dat pace să-şi continue concertul, gândindu-mă că era destulă pedeapsă pentru ei să-i las fără mâncare.

Necazurile începură să mă ajungă tocmai acolo în ţara belşugului, dar, în ciuda acestora, am pornit mai departe şchiopătând cât de repede îmi îngăduia genunchiul bolnav. I-am spus lui Rogers că, mergând aşa, nu aveam să ajungem prea departe nici într-o lună şi o întârziere putea fi nenorocire curată şi pentru noi şi pentru cei care ne aşteptau. Aruncându-mi ochii asupra văii am văzut un nor de praf des şi îndată şi vreo câţiva călăreţi în galop turbat. I-am mărturisit lui Rogers că după noi veneau. Probabil vreo adunătură de bandiţi, puşi să ne facă necazuri.

Am îngropat iute în nisip cei câţiva bani pe care-i aveam, zicând că de puneau mâna pe noi, măcar să nu se aleagă şi cu banii. Ne-am aşezat puştile în poală, la îndemână, am tras cocoaşele şi i-am aşteptat, gata pregătiţi. Au venit în goană până la mică distanţă, dincolo de pârâu, unde s-au oprit scurt şi au ţinut sfat, apoi unul dintre ei s-a apropiat de noi şi atunci am văzut că era un alb care ne-a spus bună seara în propria noastră limbă. I-am răspuns cu răceală, fără să ne ridicăm de jos şi fără îndoială că a băgat şi el de seamă că ne uitam cu bănuială la ceata aceea.

Ne-a întrebat de unde veneam şi i-am povestit

împrejurările şi necazurile noastre, apoi i-am arătat că voiam să găsim cele necesare pentru a-i scoate şi pe ceilalţi din deşert, dar posibilităţile noastre erau tare reduse şi voiam să facem tot ce puteam. Omul ne-a spus că eram la vreo cinci sute de mile de San Francisco, la nu mai mult de o sută de mile de coastă şi treizeci de mile de Los Angeles. Ne era teamă că nu o să găsim nimic din cele trebuitoare aici, dar omul ne-a spus să trecem valea, până la un stejar mare pe care ni-l arătă, unde vom da de un american şi să aşteptăm acolo până dimineaţa. A mai adăugat că el se întorcea înapoi şi avea să facă tot ce-i stătea în putere ca să ne ajute să ajungem la Los Angeles, unde aveam să găsim provizii. Apoi porni la drum şi, sfătuindu-ne noi între noi, am văzut că n-aveam altă cale decât să facem cum ne spusese noul nostru prieten.

La stejarul cel mare am dat de tabăra unui american care se îndrepta spre minele de aur. Prietenul nostru, văzând că nu prea aveam cu ce ne înveli, ne-a adus nişte pături pe care le-am primit cu multă bucurie. Ne-am trezit devreme şi, după ce-am mâncat foarte puţin, am pornit spre locul unde prietenul nostru ne spusese că avea să rămână peste noapte şi acolo urma să-l întâlnim.

Se făcuse aproape nouă sau zece când am ajuns noi la casă şi am văzut că ne aşteptau doi cai gata ca să pornim la drum spre Los Angeles. Nu aveau şei, dar m-am gândit că asta o să-mi prindă bine cu piciorul meu şchiop. Am încălecat, am pus raniţa în spate şi puşca dinainte, ne-am luat un cald rămas bun de la cei care nu mergeau cu noi şi am pornit patru oameni la drum, să batem cele treizeci de mile până la Los Angeles.

Când am ajuns la poalele munţilor, foarte abrupţi dar fără să fie stâncoşi, eu şi Rogers am descălecat şi am dus animalele de dârlogi până pe creastă, de unde se putea vedea până departe spre vest şi priveliştea era minunată.

Se zărea şi o clădire mare. Destul de aproape şi unul dintre cei care ne însoţeau ne-a spus că era misiunea San Fernando, biserică romano-catolică, unde locuiau preoţii şi credincioşii. La coborâre, panta se arăta la fel de abruptă ca şi cealaltă, dar mai largă. Nici eu, nici Rogers n-am încercat să mergem călare până n-am ajuns la loc drept, dar ceilalţi călăriră şi la deal şi la vale, fără bătaie de cap. I-am lăsat pe însoţitori s-o ia vreo jumătate de milă înainte, apoi am încălecat, am dat pinteni cailor şi i-am ajuns din urmă. Mersesem atât de mult pe jos, încât acum ne venea tare greu călare. Dacă ar fi fost după noi, am fi călătorit numai pe jos, dar aşa mergeam mai repede şi, descălecând adesea, ne mai mişcăm să nu ne înţepenească prea mult picioarele de atâta călărit.

Am trecut de misiune cam pe la amiază, sau ceva mai târziu şi puţin mai departe am întâlnit un bărbat călare care ne-a spus că locuia la vreo sută de mile mai la nord. Se numea French şi avea o fermă de vite într-un loc numit Tejon. Însoţitorii noştri i-au arătat cine eram şi că aveam nevoie de ajutor. Domnul French ne lămuri că la Los Angeles nu prea mai erau emigranţi şi nu credea că puteam găsi prea mult sprijin acolo în acel moment.

— Măi băieţi – spuse domnul French – întoarceţi-vă şi veniţi cu mine şi am să vă ajut cum oi putea. Am să vă dau o pereche de boi buni, sau chiar mai multe, de aveţi nevoie, fasole din belşug, care-i o hrană bună, că şi eu mănânc. Şi, pe deasupra, vă dau şi o călăuză, un indian să vă îndrume înapoi. E bine aşa?

După o clipă i-am spus că ne îndoim că vitele aveau să ţină la drum. Ne trebuia ceva pe care să meargă călare femeile şi copiii, fiindcă ştiam că urma să părăsim carele şi aceştia nu puteau merge pe jos cale atât de lungă, prin deşertul amarnic. După ce-am discutat vreo oră, cei doi însoţitori ne-au arătat că propunerea domnului French

părea cea mai bună.

N-am să uit niciodată bunăvoinţa acelor californieni. Eram nişte fiinţe omeneşti aflate în mare nevoie şi îi reprezentam pe alţii care erau la şi mai grea ananghie, dar am fost ajutaţi cu generozitate.

La plecare am luat cu noi o desagă mică de fasole galbenă, un săculeţ cu grâu, nişte carne bine uscată şi făină necernută, măcinată de moară. Ne-au arătat cum să punem şi să legăm toate în spinarea calului, treabă la care nu ne prea pricepeam şi am fost curând gata de drum. Am luat toţi banii pe care-i aveam şi i-am pus grămadă dinainte, făcându-le semn proprietarilor să-şi ia din ei cât credeau că fac proviziile şi caii. Au luat vreo treizeci de dolari şi am rămas miraţi că numai atâta ne costau doi cai, alimentele, şeile pentru poveri, funiile.

Spre seară am ajuns la un drum de care ce traversa valea. Şi, cum ştiam că nu vom putea trece cu tot cu bidivii prin albia plină de desişuri a pârâului, am luat-o mai spre nord printr-o râpă prin care era e potecă pe unde merseseră şi carele. După mai multe mile am ajuns la convoiul ce poposise şi ne-am oprit şi noi acolo peste noapte. Le-am spus celor din convoi că ceea ce obţinusem era neîndestulător pentru a salva din deşert două femei şi patru copii, dar asta fiind tot ce dobândisem aveam să pornim, sperând să-i mai putem ajuta să scape cu viaţă.

Povestea noastră făcea ocolul taberei şi unul se oferi să ne vândă un catâr amărât şi chior, cu tot spatele jupuit din cauza unei răni abia vindecate, făcute de şa. Pusese mâna pe el prin Arizona, unde sărmanul catâr fusese lăsat să moară, dar se pare că animalul era din soiul acela zdravăn de Santa Ana, ceea ce-l ajutase să scape, iar acum nici nu se gândea la moarte, deşi nu era mai răsărit decât un schelet cu patru picioare. Animalul ajunse în stăpânirea mea la preţul de cincisprezece dolari. Altul ne oferi o iapă

albă ca zăpada, dolofană de-i ieşea untul pe nări şi ne ceru tot cincisprezece dolari, bani pe care i-am numărat pe loc, deşi în felul acesta am rămas fără un cent. Mândreţea aceea de cal nu era învăţată şi nu suferea decât să fie dusă de dârlogi şi atât. Rogers însă spuse că avea s-o încalece el şi cât făcea un drum până la care, avea să fie blândă ca un miel. Luă un frâu, o încălecă pe dată şi începu o scenă cu dat înapoi, sărit, zvârlit din copite, care făcea cât un spectacol de circ bun cu Buffalo Bill. Dar nu i-a slujit la nimic animalului, fiindcă omul nu putea fi zvârlit jos. Mulţimea chiuia şi-i striga lui Rogers:

— Ţine-o bine!

Calul s-a tot dat înapoi şi s-a săltat nărăvaş în toate chipurile, iar călăreţul şi-a folosit cravaşa şi călcâiele, făcându-l să alerge cu furie, din răsputeri, dar cu oarecare stângăcie. Până la urmă, animalul s-a dat pe brazdă şi şi-a dus supus povara. Oamenii ne-au poftit la masă seara şi dimineaţa şi ne-au dăruit şi douăzeci de livre de făină de grâu. Am pus poveri şi-n spinarea catârului, aşa că acum mergeam călare pe cal şi duceam după mine un urecheat, în vreme ce Rogers călărea iapa cea albă şi ducea de dârlogi celălalt cal. Am pornit în chipul ăsta la drum şi curând am ajuns la creasta de unde vedeam spre est până la mare depărtare – poate

chiar la două sute de mile – cum se întindea deşertul acela cu dealuri golaşe şi văi sterpe prin care trecusem. Ne-am adăpat animalele, ne-am umplut ploştile cu apă şi am luat-o puţin mai spre sud-est, printre copacii de varză, având de gând să ajungem la gropile cu apă de ploaie unde făcusem popas la venire. Am nimerit în acel loc pe la amiază şi am dat de drumul „răzvrătiţilor”. Era limpede că porniseră pe urmele noastre, trecuseră prin canionul plin de desişuri, în timp ce noi am ocolit mai spre nord După ce-am luat apă pentru noi şi am adăpat caii, ne-am întors la drum şi am îndemnat animalele cât am putut de repede; fiindcă acum ştiam unde găseam apă, am mers până după lăsarea întunericului, unul dintre noi mergând pe jos ca să nu rătăcim drumul. Târziu am ajuns la izvorul dintre sălcii de care am vorbit.

Apă era, dar vitele „răzvrătiţilor” păscuseră toată iarba ce creştea în jurul izvorului, iar animalele noastre n-au avut ce mânca. În noaptea aceea, unul dintre noi a stat de pază să nu ne ia indienii prin surprindere şi să rămânem fără animale.

A doua zi am trecut pe lângă gropile cu apă, unde fusese tabăra lui Doty, de care ne apropiasem cu atâta fereală. Erau cam două găleţi de apă în fiecare gropan, dar nici un fir de apă nu curgea mai departe. Caii păreau tare însetaţi, încât s-au vârât cu boturile în apă până la ochi şi au băut cu lăcomie. De aici până la următorul ochi de apă erau treizeci de mile, ne spusese Doty şi noaptea ne-a prins înainte de a ajunge acolo, aşa că am făcut popas fără pic de apă. Caii au început să meargă cu capetele lăsate în jos, încet, cu paşi obosiţi, aşa că am împărţit greutatea între toate animalele şi am luat-o şi noi pe jos. Când am ajuns, apa s-a vădit atât de sărată, încât caii nu s-au atins de ea. Toţi caii erau foarte blânzi şi potoliţi şi trebuia să-i îndemnăm mereu ca să meargă. Iapa nărăvaşă a lui Rogers nu mai încerca

să-şi dea jos nici călăreţul, nici povara, ci era cea mai amărâtă fiinţă din tot convoiul.

Catârul mărunţel era cel mai vioi, cel mai isteţ animal. Probabil că mai bătuse deşerturile şi înainte şi ştia cum să se descurce. Nu ierta nici un fir de iarbă pe lângă care trecea, nici o tufă de salvie care avea vreo frunzuliţă verde nu rămânea necercetată. Uneori se abătea de la drum ca să rupă un mănunchi de ierburi uscate, apoi se întorcea şi-şi relua locul, de parcă şi-ar fi ştiut datoria.

Caii mergeau încet, descurajaţi, iar când am trecut pe lângă peretele abrupt al unui canion, iapa cea albă a luat-o într-o parte şi s-a izbit groaznic cu ţeasta de stâncă. Părea să fi orbit şi, cu toate că ne-am repezit de îndată la ea, când i-am luat ultima povară din spate, iapa murise. Am ajuns apoi la creastă şi am pornit printr-o viroagă, pe urmele ştiute şi la lăsarea serii am găsit apa de care-mi spuseseră „răzvrătiţii”, un firişor ce izvora într-o vâlcea şi dispărea îndată în nisipul uscat. Apă era destulă, dar iarbă nu. Caii nu mai aveau putere să-şi care poverile şi pentru că voiam să ajungem cu ei până la capăt, de se putea, ne-am hotărât să îngropăm grâul ca să-l găsim la întoarcere.

Am săpat o groapă, am întărit-o cu beţe, am pus desaga înăuntru, am acoperit-o cu vreascuri uscate, am netezit nisipul deasupra, de parcă nici n-ar fi fost atins şi ne-am aşternut şi noi să dormim taman peste groapă. Toată treaba asta am făcut-o după ce s-a întunecat, ca să nu vadă indienii cu ce ne îndeletniceam noi şi socoteam că am potrivit bine lucrurile.

A doua zi dimineaţă, catârul cel mărunţel luă în spinare toată povara câtă mai rămăsese, caii nu aveau decât şeile şi abia-abia le duceau şi pe astea. Aproape de capătul dinspre est al văii ne-am abătut de la drum să vedem mormântul lui Isham, despre care ne vorbiseră „răzvrătiţii”; cu mâinile goale îi acoperiseră rămăşiţele cum putuseră,

clădind deasupra o mică movilă de nisip.

Următorul popas aveam să-l facem pe creasta din faţa noastră şi am trecut pe lângă rămăşiţele pământeşti ale lui Fish, pe care le întâlnisem şi la venire, iar puţin mai departe am dat de un pic de loc neted cu nisip, atât cât să ne facem culcuşul de noapte. Am legat caii lângă stâncă şi nu s-au clintit de-acolo; chiar dacă i-am fi slobozit, tot n-ar fi găsit nici un fir de iarbă.

Dimineaţa am fost nevoiţi să ne hotărâm dacă mergem mai departe tot pe drumul „răzvrătiţilor”, care o lua mult spre nord, sau nu. Carele noastre se aflau la est, peste lanţul de munţi, la numai cincizeci de mile, în timp ce pe la nord erau o sută de mile bune şi ne-ar fi trebuit patru sau cinci zile să ajungem. Eram plecaţi de atâta vreme, încât ne aşteptam în fiecare zi să-i întâlnim pe drum, încercând să scape de acolo şi dacă ocoleam pe la nord, se putea întâmpla să nu mai dăm unii de alţii. Poate că-i căsăpiseră indienii, sau poate că-şi dăduseră sufletul. Eram foarte îngrijoraţi. Dacă o luaseră cumva spre nord, însemna că pieriseră printre zăpezi.

În plus, până seara trebuia ori să facem rost de apă şi hrană pentru cai, ori să-i lăsăm să moară. Ţinând seama de toate astea, părea că cel mai scurt drum era printr-un canion care arăta nu prea îmbietor. Caii trebuiau mereu îmboldiţi la drum; îşi ţineau capetele plecate, în vreme ce se târau mai departe şi arătau atât de frânţi, de-ai fi zis că vor să se trântească jos şi să odihnească acolo până-şi dădeau duhul, numai să nu mai facă un pas.

Am mers târâş-grăpiş printre stânci uriaşe şi nu înaintasem prea mult, când am dat de un obstacol – un prag care ar fi format o cascadă de vreo trei picioare dacă ar fi curs apă prin canion. Catârul a găsit o grămadă de pietre, a trecut teafăr peste stavilă şi s-a apucat să umble după fiecare fir de iarbă şi să adulmece după apă. Dar caii

nu i-am putut clinti din loc. Ne cam apuca noaptea şi fiece clipă fără apă părea o veşnicie. Trebuia să părăsim caii şi să mergem mai departe. Le-am scos şeile şi le-am pus alături pe stâncă, iar după câteva clipe de şovăire, în care am fost bântuiţi de cele mai nebuneşti şi disperate gânduri, ce ar fi putut să te scoată din minţi, am lăsat sărmanele animale în voia soartei şi am plecat. Când am trecut peste o creastă şi ne-au pierdut din ochi, bieţii cai au nechezat îngroziţi după noi. Şi cine n-a auzit ultima chemare disperată, rugătoare a unui cal pe moarte nu-şi poate închipui cât de omeneşte sună. Am izbucnit şi eu şi Rogers în lacrimi, dar n-aveam altă cale, pentru că de încercam să-i salvăm, puneam în primejdie şi vieţile noastre şi pe cele ale celorlalţi, pe care ne chinuiam să-i scoatem la liman.

Am regăsit catârul, oprit lângă un perete şi mai înalt şi drept, de vreo zece picioare. Inimile au încetat să ne mai bată şi ne-am făcut repede socoteala că aveam să ajungem la prietenii noştri numai cu raniţele din spate, iar atunci erau numai puţine şanse de salvare. Catârul cel mărunţel mesteca nişte fire răzleţe de iarbă şi când ne-am arătat şi-a întors capul spre noi, ne-a privit şi s-a căţărat iute pe peretele de stâncă cu atâta siguranţă, inteligenţă şi dibăcie, încât ne-a dat noi speranţe.

Locul era foarte ciudat şi sălbatic. Peretele de nord al canionului se apleca mult deasupra albiei, în vreme ce peretele de sud se înclina mult în cealaltă parte, aproape paralel cu primul, formând un fel de prăpastie piezişă. Ne-am hotărât să încercăm să trecem catârul şi peste acest obstacol. Adunând grămadă toţi bolovanii şi pietrele pe care le-am putut urni, le-am clădit una peste alta pe peretele dinspre sud, începând ceva mai de departe. După ce le-am folosit pe toate cele din albia canionului, am aruncat şi stâncile şi pietrele aflate pe pragurile de deasupra şi am făcut un fel de plan înclinat care se ridica

pe perete până aproape de ieşirea din prăpastie. Aici era o brână îngustă, nu mai lată de patru degete, pe care trebuia să mergi până ajungeai la capătul crestei. Altceva nu mai puteam face ca să înlesnesc traversarea şi nu era chip să găsim vreun mijloc care să ne îngăduie să lărgim brâna, să încropim o potecă pentru animal. Erau puţine speranţe de izbândă, dar făcusem tot ce fusese în puterile noastre.

Am luat poverile din spinarea catârului şi, legând toate frânghiile una de alta, am făcut un fel de funie de sprijin. Apoi am îndepărtat toate colţurile de stâncă pe care le-am putut desprinde şi chiar şi bucăţile de piatră de pe brâna îngustă care nu se ţineau bine. Am legat catârul cu funia de sprijin şi, cu un capăt ţinut înainte şi altul în urmă, speram să-l ajutăm să-şi ţină echilibrul; dacă nu călca greşit pe pragul acela îngust, avea să reuşească. Fără o clipă de şovăire, curajosul animal încercă să treacă. Încet, cu grijă, stăpân pe picioare, catârul înainta, alegând atent locul înainte de a pune o copită şi când ajunse la brâna îngustă, se sprijini uşor de funie, fără să se opintească, fără să se arunce înainte; se mişca încet, cu prudenţă, ca o pisică. De-acum, drum de întoarcere nu mai avea. Trebuia ori să meargă pe brâna aceea îngustă – pe unde eu trecusem în patru labe – ori să se prăbuşească în prăpastia adâncă de vreo cincizeci de picioare şi să-şi frângă gâtul.

Când ajunse la locul cel mai greu, catârul se opri, şovăind şi întoarse cât putu de mult capul înapoi. Eu eram înainte, cu un capăt de funie şi am început să-l strig şi să-i vorbesc ca să-l încurajez. Rogers voia să terminăm odată şi răcni din răsputeri la catâr ca să-l sperie şi să-l îmboldească să treacă:

— Mână! Hai! …

Am socotit că era mai bine să-i vorbesc blând şi să-l las să înainteze încet. Cum să vă spun, prieteni, a fost un moment de grea încercare. Părea că se adunaseră acolo

toată oboseala drumurilor şi toate greutăţile înfruntate de luni de zile. Părea că soarta femeilor neajutorate şi a copiilor nevinovaţi se cumpănea primejdios între viaţă şi moarte. Noi ne puteam salva, dacă ne întorceam din drum şi uneori ne venea s-o facem de îndată ca să ne cruţăm suferinţa zadarnică de a-i găsi pe toţi morţi.

Trăiam un moment de încordare atât de disperată, încât nu mi-am putut stăpâni lacrimile şi nu mi-a fost ruşine de slăbiciunea mea. În cele din urmă Rogers îmi strigă:

— Haide, Lewis!

Iar eu am început să trag uşor de funie, îndemnând blând animalul să încerce să treacă. Catârul a adulmecat în toate părţile, s-a uitat la fiecare palmă de loc de pe brâna aceea, apoi a început să păşească încet, un pas, câte un pas de-a lungul pragului îngust.

Uitându-mă în spatele lui, l-am văzut pe Rogers cu o piatră mare în mână, gata să îmboldească animalul şi probabil să-l ucidă cu ea, dacă se oprea. Dar catârul se strecura mai departe, sprijinindu-se de funie, până ajunse la mijlocul drumului; atunci făcu încă un pas sau doi, cântări bine distanţa, făcu un salt şi se opri pe o stâncă, aflată ceva mai jos, care ducea în pantă spre creasta prăpastiei. De acolo se căţără teafăr şi nevătămat deasupra.

Catârul n-avea mocasini şi era de mirare cum se agăţa cu copitele acelea mici ale lui de stâncă netedă. Am respirat uşuraţi. Aveam să pornim mai departe, să ducem hrană oamenilor şi, într-un fel sau altul, aveau s-o scoată şi ei la capăt. Momente mai deznădăjduite decât acelea n-aveau să mai fie şi-i vom salva.

Ne-am muncit puţin să aducem încărcătura din prăpastie şi s-o punem din nou în spinare catârului, apoi am pornit la drum. Curând, în spatele unor stânci, am dat de câteva tufe de salcie şi de apă destulă pentru un popas. De două zile nu mai pusesem apă în gură, aşa că ne-am întremat acum.

Drumul prin canion era foarte greu, iar albia plină de pietre ascuţite care ne-au tăiat talpa mocasinilor, lăsându-ne cu picioarele goale pa muchiile şi vârfurile acelea. Mi-am desfăcut jambierele din piele de căprioară, una i-am dat-o lui Rogers, cealaltă am luat-o eu şi cu ele ne-am legat mocasinii cum am putut mai bine şi am mers mai departe. Dar cred că de-am fi fost potcoviţi cu oţel, pietrele acelea ascuţite tot ar fi intrat în carne.

În cele din urmă am reuşit să trecem şi de lanţul acela de munţi şi am poposit acolo de unde pornisem la drum cu douăzeci şi cinci de zile în urmă ca să găsim o aşezare omenească. Aceeaşi groapă în nisip şi aceeaşi apă sulfuroasă, din care băusem şi în ziua plecării, ne aşteptau şi acum. Am dat drumul catârului, care a pornit târând după el cureaua din piele netăbăcită pe care o avea când l-am cumpărat şi s-a apucat să-şi caute hrană în toate părţile, dar n-a găsit decât vreo câteva tufe răzleţe de salvie. Era harnic şi se mişca iute din loc în loc, smulgând câte un fir ici şi colo. Când se lăsă întunericul, se întoarse şi se culcă lângă noi.

Din acest loc am luat-o mai departe. Aveam de bătut un drum de care, prin nisip afinat, dar n-am zărit urmă de picior omenesc în timp ce mergeam spre tabăra ultimei speranţe. Ne era tare teamă că ceilalţi renunţaseră la orice nădejde de a ne mai vedea şi porniseră singuri la drum, ne era teamă că o să fim nevoiţi să purcedem pe urmele lor numai pentru a-i găsi pe toţi morţi sau pe moarte.

Făcusem vreo şapte-opt mile. Eu m-am oprit ca să-mi leg mocasinii mai bine, în timp ce Rogers mergea încet mai departe. Catârul cel mărunţel era în fruntea tuturor, luând-o când într-o parte, când în cealaltă, după smocurile de iarbă uscată, dar totdeauna se întorcea singur la drum şi nu ne căşuna necazuri. Când m-am ridicat şi am pornit din nou, l-am văzut pe Rogers că se oprise, sprijinit în puşcă, în

aşteptarea mea şi se uita la ceva aflat pe jos. Când am ajuns destul de aproape ca să mă audă, l-am întrebat ce găsise. Şi-mi răspunse:

— Pe căpitanul Calverwell, mort!

Nu arăta a fi mort. Stătea întins pe spate, cu braţele larg desfăcute, având alături bidonaşul de apă, făcut din două cutii de pulbere. Păreau să se adeverească presimţirile noastre negre. Oare câte cadavre aveam să mai găsim?

Am pornit spre locul de tabără ca doi indieni, tăcuţi şi repede, uitându-ne în toate părţile după oameni de-ai noştri morţi şi indieni în viaţă, fiindcă ne aşteptam mai degrabă să găsim tabăra devastată de ei, decât pe prietenii noştri teferi. Mergeam înainte, punând cu deznădejde un pas înaintea celuilalt în vreme ce catârul – singurul dintre noi pe care nu-l apăsa nici o grijă – căuta mereu câte un fir de iarbă, uscat de vântul încins al deşertului, dar fiind totuşi hrană pentru animal.

Pe la amiază am zărit carele, încă departe, dar în aerul acela străveziu se ghicea destul de bine că ele erau, însă fără să poţi desluşi mai mult. Abia când am ajuns la jumătate de milă, le-am văzut ca lumea fiindcă erau într-un fel de adâncitură. Se vedea că fuseseră scoase coviltirele, ceea ce era semn rău prevestitor pentru noi, gândindu-ne că dăduseră iama indienii ca răzbunare pentru dovlecii lor. Eram siguri că lăsasem în urmă şapte care, iar acum nu vedeam decât patru şi nici urmă de vite. Poate că plecaseră mai departe numai cu câteva care, lăsându-le pe astea patru în urmă, după ce luaseră din ele tot ce era mai de preţ.

Nu se zărea nici o urmă de viaţă în preajmă şi gândul că toată truda noastră, chinuindu-ne între viaţă şi moarte ca să ne ducem şi să ne întoarcem, că totul fusese în zadar după cum se vedea, era mai mult decât putea să îndure un om. Ne-am furişat cât mai tiptil, punându-ne nădejdea în

catârul ce mergea înaintea noastră, fiindcă eram siguri că avea să adulmece primul primejdia şi-l urmăream atenţi să vedem ce face. Catârul mergea înainte, căutându-şi hrană, iar noi în urma lui, dar nu se arăta nici un semn care să pună capăt îngrozitorului moment de încordare şi suferinţă pe care-l trăiam. Am ajuns la o sută de iarzi de care şi nu se arăta nici o urmă de viaţă sau de moarte, deşi ne uitam şi după una şi dună alta.

Într-un târziu, Rogers veni cu o idee. El mai avea două cartuşe pe ţevile puştii de vânătoare, iar eu şapte în puşca mea Coli, aşa că era bine ca eu să slobod un foc, să vedem ce se va întâmpla, fără să ne apropiem mai mult; iar dacă se aţineau pe-acolo dracii de indieni, atunci aveam norocul să doborâm şi noi vreo câţiva înainte de a ne atinge ei la mir pe noi. Şi uitându-ne atenţi la care, am tras.

Pe moment s-a lăsat o tăcere de moarte, nici o mişcare. Apoi, ca prin minune, de sub un car s-a arătat un bărbat care s-a ridicat în picioare şi s-a uitat de jur împrejur fără să ne vadă. Apoi îşi aruncă deodată braţele în sus şi strigă:

— Au venit băieţii! Au venit băieţii!

După aceea s-au ivit alte capete şi Bennett, nevastă-sa şi Arcane s-au repezit spre noi. Momentul de încordare trecuse şi ne-am trezit cu inima la gură, sângele ne-a fugit din vine şi mai-mai să leşinăm când ne-am ridicat şi am încercat să ne urnim din loc. Bennett şi Arcane ne-au luat în braţe şi ne-au strâns din toate puterile, iar doamna Bennett veni, căzu în genunchi şi îmi îmbrăţişă picioarele, pierdută, pradă unei adânci tulburări, fără să scoată o vorbă. Curând tulburarea s-a mai potolit, Bennett îşi regăsi graiul şi spuse:

— Ştiu că aţi scos-o la capăt, fiindcă văd că aveţi un catâr cu voi.

Iar doamna Bennett se uită ţintă la noi, cu ochii în lacrimi, nevenindu-i să creadă că ne întorsesem cu adevărat, apoi exclamă:

— Oh, ce băieţi de treabă! Ne-aţi salvat, Domnul să vă binecuvânteze! N-ar trebui să se piardă sământa unor băieţi ca voi.

Apoi le-am spus că, pe cel mai scurt drum, până în California erau două sute cincizeci de mile. Îndată le răsări pe buze întrebarea:

— Putem ajunge cu căruţele?

— Trebuie să mergeţi pe jos – le-am răspuns – fiindcă pe drumurile pe care le-am bătut noi nu poate trece nici un car.

Le-am povestit pe nerăsuflate călătoria pe care o făcusem, distanţa mare dintre locurile unde se afla apă, arătându-le că mai departe către vest drumul era la fel de sterp ca şi cel din est, pe care venisem.

I-am întrebat apoi ce se întâmplase cu ceilalţi din tabără, de când plecasem noi şi ne-au povestit. Abia ne îndepărtasem, că au şi început să discute situaţia în care se aflau. Unii au spus că, neavând altă hrană decât vitele, era moarte curată să rămână pe loc, să le sacrifice una câte una, aşteptându-ne şi că era mult mai bine să pornească la drum şi să facă în fiecare zi puţin câte puţin, apropiindu-se încet-încet de ţintă înainte de a cădea sfârşiţi. Bennett le-a arătat că aveau să cunoască drumul ca lumea când se întorceau băieţii şi aveau să ştie ce le rămânea de făcut şi ce-i aştepta, scoţând-o până la urmă într-un fel la capăt. Dar părerea tuturor celorlalţi, în afară de Bennett şi Arcane, fu exprimată astfel:

— Dacă băieţii reuşesc să iasă din mormântul ăsta blestemat, ar însemna să fie nebuni de legat ca să se mai întoarcă să ajute pe careva.

Unii n-au mai rămas în tabără decât o săptămână după plecarea noastră; şi-au luat vitele şi păturile şi au pornit. Le venea greu să stea cu braţele încrucişate în tabără, fără să aibă nimic de făcut, nici cu gândul, nici cu mâinile. Vedeau

că atunci când era tăiat vreun bou nu ajungea pentru hrană decât vreo câteva zile. Bennett i-a rugat să rămână, fiindcă era sigur că aveam să ne întoarcem, iar dacă cei mai mulţi plecau, creştea şi primejdia din partea indienilor şi nu mai era nici o speranţă să le poată ţine piept.

Dar majoritatea socotea că a rămâne însemna a pieri şi era mai bine să meargă, încercând să scape, decât să stea cu braţele încrucişate şi să-şi aştepte sfârşitul. Ne-a spus că, o dată cu ultimul grup, a plecat şi căpitanul Culverwell. Noi ştiam că ace: ta nu putuse ţine pasul cu ceilalţi, că se întorsese înapoi spre căruţe şi pierise, întins pe nisip, aşa cum l-am văzut, singur, fără un suflet lângă el căruia să-i destăinuie ultimele gânduri către familie sau prieteni, fără o îmbucătură, cu bidonaşul gol alături.

Ne-a prins miezul nopţii până am reuşit să-i mulţumim pe toţi şi să le împărtăşim toate câte ni s-au întâmplat. A fost o adevărată binecuvântare apoi să dormim din nou în aşternuturi ca lumea, rânduite de o mână de femeie şi ne-am odihnit mult mai bine decât ghemuiţi, înghesuiţi, cum dormisem în timpul drumului, înveliţi amândoi numai cu o jumătate de pătură, în nopţi destul de reci.

Apoi am ţinut sfat, am întors lucrurile pe toate părţile şi am discutat cele mai bune căi de izbândire. Dacă apucam pe drumul „răzvrătiţilor”, aveam de mers o săptămână încheiată ca să ocolim lanţul de munţi şi s-o luăm apoi spre sud ca să ajungem de cealaltă parte a crestei, în dreptul locului nostru de tabără, iar nouă ne luase numai trei zile ca să trecem munţii direct. Singurul obstacol erau cascadele acelea fără apă, dar când le-am spus că pe fundul lor era nisip, Bennett ne-a îmboldit spunând că, după părerea lui, puteam trece fără să omorâm pe nimeni şi cum ştiam exact unde se afla apă, pe acolo i se părea a fi cel mai bun drum. Arcane fu şi el de aceeaşi părere, o săptămână de mers trudnic mai puţin fiind un argument hotărâtor.

După aceea mi-au mărturisit ce aveau de gând să facă dacă nu ne întorceam. Aleseseră doi boi pe care să urce femeile călare, un altul să ducă o rezervă de apă, iar altul să-i poarte în spinare pe cei patru copii. Nu aveau şei, ci numai pături, destule ca să încropească un aşternut comod şi şi-au propus să facă un fel de chingi pe sub burta vitelor ca să aibă de ce se ţine cei din spinare, iar păturile aveau să fie fixate de nişte pieptare şi legători. Au văzut că era greu să faci vreo povară, oricare ar fi fost, să stea ca lumea în spinarea unei vite şi s-au gândit la tot felul de hamuri ca să le folosească la nevoie.

Bennett avea un bou tare blând, numit Bătrânul Gheb, care fusese ales să-i ducă pe copii fiindcă era domol.

— Cum, Dumnezeu, vrei să stea copiii pe el?! l-am luat eu la rost.

— Păi – făcu Bennett, cu un aer cam comic – am luat două cămăşi zdravene, am băgat mânecile înăuntru, le-am cusut la gură, apoi am cusut cele două cămăşi una de alta la poale şi când o să le punem în spinarea boului, vor fi ca două buzunare pentru plozii cei mici, iar ceilalţi doi socot că vor sta în spatele vitei, ţinându-se de chingile petrecute jur împrejurul animalului.

Dacă Bătrânul Gheb mergea liniştit şi nu zvârlea din copite împrăştiind toate în toate părţile, însemna că planul era grozav.

Ne-am trezit devreme şi am muncit din greu, iar pe la mijlocul dimineţii totul era gata. Stătuseră fără să facă nimic, atâta vreme în tabără, încât sărmanii abia aşteptau s-o părăsească. Singura noastră speranţă era să mergem înainte. Trebuia să reuşim sau să pierim.

Am pus lucrurile în spinarea vitelor obişnuite numai cu jugul şi unele au dat semne de spaimă faţă de acest nou mod de a duce poveri. Bătrânul Gheb se arătă destul de potolit, ca şi cel care căra cele două burdufe cu apă, câte

unul de fiecare parte. Însă celelalte vite păreau să nu sufere nici un fel de pături în spinare pe căldura aceea.

Doamna Arcane era de la oraş şi adusese cu ea câteva articole de îmbrăcăminte de mare preţ şi foarte dichisite, mult lăudate. Nu putea fi convinsă să le lase în părăsire şi să ajungă să se împopoţoneze cu ele femeia cine ştie cărui indian, care să pornească apoi gătită prin munţi. Iar pentru că erau şi uşoare, s-a gândit să le poarte mai bine ea în călătoria asta şi să le salveze. Aşa că şi-a pus cea mai grozavă pălărie, pe care a legat-o cu nişte panglici lungi, lăsându-le să-i atârne pe spate,.....

Arcane l-a adus apoi pe Bătrânul Brigham. Apoi doamna Arcane l-a îmbrăcat pe micuţul Charlie în cele mai frumoase hăinuţe – mai bine să se roadă decât să le arunce. În acelaşi fel, toţi şi-au ales cele mai bune şi mai trainice veşminte. Stabilisem drept principiu să ne cruţăm de orice povară în plus; fiindcă urma o cursă strânsă între noi şi moarte, în cel mai bun caz şi voiam să ne asigurăm toate şansele.

Soarele era sus, deasupra capului şi dogorea nemilos în ziua aceea de la începutul lui februarie 1850, când cei doi copii au fost aşezaţi în spinarea Bătrânului Gheb, ca să vedem de-i îngăduia acolo Fiecare era în câte un „buzunar”, de câte o parte, ţinând capul afară şi putea sta în picioare sau jos, după cum pofteau. George şi Melissa au urcat apoi şi ei în spinarea animalului şi s-au apucat de chingi ca să nu cadă. Apoi eu am adus boul pentru doamna Bennett, iar domnul Bennett şi-a ajutat soţia să urce în spinarea lui şi să se aşeze pe scaunul încropit cât mai moale cu putinţă. Doamna Arcane, cu panglicile ei cu tot, fu săltată în spinarea Bătrânului Brigham; se aşeză confortabil, îşi aranjă veşmintele şi gătelile cât mai bine, apoi apucă şi ea chinga ca să se ţină, fiindcă nu erau nici un fel de hăţuri.

Rogers, trăgând după el o vită, deschidea coloana, apoi am pornit eu şi Bennett, după care venea Arcane cu Bătrânul Gheb şi copiii. Bennett şi Arcane îşi scoaseră pălăriile şi-şi luară rămas bun de la vechiul loc de tabără. Toată procesiunea se puse în mişcare şi o pornirăm din nou către ţinta călătoriei noastre, pe care acum speram s-o atingem cu toţii. Terenul era nisipos şi moale, aproape otova şi vreo patru mile totul a mers strună, până când calabalâcul unuia dintre animale din capul coloanei se slăbi şi se lăsă într-o parte. Abia simţi vita ciudăţenia asta, că încercă să scape de povară, trăgându-se pieziş. Nereuşind în felul acesta, începu să zvârle din copite şi până la urmă izbuti să-şi încurce un picior în chingi, din care pricină fu şi mai rău în loc să fie mai bine.

Atunci începu să se învârtă ca la vals şi să ragă înspăimântată cât o ţineau bojocii. Rogers încercă s-o stăpânească, dar boul pe care-l ducea de funie porni şi el să dea semne de neastâmpăr şi flăcăul nu izbuti, iar teama molipsi şi celelalte vite şi curând tot convoiul păru cuprins de nebunie. Vitele săreau în sus şi, căzând înapoi, se îngropau adânc în nisip, după care, cu cozile bârzoi în vânt, se aruncau în toate părţile, zvârlind din picioare şi lovind în toate direcţiile până ce se scuturară de poveri şi abia atunci se liniştiră, mulţumite.

Doamna Bennett îşi dădu drumul iute din spatele animalului pe care călărea, îşi apucă pruncul aflat în buzunarul Bătrânului Gheb şi, strigând la Melissa şi George să sară jos, îşi puse familia la adăpost în scurt timp. Arcane îl smulse pe celălalt copil din buzunar şi-l lăsă jos, îngrijindu-se apoi de animale.

Boul doamnei Arcane răspunse invitaţiei la dans şi se apucă să valseze pe nisip, să ragă la fiecare învârtitură, ca toţi ceilalţi, dar doamna Arcane se vădi un bun călăreţ, greu de dat jos, pentru că se ţinea cu disperare de chingă în

timp ce era săltată când în sus când în jos şi răsucită pe loc, îndestul ca să ameţească. Multele ei panglici începură să-i fluture ca flamurile în vârful catargului şi toate gătelile-i zburară în aer de mai mare hazul. Până la urmă se trezi şi ea pe jos, fără cea mai mică zgârietură, dar cu straiele în mare neorânduială.

Apoi l-am văzut pe Bennett, îndoit de mijloc, hohotind de râs ca un nebun în faţa circului care se pornise deodată, executând un număr neprevăzut în program. Arcane se înveseli şi el şi râse din toată inima când văzu că nimeni nu păţise nimic. Nici nu ne închipuiam că vitele mai aveau atât de multă putere şi atât de puţină minte ca să şi-o cheltuiască fără folos. Catârul cel mărunţel se trăsese într-o parte şi se uita plin de mirare, fără să-şi clintească povara din spate.

Doamna Bennett, care îşi luase copilaşul în braţe şi se tot învârtise de colo-colo ca să se ferească din calea vitelor, se simţi sfârşită; ea se aşeză pe nisip, cu faţa roşie de parcă tot sângele ar fi încercat să-i ţâşnească prin obraji şi cu apa curgând şiroaie de pe ea. Am luat repede o pătură şi am întins-o să se aşeze femeia şi ne-am apucat să adunăm lucrurile împrăştiate. Vitele s-au potolit şi au stat supuse să le punem din nou poverile în spinare, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Eu şi femeile am avut destulă bătaie de cap până să dregem hamurile, iar Arcane şi-a luat o vită şi s-a întors înapoi după apă, în timp ce Rogers şi Bennett au apucat o lopată şi au pornit înainte ca să acopere cadavrul căpitanului Culverwell, aflat la vreo milă mai departe, fiindcă unii se gândeau să nu se sperie vitele de el. Am pierdut atât de mult timp cu toate astea, încât am fost nevoiţi să facem popas acolo.

Am aşezat marmita pe două pietre, am pus nişte fasole şi carne uscată tăiată foarte mărunt, am făcut un foc

dedesubt şi am lăsat totul să fiarbă până a venit Arcane cu apă, din care am mai pus în mâncare; apoi, adăugind făină necernută, am făcut zeama mai consistentă şi a ieşit o supă bună, hrănitoare care ne-a plăcut la toţi. Am legat animalele, fiindcă pe acolo nu se afla nici apă, nici iarbă, aşa că am socotit că a doua zi n-aveau să arate prea straşnic.

Dimineaţa n-am avut multă bătaie de cap cu aşezatul poverilor şi ne-am gândit să apucăm un drum mai scurt către vârf, ca să ajungem mai iute la apă, unde poposisem eu şi Rogers în prima călătorie prin ţinut. Era un drum tare, pietros, ducând spre un mic canion numai stânci şi pietriş, greu pentru vite, care trebuiau mereu îmboldite la drum fiindcă aveau copitele numai răni. Acum nu mai aveau poftă să facă nazuri în privinţa poverilor şi s-au purtat bine. Femeile nu au mai mers călare, ci au luat-o pe jos, iute, în urma Bătrânului Gheb, pe care erau urcaţi copiii. Cei din „buzunare” stăteau cam înghesuiţi şi mereu smiorcăiau sau se plângeau de ceva. Şi gândiţi-vă: doi plozi vârâţi în două „buzunare” înguste, în care nu se puteau nici măcar suci ca lumea, hurducaţi şi zgâlţâiţi pe un drum amarnic – mult chin pentru ei şi multă îngrijorare pentru mame. Doamna Bennett încercă să-şi ducă odrasla în braţe, dar era atât de greu pentru puţinele ei puteri, că se răzgândi.

Eu, Bennett şi Rogers am îndemnat vitele la drum cât am putut ca să ajungem la izvor, iar Bennett s-a întors după aceea cu apă să le mai dea puteri la sfârşitul acelei zile de mers; apoi a scos-o pe sărmana Martha din „buzunar” şi a purtat-o în braţe – mare uşurare pentru ea. Când a ajuns înapoi la ai lui, Arcane şi-a luat şi el odrasla în braţe şi şi-a zvârlit puşca spunând:

— Nu-mi mai trebuieşti!

Păturile erau gata întinse când au ajuns şi femeile în tabără şi s-au trântit pe ele atât de sfârşite, de păreau gata

să-şi dea duhul. Erau atât de obosite şi descurajate, că ar fi preferat mai degrabă moartea fiindcă simţeau că nu pot îndura chinul acela prea multe zile. Le-am arătat că aşa se întâmplă totdeauna în prima zi şi nefiind încă obişnuite, oboseau mai repede acum decât aveau să obosească mai târziu când aveau să se mai dea la drum. Şi le-am mai spus să nu se piardă cu firea, fiindcă ştiam fiecare ochi de apă şi tot drumul înainte şi aveam să le scot la liman nevătămate. După circul acela cu vitele, nici nu voiau să mai audă de călărit, iar doamna Arcane mărturisi că o dureau atât de tare picioarele, că nu credea să se mai poată ridica a doua zi. Se căţăraseră pe stânci toată vremea, şchiopătau, cu picioarele pline de răni şi credeau cu adevărat că nu mai pot îndura chinul acela nici măcar singură zi. Drumul părea mai degrabă o nesfârşită scară decât drum, atât era de abrupt, iar locul nostru de tabără era doar o mică trecătoare printre munţii din jur.

Cerul rămânea mereu senin şi fără pic de nor, aşa cum fusese tot timpul în drumul nostru, când nu căzuse picătură de ploaie, ci doar o singură dată ne dăruise cu nişte zăpadă care fusese o mană în deşert. Zile în şir am fost nevoiţi să mergem fără picătură de apă şi noi şi vitele şi pe unde am trecut, n-am văzut nici un semn să mai fi fost pe-acolo om alb. N-am nici o îndoială că eram cei dintâi care străbăteam acei coclauri, un fel de căldare în mijlocul deşertului.

Femeile n-au mai avut putere nici să se dezbrace, ci au dormit cu hainele de drum pe ele, aşa cum se aflau, iar când s-au sculat dimineaţa, cu claia de păr nepieptănat în cap, ofereau o imagine desăvârşită a mizeriei. Le-am lăsat să se odihnească amândouă cât s-a putut, fiindcă ochii umflaţi şi încheieturile ţepene arătau cât de neputincioase erau să pornească pe dată mai departe.

Soarele răsări devreme, pământul se încălzi, în timp ce dinspre munţii înzăpeziţi venea o boare de aer rece şi

întăritor, taman ce le trebuia şi femeilor ca să se dezmeticească după somn. Aşteptând ca ele să se scoale, Bennett şi Arcane şi-au arătat dorinţa să vadă şi ei muntele înzăpezit cu care le împuiasem capul. Cel mai nimerit punct de observaţie era la vrea trei sau patru sute de iarzi de tabără şi m-am dus şi eu cu ei. Am ajuns la un loc aflat ceva mai jos decât munţii din nord sau sud, dar ne oferea vedere bună în aproape toate direcţiile şi de acolo, de pe spinarea înălţimii, am revăzut acea privelişte măreaţă, deşi unele locuri ne trezeau amintiri dureroase.

Lanţul de munţi de la răsărit, care traversa o parte a podişului, era golaş şi sterp de tot, parcă făcut dintr-o singură stâncă. Erau câteva piscuri de felurite forme şi culori – galben, albastru, roşu ca focul şi negru. Locul arăta de parcă fusese cândva miezul unui furnal imens. Cred că lanţul acela se numea Muntele Sicriului. Dar de l-ai fi răscolit de la un cap la altul, n-ai fi aflat destul pământ cu care să acoperi nici măcar un sicriu.

Tocmai când eram pe punctul de a pleca spre tabără, ne-am scos pălăriile şi, uitându-ne înapoi spre locul atâtor încercări, suferinţe şi moarte, ne-am exprimat cât se poate de bine gândurile, spunând:

— Adio, Vale a Morţii!

După care ne-am întors faţa în altă parte şi am coborât spre tabără. Chiar şi mai apoi, când vorbeam de podişul acela.

Pe care-l străbătusem drept prin mijloc şi la marginea căruia ne aşezasem tabăra atât de multe zile, îi spuneam Valea Morţii. Despre originea acestui nume s-au povestit foarte multe, dar noi am fost cei dintâi care ne-am lăsat urmele în nisipul deşertului şi tot noi am fost cei care am botezat acele locuri, dându-le cel mai dureros şi mai cutremurător nume care ne-a venit, pe buze când ne-am amintit suferinţele îndurate acolo.

Din Valea Morţii ieşisem. Eu şi Rogers eram plini de speranţe. Fiindcă aveam încredere în drumul care ne aştepta dinainte şi nădăjduiam că toţi vor avea destulă putere să înfrunte greutăţile, în afară de femei. Şi n-a fost chip în care sărmanele să nu se plângă şi să se jeluiască. Li se părea că se află în pragul morţii şi că nu mai au mult ca să treacă în cealaltă lume dacă mai făceau un pas prin munţii posomoriţi şi văile sterpe, care nu formau decât pragul sumbru de care vorbeau Le-a trecut apoi prin minte că drumul era mai lung decât le spusesem noi şi că ele n-aveau să apuce să bată atâta cale peste pietre şi nisipuri. Prima zi le-a fost destul ca să se încredinţeze că n-avea nici un rost să mai încerce. Eu şi Rogers ne-am străduit să le arătăm unde vom face popas în fiecare zi şi abia în felul acesta am reuşit să le convingem cât timp mai aveam de mers. Le-am încurajat şi noi cum ne-am priceput mai bine Le-am spus că, de mergeam târâş-grăpiş în fiecare zi, ne apropiam câte puţin de ţara făgăduinţei şi că, obişnuindu-se încet-încet cu drumul, în curând aveau să se simtă mai în putere, fiind în stare să meargă şi câte o zi întreagă Le-am mai spus că noi doi ne simţeam mai bine acum. Când nimic nu ne mai putea opri decât săgeţile indienilor, decât atunci când pornisem singuri la drum. Le-am încredinţat.

— N-o să lăsăm noi două femei să moară aici, fiindcă nici n-avem unde săpa un mormânt măcar.

Le-am povestit apoi despre dealurile acoperite cu flori din cealaltă parte şi le-am implorat să încerce să ajungă până acolo, unde puteau să moară creştineşte, fiindcă era mult mai uşor să le împlinim ultimul trist ritual decât aici în creierul acestor munţi sterpi. Părea o glumă nelalocul ei, dar stârni o reacţie care le schimbă cursul gândurilor şi le dădu imbold să meargă mai departe. În ziua aceea ne-am gândit să mergem numai până la „cascade”

Vitele păreau să fi uitat de nazuri şi le-am putut găti de

drum fără greutate Copiii şi-au găsit locul în „buzunare” mai ca lumea, iar mamele, cu ploştile pline puse pe după umăr, au început să dibuie locurile mai bune unde să pună picioarele pline de răni. Parcă ar fi călcat pe boabe de porumb la fiecare pas şi le dureau tălpile atât de tare, că nu mai ştiau care picior să-l pună înainte şi pe care să-l lase în urmă. Dar se mişcau şi ne-am urnit şi noi din loc. Se opreau mereu să se odihnească, iar Arcane stătea şi le aştepta, alături de Bătrânul Gheb, în timp ce femeile îşi mai trăgeau sufletul şi se mai tânguiau oleacă, după care iar porneau mai departe.

La început, drumul trecea pe la piciorul unei stânci înalte, peste pietriş şi apoi o lua puţin spre sud şi intra în canionul ce ducea la „cascade”. Albia acestuia era numai bucăţi de piatră colţuroasă şi vitele şchiopătau şi alegeau locurile unde să pună copitele, cam la fel cum făceau şi femeile. Prin pietrele acelea, mocasinii nu ţineau mult şi ne rugam să scăpăm mai repede de acolo.

Eu şi Rogers îi dădeam bătaie înainte, ţinându-i tovărăşie lui Arcane cu vitele lui, iar Bennett rămase în urmă cu femeile, ajutându-le cât mai mult, trăgându-le chiar de mână şi în chipul acesta au ajuns la popas cam după vreo oră.

O oală cu supă aburind, pături întinse care le aşteptau, doar atât am reuşit să pregătesc eu cu Rogers pentru ele şi când au sosit, s-au trântit în aşternuturi, sfârşite cu desăvârşire. Copiii smiorcăiau şi ei, dar s-au potolit îndată şi au fost mulţumiţi să stea întinşi. Câte o porţie de supă fierbinte i-a făcut pe toţi să se simtă mai în putere.

Primul lucru la care s-au gândit Bennett şi Arcane a fost să se ducă să vadă cum stă treaba cu acele „cascade”, dacă ne puteau împiedica sau nu drumul mai departe, dacă trebuia să ne întoarcem şi să găsim o cale mai bună. Se cam îndoiau că se poate răzbi pe acolo, dar şi-au zis că

merită să încercăm să trecem animalele dincolo, în loc să pierdem vremea căutând alt drum care ne-ar fi costat o săptămână de trudă şi bâjbâieli.

Toţi bărbaţii ne-am dus la piciorul „cascadei” şi am dat deoparte bolovanii mai mari, apoi am adunat grămadă tot nisipul pe care l-am putut strânge cu lopata, până am făcut o movilă bună care să îndulcească cât de cât căderea.

Dimineaţa ne-am luat în grabă masa şi ne-am lăsat cu frânghiile calabalâcurile în râpa aceea nu prea adâncă, apoi copiii. În cele din urmă am împletit frânghiile şi am încropit o funie zdravănă de vreo treizeci de picioare. A fost mânată o vită până la marginea „cascadei”, i-au legat coarnele cu un capăt de funie şi mi-au aruncat mie celălalt capăt. Mi s-a spus să trag din răsputeri când pornea animalul, ca nu cumva să cadă în cap şi să-şi frângă gâtul.

Ne dădeam seama că era o încercare disperată şi ne aşteptam să pierdem câteva animale, dar eram la ananghie şi trebuia să riscăm Bennett stătea într-o coastă a vitei, iar Arcane în cealaltă. În timp ce Rogers se aşezase îndărăt, ca să-i dea un brânci zdravăn, ca-n Tennessee, la momentul cuvenit.

— Asta-i! Acum! zise Bennett.

Eu m-am opintit în funie, cei de sus s-au opintit şi ei iar vita a venit jos, cu picioare răşchirate, dar întreagă, rănită numai de câteva pietre mai ascuţite aflate în grămada de nisip.

— Binişor – spuse careva.

Am aruncat capătul funiei înapoi.

— Dacă Lewis are grijă să nu-şi frângă vitele gâtul când ajung jos, o să le trecem pe toate – spuse Arcane.

Lewis s-a opintit cât a putut, ori de câte ori a fost nevoie şi nu s-a frânt nici un gât. Grămada de nisip era adunată la loc de fiecare dată şi clădită cât mai sus şi cât mai afânat. Curând toate vitele se aflau dincolo de „cascadă” Catârul

cel mărunţel făcu un salt când fu împins şi căzu drept în picioare, în afară de câteva zgârieturi mai adânci care sângerau puţin, vitele n-au păţit nimic şi am început de îndată să le punem poverile în spinare.

Bennett şi Arcane şi-au ajutat nevestele să coboare pe brâna abruptă şi îngustă, pe unde au trecut stând cu faţa spre stâncă şi pipăind cu vârful piciorului locul la fiecare pas. Când eram gata de plecare, au ajuns şi ele jos Trecusem fără nici un necaz obstacolul de care ne temusem cel mai mult. Am pornit prin canionul acela sălbatic la vale, cu noi speranţe, încredinţaţi că aveam să izbutim până la capăt. După ce am mers o bucată de drum şerpuit printre stânci mari, am ajuns şi la cadavrele celor doi cai pe care-i părăsisem Nu fuseseră atinse nici de păsări, nici de animale Canionul era prea adânc şi pierdut în pustiu şi pentru vulturi şi pentru lupi.

Ne-am grăbit mai departe, să ajungem la drumul bătut al „răzvrătiţilor", pe care era mai uşor de mers. În faţa noastră se ridica lanţul de munţi sterpi, negri, numai piatră goală, unde nu se găsea pic de apă după câte ştiam noi, aşa că, după ce-am atins creasta, am legat animalele lângă stâncă, unde s-au trântit jos şi nu s-au mai sculat până dimineaţa.

Femeile erau atât de sfârşite, că n-au ajuns la popas decât cu două ore mai târziu, după ce noi făcusem focul, mâncarea şi culcuşurile pentru noapte. Toţi erau foarte flămânzi. Pentru că nu ne oprisem deloc la amiază.

Sărmanele animale au trebuit să rabde fără apă, fără hrană. Când s-a arătat şi Bătrânul Gheb, am văzut bărbaţii ducându-şi copiii în braţe, iar de braţul lor atârnând nevestele, care abia se mai ţineau pe picioare. Au ajuns la aşternuturi, s-au trântit cât erau de lungi, spunând că în tălpi şi în fiecare oscior al picioarelor simţeau o durere de dinţi. Se părea că era mai bine să le lăsăm puţin să se

odihnească şi apoi să le îndemnăm să mănânce. Doamna Bennett spuse că se mângâia doar cu gândul că drumul era cu fiecare *zi* mai scurt, iar de n-ar fi fost copiii, ar fi preferat să se întindă jos şi să moară decât să meargă mai departe. Fusese cea mai trudnică zi şi poate cea mai lungă.

Eu şi Rogers am pus devreme oala la fiert şi am aruncat în ea ultima bucată de carne şi aproape toată făina pe care o mai aveam. La următorul popas trebuia tăiată e vită.

După ce-am încărcat calabalâcurile, ne-am înţeles ca eu şi Rogers s-o luăm înainte cu vitele, în afară de Bătrânul Gheb, să ajungem cât mai curând la locul de popas, iar ceilalţi aveau să vină şi ei în urma noastră. În ploşti nu mai era decât puţină apă, numai pentru copii, care, când le era sete, se porneau pe plâns, tocmai ce trebuia ca să le fie şi mai sete.

La popas urma să sacrificăm o vită şi cum fiecare la plecare avusese tot atâtea animale, trebuia pe rând să taie fiecare câte una, fără să se piardă vremea discutând a cui era mai bună şi a cui mai zdravănă.

Drumul o lua acum la vale, pe panta de vest şi peste tot erau bucăţi de piatră ascuţită, pe care animalele mergeau şi mai greu decât pe panta cealaltă şi până şi mocasinii noştri s-au târnosit. Şi vitele aveau nevoie de mocasini la fel ca şi noi. Cine n-a încercat să meargă cu picioarele rănite prin pietre ascuţite nu-şi poate închipui cât e de greu. Înaintam foarte încet şi vitele se poticneau la fiecare pas, încercând să-şi cruţe copitele numai sânge. Când am ajuns însă la poalele muntelui, am ieşit la un drum unde aveam mai multe mile de parcurs prin nisip afinat. Soarele dogorea, sufeream de sete şi nu aveam picătură de apă.

Puţin mai jos, prin valea nisipoasă, am trecut pe lângă mormântul domnului Isham. Fusese un om foarte vesel şi plăcut, iar în prima parte a călătoriei în fiecare seară venea cu scripca lângă focul de tabără şi stârnea voioşia tuturor.

În acele zile n-am ştiut ce înseamnă o picătură de ploaie, n-am zărit urmă de animal viu, în afară de vitele noastre, n-am văzut pasăre sau măcar insectă, nici un petic de verdeaţă în afară de salvie uscată şi nişte tufe pipernicite. Acum se cunoaşte că iarna lui 1849-50 a fost una dintre cele mai ploioase din California, dar dintr-un motiv sau altul, nici un nor nu s-a abătut în partea aceea a statului ca să-şi ţârâie cât de cât picăturile.

După ce bătusem destul drum, vitele au adulmecat deodată apă şi au iuţit pasul într-acolo tot mai vârtos. Puţin mai înainte nu păreau să aibă în ele atâta vlagă, încât să se mişte mai repede, dar când ne-am apropiat mai mult de apă, cele care nu aveau poveri în spinare au luat-o la trap, să ajungă mai curând. Era un pârâiaş ce se scurgea din spatele unei grămezi de stânci şi se prelingea până ajungea la nisipul în care dispărea cu totul. În jurul lui creşteau câteva smocuri de iarbă, în rest domnind acelaşi tablou descurajant.

Îndată ce-am luat poverile din spinarea vitelor, ne-am dus să căutăm săculeţul cu grâu pe care fusesem nevoiţi să-l lăsăm pe drum şi să-l îngropăm. Îl ascunsesem atât de bine, că ne-a trebuit o bucată de vreme până să nimerim locul, încercând nisipul cu un băţ; dar după ce-am scormonit nisipul cu mâinile, am dat de săculeţ şi am văzut că era neatins. Deşi nisipul din jur părea uscat iască, grăunţele trăseseră atât de multă umezeală, că sacul stătea să crape. L-am răsturnat pe o pătură şi am văzut că grâul era bun.

Primul lucru pe care-l aveam de făcut era să tăiem o vită ca să avem ce da de mâncare celor ce veneau în urma noastră. Am pus oala la fiert cu nişte grâu, fiindcă fasole nu mai aveam. Apoi am sacrificat vita, adunând sângele pentru gătit. Am tăiat carnea şi am afumat-o la foc, cât am putut mai bine, în afară de cea pe care am folosit-o pentru

masă atunci. Am ales un loc mai afinat în nisip şi am întins păturile. Era primul popas unde puteam dormi mai ca lumea de când părăsisem Valea Morţii.

Apoi ne-am apucat de făcut mocasini şi pentru noi şi pentru vite, fiindcă nici ele nu puteau merge mai departe cu copitele goale. Am avut mult de trebăluit, ba să punem pe foc ca să afumăm carnea, să fiarbă mâncarea, fără a mai pune la socoteală făcutul încălţărilor, care ne-au dat de lucru până spre seară când se arătă bătrânul samaritean Gheb, urmat de femei şi de ceilalţi. Femeile erau sfârşite, mai mult ca de obicei şi primul lucru pe care l-au făcut a fost să se trântească trudite pe pături:

— Oare câte zile de astea mai putem îndura? se plângeau ele.

Le-am făcut socoteala zilelor scurse şi le-am arătat că ce fusese mai greu trecuse, dar ele ne-au spus că nu se scurseseră decât cinci zile şi mai era de mers de două ori pe atâta, iar ele ştiau că nu pot să reziste nici măcar cinci zile ca cea care trecuse. Le-am povăţuit să se arate mai curajoase, fiindcă noi bătusem drumul acela, îl ştiam bine şi eram convinşi că puteau să-l facă şi ele. Le-am dat să mănânce stând în aşternut şi nu s-au mişcat de acolo până în zori.

Noi, bărbaţii, ne-am reluat treaba cu mocasinii croiţi din pielea animalului abia sacrificat şi, după ce-am isprăvit cu încălţările pentru oameni, ne-am apucat, din restul de piele, să facem încălţări şi pentru boi, dar numai pentru cei cu copitele mai rănite, fiindcă, dacă-mi aduc eu bine aminte, nu am avut piele pentru toate vitele.

Sosi şi dimineaţa, o dimineaţă luminoasă şi plăcută, ca toate celelalte. Femeile s-au sculat ca de obicei şi aduceau foarte mult cu nişte găini pe jumătate înecate, abia scoase din apă. Părul le stătea ciumăfaie, aveau ochii roşii, nasul umflat şi arătau cam târnosite în general. Fuseseră atât de

obosite, că nici nu dormiseră ca lumea; iar în somn avuseseră parte să viseze chinul din timpul zilei şi se trezeau; când închideau ochii din nou şi încercau să adoarmă iar, le năpădeau aceleaşi imagini şi se trezeau.

Dinainte aveam un drum foarte greu, printr-o întinsură tare afurisită care avea să ne ia patru sau cinci zile şi pe toată distanţa aceea nu exista decât un singur ochi de apă. Dar şi aceea era atât de sărată, încât nici caii n-au vrut să bea din ea la venire. Nu puteam lua apă decât pentru o singură zi şi asta numai pentru noi, nu şi pentru animale.

Dimineaţă ne-am apucat să gătim vitele de drum. Am descoperit că bătrânul Brigham dispăruse şi am socotit cu toţii că indienii făcuseră o scurtă incursiune în tabără şi plecaseră cu bietul animal. Am dat ocol taberei şi i-am găsit urmele. Arcane s-a luat după ele, iar noi ne-am continuat pregătirile. Curând veni şi Arcane cu boul şi strigă:

— L-am găsit. Nici urmă de indieni.

Boul o luase pe o viroagă mai jos de tabără şi dispăruse din ochii noştri, dar fusese găsit după urmele de pe nisip ca şi cum ar fi mers prin zăpadă.

Îndată am fost gata şi am pornit în susul canionului, urmând drumul „răzvrătiţilor”, iar seara am ajuns pe creastă, dar am luat-o puţin mai la vale pe versantul de vest şi am poposit într-o văiugă unde am aflat destule tufe de salvie pentru foc, ba chiar şi pentru vite, care s-au apucat de păscut fără să se îndepărteze prea mult. A fost cea mai uşoară zi de drum şi până şi femeile s-au plâns mai puţin decât în serile de dinainte. Le-am spus că arătau mult mai bine, iar dacă-şi păstrau curajul, aveau să izbutească şi să ajungă cu bine la capăt, acolo unde se găsea pâine şi apă pe săturate; iar când aveau să fie în siguranţă, să-şi bage bine în cap şi să nu se mai lase târâte în vreo astfel de capcană, în căutarea aurului.

A doua zi am avut de coborât printr-un lung canion.

Femeile nu s-au prea plâns când am făcut popas, dar micuţului Charlie Arcane i-a apărut o spuzeală urâtă pe tot trupul, care probabil că-l ustura şi-l supăra foarte rău, fiindcă plângea mai tot timpul. Nici maică-sa, nici nimeni nu-l putea ajuta cu nimic ca să-i aline durerile. N-aveam cu noi nici o doctorie; dacă murea, el sau oricare altul, nu puteam face altceva decât să-l învelim într-o pătură şi să-l acoperim cu nisip.

De acolo până la următorul izvor de la poalele marelui munte înzăpezit erau cel puţin treizeci de mile, pe un podiş întins care urca uşor. Urmele „răzvrătiţilor” se vedeau bine şi pe drumul bătut de ei se putea merge uşor.

Tot timpul cât am străbătut acest deşert, nimeni nu s-a văitat prea tare, pe măsura suferinţelor îndurate. Femeile însă arătau cam sfârşite, iar micuţul Charlie Arcane a plâns mereu. Dar ceilalţi au început să-şi mai dea drumul la gură şi să vorbească mai plini de speranţe despre sfârşitul apropiat al călătoriei. Femeile spuneau că se urnesc spre ţintă cu fiecare pas şi că, la urma urmei, truda nu fusese chiar atât de grea. Într-adevăr, acum mergeam mai uşor decât la început. Trecuseră nouă zile de când părăsisem carele Şi mereu întrebau:

— Am ajuns la jumătate de drum?

Trebuia să le spunem mereu că trecuse mai mult de jumătate din zilele de chin, chiar dacă nu făcusem jumătate din distanţă şi, pentru că acum mergeau mai uşor şi se mai obişnuiseră şi ele cu drumul, cealaltă jumătate aveau s-o parcurgă mai uşor decât prima. Un singur lucru ne lovea greu i fasolea şi făina se isprăviseră, iar grâul era şi el pe sfârşite. Ajunsesem la poalele acelui uriaş munte acoperit de zăpezi. Era curios că, deşi acolo sus zăcea atâta zăpadă, care probabil se mai topea din când în când, la vale nu curgea nici un pârâiaş sau fir de apă mai acătării. La poalele lui era piatră stearpă, lucru tare neobişnuit cu atâta

zăpadă şi atât de aproape.

Aveam de coborât un canion sterp, sterp, după care am ieşit la drumul cel mare din nord, pe unde am apucat şi noi. Până acum ne-am ales cele mai frumoase cuvinte cu care să înfăţişăm drumul, am încurajat oamenii cât am putut ca să-şi păstreze curajul şi să nu se oprească din mers. Le am spus că ştiam cum s-o scoatem la capăt şi să trecem dincolo, iar lor nu le rămânea decât să facă aşa cum le arătam noi. Nici un cititor nu-şi poate închipui câte am fost nevoiţi să le spunem pentru a-i face să nu se lase pradă deznădejdii; şi cu asta i-am ajutat cel mai mult, făcându-i să-şi adune puterile şi să nu se dea bătuţi.

Cred că unele lucruri le-am zugrăvit în culori mai frumoase decât erau ele cu adevărat, iar pe altele, mai descurajatoare, care ne aşteptau le-am ocolit, fiindcă văzusem că, la urma urmei, credinţa în izbândă avea multă greutate. Sigur că, de n-am fi făcut tot ce ne stătea în putinţă să le păstrăm moralul, femeile s-ar fi aşezat jos şi şi-ar fi dat duhul încă înainte de a ajunge noi până acolo. Ori de câte ori încetam să le mai vorbim, să le încurajăm, păreau să se late pradă deznădejdii şi amărăciunii.

Soarele îşi arătă chipul deasupra mării de piscuri, la est de Valea Morţii şi părea să răsară destul de devreme pentru anotimpul acela de iarnă. Ne-am strâns lucrurile şi am pornit spre vest. Eu şi Rogers am luat vitele şi catârul şi am întins-o la drum, lăsându-i pe ceilalţi să-l întovărăşească pe Bătrânul Gheb şi mica sa povară.

Arcane îl luă pe Charlie în cârcă, fiindcă în felul acesta usturimile pricinuite de spuzeală, care se întinsese din cauza statului în „buzunarul” acela îngust, se mai potoleau. Pentru că acum „buzunarele” nu se mai cumpăneau bine, Bennett fu nevoit să-şi ia şi el plodul în spinare.

La nord, la câteva mile, se vedea ridicându-se o coloană stâncoasă ce semăna foarte mult cu coşul de piatră al

spălătoriei Universităţii Stanford Jr. Nu chiar aşa de bine făcut ca acesta, dar, oricum, asemănător. Numai că singurii studenţi de prin preajmă trebuie să fi fost nişte biete şopârle.

Când sosiră la locul de popas, femeile arătau foarte obosite, dar îşi făceau singure curaj, zicându-şi că acum erau mult mai aproape de ţara făgăduinţei decât fuseseră de dimineaţă. Doamna Bennett spunea că singura ei mare grijă era să pună mereu câte un picior înainte, nu îndărăt şi să faci pasul cât mai mare.

— Aşa-i bine, Sally! o încurajă bărbatul ei. Aşa să faci mereu şi, încet-încet, scăpăm noi de aici.

Dimineaţa am pornit din nou la vale, printr-un canion, şchiopătând prin bolovanii şi pietrişul albiei, cu picioarele mai mult răni şi cu încheieturile ţepene, dar curând ne-am în: i dezmorţit şi am mers bine. Voiam să încercăm să ajungem la pâlcul acela de sălcii de pe podiş, unde vitele aveau apă şi iarbă, dar ne-a prins noaptea la gura canionului şi am fost nevoiţi să facem popas acolo. În apropiere am dat de nişte iarbă păcătoasă pe un teren mai umed, unde am găsit şi puţină apă pentru noi, iar vitele, cu puţină străduinţă, au aflat câte ceva de mâncare şi de băut.

Noaptea, s-a stârnit furtună, spre uimirea noastră, fiindcă nu mai pomenisem una ca asta decât într-o noapte când eram prin munţii de la răsărit de Valea Morţii, cu mai bine de două luni în urmă. Am încercat să încropim un adăpost ca să ferim copiii şi pe noi de frig şi umezeală, dar n-am reuşit mare lucru. Ne-am pus puştile drept proptele, însă nu stăteau ca lumea. Aşa că ne-am vârât unii în alţii cât mai strâns, ca purceii iarna şi ne-am învelit cum am ştiut mai bine, dar ne-a pătruns umezeala şi dimineaţa eram uzi până la piele, îngheţaţi şi tremuram din toate mădularele. Am adunat tufe de salvie cât mai mari pentru foc şi urmele paşilor noştri se vedeau limpede în zăpada de vreo două

degete care acoperise ca un covor pământul.

Ceilalţi au rămas vârâţi în aşternuturi, iar noi încălzeam pături la foc şi le puneam peste ei ca să-i mai încălzim puţin până răsărea soarele şi se mai dezmorţea aerul. Am ales un bou, l-am tras lângă foc şi l-am împuşcat, iar curând la flăcări se frigeau bucăţi de carne şi sângele vitei fierbea în marmită. În sângele acela n-aveam ce pune în afară de sare, aşa că nu era prea gustos, dar ne hrănea. Eu am rămas în tabără ca să păzesc ce mai era de cărat până ajungeau ceilalţi la sălcii şi avea să se întoarcă apoi careva şi să aducă şi catârul pentru carnea pe care nu o putusem transporta. Voiam s-o afumăm! La sălcii ca să avem ce mânea apoi de-a lungul podişului pe care-l aveam de străbătut.

Cei obosiţi se mai puteau întrema puţin. Copiii şi femeile aveau multă nevoie de odihnă, fiindcă erau tare sfârşiţi. Acum erau mai căliţi să înfrunte greutăţile drumului de fiecare zi decât la plecare, iar puţin răgaz avea să-i facă să se simtă şi mai în putere. Ştiam cu toţii că ne aflam la marginea de vest a acelui deşert şi a: ta ne dădea curaj şi speranţe.

Băieţelul lui Arcane, Charlie, încă se chinuia cu pojarul acela sau ce-o fi fost, iar Martha, cea mică, a lui Bennett, nu mai plângea aşa mult şi se mai înzdrăvenise. Ceilalţi doi copii, George şi Melissa, păreau să se ţină bine şi pe unde era drumul mai bun, se dădeau jos şi o luau la picior.

Arcane obişnuia să spună că afurisiţii aceia de băieţi, adică eu şi Rogers, voiau să le facă la toţi o surpriză, lăsându-i să se apropie cât mai mult de capăt fără să le spună exact cât de aproape ajunseseră.

— Fii liniştit, domnule Arcana – îl încredinţam noi – putem să-ţi spunem fără greş câte popasuri mai avem până să ajungem acolo şi nici n-o să vă păcălim, nici n-o să vă facem vreo surpriză.

— Ei aproape că nădăjduiam s-o faceţi, fiindcă mi-ar fi plăcut să fiu păcălit în felul ăsta – ne răspundea el.

— Ce credeţi c-o să spună oamenii când o să le povestim că am încărcat aproape toată carnea unui bou pe un catâr atât de mărunţel ca ăsta şi a purtat-o singur vreo patru mile de la un popas la altul?

— Dar ce-or să spună când o să le povestim că boul era atât de slab, că n-avea pic de măduvă în oasele acelea ale lui?

Arcane mărturisi că toată istoria era atât de greu de crezut, încât nu avea de gând să se ia la harţă cu nimeni, chiar dacă-i spunea careva că numai un mincinos putea ticlui nişte poveşti atât de gogonate. Nu se îndoia câtuşi de puţin că nimeni n-avea să creadă o năzdrăvănie atât de ciudată, care întrecea tot ceea ce văzuseră sau auziseră oamenii vreodată. Erau convinşi că se putea întâmpla să fie învinuiţi că încercau să brodească lucrurile ca să pară cât mai grozave.

Toţi aveau chef de vorbă, fiindcă ajunsesem până acolo teferi şi nevătămaţi, în ciuda faptului că până la următorul loc cu apă de la poalele munţilor mai era de dus o luptă disperată pe şaptezeci şi cinci de mile sau chiar mai mult. Poate că viscoleala aceea să fi lăsat câteva ochiuri de apă în drum, dar nu ne puteam baza pe ele. De acolo până la băltoaca nu mai mare de şase pe zece picioare, pe care o dibuisem eu cu Rogers între „copacii de varză”, aveam de făcut cel puţin două popasuri.

Încet-încet, lăsam Valea Morţii în urmă, împreună cu toate amintirile ei chinuitoare şi toate suferinţele. Lăsam morţi în urmă, pe mai mulţi dintre ai noştri care călătoriseră cu noi şi fuseseră la fel de plini de putere şi speranţe ca şi noi. Ne lăsam toată averea în urmă, în acel loc groaznic şi nădăjduiam să scăpăm doar cu viaţă, punându-ne toată încrederea în providenţă şi în om.

Arcane recunoscu la un moment dat că, de n-am fi fost noi înainte să cercetăm locul, ceilalţi nu s-ar fi descurcat acum nici pe jumătate la fel de bine cu drumul. Ba chiar merse mai departe, afirmând că singuri n-ar fi avut sorţi de scăpare şi, după cum constata că arătă drumul, era convins că ar fi pierit cu toţii înainte de a ajunge unde se aflau acum.

Pare destul de ciudat că n-am avut parte de furtuni, de când apucasem pe acest drum spre vest, la 4 noiembrie, decât noaptea, pe când dormeam şi de fiecare dată numai de zăpadă. Ziua n-am văzut urmă de nori. Câteodată, deşi eram în miezul iernii, soarele dogorea foarte tare. Oricine s-ar fi aşteptat ca măcar o mică parte din ploile abundente de pe toată coasta; Californiei, din iarna lui 1849-50 şi zăpada multă căzută pe Sierra Nevada tot atunci să ajungă şi la câteva sute de mile mai la sud. Dar când se porneşte aici ploaia, e numită de obicei rupere de nori şi aluviunile din canioane şi de la gurile lor: stau mărturie de netăgăduit, vădind puterea torentelor care dau năvală pe pantele munţilor.

A doua zi dimineaţă eram destul de odihniţi ca să pornim la acel drum lung, ultimul pe care trebuia să-l străbatem până; în ţara abundenţei. Vorbeau cu toţii şi nu spuneau decât ce fericiţi vor fi de vor ajunge să vadă cum curge un pârâiaş la vale, iarbă verde şi copaci, celelalte semne de viaţă pe care le ştiau de pe tărâmul celălalt pe care-l părăsiseră. Femeile mărturiseau că vor mai îndura un drum de patru-cinci zile, numai să ştie că după aceea vor putea să doarmă până le va pieri toată oboseala şi să bea apă curată limpede pe săturate. Să nu mai audă de marşuri forţate. Nici de drumuri sterpe întinzându-se cât vedeai cu ochii. Doamnele socoteau că şi boii urmau să aibă parte de o viaţă la fel de fericită ca şi ele, iar catârul cel mititel, cea mai liniştită fiinţă din tot convoiul, merita şi el o viaţă lipsită

de griji pentru toate serviciile pe care le făcuse. Catârul acela negru, chior se plimba de colo-colo, după pofta inimii, în căutarea vreunui fir de iarbă, dar niciodată nu o lua razna şi nu se abătea prea mult de la drum ca să ne facă necazuri. Rareori bea multă apă şi era totdeauna gata de plecare, nu-şi rănea deloc copitele în pietre, de părea făcut într-adins pentru o viaţă ca aceea într-un astfel de deşert.

Porneam cu o vită mai puţin la număr, iar cele care ne rămăseseră mai aveau foarte puţine poveri de cărat, dar şi acestea erau destul de grele pentru bietele animale vlăguite. Bătrânul Gheb nu era dăruit de soartă cu o povară care să se uşureze în acelaşi fel. Îi purta pe cei patru copii zi de zi, cu grijă, cu credinţă, fără să se poticnească o dată măcar şi fără să cadă, de parcă şi-ar fi dat pe deplin seama de preţul poverii din spinarea lui.

Am făcut şi primul popas de noapte pe acea întindere stearpă, care e numită azi Deşertul Mojave.

Am pornit devreme cu Rogers, luând toate vitele cu noi în afară de Bătrânul Gheb, pe care l-am lăsat cu ceilalţi şi am grăbit pasul să ajungem cât mai repede la apă. Şi noi şi vitele eram însetaţi, fiindcă lăsasem toată apa pentru copii. Înainte de a ajunge la locul de tabără, vitele au adulmecat apa şi au iuţit pasul, aşa că ne-am încredinţat că băltoaca nu secase. Am luat-o înaintea vitelor ca să păzim apa, să nu se bage vitele cu picioarele înăuntru, împinse de dorinţa de a-şi potoli setea. Le-am lăsat să se adape, apoi le-am scos hamurile, am făcut foc cu uscături de copaci de varză aflaţi prin jur, am rânduit aşternuturile cu grijă şi am terminat totul înainte de a se arăta ariergarda, în frunte cu căpitanul Gheb.

Toţi erau însetaţi şi au băut. Apa de ploaie însă nu-ţi potoleşte setea ca apa de izvor sau de pârâu. Se vedea că pe acolo fusese o ploaie sau o ninsoare, că balta era plină cu apă spre norocul nostru. „Răzvrătiţii” trecuseră la nu mai

mult de jumătate de milă de acel loc, dar nu se vedea nici o urmă. Că ar fi dat de el, aşa că a rămas neatins pentru a salva acum viaţa femeilor şi copiilor.

Nu ne-am odihnit prea mult în locul acela fiindcă a doua zi voiam să pornim devreme ca să ajungem la apa de la poalele munţilor.

După cum se vedea, „răzvrătiţii” întâmpinaseră aceeaşi greutate ca şi mine şi Rogers când rătăcisem drumul. Urmele lăsate arătau limpede că se împrăştiaseră mult, aşa că acum n-aveam drum bătut înainte. Ba mai mult, ei încercaseră să meargă pe urmele noastre. Neavând de ales, am luat-o de-a dreptul, cum puteam şi am ajuns la un loc larg plin de copaci de varză. Pe jos era numai praf din cel mai fin, fără urmă de pietriş; nu demult trăsese o ploaie, muind terenul şi acum era greu de mers cu mocasinii. Femeile erau adesea nevoite să se oprească să-şi tragă sufletul, astfel că înaintam foarte încet.

Eu şi Rogers aveam tălpile bătătorite şi tari ca ale vitelor, aşa că ne-am scos mocasinii şi am luat-o cu picioarele goale şi am văzut că aşa mergeam mai bine, dar ceilalţi aveau picioarele atât de rănite, că nu puteau să îndure sub tălpi atingerea glodului şi a vreascurilor. Nu făcusem decât câteva mile şi femeile arătau atât de obosite, că a trebuit să ne oprim, să mâncăm puţină carne uscată şi să aşteptăm până dimineaţa.

Nu pusesem la socoteală această întârziere, dar trebuia s-o îndurăm în linişte şi cu răbdare, fiindcă cei mai slabi dintre noi erau la capătul puterilor. Am făcut deci iar un popas al setei. Salvarea era însă atât de aproape, încât ne-am păstrat tot curajul şi am început să vorbim fără oprelişti despre deznodământul fericit care ne aştepta curând.

De-am fi avut posibilitate, am fi întins masă mare, am fi sărbătorit evenimentul cu bucurie, ca la întoarcerea fiului risipitor. Dimineaţă am mâncat numai nişte carne uscată pe

care am mai perpelit-o la foc – apă nu aveam – iar când am pornit, fiecare a mai luat o bucată de carne cu el ca s-o mestece în timpul mersului. Mai încolo, terenul a devenit mai tare şi am mers mai uşor. Puţin înainte ca soarele să dispară la apus, am ajuns la locul de popas de pe dealurile de la picioarele lanţului muntos pe care trebuia să-l trecem.

A doua zi, străbătând munţii, am ajuns la marginea zăpezilor pe care soarele le muiase, aşa că n-am îndrăznit să mergem mai departe. Mi se pare că am uitat să

amintesc de credinciosul nostru câine, un tovarăş de seamă al cetei care ne-a vegheat adesea şi ne-a dat de veste când se petrecea ceva neobişnuit. Era poate singurul din sutele de câini care încercaseră să traverseze preriile, dar fuseseră părăsiţi când am ajuns pe cursul superior al râului Platte, unde terenul leşios le ardea labele atât de cumplit, că nu puteau merge mai departe şi cum nu puteau fi căraţi în căruţe, au fost lăsaţi de izbelişte. Dar câinele nostru, Cuff, nu s-a lăsat deloc gonit înapoi, ca să moară de foame,

ci a mers şontâc-şontâc alături de noi. Am făcut ce-am putut ca să-l ajutăm şi s-a dovedit la fel de răzbătător ca cei mai buni dintre noi. Eu şi Bennett îl învăţasem să ne însoţească la vânătoare pe coasta de est şi era foarte priceput şi ne prindea bine în orice împrejurare.

De aici am pornit în zori. Unii n-au prea apucat să se odihnească, dar trebuia să profităm de răcoarea dimineţii, când zăpada era întărită şi să pornim la drum de îndată ce vedeam pe unde să păşim. Strălucirea zăpezii în bătaia soarelui mai că ne-a orbit. Am luat-o repede din loc ca să trecem de zăpezi înainte ca acestea să se moaie şi să se afunde sub picioare. Stratul de omăt măsura vreo două sau trei picioare unde era mai gros, dar probabil că atunci când se aşternuse prima dată, zăpada proaspătă fusese de trei ori mai groasă. Acum era bătută şi îngheţată.

Zona zăpezilor se întindea mai jos decât gândeam noi, mult mai jos decât pe versantul de est. Dar am trecut şi de asta şi am văzut deodată nişte urme de animale care ne tăiau calea, însă cum erau vechi de câteva zile, nu se mai zăreau decât ca nişte găuri şi n-am putut să ne dăm seama ce fel de animale fuseseră pe acolo.

O milă sau două mai jos, am ieşit dintre zăpezi şi, puţin mai la vale, am dat de pârâiaşul susurând pe care-l zugrăvisem eu de atâtea ori cu cele mai luminoase culori în ochii femeilor sfârşite, pârâiaşul cu apă, iarbă şi copaci cât pofteai în jur, cele trei daruri binecuvântate ale oricărui popas.

Bietele femei păreau să se reîntoarcă la viaţă:

— Oh, uite ce pârâiaş! spuneau şi-şi cufundau cana de tablă în apă şi beau, urmărind, cu visătoare admiraţie, pârâul ce curgea la vale, iar apoi iar cufundau cana în apă şi iar beau şi iar se uitau pierdute la pârâiaşul vesel, ca şi cum ar fi văzut cea mai minunată privelişte de pe pământ.

— De ce nu curge o apă ca asta din Marele Munte al

Zăpezilor şi prin Valea Morţii – spuneau ele – ca să fi avut apă şi pe drum?

Bărbaţii erau la fel de bucuroşi, ca toţi ceilalţi, dar trebuiau să strângă vreascuri şi să facă focul, iar marmita plină cu bucăţi de carne fierbea. Încă nu se lăsase seara, dar trebuia să ne oprim într-un loc atât de frumos şi cu toate că hrana era la fel de săracă, ne simţeam mai bogaţi decât oricând.

Bennett a venit cu ideea să iau catârul, să mă întorc unde văzusem noi urmele pe zăpadă şi să mă duc după ele, în nădejdea că puteam face rost de niscai vânat, fiindcă ne bătea gândul că trebuie să fia vreun cerb, sau urs, sau alt animal mare, numai bun de ucis ca să facem rost de carne proaspătă. Am pus şaua pe catâr şi am luat-o înapoi, am dat de urme şi m-am pornit după ele. Am ieşit din zona zăpezilor şi am mers orbeşte prin nişte desişuri înalte, de nu se mai zărea nici catârul din ele. Acum puteam vedea că urmele erau de vită sau poate de cerb, nu puteam spune încă ce fel, atât erau de şterse. M-am oprit câteva minute să aud sau să văd vreo mişcare. Dincolo de pârâiaş am zărit o păşune mică, de vreo jumătate de acru, unde creşteau şi nişte pilcuri de sicomori. După o vreme am ghicit nişte coarne şi mi-am zis că, în fine, dădusem de un vânat pe cinste, aşa că am dus catârul mai la o parte, în vale, lângă pârâiaş şi l-am legat. Apoi m-am furişat pe sub malul de vreo patru picioare înălţime, spre păşune. Când m-am socotit eu că-mi venea bine, m-am săltat pe mal, în spatele unui pilc de sicomori, mi-am ridicat încet, cu fereală, capul şi am văzut că eram la cincizeci de iarzi de o vacă sau juncan pe care abia îl zăream. I-am trimis un glonţ drept în frunte şi animalul s-a prăbuşit la pământ. Am încărcat cât de repede am putut şi am văzut alţi doi viţei sărind în sus înspăimântaţi, dar neştiind de unde şi ce fel de primejdie îi pândea. Am fluierat uşor şi unul s-a întors spre mine şi s-a

uitat destul de lung ca să-i trimit şi lui un glonţ. Al treilea stătea ascuns după nişte sicomori şi i-am zărit capul printr-o deschidere în desiş, nu mai mare de trei degete. Am tras, l-am rănit, apoi am alergat şi i-am dat lovitura de graţie.

Mi-am cercetat vânatul şi am văzut că prima victimă era o vacă slabă şi bătrână, dar celelalte erau doi juncani, unul foarte gras şi bun. Am jupuit animalele pe dată şi am tăiat toate părţile mai grase, povară destul de grea pentru bietul catâr.

Aproape că se întunecase şi trebuia să mă gândesc cum ajung din nou la popas. Să treci peste dealurile acelea pline de mărăcinişuri, cu o încărcătură grea de carne după tine, era groaznic. După cum mi-am dat eu seama din aşezarea locului, tabăra noastră trebuia să fie pe malul aceluiaşi pârâiaş, dar ceva mai la vale.

Cea mai bună cale părea a fi pe lângă pârâu, dacă se putea, mai degrabă decât pe drumul pe care venisem. Dar de-a lungul malului erau atâtea desişuri şi copaci, că am fost nevoit s-o iau prin albie, prin apă. Albia era numai bolovani, se întunecase, nu vedeam unde pun piciorul, mă împiedicam, m-am bălăcit prin gropi şi bulboane, cu apa până la brâu şi arătam ca un şobolan murat. Ieşind la un fel de luminiş, m-am gândit să poposesc acolo în noaptea aceea, ca să nu mai orbecăi prin întuneric şi am fost împins la asta şi de norii negri care începuseră să se adune deasupra. Se porniră câţiva stropi de ploaie.

Era un petic de iarbă bună pentru catâr, dar mie n-avea să-mi fie prea moale, mai ales că mă aştepta şi o noapte de ploaie. Lemne erau însă din belşug şi m-am hotărât să fac un foc şi să aştept. Mi-am căutat chibriturile şi am frecat unul. Nu s-a aprins. Erau ude. Am frecat altele cât de iute am putut şi cu mare grijă, dar nu s-a iscat nici măcar scânteie, iar întunericul se înstăpânea netulburat. Nici vorbă să faci popas în udeala aceea, fără foc, aşa că m-am

gândit că mai bine o luam iavaş-iavaş, trudindu-mă pe pârâu la vale, prin desişul încâlcit şi prin apa rece, decât să stau în frig şi să aştept degeaba.

Aşa că eu şi catârul cel prizărit am pornit mai departe, bălăcindu-ne prin. Apă, în bezna aceea chioară, alungată numai din când în când de câte o lucire palidă ce răzbătea prin desişul copacilor. Pe atunci nu ştiam ce pradă uşoară eram pentru orice grizzly care ar fi pus laba şi pe mine şi pe catâr şi pe carne, încropindu-şi cu noi o cină foarte variată. Dar domnul grizzly rămăsese acasă pe vremea aceea şi noi ne-am continuat drumul netulburaţi, împiedicându-ne doar prin rădăcini şi mărăcinişuri aproape de netrecut. Curând, canionul prin care mergeam se mai lărgi şi, în dreapta, am zărit un teren acoperit cu tufişuri prin care puteam merge mult mai uşor decât prin albia râului.

Malul era foarte abrupt, deşi nu mai înalt de cincizeci de iarzi. Când catârul încercă să iasă, ajunse până aproape de buză, alunecă pe pământul ud şi nu se mai opri decât în albia pârâului, unde rămase lat. L-am ajutat să se ridice în picioare şi am încercat să urcăm malul prin alt loc, eu proptindu-l când se oprea să-şi tragă sufletul şi până la urmă am ieşit la liman.

Catârul o porni iute mai departe, părând să meargă pe o potecă bătută, dar eu nu-mi puteam da seama din cauza beznei. După un timp, catârul s-a oprit şi dădu semne că nu voia să meargă mai departe. Am fost sigur că era ceva înainte care ne tăia calea, aşa că mi-am făcut loc prin desiş şi am trecut în faţa lui. Parcă vedeam, dar mai degrabă parcă simţeam ceva foindu-se înaintea mea şi într-o clipă am descoperit că era credinciosul Cuff şi nu vreo arătare înspăimântătoare.

Câinele mirosise că ne apropiam şi ne ieşise în întâmpinare Sunt convins că şi catârul a fost la fel de bucuros ca şi mine să-l întâlnească. Se băgă prin tufiş,

adulmecă povara catârului şi apoi o luă înainte pe potecă, iar noi după el.

Trecuse de mult de miezul nopţii când am ajuns la tabără. Ardea un foc straşnic, dar toţi dormeau. Am tras catârul lângă foc şi am strigat:

— Scularea!

Aproape toţi au fost într-o clipă în picioare, fără să mai aibă nevoie să se îmbrace, fiindcă de multă vreme dormeau îmbrăcaţi. Rogers a luat catârul în primire şi i-a dat jos povara, spunându-mi să mă bag în aşternut. Mi-am scos hainele ude şi i-am zis să le pună la uscat, apoi m-am vârât în păturile uscate, calde, unde m-am simţit tare bine. Înainte de a adormi auzeam ca prin vis femeile sporovăind în vreme ce tăiau bucăţi de carne şi le puneau la fript:

— Uite ce grasă-i! Uite şi tu ce bună-i!

Au perpelit repede pe jar şi au înfulecat cu lăcomie bucăţile de carne proaspătă, mustind de grăsime. După ce-am venit eu, ceilalţi nu s-au mai culcat deloc, ci au stat şi au prăjit carnea şi au mâncat pe săturate.

De-acum încolo nimic nu ne mai putea sili să omorâm sărmanele vite ca să trăim. Până atunci tăiasem şase şi mai rămăseseră cinci. Eram într-o situaţie minunată în comparaţie cu cea din zilele de dinainte, când ne târam prin deşert flămânzi, însetaţi, cu picioarele numai răni, când era mai uşor să zaci şi să te sfârşeşti decât să faci măcar un pas mai departe. Trăiam din plin fericirea de a fi mântuiţi, mai ales că nu trebuia să plângem pe nici unul dintre ai noştri.

Ne-am aşezat tabăra sub un stejar mare. Pe jos era un covor gros de frunze uscate, iar alături o păşune minunată, unde vitele şi catârul păşteau, beau apă şi se odihneau, vitele rumegând cu un aer de mulţumire, cum nu mai avuseseră ele de când îşi părăsiseră păşunile din est. Păreau la fel de fericite ca noi toţi ceilalţi. Stăteau trântite

jos, se odihneau şi mâncau în acelaşi timp, lenevind cu multă bucurie.

Ne-am odihnit cu toţii, ne-am spălat bruma de haine de care ne puteam lipsi destulă vreme ca să se usuce. Ne-am spălat apoi faţa şi mâinile de mai multe ori la rând ca să dăm jos jegul ce ne intrase în piele atât de adânc, încât nu se lăsa îndepărtat cu nici un chip. Stăteam pe malul pârâiaşului, bălăcindu-ne cu picioarele în apă – cea mai bună baie ca să te înviorezi – şi până şi picioarele începură să se cureţe şi să arate ca lumea.

*

*   *

Convoiul „răzvrătiţilor” fusese alcătuit din oameni veniţi din numeroase state, dar arătau destul de uniţi. „Răzvrătiţii” păreau să creadă că pot s-o ia încotro vedeau cu ochii, pentru că nu li se putea întâmpla nimic, nici un fel de greutate pe care să n-o învingă nu li se putea ivi în cale. Dar asta când ţinutul prin care treceau avea apă din belşug şi iarbă şi toţi socoteau că aşa va arăta drumul până la capăt. Spre vest şi nord era însă o regiune foarte accidentată, cu lanţuri de munţi înalţi, greu de trecut, sterpi.

La un moment dat au fost nevoiţi să meargă cinci zile fără să găsească apă, iar rezervele pe care le-au luat cu ei se terminaseră. De sete, nu puteau nici să mănânce, nici să doarmă. Vitele se adunaseră în jurul focului de tabără şi păreau să cerşească şi ele să li se dea apă şi nu mai aveau nimic de rumegat, decât poate amărăciunea.

Până aici, ceata „răzvrătiţilor” se arătase plină de curaj, dar când au văzut că trebuiau să se transforme ei înşişi în animale de povară şi să se târâie pe jos cine ştie unde, poate că numai către e moarte înceată, s-au simţit cuprinşi de descurajare şi au priceput ce soartă tristă îi aştepta.

S-au împrăştiat şi au luat-o în mai multe direcţii. Una

dintre cete a traversat o vale şi a bătut o întindere de nămol uscat piatră între două lacuri. Cetele au luat-o apoi printr-un canion, pe coasta de vest şi au început să urce un lanţ de munţi numai stâncă neagră, fără pic de apă; dar în albia unui torent au dat de nişte nisip umed şi au încercat să-l sape cu mâinile goale ca să afle preţiosul lichid. Dar n-au găsit nici o picătură, iar unul dintre ei, domnul Fish, acolo şi-a dat sufletul şi a fost lăsat neîngropat pe stâncile golaşe.

Valea avea vreo opt mile lăţime şi, încă înainte de a ajunge la jumătate cale, domnul Isham, unul dintre „răzvrătiţi”, se lăsă jos, fiind la capătul puterilor şi le spuse că nu mai putea face un pas. Nimeni nu era în stare să-l ajute sau să-i dea vreun pic de apă şi nici nu puteau rămâne pe loc ca să aştepte să vadă dacă, după ce se mai odihnea, emul avea să se mai întremeze. N-au putut decât să-l privească toţi cu tristeţe şi să treacă pe lângă el în tăcere mai departe, fiindcă părea să se sfârşească repede. Fiecăruia i-a trecut prin minte că data viitoare poate lui îi va veni rândul să zacă şi să-i vadă pe ceilalţi plecând. De fapt, şansa oricăruia dintre ei de a mai apuca încă o zi era foarte mică, deoarece cu fiecare ceas se simţeau tot mai slăbiţi şi nu ştiau câte ceasuri aveau să mai treacă înainte de a afla apă. În trupul lor nu mai era lichid nici pentru lacrimi şi nici unul nu îndrăznea să deschidă gura, ca să nu se evapore deodată şi ultimele fire de umezeală din trupul lor şi să nu mai poată sufla.

Toţi, în afară de cei doi pomeniţi mai sus, reuşiră să treacă valea, dar, neaflând apă, au dat jos poverile din spatele vitelor şi le-au mânat spre lacul care se arătă la stânga; ajungând acolo, au văzut că apa era roşietică şi foarte leşioasă încât n-o puteau bea nici oamenii, nici animalele Minară vitele înapoi la drum, descurajaţi de tot, disperaţi, pentru că în munţii aceia nu era urmă de apă. Dar

au fost salvaţi şi de data asta.

Cei care se abătuseră mult către dreapta au dat de un firicel de apă, în spatele unor ţancuri stâncoase uriaşe, care abia se strecura printre pietre şi apoi dispărea înghiţit de nisip. Vestea se răspândi îndată şi toţi se înghesuiră acolo. Era treabă îndelungată până să bea toţi, dar, cu răbdare şi-au potolit setea. Câţiva au umplut două ploşti cu apă şi s-au întors repede înapoi la Isham, pe care-l găsiră în viaţă. Însă gura şi gâtlejul îi erau atât de uscate, arse şi era atât de sfârşit, că nu fu în stare să înghită nici o picătură şi, în vreme ce ceilalţi aşteptau să se mai întremeze, omul îşi dădu sufletul. I-au săpat groapa în nisip, cu mâinile şi cu picioarele. De-ar mai fi mers măcar o milă mai departe, poate ar fi fost salvat. Iar de nu s-ar fi nimerit firul acela zgârcit de apă, de după stânci, pe toţi i-ar fi păscut aceeaşi soartă, într-atât de puţin se cerea pentru a înclina balanţa spre viaţă sau spre moarte.

N-aveau decât să-şi numere vitele ca să socotească aproape exact cam câte zile mai aveau de trăit, în cazul când i-ar fi ajutat norocul să nu moară de sete mai înainte. Unii dintre ei erau oameni în crucea vieţii care părăsiseră ferme întemeiate, ce le împlineau toate nevoile, luându-se după fantoma metalului galben, iar acum îi bântuiau fantome galbene de cu totul altfel. Singuri spuneau că sunt nişte zănatici vânători de aur dacă fuseseră în stare să-şi abandoneze pământul mănos numai pentru a-şi lăsa oasele într-un pustiu ars de soare.

Nu-i mai ţinea în picioare decât puterea voinţei. Într-o zi, căpitanul Aşa Haines se lăsă jos şi spuse că el mai departe nu putea merge, însă tovarăşul său L.O. Stephens, care mai păstrase câteva boabe de orez, puţin ceai şi o coajă uscată de pâine, pentru vremuri de cumpănă, a luat puţină apă într-o cană şi a făcut nişte supă pe care i-a turnat-o cu forţa prietenului său pe gât; curând, acesta îşi reveni şi fu în

stare să pornească iar la drum. Noaptea următoare, Steven se trezi simţind că murea de sete. Se târî până unde era culcat Doty şi-l imploră să-i dea măcar o gură de apă. Doty îşi scoase bidonul de sub cap, împărţi puţinele picături cu Steven şi moartea fu din nou amânată.

Dar până şi proviziile de carne erau pe sfârşite. Unul dintre ei fu văzut cu un corn de bou în mână: îi ardea un capăt în foc şi încerca să roadă partea mai moale. Era îngrozitor să vezi fiinţe omeneşti mâncând ceea ce până şi câinii refuzau să mănânce. Un altul descoperi nişte ţărână ce părea mai umedă, în partea umbrită a unei tufe; scormoni ţărâna cu unghiile, o luă în pumn şi încercă să sugă umezeala din ea.

Nimeni nu poate înţelege cât de cât astfel de scene decât dacă a văzut vreodată o privire sau un chip rătăcit, pe care se citeşte un amestec de hotărâre şi disperare, trăsăturile omeneşti dispărând aproape cu totul, ca să lase loc unei expresii ca de lup sau de şacal flămând.

Trecuseră cinci sau şase zile de când plecaseră de la izvorul dintre sălcii, unde-şi luaseră ultimele provizii de apă şi mergeau încă tot prin deşert. Drumul era mai lung decât se aşteptaseră ei, în parte din cauză că înaintau încet, oprindu-se adesea să se odihnească, sau pentru că nu mai puteau merge.

Cam tot atunci, drumul începu să se vadă din ce în ce mal slab şi aproape că dispăru cu totul. S-au gândit că cel mai bine era să se răspândească toţi în toate părţile şi să se apropie de lanţul de munţi pe un front cât mai larg, ca să aibă mai mulţi sorţi de a găsi apă, aşa că au pornit doi câte doi, unii la dreapta, alţii la stânga, fiecare alegându-şi drumul care socotea el să-l scoată mai repede la apă.

Tom Shannon era unul dintre puţinii care nu-şi aruncase arma, încredinţat că avea să-i salveze viaţa cândva. Între el şi tovarăşul său era cam o milă distanţă, fiecare uitându-se

în toate părţile, căutând cel mai mic semn care să arate că s-ar afla apă. Deodată, dintr-un tufiş le sări dinainte un iepure, primul vânat pe care-l vedea Tom de mai bine de o lună. Îşi îndreptă arma spre el şi, în timp ce iepurele făcu un salt mai lung, Tom avu norocul să-i zdrobească ţeasta cu un foc. Se apropie de animal, îşi puse gura la rană şi începu să-i sugă sângele cald, primul lichid pe care-l vedea. Dar asta, în loc să-i astâmpere setea, păru să-i facă şi mai rău şi omul începu să aiureze. Puţin mai sus, pe o pantă, văzu o stâncă şi un tufiş mai verde şi o luă într-acolo, plin de nădejde, dar nu găsi apă. Se aşeză jos, cu spatele rezemat de stâncă, cu puşca sprijinită alături, îşi trase gioarsa de pălărie veche pe ochi şi i se făcu rău.

Îşi dădea seama că viaţa i se stingea, iar el zăcea neputincios – nici măcar să se mişte nu mai avea tărie – şi fără voinţa de a mai face vreun efort. Cum stătea aşa, i se părea că poate cuprinde limpede cu privirea tot drumul făcut de el prin toate deşerturile, prin munţi, peste ape, până în Illinois. Uitase prezentul cu totul şi nu mai era loc în conştiinţa lui decât pentru acest tablou al trecutului. Gândurile păreau să-i fie tot mai desprinse de cele trupeşti şi rătăceau în voie prin trecut, retrăind scene minunate, de mult apuse. N-a ştiut niciodată cât a rămas aşa. Tovarăşul său fu mai norocos şi găsi apă, iar după ce-şi potoli setea, o porni în căutarea sărmanului Tom, pe care nu-l mai vedea. Îndreptându-se încotro răsunase focul de armă, o luă după urme până-l văzu pe cel pe care-l căuta, frânt din mijloc lângă stâncă, cu faţa ascunsă sub pălărie.

— Hei, Tom! exclamă el, dar celălalt nu clinti.

Apropiindu-se şi mai mult, îl strigă din nou, dar nu primi nici un răspuns şi nu zări nici o mişcare. „Sărmanul Tom a pornit spre o lume mai bună – gândi el – deşi salvarea era la doi paşi”. Se apropie şi-i ridică pălăria. Zări o zbatere a ochilor, un tremur al muşchilor obrazului, un fel de

semiconştienţă, acea stare care anunţă apropierea sfârşitului. Dându-i capul pe spate, îi turnă iute din bidon apă printre buze şi celălalt înghiţi. Apoi încă puţin, încă puţin, până ce viaţa păru să se întoarcă, aducându-l din nou în lumea necazurilor şi, o dată cu ea, reînviară şi suferinţele, conştiinţa tuturor durerilor care-i chinuiau trupul. După o vreme se mai întrema şi prietenul său îl ajută să se ridice în picioare. Se îndreptară spre apă, făcură foc, prăjiră iepurele – prima carne gustoasă pe care o puneau în gură după multă vreme. Tom se simţi mai în putere şi-i povesti tovarăşului său ce pătimise după ce băuse sângele cald al iepurelui, cum se scufundase în somnul morţii.

— De mai întârziai puţin şi nu mă găseai – îi spuse Tom – acum eram departe de lumea asta tristă.

Au slobozit un foc de armă drept semnal, s-au uitat la oasele iepurelui, au băut iar apă şi, încet-încet, au simţit cum le renăşteau puterile. Către seara acelei zile pline de suferinţă, ceilalţi, care se răspândiseră în toate părţile, începură să apară, atraşi de răsunetul împuşcăturilor şi de fumul focului făcut de cei ce găsiseră apă. Unii erau la fel de pieriţi ca şi Tom Shannon şi trebuia multă grijă când li se dădea apă pe stomacul lor gol. Unul dintre ei, pe nume Robinson, era atât de sfârşit înainte de a ajunge la popas, că fu pus în spinarea unei vite şi câte un tovarăş de-o parte şi de alta aveau grijă să-l prindă de cădea. Când ajunseră cam la o milă de apă, Robinson le spuse că se simţea destul de în putere ca să se ţină şi singur în spinarea animalului şi că nu mai era nevoie să fie cu ochii pe el, aşa că oamenii îşi slăbiră vigilenţa. Curând se prăbuşi din spinarea vitei, iar când se duseră la el, omul refuză să se mai urce călare sau să meargă mai departe.

— Întindeţi doar pătura pe jos – spuse el – şi am să stau puţin să mă odihnesc, iar apoi am să vin şi eu spre tabără.

L-au lăsat acolo şi s-au dus la apă. După ce şi-au mai potolit setea, s-au întors cu apă la el, ca să-l ajute să-şi revină, dar când l-au găsit era mort. Părea să nu se fi clintit după ce se întinsese jos şi doar câteva înghiţituri de apă l-ar fi salvat! Era foarte dureros că, după atâta suferinţă şi atâtea eforturi, omul murise la nu mai mult de o milă de apa care i-ar fi redat viaţa. N-aveau la ei cu ce să-i sape groapa, nici măcar cuţite, fiindcă lăsaseră totul în tabără, aşa că l-au învelit în pătură şi s-au întors plini de tristeţe înapoi.

N-am amintit decât de soarta a patru din convoiul „răzvrătiţilor”, care şi-au dat sufletul la marginea drumului. Dar trebuie să spun că un grup de unsprezece oameni au pornit pe jos singuri, înainte ca ceilalţi să-şi părăsească şi ei căruţele. Nu s-a mai auzit nimic de ei, dar mulţi ani după aceea nouă schelete au fost găsite în jurul rămăşiţelor unui popas. Alţi doi au ajuns până la minele de aur, dar când li se pomenea de acel drum, izbucneau în plâns şi nu mai puteau scoate o vorbă.

Printre „răzvrătiţi” erau şi doi nemţi care abia puteau rupe câteva boabe englezeşte şi poate de aceea se ţineau mai deoparte faţă de restul cetei. Într-o zi, după ce au fost părăsite carele, cei doi nemţi mergeau singuri înainte, cu traistele în spate, sub soarele dogoritor, simţindu-se sfârşiţi de sete şi de foame. Unul dintre ei se aşeză jos pe o coastă de deal, cuprins de disperare, în vreme ce al doilea se duse într-o viroagă, în speranţa că avea să găsească vreun fir de apă prin vreo crăpătură de stâncă, deşi era o speranţă zadarnică Deodată îşi strigă tovarăşul de pe coastă:

— John, vino încoace şi ia şi tu nişte aur. E cât vrei!

— Nu, nu vin. Mie nu-mi mai trebuie nici un aur. Dar aş da nu ştiu ce pentru nişte apă şi o coajă de pâine.

Aşa că şi-au lăsat în părăsire preţioasa descoperire şi au pornit abia târându-se mai departe, reuşind ca şi alţii să

iasă din deşert şi să ajungă la Los Angeles. Cel care descoperise aurul s-a stabilit la misiunea San Luis Rey şi a deschis o dugheană de haine, dar nu la multă vreme a fost ucis. John Galler rămase la Los Angeles, încropi un atelier de căruţe şi făcu afaceri bune. Era un om cinstit, harnic şi cei din jur aveau mare încredere în el. Amintea adesea povestea tovarăşului său despre filonul de aur din pustiu şi i s-au pus la dispoziţie, în două sau trei rânduri, cele necesare ca să se întoarcă şi să redescopere locul, dar nu părea să mai ţină minte unde era şi ori de câte ori a ajuns din nou în deşert, totul i s-a arătat în altă lumină, încât n-a fost în stare să identifice împrejurimile. Aşa că faimoasa mină a onorabilului John Galler rămâne pe lunga listă a minelor pierdute, ca şi filonul „Cătarea puştii”, precum şi alte mine pe care oamenii le caută de atunci în zadar.

*

*   *

Scăpasem de nisipurile şi fantomele îngrozitoare ale Văii Morţii, de mirajele ei înşelătoare, de coloanele de sare, de locurile ei amare şi de pustietatea ei stearpă, sumbră şi sălbatică. Traversasem continentul nordamerican, de pe un tărâm al abundenţei, peste dealuri golaşe şi întinderi pustii şi ajunsesem pe alt tărâm, minunat, unde, deşi iarnă, ne coceam la soarele verii, înconjuraţi de verdeaţă. Nici nu ne gândeam la aurul pentru care bătusem atâta cale. Morţi am fost şi am înviat. Ne uscasem de sete şi acum cel mai cristalin pârâu ne îmbia să ne aplecăm şi să bem. Fusesem atât de flămânzi, că ne uitam unul la celălalt, bântuiţi de gânduri nebune, iar acum aveam parte de belşugul pământului. Viaţa care ne fusese povară ne devenea iarăşi preţioasă.

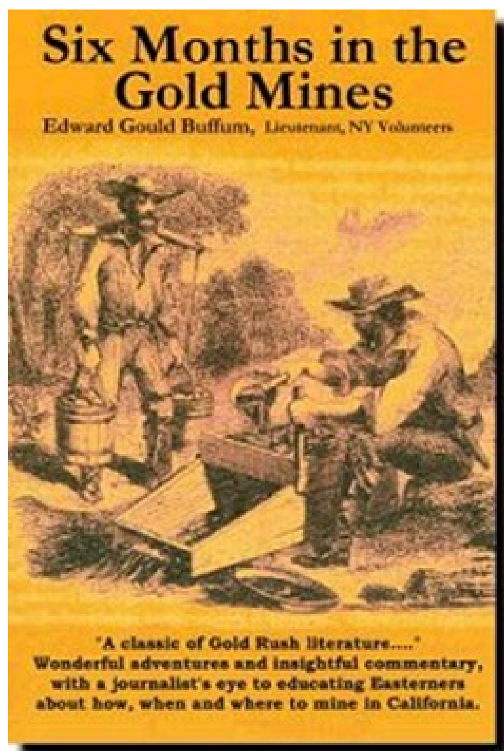
Acum eram în a şaptea zi a lunii martie 1850 şi această dată, ca şi cea de 4 noiembrie 1849, vor rămâne adânc întipărite în memorie. În ziua pomenită la urmă ne-am

abătut de la calea obişnuită ca s-o luăm pe scurtătura aceea nenorocită şi patru luni de zile nesfârşite am rătăcit pe drumuri şi ne-am luptat cu greutăţi cumplite.

Am încărcat poverile în spatele vitelor şi am început să coborâm prin acea vale minunată, plină de iarbă, unde totul părea nou şi ciudat. Eu şi Rogers ştim că în curând ne vom întâlni cu oameni străini nouă, care vorbesc o limbă străină din care nu pricepem o boabă. Cum o să ne descurcăm noi, fără un dolar, cum o să găsim hrană şi toate câte ne trebuie? Sunt întrebări la care nu putem răspunde încă şi nu ştim cum ne vom descurca. Minele de aur sunt încă la patru sute de mile depărtare, iar pe aici, prin preajmă, nu ştim de vom găsi ceva de lucru Ni s-a dăruit viaţa, dar acum ne întrebăm cum s-o trăim omeneşte, ca nişte oameni liberi.

E. GOULD BUFFUM

«„Şase luni la minele de aur; din jurnalul unei călătorii de trei ani prin California Superioară şi Inferioară, 1847-48-49”, cartea lui E. Gould Buffum, din care face parte acest fragment, a fost prima relatare cu caracter monografic asupra minelor din California şi a modului de extragere a preţiosului metal. Autorul a fost martor al primelor momente de entuziasm provocate de descoperirea aurului, iar lucrarea sa, apărută în 1850, a constituit un îndreptar de căpătâi pentru cei dintâi imigranţi pe tărâmul aurului. (n.

t).»

LA POMUL LAUDAT

Î

nainte de descoperirea aurului în aluviunile râurilor Californiei, întreaga ţară era prea puţin populată, majoritatea locuitorilor fiind californieni înainte de descoperirea aurului în aluviunile râurilor Californiei, întreaga ţară era prea puţin populată, majoritatea locuitorilor fiind californieni get-beget, mexicani şi indieni. Cei avuţi duceau în general o viaţă tihnită de ranceros[3], crescând imense cirezi de vite şi herghelii de cai, ce erau lăsate de capul lor pe câmpii şi dealuri.

Principalele produse şi mărfuri de export erau pieile şi grăsimea. Iar cel mai rar articol pe toată coasta era banul, unii neavând prilejul să vadă cum arată un dolar cât era anul de lung. Pieile de vite câştigând renumele de „bancnote californiene”. Pentru că erau folosite ca atare. Singurele distracţii erau jocurile de noroc şi fandango-ul. La care luau parte, fără deosebire şi bărbaţii şi femeile, din toate categoriile sociale. Cei câţiva negustori americani, englezi şi francezi de pe acele meleaguri se stabiliseră la San Francisco, Monterey, Santa Barbara şi Los Angeles şi ţineau în mâini toate afacerile comerciale. Oamenii locului – fiinţe de treabă, primitoare, vesele, dar cam lasă-mă-să-te-las, încât se mulţumeau doar cu o casă de lut, carne de vită şi frijoles[4] şi cu un cal nărăvaş care să-i poarte prin prerii – erau ori la cheremul guvernului central, ori la al primarilor

[3] Ranceros – fermieri. (n.t.).

[4] Frijoles – fasole. (n.t.).

sau oficialităţilor mărunte.

Şi până în ziua de astăzi, California, în ciuda climatului ei plăcut, a bogăţiilor sale inepuizabile şi a poziţiei geografice deosebite, ar fi rămas o regiune aproape necunoscută vizitată din când în când de câte o navă comercială cu o încărcătură de mărfuri pe care să le schimbe cu piei, dacă misterioasa providenţă n-ar fi făcut să se descopere aur în nisipurile Râului American. Acest eveniment a dat un imbold uriaş imigraţiei şi comerţului.

Niciodată nu s-a greşit mai mult, decât atunci când s-a încercat descrierea climatului şi resursele Californiei S-au făcut cele mai contradictorii afirmaţii, care nu se pot împăca decât dacă ne gândim că aceste consideraţii au fost făcute din locuri diferite şi în anotimpuri diferite Toată întinderea ţării e brăzdată de munţi, văi, câmpii şi e traversată de la nord la sud de Sierra Nevada şi Munţii Coastei, unele piscuri ale ultimului lanţ ridicându-se la peste şaisprezece mii de picioare, în zona zăpezilor veşnice Zona din imediata apropiere a ţărmului are o climă deosebit de aspră, dar, la numai câteva mile în interior, climatul devine foarte blând şi plăcut, aerul curat şi proaspăt. Cea mai importantă particularitate a climei este anotimpul ploilor. Din aprilie până în noiembrie nu se ştie ce e aceea ploaie, dar în lunile de iarnă cade în torente.

Paginile care urmează au fost aşternute pe hârtie *currente calamo,* în scurte răgazuri răpite altor preocupări, în mijlocul sunetelor de ciocane, fierăstraie şi altor zgomote, în mijlocul agitaţiei, neastâmpărului, speculaţiilor şi vacarmului oraşului San Francisco, în ajunul plecării mele spre noi explorări în zona importantelor mine din sud. În aceste împrejurări nu-şi bate nimeni capul cu stilul. Nimeni nu poate cere unui căutător de aur din California să piardă ceasuri întregi cu şlefuitul frazelor, cu rotunjitul perioadelor, ca unui literat parizian. Este o relatare a călătoriei mele în

regiunea minelor de aur ale Californiei, a întâmplărilor trăite acolo, în primăvara lui 1848-49, dimpreună cu descrierea amănunţită a principalelor terenuri aurifere, a procesului de extragere a aurului, a uneltelor şi maşinilor necesare în acest scop.

În momentul descoperirii aurului, poposisem cu regimentul meu în La Paz, California de Jos, iar după ce ni s-a dat ordin să ne deplasăm în California Superioară, am sosit la Monterey la mijlocul lui iunie 1848, cam la şase săptămâni după ce descoperirea ajunsese de notorietate publică. Circulau cele mai năstruşnice poveşti, dar cetăţenii cumsecade din Monterey le socoteau drept aiureli ale unor minţi înfierbântate. Am primit ordin să plec în mişune la Pueblo de los Angeles, unde am sosit la 4 iulie şi am rămas împreună cu detaşamentul meu până la lăsarea la vatră, la 18 septembrie 1848. Ziua în care ne-am văzut din nou stăpâni pe noi a fost întâmpinată cu atâta veselie cum numai un puşcăriaş îşi sărbătoreşte ziua mult aşteptată a eliberării din detenţiune. Jinduiam după această clipă de trei luni de zile.

Relatările despre minele de aur aveau aerul poveştilor din „O mie şi una de nopţi” şi dinaintea ochilor plutea numai imaginea „boţului de aur”. În trei zile, Ciudad de los Angeles rămase pustiu şi pe drumul către mine nu vedeai decât căruţe şi cai încărcaţi cu tigăi, răngi, oale, lopeţi, carne de porc, târnăcoape. La 18 octombrie am ajuns la San Francisco, unde mi s-a înfăţişat un tablou ciudat.

Aur şi monede de aur erau cât nisipul mărilor şi păr au a fi la fel de preţuite. De când îl văzusem eu ultima dată, oraşul nu se schimbase în bine, fiindcă, de la descoperirea minelor, rămăsese aproape pustiu. Timp de câteva luni, valoarea bunurilor imobiliare scăzuse mereu şi nimănui nu-i trecuse prin minte că San Francisco va deveni în numai doi ani un mare oraş.

Înarmat cu târnăcop, lopată, sapă şi o puşcă, gătit cu o flanelă roşie, nădragi din catifea reiată şi nişte bocanci zdraveni, m-am trezit în ziua de 25 octombrie 1848, croindu-mi drum, împreună cu doi prieteni, către singurul debarcader din San Francisco, ca să ne urcăm pe un vas ce urma să ne ducă spre munţii de aur ai Sierrei Nevada. Scenele care se desfăşurau dinaintea ochilor de mai multe zile şi chiar şi în momentul când păşeam la bordul barcazului erau de natură să potolească şi entuziasmul unuia mai înclinat spre aventură decât mine.

Din zonele miniere veneau zilnic vase întregi încărcate cu nenorociţi loviţi de friguri şi junghiuri, traşi la faţă, slăbiţi, jigăriţi, descurajaţi, dar mă prinsese fiorul luptei şi tot aş fi plecat chiar dacă la cârma barcazului care mă ducea spre El Dorado s-ar fi instalat Talpa-Iadului în carne şi oase. Ne-am tocmit şi ne-am plătit drumul. Eram atât de nerăbdători să găsim un mijloc de deplasare, ori care ar fi fost, încât nici nu ne-am uitat la barca aceea şubredă, căreia ne încredinţam persoanele noastre mai preţioase decât oricând.

„Anna" era un biet barcaz de zece tone, abia cât o barcă de corabie, fără nici un acoperiş deasupra, ticsit de butoaie şi mărfuri de toate felurile şi pe vas se mai aflau încă opt suflete, în afară de ale noastre, care voiau să călătorească. M-am uitat la nava noastră mai cu grijă. Pe punte nu mai aveai unde pune o sticlă de whisky ca lumea. Am încercat să-l facem pe căpitan să înţeleagă cât de periculos era să pornească la drum cu atâta încărcătură, dar nu ne-a răspuns decât că primise „doi dolari la sută pentru asta". Nu aveam de ales, ne-am săltat şi noi în barcă, spre lăsarea serii barca porni şi, mânată de un vânt prielnic, începu să traverseze golful San Francisco.

Aşa cum era şi normal, la bord nu aveai unde să-ţi găteşti ceva de mâncare, fiindcă nu era nici bucătărie, nici

măcar o sobă. Iar pe deasupra nici nu aveam din ce face mâncare fiindcă, în graba noastră, uitasem să cumpărăm de-ale gurii, sperând să găsim la bord şi masă, o dată cu celelalte înlesniri, împins de generozitate, căpitanul ne oferi brânză şi biscuiţi şi, după ce ne-am ospătat noi boiereşte, cu astea am început să pornim în căutarea locurilor de dormit.

În vremea aceasta se lăsase întunericul, iar pe cer se adunară nori. Vântul se schimbase şi când ne îndreptam spre Insula îngerilor, când ne depărtam de ea, în timp ce valurile năvăleau peste marginile bărcii, care erau cam la nivelul apei din cauza încărcăturii prea mari. Nu ni se prevestea o noapte prea plăcută. Eram unsprezece oameni pe care de sus îi pândea ploaia şi de jos valurile, nevoiţi ori să găsim vreun loc de dormit pe o grămadă de butoaie şi lăzi ce ticseau barca, ori să nu închidem un ochi toată noaptea.

Având privirea mai ageră decât tovarăşii mei, am dibuit o ladă care zăcea la pupa, deasupra unui vraf de mărfuri puse alandala şi abia acolo, frânt din mijloc, într-o poziţie ce nu se prea potrivea unui gentleman, am putut să-mi odihnesc jumătatea de sus a trupului în vreme ce călcâiele se sprijineau pe un butoi cu carne de porc, aflat mai sus de nivelul capului, formând astfel un unghi de patruzeci şi cinci de grade. Cu egoismul specific omului, am pus stăpânire pe toată sofaua aceea şi m-am călătorit în lumea viselor, plină de viziunea luminoasă a „boţurilor de aur”, a grămezilor şi mai mari de aur care se lăfăiau dinaintea ochilor lăuntrici, când, deodată, m-am simţit zgâlţâit fără blândeţe. Trezindu-mă, am dat cu ochii de Higgins, unul din tovarăşii mei, care apăru în coasta mea şi mă informă, pe un ton foarte hotărât, că timpul meu de somn trecuse şi acum era rândul lui.

Se pare că în timp ce eu eram departe, în lumea

închipuirilor, toţi ceilalţi au ţinut sfat, au dezbătut situaţia cu gravitate şi au hotărât: unu – nu se afla nici un alt loc potrivit pentru dormit în toată barca aceea, ci numai lada pe care o ocupasem eu; doi – era contrar tuturor legilor societăţii umane ca un singur om să pună stăpânire, numai pentru folosinţa sa personală, pe tot ce era mai de preţ în lume; şi trei – în următoarele douăzeci şi patru de ore, toţi, prin rotaţie, aveau să tragă un pui de somn în respectiva ladă.

Când mă trezi Higgins, pe poncho-ul meu răpăiau picături de ploaie şi, numai pe jumătate dezmeticit, am sărit în picioare, m-am dus spre pupa şi am găsit un locşor unde puteam să mă întind numai pe jumătate. În felul acesta mi-am petrecut restul nopţii, în golful San Francisco, asaltat de ploaie şi de valuri, ameninţat la fiecare legănare a burcii să mă trezesc zvârlit în apă – noapte pe care n-am s-o uit niciodată. Tovarăşii mei de suferinţă, când nu ocupau lada, moţăiau în picioare sau stăteau pe câte un fund de butoi, dorind din toată inima să se facă odată ziuă.

Se arătă şi dimineaţa, aşa cum se arată ea întotdeauna, chiar şi după cea mai lungă noapte, iar soarele apăru strălucitor şi fierbinte deasupra noastră, uscându-ne hainele şi înviorându-ne spiritele pătrunse de umezeală. În timpul nopţii ieşisem din golful San Francisco şi intrasem în golful San Pablo. Ultimul are un diametru de vreo zece mile şi e de formă aproape circulară. Intrarea în golf se află la vreo opt mile de oraşul San Francisco şi e marcată de două insuliţe stâncoase, numite „Cei doi fraţi”, albite de găinaţul păsărilor. Din golful San Pablo am intrat în strâmtoarea Carquinez şi pe la amiază eram în dreptul oraşului Benicia. Acesta a fost unul din primele oraşe nou ridicate în California şi, cu multe luni înainte de descoperirea aurului, pornise să se dezvolte impetuos. După ce-am părăsit Benicia, am pătruns în golful Suisun, iar dincolo de delta

San Joaquin, am intrat pe măreţul Sacramento – Hudsonul coastei de vest. Pe malul sting, la gura fluviului Sacramento, se afla magnificul oraş Montezuma, format, în acel moment, dintr-o singură casă şi aceea neterminată, prin care se preumbla în voie vântul toamnei. Acela era tot unul din oraşele de hârtie, proiectat de vreo trei ani şi lăsat în părăsire de când descoperirea minelor de aur scosese la iveală alte locuri mai bune.

În noaptea aceea am tras la mal la vreo patru mile de la gurile fluviului, am făcut un foc straşnic, am copt cartofi, am prăjit nişte carne de porc, pe care ne-a dat-o tot căpitanul, cu generozitatea lui şi, hotărâţi să ne petrecem noaptea într-un loc cu mai puţine colţuri, ne-am culcat lângă foc şi am dormit până târziu dimineaţa ca să compensăm suferinţele nopţii trecute; am dormit fără să ţinem deloc seama de lupii şi urşii grizzly care se găsesc în număr mare în toată regiunea.

A doua zi, cum nu mai era vânt, am fost nevoiţi să trecem la rame şi pe la amurgit am ajuns la Hala-chum-muck, sau cum i se mai spune, Suisun. Aici e un vechi loc de popas pe râu şi, găsind ruinele unei case, am tras şi noi la mal, am aprins focul cu nişte resturi de scânduri care serviseră înainte la acoperiş, ne-am făcut mâncare şi am dormit pe pământul gol, dar cu o mică bucată de acoperiş deasupra capului.

Locul îşi leagă numele de o întâmplare cu indieni. Cu mulţi ani înainte, acolo făcuse popas de noapte o ceată de vânători. Au fost atacaţi de indieni şi, după o rezistenţă plină de curaj, toţi au fost ucişi, în afară de unul singur care fu urmărit şi, pe când fugea, nişte indieni i-au strigat „Hala-chum-muck” (nu se află nimic de mâncare), vrând să spună cu asta că, deoarece omul îşi aruncase puşca, avea să moară de foame, înainte de descoperirea aurului, pe acele meleaguri locuiau trei familii, care păşteau o cireadă de

vite şi Hala-chum-muck trăgea nădejde să ajungă oraş ca toate oraşele. Dar când s-a auzit şi aici de aur, toţi şi-au părăsit fermele, iar cei care au trecut pe acolo cu vasele pe râu au ucis vitele şi au distrus locuinţele. Acum, terenurile în Suisun se vând repede şi la preţ ridicat.

În noaptea de 30, ne-am oprit la ferma lui Schwartz, un neamţ bătrân, despre care cineva spunea că-şi uitase propria limbă, dar n-apucase să înveţe alta. Cu siguranţă că e cel mai ciudat specimen uman pe care l-am văzut în viaţa mea. Imigrase în California cu zece ani mai înainte şi obţinuse o proprietate care se întinde pe şase mile în lungul fluviului Sacramento. Îşi făcuse o colibă din trestie ce semăna cu ele ale indienilor. Şi aici îşi ducea el traiul într-o lene suverană, aşteptând să ajungă şi acolo marşul civilizaţiei şi anticipând 7iua când îşi va vinde pământul, dobândind o avere princiară şi probabil că nu va fi dezamăgit Vorbeşte un amestec de germană. Limba lui maternă, engleză, spaniolă, franceză şi indiană şi numai un lingvist mult mai bun decât am avut eu norocul să întâlnesc vreodată i-ar putea înţelege graiul.

La ferma lui Schwartz am avut parte de o păţanie care mi-a pecetluit apropierea de regiunea pe care o străbatem. N-a fost decât un botez nesperat în apele de aur ale Sacramentoului. Pe mal am făcut un foc şi după ce-am cumpărat câteva livre de carne de vită, la preţurile „epocii de aur”, am mâncat; apoi m-am dus la barca ce se afla la vreo zece metri de ţărm să-mi iau păturile. Singurul mijloc de a ajunge la barcă era canoea, făcută dintr-un buştean, a lui Schwartz. M-am urcat în ea împreună cu un tovarăş şi un puşti indian pe care-l adusese acesta cu el şi am împins-o spre larg Puştiul sta la prova şi s-a speriat de clătinarea canoei când i-am făcut vânt de la mal. Ca să contrabalanseze când canoea s-a înclinat într-o parte, el s-a lăsat în cealaltă: văzând că ambarcaţiunea se apleacă apoi

în cealaltă, se repezi în partea opusă, dar cu prea mult elan şi ne-am răsturnat toţi trei în apă. Eu m-am trezit. Îmbrăcat cum eram cu mantaua şi cu puşca în mână, în apa adâncă de vreo cinci metri. Am dat drumul puştii de parcă m-ar fi fript şi m-am îndreptat cum am putut spre mal. Am ajuns cu toţii pe „terra ferma”, după care în am dus singur cu canoea la barcaz şi mi-am schimbat hainele.

I-am spus lui Schwartz că aveam să abuzez de ospitalitatea lui şi i-am băut cam jumătate de litru de rom de New England, cam ciudat colorat, despre care m-a asigurat că era „de tres best clasa de brandy[5]”, apoi mi-am întins păturile pe podeaua de lut a colibei lui şi m-am mai trezit abia dimineaţa, sănătos şi bine dispus, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Am năimit un kanaka[6], ce se afla la bord, ca să se scufunde şi să-mi găsească puşca, iar după ce mi-a adus-o, ne-am pornit iar la drum. Am mai dormit o noapte pe malul fluviului, după care am ajuns la Embarcadero, astăzi oraşul Sacramento, în seara zilei de 2 noiembrie.

În câmpia unde se ridică astăzi oraşul prosper şi foarte populat al Sacramentoului nu se vedea ţipenie de om atunci când am debarcat noi acolo. Nu se vedea nici o casă, singurul loc unde se mai făcea nişte negoţ era un vechi barcaz tras la ţărm. Mi-am ridicat cortul la marginea preriei nesfârşite, unde, în numai un an, avea să se înalţe un oraş cu douăsprezece mii de locuitori.

Pentru a ne completa echipa cu care aveam de gând să pornim spre mine, a trebuit să mai aşteptăm la Embarcadero încă trei militari lăsaţi la vatră, care plecaseră din Pueblo de Los Angeles o dată cu noi, dar nu veneau pe apă ca noi, ci trebuiau să treacă prin valea Tulare ca să ne

[5] De tres best clasa de brandy – un amestec de franceză, spaniolă şi engleză, însemnând: brandy din cel mai grozav. (n.t.).

[6] Kanaka – băştinaş din insulele Pacificului. (n.t.).

aducă şi caii pe care să încărcăm proviziile.

Ne-am ridicat cortul, am făcut demâncare şi am început să aşteptăm sosirea tovarăşilor noştri, pradă unei mari nerăbdări, din cauza celor mai uluitoare poveşti ce ne parveneau din regiunea minieră în locul căldurilor de vară se simţea acum adierea răcoroasă a toamnei şi pe la Embarcadero în fiecare zi soseau şi plecau grupuri de oameni, primii cu buzunarele pline de aur din cel mărunt, iar ceilalţi plini de nădejdi şi cu inimile tremurând de emoţie.

La 7 septembrie sosiră şi ai noştri şi aduseră cu ei cinci cai jigăriţi de atâta umblat prin munţi. Abia la 16 noiembrie am putut pleca. Fiind cu totul neştiutori, fără să avem habar încotro s-o luăm întâi ca să nimerim mai bine, fiind, pe deasupra, toţi foarte tineri, entuziaşti şi zdraveni, ne-am hotărât să deschidem un nou drum şi să pornim într-o expediţie de descoperiri în munţi, în speranţa că norocul o să ne scoată în cale cel mai mare „boţ” de aur dintre toate şi că poate vom afla bogata fântână din El Dorado, unde, dinaintea ochilor noştri uluiţi, o să ne apară un râu de aur topit, izvorând ca lava unui vulcan din inima munţilor Sierra Nevada.

Norocul sau ghinionul ne-au mânat paşii în expediţia asta. Într-o seară, în tabără a sosit un miner care ne-a mărturisit că fusese de curând într-o expediţie de prospectare împreună cu alţi trei tovarăşi şi când aproape să atingă izvorul aurului, după cum socotea el, ceata lor a fost atacată de indieni şi toţi ceilalţi au pierit. Terenul era foarte promiţător şi, după ce-am aflat cam pe unde se afla în munţii pe care-i bătuse el, la 16 noiembrie ne-am pornit toţi şase în expediţia noastră don-quijotească, încărcând pâine şi carne de vacă uscată în spinările a doi cai, fără să-i împovărăm prea tare, un al treilea lăsându-l cu restul de provizii şi cortul la Embarcadero.

Am trecut Rio de los Americanos la vreo milă mai sus de fortul Sutter şi, după ce-am poposit în noaptea aceea pe malul opus, am pornit din nou a doua zi dimineaţă. Cerul, după cum arăta, ne promitea e furtună zdravănă, dar cum pe noi nimic nu ne speria, am luat-o spre aşezările miniere de pe Râul Castorului şi pe la amiază promisiunile cerului se împliniră cu vârf şi îndesat. Ploaia se năpusti asupra noastră mai întâi cu picături mari şi apoi îşi dădu drumul în torente. Vântul bătea ca un uragan. Eram în mijlocul preriei şi un pâlc de copaci sub care să ne adăpostim nu se zărea decât la vreo patru mile depărtare, parcă îmbiindu-ne în bătaie de joc să căutăm loc ferit sub coroana lor bogată şi mare.

Am grăbit pasul cât am putut şi am reuşit să ajungem, muraţi până la piele, în ceva mai mult de o oră, la acel pâlc de copaci care se dovediră a fi stejari. Puţinele schimburi pe care le adusesem cu noi erau în boccelele din spinarea cailor, dar le-am găsit şi pe acelea ude. La fel ca şi pâinea care fusese transformată într-un fel de pastă. Eram descurajaţi, dar am încropit un foc sub copaci şi am rămas acolo tot restul zilei.

La lăsarea nopţii, ploaia se opri şi după o cină plină de tristeţe, la care am mâncat pâine udă şi carne cleioasă, ne-am întins pe pământ, înveliţi în pături, blestemând din tot sufletul nebunia care ne minase s-o apucăm pe drumuri

încă nebătute în nădejdea de a ajunge bogaţi şi a ne vedea trecuţi în rândul nemuritorilor. Cei obosiţi dorm şi în pături ude. Trântiţi în glod. Iar a doua zi dimineaţa am fost răsplătiţi pe jumătate pentru necazurile şi păţaniile din ziua precedentă de un soare strălucitor, răsărit pe un cer senin ce se întindea deasupra întregii prerii.

Ne-am strâns toate calabalâcurile şi am luat-o la drum, cu gând să ajungem înainte de lăsarea serii la o viroagă, unde, după informaţiile primite, urma să părăsim şleaul principal şi să ne îndreptăm spre munţi. Pe când se lăsa seara, am ajuns la o albie uscată – *arroyo* – şi am socotit că era cea indicată pe schiţa drumului, mâzgălită de minerul ce ne băgase în cap ideea acestei expediţii. Am dat jos poverile, am făcut un foc în mijlocul albiei şi, punând pâinea umedă şi carnea aproape de flăcări, în curând le-am mai uscat cât de cât. Ne-am culcat, iar deasupra noastră se deschise un cer paşnic şi plin de stele, ceea ce ne-a făcut să nădăjduim că ne vom odihni ca lumea. Dar în cerul de noiembrie al Californiei nu trebuie să ai încredere şi pe la ora douăsprezece ne-a trezit, spre furia noastră, o ploaie cumplită. Ne-am adunat în jurul focului care-şi dăduse duhul şi am uitat de suferinţele trupeşti când am văzut sărmana noastră pâine şi carnea – singura hrană pe care ne puteam baza, murate din nou. Cum nu se arătau semne că ploaia avea să se oprească, am înălţat un fel de acoperiş deasupra proviziilor, blestemându-ne, plini de năduf, că nu-l ridicasem mai înainte şi ne-am petrecut restul nopţii uzi leoarcă şi fără să închidem ochii.

Dimineaţa amăgitoare se arătă din nou frumoasă şi ne-am hotărât să rămânem pe loc în ziua aceea pentru a încerca încă o dată să ne uscăm proviziile şi să ne gândim bine încotro o luam. Doi – unul eram eu – voiau ori să ne întoarcem şi să încercăm să ajungem în altă parte a terenurilor aurifere, ori să mergem mai departe pe drumul

pe care-l bătusem până atunci, alături de care făcusem popas şi să ajungem la râul Yuba. Aflat, după socoteala noastră, la vreo treizeci de mile. Dar cei care voiau să mergem înainte pe căi neumblate erau mult mai mulţi, în frunte cu Higgins, om de-o încăpăţinare de neînfrânt şi ne-au zugrăvit rezultatele minunate pe care eram pe cale să le dobândim. Aveam să mergem pe acolo pe unde urmele omului alb încă nu se zăriseră şi să ne găsim în creierul munţilor un sălaş de iarnă, iar la picioarele noastre să se lăfăie bogăţii nemaivăzute.

Am lăsat să fie după voia lor şi a doua zi, în revărsatul zorilor, ne-am pornit din nou, luând-o în direcţia nord-est, de-a dreptul spre munţii ce păreau a se ridica la vreo douăzeci şi cinci de mile. Şi iată-ne vârâţi într-o nouă aventură, porniţi pe un drum nebătut, printre sălbatici duşmănoşi, despre care ştiam că omorâseră vreo câţiva albi. În plus, nu mai aveam decât puţine provizii pentru noi toţi şase câţi eram: vreo douăzeci şi cinci de livre de pâine udă şi încă de pe acum mucegăită şi nişte nenorocită de carne afumată de vită.

Am mers prin albia aceea uscată până aproape de lăsarea serii şi am ajuns la poalele munţilor. Nu văzusem urme de albi pe acolo, ci numai din loc în loc nişte urme de picioare goale de indieni. Eram pe deplin încredinţat că de la răscruce apucasem greşit prin albia aceea. Drumul pe care-l bătusem toată ziua nu fusese decât piatră nenorocită şi numai din loc în loc am dat de câte un stejar pipernicit.

Cum am ajuns însă la poalele munţilor, peisajul s-a schimbat cu totul. În faţa ochilor ni s-au deschis văi înverzite, mănoase, iar stejarii înalţi aruncau pe coastele domoale umbre grele, care le adânceau pe cele ale înserării. Am intrat pe una din văi şi, după aproape o milă, am ajuns la cel mai frumos loc de popas ce mi-a fost dat să întâlnesc vreodată: valea se mai lărgea şi forma o poiană

aproape circulară de vreo milă diametru, înconjurată din toate părţile, în afară de locul îngust pe unde intrasem, de înălţimi semeţe, înverzite, acoperite de păduri. Poiana era îmbrăcată într-o iarbă înaltă, prin care răsăreau spice de ovăz, precum şi minunate flori de toamnă, albastre şi galbene. Iar prin mijlocul ei şerpuia, făcând o mie de coturi, un pârâu argintiu, limpede precum cristalul, din care şi noi şi caii am băut pe săturate, potolindu-ne setea mai bine decât zeii cu nectarul lor. Soarele scăpata în spatele culmilor dinspre apus şi împrăştia pe coastele dimpotrivă un fluviu de aur.

Pe ramuri îşi făceau de cap păsărele de toate culorile, care-şi aruncau în aer miile de triluri. Mă gândeam că de mi-aş fi putut scoate din cap obsesia aurului, fascinaţia bogăţiei, m-aş fi stabilit acolo şi aş fi trăit fericit până la adânci bătrâneţi în acel mic paradis terestru.

Ne-am ales drept loc de popas o coastă domoală pe înălţimile din vest, sub o stâncă semeaţă, am făcut foc şi eram pe cale să ne mulţumim chiar şi cu o cină modestă cu pâine mucegăită, când unul dintre mândrii flăcăi ai Insulelor de Smaragd din ceata noastră, răscolind prin desagii cu provizii, dădu peste o pungă cu cafea prăjită şi râşnită, de care nu ştiam că se află acolo şi peste o pungă cu zahăr, amândouă cam ude. Fireşte, dar oricum binevenite. Cafeaua aceea fierbinte, băută direct din oala de tablă de vreo doi litri în care o făcusem, era pentru mine o băutură mai minunată decât picăturile de rouă dintr-un boboc de trandafir abia desfăcut pentru o zână. Am dormit împărăteşte după cafeaua aceea, până pe la miezul nopţii când am fost trezit să-mi fac rândul de pază, lucru foarte necesar în regiunea aceea plină de indieni. Şi eu, care cu sabia încinsă la brâu fusesem de atâtea ori comandantul gărzii, vegheam acum în post, cu puşca în mână şi am stat aşa vreo două ceasuri.

Dimineaţa se arată la fel de senină şi de frumoasă cum fusese şi seara de dinainte. După ce-am dat pe gât încă o cană de cafea fierbinte şi am înghiţit nişte pâine mucegăită, mi-am luat arma drept tovarăş şi m-am îndreptat spre pârâiaş, în vreme ce ceilalţi, mult mai entuziaşti, au pornit în căutarea aurului. Am traversat poiana şi de cealaltă parte, la poalele munţilor, unde am dat de o colibă indiană părăsită, făcută din crengi şi lipită cu lut. Pe vatra de pământ focul încă ardea, la intrare erau câteva tigve pline cu apă şi în preajmă mârâia o javră urâtă de câine. La câţiva paşi de colibă era o movilă rotundă, înconjurată cu o îngrăditură de nuiele. Era un mormânt indian, iar în mijloc, în loc de piatră funerară, se înălţa un par, stropit cu ceva roşu, ca şi pământul movilei în jur. Probabil că acolo odihnea vreo mândră căpetenie. Cum coliba arăta că nu fusese părăsită decât de puţină vreme, mă gândeam că urmaşii lui îi lăsaseră oasele să-i putrezească singure şi o luaseră la fugă la vederea omului alb.

Am părăsit coliba şi m-am întors la locul de popas. Căutătorii de aur încă nu se întorseseră, aşa că am început să dau târcoale prin preajmă.

În cele din urmă s-au întors şi ei cu nişte mutre cam dezamăgite şi aduseră vestea că, în ciuda căutărilor lor amănunţite prin toate viroagele din jur, nu aflaseră decât nişte frumoase bucăţi de mică – singurele care se apropiau cât de cât de înfăţişarea aurului – pe care le adusese John, irlandezul, care se încăpăţâna să spună că erau aur curat. În noaptea aceea am poposit tot în poiană, iar a doua zi dimineaţa am ţinut alt sfat să vedem ce facem şi încotro ne îndreptăm paşii.

Ca de obicei, Higgins voia să meargă înainte, iar eu să ne întoarcem. Mica noastră ceată se împărţi în două, Higgins în fruntea uneia şi eu în fruntea celeilalte. Urcându-mă pe un colţ de stâncă, am ţinut, dacă nu un „discurs de pe cioată”,

măcar un „discurs de pe stâncă”[7], în cursul căruia, spre satisfacţia mea şi, după cum se vădi apoi şi a majorităţii, le-au explicat cât de nebunească era ideea de a porni pe jos în munţi, fără nici o călăuză, cu provizii numai pentru două-trei zile. Până atunci nu văzusem decât puţine căprioare şi nici nu ştiam dacă prin munţii aceia se aţinea astfel de vânat. Aşa că am propus să ne strângem calabalâcul imediat şi să apucăm pe drumul pe care-l socoteam cel mai bun, adică spre ferma Johnson, de pe Râul Ursului, la vreo cincisprezece mile de Yuba. Am reuşit să-i conving, ne-am strâns bagajele, le-am încărcat şi am luat-o înapoi, pe vale, cu inima grea. Am binecuvântat acel minunat loc şi l-am numit „Popasul cel Frumos”. Nu se zărea nici urmă de drum şi nu prea ştiam nici pe unde s-o luăm, ci doar că eram cam în direcţia cea bună. Cum ieşeai din munţi, dădeai de un ţinut nenorocit, sterp şi călcai numai pe cremene spartă.

Nu se vedea umbră de copac şi doar pe marginea vreunui *arroyo,* care acum era uscat, se zăreau stejari magnifici care arătau cursul albiei. Mergeam spre nord-vest şi speram să ajungem la Râul Ursului spre seară. Când am dat însă de un pârâiaş, ne-am oprit, iar a doua zi am luat-o la picior din nou, refăcuţi după o noapte bună de somn, dar necăjiţi că nu ştiam unde ne aflam, încotro ne îndreptam, fără să mai punem la socoteală rănile de la picioare, după atâta mers prin bolovani. Pe la amiază am zărit departe o turmă imensă de oi, ziceam noi.

Bucuroşi că eram aproape de vreo fermă, am dat repede jos poverile din spinarea unui cal şi, folosind frânghia de legat drept dârlogi, am încălecat şi m-am îndreptat în galop spre turmă, sperând să văd şi ferma prin preajmă. M-am apropiat până la vreo trei sute de metri şi abia când toată

[7] Discurs de pe cioată (stâncă) – aluzie la faptul că în Far West se obişnuia ca oratorii să se urce pe o cioată, în care scop de multe ori copacul era tăiat chiar atunci, oferindu-se o cioată proaspătă vorbitorului în semn de stimă. (n.t.).

turma o zbughi în salturi, înspăimântată, am descoperit ce greşeală făcusem. Ceea ce credeam eu a fi o turmă de oi era un cârd de antilope, să tot fi fost vreo mie şi aş fi dat bucuros câştigul meu de-o lună întreagă de muncă în minele de aur pentru o ciozvârtă bună de antilopă în seara aceea. M-am întors la ai mei şi le-am amărât cu vestea mea şi mai mult inimile şi aşa destul de negre.

Ne-am târât încet mai departe, fiindcă eram sfârşiţi de oboseală şi descurajaţi, iar pe la ora patru după-amiază, după un drum plin de ocoluri, am dat jos poverile din spinarea cailor şi proviziile ce mai rămăseseră le-am împărţit între noi şi le-am pus în buzunare. Higgins, care era stăpânul unuia din cai, se urcă apoi călare, iar John, irlandezul, care se plângea de reumatism, îl încălecă pe celălalt.

Eu eram atât de slăbit şi frânt de oboseală, că abia mă mai târam, iar picioarele îmi erau rănite şi umflate, că la fiecare pas mi se părea că merg pe ghimpi. Ce n-aş fi dat să mă văd iar la „Popasul cel Frumos” sau în Texas, oriunde în altă parte numai unde mă aflam acum nu. Am început să rămân tot mai mult în urma celorlalţi. John, întorcând capul, mă zări şi îşi opri calul. Când am ajuns în dreptul lui, s-a dat jos şi m-a suit cu forţa în locul lui. Domnul să te binecuvânteze, irlandez generos! Sub o înfăţişare aspră avea o inimă plină de milostenie şi simţire, cum nu găseşti în pieptul multora. L-am copleşit cu mulţumirile, iar el, în schimb, mi-a răspuns fără multe mofturi că eram mai obosit decât el.

Spre seară am ajuns la o apă şi toţi, în afară de Higgins, am fost cât se poate de bucuroşi să ne oprim acolo şi să mestecăm ultimele resturi de carne şi pâine mucegăită. Dar energia încăpăţânată care-l caracteriza pe Higgins nu-l părăsi nici de data asta şi, fără să coboare de pe cal, ne spuse la revedere şi ne încredinţă că n-avea să se oprească

până nu dădea de ferma lui Johnson.

Apoi a plecat. Noi ceilalţi am făcut un foc şi, după vreo trei ceasuri, tocmai când ne întrebam de avea să se mai întoarcă Higgins, el a dat buzna în tabăra noastră cu vreo şase livre de carne proaspătă de vită, pâine şi o sticlă de rachiu bun, vechi. Nemulţumirea pe care o nutream faţă de nerăbdarea lui se schimbă în admiraţie văzând firea energică ce nu-i dădea pace.

La vreo patruzeci de metri de tabără dăduse de un drum şi, după cinci mile de mers călare, ajunsese la ferma lui Johnson. Am mâncat gospodăreşte carne proaspătă şi pâine şi ne-am trezit curajul cu nişte rachiu şi din toată inima l-am iertat cu toţii pe Higgins de obligaţia de a sta de veghe în noaptea aceea. A doua zi dimineaţă, fericiţi şi cu inimi uşoare, am pornit şi, după ce-am trecut Râul Ursului, am ajuns la fermă la ora zece.

Johnson era un american, care de ani de zile stăpânea o bună bucată de teren roditor pe Râul Ursului şi trăia netulburat de multă vreme la cincisprezece mile de râul ale cărui albie şi maluri erau doldora de bogăţii incalculabile.

La fermă am făcut rost de provizii, apoi am pornit spre Yuba şi, fără să ne mai rătăcim, am ajuns după-amiază devreme la popas, la vreo trei mile de râu. Ne-am oprit, iar Higgins şi eu am pornit la vânătoare, cu gând să facem rost de niscai carne proaspătă pentru cină. Am luat-o spre munţi. Mergeam agale, târâind puştile după noi, când deodată ne-am oprit împietriţi în faţa celei mai ciudate şi tulburătoare scene ce mi-a fost dat să văd vreodată: două femei indiene care adunau ghindă! De n-ar fi avut câte o blană de coyot care le atârna de la brâu până la genunchi, ar fi fost goale-puşcă; erau rase în cap şi creştetul smolit cu un desen, iar pe obraji aveau încondeiate, tot cu smoală, o pereche de mustăţi răsucite în sus, milităreşte. Alături de ele se aflau două coşuri conice din nuiele, unde puseseră

ghinda ce zăcea împrăştiată peste tot, într-un strat gros, în care te afundai până la genunchi.

Higgins, mult mai galant decât mine, încercă să facă puţină conversaţie cu ele, dar eşuă în mod ruşinos, pentru că, după ce ascultară vreo câteva fraze în engleză şi spaniolă, femeile înşfăcară coşurile şi o rupseră la fugă. După ce-am văzut acele frumuseţi ale muntelui şi, mai ales, după eşecul încercării de a intra în vorbă cu ele, ne-am hotărât să le facem o vizită la ele acasă, fiindcă bănuiam că nu stăteau prea departe.

Ne-am luat după urmele lăsate în fuga lor pripită, am văzut că o luau la vale pe coastă, printr-o viroagă şi apoi dispăreau. Am continuat să mergem în direcţia în care fugiseră şi curând am ajuns la un sat indian. Se întindea pe ambele maluri ale unei râpe adânci peste care era culcat un trunchi mare, slujind drept punte. Erau vreo douăzeci de colibe rotunde, din nuiele lipite cu noroi, în care se puteau adăposti trei-patru persoane.

Când am ajuns, le-am zărit îndată pe cele două frumoase fugare aşezate jos, pe pământ, zdrobind ghinda pe o piatră mare, cu găuri. Cum ne-am arătat, am şi fost înconjuraţi de treizeci-patruzeci de bărbaţi goi-puşcă, ce purtau pe umăr arcuri şi tolbe cu săgeţi şi se uitau foarte bănuitori la noi şi la armele noastre.

Am găsit între ei unul care o rupea pe spanioleşte şi am intrat în vorbă cu el. I-am spus că nu venisem decât ca să le vizităm satul şi drept semn de pace i-am dat vreo două livre de pâine mucegăită de-a noastră şi nişte tutun pe care l-am găsit din întâmplare prin desagă. Darul i-a făcut mare plăcere şi din clipa aceea şi până la plecare, Pole-u-le, după cum mă informase el că-l chema, ni se arătă cel mai apropiat şi devotat prieten. I-am cerut iertare că speriasem câteva fiinţe din familia lui şi l-am asigurat că nu voiam să le facem nici un rău, pentru că nutream cel mai mare

respect faţă de femeile din tribul lui, pe care le socoteam, din punctul de vedere al gătelilor, boielilor şi frumuseţii lor înnăscute, superioare tuturor femeilor din celelalte neamuri de indieni de pe continent.

Pole-u-le îmi arătă apoi interiorul mai multor colibe. Cât am rămas noi pe-acolo, cele două femei pe care le urmărisem noi au stat retrase într-o colibă către care ne conduse Pole-u-le şi unde am găsit încă patru sau cinci femei, la fel boite şi înveşmântate, ce s-au arătat foarte înspăimântate când ne-au văzut. Dar Pole-u-le le-a explicat că eram prieteni, spunându-le şi cât de mult le preţuiam, ceea ce le încântă atât de tare, încât una din fugare ieşi din colibă şi ne aduse îndată o bucată mare de pâine de ghindă, care mie îmi păru mult mai gustoasă decât pâinea noastră mucegăită.

Apoi indianul ne-a arătat arcurile şi săgeţile. Niciodată n-am văzut unele făcute cu mai mult meşteşug. Arcurile erau lungi, de vreo trei picioare, dar foarte elastice şi vreo câteva frumos sculptate, iar drept coardă aveau intestine de pasăre. Săgeţile măsurau vreo optsprezece inci, bine împănate, iar în vârf aveau un cristal limpede, transparent, cenuşiu la culoare, cum n-am mai văzut niciodată, cu vârful ascuţit ca un ac şi marginile zimţate. Fiecare indian ducea cu el câte douăzeci de săgeţi pe care le purta într-o tolbă din piele de coyot.

L-am întrebat pe Pole-u-le dacă ştiuse de existenţa aurului înainte de venirea omului alb în zona minelor. Mi-a răspuns că, prin locurile lui natale, la vreo patruzeci de mile pe râu în sus, pe vremea când era copil, se juca luând bucăţi mari de aur pe care le arunca în apă, de parcă ar fi fost pietre. Acum o parte a tribului se ducea în fiecare zi la Yuba şi spăla destul aur ca să cumpere câteva livre de făină sau dulciuri, cu care se întorcea seara în sat şi le împărţea cu ceilalţi, care se duceau apoi şi ei, la rândul lor, la spălat

aur, în timp ce restul o pornea la vânătoare de iepuri sau căprioare pe dealuri. Pole-u-le mi-a mărturisit că aveau de gând să părăsească în primăvară acele terenuri şi să treacă de „munţii cei mari” ca să scape de ochii omului alb.

Ne-am bucurat foarte mult de vizita făcută şi, după ce-am fost invitaţi cu toată căldura să mai venim, am părăsit satul şi ne-am îndreptat spre popas. Pe la jumătatea drumului ne-au atras atenţia nişte zbierete puternice de măgar, urmate îndată de răgete fioroase şi, în câteva clipe, am văzut alergând pe coastă la vale, cam la patruzeci de metri de locul unde rămăsesem noi rezemaţi în puşti, un catâr înspăimântat, urmărit îndeaproape de un enorm urs grizzly. Când ursul ajunse în drum, Higgins, cu firea lui iute şi întreprinzătoare, îşi slobozi puşca şi răcnetul îngrozitor al fiarei înfuriate ne arătă efectul. În vremea asta, catârul trecuse drumul şi o luase la goană, la loc drept, pe câmp, iar Moş Martin, văzându-se jefuit de o pradă sigură, se întoarse către noi. Mi-am îndreptat puşca spre el şi i-am trimis conţinutul cu tot focul inimii, dar rănile n-au făcut decât să înfurie şi mai cumplit dihania, care se repezi spre noi în salturi mari.

Dând fuga pe ruşine, am luat-o la sănătoasa cu toată graba cuvenită către tabără. Când eram la vreo sută de metri de tabără, m-am împiedicat în nişte rădăcini prin desiş şi m-am întins cât eram de lung jos. Încă vreo câteva clipe şi aş fi căzut victimă furiei lui Moş Martin, dar un foc bine ochit, slobozit de tovarăşul meu, îl nimeri în scăfârlie şi-i puse capăt carierei. Ne-au venit în ajutor toţi ceilalţi din tabără şi l-am dat gata pe domnul Grizzly îndată.

L-am târât în tabără, unde am încropit o cină grozavă cu hartane grase de urs şi cum eu trăsesem cea mai mare spaimă dintre amândoi, am cerut drept răsplată blana, care mi-a prins după aceea bine şi m-a ferit de umezeala pământului în multe nopţi friguroase. Era o matahală măsurând aproape patru picioare înălţime şi şase lăţime, iar de ne-ar fi mângâiat doar cu o labă, în cazul când ne-ar fi prins, ne-ar fi risipit visurile de aur şi mie şi lui Higgins.

A doua zi dimineaţă, mult mai veseli decât fusesem toată

săptămână, am luat-o spre Yuba. Cam la vreo milă de la locul nostru de popas am intrat în munţi, aceiaşi pe la poalele cărora ne plimbasem noi înainte şi care sunt un lanţ al munţilor Sierra Nevada. Coastele erau abrupte, accidentate, dar acoperite cu păduri măreţe de stejari şi sequoia seculari. Când am ajuns pe creasta unui munte semeţ, ni s-a arătat râul Yuba, şerpuind ca o beteală de argint în vale, cu malurile împestriţate de corturi şi mărginite de păduri şi desişuri.

Ajunsesem în cele din urmă la mine, deşi în cu totul altă parte decât le căutasem noi. Am slobozit caii obosiţi şi îndată ne-am pornit într-o expediţie de explorare. Cum toate veşmintele îmi erau murdare şi ude, m-am gândit să-mi îngădui luxul de a-mi cumpăra o nouă cămaşă. Am coborât spre râu şi am dat într-un cort peste un şnapan de iancheu, înconjurat de o ceată de indieni goluţi, ce pusese la vedere spre vânzare carne afumată de vită la un dolar livra, făină ia un dolar şi jumătate, iar pentru o cămaşă grosolană cu dungi pe care am luat-o în mână cu intenţia de a o cumpăra mi-a cerut foarte degajat preţul modest de şaisprezece dolari. M-am uitat la cămaşa mea murdară, apoi la cea nouă şi curată pe care o ţineam în mână şi, în cele din urmă, la punga mea cam uşurică, pe care încă nu avusesem prilejul s-o rotunjesc cu aurul scos de mine şi m-am gândit să-mi amân cumpărăturile până aveam să-mi înfig târnăcopul şi ranga în măruntaiele pământului, ca să smulg de acolo aur îndestul ca să-mi cumpăr o cămaşă.

Terenurile aurifere de pe râul Yuba nu fuseseră descoperite decât cu trei luni mai înainte şi săpăturile se mărgineau doar la bancurile de nisip, cum li se spune şi se întindeau doar pe o milă de-a lungul ambelor maluri în amonte şi în aval de locul unde râul se întâlnea cu drumul. Principalele terenuri erau numite „minele de sus” şi „minele de jos”, fiecare având cam jumătate de milă de-a lungul apei.

Noi am luat-o spre „minele de sus” să vedem „puşculiţa” şi, mergând noi cu multe ocoluri prin munţii aceia, fiindcă era imposibil s-o ţii numai pe malul apei, am ajuns la principalul teren aurifer aflat atunci în lucru. Se numea bancul lui Foster, după numele unui american care ţinea acolo prăvălie şi care avea dreptul asupra unei bune părţi din teren. Când am ajuns la banc, ni s-a înfăţişat o scenă ciudată. Aproape o sută de inşi, în ţinuta obişnuită a

minerilor, se trudeau acolo, fiecare îndeplinind câte o parte a muncii: unii săpând pământul, alţii manevrând „leagănul”.

Unealta folosită pe atunci pe râul Yuba şi care şi după aceea a fost scula preferată a căutătorului de aur era obişnuitul „coş” sau „leagăn”, făcut în cel mai simplu chip cu putinţă. Era format doar dintr-o cutie de lemn sau un buştean scobit, cu laturile şi unul din capete închise, în vreme ce la celălalt capăt avea o deschizătură. La capătul deschis, numit „gura maşinii”, se pune de obicei o sită din tablă găurită sau o bucată de piele crudă, cu găuri de un inci diametru. Pe fund se prind în cuie câteva „zăgazuri” sau opritori – nişte bucăţele de scândură de un inci sau doi înalte – de-a latul cutiei. Sunt de obicei trei sau patru opritori la o „maşină” şi una la coadă, cum se spune, adică acolo pe unde se îndepărtează noroiul. Cutia se pune pe o pereche de tălpi curbate ca la leagăn, i se mai adaugă un mâner de care să fie hâţânată şi iată descrierea maşinii. După ce se pune cu tălpile pe doi buşteni şi le ridică gura puţin mai sus decât coada, „maşina” e gata de funcţionare.

Pământul amestecat cu aur se scoate şi se spală cam aşa: de pe o porţiune a bancului se îndepărtează toţi bolovanii care se pot clinti din loc şi o parte din pământul de la suprafaţă; se face o groapă de patru-şase picioare pătrate şi pământul care se scoate de acolo se aruncă pe o piele crudă care e dusă lângă maşină. Unul aruncă nămolul în sită, altul aduce apă şi o toarnă deasupra, iar al treilea hâţână „leagănul”. Nămolul din sită e spălat de apă şi cade înăuntru, în vreme ce pietrele mai mari sau mai mici rămân în sită şi se aruncă continua mişcare a „leagănului” şi şuvoiul de apă turnată mereu deasupra spală pământul şi-l împinge peste opritori spre coadă, pe unde curge afară, în vreme ce aurul, fiind mai greu, se lasă la fund şi e împiedicat să fugă la vale de către opritori. După ce se

spală în felul acesta o cantitate de pământ – de obicei, şaizeci de căuşe formează o spălare – se scoate aurul amestecat cu un nisip negru, greu – care în California e totdeauna amestecat cu aurul – şi se spală într-o tigaie de tablă până când tot nisipul e aproape îndepărtat. Apoi ce rămâne se pune într-o cană sau oală şi când se termină ziua de lucru, conţinutul e uscat la foc, iar nisipul rămas e suflat cu grijă afară.

Cam aşa se poate înfăţişa pe scurt spălarea aurului la terenurile aurifere din California. În prezent, apa nu mai e adusă cu căldarea şi aruncată deasupra leagănului, ci e împinsă de pompe prin furtunuri. Şi săpatul pământului continuă până când se ajunge la piatră tare sau până când năvăleşte apa în groapă şi nu se mai poate scoate deloc pământul; atunci se face altă groapă.

Pe Yuba, munca la terenurile aurifere e foarte grea, uneori trebuind să se sape pământul până la douăsprezece picioare adâncime ca să se ajungă la pământul ce conţine aur, care, de obicei, e un lut plin de nisip.

Nu adusesem cu noi nici o sculă, având de gând să trimitem pe careva înapoi să vină cu restul de provizii şi instrumente, dacă expediţia noastră din munţi ar fi fost încununată de succes. N-aveam nici un mijloc de a ne construi singuri un „leagăn” şi nici bani să cumpărăm unul (la preţul de două sute de dolari nu ni s-a oferit decât un trunchi de pin scobit). În plus, toate terenurile aluvionare pe care se lucra la vremea aceea aveau stăpânii lor, dreptul asupra unui loc fiind asigurat dacă cel ce-l pretindea înlătura stratul de pământ de deasupra.

Ne-am întors la locul de popas şi am ţinut sfat să vedem ce sorţi de izbândă aveam, ce ne rămânea de făcut ca să ieşim din încurcătură. Nici un visam noi pe atunci că, în mai puţin de şase luni, râul Yuba, cercetat abia pe vreo trei mile în zona unde ne aflam, avea să fie exploatat pe patruzeci

de mile mai sus de noi şi mii de mineri aveau să facă avere.

Ne-am gândit că cel mai bine era să ne întoarcem la Embarcadero şi să pornim din nou în căutare de aur. Aşa că a doua zi dimineaţa ne-am strâns calabalâcurile şi am luat-o la drum, în timp ce pe râu se speteau cu munca vreo două sute de inşi. La întoarcere, am ajuns la fortul Sutter, teferi şi nevătămaţi, în seara zilei de 30 noiembrie, exact la ţanc ca să-l găsim acolo pe unul dintre ai noştri, pe care-l lăsasem în urmă, pe cale de a încărca toate proviziile şi uneltele într-o căruţă, gata să pornească la „mine” a doua zi dimineaţă.

Povestea lui John A. Sutter şi a uimitorului său sălaş de pe malurile Sacramentoului a trezit mult interes de când California a început să atragă atenţia tuturor. Căpitanul Sutter e elveţian prin naştere şi a fost ofiţer în armata franceză. A emigrat în Statele Unite şi s-a naturalizat cetăţean american şi a locuit mai mulţi ani pe Missouri. În 1839 a emigrat spre California, pe atunci o pustietate, unde a obţinut dreptul de stăpânire asupra unei mari întinderi de pământ, pe vreo douăsprezece mile de-a lungul Sacramentoului şi s-a stabilit în inima ţinutului locuit de indieni, printre triburi destul de ostile.

Multă vreme a avut de suportat atacurile permanente şi distrugerile provocate de indieni, dar, în cele din urmă, purtându-se cu blândeţe faţă de ei şi făcându-le diverse servicii, a reuşit să-i domolească şi i-a convins apoi să se aşeze pe pământurile lui pe care le-a numit Noua Elveţie. Cu ajutorul lor a ridicat un fort puternic din chirpici sau cărămizi uscate la soare, a transformat o parte a indienilor într-o armată disciplinată şi a stabilit astfel o garnizoană permanentă.

Ogoarele lui cu grâu se întindeau pe mari suprafeţe, iar cirezile de vite numărau cinci mii de capete, toată treaba fiind făcută de indieni, pe care-i plătea cu nişte monede din

tinichea pe care erau bătute nişte puncte indicând numărul zilelor de muncă prestate de cel ce le primea, iar acestea i se restituiau stăpânului, care le dădea în schimb veşminte de bumbac, la preţul de un dolar iardul, tot felul de fleacuri şi dulciuri.

Descoperirea aurului în California i-a adus lui Sutter mai mult renume decât îndrăzneala lui de a se aşeza în ţinutul acela pustiu. În ochii lumii a devenit omul aurului şi numele i-a fost legat pentru totdeauna de cel mai râvnit metal de pe pământ.

Cam pe vremea aceea au început să ne ajungă la urechi cele mai de necrezut veşti de la Braţul Mijlociu, cam la treizeci de mile mai la nord de Pârâul Castorului. Cei care fuseseră pe-acolo povesteau că malurile apei ar fi fost pline de aur din cel mai fin. Pentru ca să scoţi o sută sau două de dolari, nu trebuia chiar să te speteşti de dimineaţă până seara. Acum era momentul să ne încercăm norocul acolo, cât timp toate bogăţiile acelea erau încă neatinse. Zvonurile păreau prea straşnice ca să stau deoparte. Mi-am zvârlit cât colo târnăcopul, lăsând baltă o crăpătură de stâncă numai pe jumătate scotocită – vină cine-o pofti să isprăvească treaba – mi-am strâns calabalâcul şi eram gata, aşteptând primul prilej s-o întind spre Braţul Mijlociu. Curând se ivi şi prilejul, sub chipul unei cete de câţiva oameni care veniseră de-acolo şi acum se duceau înapoi.

Am socotit că dădeau dovadă de multă generozitate, lăsându-ne să-i însoţim în această a doua călătorie, fiindcă în prima expediţie de explorare găsiseră nişte locuri pe unde nu mai călcase picior de om alb şi se spunea că aurul zăcea prin toate cotloanele, în bulgări mari. Eu şi unul din tovarăşii mei ne-am hotărât să mergem şi, dacă aveam noroc să găsim aur, urma să le dăm de veste şi celorlalţi ca să vină şi ei.

Era la mijlocul lui decembrie şi ştiam că mult temutul

sezon ploios trebuia să înceapă curând. Uneori, nori negri pătau limpezimea acelui cer de munte, parcă vestindu-ne anotimpul ploilor. Cum eram plini de sănătate, dar mai ales de speranţe şi hotărâre, n-am ţinut seama de aceste semne. Am aşezat sculele de lucru în spinarea a doi catâri cu înfăţişare cam jalnică, ne-am săltat puştile pe umăr şi am părăsit Pârâul Castorului, într-o după-amiază frumoasă, sub un soare strălucitor, în timp ce o adiere răcoroasă de toamnă înfiora frunzele stejarilor semeţi şi ale chiparoşilor, dându-ne noi puteri şi nădejdi.

Vreo trei mile am mers prin munţi înalţi, ce formau un fel de graniţă între mica aşezare de la Pârâul Castorului şi terenurile „minelor uscate” propriu-zise din vecinătate. După ce am coborât panta, am ajuns la „minele uscate”, aflate într-o vâlcea frumoasă, înconjurată de munţi, unde era o aşezare cu vreo cincizeci de cabane din bârne. Nu se lucra cine ştie ce, pentru că aurul era atât de amestecat cu un pământ lutos, că era neapărat nevoie de apă pentru a-l spăla, iar minerii stăteau liniştiţi şi aşteptau să se pornească anotimpul ploilor.

Mulţi dintre ei clădiseră movile uriaşe de pământ, făcând gropi adânci, cu intenţia de a aduna în ele apa de ploaie ca să spele aurul.

Am luat-o la nord de aceste „mine uscate” şi am poposit în amurg într-o mică vale a stejarilor, la vreo trei mile de gaterul lui Sutter, am împuşcat o căprioară, după care am servit o cină pe cinste, ne-am întins păturile pe jos şi am dormit liniştiţi sub un cer plin de stele şi fără pic de nor.

A doua *zi* dimineaţă am intrat în Culoma, numele indian al teritoriului din jurul gaterului lui Sutter, unde urma să ne cumpărăm provizii înainte de a merge spre pârâul nostru. Acolo unde acum e marele centru comercial al regiunii miniere de nord. Pe atunci nu erau decât trei prăvălii, iar unde azi sunt străzi bătute şi aglomerate, mărginite de

şiruri lungi de corturi şi de case, pe vremea aceea nu era decât o vale frumoasă pe care noi, minaţi de un elan romantic, am botezat-o Strachina Dracului. Era cuprinsă din toate părţile de munţi semeţi şi pătrundeai acolo numai prin trecători înguste, încât părea ca o strachină imensă, pe măsura unui uriaş, numai cât s-o apuce, s-o ducă la gură şi să soarbă apele râului de aur care şerpuia. Acolo începuse o nouă epocă, acolo fusese întoarsă o nouă pagină în istoria omenirii. Şi acolo mi-am slobozit şi eu catârii ca să pască prin desişurile coastei însorite, după care m-am aşezat să vă spun cum, din acest colţ retras de pământ, a fost dezvăluită o mare taină lumii cuprinse de uimire.

În luna ianuarie a anului 1848, doi oameni, pe nume Marshall şi Bennett, au fost angajaţi ca să ridice un gater pe un teren aparţinând lui John A. Sutter, pe Braţul Sudic al Râului American, într-un loc unde păduri de stejar, pini, chiparoşi acopereau coastele munţilor din jur şi, în plus, munca indienilor de acolo nu costa mare lucru. Acestea erau motivele care l-au îndemnat pe Sutter să-şi ridice un gater şi un post negustoresc în acea regiune încă neexplorată.

Nici prin gând nu-i trecea că în mâinile providenţei atotputernice el nu era decât un instrument pentru a se dezvălui omenirii bogăţii la care nici mintea cea mai înfierbântată nu visase vreodată şi a se deschide peşteri în care minunata lampă a lui Aladin ar fi fost copleşită de strălucirea din jur.

Într-una din dimineţi, pe când cerceta scocul gaterului, Marshall descoperi, spre uluirea lui, nişte mici grăuncioare strălucitoare în nisipul depus în canalul de fugă şi, examinându-le mai atent, se convinse că erau aur. Nefiind satisfăcut numai cu propriile lui cercetări, omul trimise prin Bennett câteva mostre, pe care le găsise prin tot scocul, la San Francisco, unde un verificator de meserie le îndepărtă

orice îndoială cu privire la natura şi puritatea metalului. Descoperirea a rămas o mare taină, în vreme ce Bennett s-a dus la Monterey şi a încercat să obţină de la colonelul Mason, pe atunci guvernatorul teritoriului, drept de stăpânire asupra terenului unde fusese descoperit aurul. Colonelul Mason îi aduse la cunoştinţă că nu stătea în puterea lui să-i acorde un astfel de drept, iar Bennett se întoarse la San Francisco, unde îşi înfăţişă mostrele lui Sam Brannan, Hastings şi la alţi câţiva. Îndată, mai multe persoane vizitară locul cu pricina ca să-şi astâmpere curiozitatea.

Până la urmă, căpitanul Sutter în persoană se duse la San Francisco să întărească spusele lui Bennett şi, pe la întâi aprilie, povestea deveni publică. Cum era şi firesc, vestea se răspândi ca focul şi, la mai puţin de o săptămână după ce noutatea ajunse la Monterey, o mie de oameni erau deja porniţi la drum spre minele de aur. Cei mai aşezaţi şi mai cu scaun la cap cetăţeni se arătau convinşi că toată povestea era doar o scorneală şi sfătuiau oamenii să fie cu băgare de seamă ce făceau fiindcă se gândea la turbarea care avea să urmeze.

Dar mulţi, mulţi dintre cei care într-o zi tunau şi fulgerau, spunând că totul nu era decât o gogoriţă, iar pe vânătorii de aur îi socoteau nişte bieţi apucaţi, erau văzuţi a doua zi strecurându-se furiş, cu o tigaie de tablă şi un târnăcop ascunse sub haină, către debarcader ca să ajungă la râul de aur al Sacramentoului. Încă înainte de mijlocul lui iulie, aproape tot ţinutul de câmpie rămase depopulat. Fermierii şi-au lăsat cirezile de izbelişte, să bată coastele după bunul lor plac, negustorii şi-au închis prăvăliile, avocaţii şi-au lăsat clienţii baltă, doctorii au făcut la fel cu pacienţii, militarii au şters-o „franţuzeşte”.

Până şi colonelul Mason, guvernatorul Californiei, fu lovit de aceeaşi dambla şi, luându-şi aghiotantul şi o escortă, o

porni spre mine „pentru a fi în cunoştinţă de cauză în vederea redactării unui raport către guvern”. Alcadele din San Francisco opri maşinăria justiţiei şi o luă şi el într-acolo. Orice târâie-brâu din California care putuse cumpăra, cerşi sau fura un cal o şterse în aceeaşi direcţie şi, înainte de începutul lui august, oraşele mai importante erau cu desăvârşire pustii.

În San Francisco, cartierul general al întregului comerţ din California, nu mai rămăseseră decât şapte bărbaţi şi nu mai fiinţa decât o prăvălie.

În vremea asta circulau cele mai fantastice istorii. Se spunea că într-o singură zi se câştigau sute şi uneori chiar mii de dolari. Se povestea că indienii plăteau fără multă tocmeală o sută de dolari pentru o pătură, o mie şase sute de dolari pentru o sticlă de băutură, celelalte preţuri fiind pe măsura acestora. Între timp s-e făcură noi descoperiri la Insula Mormonului, la nord, pe râul Yuba, la sud de Stanislaus, iar populaţia din aşezările miniere ajunse la trei mii de oameni. Cele spuse despre bogăţia minelor erau adevărate în cea mai mare parte. La câteva luni după aceste descoperiri, am întâlnit oameni. În care am cea mai mare încredere, care m-au asigurat că zile ia rând scoseseră din măruntaiele pământului aur în valoare de peste cinci sute de dolari pe zi.

Dar m-am abătut de la povestea mea şi acum trebuie să mă întorc la Culoma. Am luat de la una din prăvălii două sute de livre de făină, plătind trei sute de dolari, o sută de livre de carne de porc, cu două sute de dolari, zahăr şi cafea, la un dolar livra, pe care am dat altă sută de dolari, cheltuind în total şase sute de dolari ca să facem rost de provizii pentru două luni.

Am trecut Braţul de Sud şi am urcat nişte munţi semeţi, ce se ridicau într-o parte a râului şi am poposit în noaptea aceea pe creastă. A doua zi am luat-o la vale, am trecut

printr-o văioagă lungă în care se vărsau multe pâraie şi am ajuns spre seară la culmea sau la creasta ce domina râul, la vreo trei mile mai sus de Minele Spaniolului. Am poposit acolo, ne-am bucurat de un somn lung şi odihnitor, ca să facem faţă coborâşului de-a doua zi. Muntele era atât de prăpăstios, fără urmă de potecă şi acoperit cu tufişuri încâlcite şi pipernicite, că am renunţat la ideea cu care ne amăgisem mai înainte de a duce de funie catârii cu poveri în spate până la râu. Am împărţit calabalâcurile între noi, luând cam jumătate din poveri şi am început groaznicul coborâş în canion.

Un tip simpatic, M'Gee, ofiţer, camarad de arme cu mine în acelaşi regiment, luă un căprior destul de zdravăn, pe care-l împuşcasem în dimineaţa aceea, îl săltă pe umăr, după tipicul pionierilor şi o porni; în urma lui veneam eu. Cu un sac de făină, iar ceilalţi, cu tot felul de boccele, încheiau coloana. Muntele era atât de abrupt şi plin de râpe, că de multe ori ajungeam pe ţancuri de unde nu mai era altă cale decât drept în prăpastie. La un moment dat, Mac, un tip destul de zănatic, după ce se lăsă să alunece la vale se trezi chiar pe marginea prăpastiei. Cu animalul pus pe umeri, era într-o situaţie primejdioasă şi singura lui scăpare era să facă vânt căpriorului în prăpastia ce se căsca dedesubt. Căpriorul porni la vale, iar Mac coborî şi el iute şi-l află la vreo două sau trei sute de picioare mai jos, cu carnea foarte frăgezită după călătoria aceea.

A fost un drum de pomină, chinuitor. Abia când am ajuns la jumătatea coastei, am descoperit apa – un pârâiaş şerpuind printre maluri de piatră. Pe la amiază, după două ore de mers trudnic, am ajuns la locul de popas pe malul firului de apă, ne-am dat jos din spinare poverile şi am pornit-o din nou înapoi la deal, după restul de bagaje.

Malurile Braţului Mijlociu, unde ne instalasem tabăra, erau stâncoase şi sterpe. De o parte şi de alta se ridicau

munţi de o măreţie copleşitoare, mase uriaşe de granit, parcă anume clădite una peste alta de nişte îngeri ai distrugerii ce zvârliseră stânci imense din vârful muntelui la vale. O privelişte sălbatică se deschidea în faţa ochilor: un pârâiaş şerpuind între maluri de stânci ce se pierdeau în nori. Munţii ce mărginesc apa au vreo două mile înălţime şi sunt printre cei mai anevoie de escaladat din lume. Cu mare greutate am găsit un punct de popas, deşi nu aveam cort de ridicat, ci ne trebuia doar atâta loc cât să ne întindem păturile. Am bătut malul vreo douăzeci de iarzi în sus şi-n jos pentru treaba asta lăudabilă şi am reuşit până la urmă să aflăm o palmă de loc, de formă triunghiulară, prinsă între două stânci ce se rezemau una de alta şi m-am strecurat între ele şi acolo am dormit noaptea aceea, împăcat cu gândul că stâncile se puteau prăvăli peste mine, în care caz visurile mele cu mine de aur ar fi avut parte de un deznodământ cam trist, eu însumi transformându-mă în mii de fărâme. Totuşi soarta asta m-a ocolit şi a doua zi dimineaţă m-am trezit vioi şi plin de curaj, ca să-mi încep prima zi de muncă pe malurile ce ascundeau aur ale Braţului Mijlociu.

În spinarea catârilor pusesem la Culoma destule scânduri ca să ne facem un „leagăn” şi, în dimineaţa de după sosirea noastră, doi s-au apucat de lucru la el, iar noi ceilalţi urmam să săpăm. Ne-am luat tigăile, rângile, târnăcoapele şi ne-am dus la treabă. Mai întâi am început să căutăm pe la piciorul stâncii unde ne aflam şi care să tot fi cântărit vreo douăzeci de tone, în speranţa că vom găsi vreo crăpătură în stâncă de dedesubt unde să se fi adunat aur. Şi n-aş putea spune că n-am prea avut succes. În jurul stâncii era pietriş şi pământ adus de apă, iar după ce am înlăturat, cu multă trudă, stratul acesta, ochii ni s-au bucurat la vederea aurului ce se întindea pe toată faţa pietrei, amestecat cu un nisip negru. L-am strâns şi l-am

spălat în tigăi şi, înainte de lăsarea serii, noi patru adunasem douăzeci şi cinci de uncii de aur, cam de vreo patru sute şaisprezece dolari.

Spălarea aurului în tigaie e cel mai simplu mod de a separa grăuntele de aur de pământul cu care e amestecat. O tigaie de tablă, de mărime obişnuită, e umplută cu pământul care conţine aur, apoi la cea mai apropiată apă se cufundă tigaia până se umple ochi. Pământul e bine amestecat apoi cu apa, iar pietricelele se scot cu mâna. Se imprimă o mişcare semicirculară tigăii ţinute cu amândouă mâinile; se scoate apoi din apă şi mâlul mai uşor care e mai la suprafaţă e lăsat să curgă o dată cu apa; şi tot aşa până se ajunge aproape de fundul tigăii. Aurul fiind mai greu decât pământul se lasă la fund şi acolo îl găseşte minerul când termină spălatul, amestecat cu nisip negru, greu. Ce rămâne se pune în altă tigaie sau într-o cană de tablă, unde se adună tot ce se spală în ziua accesa, apoi se usucă dinaintea focului şi nisipul e îndepărtat cu grijă, prin suflare.

În prima zi, aproape tot aurul l-am obţinut prin spălare, deşi dintr-un „buzunar” de stâncă au fost scoase două bucăţi mai mari, una cântărind vreo treisprezece şi cealaltă vreo şaptesprezece dolari. Ne-am întors în tabără foarte bucuroşi de rezultatele primei noastre explorări. Apoi am făcut un foc cu crengi verzi rupte din copaci, am fript carne de vânat, ne-am târât fiecare în bârlogul lui şi am dormit.

A doua zi aveam „leagănul” gata. Am căutat un loc potrivit şi am găsit o mică plajă de vreo cinci-şase iarzi între apă şi stânci. Deasupra era un strat subţire de nisip negru în care puteam vedea strălucind mici grăuncioare de aur, pe care le puteam aduna chiar cu vârful degetelor. Săpând mai adânc, am dat de un nisip aurifer roşcat, destul de tare, ce arăta bogat în aur curat, strălucitor. Am înlăturat stratul de deasupra şi am început să spălăm nisipul aurifer, care se dovedi atât de bogat, încât, împinşi de curiozitate, am

cântărit aurul obţinut după prima spălare a cincizeci de tigăi de pământ şi am văzut că valora şaptezeci şi cinci de dolari, fiind cam cinci uncii de aur. În ziua aceea am făcut şase spălări şi am pus seara în punga comună ceva mai mult de două livre de aur – cam patru sute de dolari de aur.

În seara aceea, în tabăra noastră a domnit multă veselie. Stăm pe o stâncă uriaşă; ne-am făcut friptura de vânat, am înfulecat-o cu poftă, ne-am delectat cu nişte cafea şi eram foarte încântaţi la ideea că fugisem de lume şi trăiam într-un ungher neştiut de nimeni, fără un suflet de om la multe mile în jur, unde aurul se găsea în două cu prundişul, atât de mult era.

După ce-am lucrat cu „leagănul” vreo trei zile, stratul începu să secătuiască şi am fost nevoiţi să căutăm alt loc, aşa că în cea de-a patra zi ne-am apucat de prospectare. Trei am pornit-o la vale şi trei în susul apei. Eu am luat-o agale înaintea celorlalţi, în jos şi la vreo trei sute de iarzi de tabără am dat de-o îngrămădire de stânci unde mi-a şoptit mie gândul că era un loc bun de prospectare. M-am îndreptat spre mal, am ajuns la piciorul unei stânci uriaşe şi am început să mă uit în jur. Mai sus de mine venea drept spre albia stâncoasă o crăpătură largă pe care am cercetat-o cât de sus am putut ajunge, dar n-am găsit decât foarte puţin aur. Dezamăgit, m-am gândit să merg pe firul crăpăturii până la capătul ei, convins că acolo trebuia să aflu vreun depozit de aur.

Am mers pe ea până aproape de marginea apei, unde se termina într-o gaură mai mare, sau „buzunar”, plin de prundiş. L-am scos afară cu lingura şi cuţitul şi aproape de fundul buzunarului am dat de pământ amestecat cu aur, iar în ultima lingură am scos numai aur curat, pepite mici de aur. Am adunat tot aurul. Când am ajuns la fund, mi s-a părut că am dat de o bucată şi mai mare de aur curat, dar, zgâriind cu cuţitul, am descoperit că nu era decât o poleială

subţire care se lipise de faţa pietrei, din cauza propriei greutăţi şi a presiunii de deasupra.

Am trecut râul şi mi-am continuat cercetarea, iar după ce-am săpat locul o vreme, am dat de un lut tare, roşietic, la numai câteva picioare adâncime. După alte două ore de muncă am mai găsit un „buzunar”, de unde am scos trei pepite mai mari de aur curat şi una amestecată cu nişte oxid de cuarţ. M-am întors în tabără, exaltat de norocul meu şi, după ce-am cântărit aurul, am văzut că din primul buzunar scosesem douăsprezece uncii şi jumătate, adică două sute de dolari, iar cele patru pepite de la urmă atârnau şaisprezece uncii şi trei sferturi. Succesul din ziua aceea se datora numai norocului. Dar şi alt tovarăş dăduse de un „buzunar” de unde scosese aur de două sute şaptezeci de dolari şi descoperise şi un loc ce promitea să fie bun pentru „leagănul” nostru.

Aurul din crăpături şi „buzunare” e spălat la vale de pe coastele din jur. Tot mergând pe firul aurului, am găsit mici cantităţi de metal, săpând tocmai pe câte o culme. Sunt convins că e spălat la vale de ploi până când dă de un fund pietros şi se aşează în orice crăpătură sau „buzunar” de unde nu mai poate fi cărat de apă sau ajunge încet-încet, în albia râului. Unde se plimbă până află loc de odihnă. Dacă teoria aceasta e bună, atunci şi malurile râurilor unde s-a găsit aur sunt bogate în metal preţios, iar lucrările de ridicare a unor stăvilare pentru a abate apa de pe porţiuni de albie au dovedit că teoria stă în picioare. Dar cele mai bogate depozite de aur sunt aşa numitele bancuri. Sunt locuri unde malul intră în albia râului, formând un pinten pe după care şerpuieşte apa şi lasă bineînţeles mai multe depuneri. Bancurile au deasupra stânci mari. Adânc îngropate în solul care, de ce! E mai multe ori. E un nisip aurifer ce coboară până la piatra de dedesubt a albiei.

Dimineaţa eram cu toţii gata să începem lucrul la noul

loc descoperit, dar când ne-am trezit, am văzut că cerul era cam acoperit şi îndată după ce-am mâncat, se porni o ploaie straşnică Ne-am vârât la loc în găurile noastre şi am rămas acolo toată ziua. Nădăjduind să re oprească ploaia până a doua zi dimineaţa, dar continuă să toarne cu găleata. N-am văzut în viaţa mea să plouă ca atunci. Nu numai baierele se dezlegaseră, ci toate zăgazurile cerului păreau deschise. Şi toată noaptea aceea groaznică am zăcut pe stâncă pe care pusesem doar câte o pătură, ascultând muzica solemnă a pârâului care se umfla mereu. Apa dădea năvală sub picioarele noastre, iar ploaia turna deasupra.

Dimineaţa am văzut că apele crescuseră cu patru picioare şi, după ce-am observat că limita de vârf a apelor în celelalte anotimpuri se afla cu mult deasupra locului de tabără, am socotit că era mai înţelept să ne mutăm mai sus, mai la adăpost. Ploaia continuă să umfle apele pârâului şi în cea de-a doua şi a treia zi, cu încă trei picioare, ajungând aproape la canapelele de piatră pe care odihneam. Iar am ţinut sfat şi ne-am hotărât să plecăm a doua zi şi să ne întoarcem la tabăra de iarnă de la Pârâul Castorului.

Ne părea foarte rău să părăsim acele locuri bogate în aur, după ce ne încredinţasem că în numai câteva luni de muncă puteam ajunge oameni avuţi. Ne părea rău mai ales după ce reuşisem, cu multă trudă, să transportăm până acolo provizii pentru două sau trei luni, după ce ne chinuisem atât de mult, odihnindu-ne – dacă odihnă era aceea – oasele obosite pe nişte stânci cât se poate de neprimitoare şi de tari. Dar ştiam că începuse sezonul ploilor, iar sănătatea făcea mai mult decât aurul cel mai strălucitor. Ne-am pus proviziile la adăpost, în afară de cele ce socoteam noi că ne trebuiau pe drumul de întoarcere şi, în cea de-a patra zi după ce se porniseră ploile, am luat din

nou în piept muntele greu de urcat.

Malurile Braţului Mijlociu s-au dovedit mai bogate decât cele ale oricărui alt afluent al Sacramentoului. E firul central al celor trei ape ce izvorăsc din Sierra Nevada şi-şi croiesc drum şerpuit spre Braţul American, care le culege şi apoi se varsă în Sacramento.

Braţul Mijlociu a fost explorat prima oară, spre sfârşitul lui iunie 1848, de nişte mormoni care lucraseră pe Braţul de Sud şi părăsiseră minele de aici din dorinţa de a găsi terenuri mai bogate, mai departe în munţi. Primele săpături au fost făcute la Bancul Spaniolului, care, în linie dreaptă, se află la vreo douăsprezece mile de gaterul lui Sutter, de unde s-au scos cel puţin un milion de dolari.

Braţul Mijlociu a fost cercetat până la izvoarele sale din Sierra, dar mai în amonte nu e mai mult aur decât în aval. De la prima mea expediţie acolo, i-am bătut malurile şi de o parte şi de alta, pe vreo treizeci de mile şi nu mi s-a întâmplat să spăl vreodată o tigaie de pământ fără să nu aflu şi aur. Când din Statele Unite a început valul uriaş al emigraţiei, Braţul Mijlociu a devenit cartierul central al entuziaştilor căutători de aur, iar malurile i-au fost răscolite până în străfunduri şi au scos averi incalculabile.

În cursul verii şi toamnei, pe râu au muncit cel puţin zece mii de oameni şi dacă socotim un câştig mediu zilnic de o uncie sau chiar zece dolari de aur, înseamnă că s-a scos aur valorând mai bine de zece milioane de dolari numai de pe acest râu. După ce malurile au început să nu mai ofere prea mult aur, oamenii au pornit să abată în multe locuri apele de la cursul lor firesc, au săpat canale şi au căutat în albie râvnitul metal, în numeroase rânduri descoperind mari cantităţi de metal, iar în altele mai nimic. Acum numai în felul acesta se mai poate scoate ceva, deoarece malurile au fost minuţios cercetate.

La vreo zece mile dincolo de Braţul Mijlociu curge în

aceeaşi direcţie o altă apă – Braţul de Nord, ale cărui maluri s-au dovedit la fel de bogate ca ale Braţului de Mijloc. În cursul primăverii şi verii trecute s-au ridicat zăgazuri pe râu în vreo cincisprezece puncte, s-au săpat canale şi a fost cercetată albia. Într-un loc, cinci oameni au zăgăzuit râul lângă aşa numitul Banc al lui Smith. Au ridicat zăgazul pe vreo treizeci de picioare lungime în vreo două săptămâni, apoi timp de vreo zece zile au scos de acolo aur între o mie şi două mii de dolari pe zi, valoarea totală a aurului extras fiind de vreo cincisprezece mii de dolari.

Mai sus de ei au ridicat stăvilar alţi vreo câţiva şi într-o săptămână au adunat aur de vreo cinci mii de dolari. În alte cazuri însă s-a scos prea puţin sau chiar deloc. Cea mai mare greutate în scoaterea aurului din albie o constituie faptul că sunt puţine locuri unde apa să fie destul de mică, iar fundul albiei e atât de pietros şi curentul atât de puternic, încât numai acolo unde apa formează câte o bulboană mai liniştită se poate scoate pământul şi nisipul de pe fund.

În multe locuri, Braţul Mijlociu n-are mai mult de treizeci de picioare lăţime, iar Braţul de Nord abia ceva mai puţin, dar curentul apei e puternic, cam de cinci-şase mile la oră. Fundul albiei acestei ape e alcătuit din stânci uriaşe, cum sunt şi malurile şi numai în crăpăturile şi „buzunarele” acestora se adună aurul. Unde râul e îngust şi curentul puternic probabil că e foarte puţin aur, dar unde albia se lărgeşte şi apa se mai potoleşte, aurul s-a aşezat liniştit şi aşteaptă acolo până-l scoate din ascunzătoare mâna profanatoare a vreunui iancheu.

Când am întrerupt firul povestirii de faţă, eram pe cale să urc din nou coasta muntelui, împreună cu ceilalţi, ca să ne întoarcem la Pârâul Castorului. Urcuşul era mai greu acum decât fusese la coborâre, pământul fiind de fapt un fel de mâzgă în care ne cufundam până la glezne, la fiecare pas,

iar stâncile erau atât de lunecoase în urma ploii, încât numai cu mult chin ne ţineam în picioare pe ele. Am ajuns totuşi pe culme după trei ore de trudă şi am poposit acolo, iar a doua zi am mers până la creasta care domină Culoma. Ne-am oprit acolo în noaptea aceea, iar a doua zi dimineaţa am intrat pe uliţele aşezării. Pe la ora nouă eram la gater, cam târziu ca să ne mai luăm micul dejun la vreuna din prăvălii, unde proprietarii sunt destul de generoşi ca să dea de mâncare unui călător la suma moderată de cinci dolari. Singura soluţie era să întindem o cârpă pe tejgheaua negustorului şi să încropim o masă cu biscuiţi, brânză, sardele. Ca să nu dăm buzna chiar toţi buluc, ne-am împărţit în trei grupuri, îndreptându-ne fiecare spre altă prăvălie. Eu m-am dus împreună cu Mac şi am servit un meniu compus din: o cutie de sardele, o livră de biscuiţi marinăreşti, o livră de unt, jumătate de brânză, două sticle de bere. Am mâncat şi am băut cu poftă şi, după ce-am încheiat masa, am cerut nota de plată. A fost un mic dejun cam scump, am socotit noi.

În ziua aceea ne-am oprit pe la gater şi am mai bătut o milă sau două în sus şi-n jos pe malurile Braţului de Sud în prospectare. Era foarte curios că tocmai aici, pe Braţul de Sud, unde fusese descoperit aurul pentru prima oară, nu lucra nimeni, în timp ce mii de oameni se îmbulzeau în regiunea minelor. La gater nu s-au făcut decât foarte puţine săpături, deşi nu mă îndoiesc că vor fi găsite depozite de aur importante pe malurile Braţului de Sud. Am încercat în mai multe locuri şi de fiecare dată am aflat aur, dar în cantităţi atât de mici, că nu merita să trudeşti pentru ele.

A doua zi, după ce se opri şi ploaia, am pornit spre Pârâul Castorului cu o grămadă uriaşă de pături, năduşind din greu sub soarele dogoritor. Ne-am găsit tovarăşii acolo, aşteptându-ne cu nerăbdare, curioşi să asculte poveşti uluitoare despre primele noastre succese, dar s-au arătat la

fel de dezamăgiţi ca şi noi de sfârşitul nefericit al întregii expediţii.

Ne-am hotărât ca restul iernii să stăm cuminţi în cabana noastră de bârne şi să ne încercăm norocul la „minele uscate”, începuse să ningă şi de la întâi la 15 ianuarie se aşternu din gros zăpadă, straiul atingând patru picioare. Lucrul încetă peste tot, iar noi ne-am adunat în cabană şi ne distram cum puteam: jucând cărţi, citind, spălându-ne hainele sau sporovăind despre soarta noastră de căutători de aur şi ce ne aştepta în viitor. Apoi, pe la mijlocul lui ianuarie, se opri ninsoarea şi începu ploaia, iar în câteva zile toată zăpada fu spălată de apă, aşa că ne-am făcut socoteala că în curând puteam începe munca.

Cam pe atunci se petrecu un incident care arată izbitor modul destul de sumar în care se aplică „justiţia” într-o comunitate de oameni unde nu există tribunale. În după-amiaza zilei de 20 ianuarie am aflat că la „minele uscate” fuseseră prinşi cinci bărbaţi care vor fi judecaţi pentru jaf. Circumstanţele erau următoarele: un mexican pe nume Lopez, cunoscut jucător de cărţi, se retrăsese noaptea în cameră, având asupra sa o sumă mare de bani şi fu surprins pe la mijlocul nopţii de cinci bandiţi care dădură buzna peste el. Unul îi propti în ţeastă gura pistolului, în timp ce ceilalţi au blocat uşa şi au început să-i cotrobăiască prin cufăr. S-a dat alarma, au venit peste ei mai mulţi cetăţeni şi i-au prins pe toţi.

A doua zi au fost judecaţi de un juriu ales dintre cetăţeni, care i-a condamnat la treizeci şi nouă de lovituri de bici. M-am dus la „minele uscate” – era o zi frumoasă de duminică – şi când am ajuns acolo, am dat peste o mare mulţime adunată în jurul unui stejar, de care era legat un om gol până la brâu, iar un altul îi brăzda cu o curea de piele spinarea numai sânge.

Prizonierii erau ţinuţi sub ameninţarea armelor încărcate

ale gărzii formate din vreo doisprezece oameni, ce stăteau gata să tragă dacă vreunul ar fi încercat să fugă. După ce-au fost biciuiţi toţi condamnaţii, trei dintre ei, doi francezi, Garcia şi Bissi şi un chilian, pe nume Manuel, au fost acuzaţi de alte fărădelegi. Li s-a pus în seamă un jaf şi o încercare de asasinat comise pe Râul Stanislaus, cu o toamnă în urmă. Nefericiţii au fost ridicaţi şi duşi într-o casă din apropiere. Erau atât de sfârşiţi după ispăşirea celeilalte pedepse, că nu se puteau ţine pe picioare, ci zăceau întinşi pe podea. Deoarece nu erau în stare să participe la proces, au fost judecaţi în lipsă de o mulţime formată din vreo două sute de oameni care s-au constituit, cu de la sine putere, în juriu şi au numit un judecător ad-hoc. Învinuirile au fost dovedite pe deplin, dar nu li s-a putut pune în seamă decât o tentativă de jaf şi crimă, fără să se fi comis de fapt vreun act făţiş în acest scop. Se ştia că erau nişte ticăloşi şi mulţimea părea să nutrească dorinţa de a scăpa odată de ei.

La sfârşitul întregului proces, care a durat vreo treizeci de minute, judecătorul a pus la vot chestiunea vinovăţiei inculpaţilor. Răspunsul a fost un „da” unanim. A urmat apoi întrebarea:

— Ce pedeapsă să li se dea?

Din mulţime, un individ cu o mutră de brută a strigat!

— La ştreang cu ei!

Propunerea a fost pe dată primită cu deplină aprobare şi însuşită de către toţi. Eu m-am urcat pe o cioată şi, în numele lui Dumnezeu şi al legilor cunoscute, am protestat împotriva unei astfel de proceduri. Dar în vremea asta, mulţimea ajunsese de nestăpânit, mai ales pentru că oamenii se cinstiseră în mai multe rânduri şi pe întrecute la o crâşmă de alături, iar acum nu mai voiau să audă nici o vorbă care se punea de-a curmezişul dorinţelor lor. Am fost chiar ameninţat cu ştreangul şi eu dacă nu încetam de

îndată să mai aduc vreo obiecţie. Temându-mă să nu împărtăşesc şi eu aceeaşi soartă şi văzând că nu mai avea nici un rost să mă mai ciorovăiesc, am tăcut şi m-am pregătit să fiu martorul acelei îngrozitoare tragedii.

Nenorociţilor condamnaţi nu li s-a îngăduit decât un răgaz de treizeci de minute pentru a se pregăti să intre pe scena veşniciei. S-au găsit îndată trei funii care au fost legate de o creangă. Prizonierii au fost scoşi din casă, suiţi pe o căruţă şi li s-au pus ştreangurile de gât. Nu li s-a mai lăsat timp pentru explicaţii. Încercau zadarnic să vorbească, dar nici unul nu ştia englezeşte, aşa că erau nevoiţi să-şi folosească limba maternă, pe care n-o înţelegeau decât prea puţini dintre cei de faţă. Degeaba cereau mereu un tălmaci, fiindcă strigătele lor erau înecate de chiotele şi răcnetele mulţimii înfuriate.

Au fost legaţi la ochi cu câte o batistă neagră, li s-au cetluit mâinile la spate şi, la un semnal – fără să li se aducă preot sau măcar o Biblie – căruţa le-a fugit de sub picioare şi li s-a făcut brânei în veşnicie. Au fost săpate pe dată mormintele şi, după ce s-a stins în ei orice scânteie de viaţă, li s-a tăiat funia şi au fost îngropaţi, înveliţi doar în propriile lor pături. Era prima execuţie la care am fost martor. Dea Domnul să fie şi ultima!

Vremea rea s-a mai potolit, viaţa noastră de căutători de aur a început din nou şi viroagele din coastele munţilor ne ofereau un câmp larg de activitate. Când oboseam muncind mereu în imediata apropiere a cabanei, o mai porneam uneori în expediţii de prospectare la depărtare de cinci-şase mile.

În toate aceste expediţii nu mi s-a întâmplat să izbesc cu târnăcopul în pământul vreunei viroage fără să nu dau de aur, dar de multe ori în cantităţi atât de reduse, că nu justifica extragerea lui cu mijloace simple, manuale. Cât am lucrat acolo, ne-a ieşit cam la şaisprezece dolari de om

zilnic, toată vara aceea.

Multe presupuneri s-au făcut în legătură cu felul în care a ajuns aurul să fie împrăştiat în zona minieră a Californiei. Unii şi-au dat cu părerea că aurul se află acolo dintotdeauna, la fel ca pietrele care acoperă faţa pământului, alţii cred că a ţâşnit dintr-un rezervor uriaş, fiind împins în afară de o groaznică explozie vulcanică şi împrăştiat pe o mare suprafaţă. Eu înclin spre cei din urmă, iar observaţiile şi experienţa pe care am căpătat-o îmi întăresc adevărul acestei teorii.

Aurul scos din regiunile miniere ale Californiei poartă semne neîndoielnice că odată, cândva. S-a aflat în stare topită, în multe părţi e amestecat cu filoanele de cuarţ în care a pătruns pe când era în stare lichidă. Eu am multe bucăţi de aur îmbrăcate complet într-o crustă neagră care seamănă cu lava vulcanică.

Viaţa noastră la Pârâul Castorului începu să devină foarte monotonă. Pe vremea aceea lucrau acolo vreo trei sute de oameni şi, ori de câte ori se găsea aur în vreo viroagă, toată lumea năvălea acolo şi, în câteva zile, tot pământul era răscolit. Pe lângă asta, „minele uscate” sunt foarte nesigure. Acolo unde trebuie să cauţi depozitele de aur prin crăpăturile stâncii. Uneori sapi câte o zi întreagă fără să-i vezi culoarea. De aceea, faţă de mineritul de pe malurile râurilor, acest fel de a căuta aurul e mai nesigur. În vecinătatea râurilor aurul e oarecum egal răspândit şi ştii că după o anumită muncă obţii o anumită cantitate de aur, în timp ce la „minele uscate” nu totdeauna ai parte şi de răsplată.

Sătul de vechile viroage, într-o dimineaţă am pornit-o prin munţi, hotărât să aflu un alt loc unde să pot lucra fără să fiu tulburat de zgomotul lopeţilor şi târnăcoapelor din jurul meu. Am luat-o spre răsărit, am trecut un şir de creste şi văi, până am dat de o mică viroagă de vreo treizeci de

picioare lungime, tăiată într-o coastă domoală.

Nu ştiu de ce mi-a atras atenţia. Am curăţat un loc de vreun iard lungime şi am dat de un strat care conţinea aur. Deasupra era o pătură subţire de sol negru, grăunţos, care nu părea a avea aur. Dedesubt era alta, roşietică la culoare, în care particule mici de aur erau răspândite fin şi străluceau peste tot. O mică băltoacă, formată după ploaie, puţin mai jos, îmi oferea un loc numai bun de încercare, aşa că am adunat o tigaie de pământ, am coborât câţiva paşi, l-am spălat şi am obţinut cam doi dolari de aur.

Am continuat să sap şi să spăl pământul până am ajuns la ardezie şi acolo am găsit multe crăpături şi „buzunare" cu aur, din unele scoţând până la opt-zece dolari. Aurul era de cea mai bună calitate şi mă felicitam că, în sfârşit. Găsisem un loc liniştit, unde puteam lucra singur, netulburat de nimeni iar bogăţia întregii viroage numai mie îmi aparţinea.

În ziua aceea am scos aur valorând o sută nouăzeci de dolari şi m-am întors spre casă având grijă ca nici cea mai mică tresărire a feţei să nu mă trădeze şi n-am împărtăşit nici unuia dintre tovarăşii mei ce noroc mă păscuse. Dar ori m-au dat de gol ochii, ori m-a spionat careva pentru că a doua zi, pe când lucram eu mai cu foc în viroaga mea, m-am trezit înconjurat de vreo douăzeci de bărbaţi zdraveni, toţi înarmaţi cu uneltele

obişnuite. Nu puteam spune şi nu puteam face nimic. Dreptul primului venit nu se prea recunoaşte pe aici, aşa că în vreo trei zile, viroaga aceea, care speram atât de mult să-mi rămână numai mie, fu răscolită şi întoarsă pe dos.

De acolo s-au scos vreo zece mii de dolari, partea mea fiind ceva mai mult de o mie. Dar numai albia viroagei fusese săpată, iar după ce a rămas complet părăsită, eu m-am întors mai multe zile la rând, de unul singur şi am scos, săpând malurile, de la una la trei uncii de aur de fiecare dată.

În multe cazuri. În funcţie de particularităţile solului, malurile s-au dovedit mai bogate decât albia viroagelor. Când am ajuns noi la Pârâul Castorului prima oară, chiar în mijlocul aşezării am văzut o viroagă ce părea „stoarsă” de tot, încât, după o zi întreagă, nu te alegeai nici cu cinci dolari de aur. Se spunea că de acolo se scosese o sută de mii de dolari pe vremea când fusese descoperită prima oară.

Dat într-o zi, pe la începutul lui februarie, un irlandez care habar nu avea de toate astea a săpat o groapă adâncă de vreo şase picioare în malul viroagei, la vreo douăsprezece picioare mai sus de fundul albiei. A dat de un lut tare, albicios, prin care aurul nu putuse trece. A spălat lutul şi, în prima zi, s-a ales cu aur de vreo sută de dolari. După treaba asta, bineînţeles că minerii au dat din nou năvală în viroagă şi n-a trecut o săptămână şi s-au scos vreo cincisprezece mii de dolari din locul acela socotit epuizat.

Săpăturile de la Pârâul Castorului au fost inaugurate de un neamţ. Charles M, Weber, fermier de pe San Joaquin, care s-a abătut prin părţile astea la începutul lui iunie. Adusese cu el tot felul de mărfuri şi în jurul lui s-au adunat curând vreo mie de indieni care lucrau pentru el şi el le dădea în schimb cele necesare traiului şi tot felul de alte

flecuşteţe care câştigă atât de uşor inima sălbaticilor.

Curând i s-a alăturat William Dalor, fermier de lângă Fortul Sutter şi ei doi, folosind munca indienilor, au strâns aur de cel puţin cincizeci de mii de dolari Cam atunci au început să apară şi mineri pe cont propriu. Într-o dimineaţă, unul din oamenii lui Dalor au luat-o spre munţi, în căutarea unor noi terenuri aurifere A ajuns la „minele uscate” cum au fost numite mai apoi, dar cărora acum li se spune „Locul Spânzuraţilor”, în urma întâmplării povestite mai sus.

Pe la începutul lui februarie, ploile şi ninsoarea se porniră din nou cu înzecite puteri şi continuară toată luna, oprindu-se doar când şi când. Dar cum eram obişnuiţi cu greul, din experienţele prin care trecusem înainte şi împinşi de ambiţia care-i face totdeauna pe oameni să înfrunt? Primejdii şi dificultăţi care altfel i-ar zdrobi, noi ne-am continuat truda cu aceeaşi hotărâre, iar seara ne întorceam ia cabana din bârne, uzi până la piele de ploaia ce se abătuse toată ziua asupra noastră.

Dar un foc straşnic şi o pipă de tutun ne răsplăteau pentru toate chinurile îndurate, iar în zorii zilei următoare eram gata s-o luăm de la capăt în acelaşi scop. Într-una din dimineţi, după o ploaie cumplită care umflase apele pârâului, am luat-o pe mal şi, uitându-mă cu atenţie, privirea mi-a fost atrasă deodată de nişte aur împrăştiat pe jos. Am început să-l adun şi n-a mai rămas curând mare lucru. Cum ajunsese acolo, n-am reuşit să-mi explic ca lumea niciodată.

Vreo câteva pepite valorând doi sau trei dolari ajunseseră la vreo zece picioare mai sus pe mal, iar fiecare pietricică adunase în jurul ei o cantitate mai mică sau mai mare de aur. În prima zi am strâns de acolo vreo patru uncii, apoi am aşteptat să mai vină o ploaie. Ploaia se porni chiar în noaptea aceea, iar dimineaţa am găsit din nou aur la fel ca în ajun. Pe lângă asta, am văzut într-o crăpătură de

stâncă aflată în mijlocul râului unde am bănuit că se afla un depozit destul de mare de aur. Deşi era frig, vreme de iarnă, mi-am suflecat nădragii şi am intrat în apă. Am scos aurul cu vârful cuţitului din crăpătură şi m-am dus iute spre cabană să mă usuc şi să-mi cântăresc comoara.

De pe mal adunasem aproape trei uncii de aur. Am continuat să găsesc aur împrăştiat pe mal mai multe zile la rând, apoi deodată a dispărut şi n-am mai văzut nici urmă. N-am reuşit să dezleg niciodată misterul cum ajunsese aurul acolo. Ori căzuse din nori, o dată cu ploaia şi-l adusese râul, ori fusese spălat de ape de pe coaste.

Una din urmările mineritului a fost aceea că la Pârâul Castorului, în iarna lui 1848, pe o uncie de aur se plătea între şase şi opt dolari, în monede de aur sau argint. Şi eu ara cumpărat câteva sute de uncii de la un mexican la preţul de şase dolari jumătate. Aurul se vindea pe monede dintr-un singur motiv: pentru a face rost de bani de joc, iar jocul de noroc era viaţa a două treimi din cei aflaţi acolo pe vremea aceea.

Totodată, legăturile cu San Francisco şi Sacramento fiind întrerupte din cauza ploilor, proviziile ajunseseră la preţuri uluitoare. La acele preţuri, negustorii şi cei ce cărau mărfurile au dobândit profituri mari de pe urma muncii minerilor, mai mari chiar decât cele obţinute de minerii înşişi.

Pe la întâi martie, iarna aceea lungă şi aspră se sfârşi şi, sătui de locurile unde iernasem, cei din ceata noastră ne-am împărţit între noi proviziile şi blidele, am desfiinţat gospodăria comună şi cei mai mulţi ne-am îndreptat spre Braţul Mijlociu. Pe drum n-am avut parte de nimic nou sau ciudat şi după ce-am ajuns la râu, am mai mers vreo optsprezece mile mai sus de Bancul Spaniolului, la un altul aflat în faţa Marelui Banc şi acolo ne-am ridicat corturile, ne-am făcut un „leagăn” şi am început treaba.

Locul era foarte nisipos, iar deasupra se aflau stânci mari îngropate adânc, ceea ce a însemnat multă muncă trudnică pentru a le da deoparte. Dedesubt am găsit un strat de sol aurifer şi, după spălare, am văzut că fiecare dintre noi se alegea cu vreo patru uncii de aur pe zi.

Din nou am început să mă gândesc la noroc şi la averi, dar speranţele mi-au fost din nou spulberate de un atac îngrozitor de scorbut care a făcut ravagii în minele din nord în iarna lui 1848. Două treimi din mineri au dus o viaţă plină de lipsuri, fără să fie nici măcar pregătiţi să le înfrunte, iar pe deasupra, mâncau aproape numai carne sărată, fără un fir de zarzavat, aşa că s-au îmbolnăvit de scorbut şi au suferit din pricina acestei boli cel puţin jumătate din oameni.

Prima dată, simptomele bolii au fost observate la „minele uscate”, unde, pe la mijlocul lui februarie, mulţi au ajuns să nu mai poată merge, fiindcă li se umflaseră picioarele şi îi chinuiau dureri mari. La început s-a crezut că e reumatism şi au fost trataţi ca atare. Dar durerile n-au cedat nici în faţa celor mai puternice tratamente aplicate pentru această boală şi până la urmă s-a văzut că era scorbut. Mulţi, care n-au putut găsi zarzavaturi sau acizi vegetali, au bolit, s-au chinuit, iar apoi au murit. Alţii, având norocul să ajungă la aşezările unde se mai aflau cartofi şi alte asemenea legume s-au înzdrăvenit.

La mine, primele semne s-au manifestat prin umflarea şi sângerarea gingiilor, după care mi s-au umflat picioarele mai jos de genunchi de n-am mai putut merge. Am zăcut trei săptămâni în cort, nevoit să-mi ţin zilele chiar cu ceea ce-mi provocase boala şi cu fiecare zi mă simţeam tot mai nevolnic, fără să am nici o umbră de speranţă că voi scăpa.

Pe atunci se aflau vreo opt sute de inşi care se speteau muncind pe râu. Am trimis pe unul din tovarăşi, într-o dimineaţă, cu misiunea de a-mi face rost, dacă putea, de o

doză de săruri şi-i spusesem să plătească oricât pe ele. Spre seară se întoarse cu vestea că nu reuşise, pentru că nu găsise decât doi oameni care aveau ceea ce căutam eu şi amândoi refuzaseră să vândă, indiferent la ce preţ.

Eram în pragul disperării. N-aveam decât o pătură pe care e puneam sub mine pe pământul rece, umed şi o bucată de canava ca să mă feresc de soarele dogoritor din timpul zilei şi roua groasă din timpul nopţii. Am zăcut zile în şir, cu dureri mari în picioarele ce se umflaseră tot mai mult până ajunseseră negre de tot. Dinaintea mea se ridicau munţi îngrozitori peste care trebuia să trec dacă voiam să mă vindec.

Cred că acolo mi-aş fi aflat sfârşitul, dacă nu găseam din întâmplare cel mai bun leac. Intrasem în a doua săptămână de când boleam şi unul dintre tovarăşi, coborând a coastă unde se dusese să vâneze căprioare, a descoperit la poalele muntelui, înşirate de-a lungul potecii, nişte vrejuri de fasole încolţite din pământ şi care dăduseră frunze.

Probabil careva, coborând pe cărare cu un sac de fasole în spinare, împrăştiase câteva boabe pe jos. Tovarăşul meu a adunat o parte din fasole şi a adus-o în tabără. Am fiert-o şi câteva zile n-am mai mâncat nimic altceva şi n-am băut decât o fiertură de coajă de molid. Leacul s-a dovedit miraculos şi, după o săptămână, m-am văzut în stare să merg şi, îndată ce-am mai prins puteri, am trecut muntele şi m-am dus la Culoma împreună cu doi tovarăşi. M-am ţinut mai ales cu verdeţuri, am făcut rost de cartofi la preţul de trei dolari livra şi curând m-am vindecat.

La Culoma, lucrurile se schimbaseră foarte mult. Aşezarea aceea cu numai trei case se transformase într-un oraş mare. Peste tot se înălţau locuinţe şi câmpul era împestriţat de sute de corturi. Vaporul „Oregon” tocmai sosise de la San Francisco, venind de la Panama, în prima sa călătorie. În plus, apăruse o flotă întreagă de vase cu

pânze ticsite de pasageri din Statele Unite[8], atraşi de zvonurile în legătură eu descoperirea aurului.

În California îşi făcură apariţia tot soiul de oameni, de la dandy-ul sclivisit de pe Broadway, care nu pusese în viaţa lui mâna pe altă sculă mai grea, ci numai pe bastonul din os de balenă, până la muncitorul zdravăn, care de când era pe lume, nu făcuse altceva decât să dea cu târnăcopul şi lopata. Şi toţi aveau acelaşi gând: să scoată aurul din pământ.

Cum la Culoma nu se ştia încă ce e aceea hotel, toţi trăiau în corturi, îşi făceau singuri de mâncare şi se pregăteau s-o pornească spre Braţul Mijlociu. Unii se apucaseră să răscolească malurile Braţului de Sud, în imediata vecinătate a gaterului şi-i puteai vedea în fiecare zi năduşind (se făcuse foarte cald), încovoiaţi din mijloc sub povara unui arsenal de unelte – suficiente pentru a săpa un canal întreg – în timp ce se duceau sau se întorceau de la locul lor de lucru. După cum am mai spus, n-au aflat decât foarte puţin aur prin împrejurimi şi un căutător de aur nu era răsplătit cu mai mult de cinci dolari pe zi pentru toată truda.

Mulţi căraseră după ei tot felul de maşini la modă, născocite prin Statele Unite, după ce se împrăştiase vestea descoperirii aurului. Erau de toate formele şi mărimile posibile, unele arătând a fi minunate pentru bătutul untului. Toate au fost încercate, au dat greş şi au fost părăsite în favoarea obişnuitului „leagăn”, care, aşa cum am arătat, e cea mai bună „maşină” la care se poate folosi munca manuală.

Mulţi dintre noii veniţi au fost crunt dezamăgiţi după ce-au văzut cum stau lucrurile, descoperind că aurul nu-i aştepta împrăştiat peste tot, în bulgări mari, ci trebuia agonisit printr-o muncă din cele mai grele.

---

[8] Pe atunci California nu făcea parte din rândul Statelor Unite. (n.t.).

Din propria mea experienţă dobândită în minele de aur, sunt convins că şase luni pe an, un om zdravăn, sănătos, plin de energie şi perseverenţă, poate câştiga cam şaisprezece dolari pe zi de pe aproape orice teren aurifer. Dar, cu toate acestea, i-aş sfătui pe toţi cei care au o gospodărie întemeiată acasă[9] să rămână acolo. Căutătorul de aur are parte de o trudă aspră şi trebuie să îndure lipsuri cumplite. Celui obişnuit cu traiul aşezărilor mai civilizate are să-i vină greu să mişte din loc şi să spargă stânci uriaşe, să arunce la nesfârşit pământul cu lopata, să-l spele stând toată ziua cu picioarele în apă, să doarmă noaptea pe pământul ud, fără să aibă deasupra nimic altceva decât o pânză subţire de cort sau un acoperiş de lemn prin care se scurge apa.

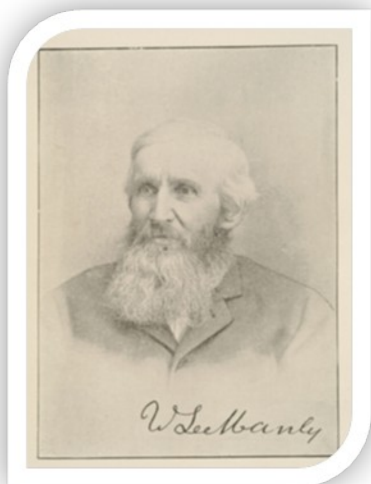
Richelieu spunea că „e mai greu condeiul decât spada”. Mulţi funcţionăraşi tineri, dichisiţi, mânaţi spre California de visurile aurite ale îmbogăţirii, au descoperit, spre tristeţea lor, că ranga e mai grea decât condeiul. Nu şovăi nici o clipă să spun că munca de căutător de aur, prin asprimea ei, nu e întrecută de nici o altă muncă. Ea combină mai multe meşteşuguri şi trebuie să fii priceput în arta de a săpa canale, a ridica zăgazuri, să ştii să înalţi ziduri, să ari, să prăşeşti cartofi, la care trebuie adăugate greutăţile vieţii în pustietatea munţilor, unde nu ai altă mâncare decât provizii neîndestulătoare, unde trebuie să înduri când razele fierbinţi ale soarelui, când roua rece a nopţii.

Aşa că, după cum se vede, că îndeletnicire tocmai plăcută.

[9] E vorba de statele din est. (n.t.).

WILLIAM LEWIS MANLY

DEZAMAGIRI ÎN EL DORADO

«Fragmentul face parte din aceeaşi carte a lui Manly „**Valea Morţii în ’49**” care consemnează avatarurile autorului şi prietenilor săi în California după dramatica traversare a continentului. (n.t.).»

Soarele se ridică fără să întâlnească umbră de nor şi îndată după aceea se stârni o briză uşoară care veni dinspre golf şi trecu prin vâlcea, făcând aerul cât se poate de plăcut, răcoros. Acel colţ de lume mi se părea un adevărat paradis, după câte puteam eu cântări şi cunoscusem tot felul de locuri, sterpe şi mănoase, deşerturi şi văi, munţi şi câmpii.

Dar şi punga mea era cam stearpă şi m-am hotărât să caut mai întâi minele de aur şi să adun destul metal preţios ca să cumpăr şi eu o bucată de pământ în acea vale.

Am vorbit apoi cu Bennett, care era şi el de părere să pornim pe dată spre mine. Primul semn de aşezare omenească l-am zărit după ce-am bătut o bucată bună de drum prin munţi: era un ocol pentru animale înconjurat cu zid de piatră, dar nu se vedea nici o locuinţă prin preajmă. Apoi am dat de o casă mică din ţăruşi de salcie, înfipţi în pământ şi lipiţi cu lut. Se fălea cu numele de Casa Munţilor. Hanul acela lăturalnic arăta ca un bârlog de hoţi de cai. Prin preajmă nu se vedea decât unul sau doi oameni; într-un par spânzura un sfert dintr-un elan; dar hrană pentru oameni sau animale nu se afla. Apă era puţină, mai nimic de vânzare, pentru că nimeni nu căuta aşa ceva pe acolo.

Eram la cincisprezece mile de râul San Joaquin şi dinaintea noastră se întindea o câmpie. Când drumul s-a abătut spre albia râului, am văzut că apa era prea adâncă pentru ca să putem trece fără greutăţi, aşa că ne-am hotărât să mergem mai departe şi să căutăm alt loc de trecere. Când am ajuns la vărsarea râului Merced, ne-am gândit să încercăm din nou. Am pornit înaintea vitelor, ca să măsor adâncimea, să nu dăm în vreo bulboană. Uneori apa ajungea până la lada căruţei şi părea îndoielnic că aveam să ajungem în partea cealaltă, teferi şi nevătămaţi,

dar până la urmă am trecut.

Am dat de o sfoară de pământ uscat de-a lungul malului. Pe malul sting al râului era o aşezare, puţin mai jos de gura râului Merced. Cred că locului i se spunea oraşul Merced, dar aşa-zisul oraş n-avea decât o singură locuinţă – un cort aparţinând omului de la bac.

Am mers pe firul apei şi n-am dat de nici o aşezare omenească până am ajuns la drumul care duce de la Stockton la minele Mariposa, unde am găsit un bac şi o mică prăvălie. Aici am aflat că vreo câţiva oameni căutau aur la câteva mile pe râu în sus, aşa că am mânat vitele mai departe până am ajuns la nişte săpături făcute pe albia unui torent uscat, aproape de malul râului.

Abia acum am văzut că arta mineritului aurului trebuia învăţată. N-aveam nici unelte, nici bani şi nu văzusem grăunte de aur nativ. Nu ştiam nici cum să-l extragem din pământul aurifer, nici unde să-l căutăm. Eram nişte amărâţi de imigranţi neştiutori.

Acolo îşi aşezaseră tabăra vreo doi-trei căutători de aur. Unul dintre ei se arătă mai prietenos şi am făcut îndată cunoştinţă. Îl chema Williams şi era de prin Missouri. Veni la malul apei, cu o tigaie plină de pământ şi, văzându-mă cât eram de nepriceput şi cum mă chinuiam şi eu cu o tigaie, mi-o luă din mână şi-mi arătă cu răbdare cum să fac să îndepărtez pământul şi să rămân cu aurul. Când a terminat, în tigaie au rămas câţiva solzişori strălucitori.

Pentru mine erau nişte grăuncioare ciudate şi le-am cercetat mai îndeaproape. Williams ne-a arătat tot mai multă prietenie şi i-am povestit câte ceva din cele pătimite de noi pe drum, iar omul a socotit că meritam şi noi un teren aurifer ca lumea după atâta suferinţă. Se duse la o albie uscată de torent unde muncea un spaniol, căruia îi spuse că acum, după terminarea războiului[10], toată

[10] E vorba de războiul dintre Statele Unite şi Mexic. (n.t.).

California aparţinea americanilor, aşa că el trebuia să plece. Williams era cu puşca în mână şi se părea că o să urmeze o încăierare, dar spaniolul îşi luă tălpăşiţa, iar terenul lui ne-a fost dăruit nouă, mie şi lui Bennett. Williams fusese de două ori la Santa Fe, învăţase spaniola şi ştia să înjure ca la carte, dacă era nevoie.

Ne-am apucat de treabă, cu toate că n-aveam nici o unealtă. Dar pe terenul nostru, stratul aurifer era foarte la suprafaţă, iar Williams ne mai împrumuta din când în când uneltele lui. Am reuşit curând să strângem şi noi cu chiu cu vai puţin praf galben, după care ne-am dus la prăvălia din vale şi am cumpărat o tigaie cu cinci dolari, o lopată cu zece dolari, iar pe un târnăcop nenorocit am dat alţi zece dolari. Ceea ce a însemnat vreo două uncii de aur.

Vreo trei săptămâni am muncit pe rupte amândoi, dar nu ne-am ales cu prea mult aur şi nici nu eram în stare să facem faţă preţurilor pe care trebuia să le plătim. Curând, albia torentului nostru n-a mai dat aur şi, cum apele râului au scăzut destul, am încercat la un banc de nisip. Dar nu reuşeam să adunăm decât patru-cinci dolari pe zi, pentru că aurul era foarte mărunt şi greu de strâns.

La bancul acela au început să apară şi alţii. Însă terenul nu se dovedea destul de bogat, pe cât am fi vrut, aşa că

trei dintre noi ne-am hotărât să căutăm în altă parte un loc mai bun.

A doua zi era duminică şi toţi am rămas culcaţi până mai târziu. Înainte de a mă scula am simţit ceva plimbându-se pe pieptul meu şi când m-am uitat, am văzut că era o insectă semănând cu un păduche, dar mult mai mare, ce se mişca încet. Pentru mine era şi el un nou emigrant, dar nu ştiam ce-o fi fost. Mi-am scos nădragii şi pe la cusături am văzut fojgăind multe fiinţe de acelaşi soi. Le-am ucis pe toate câte le-am găsit şi apoi m-am sculat şi i-am relatat lui Williams cu ce mă căpătuisem. Mi-a spus că erau nişte *piojos,* cunoscuţi sub numele de păduchi de corp şi nu făceau rău la nimeni.

Am pornit în expediţie de prospectare spre nord-est, către un loc numit Teşitura Stejarului cel Mare. Acolo îşi avea izvorul un pârâiaş şi, în depresiunea aceea, dădeau mai multe mici vâlcele de unde se scotea aur destul de bine. Valea era ocupată în întregime şi se construia de-a curmezişul un zăgaz ca să fie secată. Toată lumea credea că de acolo avea să se scoată aur cât să se umple un vapor.

De o parte şi de alta a văii se ridicase un oraş întreg de corturi. Pe un mal se aciuaseră jucătorii şi se încingeau mereu tot felul de jocuri de noroc, bine conduse de profesionişti. Pe malul dimpotrivă erau alte corturi, mai mici, iar pe coaste păşteau catâri şi măgari.

Unul dintre micii urecheaţi coborî de vale, o luă printre corturi, intră într-unul din ele şi se apucă să-şi bage botul într-un sac cu făină. Stăpânul fainei alergă în cort. Puse mâna pe puşcă şi încercă pielea măgarului cu nişte plumbi mari. Animalul se suci în loc şi păru rănit mortal.

Mă aşteptam să se pornească o încăierare, dar părţile se arătară mai înţelepte. Preţul măgarului a fost plătit pe loc, în întregime şi nu s-a produs nici o vărsare de sânge, aşa

cum mă aşteptam.

Am început să prospectăm mult mai spre est, dar n-am dat de locuri mai ca lumea. Ne-am hotărât să ne întoarcem, să ţinem sfat şi să ne îndreptăm spre alte terenuri. Pe drum ne-am oprit să cinăm. În timp ce mă învârteam în jurul focului, cu picioarele goale, am simţit că mişcă ceva pe laba piciorului. Era un alt *piojos* de-al lui Williams.

Afacerile se făceau în praf de aur, pentru că toate monedele se aflau în mâna domnilor jucători. Mulţi mineri purtau câte o mică balanţă în buzunarul de la piept ca să cântărească aurul şi să nu mai trebuiască să se lase în seama unuia şi altuia care foloseau greutăţi încărcate cu plumb, ca să înşele în folosul lor. Praful de aur era socotit la şaisprezece dolari uncia.

Ne-am socotit că era mai bine ca doi dintre noi să luăm catârii, să pornim mai la vale printre dealuri ca să facem rost de nişte carne de elan pentru drum, deoarece pe unde urma să trecem nu prea erau aşezări şi deci n-aveam de unde procura provizii. Eu şi Bradford din New Orleans am luat-o la vale, unde era vânat din belşug. Am poposit într-o mică vâlcea, ne-am priponit catârii, am stat toată noaptea aceea fără foc, gândindu-ne că atunci când o să ne trezim, în revărsatul zorilor, o să găsim lângă noi unul din cârdurile acelea de elani pe care le vedeam cu ochiul în zare şi o să omorâm lesne câţi ne trebuiau, fără să ne părăsim tabăra.

Dar am fost dezamăgiţi. Se vedeau sute şi sute de fiinţe dintr-acelea, cu coarne mari, dar nici una în bătaia puştii şi nici n-aveam cum să ne apropiem de ele. Ne-am furişat aproape de o pereche de antilope şi Bradford, care se lăuda foarte mult cu dibăcia lui la ochit şi avea şi cea mai bună armă, a propus să tragem în ele, aşa cum stăteam în picioare. Cea mai mare era mai aproape, în partea lui. Am tras amândoi deodată. Antilopa lui Bradford a luat-o la goană, neatinsă, a mea a căzut moartă pe loc. De-atunci

Bradford n-a mai scos o vorbă despre priceperea lui în ale vânătorii.

Cv Ne-am întors în tabără cu puţinul pe care-l vânasem şi ne-am gătit îndată de plecare spre nord. Bennett urma să se întoarcă la Sacramento, cu animalele lui şi să aştepte până-i dădeam noi de veste. Ceilalţi patru ne-am urcat pe catâri şi am pornit în călătorie pe drumuri încă neîncercate de nimeni. Am ajuns la un bac pe râul Tuolumne. Apele erau umflate, iuţi şi nu se putea trece cu piciorul, aşa că a trebuit să fim clienţii omului de la bac şi să-i dăm fiecare câte o jumătate de uncie de aur. Am socotit că pentru nişte imigranţi săraci şi aproape fără un ban, ca noi, preţul nu era tocmai cinstit.

Voiam să ajungem la un teren aurifer nou descoperit, numit Lacul de Aur, pe râul Feather, unde se făcuseră săpături şi se găsise aur mult prin numeroase albii de torente ce dădeau spre lac, iar în lac se credea că există aur destul ca să încarci un vapor întreg. Lacul se afla la mare altitudine în munţi şi putea fi uşor secat. Dacă ajungeam acolo la vreme şi nu spuneam nimic nimănui, indiferent pe cine întâlneam în drum, puteam scoate de acolo o avere. Poate aveam prilejul să punem mâna şi noi pe o bucată de loc înainte de a se împărţi totul.

Am mers prin munţi pe unde nu mai călcase picior de om, iar când am ajuns la râul Stanislaus, am fost nevoiţi să luăm iarăşi bacul şi să plătim din nou jumătate de uncie fiecare. Ni s-a părut că balanţa omului trăgea cam mult în partea lui şi am socotit că cei de la bacuri erau destul de bine plătiţi.

Am bătut coclauri fără urmă de potecă şi am dat, în sfârşit, de drumul care ducea de la Sacramento la Lacul Spânzuraţilor. Părea un nume cam deocheat pentru o aşezare atât de frumoasă, dar, după ce-am auzit de diavolii care au fost puşi în ştreang prin părţile acelea, ni s-a părut

un nume potrivit.

Prima casă peste care am dat a fost Crâşma Mormonului. Mai mulţi bărbaţi jucau cărţi pe bani, iar doi mucoşi de vreo doisprezece-paisprezece ani se îndeletniceau cu pocherul, căutând cu orice chip să-i maimuţărească pe jucătorii mai vârstnici şi-şi aruncau banii cu aceeaşi largheţe şi înjurau mai abitir decât chefliii bătrâni.

Tot ceea ce vedeam era nou şi ciudat pentru mine şi se întipări adânc, de neşters, în mintea mea. Nu văzusem în viaţa mea nişte ţânci atât de obraznici, dar bărbaţii din jur nu păreau să dea prea multă atenţie unor neobrăzaţi de copii. Am început să mă întreb dacă toţi cei din California nu erau la fel de prost crescuţi.

Aici am aflat că Lacul de Aur nu era chiar atât de bogat pe cât se zvonise, aşa că ne-am gândit să pornim spre Culoma, acolo unde a fost descoperit aurul, prima oară, pe Râul American. Am poposit la Culoma, unde Bradford şi-a potcovit catârul, ceea ce l-a costat şaisprezece dolari, sau, în jargonul minerilor, o uncie de aur.

Am vizitat mica aşezare şi am văzut că singurul loc plin de animaţie era o sală mare de jocuri de noroc unde am zărit bani (de fapt, praf de aur) cu ghiotura, sute de dolari jucaţi pe o singură carte. Când se pierdeau câteva sute sau mii, ieşeau la iveală şi mai mulţi bani. Punga se aşeza în mijlocul mesei, stăpânul ei lua să zicem douăzeci de dolari de argint sau jetoane, iar când le pierdea, punga era înmânată barmanului, cântărită, uşurată de aurul pierdut şi

restituită. Când punga se golea, un prieten mai avut venea cu alta şi în felul acesta jocul continua în tăcere.

Jocul favorit părea a fi monte. Nu ştiu pentru cât timp ajungeau pungile acelea cu aur şi nici cine le lua la urmă pe toate. Era o lume nouă pentru mine, cu oameni noi şi mulţi arătau a se fi apucat de o treabă nouă, ciudată şi nesigură. Dar pe mine mă uimea cel mai tare rezultatul la care se ajunsese.

Am pornit spre munţi, pe drumul către Georgetown. Acolo, pe creastă, era o mică aşezare şi minele păreau să fie destul de prospere. După ce-am iscodit în dreapta şi-n stingă să aflăm un loc mai bun unde să ne apucăm de treabă, ne-am hotărât să mergem vreo două mile mai la vale spre nord-est, la Pârâul Canionului şi să începem lucrul acolo, dacă găseam vreun loc vacant. Am găsit o porţiune de albie unde nu săpase încă nimeni ca lumea.

În depresiunea Georgia, aflată mai sus, se făcuseră săpături şi cei care lucraseră câştigaseră bine. Canioanele Illinois şi Oregon, ce dădeau în aceeaşi albie, se dovediseră bogate, aşa că ne-am gândit să ne oprim şi noi. Aici fiecare avea dreptul doar la cincisprezece picioare pătrate. Mi-am ales şi eu un loc şi am pus un anunţ care încunoştinţa pe toată lumea că aveam să mă apuc de lucru acolo îndată ce venea şi tovarăşul meu din Sacramento. I-am trimis lui Bennett o scrisoare, spunându-i să vină.

În timp ce aşteptam să-mi sosească tovarăşul, mi-am luat tigaia, un cuţit mare de măcelar şi m-am dus pe o albie uscată de torent, departe de ochii celorlalţi şi m-am apucat de lucru.

Pentru că terenul era mai mult piatră goală, reuşeam ca într-o zi întreagă să răzui cu cuţitul trei-patru tigăi de pământ. În răstimpul acela de câteva zile, cât l-am aşteptat pe Bennett, am reuşit să scot cam opt dolari pe zi, până ce am istovit locul.

Apoi m-am coborât până la Georgetown, să-l întâlnesc pe Bennett şi familia lui şi îndată după sosirea mea au venit şi ei, teferi şi nevătămaţi. Ne-am luat fiecare câte un loc pe albia pârâului. Asupra cursului pârâului îşi revendicau drepturile Holman din Alabama şi fraţii Helms din Missouri. Au abătut apa pe un canal, ca să poată lucra în albie, socotind că pe locul lor s-a adunat tot aurul din lume. Terenul nostru era vecin cu al lor.

Stockton, care-şi lăsase familia la Los Angeles, veni şi el cu Bennett ca să lucreze alături de noi. Cum toate erau foarte scumpe pe acolo, ne-am hotărât să-l trimitem pe Stockton, cu o pereche de catâri, la Sacramento, să ne aducă provizii.

Acolo i-am întâlnit şi pe cei cinci fraţi Helms din Missouri: Jim, Davenport, Wade, Chet şi Daunt. Ei şi Holman aveau terenurile aurifere tot în albia râului şi locul se dovedi cam umed şi greu de săpat. Holman nu putea să îndure apa rece, aşa că a cerut îngăduinţa să pună să lucreze în locul lui un om plătit de el şi toată lumea a fost de acord. Holman şi-a luat apoi şi un teren mai sus de albia râului, la loc uscat şi pietros, care s-a dovedit mai bogat în aur decât loturile din vale unde lucrau fraţii Helms. Fraţii Helms au socotit că treaba asta nu era prea cinstită, mai ales că Holman părea să se îmbogăţească mai repede decât ei. Cum nu exista nici o lege după care să se conducă, fraţii Helms s-au instituit ei drept tribunal, au dat o sentinţă după placul lor şi i-au comunicat lui Holman că era obligat să se întoarcă la primul lot şi să şi-l muncească singur. Omul năimit de el nu avea nici o vină, îşi făcea treaba ca lumea, dar fraţii erau cam

invidioşi şi nu aveau de gând să ţină seama de încuviinţarea de la început.

Dar hotărârea asta n-a convenit la toată lumea, aşa că s-a hotărât să se supună pricina unui juriu format din trei persoane, iar eu am fost printre ei. Tribunalul s-a întrunit pe malul apei şi am ascultat amândouă părţile, după care ne-am retras la umbra unui pâlc de sălcii să chibzuim. N-a trecut multă vreme şi ne-am pronunţat în favoarea lui Holman. Dar, în timpul acesta, unul din fraţii Helms se luase la harţă cu Holman, îl apucaseră năbădăile, jura să se răzbune şi tot canionul răsuna de înjurături de prin Missouri. Apoi puse mâna pe un bolovan să dea în Holman şi să-l omoare, dar acesta din urmă era iute de pistol – un pistol pentru duel cu un singur foc – şi cum se aflau la mai puţin de zece paşi unul de celălalt, Helms s-ar fi ales cu o gaură destul de frumuşică prin care să treacă lumina zilei dacă pistolul ar fi luat foc.

Ne-am băgat între ei şi am oprit cearta, le-am adus la cunoştinţă ce hotărâsem, după care Helms îşi luă tălpăşiţa, mormăind ameninţări. Ne-am întors din nou la treabă, fiecare la lotul lui; lotul meu era între cel al lui Helms şi saloon. Holman s-a oprit câteva clipe să stea de vorbă cu mine, în timp ce eu eram în albie la lucru. Curând Helms se întoarse, cuprins de turbare cumplită, se opri pe malul dimpotrivă şi începu să înjure cât îl ţinea gura şi să vânture un pistol cu care-l ameninţă pe Holman că avea să-l trimită numai surcele în iad. Era atât de furios, că făcea cu adevărat spume la gură, ca un câine turbat.

Cei doi bărbaţi se aflau la vreo douăzeci de paşi, iar eu cu zece paşi mai jos, exact între ei. Mi s-a năzărit că mă cam păştea pericolul acolo, fiindcă Helms trăsese cocoaşele pistolului şi-l îndrepta din când în când şi spre mine, ca şi spre ceilalţi, aşa că m-am tras mai la o parte. Helms era foarte pornit, tremura din toate balamalele în timp ce

înjura, însă Holman se arătă stăpân pe sine, îşi scoase pistolul şi-l provocă pe Helms să-şi ridice şi el arma, că altfel avea să-l împuşte pe loc. Helms începu însă să dea înapoi, fără să-l scape din ochi pe Holman şi continuă să blesteme tot drumul până la saloon, unde se duse să-şi mai trezească şi el curajul.

În timpul înfruntării, Holman se vădise foarte calm şi îi vorbise cu multă hotărâre lui Helms atunci când îl îndemnase să răspundă provocării lui. Era un adevărat om al Alabamei şi nu se lăsa nici speriat, nici alungat. Însă, după tărăşenia aceea, îşi vându locul şi se mută în altă tabără de oameni mai potoliţi, fiindcă, spunea el, fraţii Helms erau destul de laşi ca să-l pândească şi să-l omoare pe la spate.

La scurt timp după întâmplarea asta, atenţia tuturor fu atrasă de tragedia unei perechi, soţ şi soţie, din Georgetown. În timp ce bărbatul mai câştiga câte ceva cu mineritul, nevastă-sa făcea bani frumoşi spălând rufe băieţilor, care-i plăteau câte un dolar de cămaşă. Cum femeia începu să adune destule parale, cea mai mare, dacă nu cea mai bună, jumătate a acestei perechi – bărbatul – începu să se simtă tare bogat şi se puse pe băutură, iar după ce-şi cheltui banii lui se duse la nevastă-sa să-i mai dea şi ea. Femeia refuză să-i scape un ban măcar pe mână, iar beţivul, apucat de furie, luă o armă şi o împuşcă pe loc.

Îndată fraţii Helms şi încă vreo câţiva s-au strâns la saloon, s-au cinstit cu toţii şi au început să înjure pe întrecute, ceea ce constituia cea mai importantă parte a programului întrunirii. Apoi au pornit cu toţii spre aşezare, chiuind şi blestemând în timp ce se chinuiau să urce coasta abruptă a muntelui – o şleahtă de sălbatici nepotoliţi de prin Missouri care adulmecase sânge.

Se făcuse aproape noapte când s-au întors şi s-au bulucit din nou în saloon. Erau neobişnuit de bine dispuşi în timp

ce-şi povesteau isprăvile din acea după-amiază şi se făleau cu vitejia şi îndemânarea cu care îşi împliniseră misiunea, ceea ce însemna că-l luaseră pe criminal şi-l târâseră până la primul stejar, unde, cu ajutorul unor marinari pricepuţi să mânuiască funii, l-au săltat pe bietul om de la pământ – după ce i-au pus şi un ştreang de gât – trăgând din răsputeri de funia petrecută pe după o creangă în momentul în care marinarii au dat comanda:

— Sus, trageţi, trageţi!

S-au uitat la cel ce se bălăbănea, agăţat de funie, până când s-a stins în el ultima zvâcnire de viaţă, apoi s-au întors în târg, lăsând cadavrul să spânzure acolo singur, până s-o găsi careva să-i taie funia şi să-l îngroape. În timp ce coborau poteca muntelui, chiuiau şi urlau cât îi ţineau bojocii, iar când au ajuns la saloon, au povestit la toţi gură-cască ce se înghesui: eră în jurul lor, ce ispravă au făcut ei, spânzurându-l pe afurisitul care-şi omorâse nevasta. Spuneau că acolo unde nu era nici un om al legii, dreptatea trebuia făcută de cetăţeni şi se grozăveau arătând că nimeni nu putea trai în California după ce omorâse o femeie. Îşi închipuiau că sunt oameni de seamă, un fel de dumnezei.

Minerii erau cartofori înrăiţi şi jucau cărţi în fiecare noapte până aproape în zori, fără să aibă nevoie de nici un acoperiş deasupra capului, deşi pentru nopţile reci de la munte erau îmbrăcaţi cam subţire, numai cu o bluză de lână şi nişte haine de lucru. Dar patima lor pentru joc îi făcea să îndure orice.

În apropiere erau trei tovarăşi care lucrau şi dormeau împreună, seara împărţind între ei aurul adunat, pe care fiecare şi-l punea apoi într-o pungă sub căpătâi. Într-o zi, în saloon se împrăştie vestea că una dintre pungi dispăruse. Fraţii Helms s-au sfătuit între ei şi, după ce-au aflat că unul dintre cei trei tovarăşi plecase spre târg, au ajuns la

concluzia că acela trebuia să cam ştie câte ceva despre aurul ce făcuse picioare. Aşa că s-au pornit şi ei spre târg şi, după puţină căutare, l-au aflat pe om într-o casă de joc. N-au avut răbdare să aştepte prea mult şi l-au invitat pe împricinat să se întoarcă în tabără împreună cu ei, aşa că au luat-o cu toţii la vale pe coasta muntelui.

Pe la jumătatea drumului s-au oprit deodată sub un stejar şi-l acuzară pe om că ştia unde dispăruseră banii tovarăşului său. Omul negă din răsputeri, dovedindu-se plin de convingere, până ce avu surpriza să se trezească, fără multă vorbă, cu un ştreang în jurui gâtului, capătul funiei fiind trecut pe după *o* creangă şi se simţi tras în sus gata-gata să-i fugă pământul de sub picioare Abia când îi văzu pe ceilalţi atât de hotărâţi, se muie şi el şi-i imploră să se oprească puţin. Când se mai slăbi funia, el recunoscu îndată că furase aurul şi le spuse că avea să-l dea înapoi, rugându-i să nu povestească nimic alor săi din Missouri. Rugămintea i-a fost acceptată; hoţul a fost sfătuit să dispară de îndată de acolo şi-a se îngroape în vreo altă aşezare, pierdută în vreun capăt de ţară. Nimeni nu l-a mai văzut de atunci.

Băieţii s-au grozăvit apoi multă vreme cu dibăcia lor de detectivi, spunând că oleacă de ştreang îl silea chiar şi pe un afurisit de hoţ să spună adevărul, chiar dacă nu făcea din el un om cumsecade; se lăudau că hoţii trebuiau să se considere norocoşi dacă dădeau ochii cu ei şi scăpau după aceea cu viaţă. Legea lor era simplă: „Furtul se plăteşte cu ştreangul”

Se spunea că fraţii Helms erau de prin Missouri, că în urmă cu ani se cam îndeletniciseră cu jafurile pe la frontieră şi de aceea preferau să-şi facă veacul mai mult prin pustietăţi decât prin părţile mai civilizate. Când ţinutul începu să fie populat şi starea lucrurilor să se mai îmbunătăţească fraţii au plecat mai departe. Dacă apărea

prin preajmă vreo şcoală, era semn că lumea devenea mult prea aşezată pentru ei.

Prin 1849 au traversat preriile şi s-au apucat de minerit lângă Georgetown, în zona terenurilor aurifere Erau cunoscuţi şi recunoscuţi drept cartofori înrăiţi, oameni care se amestecau în orice ape tulburi, iar când a început să apară un nou val de mineri mai cumsecade, au plecat şi de acolo, ei fiind în fruntea tuturor prospectorilor, acolo unde nu-i puteau ajunge legea şi ordinea.

Dacă se săvârşea vreo fărădelege, ei erau primii care se băgau în comitetele de vigilenţă şi erau cât se poate de fericiţi când aveau ocazia să pedepsească pe vreun nenorocit de răufăcător. Dar când bănuiala cădea asupra unuia dintre ei, se întâmpla adesea s-o şteargă iute ca să scape. Totuşi s-a zvonit la un moment dat că unul dintre ei a fost prins de un comitet de vigilenţă şi spânzurat în Montana.

Mai apoi s-a auzit că au luat-o spre sudul Californiei şi s-au aşezat la frontiera cu deşertul Colorado, la vreo şaptezeci şi cinci de mile la est de San Diego, într-o zonă de munte şi deşerturi. Acolo au dat peste un mic trib de indieni, fiecare şi-a luat câte o indiancă de nevastă, ajungând astfel să aibă aceleaşi drepturi asupra terenurilor de acolo ca oricare alt membru al tribului. Unor indieni li s-a părut că treaba nu era prea cinstită, dar fraţilor le-a venit ca o mănuşă şi au ajuns mari şefi şi vraci şi în jurul lor s-au prăsit multe odrasle tuciurii.

Se spunea că aveau în stăpânire păşuni întinse pe care creşteau vite şi că umblau totdeauna bine înarmaţi, cu pistoale, puşti şi lasouri. Cică unii indieni ar fi mârâit, pretinzând că fraţii Helms erau venetici, dar celor mai mulţi dintre nemulţumiţi li s-au întâmplat tot felul de nenorociri, într-un chip miraculos, aşa încât fraţii n-au mai întâmpinat nici o opoziţie serioasă.

Cu cei care se rătăceau prin părţile lor se purtau foarte prieteneşte, cu condiţia ca aceştia să nu bănuiască deloc cu cine au de-a face sau să ştie ceva despre trecutul sau isprăvile lor. În astfel de cazuri, neştiinţa era o binecuvântare, iar că cunoşti prea multe însemna să fii nebun şi să-ţi primejduieşti viaţa. Trăiau la fel ca indienii, aproape pe aceeaşi treaptă cu ei, atât din punct de vedere moral cât şi intelectual.

S-ar putea ca unii să-i cunoască mai bine, dar autorul acestor rânduri a aflat din auzite toate astea şi i-a zugrăvit doar pentru a prezenta nişte tipuri de mineri de la începutul «pocii.

Am rămas curând cu picioarele goale prin bolovanii aceia ţi m-am dus în târg să-mi fac rost de nişte bocanci sau încălţări. Încălţări n-am aflat, dar am văzut o pereche de cizme din cele mai ieftine, preţuită la două uncii de aur în uşa unei prăvălii. Mi s-a părut o sumă cam exagerată pentru o pereche de cizme butucănoase din piele de vită, oare se vindea în State cu doi dolari şi jumătate, dar n-aveam de ales; ori le cumpăram la preţul acela, ori mergeam desculţ.

Tot hoinărind prin târg, am intrat şi într-un cort rotund, folosit drept casă de joc. Acolo erau mai ales bărbaţi, dar şi una sau două doamne bine făcute, care probabil că se bucurau de o faimă cam îndoielnică. Bărbaţii erau de toate soiurile şi din toate categoriile: doctori, avocaţi, predicatori, toţi cei care voiau să facă bani fără muncă. Minerii, mai ales recrutaţi din rândul marinarilor, ardeau de nerăbdare să-şi încerce norocul.

Când am intrat, pe una din mese zăcea întins un marinar, învelit cu o pătură cenuşie. Deodată, individul văzu *un piojos* plimbându-se încet pe masă; smulgându-şi cuţitul, matrozul îl înfipse cu disperare în masă, urlând:

— Fir-ai să fii de marinar de rând, la jocul ăsta n-ai ce

căuta!

Lotul nostru s-a cam istovit. Am socotit eu şi am văzut că aveam peste două mii de dolari în aur şi grămada mi se părea destul de mare. Minele acelea nu erau chiar atât de bogate şi m-am gândit că aveau să sleiască într-un an sau doi. În plus, pământurile acelea nu erau prea grozave dacă nu se puteau iriga, iar spaniolii aveau cele mai mănoase terenuri, ca şi sursele de apă. Un amărât ca mine n-avea şanse să ajungă mare fermier prin părţile acelea.

Aşa că, după ce-am cumpănit eu bine lucrurile, am socotit că cel mai nimerit era să-mi iau aurul şi să mă întorc în Wisconsin, unde se găsea de cumpărat pământ bun de-al statului. Cu grămada mea modestă puteam ajunge stăpânul unei ferme pe cinste, într-un ţinut sănătos. M-am dus şi mi-am căutat catârul, pe care-l lăsasem slobod de capul lui şi l-am aflat singur cuc. După ce am pierdut puţină vreme momindu-l, am pus mâna pe el şi l-am adus în tabără, unde l-am scos la vânzare. Era gras, pielea strălucea pe el, încât Helms mi-a spus că, dacă-l întreceam la tras cu puşca la ţintă, avea să-mi cumpere şi puşca şi catârul.

Aşa că trei sau patru bărbaţi ne-am luat la întrecere, arătându-ne îndemânarea. Adversarii mei se făleau foarte tare cu priceperea lor de ţintaşi, dar când ne-am încercat puterile, mai întâi asupra unor ţinte aşezate la mică depărtare, i-am bătut pe toţi rău de tot. Helms s-a ţinut de cuvânt şi mi-a dat pe puşcă şi pe catâr douăsprezece uncii de aur pe care le-am şi luat. Îmi părea tare rău după catârul meu cel mărunţel şi chior şi mi-am adus aminte cât de bine se purtase pe drumul acela groaznic prin Valea Morţii.

Helms o luă la vale, la vânătorile de iarnă, pentru că în munţi zăpada avea să ajungă la patru picioare grosime şi până în primăvară nici vorbă nu putea fi de minerit, după care urma să se întoarcă din nou la lotul lui.

Aveam un tovarăş de drum de prin Iowa, Wisconsin şi am mers împreună prin Greenwood, unde am dat de o mică aşezare încropită din corturi, multe dintre ele transformate în case de joc. În aceste locuri găseai numai domni, unii purtând cămăşi albe ca să se deosebească, bănuiesc, de tagma minerilor de rând pe care-i uşurau de aur.

Am trecut Râul American, la Cascadele Somonilor şi am mers pe jos până la Sacramento, cel mai mare oraş de pe coastă. Toate casele erau mici, durate din lemn, însă negoţul era în floare, iar case de jocuri şi whisky se găseau din belşug Pe toate străzile vedeai jucându-se monte, pe lăzi în loc de mese. Orice trecător era îndemnat să-şi încerce norocul dinaintea celor trei cărţi aşezate cu faţa în sus ca să le vadă toată lumea; profesionistul le lua apoi şi le amesteca bine şi spunea!

— Pun la bătaie şase uncii că nu ghiceşte nimeni care-i dama!

Am căscat gura o vreme şi am văzut că stăpânul cărţilor câştiga mai des şi pierdea mai rar; părea un mijloc simplu şi uşor de câştigat traiul când în jur se învârteau atâţia bani.

Am trecut prin oraş, fără încurcături şi am ajuns la râu, unde am găsit un vas ce se îndrepta spre San Francisco. Preţul drumului era două uncii. Cei de la vas invitau clienţii, spunându-ne că niciodată n-o să facem drumul acela la un preţ mai scăzut, pentru că primiseră o telegramă din josul apei care îi anunţa că, timp de două zile, nici un alt vas n-avea să mai urce. Unuia dintre ei i-am spus:

— Dar nu văd telegrama. Unde-i?

Omul ne întoarse spatele şi plecă. Crezuse că minerii erau atât de proşti, încât să înghită orice minciună. N-a trecut un ceas şi s-a zărit fumul unui vapor din josul fluviului, ceea ce i-a domolit pe cei de la vas, care acum cereau numai jumătate de uncie. Ne-am îmbarcat, am ajuns la San Francisco în noaptea aceea şi am tras la un

han ieftin. Aici am aflai a trebuia sa aşteptăm două zile ca să găsim un vas spre Panama.

Între timp am vizitat oraşul. Era un oraş murdar, amărât, cu locuinţe sărmane, hotele nenorocite şi locuitori cam arţăgoşi. Nu prea se găseau monede şi era atât de mare nevoie de ele la jocurile de cărţi, încât erau înlocuite cu nişte discuri de tablă fiecare înlocuind o uncie de aur.

Străzile înguste şi pline de noroi aveau ici şi colo trotuare din lăzi de tutun, iar în câteva locuri se folosiseră chiar şi hălci de slănină. La hanul unde am tras noi unul s-a chinuit să mă convingă să cumpăr de la el un teren de vreo patruzeci de metri chiar acolo în marginea glodului doar cu şase sute de dolari. Am socotit că era un preţ cam mare şi, în plus n-aveam ce face cu locul acela fiindcă nu trăim niciodată la oraş şi nu prea pricepeam la ce mi-ar fi folosit o astfel de proprietate Mă îndoiam că oraşul acela avea să crească şi să ajungă mai acătării, fiindcă era limpede că soarta lui era legată de cea a minelor, iar acestea erau atât de sărace, încât se părea că în curând aveau să fie secătuite, iar oraşul şi toată California să rămână pustie.

Şi nu eram singurul care gândea astfel, pentru că toţi erau obişnuiţi cu un climat în care vara mai şi ploua, nu ca aici unde nu cădea picătură, aşa că nu se putea face prea multă agricultură. Mulţi blestemau ţara asta şi spuneau că se întorc la „bătrânul Missouri, loc binecuvântat de Dumnezeu”, Auzind eu toate astea, m-am gândit că nu era cazul să-mi bag banii în afacerea aceea, ci mai bine mă întorceam acasă, în Wisconsin.

M-am îmbarcat pe vaporul „Nordicul”, a cărui plecare era anunţată pe 29 noiembrie 1850.

…Când am intrat în oraşul meu, Mineral Point, fără puşcă, cu haine bune pe mine, mult mai arătos decât înainte, se pare că toţi s-au gândit că mă îmbogăţisem şi mi-au arătat multă consideraţie. Mi-au pus multe întrebări,

interesându-se de ceilalţi vecini care plecaseră spre California cam o dată cu mine. Când ajungeau prin preajma mea, tinerele femei îmi zâmbeau frumos şi-şi puneau cele mai bune şi mai albe şorţuri dinainte, arătând foarte gătite şi frumoase, cu mult mai grozave decât văzusem eu în toată călătoria mea plină de ocolişuri de la San Francisco, prin Acapulco, Panama, Indiile de Vest şi de-a lungul Mississippiului.

După ce m-am oprit câteva zile în oraş, am luat-o prin împrejurimi pe unde îmi făcusem eu veacul şi m-am oprit la E.A. Hali, care mă invitase să stau împreună cu el şi nevastă-sa, ei având o casă mare şi frumoasă în care trăiau singuri. Dar, în ciuda confortului de care mă bucuram, am început să mă simt cam părăsit, pentru că trândăvia mea forţată, din cauza vremii proaste, era ceva nou în viaţa mea şi am ajuns să mă plictisesc foarte tare.

Am pornit spre nord, peste râul Wisconsin, să fac o vizită vechiului meu tovarăş de vânătoare Robert McCloud. Acolo am poposit cu plăcere cam o săptămână şi am discutat pe îndelete ce soartă putea să aibă acel ţinut. Dar ni s-a părut că vremurile bune erau departe. În fiecare zi, parcă era duminică, fiindcă nu se prea întâmpla nimic, nici prea mulţi bani nu erau, multe locuri erau părăsite şi mulţi plecaseră, ca şi mine. În California să caute aur, nu plumb.

Cum eram dinainte dezamăgit de cele ce vedeam, nu i-a trebuit mult timp lui McCloud să mă convingă să mergem amândoi înapoi în California, cu atât mai abitir cu cât punga îmi părea cu fiecare zi mai uşoară, pe când în urmă cu trei sau patru ani ar fi avut încă destulă greutate.

În ziua de 7 iulie 1851 intram pe Poarta de Aur pentru a păşi pentru a doua oară pe pământul Californiei. Din Panama până aici, pe drum, vreo şapte călători, sau poate mai mulţi, muriseră şi fuseseră sloboziţi în mare, însă noi, ceilalţi, am ajuns teferi şi nevătămaţi. Centrul oraşului San

Francisco încă mai fumega după incendiul care izbucnise la 4 iulie şi se întinsese destul de mult, lăsând în urmă ruinele înnegrite, pe care le vedeam acum. Unii spuneau că în treaba aceea îşi vârâseră coada „iepuraşii din Sidney” şi acoliţii lor, care erau de fapt mai marii oraşului. Aceşti „iepuraşi din Sidney” erau ocnaşi englezi din Australia, cărora li se alăturaseră alţi hoţi şi pungaşi să le ţie plăcută tovărăşie, formând o adunătură numeroasă ce părea să prospere din distrugere şi jaf.

La Sacramento am luat alt vas către Marysville, unde am ajuns fără să ni se întâmple mai nimic. Aici am investit patru uncii de aur într-un măgăruş, adică am plătit patru uncii pe el, o uncie de fiecare om: W.L. Manley, Robert McCloud, Lyman Ross şi John Briggs. Ne-am strâns păturile sul şi apoi le-am legat în spinarea măgăruşului de patru uncii de aur, am mai pus nişte ceai, cafea, pâine şi carne de vită uscată, după care am pornit pe jos spre Yuba.

Am trecut râul la Bancul lui Park, am luat-o pe creastă pe la Cortul Negrului, apoi am ieşit din nou la râu, la Bancul Anul Mănos şi în sus pe lângă apă până la Downieville. Numele locului se datora lui John Downie, un beţiv nărăvit. Îmi aduc aminte că s-a lăsat o vreme de băutură, dar s-a întors din nou la pahar şi a murit cum mor toţi beţivii.

Mi-a plăcut mult oraşul acela aflat la şaizeci de mile de Marysville, pe Braţul de Nord al râului Yuba, unde nu se ajungea decât pe o potecă îngustă. Terenul semăna cu o adevărată căldare, fiindcă în jur se ridicau munţi foarte înalţi, unii dintre ei purtându-şi cuşma de omăt toată vara, mai ales cei din est.

Aici aurul era mai maşcat decât pe unde lucrasem eu până atunci. Înainte de a veni în California, totdeauna îmi închipuisem că praful de aur era ca… praful, la fel ca făina. Am luat-o pe Braţul de Nord şi am făcut tabără la Teşitura Wisconsin ca să ne apucăm de lucru. La început nu ne-a

prea surâs norocul şi nici unul în afară de mine nu avea para chioară şi-mi erau, mai mult sau mai puţin datornici cu toţii.

Dar apoi am început să scoatem măcar atât cât să ne acoperim cheltuielile, ba chiar şi oleacă în plus, iar Ross, îndată ce-şi plăti datoria, ne spuse că mineritul nu era prea încurajator, îşi săltă păturile pe umăr şi porni la drum spre ferma Galloway, pe culmea din sudul târgului. Ne mărturisi că treaba aceea era prea grea pentru el, nefiind în stare să mânuie târnăcopul şi lopata, aşa că îşi făcuse socoteala s-o ia spre Sacramento şi poate acolo avea să câştige mai mult, punându-şi de data asta mintea la contribuţie. L-am însoţit până în târg, l-am ajutat să facă rost de o desagă plină pe care s-o salte în spinare şi l-am urmărit cu privirea cum se muncea la deal, pe coasta abruptă a muntelui, iar după vreo două mile nu l-am mai văzut.

Ceilalţi ne-am ţinut de minerit mai departe. Nu ne prea înghesuia norocul, dar nu ne-am dat bătuţi, fiindcă, dacă aveam să leşinăm degeaba, tot nu câştigam nimic. Am intrat într-o veche galerie părăsită, la vreo zece picioare adâncime şi pe fund am găsit blocuri mari de cuarţ. Cum fusesem miner în minele de plumb din Wisconsin, am început să fac o scobitură; curând am dat de stâncă goală şi am găsit un bulgăre de aur curat cântărind vreo patru uncii.

Mi-am zis că era o bucată mai ca lumea, nu numai „praf”. Am continuat să tăiem roca, uneori fiind răsplătiţi din plin, dar, în general, destul de mulţumitor, încât ne-am hotărât să mai rămânem. Ne-am ales un teren mai retras pe teşitură, unde stratul de pământ era de vreo treizeci de picioare. Într-una din după-amiezi m-am dus pe râu în sus să scobesc prin crăpături şi am dat de un loc la marginea apei cam de jumătate de inci lărgime, iar a doua zi au venit şi ceilalţi şi ne-am pus pe treabă scoţând de acolo patruzeci

de uncii, multe bucăţi de aur cam de un deget lungime şi cât o coadă de pipă de groase.

Iarna era pe aproape şi ne-am apucat să ne ridicăm o cabană şi să facem provizii de alimente, care ne-au costat destul de mult. Lotul nostru era bun. Zăpada se aşternu într-un strat de vreo patru picioare grosime în jurul cabanei, dar, cum noi lucram sub pământ, toată iarna am avut ce face din plin.

Când a venit primăvara, eu şi McCloud ne-am dus la Sacramento şi am vândut bulgării de aur, destul de mari, firmei *Page Bacon* & *Co.* Şi cei de la firmă au fost mirau, cât de mari erau grăuncioarele de aur. După ce ne-am cântărit toată averea, am văzut că, lăsând la o parte cheltuielile, câştigasem câte o jumătate uncie pe zi, în fiecare zi a anului.

Trebuia să ne păstrăm singuri banii, să fim propria noastră bancă şi cel mai obişnuit chip de a-i ţine era următorul: puneai banii într-un borcan de murături de un galon şi-i îngropai într-un loc numai de tine ştiut, iar seiful acela era cel mai sigur. Aveam monede de câte cincizeci de dolari.

Toată iarna aceea am cam fost singuri, pentru că cei mai mulţi mineri au rămas la ei acasă şi au lucrat. Tot anul cât am stat acolo, n-am văzut picior de femeie cumsecade prin regiunea aceea minieră. S-au întâmplat, ce e drept şi vreo câteva femei, dar se spunea că nu prea erau de treabă. De obicei, bărbaţii aveau multă răbdare cu năbădăile lor, dar nu chiar totdeauna.

Numai de două ori, în istoria Californiei, au căzut femeile victime violenţei mulţimii, o dată la Los Angeles şi altă dată la Downieville. Ultima oară s-a petrecut în 1851 şi victima era o spaniolă micuţă, frumuşică, pe care o chema Juanita. Ca multe alte perechi pe vremea aceea, ea şi cu bărbatul ei erau gazdele celor ce voiau să joace monte, spre bucuria

minerilor care aveau mai mulţi bani decât minte. Dar, în afară de asta, nu i se punea femeii în seamă nimic altceva.

În târg mai era şi un miner pe nume Cannon, un englez, care era foarte bine cunoscut în rândul cartoforilor de tot felul. Într-o seară se îmbătă şi, pe la miezul nopţii, dădu buzna în casa în care locuiau spaniola cu bărbatul ei şi doborî uşa. A doua zi dimineaţă, devreme, le spuse prietenilor că se duce să ceară iertare femeii pentru ceea ce făcuse. Intră singur în casă şi, în vreme ce vorbea cu soţul ei şi cu ea, femeia scoase un cuţit şi-l înjunghie pe Cannon drept în inimă.

Nu s-a aflat niciodată ce-a spus minerul de a putut s-o stârnească atât de tare, ci numai ceea ce a mărturisit Juanita şi anume că a fost insultată grosolan. A avut loc un pospai de judecată, dar ce s-a petrecut acolo n-a mai ieşit la lumină, pentru că cei care fuseseră împreună cu englezul Cannon, cu o seară mai înainte, se îmbătaseră prea rău ca să-şi mai aducă aminte ceva.

Soarta femeii fusese hotărâtă dinainte – avea să fie spânzurat – iar capii acelei şleahte nu voiau ca cineva să se amestece în treburile lor. Un medic o examină pe Juanita şi anunţă mulţimea că femeia era însărcinată, situaţie de natură să-i atragă înţelegerea oricărui bărbat, dar omul fu nevoit să fugă din târg ca să scape cu viaţă. Un cetăţean de vază făcu apel la îndurare, dar fu târât pe strada cea mare şi apoi până la râu de o gloată de bărbaţi cu revolvere în mână şi ameninţat să fie ucis pe loc dacă mai insista. Cunoscutul cetăţean John B. Weller era şi el în târg şi fu rugat să încerce să domolească mulţimea, dar refuză.

Execuţia avu loc îndată. Pe marginile podului peste Yuba fu pusă o scândură, iar frânghia fu legată de o grindă de deasupra. Juanita se îndreptă liniştită spre moarte. Purta o panama şi după ce se urcă pe eşafod şi-o scoase şi o aruncă unui prieten, poreclit Oregon, care se afla şi el în

mulţime, spunându-i:

— Adios, amigo!

Îşi puse singură ştreangul în jurul gâtului, ridicându-şi cu grijă cozile lungi, ca să se aşeze funia mai bine, apoi, aruncând un zâmbet şi făcând un semn cu mâna spre mulţimea dornică de sânge, făcu liniştită un pas şi se prăbuşi în veşnicie. E cu totul uimitor, dar trupul ei odihneşte în cimitirul de pe coastă, alături de cel al bărbatului căruia i-a luat viaţa cu mâna ei.

Duminica, târgul Downieville forfotea de bărbaţi, nu prea tineri, cam în crucea vieţii. Toţi erau îmbrăcaţi destul de grosolan, nebărbieriţi, mulţi cu părul lung. Dar când se petrecea vreun lucru mai deosebit, nu era deloc ciudat să vezi un tip cât se poate de ponosit, urcându-se pe-o buturugă şi ţinând un discurs cum rar ţi-e dat să auzi. Duminica nu părea ciudat să zăreşti vreun predicator adresându-se mulţimii care se foia în jurul lui, în vreme ce, la numai câţiva paşi mai încolo, în saloon, era dever mare, bărbaţii beau, jucau cărţi, blestemau. Saloonul cel mare era proprietatea lui John Craycroft, mai înainte marinar pe Mississippi, care pusese mâna pe foarte mulţi bani însurându-se cu o spaniolă şi transformând-o într-un tăcut partener.

Unul mai întreprinzător, dornic să facă bani cât mai uşor, s-a gândit să se apuce de negustorie. Văzând că şobolanii şi şoarecii făceau ravagii prin prăvălii şi magazine, s-a dus în vale şi a adus un transport întreg de pisici pe care le-a vândut la preţ bun, între cincizeci şi o sută de dolari bucata, după mutra cumpărătorului.

În vara aceea, Kelley, scripcarul, veni şi el la mine să se căpătuiască. Craycroft l-a luat, i-a făcut o estradă de vreo zece picioare înălţime în saloonul lui şi l-a pus să cânte nopţile şi duminica pentru douăzeci de dolari pe zi. Era un irlandez înalt, care nu ştia nici să scrie, nici să citească, dar

se pricepea să cânte multe cântece irlandeze ce momeau numeroşi clienţi la bar. În saloon puteai să vezi tot soiul de indivizi încinşi la tot felul de jocuri (unii dintre ei se spunea că erau feţe bisericeşti). Kelley a rămas prin părţile acelea cât timp a putut trăi din salariu, dar, până la urmă, a plecat şi încă dator, pentru că jocul şi whiskyul îi mâncau toţi banii.

Unul dintre negustori avea la uşă firma: „La John cel ieftin, voiajorul”. Omul avea un catâr cu ajutorul căruia ducea mărfurile la client acasă, lucru pe care nu-l mai făcea nici un alt negustor. În felul acesta îşi câştigă şi mulţi prieteni.

Pe atunci, preţurile erau foarte ridicate. Şi, în plus, jocurile de faro şi monte adunaseră tot mărunţişul, încât, la un moment dat, am fost nevoit să plătesc cinci dolari pentru o pereche de nădragi care făceau doar doi dolari, numai ca să mi se schimbe cincizeci de dolari.

Nici un om cinstit nu purta cămaşă albă şi dacă vreunul apărea gătit în acest chip, de îndată îl ţinea toată lumea de pocherist şi rareori greşea. Unul, pe nume Langdon, avea singurul oficiu poştal din târg şi aducea scrisori şi pachete de la Sacramento. I-am plătit şi eu un dolar numai ca să mă treacă pe lista lui şi ori de câte ori aveam o scrisoare, trebuia să-i plătesc alt dolar.

Şi noi ne petreceam serile jucând cărţi, dar numai de plăcere, fiindcă altceva nu aveam ce face, de citit nu găseam. Iarna, între Marysville şi Downieville, se aşternea o zăpadă groasă, de netrecut, dar la mina noastră puteam lucra confortabil, mai ales că aveam provizii aduse înainte de a se pune pe ninsoare. Nopţile păreau foarte lungi, pline de singurătate, fiindcă, după căderea zăpezii, nimeni nu ne-a mai bătut la uşă, dar nici noi nu ne-am mai dus nicăieri, fiind prinşi ca într-o cursă. Toţi minerii care nu aveau un lot unde să poată lucra subteran, plecau la vale, dincolo de

graniţa zăpezilor, în căutare de lucru şi când se topea zăpada, veneau înapoi şi-şi luau în stăpânire vechiul teren.

După ce trecu zăpada, se arătară prin acele părţi trei marinari nemţi, care urcară pe râu şi puseră stăpânire pe un loc puţin mai sus de noi, pe un afluent al Braţului de Nord. Într-un canion unde un perete de stâncă cobora perpendicular, iar celălalt se înclina doar puţin. Au aşezat băieţii nişte trunchiuri de-a curmezişul râului, le-au fixat cu leaţuri şi au pus la fund crengi de brad. Apoi au înfipt nişte drugi pe margini, au făcut un jgheab din pânză tare prin care au abătut apa râului, iar dedesubt a rămas albia aproape uscată Am socotit că era o bună meştereală, făcută cu dibăcie, cum numai nişte marinari puteau face, fiindcă nu găseai bucăţică de cherestea, iar marinarii se dovediră stăpâni pe situaţie, rezolvând treaba cu materialul pe care l-au avut la îndemână.

S-au apucat de lucru sub apeductul lor din bârne şi locul s-a dovedit destul de bogat în aur din cel mai grăunţos. În fiecare sâmbătă seara o porneau spre târg, cu pungi doldora de aur şi cum erau băieţi cu inimi deschise, gândindu-se că pe marinari îi urmăreşte totdeauna norocul, se apucau de cărţi pe întrecute, pariind numai pe valet şi damă, aşa că-şi cheltuiau banii mai iute decât îi adunau.

Aveau şi o mare slăbiciune faţă de doamne, aşa că, după ce stăteau în fruntea barului şi a meselor de joc, nu era de mirare că lunea sau marţea se întorceau în tabără doar cu proviziile şi whiskyul pe care-l puteau pune în spatele catârului, drept răsplată după o săptămână de minerit plină de succes. Când venea iar sâmbăta seara, eram siguri că aveam să-i vedem pe marinarii cei cheflii trecând pe lângă noi, cu pungile grele de aur. La oficiul lui Langdon, băieţii au adus un bulgăre de aur curat care cântărea cinci livre şi un altul cât un pumn, cam de forma unei frunze ţepoase de limba soacrei.

Au lucrat cu mult noroc la lotul lor până a început să coboare pe râu apă amestecată cu zăpadă şi atunci au fost nevoiţi să plece. Am trecut într-o zi pe la ei să-i văd. Au luat o tigaie de pământ din spatele unei stânci, l-au spălat până a rămas cam două linguriţe de pepite, în valoare de vreo mie de dolari. Când au plecat, au spus că aveau de gând să se ducă în Germania să-şi viziteze rudele sărace şi prietenii. Unul dintre ei chiar s-a dus, dar ceilalţi doi şi-au isprăvit banii la San Francisco înainte de a-şi termina pregătirile de drum. Fără îndoială, aceştia au fost inventatorii jgheaburilor din pânză folosite mai apoi cu mult succes în diferite locuri.

Se cam apropiase toamna când am văzut că lotul nostru era secătuit, iar prin preajmă nu se aflau alte terenuri aurifere pe care să le luăm în stăpânire. Aşa că ne-am hotărât să pornim în căutarea altora ceva mai departe. De la un oarecare domn Hawley, negustor din târg, am luat un măgăruş, pe care am dat şaizeci de dolari şi i-am pus numele vechiului său stăpân. Acum aveam două animale de povară, în spinarea cărora am pus toată averea noastră lumească şi am pornit în sus pe munte, spre sud.

În unele locuri, drumul era destul de periculos şi trebuia să stăm lângă măgari să-i împiedicăm să nu se prăvălească la vale cu bagajele noastre cu tot. Uneori ne-au trebuit patru ceasuri ca să facem o milă jumătate sau două prin tufărişul des şi eram aproape sfârşiţi când am ajuns la o mică depresiune. Aici am dat de doi oameni care munceau în jurul unui jgheab din scânduri. Aduseseră apă pe jgheaburi de la un izvoraş şi câştigau cam cinci-şase dolari pe zi.

Am cercetat şi noi locurile pe la marginea depresiunii şi, găsind noi semne destul de bune, ne-am hotărât să ne stabilim acolo dacă găseam şi apa necesară. În vremea asta, de pe munte se coborî la vale un om cu un car, câţiva boi, o nevastă şi trei sau patru copii. Omul se numea H.M.

Moore. Noi pusesem înştiinţări, după cuviinţă, ca să fim în regulă cu legile mineritului şi s-a stârnit discuţie mare în legătură cu numele locului. Câţiva au vrut să-i pună numele de „Depresiunea Minda”, dar, în cele din urmă, ne-am oprit la denumirea de „Depresiunea lui Moore”, care cred că i-a rămas până astăzi. I-am lăsat domnului Moore cinstea de a-şi oferi numele pentru o aşezare de prospectori pentru că era cel dintâi care venise cu o soţie pe acele meleaguri.

Cel dintâi tunel săpat la Depresiunea Moore a fost numit Paradisul, a trebuit să fie început de jos, de la poalele muntelui, ca să drenăm locul şi am fost nevoiţi să-l croim folosind explozibil ca să răzbatem cale de două sute de picioare prin stâncă de la bază.

Patru din echipa noastră au cumpărat teren suficient, aşa că şi-au putut îngădui să se apuce de această treabă costisitoare şi să muncească zi şi noapte. Jerry Clark şi Len Redfield lucrau în echipa de zi, iar Sam King şi Wm. Quirk în cea de noapte. Când tunelul a ajuns la vreo sută de picioare, echipa de noapte s-a apucat de lucru la tavanul tunelului, lăsând partea de jos, de vreo patru picioare sau mai bine, pentru echipa de zi. Săpau câte o gaură de vreo două picioare ca să doboare cu explozibil tot frontul lor de lucru. De obicei, King se aşeza şi ţinea dalta între picioare, în vreme ce Quirk lovea cu un baros. Când gaura era umplută cu explozibil, băteau bine încărcătura ca să fie siguri că explozia nu va ţâşni în afară, ci va doborî frontul de lucru.

Într-una din zile, pe când încărcau una din găuri, King i-a spus lui Quirk să îndese cu toată puterea, ca să fie o încărcătură ca lumea şi după câteva lovituri, date după acest sfat, se produse o explozie. Quirk fu zvârlit înapoi o bună distanţă, cu ochii aproape scoşi de sfărâmături, cu faţa şi tot trupul rănite de bucăţi de stâncă. La început rămase complet năuc, dar după o vreme îşi reveni destul ca

să se târască afară din tunel şi fu găsit pe când se târa încet la deal, în patru labe şi fu purtat până la cabană, unde rănile îi fură spălate şi legate.

Apoi o echipă cu torţe pătrunse în tunel pentru a vedea ce se întâmplase cu King şi l-au descoperit zăcând mort pe grămada de sfărâmături produsă de explozie. L-au adus la cabană, întins pe o bucată de scândură. Nu rămăsese în el un singur os întreg. O piatră ascuţită îi despicase aproape ţeasta în două. Fusese izbit de explozie cu atâta putere de tavanul tunelului, la vreo şase picioare înălţime, că era zdrobit cu desăvârşire.

Avea o nevastă în Mass. Cum îl auzisem adesea vorbind de ea şi zicând că avea să-i trimită bani, am cumpărat un cec de o sută de dolari şi i l-am trimis în aceeaşi scrisoare care îi aducea trista veste. I-am făcut un coşciug din lemn de pin, i-am pus rămăşiţele pământeşti înăuntru şi l-am îngropat după cuviinţă. Îl auzisem de multe ori spunând că, de avea să i se întâmple un accident, dorea mai bine să moară pe loc decât să rămână infirm. Şi dorinţa i se împlinise.

După acest accident, un fierar angajat de firma Paradisul şi Comp. Făcea într-o zi nişte reparaţii la gura de aerisire şi printre alte scule avea la el un drug de oţel de un inci pătrat şi opt sau zece picioare lungime, ce era pus de-a latul deschiderii. În timp ce lucra la un scripete, alunecă, lovi drugul care căzu în fundul tunelului, vreo sută de picioare şi fierarul porni după el. Când ceilalţi veniră în ajutorul lui, văzură că drugul de oţel se înţepenise drept în fundul tunelului şi când căzu şi bietul om, drugul se înfipse în el de la şold până în gât, omorându-l pe loc. Era un bărbat tânăr. Am uitat cum îl chema…

Cei veniţi printre primii spre aceste meleaguri erau, cei mai mulţi, oameni dârzi, curajoşi, care ţineau la greu, care socoteau că puteau învinge orice greutate, puteau trece

peste orice piedică. Nu erau oameni de duzină. Credeau că îi aştepta succesul şi erau hotărâţi să pună mâna pe el cu orice preţ. Toţi pritociseră în minte cam cum trebuia să arate „grămada” care să-i mulţumească, aşa că-şi aduseseră şi o traistă din piele de căprioară, fiecare de altă mărime, în care să-şi îngrămădească „suma” pe care sperau s-o încropească pe minunatele pământuri de aur ale Californiei, pe atunci încă necunoscute.

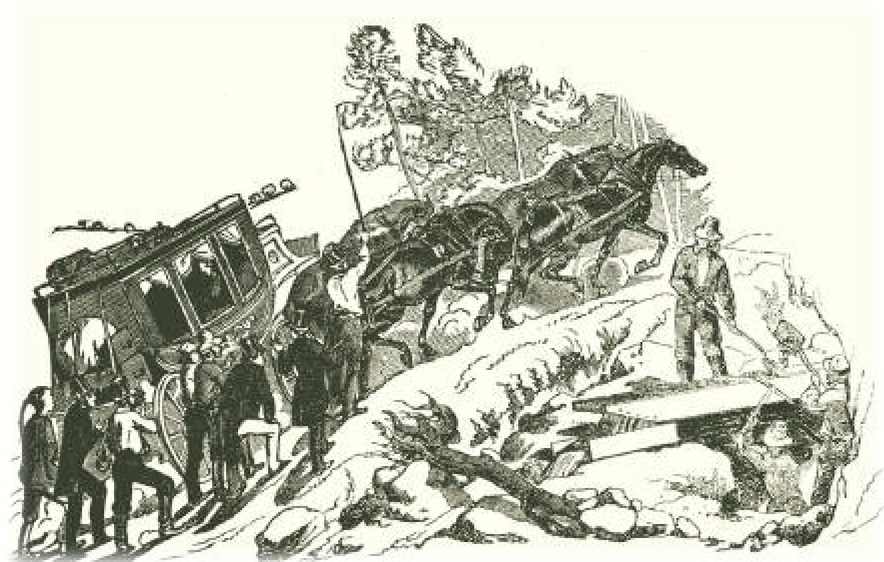
Unii lăsau tărâmul civilizaţiei în urmă înarmaţi cu tot ce era mai de soi: convoaie de care pe cinste, bine echipate, bidivii nărăvaşi, bine hrăniţi, pe care-i struneau cu mâini înmănuşate şi păreau a socoti că oricând ar avea poftă pot găsi iarbă, apă, locuri plăcute de tabără şi că drumul spre marele El Dorado avea să fie o lungă excursie de plăcere, care se va sfârşi pe o grămadă de aur, suficient de mare ca să-şi umple desagii încăpători de piele. Dar caii lucioşi, dolofani au cam slăbit, convoaiele s-au subţiat, traiul bun s-a spulberat şi cutezătorul probabil că a făcut ultimele sute de mile pe jos, cu călcâiele plesnite, cu desaga goală şi cam singur cu soarta lui. Multe din aceste vesele convoaie n-au ajuns niciodată în California şi mulţi dintre pionierii plini de speranţe, porniţi la drum au sfârşit pe drum, unii îngropaţi în pripă, alţii lăsaţi acolo unde au căzut pe nisip sau stâncă.

Vechii pionieri din aşezările miniere erau în multe privinţe nişte oameni deosebiţi. Mulţi erau oameni cumpătaţi şi harnici, netemători şi îndrăzneţi, veseli şi fericiţi când îi pălea norocul, îndurând nenorocirea bărbăteşte, cu curaj, cu fruntea sus, fără o lacrimă sau crâcnire. Norocul venea şi pleca, banii se câştigau iute şi la fel de iute se cheltuiau şi celor mai mulţi li se potrivea vorba – o inimă mare – datorită bunătăţii şi generozităţii lor. Când soarta se întorcea împotriva lor, se puneau şi mai vârtos pe muncă, gândind că data viitoare aveau să-şi umple buzunarele cu averi întregi şi atunci aveau să-şi

găsească o nevastă, să-şi împlinească visul de a-şi dura o gospodărie şi să pornească în lume purtaţi de un val de fericire şi bunăstare. Acestea erau discuţiile care se stârneau mereu în jurul focului în serile lungi. Dar cine ştie câţi din aceşti oameni de ispravă şi-au văzut împlinite aceste speranţe luminoase? Cine ştie?

ALONZO DELANO

„UN TÎRNACOP, O LOPATA SI O GROAZA DE SCHELETE”[11]

Z
ilnic soseau alte veşti despre bogatele terenuri aurifere de pe Braţul de Sud. Cum afacerile mele negustoreşti ajunseseră în impas datorită unei îndelungate boli şi a imposibilităţii de a face rost de marfă din cauza inundaţiilor, am pus la cale o expediţie de prospectare în munţi, pentru că simţeam nevoia să fac ceva când m-am mai întremat niţel, aşa că am organizat în acest scop o echipă din care făceau parte James B. Townsend, McNeil, Pomeroy şi eu.

La cincisprezece sau douăzeci de mile în amonte de

[11] «Titlul este un vers de pe un petic de hârtie prins în pieptul unei momâi de miner din faţa unei cabane părăsite şi constituie un comentariu grăitor asupra suferinţelor minerilor celui de-al doilea val de imigraţie. Acest vers a fost consemnat de Alonzo Delano în cartea sa apărută în 1854 sub titlul: „Viaţa în prerii şi printre căutătorii de aur, scene şi păţanii din timpul unei călătorii de-a latul continentului spre California, întâmplări deosebite de pe drum, greşelile şi suferinţele emigranţilor, triburile de indieni, prezentul şi viitorul vestului sălbatic” – din care s-a extras acest fragment, (n.t.).»

Dawlytown, Braţul de Sud trecea printr-un canion dificil şi pe vremea aceea nimeni nu pătrunsese încă acolo. Noi ne făcusem planul să mergem mai sus de canion, dacă se putea, cu condiţia să putem pune în mişcare forţe suficiente, deoarece indienii deveniseră cam înverşunaţi şi nu era nimerit să te aventurezi prea departe de aşezări decât în grupuri mai mari. Încheind noi pregătirile – adică după ce am copt pâine să ne ajungă mai multe zile, după ce ne-am verificat şi ne-am pus armele la punct, am pornit în expediţie la 3 ianuarie, fiecare cărându-şi proviziile, păturile, uneltele, armele şi muniţia. Datorită poverilor din spinare şi coastelor înalte, abrupte pe care trebuia să le urcăm, în prima zi am făcut abia cinci mile, iar noaptea ne-a prins, rupţi de oboseală, în cabana prietenului nostru Brown, de la Stringtown. Dimineaţa se alătură şi el echipei noastre, înţelegându-ne ca el şi soţii lui să aibă parte egală din orice descoperire pe care am fi făcut-o.

Plănuisem să găsim, de era posibil, vreun grind sau vreun banc al nimănui, să-l ocupăm noi şi să ne apucăm de lucrările de bază ale mineritului. Toată lumea socotea că, de puneai mâna pe un banc la Braţul de Sud şi făceai un stăvilar ca să abaţi apa râului din albie, te puteai aştepta la o răsplată bogată după toată truda asta. De asemenea, părerea generală era că, în zonele unde pereţii canionului erau mai înalţi şi mai prăpăstioşi, acolo erau şi aluviunile mai generoase. Iar rezultatul strădaniilor noastre avea să dovedească apoi cât de adevărate sunt aceste ipoteze.

Poteca mergea pe coastele înălţimilor ce mărgineau râul, trecea prin râpe adânci, stâncoase, adevărate prăpăstii şi adesea eram nevoiţi să ne agăţăm de colţuri de piatră ca să nu ne fugă piciorul, alteori trebuia să ne croim drum prin desişuri, alegându-ne cu mâini zgâriate şi haine sfâşiate şi, în fine, ne păştea şi primejdia de a aluneca la vale, pe malul abrupt şi a ne prăbuşi pe stâncile din albia râului. Şi ca să

avem parte de toată bucuria plimbării prin munţi, pe la amiază începu să plouă.

După două zile de chinuri am ajuns la cabana prăvăliei Arnold, Scott şi Comp., ultimul sălaş, aflat la cea mai mare înălţime, unde am fost găzduiţi noaptea aceea cu toată ospitalitatea. După ce le-am făcut cunoscute intenţiile noastre hotărâte în ale prospectării, patru dintre cei de acolo, adică doi din familia Arnold, Scott şi un tip jovial, neînfricat, cumsecade, pe care-l strigau Bunkam, ni s-au alăturat şi ei. Acum formam un detaşament de nouă oameni bine înarmaţi şi am socotit că eram destui ca să respingem orice atac al indienilor.

Ne-am pus în gând să atingem înălţimile de deasupra râului. Pentru că ne aflam la numai două mile de canion, apoi să ţinem creasta până socoteam că am ajuns chiar deasupra râului şi abia pe urmă s-o luăm în jos spre apă, fiindcă în timpul viiturilor era imposibil să treci prin canion Eram într-o regiune muntoasă foarte accidentată şi dificilă, cu pereţi de stâncă de o milă sau chiar mai înalţi care mărgineau râul.

După ce ne-am înfulecat micul dejun – carne de porc şi pâine – am început urcuşul. Cu poverile acelea în spinare era foarte greu şi nu puteam urca decât câţiva metri, după care trebuia să ne oprim să ne tragem sufletul Ne-au trebuit două ore încheiate de trudă ca să ajungem pe creastă, unde ne-am trezit pe înălţimile ce despart apele râurilor Yuba şi Feather. Locul era destul de drept, bun chiar şi pentru drum de căruţe, cum s-a şi făcut de atunci încoace, drum care duce departe în munţi, pe unde ajunge acum poşta până la prosperele aşezări miniere. Într-adevăr. În câteva luni s-au produs schimbări mari prin aceste tocuri. S-au ridicat repede sate şi sălaşuri s-au bătut drumuri, s-au înălţat hoteluri şi acolo unde atunci era mai-mai să murim de foame, acum găseşti tor confortul.

Eram cam pe la jumătatea coastei muntelui când au început ploile, care nu s-au potolit nici măcar un ceas în toată expediţia. Iar eu, deşi abia mă ridicasem de pe patul de suferinţă şi zile întregi mersesem murat până la piele şi dormisem mereu în ploaie, pe pământul ud, nu numai că m-am întremat, dar nici măcar n-am răcit – încă o dovadă a climatului sănătos de acolo.

Pâraiele deveniseră torente, adesea greu de trecut; dar, avându-l cu noi pe Bunkam, cu vioiciunea şi isteţimea lui, chiar şi în situaţia aceea eram foarte veseli, în ciuda poverilor din spate şi a vremii neînduratoare. Spre seară, gândind că ajunsesem în dreptul canionului, am început să coborâm spre râu, după ce-am trecut o creastă înaltă, acoperită de zăpezi. Coborâşul a fost la fel de greu ca şi urcuşul, fiindcă adesea ne scăpa piciorul şi alunecam, prăvălindu-ne la vale, până ce ne agăţam de câte un tufiş.

Mai alunecând, mai căzând, am ajuns în cele din urmă la malul stâncos al râului, tăiat adânc în pieptul muntelui. Era un afluent al Braţului de Sud în care se prăvălea la o jumătate de milă mai jos, după ce trecea prin cascade şi bulboane. Fiind puţin mai înaintea celorlalţi, am dat de un prag într-o despicătură de stâncă ce avea deasupra un stei ieşit destul de mult în afară ca să ne ferească pe toţi de ploaie, aşa că ne-am hotărât să ne petrecem noaptea acolo. În bătaie de joc, băieţii i-au pus locului numele de „Hotelul lui Delano”, în cinstea descoperitorului.

Am făcut un foc zdravăn în gura bârlogului, ne-am uscat veşmintele, am perpelit la foc bucăţi de carne de porc înfipte în nişte beţe şi ne-am culcat pe stâncă goală. Deşi noaptea a fost frig, eram atât de obosiţi, că am dormit ca în puf. Niciodată n-am dormit mai bine.

Dimineaţa ne-a pus dinainte două probleme. Apele erau prea mari ca să ne îngăduie a încerca prospectarea aurului de-a lungul malurilor, iar proviziile noastre erau cam pe

terminate. Aşa că, deşi nu prea ne venea la socoteală să renunţăm la prospectare, a trebuit să ne îndreptăm privirile spre casă, fiindcă din trecutele experienţe ştiam că stomacul e un lucru îndărătnic şi are şi el o limită a răbdării.

Acum ne temeam de urcuş mai mult decât ne temusem de coborâş, dar cum altceva nu ne rămânea de făcut, după ce-am săpat fără succes în câteva locuri în căutarea aurului, am pornit-o la drum. Noaptea ne-a prins pe creastă. Ploua cu găleata, dar ne-am întins păturile pe pământul ud, am lăsat un om de veghe să ne vestească de dădeau indienii peste noi şi am furat câteva momente de semn în noaptea aceea nesfârşit de lungă.

Ne-am reluat drumul dimineaţa şi am văzut pe pământul mustind de apă multe urme de indieni, care se pare că ne-au dat târcoale toată noaptea, dar, văzând ei că ne luasem măsuri de prevedere, n-au îndrăznit să ne atace. Dacă ne-ar fi atacat, toate avantajele ar fi fost de partea lor, fiindcă din cauza umezelii nu cred că în toată ceata noastră găseai o puşcă măcar care să ia foc. La amiază ne-am despărţit de fraţii Arnold şi am ţinut creasta mai departe, în mijlocul unei viscoleli cu lapoviţă şi ninsoare, până când ne-a prins o ceaţă groasă. Temându-ne să nu ne rătăcim prin defileurile munţilor, am coborât din nou spre râu şi, după patru ceasuri de mers trudnic, am ajuns la cabana prietenului nostru Brown, unde o mâncare pe cinste şi o odihnă bună ne-au redat puterile şi ne-au întărit mădularele cam zdruncinate. La dus, în cea de-a treia zi, găsisem un teren numai bun de exploatat, la un prag de nisip, la vreo cincisprezece mile de Dawlytown, iar la întoarcere am început pregătirile pentru a-l lua în stăpânire.

După legea minerilor, pe un teren aurifer trebuia să începi lucrul în termen de zece zile de la descoperirea lui, aşa că a fost desemnată o echipă din ceata noastră şi a lui Biltinghurst ca să ridice o cabană pe locul ales. Ne-am

înţeles ca ambele cete să ia parte la toate lucrările miniere şi să socotim proprietate comună şi terenul lor de la Stringtown, ca şi pe acesta pe care l-am botezat Ottawa. Echipa s-a îndreptat spre locul de lucru şi a început să doboare copacii şi să-i taie la lungimea necesară şi, în ciuda vremii umede şi reci, au trudit fără odihnă zi de zi, până ce-au durat cabana şi au văzut şi acoperişul pus. În ultima zi au lucrat fără să pună în gură măcar un dumicat, fiind porniţi să termine şi acoperişul înainte de a pleca, deşi isprăviseră toate proviziile.

Ne-am înţeles ca eu şi McNeil să ne ducem să terminăm lucrul la cabană, apoi să ne apucăm de săpat la lotul nostru, până ce se pregăteau şi ceilalţi tovarăşi şi veneau şi ei.

Aşa că am luat-o iar la deal, am găsit un loc pe coasta abruptă pe unde se putea croi potecă de catâri pentru a aduce provizii la banc, apoi ne-am pus pe treabă. Încetul cu încetul am făcut o vatră şi un horn, uşi, am încropit nişte laviţe şi, Într-o săptămână, eram stăpânii celei mai confortabile locuinţe de care avusesem parte de când traversasem râul Missouri. Între timp învăţasem să apreciem cum se cuvine un adăpost primitiv ca acela.

McNeil era un tovarăş grozav: cinstit, harnic, energic. Deşi-i cunoşteam toate calităţile astea de mai înainte, pustietatea în care ne făceam acum veacul, în creierii acelor munţi, cimentă şi mai tare prietenia care exista între noi. Trei săptămâni am trăit singuri şi am săvârşit minuni, mutând stânci din loc. Dând noroaiele la o parte, treabă la care McNeil vădea o pricepere şi o inventivitate deosebite, încât ceea ce mie, cu mintea mea mai puţin ageră mi se părea imposibil, el rezolva găsind cu uşurinţă mijloace de a duce treaba la capăt.

Dar despre toată truda noastră mai bine să nu mai vorbesc, fiindcă nu mă prea bucură să-mi amintesc de ea.

Ne-am chinuit până în primăvară când apele au crescut atât de mari, încât am fost nevoiţi să ne întrerupem lucrul şi aici şi la Stringtown Şi cum atât resursele financiare cât şi proviziile erau cam pe terminate, a trebuit ca o parte din echipa noastră să plece pentru a face rost de mijloace de trai După ce apele s-au retras destul de mult, în iunie sau iulie, ne-am adunat din nou şi ne-am apucat să ridicăm un zăgaz.

Eu am fost însărcinat cu lucrările la bancul Stringtown, iar Billinghurst la Ottawa. După ce-am încheiat partea mea de muncă, cheltuind şaisprezece mii de dolari, am ajuns a răscolim albia râului şi după toată truda şi chinul acela n-am văzut nici un şfanţ. Viiturile mari din 1850, cum nu s-au mai pomenit vreodată, n-au îngăduit să secăm albia la Ottawa şi a trebuit ori să lăsăm totul baltă şi să plecăm, ori să murim de foame. Dar în 1851, când apele au fost foarte scăzute, am avut bucuria de a afla că locul nostru a fost luat de un grup de chinezi care, timp de multe zile, au scos din albie aur în valoare de cincizeci până la o sută de dolari pe zi.

Într-adins am lăsat deoparte multe din păţaniile mele din acel an plin de evenimente Dar cred că e destul pentru a da o idee asupra dificultăţilor pe care le-au avut de întâmpinat minerii primului val de emigraţie din toamna lui ’49 De-a lungul a cincizeci de mile pe Braţul de Sud şi pe râul Feather au fost ridicate zăgazuri oriunde s-a putut. Punând şi munca şi cheltuielile la socoteală, unele zăgazuri au ajuns să coste între cincizeci de mii şi optzeci de mii de dolari şi în nici unul din cazuri nu s-a scos măcar jumătate din cât costase.

Cam la o milă mai jos de zăgazul de la Stringtown o echipă energică şi întreprinzătoare a ridicat un stăvilar splendid şi a tăiat un canal de scurgere care a costat treizeci şi două de mii de dolari, cheltuind şi cei patru mii

de dolari câştigaţi din săpăturile făcute cu o toamnă înainte, iar când au terminat, după toate astea, au scos aur în valoare de cincisprezece cenţi Oamenii erau definitiv ruinaţi, aşa că s-au împrăştiat care încotro, vârâţi până-n gât în datorii, din care o parte pentru proviziile cu care şi-au dus zilele toată iarna aceea.

Şi necazurile acestea nu s-au abătut numai asupra sărmanilor mineri. Au avut de suferit şi negustorii care le-au dat provizii pe credit, în speranţa că aveau să fie plătiţi după ce se apucau creditorii de spălat aur şi asta nu pentru că cineva ar fi pus la cale să-i jefuiască, ci fiindcă sărmanii mineri nu şi-au putut onora datoriile. Aşa încât falimentul minerilor a fost resimţit până departe.

Oriunde ne întorceam, nu dădeam decât de oameni deznădăjduiţi, amărâţi şi toate drumurile şi munţii foiau de cei care-şi pierduseră ultimul ban şi ultima speranţă şi care acum, cu buzunarele goale, băteau obosiţi cărările, căutând noi terenuri aurifere sau chiar numai de lucru, nădăjduind să câştige măcar atât cât să-şi ducă traiul, nu mai mult. Câţiva au reuşit, dar sute de oameni, după luni şi ani de trudă, au luat-o înapoi spre casă, urmăriţi de mizerie şi lipsuri, cu priviri obosite şi speranţe înşelate, jinduind zadarnic măcar o îmbrăţişare din partea celor dragi care aşteptau în van, nerăbdători, întoarcerea tatălui şi prietenului lor.

Într-una din zile, pe când eu şi McNeil ne duceam traiul singuratic în munţi, am primit vizita mai multor indieni aproape goi. I-am tratat cu blândeţe, le-am dat tutun, cârlige de pescuit, pâine şi au plecat foarte bucuroşi. Aşa că s-au întors însoţiţi şi de alţii şi am început să intrăm la idee ca nu cumva, văzând ei cât de singuri eram, să fie tentaţi să ne sfetească avutul, chiar dacă faţă de persoana noastră nu aveau să întreprindă nici un act duşmănos. Aşa că ne-am gândit să ne descotorosim de ei cât mai iute, cu primul

prilej.

Într-o zi cu ploaie şi frig, pe când stăteam în cabană dinaintea focului, pentru că nu se putea lucra, uşa s-a deschis încet şi s-au înfăţişat doi indieni mai mult goi, de pe care şiroia apa. I-am poftit în faţa focului, le-am oferit ceva de mâncare, nişte tutun şi apoi le-am dat de înţeles că eu eram un vrăjitor venit dinspre soare-răsare şi puteam stăpâni forţele naturii. Din când în când, vreo vântoasă făcea fumul să năvălească în cabană şi, ca să văd cât erau de naivi indienii, săream în picioare şi începeam să vântur fumul cu braţele, ca şi cum l-aş fi alungat, iar când răbufnirea de vânt se potolea. Fumul părea să mă asculte.

Când simţeam că se apropie altă pală de vânt, mă făceam ea o poftesc înăuntru şi continuând să mă scălâmbai tot aşa, vântul păru să mi se supună. Când se mai ostoia, mă opream şi eu şi fumul îşi urma calea lui firească. Pe feţele indienilor se citea cum le creşte uimirea. Dar deocamdată nu se dădeau duşi. Apoi am început să le cercetez capetele din punct de vedere frenologic şi-i spuneam observaţiile mele lui Mac, care-mi răspundea cu aceeaşi gravitate. Cuprinşi de tulburare, indienii întrebară în spaniolă dacă erau „bueno”. Le-am răspuns că nu aveau de ce se teme. Aşa că au rămas mai departe lipiţi de vatră.

În cele din urmă, după ce-am făcut câteva pase magnetice, în timpul cărora McNeil s-a chinuit cât a putut ca să-şi păstreze aerul grav în faţa scălâmbăielilor mele, am luat o scândură geluită şi un ciot de creion şi am început să le schiţez portretul, fără să uit ca, din când în când, să dirijez şi fumul, de se întâmpla câte o răbufnire de vânt. Când desenele au început să semene cu ei, i-a cuprins neliniştea şi aruncau tot mai des priviri furişe spre uşă, întrebând mereu dacă era „bine”. Le-am spus că deocamdată lucrurile stăteau încă bine. Deodată năvăli o pală de vânt care mână fumul în cabană cu violenţă; eu am

sărit în faţa vetrei, Mac s-a repezit la uşă, a deschis-o şi s-a uitat afară, iar arămiii noştri prieteni, văzând o portiţă de scăpare deschisă, dădură buzna afară, preferind tovărăşia furtunii neîndurătoare, decât să mai întârzie în bârlogul monstrului care dezlega ploile şi le fura chipul ca să-l ascundă în lemn. Cât am mai rămas acolo, nu ne-a mai călcat pragul nici un indian.

Când prietenii mei Billinghurst, Brown şi Periam băteau preriile, au întâlnit la fortul Laramie un bătrân, pe nume Turner, care se tot tânguia, rugându-se de un om să-l ducă pe coasta de vest, dar căruţaşul şi-a vândut hodoroaba şi caii şi l-a lăsat baltă pe sărmanul Turner, să se descurce cum o şti. Neavând nici un prieten, nici bani, nici provizii, fără să se poată mişca nici înapoi, în est, nici înainte, bietul Turner era ca un naufragiat pe o coastă pustie. Din fericire, Billinghurst, Brown şi Periam, din Chicago, au trecut pe acolo şi, făcându-li-se milă de el, l-au luat în carul lor împreună cu toată averea lui pe lumea asta – o vioară, de care se legase cu pasiunea pe care numai un amator o mai nutreşte – deşi nici ei nu aveau provizii prea din belşug.

Pe drum, pe Turner îl picni şi scorbutul, aşa că la sosire, în loc să le fie de vreun ajutor celorlalţi, le-a pus generozitatea şi bunăvoinţa la încercare, în condiţiile în care cele necesare traiului se găseau cu greu. Cu toate că din cauza suferinţei devenise nervos şi supărăcios, oamenii s-au străduit cât au putut să-l facă să se simtă bine, deşi nu exista nici o şansă să fie răsplătiţi pentru strădaniile lor.

S-a ţinut de ei şi au pornit în noiembrie împreună de la bancul Long la Stringtown şi ori de câte ori era în stare să ţină arcuşul în mână, scârţâia la vioară „Auld Lang Syne” sau „Dulce, dulce vatră”, acompaniindu-se şi cu glasul lui plin de jale, în vreme ce lacrimi îi şiroiau pe faţa brăzdată de necazuri, răscolit de amintiri. Starea lui se înrăutăţi, omul îşi dădu duhul, pe la sfârşitul lui ianuarie şi fu îngropat

pe coastă, mai sus de cabană, lăsând în urma sa ca amintire doar vioara, care spânzură multă vreme într-un cui pe peretele primitiv şi e scrisoare pe jumătate scrisă, pentru soţia sa, care n-avea s-o primească niciodată.

Multe cazuri la fel de triste mi-au ajuns la cunoştinţă. În iarna aceea, cel puţin treizeci de oameni s-au înecat în râu. Unul a pierit sub ochii mei, iar în altă zi am văzut doi înecaţi duşi la vale de ape. Cei mai mulţi au alunecat de pe buşteni în timp ce voiau să treacă râul, apa îngheţată îi amorţea îndată şi curând îşi pierdeau cunoştinţa, nu mai aveau nici o putere să se lupte cu apele şi erau târâţi spre moarte de curentul năvalnic.

În primăvara lui 1850, când apele mari ne-au oprit din lucru şi cele două echipe ale noastre s-au despărţit o vreme, am aflat că furtul de vite, de animale devenise ceva obişnuit. În timpul sezonului ploilor, minerii care aveau animale fuseseră nevoiţi să le mâne în vale, unde se găsea iarbă, fiindcă în munţi nu era nici fir. Erau lăsate de obicei acolo până primăvara, fără să le poarte nimeni de grijă. Am întâlnit mulţi care au rămas fără nici o vită. Oameni fără căpătâi puseseră mâna pe cirezi şi herghelii întregi, pe care ori le vindeau, ori le foloseau la căratul poverilor spre zonele miniere când drumurile deveneau din nou practicabile.

Într-o zi trecu prin aşezarea noastră de la Dawlytown un om cu căruţa şi Billinghurst îşi recunoscu deodată unul din boi pus la jug. Cum avea o groază de dovezi la îndemână, omul fu bucuros să cadă la învoială să plătească o sută de dolari pe vită şi s-o ia cu el. Dar pungaşul nu făcu nici douăzeci de paşi şi altă pereche de boi fu reclamată de un miner. Înainte de a părăsi aşezarea, toate vitele îşi găsiră stăpânii şi omul rămase fără nici una. Hoţul făcuse mare greşeală că-şi minase carul drept în gura lupului – tocmai în aşezarea unde erau şi stăpânii vitelor.

Furturile astea „cu ridicata” stârniră multă uimire printre noi, fiindcă cinstea californienilor era proverbială. Dar se pare că spiritul vechilor obiceiuri era în schimbare, fiindcă la scurt timp au început să ne ajungă la cunoştinţă poveşti despre jafuri cum nu s-au mai pomenit prin acele locuri.

Dacă lucrurile ajunseseră aici, m-am gândit că era mai sănătos să-mi aflu şi eu animalele. Luându-mi păturile şi proviziile în spinare, m-am pornit la vale. După douăzeci şi cinci de mile am ajuns la păşune şi am avut noroc să-mi găsesc trei din cele patru vite. Neputând să mă ocup şi de minerit şi de vite, le-am dus la Marysville şi le-am vândut. Dar aici am dat numai peste surprize.

Când trecusem Yuba, în septembrie, aici nu erau decât două case din lut, cunoscute sub numele de Ferma lui Nye, dar la începutul iernii începu să se încropească o aşezare care acum ajunsese la peste o mie de suflete. Avea multe hoteluri, prăvălii, brutării şi case de jocuri de noroc – care au devenit curând un semn al oricărui sălaş din California.

În fiecare zi soseau şi plecau vapoare, ceea ce era curios, fiindcă în toamnă părea îndoielnic că pe râul Feather puteau urca vase mai mari, ci doar nişte baleniere. La vreo milă de Marysville, tot pe râu, s-a ivit Yuba City, cu o populaţie de cinci sute de locuitori, două mile mai jos s-au pus bazele aşezării Eliza, iar locuinţele au început să se înmulţească precum ciupercile. Ultimele două aşezări au

fost curând înghiţite de dezvoltarea rapidă a localităţii Marysville, care a ajuns un oraş frumos, în vreme ce alte închegări de case au dispărut sau au rămas pustii.

S-a întins ca o epidemie mania speculaţiilor cu terenuri pentru noi localităţi şi unde te întorceai, vedeai „Loc de vânzare”, „Loc pentru un nou oraş”, care pe hârtie arătau atât de grozav, de parcă ar fi fost gata populate. Au început ciorovăieli pentru dreptul de proprietate asupra terenurilor şi de multe ori certurile au degenerat în bătăi şi vărsări de sânge.

Înainte de a mă întoarce la minele mele, am vizitat Sacramento şi m-au uimit schimbările petrecute în numai câteva luni nu numai în oraş, ci şi în împrejurimi. De-a lungul drumurilor au fost ridicate hoteluri şi locuinţe şi pe unde trecusem în toamnă fără să văd picior de om, se înălţau acum o mulţime de case. La ferma lui Nichols, aproape de gura Râului Ursului, unde fusese doar o casă de lut, acum era un oraş întreg şi la malul râului se afla ancorat un bric ce înconjurase continentul pe la Capul Horn.

Sacramento devenise un oraş întemeiat. În locul corturilor şi adăposturilor şubrede pe care le văzusem aici în noiembrie, acum erau case solide din bârne şi cu toate că nu demult fusese potopit de apele unei inundaţii cum nu se mai pomenise, când multe locuinţe fuseseră distruse şi mulţi oameni îşi pierduseră tot avutul, acum domnea aici atmosfera unei aşezări pline de viaţă. Se făceau afaceri bune cu provizii pentru mineri, râul foia de vase, iar străzile de căruţe şi oameni.

Îmi pare rău, dar trebuie să spun că jocurile de noroc constituiau o parte importantă în afacerile oraşului. Au fost construite localuri mari, luminate splendid, înfrumuseţate cu multe picturi; s-au făcut baruri minunate, unde se lăfăiau lichioruri şi alte băuturi pentru a ispiti instinctele. Iar în mijlocul şi pe marginile încăperii erau puse mese pe care

zăceau grămezi ademenitoare de bani să stârnească lăcomia celor nepricepuţi. Şi ca o încununare, din nişte galerii aflate mai sus şi minunat lucrate, orchestre „împrăştiau sunete armonioase” ca să atragă mulţimea.

În aceste locuri de petrecere era forfotă mare de lume, ziua şi noaptea, bărbaţi de toate vârstele şi condiţiile, nerăbdători să ispitească pe nestatornica zeiţă a norocului. Se miza fără multă vorbă pe sume mari de bani, care treceau adesea dintr-o mână în alta şi câştigul adunat cu greu de nesocotitul miner, după luni de zile de trudă neobosită şi mari greutăţi, zbura din punga lui burduşită ca să umfle şi mai vârtos banca jucătorului profesionist ce era etalată la vedere.

Mi s-a spus că numai cu o zi sau două înainte de venirea mea sosise de la mine în oraş un tânăr ce se pornise spre casă cu nouăsprezece mii de dolari la el. Când ajunse în târg, îşi lăsă şaisprezece mii la un prieten şi cu restul intră într-unul din aceste iaduri magnifice şi începu să joace monte. Curând pierdu toţi banii pe care-i avea la el şi, cuprins de turbare, scoase toţi cei şaisprezece mii de dolari de la amicul său, în ciuda tuturor sfaturilor acestuia, hotărât să-şi încerce norocul. Se aşeză din nou la masă, continuă să joace până la ultima para, apoi, în loc să se întoarcă printre prieteni ca un om făcut, fu nevoit să revină la munca şi lipsurile vieţii de miner.

Un altul, care avea o mie cinci sute de dolari, se apucă

de joc, jurând să spargă banca, dar, cum e uşor de ghicit, jucătorul de meserie îi luă în scurt timp toţi banii. Cu toată stăpânirea de sine, ghinionistul îi spuse:

— Mi-ai luat toţi banii. Dă-mi şi mie câţiva să am cu ce mă întoarce la mine.

Fără o vorbă, profesionistul scoase şaisprezece dolari şi-i dădu, iar victima se întoarse înapoi în munţi. Uneori vedeai aruncându-se la joc puştani de doisprezece-şaisprezece ani.

Dar, după destrăbălarea ce se petrecea sub ochii lor. Nici nu era de aşteptat altceva.

În iarna lui 1849-50 a avut loc una dintre cele mai mari inundaţii pomenite în valea râului Sacramento. M-am suit în vârful unui deal de pe malul stâng la râului Feather, nu departe de muntele Table, de unde cuprindeam cu vederea o bună parte a văii şi am socotit eu că a treia parte a ţinutului era sub ape. Sute de vite, cai şi catâri fuseseră înecaţi, luaţi de iuţeala curentului când încercaseră să ajungă la un loc mai înalt. Sacramento City, fiind aşezat pe loc drept, a fost aproape în întregime sub apă. Un mic vas cu aburi a mers cu adevărat pe străzile sale şi şi-a descărcat marfa pe treptele uneia din principalele prăvălii.

Hoiturile animalelor înecate şi lăsate acolo după retragerea apelor au împuţit tot oraşul şi cetăţenii au fost nevoiţi să muncească vreo câteva zile ca să scape de mortăciuni. Toate legăturile cu aşezările miniere fuseseră întrerupte.

Pe la 29 martie eram din nou în Dawlytown, dar cum apele erau încă prea mari pentru a relua lucrările miniere, m-am hotărât să mă duc la Marysville şi să mă apuc de vreo treabă ca să-mi câştig măcar cele necesare traiului. Din toţi banii mei nu mai aveam decât treizeci şi doi de dolari – atât cât să-mi ajungă o săptămână, la preţurile de atunci. Vine o vreme când omul trebuie să-şi mobilizeze toate resursele minţii ca să se descurce şi acesta era şi

cazul meu. Eram la pământ, cum se spunea şi trebuia să fac ceva să scap din încurcătură.

Fiindcă aveam ceva talent la desen, mi-am luat nişte creioane şi hârtie şi, în câteva zile, m-am trezit pictor şi miniaturist, iar afacerile au prosperat. Trei săptămâni m-am chinuit cu creionul, aşternând pe hârtie trăsăturile bărboşilor mineri, la preţul de o uncie capul şi am ajuns fericitul posesor a patru sute de dolari. Dar, din dorinţa de a face bani şi mai repede, m-am apucat de speculaţii şi am cumpărat terenuri pentru construcţii de oraşe – care arătau tare bine pe hârtie – şi în afacerea asta am pierdut jumătate din ce câştigasem.

Cam pe atunci a avut loc unul din cele mai interesante evenimente din viaţa mea în California. Speculaţia cu terenuri bântuia cu furie şi un prieten îmi propuse să ne asiguram drepturile de proprietate asupra unui lot, la douăzeci de mile de Marysville, în sus pe râul Feather. Să facem planul unei aşezări şi să ne îmbogăţim vânzând locuri de construcţie.

Zis şi făcut. Ne-am asigurat drepturile, am întocmit planurile şi după câteva zile eram instalat patron al unui nou sat. Aveam la îndemână o cantitate respectabilă de mărfuri, destul de ieftine, ca să ademenim cumpărătorii spre acele meleaguri într-adevăr frumoase, dar cam izolate.

Prietenul meu, din pricina unor împrejurări potrivnice, a fost nevoit să renunţe la afacere, aşa că am rămas singurul stăpân al aşezării mele de pe hârtie, pereche cu cea a vecinului meu, căpitanul Yates. Acesta se afla în California de nouă ani. Deşi s-ar putea crede că interesele noastre erau opuse, trăiam în cea mai deplină armonie. Locuia la vreo jumătate de milă mai sus de mine şi lângă el era un sat mare de indieni, asupra cărora ajunsese să aibă multă influenţă şi care-i erau foarte devotaţi. Pe terenul meu, la zece prăjini de casă. Se afla un alt sat de indieni din neamul

Oleepo şi am avut norocul şi eu să dobândesc o influenţă asemănătoare, prin bunăvoinţa lor, care n-a suferit nici o schimbare timp de trei luni cât am vieţuit alături de ei.

Dar e adevărat că m-am folosit de fiecare prilej ca să mă apropii de ei, pentru că, izolat cum eram, mă aflam cu totul la cheremul lor, dacă ar fi avut chef să devină ostili. Curând după venirea mea acolo, o întâmplare i-a convins că aveam simţul dreptăţii şi respectam legea dreptului de proprietate. Când făceam măsurătorile pentru oraşul meu, am avut nevoie de nişte ţăruşi ca să marchez limitele loturilor, dar lemn se găsea cam greu. Tot căutând şi pe malul râului, într-o adâncitură de pământ am dat peste câţiva buşteni de cedru şi am crezut că-i adusese apa acolo.

Unul din oamenii care mă ajutau şi-a luat toporul şi s-a urcat pe un buştean ca să-l crape şi să facem ţăruşi. Dar n-a apucat să dea cu toporul de vreo zece ori, că, din direcţia satului, am auzit strigăte şi vreo douăzeci de indieni veniră spre noi valvârtej, spunând în spaniolă „Canoa, canoa” şi în timp ce turuiau de nu-i mai înţelegeam deloc, gesticulau foarte tulburaţi. Pricepând că ceva nu era în regulă, i-am spus omului meu să oprească lucrul, iar indienii au venit să cerceteze cu atenţie urmele toporului. Din fericire omul meu nu apucase decât să cioplească un capăt de buştean, fără să-i dăuneze prea tare.

Indienii ne-au dat a înţelege că aduseseră buştenii ca să-şi facă nişte canoe şi erau foarte preţioşi pentru ei deoarece prin apropiere nu se găsea alt lemn, ci numai stejar.

I-am încredinţat, cum m-am priceput mai bine, că era greşeala noastră şi că nu aveam să le mai facem necazuri. Cum lemn se găsea foarte greu, omul meu se urcă pe buştean cu toporul în mână, declarând sus şi tare, printre înjurături, că o să crape toţi buştenii şi că nu are nici un rost să te arăţi cumsecade cu indienii. Aceştia au părut a

pricepe intenţiile lui şi din nou au venit la mine să se roage. L-am convins pe omul meu să renunţe şi să coboare fără să mai dea nici o lovitură de topor. Apoi am luat o bucată de hârtie, am desenat o canoe, doi indieni şi un alb şi am înmânat desenul celui care părea a fi căpetenia lor. Au interpretat gestul meu ca o convenţie prin care mă angajam să le respect avutul şi îndată se stabili pacea şi armonia între noi.

Toată lumea socoteşte că indienii din California sunt necinstiţi şi răzbunători. S-ar putea să fie aşa dacă-l judecăm după obiceiurile şi legile noastre, dar nu trebuie uitat că ei se conduc după propriile lor principii de dreptate şi proprietate şi legile pe care le socotesc ei a fi drepte le încalcă mult mai rar decât fac albii cu ale lor. Sunt convins că în nouă cazuri din zece necazurile dintre albi şi indieni pornesc din vina celor dintâi.

Greşeala pe care o comit albii adesea este ilustrată de ceea ce s-a petrecut în primăvara lui 1850 pe Braţul Mijlociu al râului Feather. Ajunsese un obicei ca orice furt de vite să fie pus pe seama indienilor. Un grup de mineri a rămas fără câţiva boi şi îndată au început să strige că i-au luat indienii şi s-au pornit cincisprezece bărbaţi, înarmaţi până-n dinţi, jurând răzbunare. Îndreptându-se spre un sat indian, situat mai sus în munţi, la vreo douăsprezece mile, au găsit pe drum câteva oase şi le-au socotit drept dovezi temeinice care arătau vinovăţia locuitorilor. Au înconjurat colibele. Când s-au arătat, indienii, văzând atitudinea duşmănoasă a minerilor, au încercat să fugă, împinşi de instinctul de conservare, fără să ştie despre ce era vorba.

S-a slobozit o salvă de focuri şi cincisprezece indieni s-au prăbuşit morţi. După ce-au dărâmat colibele, vitejii albi au pornit înapoi, plini de gloria de a fi împlinit cu succes acest act de răzbunare asupra hoţilor. Când aproape să ajungă acasă, simţul lor de dreptate a fost puţin cam zguduit,

văzându-şi toţi boii, despre care crezuseră că au fost furaţi, păscând liniştiţi într-o viroagă mai izolată unde se rătăciseră în căutare de iarbă.

Dacă indienii, într-o situaţie similară, ar fi ucis cincisprezece albi, ar fi izbucnit un război de exterminare.

Căpitanul Yates mi-a povestit o întâmplare care ilustrează, de asemenea, cât de lipsiţi de minte sunt uneori americanii. Un indian veni într-o tabără de mineri şi ceru ceva de mâncare. Minerii i-au spus să taie nişte lemne şi aveau să-i dea pâine în schimb. Aşa că omul a luat un topor şi s-a apucat de lucru la marginea unui pârâu. Coada toporului fiind cam slăbită, lama zbură şi nimeri într-o bulboană, de unde, din cauza apelor mari, n-a putut fi scoasă atunci. Temându-se ca minerii să nu-l învinuiască de furt, indianul a rupt-o la fugă.

Minerii au descoperit lipsa toporului şi au jurat răzbunare, s-au înarmat şi au pornit spre sălaşul indienilor. Pe drum s-au întâlnit cu Yates şi acesta numai cu multă greutate i-a convins să renunţe, asigurându-i că, dacă indianul furase toporul, el avea să-l găsească. A trimis după căpetenie şi cazul a fost limpezit. Când s-au retras apele, Yates s-a dus cu indianul la bulboană, l-a pus să se scufunde şi lama toporului a ieşit la lumină.

La prima aşezare de la Grass Valley, în ţinutul Nevadei, la un moment dat era gata-gata să izbucnească un război, din pricină că indienii au ucis un alb nevinovat. Doi fraţi, pe nume Holt şi-au făcut un gater la patru-cinci mile de locul unde se află acum aşezarea. Purtarea lor plină de bunătate şi dreptate câştigase prietenia indienilor, alături de care convieţuiau în bună înţelegere. Nu mult mai departe locuia un miner zănatic şi decăzut, care, într-o zi, prinse o femeie indiană şi a ţinu sechestrată două zile în cabana lui ca să-şi satisfacă poftele.

Treaba asta i-a stârnit pe indieni atât de rău, că au jurat

să se răzbune. Dar neputând să-l afle pe făptaş, conform ideii lor de dreptate s-au hotărât să se răzbune pe oricine din tribul albilor pe care aveau să pună mâna. Într-o dimineaţă, pe când cel mai în vârstă dintre fraţii Holt lucra la gater, iar celălalt era ceva mai departe, s-au apropiat de gater mai mulţi indieni, făcând semne prieteneşti. Deodată s-au repezit la sărmanul Holt, care s-a prăbuşit mort sub lovituri. Înainte de a cădea a mai apucat să-i strige fratelui său să fugă. Văzând asta, celălalt o luă la goană, alegându-se cu două săgeţi în spate, dar reuşind să scape şi să ajungă la cabana judecătorului Walsh, de la Grass Valley şi să dea alarma.

Walsh mai avea un om cu el şi, în cursul nopţii, au mai venit încă trei mineri care fuseseră în prospectare. Oamenii s-au pregătit cum ştiau ei mai bine, hotărâţi să-şi vândă pielea cât mai scump. Au stat toată noaptea de veghe, aşteptându-se la un atac în orice clipă. Dar setea de răzbunare a indienilor fusese satisfăcută, aşa că nu s-au mai arătat. Minerii din preajmă au fost avertizaţi şi s-au pregătit de apărare. A avut loc un sfat cu indienii şi diferendul s-a aplanat. În felul acesta, ticăloşia unuia singur era să provoace moartea mai multora. Dar să vedem şi reversul. Dacă silnicia ar fi fost făptuită de un indian asupra unei albe, mai mult ca sigur că cei de-un neam cu ea s-ar fi răzbunat asupra întregului trib, pe unii omorându-i, pe ceilalţi alungându-i.

În California întâlnim câteodată, bătând marginile lumii civilizate, nişte fiinţe cu două picioare care nu seamănă mei cu băştinaşii, dar nici cu cei de pe treptele mai înalte de educaţie, adică nişte fiinţe trecute de stadiul omului sălbatic, dar care ar mai avea nevoie de multă şlefuială. În timp ce stăteam la Yateston, am cunoscut pe reprezentantul genului homo, care era cam ciudat, dar avea toate trăsăturile speciei din care făcea parte.

Peter Vânătorul era metis, tatăl său fiind un trapper francez, iar mama o indiană din neamul Sioux. Când l-am cunoscut eu, avea vreo cincizeci şi opt de ani. Era sfrijit, slab, înalt, cu ochi neastâmpăraţi, obraji scofâlciţi, ceea ce trăda o viaţă plină de greutăţi şi lipsuri, iar firea lui neliniştită îl arăta a fi unul dintre cei care vagabondează mereu, deseori departe de graniţele civilizaţiei. Îşi agonisea cele necesare traiului din vânat, fiindcă Peter era un ochitor neîntrecut. Şi cu toate că reuşea uneori să aibă cai, catâri, blănuri, piei – lucruri de valoare pentru cei din tagma lui – n-avea destulă pricepere când intra în competiţie cu negustori şmecheri şi rămânea fără nimic, la fel de repede cum îşi dobândise avutul, ajungând din nou sărac.

Deşi nu era şlefuit, iar viaţa singuratică şi rătăcitoare, care-l obliga să bată pustietăţile de la Munţii Stâncoşi la Pacific, prinsese câte ceva din însuşirile lumii civilizate şi se chinuia destul de mult să bage în mintea copiilor săi unele din aceste idei destul de rudimentare. Pe scurt, era un ciudat amestec de civilizaţie şi primitivism, un om cu multă putere de pătrundere şi cu mult bun simţ. Vorbea engleza şi franceza curent, ca şi vreo câteva limbi de-ale indienilor din ţinuturile sălbatice ale Americii.

În tinereţea lui, pe când se afla la Montreal, fusese ademenit în oastea britanică. Fusese obligat să-şi părăsească locurile natale de pe râul Platte, să slujească şapte ani ca soldat în armata engleză şi să ia parte la bătălia de la Waterloo când a fost răsturnat Bonaparte. Păstra amintiri vii şi precise asupra acelui eveniment şi ochii începeau să-i scapere *de* însufleţire ori de câte ori povestea mişcările din timpul luptei şi în vinele lui părea să se trezească din nou sângele tinereţii.

După restauraţia Bourbonilor şi încheierea păcii, Peter şi mulţi alţii au fost trimişi la gurile râului Columbia, în Oregon şi lăsaţi la vatră. Acolo Peter s-a căsătorit cu o indiană ce

fusese convertită la catolicism şi a avut patru copii – trei fete şi un băiat – însă, la scurt timp după ultima naştere, i-a murit soţia. Deşi totdeauna dusese o viaţă rătăcitoare, prinzând pentru scurt timp rădăcini în câte un loc, copiii lui au fost crescuţi în credinţa catolică. Şi după ce i-a deprins să folosească lasoul, puşca şi cuţitul de vânătoare, în mânuirea cărora erau experţi şi-a învăţat copiii să se închine dimineaţa şi seara în faţa celui atotputernic.

Două dintre fetele lui erau acum mari, tinere femei, cea mai mică avea vreo opt ani. Băiatul murise. Fetele lui erau nişte amazoane straşnice, cum n-am mai pomenit şi puteau arunca fără greş lasoul din goana mare, iar la ochitul cu puşca erau neîntrecute, după cum se va vedea. Peter îşi iubise cu pasiune soţia şi vorbea adesea de ea cu multă căldură. Moartea fiului său, care fusese mândria şi speranţa lui cea mare, îi zdrobise inima:

— Femeia mea era o bună creştină şi avea mare grijă de copii. Mă iubea cu credinţă şi eu o iubeam. Dar îmbătrânea şi ştiam că într-o zi avea să se piardă. Dar băiatul era fraged şi plin de viaţă, cum rara se vede la vârsta lui. Am fete isteţe, trag bine cu puşca, dar n-au să-l ajungă pe băiat niciodată. Nu-şi greşea niciodată ţinta. Eram mândru de el… prea mândru… Gândeam că avea să trăiască… să ajungă bărbat… dar…

Buzele îi tremurau, ochii i se umpleau de lacrimi şi nu mai putea vorbi. Puţina bunăvoinţă pe care i-am arătat-o i-a câştigat încrederea şi venea adesea la mine să-şi descarce preaplinul inimii. Acum nu mai trăia decât pentru familia lui. Singura lui preocupare, singura lui ambiţie era să le ştie în siguranţă. Când venise în vale, avea douăzeci şi şapte de cai, dar în afară de trei, toţi ceilalţi îi fuseseră furaţi şi toate încercările de a-i găsi s-au dovedit zadarnice.

— Indienii ţi i-au furat, Peter? l-am întrebat eu.

— Nu – răspunse el, cu oarecare înverşunare – ci

blestemaţii de albi. Mai fură şi indienii câteodată, dar nu de la mine, că mă cunosc şi ştiu că nu mă tem de ei. Mă descurc eu printre ei, fiindcă le ştiu felul. Dar albii sunt nişte pungaşi şi ştiu să învârtă legea în atâtea chipuri, că-s în stare să-ţi ia scalpul, cu legea-n mână şi n-ai ce le face. Dar mie mi-ajunge legea asta – adăugă el, lovind cu palma patul puştii – şi dacă mi-i scoate nevoia înainte pe hoţi, pe undeva prin pustietăţi, am să le trimit eu o vorbă la care n-au să-mi poată răspunde. Mai mult mă încred într-un indian decât într-un alb.

Într-una din zile, Peter veni la mine cam tulburat şi-mi spuse că o şleahtă de franţuzi pungaşi, care se aşezaseră la câteva mile mai sus de noi, îl ameninţaseră că aveau să-i ia fetele; de fapt, încercaseră s-o insulte pe una din ele de faţă cu el, dar nu le-a mers.

— Nu-mi pasă de soarta mea – îmi spuse el. Dacă mă omoară, nu contenea, dar cine are să-mi mai apere apoi copiii?

— Ia-ţi cortul şi mută-l lângă al meu, Peter – i-am spus eu – şi dacă au chef să atace, fetele să fugă la mine şi cred că tu, eu, Gray şi cu ajutorul indienilor o să le facem o primire de n-or să ştie încotro s-o ia mai repede. Trebuie să treacă peste cadavrele noastre mai întâi şi, la nevoie, fetele ştiu şi ele să tragă.

Mi-a apucat mâna fără să spună o vorbă şi n-a trecut mult şi şi-a ridicat tabăra lângă mine. De obicei ne petreceam serile în preajma focului său, ascultându-l cum povestea multe din păţaniile lui.

Rătăcise prin munţii Californiei şi Oregonului vreo douăzeci şi cinci de ani şi numai printre indieni duşmănoşi care sălăşluiesc pe acolo, iar explorările ulterioare au vădit că descrierile sale erau exacte. Ajunsese la apa cea mare de a gurile râului Klamath şi ne-a înfăţişat cât se poate de precis munţii foarte abrupţi de pe cursul râurilor Trinity şi

Scott. La masă aveam carne de urs, antilopă, vina tot timpul cât am stat împreună.

Peter fusese grav rănit cu puţin timp înainte de a ne cunoaşte şi avea capul încă bandajat, rănile nefiind pe deplin vindecare. Era încă slăbit. Se alesese cu ele în urma unei aventuri impresionante. La vreo douăsprezece mile mai la vest de noi se ridica un munte singuratic de vreo mie cinci sute-două mii de picioare înălţime şi crestele lui ascuţite, zimţate păreau să sărute norii. Se ridica aproape în mijlocul câmpiei. La egală depărtare de coastă şi de munţii Sierra Nevada şi putea fi văzut din oricare parte de la mare distantă, pierdut în măreţia sa posomorită, un reper pentru oricare călător obosit şi rătăcit pe drumuri.

Într-o dimineaţă, în primăvara lui 1850, Peter puse şaua pe cai şi, însoţit ca de obicei de fete, toţi înarmaţi până-n dinţi, a pornit la vânătoare spre munte. Totul a mers sfoară până au ajuns la muntele singuratic. S-au căţărat pe coaste şi, în faţa unui perete aproape drept, au descălecat, iar Peter a început să urce singur prin desiş spre un prag de piatră, cu gând ca de-acolo să vadă încotro se zărea vreun vânat. A ajuns cu multă greutate la piciorul pragului şi, sprijinindu-şi puşca pe stâncă, se săltă pe prag când, spre groaza lui, se trezi nas în nas cu un urs grizzly uriaş. Bestia se aruncă pe dată asupra lui şi vânătorul îşi smulse instinctiv cuţitul. Ursul se năpusti, îl apucă de un braţ, dar Peter, ca fulgerul, îşi înfipse cuţitul în coasta fiarei, care, turbată acum, îl prinse în braţe şi cu labele îi jupui pielea de pe ţeastă, apoi îşi înfipse colţii în el. Tot luptându-se, s-au prăvălit amândoi de pe prag şi s-au rostogolit la vale. În timpul acesta, folosindu-şi cu disperare cuţitul cât putuse mai bine, Peter îi făcuse fiarei mai multe răni.

Fetele erau martore la această luptă pe viaţă şi pe moarte, iar cea mai mare rămăsese împietrită de groază. Mijlocia, împinsă de instinct, se repezi la tatăl ei şi când

adversarii se desprinseră unul de celălalt o clipă, fata îşi ridică puşca şi, fără şovăire, o descărcă asupra fiarei. Glonţul izbi ursul în ţeastă şi dihania căzu năucită la pământ, dacă nu chiar moartă, într-o clipită, fata se repezi şi înşfăcă arma surorii ei, puse ţeava în tâmpla fiarei şi ce brumă de viaţă mai rămăsese în trupul acesteia se stinse. Apoi şi-au adus tatăl, rănit şi plin de sânge, la tabără şi au trecut multe săptămâni până să se înzdrăvenească.

— Este o fată straşnică – îmi spuse Peter. Când mă gândesc la franţuzi, nu mi-e teamă dinspre partea ei, fiindcă ea se poate apăra şi singură, dar sora ei e mai bleguţă, iar cea mică…

E destul să spunem că franţuzii nu s-au arătat pe acolo.

Ca toţi cei de-o seamă cu el, Peter uneori se cam cinstea fără măsură şi când se ameţea, devenea certăreţ şi nestăpânit.

— Ştiu că e păcat, că ajung neom când beau, dar nu pot rezista totdeauna ispitei. Uneori când simt că se apropie hachiţele, o iau încotro văd cu ochii, prin pustietăţi, unde n-am cum găsi băutură şi asta de dragul familiei.

Într-o dimineaţă m-am sculat şi când mi-am aruncat ochii spre cortul lui Peter, nu l-am mai zărit la locul lui, iar omul dispăruse fără urmă. Plecase devreme şi n-am mai auzit de el niciodată.

Din tagma celor necugetaţi, zănatici care-şi fac veacul printre triburile sălbatice de la vest de Missouri, era şi Jim Beckwith, un mulatru care ajunsese în California cam tot în vremea aceea. Trăise mulţi ani printre indienii din Munţii Stâncoşi şi dusese o viaţă plină de aventuri, sălbatică, încât biografia lui era un şir continuu de fapte nebuneşti, pline de primejdii din care scăpase ca prin urechile acului. Ajunsese căpetenia indienilor din neamul Corbilor, dar trăise şi printre Picioare Negre şi avea chiar şi o nevastă din acest neam, aşa că era în relaţii prieteneşti şi cu aceştia.

Odată, fiind la vânătoare, se întâlni cu o ceată de Picioare Negre porniţi într-o expediţie războinică împotriva altui trib şi, la invitaţia lor, li se alătură şi el. S-au încărcat de glorie, au luat multe scalpuri, dar printre ele era şi cel al unui negustor francez, pe care-l omorâseră indienii în timpul atacului.

La întoarcere, Picioare Negre au făcut o mare petrecere pentru a-şi sărbători victoria. Dar Jim nu luă parte la ea, ci se retrase gânditor în faţa vetrei din cortul lui, fără să dea nici o atenţie strigătelor de veselie de afară. În colibă mai erau trei negustori francezi, pe care curiozitatea îi împinse spre uşă ca să urmărească dansurile şi scălămbăielile indienilor. Jim rămăsese cu fruntea rezemată în palme, fără să scoată o vorbă, adâncit în gândurile lui, dar, la un moment dat, îi zări pe francezi zgâindu-se la mulţime şi-i întrebă posomorit:

— De ce staţi acolo şi vă tot zgâiţi?

— Fiindcă ne place să-i vedem dansând – i-au răspuns ei.

— Ştiţi oare că acolo atârnă şi scalpul unui alb? Vă puteţi uita cum se bucură de moartea unui alb? Eu niciodată. Şi nici nu-mi voi îngădui vreodată – adăugă el, cu hotărâre. Dacă vă cunoaşteţi interesul, atunci n-o să vă mai uitaţi, ci o să veniţi înăuntru.

Îl ştiau prea bine ca să nu-i supere mustrarea lui, aşa că au închis uşa, dar totodată l-au întrebat:

— Dacă ţi-e atât de silă de asta, de ce i-ai îngăduit femeii tale să se ducă la ei?

— E acolo? întrebă Jim.

— Da şi încă dansează mai dihai decât toate.

Fără să scoată o vorbă, Jim se îndreptă spre mulţimea sălbaticilor, îşi apucă femeia de părul lung ce-i flutura pe spate şi o târî până-n cort.

— Ţi-am spus să nu te duci să ţopăi. Acolo e şi scalpul unui alb. Nici eu, nici ai mei nu trebuie să se bucure de

asta. Acum du-te şi adu-mi apă.

Răspunsul îndârjit al nevestei lui vădi temperamentul femeii trăite în libertate:

— Dacă ai slugă, trimite-o după apă. Eu nu-s sluga ta.

Fără să spună o vorbă, Jim apucă o secure şi-i crăpă capul, iar femeia căzu neînsufleţită la picioarele lui. Câteva indience care veniseră după ei o luară la fugă răcnind, împărtăşind şi celorlalţi indieni, deja stârniţi de petrecere, fapta îngrozitoare. În vremea asta, Jim îşi luă cu sânge rece arma, pistoalele, cuţitul şi tomahawkul şi, întorcându-se spre ceilalţi albi, care stăteau uluiţi, le spuse liniştit:

— Acum ori vă bateţi, ori muriţi, o să vedeţi îndată.

Câteva minute se lăsă o tăcere ameninţătoare care contrasta ciudat cu hărmălaia ce domnise afară mai înainte.

— Io, ia, ia! răcni Jim. V-am făcut-o!

Îndată izbucni un lung strigăt sălbatic de luptă, însoţit de nişte chiote care ar fi făcute să tremure şi inima celui mai neînfricat. Francezilor încolţiţi le-a trecut prin minte că erau înconjuraţi de sute de indieni furioşi şi că n-aveau nici o scăpare. Moartea părea de neînlăturat. Chiotele se auziră din nou.

— Eu v-am spus – adăugă Jim, fără să dea nici un semn de teamă. Acum vă bateţi pentru pielea voastră.

— De ce-ai ucis-o? îl întrebară albii, dârdâind din toate mădularele.

— I-am spus doar că eu nu m-am veselit în faţa scalpului unui alb şi că nici ea nu se cuvenea să facă altfel. N-am făcut-o şi n-am s-o fac niciodată. Şi nici femeia mea. I-am interzis şi nu m-a ascultat.

În orice clipă se aşteptau la un atac şi albii se socoteau pierduţi din cauza neîndurării lui Jim. Uşa colibei se dădu încet în lături şi, în locul gloatei de indieni furioşi, apăru un bătrân, tatăl femeii ucise. Cu pas rar şi plin de demnitate,

bătrânul se îndreptă spre foc şi se aşeză. După o pauză se întoarse spre Jim şi-i spuse:

— Fiul meu… de ce-ai făcut asta? De ce mi-ai ucis fiica?

— Şi-a încălcat datoria. Nu mi-a ascultat porunca – îi răspunse Jim, fără urmă de frică. Era dreptul meu.

Urmă alt moment de tăcere, curmat din nou de bătrân.

— Fiule, bine ai făcut. Trebuia să te asculte. Dar n-a avut urechi să audă. Bine ai făcut. Eu mai am o fată. S-o iei de nevastă. Asta are urechi şi aude.

Fapta fusese sălbatică, dar Jim ascultase de legea indiană Bătrânul se sculă, ieşi afară şi le lămuri celorlalţi cum se întâmplaseră lucrurile, iar aceştia, deşi nemulţumiţi, se potoliră. În aceeaşi noapte, Jim o luă de nevastă pe cealaltă fată a bătrânului şi, deocamdată, conflictul fu aplanat. Dar ştia el cât se poate de bine că răzbunarea lor avea să-l ajungă la prima ocazie nimerită, deşi atâta vreme cât rămânea sub oblăduirea socrului său era în siguranţă. Când le-a spus că vrea să plece, bătrânul a obţinut din partea celorlalţi indieni încuviinţarea să i se dea răgaz un ceas din momentul în care pornea de la un anumit punct, iar dacă-l prindeau după aceea, aveau să-l ucidă. După ce a ajuns la punctul de plecare, Jim a pornit agale până a ieşit din raza vederii lor, apoi a luat-o la goană cât l-au ţinut picioarele, fiindcă ştia că numai fuga putea să-l scape. Cu multă greutate a reuşit să se salveze şi până la urmă a ajuns printre Corbi, la casa lui, la adăpost.

Speculaţiile cu terenuri pentru ridicarea unor noi aşezări s-au stins la fel de repede cum s-au aprins. De la un capăt la celălalt al văii Sacramento au fost trasate pe hârtie nenumărate localităţi pentru care ar fi fost nevoie de toată suflarea Californiei ca să fie populate şi curând a ieşit la iveală că toată tărăşenia era doar o şmecherie, deşi, fără îndoială că unii erau de bună credinţă în naivitatea lor, nădăjduind că terenul lor era cum nu se poate mai bine

situat şi că aveau să cunoască transformări. Mulţi nu şi-au recuperat nici cheltuielile făcute cu măsurătorile şi cu planurile pentru vânzarea de terenuri şi, aflându-mă în această tagmă, după ce-am trăit singur cuc vreo trei luni de zile, am înţeles şi eu până la urmă neplăcutul adevăr. Mi-am părăsit fără tragere de inimă locul, după ce mi-am înregistrat dreptul de proprietate, în conformitate cu toate canoanele acelor vremuri.

Prin mai 1850 s-a răspândit zvonul că fusese descoperit un minunat lac – la vreo sută de mile în creierul munţilor, spre izvoarele Braţului de Mijloc al râului Feather – pe malurile căruia era aur cât pofteai, atât de mult că zăcea ca prundişul pe plajă. Se stârni multă frământare şi din aşezări se stârni mare năvală de oameni în căutarea acelui minunat El Dorado. Prăvăliile rămaseră de izbelişte, în paza vântului, toţi îşi părăsiră uneltele meseriilor, catârii ajunseră la preţuri uluitoare şi buluc de oameni porni în căutarea lacului de aur.

Zilele treceau una după alta şi, în cele din urmă, căutătorii de aur începură să vină înapoi, cu priviri dezamăgite, cu veşminte târnosite care arătau că, pe unde fuseseră, cunoscuseră vremuri grele, ceea ce dovedea fără umbră de îndoială că, deşi fuseseră descoperite mai multe lacuri, Lacul de Aur nu fusese găsit. Munţii foiau de

oameni sfârşiţi de oboseală, de trudă, de foame. Catârii muriseră de foame sau se prăbuşiseră în prăpăstii. Dar căutarea n-a fost slăbită nici când zăpada a ajuns groasă de patru-cinci picioare, oamenii nu s-au dat bătuţi până n-au trecut de crestele cele mai înalte ale Sierrei. Abia după aceea au început să se întoarcă toţi de-a valma, fără să fi zărit nici măcar lucirea aurului mult dorit, alegându-se doar cu chinurile.

Dar toată această corvoadă n-a rămas totuşi fără rezultat. Ţinutul a fost cunoscut astfel mult mai bine, au fost găsite câteva zone miniere bogate şi câţiva aleşi, dintre cei mulţi, s-au pricopsit. S-a deschis un nou câmp de explorare şi în numai o lună au apărut drumuri bătute de care, s-au întemeiat posturi de negustori, s-au prospectat noi zone aurifere, ce s-au dovedit destul de mănoase Iar de n-ar fi fost febra asta a lacului de aur, ar fi trecut multe luni fără să le afle nimeni şi să exploateze aceste locuri.

La 10 august, ceva mai mult de o lună după moartea prosperelor mele speculaţii cu terenuri, am făcut o înţelegere cu vreo câţiva domni din Marysville ca să întemeiem un post comercial pe undeva prin repunea lacului de aur. Ne-am apucat şi am cumpărat doisprezece catâri peruani, dimpreună cu acele arapahoe (şei mexicane de poveri) plus un catâr de călărie. Am năimit un american ce ştia spaniola şi un mexican care nu ştia boabă de engleză şi, alegând un stoc de mărfuri pe care le-am socotit noi necesare, în după-amiaza zilei de 14 eram gata de drum. Ne însoţea, pornind într-o expediţie similară, un oarecare domn Brinkerhoff, negustor din Marysville, bun tovarăş, după cum aveam să văd îndată.

Angajase şi el un catargiu mexican, care avea în gri a şapte catâri, aşa că am format un – convoi de douăzeci de animale, fără să-l pun la socoteală pe catargiu] meu care era mai bestie decât oricare din ceilalţi patrupezi.

Prima etapă nu s-a desfăşurat sub o zodie prea bună. Catârii nu erau dedaţi la drum, preferind mai degrabă să stea tolăniţi şi plini de demnitate şi îndată ce unul dintre ei simţea povara în spinare, începea să ţopăie o vreme şi apoi se trântea jos. Fiindcă după aceea nu mai era în stare să se ridice singur, deoarece, zbătându-se, îşi încurca toate calabalâcurile din spinare, trebuia să i se scoată poverile, spre supărarea catarigilor şi a noastră. Până la urmă îi puneam pe toţi în picioare şi caravana noastră se pornea. Dar nu făceam bine câteva zvârlituri de băţ şi se găsea un neisprăvit fie să se trântească din nou jos, fie s-o ia cum îl tăia capul, în ciuda strădaniilor noastre şi, în vreme ce alergam şi ţipam la unul, altul, în mod sigur, o lua în direcţia opusă, fiindcă dintre toate fiinţele de pe lumea asta ce se poartă precum catârii, catârii sunt cele mai…! Nu, n-am să blestem. Catârul e… catâr.

Cu preţul unor eforturi mari şi după multe iha-ha-uri, la lăsarea serii am constatat că reuşisem să facem o milă şi jumătate din piaţa din Marysville, de unde ne pornisem ia ora două după-amiază. Am dat jos poverile, am slobozit animalele să pască şi, lăsându-l pe Billy, translatorul nostru şi pe cei doi mexicani să ne păzească avutul, eu şi Brinkerhoff ne-am întors în oraş. Dar nu mă puteam opri să nu mă gândesc la regula de trei simple: dacă într-o jumătate de zi făcusem o milă şi jumătate, câte zile ne trebuiau ca să străbatem cele o sută de mile cât aveam de mers? La întoarcere, a doua zi dimineaţa, am văzut că unul dintre cei mai buni catâri dispăruse. Am pierdut jumătate de zi tot căutându-l şi a trebuit să renunţăm. Probabil că l-a furat cineva, că nu l-am mai găsit. Am trimis partea lui de poveri înapoi în oraş şi am pornit mai departe.

Am făcut cam vreo două mile în stilul nostru ciudat şi distractiv, când unuia dintre cei mai grozavi catâri (aşa se întâmplă totdeauna, bineînţeles), care avea un topor prins

de şa, i-a venit poftă să se trântească jos şi, în timp ce se zbătea să se ridice, a reuşit să se rănească în topor, care i-a retezat o arteră la unul din picioarele de dinainte, aşa că a sângerat până a murit. Am trecut povara lui în spinarea catârului pe care-l călăream, eu hotărându-mă să merg pe jos.

A doua zi am reuşit să facem vreo patru mile, aşa că în cea de-a doua noapte eram la ceva mai mult de cinci mile de oraş. Catârii nu fuseseră folosiţi atât de multă vreme, că nu ţineau drumul. În plus, erau şi atât de graşi, încât, deşi îi strânsesem în chingi de mai-mai să crape, poverile le alunecau din spinare cu uşurinţă ori de câte ori stăteau jos, lucru pe care-l făceau adesea.

În cea de-a trei zi m-am trezit devreme, dar mexicanilor le-a trebuit trei ceasuri să aşeze poverile în spinarea catârilor şi să-i pună în mişcare, fiindcă oamenii nu lucrau cu prea multă tragere de inimă. Animalele începură să meargă mai bine şi să se obişnuiască la drum, aşa că am făcut progrese. Singurele neajunsuri erau când aluneca vreo povară sau când se mai trântea, din vreme în vreme, vreun catâr pe jos şi atunci trebuia să-l ajutăm să se ridice.

Eu băteam drumul înainte prin soare şi praf, când povara din spinarea unui catâr o luă la vale, aşa că m-am oprit şi am aşteptat să vină mexicanul meu din urmă ca să aşezăm din nou tot calabalâcul. Billy, translatorul, se afla mult înainte şi când s-a arătat mexicanul, mi-a cerut prin semne să-l ajut. Când e vorba să aşezi poverile în spinarea unui catâr, ai tot atâtea frânghii de manevrat cam câte sunt pe o corabie. În plus, acela era primul convoi de catâri pe care-l însoţeam. Fiind însă nerăbdător să dau tot concursul, m-am dus într-o parte a catârului, iar mexicanul în cealaltă.

Încercă să-mi arate prin semne cam ce voia, dar eu n-am prea priceput, deşi am bănuit că trebuia să trag de un butoi aflat în partea mea, iar mexicanul apucă de un altul. Trage

el, trag şi eu. Nu era bine.

— Malo! Malo! răcni mexicanul, ridicându-se pe vârfuri şi uitându-se pe deasupra lucrurilor din spinarea catârului.

Apoi îmi dădu nişte indicaţii pe care tot nu le-am priceput. În cele din urmă a cumpănit singur poverile şi a venit momentul emoţionant al strângerii frânghiilor. Trecu în partea mea şi-mi arătă cum să trag, apoi se duse la locul lui şi dădu semnalul. Trăgea el, trăgeam eu. Dar, oricum trăgeam, tot rău era.

— Malo! Malo! No bueno! răcni el şi eu iar încerc.

Trase o înjurătură în engleză, ceea ce constituia cam tot vocabularul lui în această limbă. Apoi veni în partea mea, cu ochii scăpărând de supărare şi nerăbdare, apucă funia şi-mi arătă cum să trag. De data asta am socotit că avea să iasă bine şi când răcni semnalul, am tras din răsputeri şi... n-a fost bine nici acum. Toată treaba era atât de caraghioasă, că nu m-am putut opri să nu izbucnesc în râs, în vreme ce catârgiul meu făcea spume de furie din cauza nepriceperii mele şi, ridicându-şi mâinile deasupra capului, slobozi o lungă salvă de blesteme, din care n-am priceput decât „afurisitul de americano!” la fiecare trei cuvinte.

În cele din urmă se apucă singur de treabă şi legă frânghiile ca lumea, iar când l-am ajuns din urmă pe Billy, mexicanul se jură că n-o să mai facă nici un pas alături de nepriceputul de american. Traducând corect şi asta, veselia mea spori şi mai mult, în vreme ce-i dădeam dreptate omului. Ne-am înţeles apoi ca Billy să stea prin preajma lui să-l ajute şi atunci treaba s-a aranjat şi furiile mexicanului s-au domolit.

Am ajuns la un loc de unde aveam de făcut cincisprezece mile fără pic de apă. Era o zi foarte încinsă, mergeam încet şi setea ne dobora, dar, cum atâtea luni de antrenament ne obişnuiseră cu greutăţile, nu ne plângeam; când am dat însă de un izvor la intrarea în primul defileu muntos şi

oamenii şi animalele s-au repezit de-a valma să-şi potolească setea. Dificultatea cea mai mare în privinţa catârilor se rezolvase. Animalele se dăduseră la drum şi, în afară de unele mici accidente, cum ar fi un bagaj care luneca la vale, nu mai aveam atâta bătaie de cap.

Când am intrat în munţi, drumul începu să fie tot mai abrupt şi mai greu şi, pe la ora cinci, cu picioarele numai răni şi sfârşit de oboseală, m-am tras mai la umbră, cu vreo două mile înainte de locul unde aveam de gând să poposim. După ce m-am mai refăcut un ceas, am pornit târâş-grăpiş mai departe şi i-am găsit pe toţi într-o vale îngustă, pe unde curgea o apă frumoasă. Parcursesem vreo douăzeci de mile – o etapă bună pentru ziua aceea. Ne-am culcat devreme şi eram atât de obosiţi, că am dormit buştean. Pe la ora două dimineaţa am fost trezit de un zgomot ciudat în apropiere şi, ridicând capul de pe pătură, am văzut la numai o zvârlitură de băţ o puma californiană care se zgâia la noi. Dar cum nu avea o atitudine prea războinică, iar tovarăşii mei dormeau adânc, n-am vrut s-o sperii şi apoi, după ce şi-a satisfăcut curiozitatea, fiara a luat-o din loc, iar eu am pus capul jos şi am adormit îndată.

A doua zi dimineaţă, mexicanii au început să pună poverile pe catâri, iar sarcina mea şi a lui Brinkerhoff era să ţinem animalele în continuă mişcare îndată ce erau cu samarele în spinare, ca să nu le dăm răgaz să se culce pe jos. În felul acesta am putut porni cum se cuvenea şi mexicanii noştri s-au arătat bine dispuşi. În ziua aceea n-am mers decât zece mile prin acea vale frumoasă, cu creste înalte, de o parte şi de alta; am ajuns la locul de popas devreme şi mi-am mai cruţat puţin picioarele.

A urmat apoi o zi plină de trudă, fiindcă aveam de bătut douăzeci de mile printr-un loc accidentat, înainte de a găsi hrană pentru animale şi apă. Am început să coborâm şi, după o milă şi jumătate, am ajuns la o pantă abruptă şi

greu de trecut, la poalele căreia se deschidea Valea Ierbii, de unde izvorau Braţul de Sud şi Feather River.

Valea era tăiată în pieptul muntelui şi avea vreo jumătate de milă lăţime şi cinci sau şase mile lungime. Fiind aşezată la mare altitudine, aerul era destul de rece, iar noaptea se lăsa câte un ger straşnic chiar şi în timpul verii, când era mai cald.

În această vale ciudată, unde cu două luni în urmă nu vedeai ţipenie de om, iar zăpada ajungea la douăzeci de picioare grosime, am dat peste un pâlc de cabane, prăvălii din foaie de cort, cu hoteluri şi băcănii şi cu nelipsitele localuri de joc din orice aşezare minieră. Oriunde se duce minerul, indiferent cât de greu e drumul, pe urmele lui vine şi jucătorul de cărţi, ca să-l ispitească să se despartă, încercându-şi norocul, de ceea ce câştigă cu atâta trudă. Şi găseşte oameni nerăbdători să fie victime ale îndemânării sale necinstite.

Şi aici am văzut familii întregi, femei şi copii, care, în ciuda oboselii şi a primejdiilor acestor călătorii şi-au părăsit siguranţa şi confortul locurilor de baştină, ca să se lupte cu zeul aurului.

A doua zi, înainte de a pleca, între Billy şi mexicanul meu se iscă o ceartă. Billy îi reproşă că rămâne mereu în urmă, că nu-şi prea cunoaşte meseria, ceea ce era adevărat, că ne dă multă bătaie de cap cu aranjatul samarelor şi ne face să pierdem vremea. Au schimbat ei câteva cuvinte şi mexicanul sări deodată în picioare, cu ochii scăpărând de furie, ca un şarpe veninos şi-şi scoase cuţitul, gata să-l înjunghie pe interpret. Dar acesta îi băgă pistolul sub nas şi-l invită pe adversar să înainteze, dacă-i venea la îndemână. Văzându-l însă pregătit, netemător şi socotind că era mai înţelept să renunţe, mexicanul îi întoarse spatele şi plecă. L-am concediat pe loc, fiindcă era şi un tip certăreţ, nesuferit şi n-am văzut niciodată un pungaş mai

mare care să fi scăpat nespânzurat.

Catârgiul lui Brinkerhoff era un om liniştit, la locul lui şi ne-am înţeles cu el să ne ajute la aranjat poverile, iar eu şi Billy ne-am făcut catârgii.

Nu ne hotărâsem încă unde să ne stabilim postul. Prietenul meu, S. B. Gridley, din Ottawa, Illinois, se oprise la gura pârâului Nelson, la vreo şase mile mai departe. Aşa că dimineaţă i-am spus lui Brinkerhoff că aveam s-o iau înainte să vorbesc cu Gridley să ne dea o idee unde ne-am putea aciua mai bine, iar convoiul de catâri avea să vină în urma mea. Brinkerhoff a fost de acord şi eu am pornit. Drumul urca mereu spre creastă cam aproape o milă, de unde la dreapta se făcea un braţ al pârâului Nelson şi în stânga curgea un alt pârâu, prin Valea Cepii, apoi o lua printr-un canion adânc şi se vărsa în Braţul Mijlociu al râului Feather.

La dreapta, prin nişte chei înguste, curgea pârâul Nelson, care se vărsa şi el în Braţul Mijlociu şi taman acolo îşi ridicase cortul Gridley, iar la stingă era un mic podiş unde-şi stabiliseră tabăra mai mulţi negustori. Acum acolo e un punct important de răscruce pe drumul către minele din munţii aflaţi în cealaltă parte. După ce m-am sfătuit cu Gridley, m-am gândit că era mai bine să mă stabilesc la Independenţa, la vreo patru mile pe pârâu în sus. În vremea asta, Brinkerhoff venise după mine, numai că, în loc s-o ia la dreapta spre locul lui Gridley, o luă la stingă şi ajunse la un podiş. După ce ne-am pregătit s-o pornim din nou, eu am luat-o înainte să găsesc drumul către Independenţa, care era cam greu de descoperit şi urma să-l aştept pe Brinkerhoff cu restul convoiului. Când am dat de rost drumului, m-am aşezat şi am aşteptat două ceasuri şi văzând că nu mai soseau, mi-a fost teamă să nu se fi întâmplat vreun accident şi m-am întors înapoi.

Presimţirile mele s-au dovedit întemeiate. Brinkerhoff, crezând că poteca ce ducea de la podiş la tabăra lui Gridley

era cea mai accesibilă spre creastă, mâna catârii în partea aceea. Unuia din catârii lui îi lunecă piciorul, animalul se prăbuşi în prăpastie şi se făcu praf. Abia apucă să-şi adune resturile de mărfuri şi să pornească mai departe, când unul din catârii mei păşi greşit tocmai când ajunsese la creastă şi se duse de-a berbeleacul, cu poverile din spate cu tot, până în albia pârâului. S-a făcut zob o parte din încărcătură, însă catârul a scăpat doar cu câteva răni uşoare. După ce fu urcat din nou sus pe coastă, toţi, cu o încăpăţânare de... catâr, o luară la dreapta şi ajunseră din nou la podişul de unde abia plecaseră.

În acest moment am ajuns şi eu, dar era destul de târziu ca să mergem mai departe în noaptea aceea; am poposit acolo şi, cum nu se găsea urmă de iarbă, am fost nevoiţi să plătim treizeci şi doi de dolari pe nişte orz ca să avem ce da de mâncare animalelor, atunci şi a doua zi dimineaţă.

În zori am încercat din nou să trecem creasta, dar patru catâri, apucaţi subit de un acces de zburdălnicie, în ciuda îndemnurilor noastre de „hippah, mula” şi „arriva! Arrea!”, au păşit alături de cărarea bătută, pe pământul moale, care se surpa uşor şi într-o clipă i-am văzut ducându-se de-a dura până-n vale, făcând cioveiele noastre să zdrăngănească, spărgând tigăi şi ligheane, transformând în ţăndări sticle şi borcane, plesnind două bărdace cu ţuică. Ne-a apucat amiaza până să-i scoatem de acolo şi să-i aducem pe primul platou şi ne-a ajuns noaptea înainte de a coborî cheile adânci către Independenţa, la numai patru mile mai jos de gura pârâului.

Cam acestea sunt greutăţile pe care le întâmpini când vrei să cari provizii pe catâri până la îndepărtatele mine din California. Într-adevăr şi catârgiul şi minerul îşi merită banii.

Îmi cer iertare că am să mai pomenesc vreo câteva întâmplări grăitoare ce arată nesiguranţa oricăror afaceri în acele vremuri, ce lucruri mărunte pot nărui speranţele unui

om chiar şi atunci când vădeşte multă grijă. Îndată, eu şi Brinkerhoff ne-am instalat prăvăliile şi primul lot de provizii s-a vândut repede şi bine. Prin împrejurimi să tot fi fost o mie-două mii de oameni, iar terenurile aurifere erau destul de bogate. Am comandat imediat o nouă cantitate bună, îndestulătoare, de marfă, dar până să vină, au trecut trei săptămâni. În vremea asta, Brinkerhoff fu apucat de dureri groaznice de ficat şi friguri, aşa că l-am luat în cortul meu şi l-am îngrijit până l-am pus pe picioare. La 16 septembrie, cu numai câteva zile înainte de a ne sosi marfa, se dezlănţui primul viscol din acel sezon, care aduse zăpadă în munţi şi ploaie în defileuri. Ştiind că în munţi zăpada atingea multe picioare grosime, amintindu-şi cât suferiseră din cauza vremii nemiloase cu o iarnă înainte şi neavând nici provizii pentru iarnă, căci nu le mai putea aduce nimeni nimic, minerii s-au alarmat şi, de teamă să nu fie prinşi acolo de zăpezi de netrecut şi-au părăsit repede terenurile, aşa că într-o săptămână n-au rămas decât douăzeci de oameni la minele atât de populate din jur.

Când au plecat ei, ne-au sosit nouă proviziile. Acum aveam marfă din belşug, dar n-aveam cumpărători.

— Suntem cam la ananghie, Brink – i-am spus eu. Ce-i de făcut?

— Dă-le şi blestematelor de mărfuri o doză de calomel, cum mi-ai dat şi mie şi să scăpăm de ele – mi-a răspuns el, bosumflat.

Dar cum din asta nu ne alegeam cu mare lucru, nu i-am urmat sfatul. După ce-am vândut ce-am putut la Independenţa, am făcut rost de catâri şi am dus restul la gura pârâului, plătind câte cinci cenţi livra de marfă transportată, iar acolo am încheiat negustoria, eu şi tovarăşul meu pierzând o mie de dolari în afacerea asta. Dacă viscolul mai aştepta măcar două săptămâni, la sfârşit ne-am fi ales cu un câştig de două ori mai mare decât

pierderea.

Pârâul Nelson izvorăşte cu vreo cincisprezece mile mai sus de Independenţa, la poalele lanţului principal al Sierrei Nevada şi, ca orice apă din ţinutul acela înalt, curge printr-un canion adânc până la vărsarea în Braţul Mijlociu al râului Feather. Terenurile aurifere Independenţa, din albia pârâului, au fost descoperite în iunie 1850. De fiecare parte se ridică pereţi înalţi de stâncă, trădând originea lor vulcanică, iar ţinutul este bogat în aur. În adâncul canionului, soarele nu se arăta de deasupra munţilor până la ora opt dimineaţa şi dispărea după munţii din vest la patru după-amiaza.

Cu toate că nopţile sunt reci – apa îngheţa adesea în căldare – zilele sunt încinse, apăsătoare. Nu trecea noapte în care să nu auzim stânci prăvălindu-se din munţi la vale, măcinate de acţiunea gerului, ploii şi soarelui, aşa că venirea şi plecarea peste munte se făcea pe o potecă greu de trecut, foarte primejdioasă, care mergea în zigzag.

De la gura pârâului Nelson şi până la izvoare, vedeai oameni trudind pe terenurile lor aurifere. În unele locuri mulau apele din albie, tăiau canale; în altele făceau un stăvilar pe o parte din albie şi lucrau numai bucata aceea; iar în alte locuri nu săpau decât malurile. Aşa cum se întâmplă totdeauna cu minele, unele dădeau rezultate foarte bune, altele mulţumitoare, iar cele mai multe erau un eşec.

Într-o seară, în timp ce aşteptam al doilea transport de marfă, am trecut pe lângă o tabără părăsită. Am fost atras de ruinele unei cocioabe, pentru că văzusem o siluetă de om îmbrăcată cu o cămaşă veche, ruptă, o pereche de pantaloni numai zdrenţe şi cu nişte ghete ce arătau de parcă numai printre bolovani şi-ar fi făcut veacul; pe scurt, momâia reprezenta un miner tras la faţă, sfrijit, istovit de oboseală şi lipsuri, nenorocit, aşa cum puteai întâlni în orice

zi, în oricare punct de la minele de sus. Pe cămaşă erau înscrise de o mână pricepută la afaceri: „Mina a dat faliment. Plăteşti dumneata taxele?”. Agăţată de cămaşă era o bucată de hârtie pe care scria: „Oameni ai Californiei, oameni ai Californiei! Uitaţi-vă la mine! Eram pe vremuri un pirat dolofan şi cu cheag, dar acum, priviţi-mă ce hârcă mizerabilă am ajuns. Dar nu-mi pasă, atâta timp cât mai pot cânta:

O, *California! Tu eşti pământul visurilor mele*
Un târnăcop, o lopată şi o groază de schelete
Cine n-ar veni să-ţi vadă chipul –

Tărâm al aurului, numai zgură şi piatră!
Oh, Susannah, nu-mi plânge amintirea.
Duc traiul morţilor în California!”

Oricât ar părea de ridicol, acesta era un comentariu destul de veridic privitor la suferinţele a sute de nenorociţi rătăciţi pe „tărâmul aurului”. Ceata care-şi stabilise tabăra acolo trecuse la începutul sezonului prin zăpezile muntelui, cu mari eforturi, îndurând lipsuri de neînchipuit, apoi oamenii trudiseră săptămâni în şir, mai mult flămânzi. Cheltuiseră timp şi bani ca să ridice un stăvilar şi să taie un canal prin stâncă pentru scurgerea apelor, suportând umezeala şi frigul, în aerul îngheţat al ţinutului şi după ce au pus şi ultima piatră, la încheierea acestei munci n-au găsit aur nici măcar de un cent ca răsplată a tuturor suferinţelor şi privaţiunilor. Şi ca să li se amărască sufletul şi mai tare, pe

terenul imediat mai la vale de ei, alţii, după ce-au făcut un mic stăvilar într-o parte a albiei numai, s-au ales cu mai multe mii de dolari. După ce şi-au plătit datoriile şi au muncit în zadar, au fost nevoiţi să-şi părăsească terenul şi să caute alte locuri, de unde să se aleagă poate cu aceeaşi răsplată. Un singur lucru e de mirare: după toate astea, bieţii oameni au mai avut şi curajul să-şi cânte necazurile.

Populaţia Independenţei cuprindea reprezentanţi ai tuturor statelor Uniunii, precum şi delegaţi ai Franţei, Angliei, Irlandei, Germaniei şi chiar Boemiei. Îndată ce înfulecau micul dejun, toţi se apucau de săpat şi de spălat nisipul în căutarea aurului, fie pe maluri, fie în albia pârâului. Când veneau seara, se aprindeau mari focuri în jurul cărora se strângeau minerii, unii bântuiţi de amintirile locurilor de baştină şi al prietenilor, alţii sporovăind despre noile descoperiri, de mine mai bogate prin alte locuri. Alteori se stârnea câte o însufleţită discuţie generală şi seara trecea plăcută şi instructivă chiar, în vreme ce alţii, pentru care această petrecere a timpului nu era destul de pasionantă, se apucau să joace monte, pe mize mici, păstrându-şi sau zgândărindu-şi pasiunea pentru joc.

Au trecut în felul acesta mai multe săptămâni, sub seninul munţilor şi unii au adunat ceva aur. Îmi plăcea foarte mult peisajul sălbatic din jur şi aproape la fel de mult şi viaţa pe care o duceam acolo, fiindcă întâlneam adesea mulţi oameni inteligenţi, cu multă pregătire, aşa că nu lipsea niciodată un subiect interesant. Iar cu politeţurile şi cu veşmintele nu ne prea băteam capul: toţi eram o apă. Cu toţii votaserăm că bărbieritul era o pierdere de vreme; „gurile de aer” din nădragi erau destule şi „nu chiar una lângă alta”, iar degetele de la picioare ieşeau adesea prin vârful încălţării „să prospecteze”, aşa încât, cu două săptămâni înainte de a-mi veni ultimul transport de marfă, am rămas în picioarele goale, ciubotele mele fiind doar

nişte zdrenţe.

În cele din urmă, apăru şi un jucător de monte, eu o bancă respectabilă după el. Încetul cu încetul, mulţi începură să se schimbe şi unii oameni mai harnici se respectau îmbătându-se câte trei-patru zile la rând, dar după ce s-a instalat şi banca de monte s-a văzut cum focul, multă vreme înăbuşit, a izbucnit în flăcări. Cu puţine excepţii, lucrul la mine s-a oprit şi mulţi mineri au început să-şi petreacă tot timpul în gâlcevi şi păcătoşenie. Unii nici nu mai mâncau, alţii nu mai dădeau pe la cabanele lor, ci îşi făcuseră focuri mari de tabără şi stăteau tolăniţi, în frig şi chiar în ploaie, cât era noaptea de lungă, ca să nu piardă nimic din emoţiile jocului. Chiar şi după ce jucătorul de monte i-a scuturat de bani aproape pe toţi cei care jucaseră, minerii s-au apucat să joace ei între ei, pe sume mici, ca să nu-şi uite năravul, până au pierdut şi ce brumă le mai rămăsese.

Lângă mine lucrau două echipe, care, când am ajuns eu prima oară, scoteau zilnic între o sută şi o sută cincizeci de dolari. Aşa au adunat mai bine de două săptămâni, când, deodată, parcă au simţit că aurul le arde degetele şi s-au pus pe băut şi jucat cărţi până au rămas lefteri. În loc să se apuce din nou de lucru la terenul lor, i-a apucat mania prospectării, foarte obişnuită printre mineri în acea perioadă şi după ce-au pierdut mai multe zile prin ninsoare şi ploaie, căutând alte terenuri miniere, până la urmă au plecat în vale, mulţi neavând nici cu ce să-şi achite datoriile.

Unul dintre mineri a pierdut nouă sute de dolari, un altul opt sute – câştigul lui de-o vară întreagă – şi au plecat fără un ban. Jucătorul de monte – în felul lui un gentleman onorabil, după canoanele tagmei lui – a câştigat în două nopţi trei mii de dolari! După ce şi-a adunat bani la Independenţa, s-a dus în Valea Cepii, la vreo şase mile

depărtare, unde a pierdut într-o singură noapte patru mii de dolari, ilustrând faptul că jucătorul poate fi azi bogat şi mâine cerşetor.

Într-una din dimineţi am fost cu toţii tulburaţi, aflând că, nu departe de noi, fuseseră ucişi doi oameni. Ajungând în acel loc, ni s-a înfăţişat un spectacol groaznic: în pârâu fuseseră aruncaţi doi bărbaţi cu ţestele crăpate de o lovitură de bardă. Lucrurile s-au petrecut cam aşa. Trei oameni din Vergennes, Vermont, pe nume Ward, Lawrence şi Luther, dormeau într-un cort ridicat pe malul pârâului, la poalele unui munte înalt şi abrupt. Îşi făcuseră culcuşul pe un prag de piatră şi ajungeau cu picioarele la câteva degete de apă. Cum dormeau cu toţii, Ward fu trezit deodată de un zgomot şi, deschizând ochii, văzu un om în dreptul lui cu o bardă în mână, pe cale să-i dea cu ea în cap. Sări numaidecât în picioare, dădu cu ochii de un altul care se repezi la el, dar Ward se răsuci în loc şi o rupse la fugă prin celălalt capăt al cortului. Se caţără peste o grămadă de stânci, le scăpă din mână şi-şi continuă goana prin întuneric până la o cabană, la vreo două sute de metri depărtare, strigând:

— Ucigaşii! Ucigaşii!

După ce ajunse la cabană şi fu în stare să povestească mai desluşit cele întâmplate, cei dinăuntru ieşiră afară şi, la locul omorului, constatară că ucigaşii, după ce săvârşiseră fapta criminală, îşi jefuiseră victimele de aproape opt sute de dolari, le aruncaseră cadavrele în pârâu şi fugiseră. În timp ce oamenii veneau la vale, au auzit un zgomot ca şi cum cineva s-ar fi căţărat pe coastă, dar, în bezna nopţii şi într-o zonă accidentată ca aceea, urmărirea era imposibilă.

Bănuielile căzură şi asupra sărmanului Ward, însă, după ce se făcură cercetări, toate împrejurările fiind în favoarea lui, omul a fost găsit nevinovat. De groază n-a dormit mai multe nopţi, gândindu-se cum scăpase ca prin minune.

Se întâmplau şi jafuri câteodată. Cineva pătrunse în cabana unui nenorocit şi-i fură o mie cinci sute de dolari în vreme ce omul era la lucru; în felul acesta bietul miner fu jefuit de munca lui de multe luni.

Un altul care pornise spre casă fu ispitit să intre într-o casă de jocuri de noroc de la vărsarea pârâului şi să-şi încerce şansa la masa de monte. Fiind şi beat şi înnebunit la gândul că pierduse toţi banii, încercă să pună din nou mâna pe ei şi-l ameninţă pe jucător cu pistolul, însă acesta din urmă îl ucise pe loc cu un foc de revolver. Cu puţin înainte, omul scrisese familiei că se pregătea să vină acasă, dar a plătit cu viaţa actul lui necugetat şi familia avea să aştepte în zadar întoarcerea soţului şi tatălui şi probabil că n-are să afle niciodată tristul lui sfârşit.

Aurul Californiei a atras oameni fără căpătâi şi pungaşi din toate colţurile lumii civilizate. Fiind aproape de coloniile de ocnaşi ale Marii Britanii, ca şi de alte ţinuturi pe jumătate sălbatice ale Americii, California a fost curând invadată de un potop de oameni trăiţi numai în crime, având un singur scop în viaţă: să dobândească aur, nu conta prin ce mijloace, oricât de necinstite.

Prin 1849, jaful era un lucru rar, comparativ cu ce s-a întâmplat după aceea. Lăzile şi baloturile de mărfuri stăteau desfăcute la vedere, neatinse, pe străzile forfotind de lume ale noilor aşezări. Aurul nu părea să fi împins deocamdată oamenii la necinste şi numai rareori se auzea să fi fost jefuit vreun miner. Caii, catârii şi vitele erau în siguranţă pe păşuni sau chiar la marginea drumului şi, în toate scrisorile trimise acasă, se spunea că în California bunurile oamenilor erau mai în siguranţă decât în statele mai vechi. Primii emigranţi n-au uitat chiar aşa de repede principiile în care au fost crescuţi.

În iunie 1850 am făcut parte dintr-un juriu în munţi, ca să hotărâm asupra unei pricini. Una din părţi o chemase pe

cealaltă în faţa unui tribunal al minerilor, în lipsa unei instanţe mai înalte, pentru că abătuse apa râului şi inundase un teren în exploatare, împiedicând astfel lucrul. Curtea şi-a început lucrările cum se cuvenea, cu prezentarea dovezilor şi a mărturiilor, cheltuielile de judecată fiind achitate dinainte. Judecata a hotărât că vinovat era reclamantul şi dădea dreptate celor care ocupaseră terenul mai înainte; reclamantul s-a supus fără şovăire şi a plătit o sută şi doi dolari, de parcă hotărârea ar fi fost dată de un tribunal oficial.

La începutul iernii lui 1850, unii dintre cei care au părăsit minele mai devreme de teama foamei sau pentru că au preferat confortul şi plăcerile oraşului, în locul singurătăţii munţilor, s-a lăsat în voia înclinaţiilor păcătoase, fie pentru că nu erau în stare să găsească ceva de lucru, fie că nu voiau. Cam tot pe atunci au început să sosească şi oamenii din puşcăriile Sydneyului, iar lucrurile au luat îndată un alt curs şi trebuia să-ţi aperi bunurile cu tot atâta grijă ca şi în vechile state.

În iarna lui ’49 şi ’50, furtul de vite a început să se practice oarecum sistematic. Vitele lăsate în voia lor pe câmpuri erau socotite de unii drept vânat. Vechii locuitori s-au trezit că li se omorau vitele şi au făcut mult tărăboi. Unii nu s-au oprit aici, ci au început să pună mâna pe vite şi catâri, fără să mai aleagă şi le vindeau sau le foloseau pentru ei. În felul acesta, minerii au pierdut perechi întregi de vite şi catâri, sau au rămas doar cu animale desperecheate. La început, furturile au fost puse pe seama indienilor, dar după ce şi-au recăpătat unele vite. Oamenii au început să priceapă curând că sălbaticii albi erau mai răi decât cei roşii. Luci urile au devenit din ce în ce mai grave până când, în 1851 au ajuns de neîndurat. Jafurile şi furturile deveniseră fapte cotidiene. Bande organizate îşi făceau veacul prin munţi şi prin oraşe.

Un tânăr amic de-al meu mi-a spus în taină că i se oferiseră şapte sute de dolari pe lună ca să fure cai şi catâri. Deşi era cam zănatic şi impulsiv, avea încă destulă cinste ca să nu se arunce în afaceri murdare. Cotidienele din acele timpuri sunt de fapt pomelnice ale fărădelegilor şi nu exista ziar în care să nu se relateze un furt sau o crimă. Am să amintesc numai câteva cazuri dintre sutele care s-au petrecut.

În timp ce eram la Marysville, în martie 1850, hoţii au spintecat cortul unei prăvălii şi au luat cu ei o ladă în care se aflau o mie de dolari. Făptaşii au fost arestaţi în vreme ce se pregăteau să pornească pe râu la vale, au fost duşi dinaintea alcadelui şi condamnaţi să fie biciuiţi, sentinţă executată pe loc în piaţa publică. Dar numai o parte din bani au fost recuperaţi.

Cam tot pe atunci, în zona minieră, doi inşi au intrat într-un cort şi, găsind numai o femeie – bărbatul ei era la lucru – au legat-o fedeleş, i-au pus un căluş în gură şi au luat cu ei o mie cinci sute de dolari. Hoţii au fost prinşi, dar, cum nu era nici o închisoare prin părţile acelea, au fost biciuiţi pe loc şi apoi li s-a dat drumul. În luna decembrie 1850, din oficiul vamal din Monterey s-au furat paisprezece mii de dolari, în timp ce vameşul lipsise doar douăzeci de minute. Au fost arestaţi cinci puşcăriaşi din Sidney şi o parte din bani s-a găsit la ei. Alţi doi au fost arestaţi la San Juan, pentru complicitate la jaful de mai înainte, dar şi pentru furt de catâri, iar în timpul cercetării s-a văzut că un catâr aparţinea avocatului Ord, care-i apărase de prima acuzaţie.

În ianuarie, anul următor, hoţii au intrat în dormitorul căpitanului Howard, de la poliţia din San Francisco şi au luat o ladă în care erau două mii de dolari în bancnote şi trei mii în aur. Pungaşii deveniseră atât de pricepuţi, că au intrat într-o prăvălie pe la ora zece seara, au spart seiful, luând apoi cu ei tot ce era înăuntru, adică şapte sute de dolari şi

au şters-o fără să-i simtă cineva, în vreme ce deasupra lor erau oameni care lucrau. Jafuri şi mai îndrăzneţe decât acestea pot umple pagini întregi.

Nesiguranţa ajunsese atât de mare, din cauza cetelor de bandiţi care bântuiau peste tot, că oamenii se temeau în fiecare clipă şi nimeni nu se culca decât cu arma bine încărcată pusă la îndemână, ca să se apere de aceşti ticăloşi neîndurători de la miezul nopţii. Era primejdios să cumperi un catâr de la un străin, de teamă să nu fie furat şi să vină stăpânul să-l reclame.

Şi, pe lângă toate aceste fărădelegi, se mai obişnuia să se pună şi foc. San Francisco a ars de patru ori şi aproape fiecare oraş mai mare din California a avut mult de suferit de pe urma incendiilor, până când a ieşit în vileag că, în multe cazuri, dacă nu în toate, a fost la mijloc mâna unor incendiatori, minaţi de dorinţa de jaf sau răzbunare.

În San Francisco au fost comise numeroase crime şi dacă unii dintre criminali au trecut prin farsa unui proces, până la urmă li s-a dat drumul ca să terorizeze nepedepsiţi pe juraţi şi pe cetăţeni şi când era arestat vreun cunoscut ticălos aproape ca un cuvânt de ordine se spunea că „nemernicul o să scape cu ajutorul legii”.

În oraşe, incendiile erau atât de obişnuite că, atunci când se ducea la culcare, fiecare cetăţean îşi punea la îndemână hârtiile şi lucrurile de valoare ca să le poată lua într-o clipă şi să fugă. Şi pe toţi îi apăsa gândul că până dimineaţa puteau rămâne fără acoperiş deasupra capului, ruinaţi.

Fiecare transport din coloniile de pedeapsă ale Marii Britanii nu făcea decât să îngroaşe rândurile puşcăriaşilor englezi deja existenţi, în vreme ce ticăloşii tuturor naţiilor păreau să-şi fi dat întâlnire în California; în această ţară au ajuns să se aciueze cei mai desăvârşiţi nelegiuiţi din lume, care coborâseră toate treptele ticăloşiei.

În februarie 1851, oraşul San Francisco ajunse pradă

tulburării, datorită unuia dintre cele mai îndrăzneţe furturi comise vreodată în oraş. Doi ocnaşi din Sidney au intrat în prăvălia unui oarecare Jonson, la ora opt seara şi au întrebat de nişte pături. În timp ce Jonson le arăta cele cerute, unul dintre hoţi l-a lovit cu o măciulie. Omul căzu jos ameţit, dar hoţii s-au repezit la el şi l-au lovit din nou. Apoi i-au spart tejgheaua, i-au furat aproape două mii de dolari şi au dispărut.

Negustorul şi-a revenit curând şi s-a târât în patru labe până la uşa vecinului ca să dea alarma, dar ticăloşii fugiseră. Fapta a fost săvârşită pe una dintre cele mai populate străzi ale oraşului, iar ora la care a avut loc dovedea îndrăzneala hoţilor. Câteva zile mai târziu, un oliţei de poliţie din Sacramento l-a recunoscut pe unul ca fiind căutat de lege pentru ticăloşii comise prin zonele miniere şi-l arestă împreună cu un tovarăş de-al său. Unele indicii au dat de bănuit că cei doi nu erau străini nici de jaful de la Jonson. În timpul cercetărilor, avocatul lor încercă să te găsească un alibi, ca de obicei, dar martorul fiind cunoscut drept poamă bună. Încercarea stârni adâncă tulburare în sânul întregii asistenţe, care se indignă la gândul că mărturia putea fi considerată valabilă de către tribunal. Se iscă scandal, publicul încercă să pună mina pe prizonieri, dar aceştia au fost salvaţi de poliţie şi de o companie de militari şi duşi la închisoare.

Lucrurile se întâmplau într-o sâmbătă şi tot oraşul fu cuprins de tulburare. Militarii au fost huiduiţi şi, plini de furie, oamenii s-au hotărât să distrugă arsenalul. Au dat năvală într-acolo şi au spart câteva geamuri, apoi s-a arătat căpitanul Bartol, care s-a adresat mulţimii, spunând că respectiva companie acţionase vădind supunere faţă de lege, iar dacă arestaţii erau vinovaţi şi reclamaţi de către autorităţi, avea să vină şi el să dea o mină de ajutor la spânzurarea lor.

Cuvântarea sa fu primită favorabil şi mulţimea acţionă cu mai multă stăpânire de sine şi hotărâre. S-a organizat o adunare şi a fost desemnat un comitet de doisprezece oameni care să stea de vorbă cu autorităţile şi să-i păzească pe arestaţi. O altă adunare fu hotărâtă pentru a doua zi.

Duminică dimineaţa, cu cât se apropia ora stabilită, tot mai mulţi se adunau în jurul primăriei. Mulţimea a umplut străzile, acoperişurile, ferestrele, balcoanele caselor din împrejurimi au fost ocupate. Să tot fi fost zece mii de oameni. Primarul şi alte câteva persoane oficiale au ieşit în faţa mulţimii şi i-au sfătuit pe cetăţeni să lase rezolvarea cazului în mâinile autorităţilor competente, asigurându-i că se va face dreptate. Erau întrerupţi adesea de strigăte:

— Fără matrapazlâcuri legale!

— Să nu li se dea drumul pe cauţiune!

— Toţi criminalii scapă!

— Vrem dreptate!

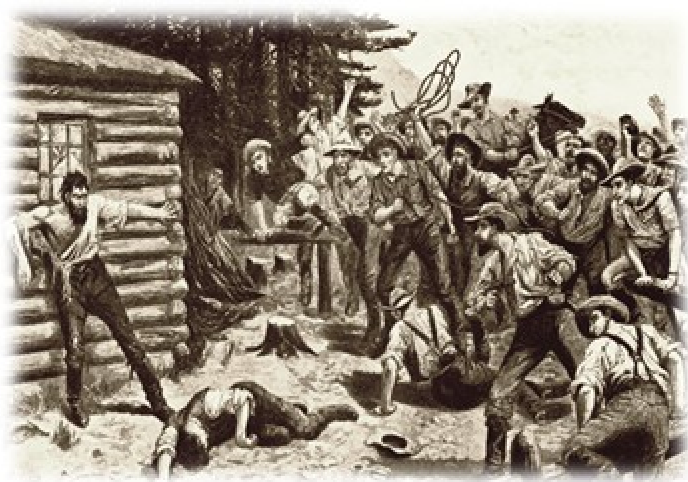
Cu toate că oamenii erau porniţi, existau păreri diferite asupra faptului dacă prizonierii trebuiau executaţi sau nu şi, în cele din urmă, ei s-au lăsat convinşi de autorităţi. După câteva zile, arestaţii au spart închisoarea şi cei doi au scăpat împreună cu alţii.

Până pe la 10 iunie, lucrurile au continuat în aceeaşi nesiguranţă, nu s-a văzut nici o îmbunătăţire în privinţa conducerii proceselor şi pedepsirii criminalilor, în ciuda cererilor cetăţenilor şi apelurile presei „The Daily Courier" din 10 iunie scrie: „E limpede pentru oricine că oraşul San Francisco se află în mare parte în mâinile criminalilor, iar nelegiuirea a ajuns să pună în primejdie viaţa şi bunurile cetăţenilor. Acum nu mai avem de ales. Trebuie să lăsăm deoparte treburile şi să ne îndreptăm toate energiile, uniţi, pentru a răscoli bârlogul ticăloşilor şi a-i pedepsi fără multă pierdere de vreme".

Îngăduinţa nu mai era o virtute, venise vremea să se acţioneze. Zorii zilei de 11 iunie au dezvăluit la intrarea unei case din piaţa Portsmouth priveliştea unui om spânzurat. Nu toată lumea ştia că luase fiinţă o organizaţie din care făceau parte cei mai de vază şi mai de nădejde oameni din oraş, un comitet de vigilenţă, hotărât să ia legea în propriile sale mâini pentru ca aceasta să fie aplicată fără şovăire şi întârziere. Iar execuţia aceea era primul rezultat al hotărârii organizaţiei, în noaptea de 11 iunie, un puşcăriaş din Sydney, pe nume Jenkins, a fost prins în timp ce încerca să spargă un seif. A fost desemnat un juriu, au fost prezentate dovezi neîndoielnice, iar hoţul a fost îndată spânzurat pe la ora două noaptea. Era începutul domniei dreptăţii în California.

Această schimbare n-a fost resimţită numai în San Francisco. S-au organizat comitete de vigilenţă în toate oraşele statului şi în zonele miniere, iar nelegiuiţii pedepsiţi fără întârziere.

Aceasta a fost una din cele mai tulburi perioade din întreaga istorie a Californiei.

THOMAS JOSIAH DIMSDALE

BANDA SERIFULUI PLUMMER

«Profesorul Thomas J. Dimsdale, autorul cărţii „*Vigilenţii din Montana, sau Dreptatea poporului în Munţii Stâncoşi, o corectă şi imparţială relatare a urmăririi, judecării, capturării (sic!) şi execuţiei bandei de tâlhari de drumul mare a lui Henry Plummer, dimpreună cu istorisirea vieţilor şi fărădelegilor făptuite de mulţi hoţi şi bandiţi, totul presărat cu scene adevărate din viaţa aşezărilor miniere ale far-westului, singura lucrare demnă de încredere cu acest subiect, oferită vreodată publicului*” – redată în versiune abreviată în paginile următoare – a fost nu numai martor ocular ci şi participant direct la evenimentele pomenite. Publicată la scurt timp de la întâmplările povestite (în 1866), cu scopul de a apăra cauza vigilenţilor, cartea profesorului Dimsdale este o reconstituire scrupuloasă a faptelor, pe baza celor ştiute şi văzute de autor, a relatărilor martorilor oculari şi a proceselor-verbale de la procese şi chiar a mărturisirilor criminalilor înainte de execuţie, reconstituire care prefigurează metoda lui Truman Capote pentru o altă zguduitoare carte-document:

„Cu sânge rece”. (n.t.).»

CAPITOLUL I
Introducere. Comitetele de vigilenţă.

În zonele miniere colonizate de curând, nevoia unei eficiente instituţii cu caracter juridic şi de apărare a legii e resimţită mai mult decât în alte părţi unde îndeletnicirile care stârnesc mai puţin pasiunile, cum ar fi agricultura şi comerţul, concentrează în mod deosebit atenţia celor dintâi locuitori şi le umple timpul în cea mai mare măsură. Şi sunt motive temeinice pentru aceste deosebiri. Prima se datorează firii cu totul diferite a populaţiei; iar cea de-a doua, faptului că mari sume de bani ajung pe mâna unor oameni lipsiţi de educaţie şi necinstiţi, pretutindeni unde preţioasele metale se pot dobândi doar pe seama trudei necesare pentru a le da la iveală din straturile în care zac ascunse.

Într-o regiune agricolă, pionierul abia venit are parte totdeauna de o viaţă de muncă trudnică, de lipsuri apăsătoare şi de mai multă sau mai puţină singurătate, iar cei care se luptă să taie pădurea pentru a face loc fermei, sau desţelenesc pământul virgin al preriilor fac parte de obicei din rândul celor harnici, dedaţi cu munca, aşa că nu prea au nevoie de ajutorul curţilor cu juri pentru a-şi apăra drepturile, care arareori le sunt încălcate şi, în primele zile ale colonizării, pricinile dintre ei sunt în cea mai mare parte atât de neînsemnate, încât nu merită cheltuiala unui proces mai acătării, ci ajunge o judecată prietenească, de obicei fără nici o cheltuială, făcută de cei mai respectaţi dintre cetăţeni.

În puternic contrast cu traiul paşnic al truditorului de pe

ogor şi cu liniştita monotonie a îndeletnicirii sale se află viaţa furtunoasă, continua frământare şi permanentele ispite la care e supus locuitorul unei zone miniere, fie în timpul şederii printre defileuri, fie când se ocupă de prospectare, schimbându-şi adesea şi pe neaşteptate locurile, minat de ceea ce în mod obişnuit se numeşte „febra aurului”. Cu greu se poate închipui o mai mare sau mai limpede deosebire decât cea dintre aşezaţii şi liniştiţii locuitori ai satelor şi lumea pestriţă a minerilor, negustorilor şi meseriaşilor de tot felul, bine amestecaţi laolaltă cu pungaşi, fugari şi o întreagă alesătură de oameni periculoşi, care se plimbă ţanţoşi, înarmaţi până-n dinţi, prin ţinuturile miniere, împânzind drumurile ce duc la defileurile abia descoperite unde se află obiectul veneraţiei lor: Aurul.

Din fericire, schimbarea în bine are loc cu paşi repezi şi nici unuia dintre cei care bat acum străzile Virginiei nu i-ar veni să creadă că, în urmă cu numai doi ani, problema principală care se punea era: cine va învinge: dreptul sau silnicia?

…Şi de n-ar fi fost caracterul dintr-o bucată al majorităţii minerilor, respectul lor faţă de cinste şi firea lor săritoare şi hotărâtă în situaţii extreme, această relatare n-ar fi fost scrisă niciodată, fiindcă scursorile tuturor neamurilor ar fi făcut din acest ţinut o scenă a vărsărilor de sânge, o cloacă a nelegiuirii cum nu s-a mai văzut vreodată.

Nicăieri, ci numai în munţi se mai află, pe lângă atâta ticăloşie, atâta hotărâre de a înfrunta necinstea şi violenţa; şi, deşi există multă indiferenţă faţă de manifestările exterioare sau de apucăturile fiecăruia într-un grad nemaiîntâlnit în altă parte, valorile adânc înrădăcinate ale onestităţii şi bărbăţiei nu sunt nici unde mai evidente şi la mai mare cinste decât în acest Eldorado al vestului. Cei neajutoraţi nu rezistă în aceste regiuni. O călătorie spre Pacific face dintr-un bărbat sau o femeie fie un om mai bun,

fie unul mai rău. Privirea tăioasă a minerului cu experienţă îl dibuie dintr-o ochire pe oricare de-i pungaş şi fie că-l sorteşte unei totale singurătăţi, fie că-l primeşte în rândul celor la care aparţine pe drept.

Mii de nevolnici pleacă din munţi, după o şedere care variază între o singură zi sau un an, părăsind terenul unde numai cei tari din fire sunt chemaţi să înfrunte greutăţile şi să câştige cununa de aur cu care e răsplătită truda necurmată şi hotărârea neclintită. Nimeni nu e mai nimerit să-şi slujească patria în orice situaţie care cere curaj, cinste, încredere în sine, decât minerul cumsecade, cântărit şi declarat om dintr-o bucată de către un juriu de oameni ai muntelui.

Îngăduinţa universală, care la început e o necesitate a situaţiei din aceste locuri, ajută la sporirea fărădelegilor şi la uşurarea împlinirii lor. Se găsesc în număr uimitor de mare crâşme unde băuturile se vând oricărui venit şi se consumă în cantităţi îndestulătoare, pentru ca cei nestăpâniţi să devină sălbateci şi în stare să comită o crimă la cea mai mică provocare; iar amestecurile mizerabile vândute acolo sub numele de whisky sunt cunoscute mai ales sub poreclele de „Încurcă-picioare”, „Pedeapsa”, „Trăsnetul”, „Zeamă de tarantulă[12]” ş.a., denumiri care le dezvăluie cât se poate de bine ştiutele calităţi…

Pe orice stradă mai umblată, casele de jocuri, cu uşile în luturi, de unde năvăleşte o muzică zgomotoasă, sunt frecventate, ziua în amiaza mare, de sute de indivizi, s-ar putea spune că de aproape toate neamurile şi limbile, dând naştere unui alt bogat izvor de „încurcături” care sunt de obicei rezolvate pe loc, prin forţă brutală, cu o lovitură de cuţit sau un foc de revolver. Pot fi văzute plimbându-se prin tabără femei uşoare, gătite cu cele mai ţipătoare şi mai scumpe veşminte şi primind sume fantastice pentru

[12] Tarantulă – Specie de păianjen veninos. (n.t.).

vânzarea favorurilor lor. De fapt, se întâlnesc aici lăfăindu-se toate ispitele, aflându-se din belşug şi banii necesari pentru satisfacerea dorinţei de noutate şi plăcere, ceea ce constituie preocuparea de căpătâi a celui ce vieţuieşte în munţi…

Una dintre „instituţiile” care ţine în chip îndoielnic şi primejdios locul unui anturaj feminin mai cumsecade merită o atenţie specială. E „Flaşnetăria”. Îndată ce bărbaţii îşi termină lucrul, se deschid şi aceste lăcaşuri şi începe dansul. Cititorul să încerce să-şi închipuie singur o încăpere mare, cu un bar în fund – unde se vând cu toptanul, ca să vorbim exact, sticle de şampanie la doisprezece dolari, aur, bucata, iar duşca – de la douăzeci şi cinci la cincizeci de cenţi – şi împărţită la capătul dinspre bar cu o îngrăditură care ţine dintr-un perete în altul. În despărţitura dinafară e multă învălmăşeală (şi în ocazii deosebite şi în incintă) de oameni gătiţi în toate chipurile, din toate colţurile continentului. Dincolo de îngrăditură stau partenerele de dans numite „flaşnetărese”, uneori îmbrăcate în uniforme, dar mai adesea, după gusturile şi capriciile fiecăreia, în cele mai alese veşminte ce se pot afla şi croite în cele mai îmbietoare feluri la care poate îndemna închipuirea. Într-o parte stau în picioare muzicanţii. Brusc atacă muzica şi îndată strigarea: „Luaţi-vă partenerele pentru următorul dans” găseşte ecou în rândul bărbaţilor care stau şi se uită; după ce au plătit cu un dolar de aur biletul, aceştia se apropie de banca „doamnelor” şi, cu politeţe sau în altfel, după obicei, invită una din doamne la dans.

Numărul dansatorilor fiind completat, perechile îşi iau locul, ca în oricare alt lăcaş de dans şi se opresc aşteptând să înceapă primele acorduri ale muzicii.

Să zugrăvim pe dansatoarea de clasă – „sigură oricând de un partener” – şi pe tovarăşul ei. Iat-o în fruntea celorlalte. E de statură mijlocie, cu forme mai plinuţe şi

rotunjoare, cu tenul curat ca alabastrul, nişte ochi căprui şi căutătura primejdioasă, un nas uşor roman şi o guriţă mică şi frumos croită. Părul roşcat e bine strâns cu o bentiţă şi adunat într-un coc aranjat cu gust, din care atârnă o buclă împodobită cu ciucuri de aur. Cât de serioasă pare în timpul primei figuri, fără să schiţeze un zâmbet, până se încheie „promenada, opt”, când catadicseşte să-şi arate mânuţa albă, cu care îşi aranjează broşa frumoasă la locul ei şi-şi potriveşte cerceii lucitori. Şi uite cât de ispititor îi scoate în relief silueta graţioasă rochia stacojie, cu cordonul negru, lat şi garnitura neagră de pe margini. Nu e de mirare că unul venit din creierii munţilor arde de nerăbdare să plătească nu numai un dolar, ci tot ce are în pungă, pentru un singur dans şi pentru un zâmbet aprobator din partea unei femei atât de frumoase.

Iată-l şi pe cavaler, înalt de vreo şase picioare, vârât în cizmele care-i ajung până la genunchi, garnisite cu o pereche de pinteni spanioli, cu tot felul de rotiţe ca la nişte mici mori de apă. Nădragii din piele întoarsă au franjuri pe la cusături, iar la brâu sunt strânşi cu o centură americană, de care atârnă pistolul încărcat şi cuţitul vârât în teacă. Are grumazul gol, vânjos, ars de soare şi de vânt, ca de altfel şi faţa împodobită cu o barbă, al cărei aer sumbru e subliniat de nişte ochi negri şi pătrunzători. De sub pălăria de fetru, cu boruri largi, îi atârnă laţe lungi de păr negru, iar în colţul gurii spânzură o ţigară ce se roteşte mereu, ca pârghia unui mecanism excentric, în vreme ce cavalerul îi mestecă un capăt.

După ce dansatorii se salută cu un aer deosebit de grav, se aude glasul maestrului de ceremonie, strigând: „Toată lumea-n joc” şi ţop-ţop saltă eroul nostru cu nădragi de piele, când în sus şi când în jos, în ritmul dansului, cu stângăcie şi tot mai mult foc, mărturisindu-şi astfel plăcerea grozavă. Blonda lui parteneră, dibace şi graţioasă,

păstrează ritmul muzicii ca ceasul şi se răsuceşte cu uşurinţă şi graţie, ca o lebădă. Pe măsură ce se încinge jocul, cavalerul în nădragi de piele se aprinde şi el tot mai mult şi numai îndelungata experienţă a partenerei lui o ajută să nu se trezească luată pe sus la încheierea acestor momente de bucurie ale minerului, când se aude: „Daţi drumul partenerei”, sau: „Domnii la dreapta”.

De obicei, o melodie irlandeză sau un cântec de cimpoi pune capăt dansului şi atunci tărăboiul de tocuri şi bombeuri şi învârtiturile uimitoare încetează la ordinul r „Domnii la dreapta” şi „Promenadă la bar” care încheie dansul. După trataţie, patronul localului loveşte mecanic cu ciocănelul – aluzie la „uşurarea pungii” – doamnele se aşează din nou pe bănci şi aproape fără răgaz, începe un vals, o polcă, un dans scoţian, o mazurcă varşoviană sau un alt cadril.

Pot fi văzute în ringul de dans tot felul de veşminte, chipuri şi fasoane, de la cele mai vesele culori şi mai „ţipătoare” stiluri de îmbrăcăminte şi apucături, până la rochia de mătase neagră, bine turnată, cu un guleraş alb, simplu, care scoate în evidenţă figura unei anglo-saxone la locul ei, cu ochi albaştri. Colo, lângă nemţoaica aceea brunetă, înaltă, îmbrăcată cu gust, uite cârlionţii, rotunjimile şi mutra zâmbăreaţă a unei irlandeze. Şi în ringul flaşnetăriei pot fi văzute reprezentante ale aproape tuturor neamurilor de albi care dansează, Câştigul dansatoarelor e foarte diferit de la una la alta. Aceea, în rochia cu decolteul adânc, cu cingătoare stacojie, o mare favorită şi, cu adevărat, o bună dansatoare şi-a numărat în poală cincizeci de bilete înainte de a se auzi: „Domnilor, ultimul dans”, urmat de: „Numai acesta, înainte ca fetele să plece acasă”, cu care se încheie de fapt petrecerea. Să câştigi astfel douăzeci şi şase de dolari e o ispravă; dai-cincizeci de cadriluri, patru valsuri, din care două numai de

dragul dansului, e o treabă afurisit de grea.

De obicei, flaşnetăresele de meserie sunt nemţoaice şi, deşi dansatoare de prima mână, ele sunt, cu rare excepţii, opusul frumuseţii.

La dans, unde se adună multă lume, partenerele se aleg dintre femeile pentru care plăcerea e mai scumpă decât renumele şi aşa cum nu e greu de bănuit, în localurile de dans începe şi păcatul...

În astfel de locuri poţi întâlni judecători, oameni ai legii, pe oricine, în afară de preot. Acesta un îndrăzneşte decât cel mult să lege, din uşă, o discuţie cu un prieten şi, în vreme ce soarbe spectacolul din ochi, predică din răsputeri despre păcătoşenia unor astfel de locuri, dar e limpede că e cu gândul mai mult la dansatori decât la predică. Uneori, printre dansatori, vezi şi oameni cu părul încăruntit, nevestele lor adăstând liniştite acasă, într-o fericită neştiinţă. În zilele căutătorilor de aur nu s-a pomenit niciodată loc de dans care să-şi ducă zilele măcar o vreme fără câteva „zgârieturi de revolver”, la asta îmboldind în egală măsură gelozia, whiskyul şi dorinţa de răzbunare. Peste tot se întâlnesc case de biliard, care au şi un bar, unde se cheltuiesc sute de mii de dolari. Cum e lesne de bănuit, în asemenea locuri e cu neputinţă să se împiedice ciorovăielile, iar în munţi se face de îndată uz de ceea ce e mai aproape: picior, pumn, cuţit, revolver ori deringer[13]...

O trăsătură de bază a relaţiilor dintre oameni, mai ales după ce se zvântă şi nişte băuturi tari: cea mai bogată sursă de certuri şi vărsări de sânge e obiceiul, întâlnit peste tot, de a folosi cuvinte jignitoare cu orice prilej. Se întâmplă ca oamenii să spună mai mult decât au de gând, iar codul nescris al minerilor, bazat pe un fals principiu de bărbăţie, îi învaţă să reacţioneze cu duritate la ceea ce ar trebui răspuns doar cu tăcere dispreţuitoare.

---

[13] Deringer – pistol scurt, de calibru mare. (n.t.).

Iar pe deasupra, un imbold puternic la infracţiune îl dă totala neputinţă a legii în astfel de cazuri. Indiferent care sunt dovezile, dacă criminalul e simpatizat de obşte, e aproape sigur că verdictul juriului va fi „nevinovat”, în ciuda strădaniilor judecătorului şi procurorului. Dacă inculpatul e om avut şi se bucură de popularitate, procesul e numai o farsă – destul de lungă şi gravă, e adevărat, dar neînstare să se încheie decât într-un singur fel: o sentinţă de achitare.

Oamenii se conduc mai ales după prejudecăţile din mintea lor decât după legi şi mulţi socot că a-l face pe careva mincinos sau pui de căţea e destul ca să îndreptăţească, pe loc, o crimă. Membrii juriului nu-şi bat de obicei capul cu instrucţiunile amănunţite care li se citesc în tribunal. Dar în cazuri de dispute în doi, violenţă, . Ei nu fac decât să cântărească dacă fapta e o încălcare a codului muntelui, iar de nu e, de îndată dau verdictul de „nevinovat”. Furtul sau oricare altă nelegiuire pe care minerul o socoteşte josnică va fi răsplătită cu pedeapsa binemeritată de către un juriu teritorial. În astfel de situaţii nu se arată milostivire crime comise cu revolverul sau cuţitul, jaf la drumul mare, legea, în ciuda risipei mari de bani şi timp, e mai mult decât neputincioasă....

În astfel de împrejurări, e absolut necesar ca oamenii cumsecade, iubitori de dreptate, care sprijină ordinea, să se adune pentru a se apăra unii pe alţii şi pentru a salva obştea. Fiind uniţi, trebuie să acţioneze în deplină armonie, să îngrădească dezordinea, să pedepsească fărădelegea, să împiedice violenţa. Altfel, eforturile lor vor fi de la început un eşec, iar societatea se va prăbuşi, prinsă de convulsiile anarhiei. Numai pedepsele cele mai severe aplicate pe loc mai pot ţine în frâu firea năbădăioasă a celor fără căpătâi cu care trebuie să se lupte. Şi e nevoie de mulţi oameni ca să facă faţă cu succes bandelor de criminali, *desperado* şi

tâlhari ce mişună prin ţinuturile miniere şi care, deşi încalcă de obicei orice obligaţie, îşi dau cu bucurie mâna când e vorba să facă front comun împotriva legii. O organizaţie îndreptată împotriva fărădelegii trebuie să păstreze taina asupra numelor membrilor ei, aşa cum secret trebuie să rămână şi sfatul lor, fiindcă altfel strădaniile lor de a scoate la lumină fărădelegea vor fi fără folos, într-un ţinut unde şi cei care încalcă şi cei care apără legea au la îndemână aceleaşi mijloace de a se informa şi a se supraveghea. O organizaţie pe aceste baze e Comitetul de vigilenţă.

Cam aşa stăteau lucrurile, când cinci bărbaţi din Virginia şi patru din Bannack au pus la cale această acţiune care a avut ca urmare formarea unui tribunal, sprijinit de un corp executiv omniprezent, înglobând aproape pe toţi cetăţenii cumsecade din ţinut, care au jurat să pedepsească, fără părtinire, pe prieteni sau pe duşmani, indiferent de locul de baştină, de credinţă, neam, opinii politice. În numai câteva săptămâni s-a făcut auzit glasul dreptăţii pe un ton care nu mai putea fi nesocotit. Înfăţişarea obştei se schimbă ca prin farmec, deoarece vigilenţii, ţinând într-o mână scutul invizibil, dar util al protecţiei drepturilor şi în cealaltă sabia pedepsei, care se abate iute şi implacabil, i-au smuls criminalului din mâna neputincioasă arma, au ordonat ţâfnosului să pună capăt vrajbei, pe hoţ l-au prevenit să nu mai fure, au cerut cetăţenilor de ispravă să-şi ia inima în dinţi şi să-i silească pe ticăloşii şi pe tâlharii care statorniciseră „domnia teroarei” în Montana să aleagă între a fugi din acest teritoriu sau a-şi primi pedeapsa cuvenită pentru fărădelegile lor. Mai e nevoie să spunem că au fost pe dată ascultaţi? Dar nu înainte de a fi fost jertfite fără milă o sută de vieţi preţioase şi înainte ca douăzeci şi patru de ticăloşi să aibă parte de o moarte de câine drept răsplată pentru crimele lor.

Până în acest ceas, e destul să audă şoptindu-se

„vigilenţii din Virginia”, pentru ca şi cei mai sălbatici şi mai de temut netrebnici să pălească de spaimă şi să fie nevoiţi să aleagă între fugă sau osândă sigură…

CAPITOLUL II
Partea însorită a vieţii în munţi

În capitolul precedent a trebuit să înfăţişăm cititorului partea întunecată a norului; dar acesta are şi o margine luminoasă şi, în ciuda faptului că mulţi privitori grăbiţi sau spectatori dezamăgiţi ar putea nega acest lucru, totuşi mii de oameni au văzut-o şi ştiu, spre bucuria inimii lor, că există. Da! Viaţa în munţi are multe bucurii. Libertatea deplină e una dintre marile sale binecuvântări. Nestingherită de îngrădirile unei vieţi mult mai aşezate, natura fiecăruia se dezvăluie atât de deplin şi de sincer, încât cel care are un prieten ştie că se poate bizui pe el. Şi între cei care trăiesc în aceste pustietăţi se statornicesc legături atât de adânci şi de pline de căldură, încât preţuiesc cât ani de relaţii searbăde şi nesigure în aşa numitele cercuri alese, unde acestea trec drept prietenie şi care uneori maimuţăresc cu insolenţă atributele acesteia şi-i înjosesc chiar şi numele. Cei care au dormit în jurul aceluiaşi foc de noapte şi au străbătut împreună multe mile obositoare, împărţind greutăţile şi lipsurile, se unesc prin legături pe care lumea civilizată nu le cunoaşte. Când eşti rănit sau bolnav şi te afli departe de casă, viaţa ta depinde de ajutorul şi îngrijirile pline de blândeţe ale tovarăşului de drum, iar amintirea acestor dovezi de milostenie şi credincioasă prietenie, adesea reciproc împlinite, e o oază în deşert, un pârâu cristalin pentru călătorul ajuns la capătul puterilor.

Îndată ce se întemeiază aşezările, viaţa începe să se organizeze şi se vădeşte multă bunăvoinţă, în ospitalitatea primitoare, în sinceritatea neprefăcută cu care eşti

întâmpinat, în îngăduinţa prietenească cu care e privită orice ciudăţenie, toate caracterizând relaţiile obişnuite dintre locuitorii tărâmului de aur. Fiecare face ceea ce-i place. Formalităţile şi ceremoniile nu sunt la mare cinste, iar aerul curat al Munţilor Stâncoşi e lăcaşul generozităţii însăşi. Această însuşire e caracteristică oamenilor muntelui, indiferent din ce categorie socială ar face parte, aşa cum sunt caracteristice târnăcopul şi lopata pentru un prospector…

Chiar şi în toiul chefului, un om al muntelui respectă femeia şi jignirea unei femei e resimţită de îndată ca atare de oricare martor care de obicei reacţionează şi asta are consecinţe fatale…

Dacă doi bărbaţi sunt prieteni, insulta adresată unuia îi loveşte pe amândoi, alianţa ofensivă şi defensivă fiind o condiţie necesară prieteniei în munţi…

Mironoselile şi fandoselile aristocratice sunt dispreţuite de toată lumea. Numai un smintit ar încerca să le afişeze. Asta nu se iartă şi nu se uită şi *ucide* ca un glonţ…

CAPITOLUL III
Întemeierea Montanei

La începutul primăverii anului 1862, în Salt Lake City, Colorado şi prin alte aşezări din ţinut, s-a lăţit vestea unor noi şi bogate descoperiri pe Râul Somonului. S-a stârnit o cumplită febră şi agitaţie. Ceata pestriţă, care-şi croia drum cu greu pe la Fort Hali şi Râul Snake către noul Eldorado, nutrea tot mai multă speranţă şi încredere. Pe când convoiul se apropia de ţinta dorinţelor sale, s-a aflat că nu se putea trece mai departe cu carele şi, curând, pe călători i-a ajuns şi vestea descurajatoare că noile mine au fost năpădite de o puzderie de vânători de aur din California, Oregon şi alte ţinuturi din vest. Li s-a mai spus că, fiindu-le cu neputinţă să găsească alte terenuri de exploatat şi nici unde să lucreze, cete mari de prospectori se împânziseră şi în ţinutul vecin şi că la Deer Lodge au fost descoperite noi pământuri aurifere.

Când i-a ajuns şi această ultimă veste binevenită, şuvoiul de emigranţi s-a abătut de la locul de popas. Unii, luând-o spre Deer Lodge, au trecut munţii intre Fort Lemmi şi pârâul Horse Prairie şi, apucând pe o scurtătură la stingă, 5-au străduit să iasă la vechiul drum de la Salt Lake, la Bitter Root şi Valea Deer Lodge. Aceşti mineri, plini de energie, au trecut pârâul Grasshopper, mai jos de Canon şi, găsind locuri bune de prospectat acolo, unii au rămas ca să afle cât meritau cu adevărat Alţii au mers mai departe, către Deer Lodge, dar, văzând că terenurile nu erau nici aşa de bogate şi nici atât de întinse cum socotiseră ei, s-au întors la Pârâul Grasshopper, cunoscut mai înainte drept Minele Capului de Castor, nume provenind de la Râul Capului de Castor în care se varsă pârâul. Iar râul îşi datorează

denumirea unei stânci al cărei contur seamănă leit cu un cap de castor.

Din această tabără – devenită loc de întâlnire a emigranţilor – porneau din vreme în vreme cete de căutători care au descoperit şi au cercetat cei dintâi defileurile de la răsărit de Munţii Stâncoşi, în ţinutul acum vestit în toată lumea al Montanei. Au sosit în zona auriferă a Capului de Castor şi alţi emigranţi, venind pe la Deer Lodge, apoi a apărut prima ceată din Minnesota...

Printre ultimii veniţi au fost câţiva nelegiuiţi şi oameni fără căpătâi, de pe la minele din vestul munţilor. În această bandă erau Henry Plummer, ulterior şerif, Charley Reeves, Moore şi Skinner. Abia au făcut recunoaşterea terenului şi aceste „podoabe” s-au şi apucat de lucru.

CAPITOLUL IV
Tâlharii de drumul mare

E lesne de închipuit că în zilele de început ale colonizării, în Bannack viaţa nu era prea uşoară. Nelegiuiţii, a căror sosire am arătat-o, au fost nucleul în jurul căruia s-au adunat toţi cei fără căpătâi, deznădăjduiţii şi ticăloşii care, organizându-se îndată în bandă, cu un căpitan, locotenenţi, om de taină, tălhari de rând şi iscoade, au ajuns spaima ţinutului. Exodul nebunesc către Alder Gulch[14], de la începutul lui iunie 1863 şi descoperirea minelor bogate în aur de acolo au atras şi mai mulţi oameni periculoşi care, adulmecând de departe prada, au dat năvală ca vulturii pe câmpul de bătălie.

Între Bannack şi Virginia s-a statornicit o legătură permanentă şi toate drumurile din ţinut erau sub veghea „iscoadelor” de care am pomenit. Şi s-a ajuns până acolo, încât oamenii, caii, diligenţele erau însemnate într-un chip dinainte stabilit care să le arate de erau bune de jefuit şi astfel cei ce stăteau la pândă îi puteau încunoştinţa pe membrii bandei la vreme, ca nu cumva victimele să scape.

Un tâlhar de drumul mare avea de obicei o pereche de revolvere, o armă de vânătoare de calibru mare, cu două ţevi retezate şi, pe lângă astea, un cuţit sau un pumnal. Şi astfel înarmaţi, călare pe fugari iuţi, învăţaţi, banditii îşi aşteptau la pândă prada, ascunşi sub pături şi mascaţi. Când victimele erau aproape, ieşeau în goană înaintea lor, cu armele de vânătoare îndreptate ameninţător, strigând de obicei „Stai! Mâinile sus, pui de...!”. Dacă această poruncă din urmă nu era ascultată, pe loc cel care o încălca

[14] Alder Gulch – Canionul Aninului. (n.t.).

îşi trăia ultima clipă pe acest pământ, dar dacă se răspundea cu supunere, cum se întâmpla îndeobşte, unul sau doi tâlhari rămâneau călare, ţinându-i pe călători sub ameninţarea armelor de vânătoare încărcate cu poşuri, iar altul descăleca, dezarma victimele şi le silea să-şi arunce pungile cu bani în iarbă. După ce se isprăvea şi asta şi se mai făcea şi o buzunăreală în căutarea altor lucruri de valoare dosite, tâlharii spălau putina, îşi socoteau dobânda şi-şi împărţeau prada.

Mărturiile a doi din ei, dintre care unul pe nume Erastus Yager, alias Red, a fost spânzurat la Stinkingwater Valey, au furnizat comitetului de vigilenţă numele căpeteniilor bandei, ceea ce, până la urmă, i-a dus pe aceştia la moarte sau surghiun Cei mai de frunte tâlhari, cu puţine excepţii, au fost ori spânzuraţi, ori surghiuniţi de către comitet…

Cartierul general al bandiţilor era la ferma Rattlesnake[15]. Plummer trecea adesea pe la fermă şi acolo obişnuiau să-şi facă veacul tâlharii şi acoliţii lor, punând posturi de pază mai sus şi mai la vale de fermă, mereu la pândă. Gata de încăierare. Fugă sau jaf La vreo două prăjini în faţa clădirii era un stâlp unde îşi făceau mâna. Trăgând la ţintă cu revolverele. Toţi erau pistolari de elită. Dar între toţi oamenii muntelui, Plummer era cel mai iute de mână când era vorba de revolver. În trei secunde scotea pistolul şi slobozea toate cele cinci gloanţe Stâlpul era ciuruit de găuri şi multă vreme a fost socotit drept o atracţie, până a fost tăiat în vara anului 1863.

Un alt bârlog preferat al bandei era ferma Cottonuood, a lui Dempsey Stăpânul ei cam ştia cu ce se îndeletniceau lotrii, dar n-aveau nimic de-a face cu ei. Şi în acele zile viaţa unui om nu făcea nici cât o ceapă degerată de n-avea destulă minte să-şi ţină gura şi să nu lase să-i scape că bănuia mărar cu ce-şi petreceau tâlharii timpul. Ferma lui

[15] Rattlesnake – crotalul

Daley, de la Ramshorn Gulch şi fermele sau posturile de veghe de la Madison, Jefferson. Pârâul Wisconsin şi pârâul Mill erau, de asemenea. În permanenţă ocupate de membrii bandei.

După descoperirea cadavrelor victimelor şi mărturiile criminalilor înainte de execuţie, precum şi după relatări demne de încredere trimise comitetului, s-a stabilit că ticăloşii omorâseră o sută doi oameni, în diferite locuri şi s-a socotit, pe baza unor informaţii serioase, că alte zeci de nenorociţi au fost jefuiţi şi îngropaţi, dar nu s-au mai aflat nici rămăşiţele, nici de soarta lor ceva cu certitudine Se ştie doar că s-au pornit la drum spre diferite destinaţii, având asupră-le sume mai mici sau mai mari de bani şi nu s-a mai auzit de ştirea lor.

CAPITOLUL V
Zile negre în Montana

Henry Plummer… a venit în ţinutul Montanei din Orofino. El şi cu Reeves au intrat acolo în conflict cu un individ şi şi-au încheiat socotelile după tipicul meseriei lor, adică l-au împuşcat.

Plummer, care se pare că de multă vreme plănuia o vizită în State[16], a luat-o de îndată spre Fluviu[17], având de gând s-o pornească la vale cu vasul de cursă, dar, văzând că sosise prea târziu, s-a întors înapoi la Pârâul Aurului, unde s-a întâlnit cu Jack Cleveland, veche cunoştinţă şi tovarăş de fărădelegi. S-au înţeles să-şi petreacă iarna la ferma Sun River. Plummer urma să vadă de treburile casei, iar Jack Cleveland să aducă lemne de foc. Perechea de podoabe, după cum le era şi firea, n-au rezistat multă vreme să trăiască în bună înţelegere şi s-au ciorovăit din cauza unei tinere femei, cu care mai târziu Plummer s-a şi căsătorit. Nici unul dintre ei nu voia să plece decât dacă pleca şi celălalt şi până la urmă s-au pornit amândoi împreună către Bannack.

Acest oraş s-a născut din Minele Grasshopper care au fost întâi descoperite în luna lui iulie de către John White şi o mică ceată de prospectori pe pârâul Grasshopper, afluent al râului Beaverhead. Atât cel care a descoperit locul cât şi Rudolph Dorsett au fost asasinaţi de Charley Kelly, în luna decembrie 1863, lângă Ferma Milk, pe drumul care duce de la Virginia la Helena.

Îndată după asta au venit Wash Stapleton şi ceata lui,

[16] Se referă la statele de pe coasta Atlanticului care au pus bazele Uniunii. (n.t.).

[17] E vorba de Mississippi. (n.t.).

căreia i s-au alăturat şi alţii. Aşezării i s-a dat denumirea de Bannack, după numele indienilor Bannack, stăpânii ţinutului. A fost cel dintâi teren aurifer mai de seamă descoperit pe versantul de răsărit al Munţilor Stâncoşi şi, îndată ce s-a răspândit vestea fabuloaselor sale bogăţii, sute de căutători de aur răzleţi s-au îmbulzit într-acolo, aşa încât, încă înainte de e se arăta semnele primăverii, numărul locuitorilor ajunsese la peste o mie.

Probabil că nicăieri nu s-a mai pomenit oraş minier de această mărime care să fi fost dăruit cu mai mulţi oameni fără căpătâi şi mai mulţi nelegiuiţi ca Bannack-ul în iarna lui 1862-63. Pe când cea mai mare parte a locuitorilor era dintr-un neam de oameni cumsecade, din care se trag adevăraţii colonişti americani, acolo s-a pripăşit şi un mare număr de tâlhari şi ticăloşi din cei mai primejdioşi, care bântuiau munţii, după ce spălaseră putina din alte aşezări miniere ca să scape de răsplata ce li se cuvenea pentru multele lor fărădelegi. Şi această alesătură, îndată ce a auzit de minele bogate din Bannack, a şi pornit spre noua aşezare, unde, printre atâţia străini care habar n-aveau de crimele lor, criminalii erau feriţi de pedeapsă, cel puţin până ieşea la iveală adevărata lor fire.

În timpul călătoriei lor spre Bannack, când era puţin ameţit, Cleveland spunea mereu că Plummer era tainul lui de drum. Ajungând la destinaţie, cei doi s-au trezit – pe limba oamenilor muntelui – tare strâmtoraţi, adică fără un ban, lefteri. Dar Cleveland nu era el omul care să lase să i se pună astfel beţe în roate, îndeletnicirea lui aducându-i venituri din gros, numai cât să se obosească să facă o scurtă plimbare călare şi să strice un cartuş.

Prin februarie 1863, un tânăr, pe nume George Evans, având asupra lui e mare sumă de bani, se dusese după vitele lui William Bates, dincolo de pârâul Bizonului, la vreo opt mile de Bannack şi se crede că a fost împuşcat de

Cleveland şi jefuit, deoarece ucigaşul, deşi pe atunci n-avea para în buzunar, a fost văzut bătând călare drumurile cam prin locurile acelea, iar a doua zi avea bani din belşug. Tovarăşul lui Evans, Ed. Hibbert, a luat un cal de la J.M. Castner, l-a căutat în van şi s-a întors, convins că murise pe undeva îngheţat. La scurtă vreme, un văcar, pe nume Duke, tovarăş de-al lui Jemmy Spence, umbla şi el după vite când a dat de veşmintele lui Evans vârâte într-o vizuină de bursuc. Printre nişte sălcii s-a găsit apoi un cadavru despuiat – niciodată identificat cu siguranţă – având o rană de glonţ în subsuoara dreaptă. Se pare că victima a zărit un individ pe cale să-l împuşte şi a ridicat braţele ca să ceară îndurare.

Curând după asta, Cleveland s-a arătat în saloonul lui Goodrich şi a declarat că el e mai-marele marilor, că-i ştia pe toţi mişeii din tabăra cealaltă şi că unora dintre ei avea să le vină el de hac. Între el şi Jeff Perkins s-a stârnit o gâlceavă în legătură cu nişte bani pe care acesta din urmă îi datora unuia din regiunea submontană. Jeff l-a încredinţat că-şi plătise datoria, la care Jack îi spuse: „Bine, dacă ai plătit-o e-n regulă”, dar apoi a continuat să facă aluzie la asta şi să tot ducă mâna la pistol. Plummer, care era de faţă, i-a replicat că, de nu se potoleşte, are să-l astâmpere el, mai ales că Jeff îşi plătise datoria, iar Cleveland ar fi trebuit să fie mulţumit. Jeff s-a dus acasă să-şi aducă pistoalele şi, în lipsa lui, Jack Cleveland a început să se laude că lui nu-i era teamă de nimeni. Plummer a sărit pe dată în picioare, aruncându-i vorbele: „Ascultă, pui afurisit de..., m-am săturat de sporovăiala ta!” şi, smulgându-şi pistolul, începu să tragă în Cleveland. Primul glonţ a nimerit într-o grindă, unde a rămas şi mai apoi, al doilea l-a lovit pe Jack sub centură, făcându-l să cadă în genunchi. Jack îşi apucă disperat pistolul şi strigă: „Plummer, doar n-ai să mă împuşti acum când am căzut”, la care Plummer îi răspunse:

„Nu, pui afurisit de… ridică-te” şi, în vreme ce acesta se clătina, nesigur pe picioare, Plummer îl nimeri puţin deasupra inimii. Glonţul ricoşă într-o coastă şi o luă în altă parte a trupului. Următorul îl lovi sub ochi şi-i pătrunse în cap. Ultimul glonţ trecu printre Moore şi un om care stătea pe e bancă. Cum e lesne de bănuit, omul îşi aduse deodată aminte că are treburi ce nu suferă amânare, în altă parte şi ieşind, dădu nas în nas cu George Ives, care era cu pistolul în mână, urmat de Reeves, echipat la fel pentru curmarea neînţelegerilor.

Probabil că pentru cetăţenii unor tărâmuri mai aşezate ar părea cu totul nefiresc faptul că în timpul acesta în saloon un bărbat se bărbierea şi nici el, nici frizerul nu şi-au întrerupt treaba – obişnuinţa e totul, iar aici duelurile sunt un obicei înrădăcinat.

Ives şi Reeves l-au luat fiecare pe Plummer de câte un braţ şi au pornit-o în josul străzii, întrebându-l din mers:

— Puii ăştia nevolnici de căţea au să te spânzure?

În timpul ăsta, Hank Crawford lua masa cu L.W. Davenport, din Bannack; stătea cam prost cu sănătatea. Gazda intră în cameră şi spuse că un om fusese împuşcat într-un saloon, undeva în partea de sus a târgului. Crawford se duse de îndată încotro se îmbulzea mulţimea şi văzu că teama oamenilor faţă de aceşti ticăloşi era atât de mare, încât nimeni nu îndrăznise nici măcar să ridice capul muribundului. Hank spuse cu voce tare că un om în halul acela nu putea fi lăsat în voia soartei şi întrebă: „Nu e nimeni aici care poate să-l ducă la el acasă?”. Câţiva răspunseră că n-au unde, la care el le-o întoarse spunându-le că nici el n-avea unde, dar o să-i găsească totuşi un loc. Şi, ajutat de alţi trei, l-a cărat la gazda lui şi a trimis după doctor.

Nenorocitul a mai trăit vreo trei ceasuri. Înainte de a muri l-a trimis pe Crawford la Plummer să-i aducă păturile pe

care le avea la el. Plummer l-a iscodit pe Crawford să afle ce-i spusese Jack despre el. Crawford i-a răspuns că „nimic” „E mai bine pentru el – a zis Plummer – că altfel l-aş fi împuşcat pe puiul acela afurisit de…, acolo, în patul lui” şi a repetat apoi cu insistenţă de mai multe ori aceeaşi întrebare. Apoi, la numeroasele sale întrebări şi ale celorlalţi în legătură cu relaţiile pe care le avea Cleveland, el le-a spus: „Sărmanul Jack, n-are prieteni. Acum l-a ajuns ghinionul, dar cred că are să-l înfrunte.” Crawford s-a îngrijit să fie îngropat creştineşte şi din clipa aceea şi-a dat seama că Plummer l-a însemnat pe răboj ca să-i facă felul, temându-se ca nu cumva vreunul din secretele pe care le deţinea Cleveland să nu iasă la iveală, fiindcă ştia destul de bine că atunci avea să fie spânzurat la prima ocazie.

În legătură cu crima asta, e vreme nu s-a luat nici o măsură. Era nevoie de o seamă de fărădelegi strigătoare la cer care să-i îmboldească pe cetăţeni să întreprindă prima parodie timidă de dreptate. Încă de pe timpul întemeierii aşezării, schimburile de focuri, duelurile, sudălmile erau ceva obişnuit, de fiecare zi, în Bannack şi fuseseră comise multe nelegiuiri al căror şir nu s-a mai păstrat. Şi poate sluji drept pildă pentru îngăduinţa şi uşurinţa ce domnea pe acele vremuri schimbul de gloanţe dintre George Carrhart şi George Ives, în toamna lui 1862-63. Stăteau de vorbă amândoi pe o uliţă, lângă cabana lui Carrhart. Treptat, se pare că au început să se mânie şi s-au despărţit, Ives strigând cât îl ţinea gura: „Afurisit să fii tu, am să te împuşc” şi a dat buzna într-o băcănie să-şi ia revolverul. Carrhart a intrat în cabană şi a ieşit primul în stradă, ţinându-şi pistolul lipit de corp, cu ţeava în jos. S-a arătat şi George Ives, dar, uitându-se din greşeală în altă direcţie după Carrhart, s-a întors cu spatele la el, oferind astfel adversarului său prilejul de a-l împuşca pe la spate, dacă acesta avea de gând să o facă. Carrhart a stat neclintit

până ce Ives s-a întors cu faţa la el, pândindu-i atent mişcările. În clipa când Ives l-a zărit, a tras o sudalmă şi, ridicând pistolul, a slobozit un foc, dar şi-a greşit ţinta cam cu vreun deget, glonţul lovind peretele casei, alături de care stătea adversarul său. Primul foc al lui Carrhart a fost un rateu; al doilea glonţ al lui Ives a lovit în pământ; al doilea foc al lui Carrhart a ţâşnit drept în faţa lui Ives, dar nu l-a atins, glonţul trecând la un fir de păr de el. Carrhart dădu buzna în cabană şi, îndreptând arma spre adversar, trase Ives îi întoarse darul în acelaşi fel. Şi au continuat aşa până ce Ives s-a trezit cu revolverul gol, Carrhart mai având un foc. Când Ives a făcut stânga-mprejur ca să scape, Carrhart l-a împuşcat în spate, într-o parte Glonţul a ieşit prin partea cealaltă şi, lovind pământul, a stârnit praful dinaintea lui. Lui Ives nu-i era însă scris să moară de glonţ şi a luat-o la fugă în josul străzii. Ives înjura, făcându-şi adversarul laş „care împuşcă oamenii pe la spate”. Dar cei doi s-au împăcat şi au uitat cearta, iar Ives a stat restul iernii împreună cu Carrhart la ferma acestuia din urmă.

Întâmplări neplăcute se petrec şi în cele mai armonioase „familii” şi iată un exemplu de „accident” obişnuit în viaţa târgului Bannack din această plăcută epocă Doctorul Binele, din Minnesota şi soţia sa, împreună cu domnul şi doamna Ehort şi oamenii lor. Stăteau liniştiţi în jurul focului de tabără, la Pârâul Lăcustei, când domnul J.M. Castner, socotind că o doamnă într-o situaţie atât de delicată ca doamna Binele avea nevoie de adăpostul unei locuinţe, s-a îndreptat spre tabără şi, aşezându-se şi el jos, le-a propus casa lui. Pentru care i s-a mulţumit cu politeţe, dar a fost refuzat de către doamnă pe motiv că totuşi carul lor era foarte bun şi comod. Abia a avut loc acest schimb de cuvinte, când. Trosc! Se auzi un revolver în uşa unui saloon şi un glonţ trecu atât de aproape de urechea lui Castner, că vreo două-trei zile i-a tot ţiuit. Se spune că şi-a schimbat

poziţia capului cu uluitoare iuţeală. Doamna Binele mai-mai să leşine, se tulbură foarte tare şi începu să tremure de spaimă. Castner se duse în local şi-l văzu pe Cyrus Skinner pe cale să-şi aşeze revolverul pe masă. Cerându-i în acelaşi timp unuia dintre jucătorii de cărţi să numere gloanţele rămase. Acesta, la început. Refuză, zicând că are treabă dar, în urma insistenţelor, spuse, după ce făcu un grabnic control: „Păi nu-s decât patru” Skinner răspunse: „L-am băgat pe un tip de acolo în sperieţi”. Castner îi puse mâna pe umăr şi adăugă „Amice, mai-mai s-o împuşti pe doamna Binele” Skinnei declară că n-ar fi ucis niciodată o femeie „pentru nimic în lume” şi se jură că-şi închipuise că era vorba de o tabără de indieni, ceea ce, în ochii lui, n-ar fi fost decât 0 plăcută petrecere a timpului. U pofti pe Castner să tragă o duşcă, dar oferta lui generoasă fu refuzată. Probabil că glonţul îi stătea lui Castner încă în gât. Doctorul însă primi invitaţia. Aceste politeţuri erau ca o invitaţie din partea căpitanului către un ofiţer din subordine: „Nu eşti obligat, dar e musai”.

Trebuie să introducem aici un episod care ilustrează o metodă uşoară de a achita datoriile, cum aminteşte şi Shakespeare… Aplicarea în practică a doctrinei în acest caz trebuie pusă pe seama lui Haze Lyons, din Munţii Stâncoşi, instituit cu de la sine putere drept harnic colector general al tuturor banilor şi bunurilor de valoare nu prea grele sau prea incomode de cărat la purtător sau de pus pe cal; şi nu îngăduia pentru asta un răgaz prea îndelungat. Părintele regelui spune:

„Când datoria ajunge să te-apese şi nu o poţi plăti,
Tu şterge-o cu un burete, nu costă mai nimic”.

În loc de buretele de care se vorbeşte mai sus, într-o situaţie ca cea care urmează, se foloseşte de obicei revolverul, ce slujeşte cât se poate de bine acestui scop, ştergând ori datoria, ori pe creditor, după cum dictează

împrejurările.

Haze Lyons datora nişte bani pentru găzduire unui cetăţean din Bannack, care a aflat că datornicul câştigase cu o noapte înainte trei sute sau patru sute de dolari la joc, aşa că i-a cerut datoria. Acesta i-a răspuns: „Ascultă, pui de căţea, dacă mi-i mai ceri vreodată, am să fac să-ţi iasă pe nas!”. Creditorul, cu mărinimie, s-a ferit să-i mai adreseze astfel de cereri neplăcute şi cei doi nu s-au mai întâlnit după aceea faţă în faţă decât la spânzurătoare, unde Haze şi-a ispăşit multele sale păcate.

Următoarea întâmplare este pilduitoare pentru unul dintre multele feluri de a-ţi arăta nemulţumirea faţă de stilul cuiva în relaţii de afaceri. Buck Stinson era chezaş pentru datoria unui prieten care a şters-o, dar a fost urmărit şi adus înapoi. Un puştan obraznic s-a apucat de nişte năzdrăvănii de-ale lui şi omul în supravegherea căruia era – tocmai cel căruia i se datorau banii – se răsti la copil şi-i spuse să plece acasă. Buck pe dată se amestecă în treabă, spunându-i omului că n-avea nici un drept să certe băiatul. Dar când îl auzi pe celălalt răspunzându-i că e de datoria celui ce se îngrijeşte de copil să-l vegheze, Buck îşi scoase revolverul şi, băgându-l sub nasul cetăţeanului, îi spuse: „Afurisit să fii, că tot nu mi-e prea dragă mutra ta” şi era pe cale să tragă, când acesta din urmă îi apucă revolverul de ţeavă şi-l îndreptă în sus. Se stârni încăierare şi, văzând că nu putea să tragă, Stinson smulse revolverul din mâna adversarului său şi-l lovi puternic peste grumaz, dar nu reuşi să-l doboare. Când se băgă şi barmanul, Stinson îi dădu drumul potrivnicului său.

Se jură că avea să-l împuşte, însă a fost potolit. Omul fiind astfel prevenit, o luă iute spre casă, cât îl ţineau picioarele, ba chiar oleacă mai repede şi-şi puse la brâu revolverul şi cuţitul. Pe care le purtă apoi timp de cincisprezece zile…

Amploarea fărădelegii şi dispreţul total faţă de o viaţă de om, ceea ce-i caracteriza pe ticăloşii care se adunaseră în această vreme la Bannack, vor ieşi în evidenţă în istorisirea primului „conflict cu indienii”. Dacă nici aceste fapte nu îndreptăţeau formarea unui comitet de vigilenţă în Montana, atunci Domnul aibă-i în pază pe nepoţii unchiului Sam când se aventurează dincolo de Mississippi, în căutare de noi terenuri aurifere.

În martie 1863, Charles Reeves, proeminent „funcţionar din St. Nicholas”, cumpără femeia unui cioban indian, dar aceasta refuză să rămână la el, pe motiv că, se purta urât cu ea, drept care se întoarse la tribul ei, care-şi avea tabăra pe o înălţime, la sud de Sălaşul Iancheului, la vreo cincizeci de iarzi de uliţa principală. Reeves se duse după ea şi încercă s-o silească să vină înapoi cu el, dar când a vrut să folosească forţa, a intervenit unul dintre bătrânii şefi. Cei doi s-au încăierat, Reeves, cu un efort, s-a smuls din mâinile lui, l-a izbit cu pistolul şi în încăierare s-a descărcat un glonţ, dar fără urmări.

În seara următoare, Moore şi Reeves, beţi, au intrat în saloonul lui Goodrich şi au pus pe tejghea două arme de vânătoare cu câte două ţevi şi patru revolvere, spre marea stânjeneală a patronului, care, bănuim, în acel moment şi-ar fi vândut foarte ieftin prăvălia, pe bani gheaţă plătiţi pe loc, sau probabil că ar fi acceptat şi o ofertă avantajoasă „în rate”. În vreme ce beau mai departe, cei doi se grozăveau că lor nu le era frică de nimeni, chiar dacă albii nevolnici din Sălaşul Iancheului se temeau de indieni şi că îndată aveau „să stârnească tămbălăul”. Luându-şi armele, s-au dus în spatele caselor din dreptul taberei şi, ochind, traseră asupra unui cort. Rănind un indian. S-au întors apoi în saloon şi au mai ras câte trei rânduri de pahare, fălindu-se cu isprava lor; întovărăşiţi de William Mitchell. Din Minnesota şi de încă doi acoliţi, s-au dus înapoi, hotărâţi să-

şi desăvârşească opera criminală. Cei trei pomeniţi mai sus au lansat cu bună ştiinţă asupra cortului o salvă ucigătoare. Mitchell, care avea pe o ţeavă a puştii plumb de o uncie, iar pe cealaltă alice de vânat mare, a ucis un franţuz, pe nume Brissette, care venise în fugă să afle pricina primei salve de împuşcături, plumbul lovindu-l în frunte, iar alicele în alte zece locuri. Au fost ucişi, de asemenea, un şef indian, un băieţel şchiop şi un prunc, iar numărul celor răniţi nu s-a mai stabilit cu precizie niciodată. John Burnes a scăpat, cu degetul mare de la o mână frânt, iar un altul, pe nume Woods, a fost rănit în pântece, rană de pe urma căreia nici până acum nu s-a înzdrăvenit ca lumea. Şi aceşti doi nenorociţi veniseră, ca şi Brissette, să vadă ce era cu împuşcăturile şi strigătele indienilor. Când ucigaşilor li s-a spus că omorâseră nişte albi, Moore a răspuns cu mult *sang froid*[18]: „Pe puii aceia afurisiţi de căţea nu i-a poftit nimeni acolo”.

[18] *Sang froid – Sânge rece (în limba franceză, în original). (n.t.),*

CAPITOLUL VI
Procesul

Acest masacru groaznic, pus la cale fără nici o provocare, a stârnit indignarea cetăţenilor şi, a doua zi dimineaţă, s-a întrunit o adunare a populaţiei ca să se ia măsuri pe plan local. Auzind de asta, Charley Moore şi Reeves au pornit-o pe jos în zorii zilei, către Crotalul, Henry Plummer, fiind călare, le-a luat-o înainte. Atunci, în jurul târgului s-au aşezat oameni de pază pentru a împiedica orice fugă şi au fost chemaţi voluntari pentru urmărirea criminalilor. Domnii Lear, Higgins, O.J. Rockwell şi Davenport le-au luat de îndată urma şi i-au ajuns în locul unde se ascunseseră – într-un desiş lângă pârâu. Ziua începuse să pălească şi se lăsă un frig cumplit când sosiră şi întăririle; după aceea fugarii ieşiră din desiş, se dădură prinşi şi fură duşi înapoi la Bannack.

Plummer fu judecat şi achitat, ţinându-se seama că Cleveland îl ameninţase. Mitchell fu surghiunit, dar se aţinu ascuns prin împrejurimile aşezării, de care de fapt niciodată nu s-a îndepărtat prea mult. Apoi au fost judecaţi Reeves şi Moore. Domnul Rheem făgăduise, cu o seară înainte, să conducă acuzarea, iar judecătorul Smith să-şi asume răspunderea apărării, când deodată, în dimineaţa procesului, domnul Rheem dădu de veste că fusese angajat pentru apărare. În felul acesta, cetăţenii au rămas fără un om al legii sau un procuror. În cele din urmă îşi asumă răspunderea cazului domnul Coply, dar, nefiind prea înzestrat în direcţia asta, n-a prea avut succes ca acuzator. Domnul Hoyt, din St. Paul, a fost ales judecător în proces, iar Hank Crawford – şerif. Datorită felului deosebit în care

era împărţită opinia publică, părea aproape imposibil să se aleagă un juriu imparţial de prin împrejurimi, aşa încât s-a trimis un mesager la Canionul lui Godfrey – unde N.P. Langford, R.C. Knos, A. Godfrey şi alţii se apucaseră să ridice un gater – invitându-i pe aceştia să vină la Bannack şi să formeze juriul… Adunarea cetăţenilor număra vreo cinci-şase sute de oameni cărora li se puse întrebarea: prizonierii să fie judecaţi de mulţime sau de un juriu ales? Câţiva oameni de vază au pledat pentru prima propunere. N.P. Langford şi alţi cetăţeni de frunte au susţinut cealaltă propunere, subliniind necesitatea unui juriu. După mai multe ceasuri de discuţii a fost ales juriul şi a început procesul. La încheierea prezentării dovezilor şi a dezbaterilor, cazul a fost trecut juriului, fără nici o sentinţă. Judecătorul i-a mai informat pe juraţi că, de aveau să-i găsească pe prizonieri vinovaţi, trebuiau să-i şi condamne. După primul scrutin, voturile erau astfel: pentru condamnarea la moarte – un vot, împotrivă – unsprezece. Problema vinovăţiei arestaţilor nu admitea nici o îndoială. Numai N.P. Langford a votat pentru sentinţa condamnării la moarte. În cele din urmă, seara târziu, judecătorului i s-a înmânat sentinţa pecetluită: surghiunul şi confiscarea averii. Moore şi Reeves erau surghiuniţi din ţinut, dar li se îngăduia să rămână la Deer Lodge până când puteau traversa munţii.

Dimineaţa, curtea s-a întrunit din nou şi judecătorul a informat mulţimea că a primit hotărârea juriului pe care acum o înmâna primului jurat ca s-o citească. În consecinţă, domnul Langford o citi cu voce tare.

Din acea clipă, prietenii lui Moore, Reeves şi Mitchell şi-au arătat pe faţă sentimentele de duşmănie înverşunată faţă de toţi cei care aveau legături cu procesul.

În timpul procesului, tot felul de oameni primejdioşi se arătau, gravându-se, în spaţiul rezervat judecătorului şi

juraţilor, dând glas unor ameninţări foarte străvezii pentru toată lumea, cum ar fi: „Aş vrea să văd şi eu juriul acela afurisit care va cuteza să-l spânzure pe Charley Reeves sau pe Bill Moore” etc., etc., ceea ce, fără îndoială, a avut în ochii juriului tot atâta greutate cât dovezile procesului. Majoritatea juraţilor au acceptat, ca un fel de justificare, pretextul oferit de arestaţi că indienii omorâseră nişte albi, prieteni de-ai lor, în ’49, pe când se îndreptau spre California. Dar adevărul e că tremurau pentru vieţile lor şi trebuie spus că nu fără temei.

Pe seama acestui verdict trebuie pusă creşterea agresivităţii acestor oameni periculoşi. Erau convinşi că lumea se temea de ei. Dacă problema ar fi fost lăsată în mâna vechilor californieni sau a minerilor cu experienţă, Plummer, Reeves şi Moore ar fi fost spânzuraţi, în felul acesta fiind împiedicată multă vărsare de sânge şi multe suferinţe. Tâlharii nu s-ar fi putut aduna în bandă.

CAPITOLUL VII
Plummer versus Crawford

Crawford, care a fost numit şerif la procesul lui Moore şi Reeves şi-a cerut demisia în două sau trei rânduri, dar a fost convins de către prietenii săi, care au folosit cele mai serioase argumente să-şi continue slujba. I-au promis că vor fi alături de el în exercitarea atribuţiilor, că o să-l plătească, pentru timpul şi banii pierduţi. Crawford a vândut armele luate de la Plummer, Reeves şi Mitchell pentru a acoperi cheltuielile.

Dar sentimentele mulţimii sunt schimbătoare şi nesigure ca nisipul mişcător. Îndată după cele relatate, „bătrânul Tex”, unul din bandă, a reuşit să convoace o adunare a minerilor şi, în cadrul acesteia, s-a hotărât să se înapoieze tâlharilor armele, Plummer şi Tex reclamându-le drept bunuri ale lor. Şeriful a fost nevoit să se ducă şi să le aducă, plătind în acelaşi timp toate angaralele, pe listă fiind trecute şi cheltuielile pentru găzduirea arestaţilor. Pentru toate aceste servicii nu i s-a plătit niciodată nici un cent…

Când a fost omorât, Cleveland avea trei cai. Unul dintre ei era la o fermă, la Bannack, iar ceilalţi doi erau la vale, la Big Hole. Crawford a convocat două întruniri şi a fost împuternicit să confişte averea lui Cleveland şi s-o vândă pentru a-şi acoperi cheltuielile… Aşa că se duse la bătrânul Tex, care-i spuse că Jack Cleveland avea un tovarăş, pe nume Terwillinger (tot din bandă), care lipsea pe moment şi-l sfătui să nu ia lucrurile până nu se întorcea şi acesta. Într-una din zile, Crawford trebuia să se ducă la Beaverhead şi a vrut să ia unul din cai, dar Tex i-a spus că nu făcea

bine. O zi sau două mai târziu, Crawford a văzut calul cu pricina prin târg şi întrebându-l pe Tex dacă nu cumva acela era dobitocul lut Cleveland, acesta i-a spus: „Nu, nu-i acela”. Dar Crawford, îndoindu-se de spusele lui, îl iscodi pe un altul, de care era convins că ştia totul despre tărăşenia aceea şi află că lucrurile stăteau cum bănuise el şi că fermierul îi dăduse lui Tex calul ca să-l folosească în călătoria pe care o plănuia pentru a-l întâlni pe Terwillinger. Crawford îi porunci să ducă înapoi calul şi-i spuse că nu dorea să mai fie dat nimănui. Omul îl duse înapoi, aşa cum i se poruncise. După ce împricinaţii fură surghiuniţi, Plummer se duse la fermă, luă calul, îl încălecă şi porni să-i petreacă pe condamnaţi afară din oraş. Apoi îl aduse înapoi. Crawford, care răspundea de cal, îl întrebă pe Hunter dacă Tex fusese cel care-l luase. Acesta-i răspunse că nu.

În seara următoare, Crawford, împreună cu nişte prieteni de-ai lui, se duse la prăvălia brutarului să bea ceva şi acolo se întâlni cu Plummer, care-l acuză că poruncise să nu i se dea calul nici lui, ceea ce Crawford negă, spunând că nici nu-i pomenise numele. Hunter, fiind chemat de Plummer, întări această afirmaţie. Ba mai mult, mărturisi că se gândise că, deoarece Plummer îl omorâse pe Cleveland, nu se cădea să dorească a-i lua şi banii şi bunurile. Plummer declară atunci că Bill Hunter nu mai cuteza să susţină ceea ce-i spusese, după care părăsi localul. Îl provocase pe Crawford să rămână de faţă la mărturia lui Hunter, sperând să se iste ceartă şi să-l împuşte. Crawford primi provocarea şi, înconjurat de prietenii săi, care stăteau cu mâinile pe pistoalele de şase focuri, aşteptă să vadă ce avea să facă acesta: dacă Plummer ar fi mişcat un deget spre pistol, ar fi fost un om mort pe loc şi ştiind asta s-a potolit.

A doua zi îi trimise vorbă lui Crawford, printr-un bătrân miner, că fusese greşit informat şi că voia să-l întâlnească întocmai ca pe un prieten. Acesta îi răspunse că fusese

jignit fără motiv şi că, de voia să-l vadă, trebuia să vină el în persoană, fiindcă n-avea de gând să primească scuze printr-un mijlocitor. Plummer îi trimise lui Hank vorbă de vreo două-trei ori, în acelaşi fel şi primi acelaşi răspuns, până când, în cele din urmă, câţiva băieţi au reuşit să-i facă să se întâlnească şi să-şi strângă mâinile, Plummer declarând că dorea să-i fie prieten toată viaţa.

Câteva zile mai târziu, Hank se afla din întâmplare într-un saloon, dăscălindu-l pe unul care stârnise o încăierare, când, un individ cu o mutră dubioasă, se făcu la el şi-l întrebă despre ce tot vorbea. Hank îi răspunse că nu era treaba lui. Omul replică, provocându-l la duel cu pistoalele. Hank spuse: „Cu pistolul nu prea ai şanse la mine”. Individul insistă să se bată cu pumnii. Hank încuviinţă şi, văzând că individul n-avea centură de arme şi-o scoase şi el pe-a lui, lăsându-şi pistolul în toc şi o puse pe tejghea. Omul se trase înapoi, într-un ungher întunecat, iar Crawford, ducându-se spre el, îl plesni peste obraz. Acesta îndreptă asupra lui Crawford un pistol de şase focuri pe care-l ţinuse ascuns, dar Hank fu mai iute şi, punându-i o mână în gât, îl apucă de mână cu cealaltă şi-l dezarmă. Plummer trecu de partea individului şi amândoi se munciră să-i smulgă lui Hank pistolul. Totuşi Hank şi Harry Flegger reuşiră să păstreze pistolul, în ciuda eforturilor celorlalţi, Harry îşi conduse prietenul afară, spunându-i:

— Hai Hank, aici nu-i de tine; sunt puşi să te ucidă.

Apoi îl însoţi până acasă. Proprietarul localului i-a spus după aceea lui Crawford că totul fusese un complot. Se pusese la cale să fie momit afară ca să se dueleze cu pistoalele, iar acolo banda prietenilor lui Plummer, înarmaţi cu arme cu două ţevi, urmau să-l împuşte îndată ce se arăta.

Câteva zile, lucrurile au decurs normal, până când Hank şi-a dat seama că trebuia să se ducă la Deer Lodge, după

nişte vite. Plummer i-a spus că şi el trebuia să plece la Benton. Hank a încercat să-l facă să mai aştepte o zi două şi aveau să meargă împreună, dar Plummer pornise împreună cu George Carrhart, încă de luni dimineaţă, înainte ca lui Hank să-i fi fost adus calul de la câmp. După ce-au fost aduşi caii, Hank descoperi că îl reţineau nişte treburi personale, aşa că-l trimise pe măcelar în locul său. A doua zi, văzând că Hank nu mai plecase, Plummer se opri la Big Hole, apoi se întoarse. Mai apoi Hank află că Plummer pornise de trei cri ca să-l prindă pe drum, dar din fericire nu-l găsise.

În cursul săptămânii, Bill Hunter veni la Hank şi pretinse că acesta ar fi zis ceva împotriva lui. Hank, când auzi asta, îi spuse că el ştia ce cloceşte în mintea lui şi adăugă! „Dacă pofteşti ceva, ţi se poate împlini voia îndată”. Văzând că „nu-i poate lua piuitul” – cum se spune în munţi – şi că nu-l putea intimida, Bill se răsuci pe călcâie şi o şterse şi de-atunci nu i-a mai adresat lui Hank nici o vorbă.

Duminica următoare, Plummer se arătă în saloonul unde Hank stătea la taifas cu George Purkins şi, adresându-i-se acestuia din urmă, îi spuse:

— George, vezi că trebuşoara aceea dintre tine şi Hank trebuie rezolvată odată.

Hank replică:

— Păi nu prea ştiu despre ce e vorba – şi începu să râdă.

Plummer adăugă:

— N-ai de ce râde, fir-ai afurisit să fii! Trebuie s-o rezolvaţi odată.

Întorcându-se spre Purkins, declară că el şi Crawford ar fi afirmat că el umblă după o indiancă şi că încercase să-i facă ochi dulci Catharinei. Începu să-l înjure pe Purkins în toate felurile, spunându-i să iasă „afară”, fiindcă era „un pui fricos de căţea”. Declară apoi sus şi tare că putea să-i radă şi pe el şi pe Hank Crawford. George îi răspunse că el

era un om paşnic nu un bătăuş şi că n-avea de gând să iasă în stradă cu oricine. Plummer îl provocă în acelaşi fel şi pe Hank, care-i răspunse că nu-i era teamă să iasă în stradă să se înfrunte cu nimeni, dar că, după părerea lui, omul nu era făcut ca să-şi înspăimânte semenul. Plummer îi spuse „haide” şi o porni înaintea lui Hank spre stradă. Hank îl urmă îndeaproape, cu ochii în patru tot timpul.

Plummer îi spuse deodată:

— Scoate pistolul!

Hank refuză, zicând:

— Nu scot nici un pistol. N-am scos niciodată pistolul ca să ameninţ un om şi nu vei fi tu primul la care să-l scot.

Apoi propuse să se lupte în oricare alt fel.

— Eu nu-s un pistolar grozav – adăugă el – şi nu te-ai fi gândit la pistol dacă n-ai fi fost sigur de izbândă.

Plummer spuse:

— Dacă nu scoţi pistolul, te împuşc ca pe-un câine.

Hank îşi puse liniştit mâinile pe umerii lui şi, privindu-l adânc în ochi, rosti încet şi rar:

— Dacă asta ţi-e pofta, cu cât o faci mai repede, cu atât mai bine pentru tine şi, întorcându-i spatele, plecă.

Plummer nu îndrăzni să tragă fără ca mai întâi să işte un scandal, ştiind că altfel era bun de spânzurătoare. În timpul ciorovăielii redate mai sus, Hank se aţinuse aproape de Plummer, gata să se ia la trântă cu el şi la bătaie, în cazul când ar fi scos pistolul, ştiind foarte bine că omul acela era cel mai iute şi mai dibaci pistolar din munţi şi de-ar fi primit provocarea lui, cu mult înainte de a pune el mâna pe revolver, ar fi fost ciuruit de trei sau patru gloanţe. La despărţire, fiecare a înţeles cât se poate de bine ce-i în mintea celuilalt. S-au privit adânc în ochi. Erau oameni ai muntelui şi fiecare citise pe fata adversarului: „Ori te ucid eu, ori mă ucizi tu”. Plummer socoti că Hank l-a înţeles şi că-şi dădea seama că unul din doi trebuia să moară.

Hank se duse drept la gazda lui şi, luându-şi arma cu două ţevi, se pregăti să o pornească în căutarea lui Plummer, cu gând să-l ucidă de îndată ce avea să-l zărească. Era cât se poate de conştient că orice încercare de împăcare ar fi fost socotită drept laşitate, iar moartea lui ar fi fost o problemă secundară, depinzând numai de calitatea muniţiei lui Plummer. Dar s-au băgat nişte prieteni şi Hank n-a putut porni decât după plecarea lor, seara târziu.

Şi fiindcă veni vorba, oare nu e cât se poate de curios că un om, care are şi nişte prieteni, dacă se trezeşte în situaţia de a se bate, pomeniţii amici, în loc să-l încolţească pe adversar, se apucă şi-l ţin pe el şi se luptă cu prietenul până îl sleiesc de puteri, dând prilej duşmanului să-l lovească tocmai când se află în mâinile săritorilor săi sprijinitori?

…Hank începu să-l vâneze cu stăruinţă pe Plummer, care se îndeletnicea şi el cu acelaşi lucru, dar nu le-a fost dat să se întâlnească. A doua zi dimineaţă, prietenii lui Hank s-au străduit să-l convingă să rămână în casă până la amiază, însă n-a fost chip. Ştia ce avea de făcut şi că, într-un fel sau altul, lucrurile trebuiau limpezite. I-a ajuns la ureche că Plummer se pregătea să părăsească târgul, ceea ce-l puse pe dată în gardă. Era limpede că încercau să-l îmbrobodească şi să-l împingă spre o fatală lipsă de prevedere.

Luându-şi revolverul, se duse în târg, la un prieten – Buz Caven. Împrumută de la el o puşcă pentru a fi gata să înfrunte orice situaţie dificilă. După ce aşteptă o vreme, se duse la prăvălia unui măcelar; rămase înăuntru şi-l văzu pe Plummer de mai multe ori. Dar întotdeauna avea pe cineva lângă el, aşa că Hank nu putea să tragă fără a pune în pericol şi viaţa altuia.

În cele din urmă. Plummer se făcu nevăzut, dar trimise

un om să mijlocească o împăcare şi să i transmită din partea lui mesajul de a se întâlni ca nişte cunoscuţi el n-avea să-i vorbească lui Crawford, lui Crawford nu trebuia să-i adreseze un cuvânt. Hank era însă prea hărşit cu treburi de astea ca să cadă în cursă îi trimise răspuns lui Plummer că deoarece îşi încălcase odată făgăduiala, cuvântul lui de onoare era vorbă în vânt, că ori unul, ori altul trebuia să plătească sau să plece.

Un prieten de al lui Hank veni şi-i spuse că se pusese la cale să-l împuşte dintr-o casă de peste drum îndată ce avea să se arate în uşa locuinţei sale. Hank se feri să iasă în uşă, dar pe la amiază, o doamnă, proprietara unui restaurant, îl chemă să vină la o ceaşcă de cafea. Se duse fără armă. Pe când îşi sorbea cafeaua, apăru şi Plummer, înarmat cu o armă cu două ţevi şi începu să patruleze de cealaltă parte a străzii, pândind un moment prielnic să tragă. Un prieten, Frank Roy, îi aduse şi lui Hank o puşcă. Acesta îl şi luă la ochi pe Plummer şi trase. Glonţul îi zdrobi osul mâinii. Prietenii se strânseră în jurul lui, iar el le spuse:

— M-a împuşcat un pui de căţea.

Apoi fu dus de-acolo. Îi trimise lui Hank provocarea de a se întâlni după cincisprezece zile, dar acesta nu dădu atenţie mâniei unui om cu mâna frântă. După vreo două zile, pe când Hank se afla în prăvălia lui Meninghall, intră şi George Carrhart. Hank îi citi în ochi parşivenia, se duse lângă el îndată şi-i spuse:

— Hei George, ştiu ce cauţi. Te sfătuiesc să nu faci mişcări prea iuţi.

Stickney se duse lângă el de cealaltă parte şi-i repetă avertismentul. După o vreme, mărturisi că venise să-l ucidă, dar, ascultând relatarea lui Hank, îşi desfăcu haina şi-i arătă pistolul înfipt la îndemână, în cingătoarea nădragilor, declarând în acelaşi timp că voia să fie prieteni.

Se puse pe picioare altă ceată care să vină să-l împuşte

pe Crawford, dar nici aceasta nu reuşi să-şi ducă la îndeplinire intenţiile. Auzind toate astea, câţiva cetăţeni se oferiră să-l împuşte sau să-l spânzure ei pe Plummer, dacă venea şi Crawford cu ei, dar el refuză, spunându-le că o să-şi poarte singur de grijă. La 13 martie o porni spre Winsconsin, mergând călare până la Fort Benton. Fu urmărit de trei bărbaţi, dar nici unul nu se apropie prea mult şi, ajungând la fluviu Crawford, luă vasul şi sosi teafăr acasă. Avea de gând să se întoarcă în toamnă; fraţii lui îi trimiseră bani de drum, dar diligenţa fusese jefuită şi toate scrisorile furate. Din nenorocire, banii lui împărtăşiseră soarta poştei. În ultima vreme, Crawford locuia la Virginia City, unde se întorsese nu demult după ce se căsătorise în State.

Relatarea necazurilor acestui om am făcut-o numai pentru a arăta în ce stare se afla societatea care îngăduia punerea la cale, în mod făţiş, a unor asemenea fărădelegi şi care făcea necesare astfel de măsuri de apărare.

Glonţul care-l lovise pe Plummer în mână alunecă la vale de-a lungul osului şi se opri la încheietură. După execuţia sa, glonţul fu găsit lustruit de continua frecare a încheieturii. Mina dreaptă cu care ţinea pistolul fiindu-i astfel vătămată şi nefolositoare pentru scopuri războinice, deşi braţul fusese salvat de priceperea unui ajutor de chirurg, Plummer se antrenă să scoată pistolul şi să tragă cu stingă şi a dobândit destulă abilitate, dar n-a atins niciodată precizia şi îndemânarea fatală a celeilalte mâini, pe care prefera s-o folosească chiar şi acum.

CAPITOLUL VIII
Un pomelnic al fărădelegilor

Şi altora care au avut cât de cât legătură cu acel proces de batjocură le-a mers cam prost, fiind pândiţi şi bătuţi câineşte. Domnul Ellis, principalul martor, era urmărit ori de câte ori se ducea sau se întorcea de la terenul lui aurifer şi, până la sfârşit, a fost nevoit să se întoarcă în State. A fost urmărit cale de vreo trei sute de mile, până la Fort Benton şi a scăpat cu viaţă din mâna următorilor lui numai luând-o furiş în josul fluviului şi ascunzându-se până ce vaporul a ajuns în dreptul lui şi atunci, ţâşnind din ascunzătoare, a strigat până s-a făcut auzit şi a fost luat la bord.

N.P. Langford a fost în mod deosebit ţinta urii lor. Ei contaseră pe sprijinul său la proces pentru că fusese în favoarea unui juriu, dar când au văzut că a votat pentru condamnarea la moarte, au jurat să se răzbune pe el, ca şi pe un altul, un bun prieten de-al său. Acesta din urmă n-a mai putut să se ducă la lotul lui de lucru fără a avea la el o armă încărcată şi un revolver. La un moment dat, ticăloşii au pus la cale în toate detaliile un complot pentru asasinarea domnului Langford şi numai întâmplarea a dat în vileag pregătirile şi intenţiile lor şi conspiraţia a eşuat pentru că victima a fost înştiinţată la vreme de un prieten. Solidaritatea prietenilor celor doi bărbaţi – care îmbrăţişaseră cauza respectului faţă de ordinea din acea aşezare – era prea puternică pentru a fi înfruntată făţiş. Totuşi pluti deasupra lor în continuare pericolul de a fi luaţi pe nepregătite şi asasinaţi.

Într-una din zile, pe când unul din prietenii lui Langford mergea fără griji pe Strada Mare, îl zări pe Plummer

apropiindu-se. Îndată îşi scoase de la brâu un cuţit de vânătoare şi începu să ascută o bucată de lemn pe care o ridicase de jos tocmai în acest scop. Curând ajunse faţă în faţă cu Plummer, care, uitându-se cu multă bănuială la armă, îl întrebă:

— De ce, ori de câte ori te întâlneşti cu mine, ascuţi câte o bucată de lemn?

Omul, aruncându-i o privire încruntată şi hotărâtă, îi răspunse de-a dreptul:

— Domnule Plummer, ştii ce părere am despre dumneata şi prietenii dumitale şi n-am de gând să vă las vreodată să mă luaţi prin surprindere. Nu vreau să fiu împuşcat ca un câine.

Văzând că Mitchell tot nu părăsise târgul, foarte mulţi cetăţeni au socotit că era culmea nedreptăţii să-i ţină pe Moore şi pe Reeves departe de aşezare, la Poarta Iadului, unde zăpada căzută împiedica traversarea munţilor şi, într-o duminică, fu convocată o adunare a minerilor la care, prin vot, au fost iertaţi de pedeapsă, aşa că aceştia s-au întors înapoi.

Înainte de asta s-a făcut o încercare de a jefui prăvălia lui Higgins şi Warden, de la Deer Lodge, dar proprietarii au aflat din vreme, reuşind să ascundă banii.

Tâlharii jefuiră Expresul Walla-Walla. Treaba a fost condusă de Plummer şi se crede că la asta a dat o mână de ajutor şi Long John. Nu au fost descoperiţi de fapt niciodată cei care au fost amestecaţi în afacere.

Un oarecare domn Davenport şi nevasta lui mergeau de la Bannack la Benton, cu gând să ajungă cu vaporul în Statele din est. În vreme ce prânzeau la Crotalul, dintre sălciile alături de care îşi aşezaseră tabăra, se arătă deodată un individ mascat în negru şi le ceru banii. Domnul Davenport îi spuse că nu are; tipul râse şi îi zise că avea nevastă-sa şi pe deasupra şi cât anume. Un uşor imbold al

coltului îndreptat spre capul lui Davenport făcu banii să iasă la iveală, iar omului i se porunci, sub ameninţarea pedepsei cu moartea, să nu se întoarcă de îndată la Bannack, ci să se ducă împreună cu soţia mai departe o bucată de drum. Davenport făgădui şi-şi ţinu cuvântul, după care se întoarse şi dobândi nişte bani de la oameni ca să iasă din încurcătură. Soţia lui merse mai departe şi ajunse nevătămată în State. Davenport n-a aflat niciodată cine l-a jefuit.

Casa unui franţuz, pe nume Le Grau, care avea o brutărie şi o fierărie în spatele Străzii Mari, în Bannack, a fost călcată de hoţi. Au furat tot ce-au găsit, după care tâlharii au adunat perdelele grămadă şi au încercat să dea foc casei, dar n-au reuşit. Cea mai mare parte a banilor proprietarului erau din fericire ascunşi şi tâlharii nu i-au găsit.

Am vorbit mai înainte de Geo Carrhart. Era un bărbat foarte arătos, cu multă şcoală şi se spune că fusese membru al unei adunări legislative de prin vest. Avea purtarea unui gentleman atunci când era treaz, dar o nenorocită înclinaţie către whisky îl distrusese. La beţie, o dată sau de vreo două ori o luase călare în sus şi-n jos pe stradă, cu puşca în mână, ameninţând pe toată lumea. Faţă de un prieten era deosebit de generos, fiind în stare să-i dăruiască şi calul, dreptul asupra fermei sau orice altceva socotea că i-ar fi făcut trebuinţă. Slăbiciunea lui pentru băuturi tari l-a mânat însă într-o păcătoasă tovărăşie şi i-a adus moartea.

În vreme ce dormea, într-o bună zi în saloonul lui Skinner, un tânăr numit Dick Sap, recunoscut drept un om cu mult curaj, juca pocher cu George Bonefield, un cartofor a cărui dragoste de bani îi depăşea respectul pentru cea de-a opta poruncă. Din dorinţa de a face culoare, acest isteţ fură o carte. Sap îl acuză pe loc că trişează, la care

pocheristul sări în picioare, scoase pistolul şi-l îndreptă asupra lui Sap, care era neînarmat. Un prieten îi oferi arma necesară şi cât ai clipi, Sap şi Bonefield traseră toate gloanţele, deşi, ciudat, fără nici un efect, cel puţin în ceea ce-i privea pe ei.

În scurtă vreme, cearta s-a aplanat şi abia atunci se văzu că Toodles, câinele lui Buz Caven, care stătea sub masă, fusese lovit de trei gloanţe şi zăcea mort. Deodată geamătul lui Carrhart atrase atenţia şi, uitându-se la el, prietenii lui văzură că fusese împuşcat în măruntaie, din greşeală, de către Bonefield. Pe dată Moore îi strigă pe Reeves şi pe Forbes, care erau de faţă.

— Băieţi, l-au împuşcat pe Carrhart! Să-i ucidem!

Şi ridicând pistolul, îl slobozi de două ori spre capul lui Sap. Sap ridică mâinile în sus, neavând nici o armă şi gloanţele fură atât de bine plasate, că-l răniră serios la degetul mic al unei mâini şi-l zgâriară la cealaltă. Bandiţii se porniră să-şi descarce armele la întâmplare în mulţimea care se trăgea înapoi. Un glonţ îl lovi pe un tânăr, Goliath Reilly, trecându-i prin călcâi; Bonefield fu lovit sub genunchi şi-şi simţi piciorul amorţit şi de nici un ajutor. Reuşi totuşi să se târască până la un loc mai ferit şi primi îngrijirile unui chirurg priceput; însă, refuzând să-i fie amputat piciorul, muri din cauza cangrenei.

Ca dovadă a nesiguranţei în care se aflau viaţa şi bunurile oamenilor în locurile în care îşi făcuseră cartierul general nelegiuiţi ca Plummer, Stinson, Ray şi Skinner poate fi amintit următorul episod.

Cam pe la sfârşitul primăverii lui ’63, Winnemuck, căpetenia războinicilor Bannack, veni cu oamenii lui şi îşi aşeză tabăra pe un loc acoperit de desişuri cam la trei sferturi de milă mai sus de oraş. Skinner şi acoliţii lui organizară o adunare şi alcătuiră o bandă ca să atace şi să omoare tot tribul de indieni. Dar căpeteniile bandei s-au

îmbătat în aşa hal, încât oamenilor li se făcu ruşine şi, rând pe rând se împrăştiară până n-au rămas decât atât de puţini, că acţiunea a fost lăsată baltă. Între timp, un metis l-a prevenit pe Winnemuck şi bătrânul, războinic cu experienţă, nu mai pierdu nici o clipă şi se pregăti să-şi primească musafirii cum se cuvine, îşi trimise femeile şi plozii în spate, iar pe cei trei sau patru sute de războinici îi aşeză în partea dreaptă a unui canion, astfel încât ar fi putut cu uşurinţă măcelări toată şleahta. Avea de gând s-o facă, de era atacat şi, în plus, voia să jefuiască târgul şi să-i ucidă pe toţi albii. Şi nu era o ispravă pentru care să fie nevoie de mari eforturi, iar dacă beţia nu le-ar fi zădărnicit nelegiuiţilor intenţiile lor criminale, acest plan ar fi fost înfăptuit. De fapt, cei care au fost mai apoi executaţi de către vigilenţi erau copţi pentru orice ticăloşie, fiind lipsiţi de teamă şi de Dumnezeu, nişte oameni de nimic şi spaima întregii obşte.

În iunie, acelaşi an, veni vestea că Joe Carsigan, William Mitchell, Joe Brown, Smith, Indian Dick şi alţi patru au fost ucişi de indienii pe care-i urmăriseră ca să dobândească înapoi nişte vite; i-au ajuns pe indieni din urmă, au descălecat şi au tras asupra corturilor lor; când au terminat muniţia, i-au atacat indienii, i-au ucis pe toţi nouă şi le-au luat şi caii.

Bătrânul Snag, o căpetenie care nutrea sentimente de prietenie faţă de albi, sosi la Bannack, cu tribul său, îndată după ce se răspândise această veste. Haze Lyons trase asupra unuia dintre indieni, cumnat cu Johnny Grant, la Deer Lodge, ca să-şi încerce revolverul, sau aşa într-o doară, sau din principiu, sau pentru a-i lua calul, nu se ştie din ce motiv. Mai mulţi cetăţeni, crezând că e o încăierare cu indienii, veniră în goană şi începură să tragă şi ei. Indianul sări jos de pe cal şi, aruncându-şi pătura din spate, fugi cât îl ţineau picioarele ca să-şi scape pielea, strigând

„Indian bun”. Un glonţ îl lovi în şold… Dar, deşi grav rănit, el urcă panta muntelui şi scăpă, strigând încă în vreme ce alerga „Indian bun, indian bun”, vrând să spună că era prieten al albilor. Caroll, un cetăţean din Bannack, creştea o fetiţă de indian şi bătrânul Snag îi făcu o vizită ca s-o vadă. Caroll, care fusese martor la împuşcăturile de care am amintit, alergă acasă şi-i povesti lui Snag, implorându-i pe el şi pe fiul lui să fugă şi să scape cu viaţă. Fiul alergă afară şi sări pe cal. Bătrânul Snag rămase în picioare în faţa uşii, pe marginea şanţului, rezemându-se de arma învelită într-o apărătoare de piele groasă. În mână ţinea lasoul şi vorbea cu fiica lui, femeia lui Jemmy Spencer, pe nume Catherine. Buck Stinson, fără să scoată o vorbă, veni până la patru paşi de el, scoase revolverul şi-l împuşcă într-o parte. Indianul ridică mâna dreaptă şi spuse:

— Ah, nu, nu…

Răspunsul fu un glonţ care-l lovi în grumaz, după care urmă replica bine amestecată cu înjurături:

— Te-nvăţ eu minte să mai ucizi albi!

Apoi îl împuşcă în cap. Când sosi în fugă, atras de împuşcături, un alt om, indianul era mort. Caroll stătea în uşă şi striga:

— Nu trageţi în casă, o să-mi omorâţi familia!

Stinson se întoarse deodată asupra lui şi urlă o salvă de înjurături, cărora le-a pus vârf obişnuita expresie a bandiţilor:

— Bagă-ţi minţile în cap sau îţi salt eu tărtăcuţa!

Cyrus Skinner veni şi luă scalpul indianului. Ceata de indieni se împrăştie în fugă. Unul, care rămăsese în urmă, fiind rănit, se aruncă în pârâu, încercând să scape, dar fu ucis pe când se târa pe panta malului şi se prăbuşi printre sălcii. Şi acesta fu scalpat. Ceilalţi scăpară, iar fiul căpeteniei, strunindu-şi calul la oarecare distanţă, le făcu semne celor care-i uciseseră tatăl, provocându-i la duel, dar

când gloanţele începură să ricoşeze în pământ, în jurul lui, îşi smuci bidiviul şi o luă la fugă...

CAPITOLUL IX
Primejdiile drumului

În ziua de 14 a lunii noiembrie 1863, Sam. T. Hauser şi N.P. Langford s-au pornit către Statele din est, laolaltă cu şapte sau opt cărăuşi. Din cauză că s-au încurcat oarecum cu pregătirile şi au întârziat, n-au fost gata de drum la ora stabilită (ora două) şi, după multă insistenţă, au izbutit să convingă pe unul din cărăuşi să-şi amâne plecarea până la ora cinci, arătându-i că, de mergeau o parte din noapte, aveau să ajungă convoiul la Horse Prairie, unde făceau popas. Toate discuţiile astea au avut loc în prăvălia lui George Chrisman, unde-şi avea sediul şi Plummer, aşa încât toate planurile lor de plecare au fost ştiute de acest învederat ticălos.

La Bannack, în acea după-amiază s-a răspândit vestea că s-a descoperit un filon de argint şi Plummer, a cărui şedere în Nevada i-a creat faima de cunoscător în materie de zăcăminte argintifere, a fost chemat să examineze descoperirea. Plummer a fost invitat în mai multe rânduri să cerceteze cu atenţie diverse filoane şi niciodată nimeni nu s-a gândit că aceste plimbări ale lui erau de fapt pentru altceva decât pentru ceea ce se pretindea. Când lui Plummer i se transmitea că a fost descoperit „un filon de argint”, însemna că împrejurările reclamau prezenţa şefului bandei, de care era mare nevoie pentru a conduce vreo expediţie de jaf ce necesita o căpetenie iscusită şi care promitea, în schimb, o pradă bogată ca răsplată a izbânzii. Plummer se supunea totdeauna acestei chemări, aşa că şi de data asta a plecat din Bannack îndată după-amiază, luând-o înspre nord către Rattlesnake, dar după ce s-a

îndepărtat de târg şi-a schimbat drumul şi s-a îndreptat spre sud, către Horse Prairie.

Înainte de a pleca din Bannack, i-a dăruit domnului Hauser un fular de lână, spunându-i că „o să-i prindă bine la drum, în nişte nopţi aşa de friguroase”.

Cei doi domni nu şi-au terminat pregătirile de plecare decât la şapte şi jumătate seara şi, pe când ei plecau de la cabana lui Hauser, în marginea dealului, la sud de Bannack, s-au auzit deodată plescăitul făcut de un corp greu care cade în apă şi strigăte de ajutor. Cei care s-au dus la locul cu pricina au văzut că Henry Tilden, încercând să treacă şanţul de la Bannack, nu nimerise puntea şi se răsturnase în apă, calul venind peste el. După ce l-au scos de la strâmtoare, omul s-a dus drept la judecătorul (acum guvernatorul) Edgeston şi i-a adus la cunoştinţă că fusese jefuit de trei bandiţi – unul din ei fiind Plummer – între Horse Prairie şi Bannack. După ce povesti împrejurările, se iscă multă îngrijorare în legătură cu soarta domnilor Langford şi Hauser, despre care toată lumea credea că porniseră la ora cinci pe acelaşi drum.

Nevinovaţii călători, deşi nu ştiau nimic de cele întâmplate, erau cu ochii în patru. În dimineaţa aceea, Hauser îi împărtăşise prietenului său Langford bănuielile că erau supravegheaţi şi că aveau să fie urmăriţi de tâlhari, cu intenţia de a fi jefuiţi. Şi în vreme ce Langford îşi băga pe fiecare ţeavă a puştii câte o duzină de gloanţe de revolver, George Dart îl iscodi de ce-şi punea „atâta plumb pe ţeavă”, la care Langford îi răspunse că numai în noaptea aceea se putea întâmpla să aibă necazuri cu bandiţii. Erau atât de siguri că se punea la cale un atac asupra lor, încât nu şi-au lăsat din mână puştile, cu cocoaşele trase, tot drumul până la Horse Prairie, cale de douăsprezece mile, dar n-au dat nici de urma tâlharilor care-l jefuiseră pe tânărul Tilden.

Plummer şi banda lui s-au gândit că, aflând de cele petrecute în cursul după-amiezii, călătorii nu s-au mai arătat şi că nu aveau să mai plece de loc în noaptea aceea.

…E posibil ca Plummer, văzând că victimele pe care pusese el ochii nu se mai arătau, să se fi temut ca nu cumva cetăţenii din Bannack să fi pornit în căutarea tâlharilor care-l atacaseră pe Tilden şi să fi socotit mai prudent să se întoarcă acasă pe drumuri ocolite, ceea ce şi făcură. Un lucru e sigur: când banditii s-au întors fără nici o scofală, Plummer s-a dus valvârtej la gazda lui Langford, s-a interesat dacă acesta plecase şi, primind un răspuns afirmativ, o porni îndată călare pe urmele lor.

Alături de Langford şi Hauser, în car mai era şi un al treilea călător – un străin – care-şi trimisese aşternutul de dormit cu una din căruţele ce plecaseră la amiază şi acum, ajungând la popas, străinul văzu că ceilalţi drumeţi abandonaseră speranţa de a-l mai vedea sosind până dimineaţa şi vreo câţiva îi luaseră calabalâcurile de dormit şi se culcaseră.

Ca să nu-i mai supere pe cei care dormeau, Langford îşi pofti tovarăşul de drum, care nu se simţea prea bine, să se culce în car împreună cu Hauser, iar el luă o învelitoare din piele de bizon şi-şi făcu şi el culcuş pe pământul gol, la sânul primitor al naturii.

Era e noapte rece şi, trezindu-se îngheţat bocnă, Langford se sculă şi o porni mai întâi iute în sus şi-n jos pe lângă tabără ca să se mai încălzească. După o vreme îşi îndreaptă paşii spre pârâul ce curgea la vreo sută cincizeci de iarzi, dar având instinctul de prevedere al celor trăiţi în munţi, îşi luă cu el şi credincioasa armă cu două ţevi; cufundat în gândurile care-l purtau spre alte peisaje şi alte zile, o porni agale de a lungul apei care clipocea.

Dar deodată fu trezit din reverie de un zvon de glasuri adus de vânt şi de binecunoscutul ropot de copite al cailor

în goană. Malul apei era mărginit de sălcii şi oferea adăpostul întunericului şi doar printr-o rarişte se putea vedea, de cealaltă parte a pârâului, câmpia odihnind netulburată în bătaia lunii. Trăgându-se lângă desiş, văzu patru călăreţi pe cale să străbată una din poteci în plin galop. Simţind instinctiv primejdia, trase cocoaşele armei şi merse pe urmele lor în josul pârâului, până într-un loc unde o spărtură în desişul ce mărginea apa de ambele părţi îi îngădui să-i vadă bine pe acei călăreţi ai nopţii; ieşi la vedere şi rămase cu puşca sprijinită în scobitura braţului, gata de folosit în orice clipă.

Îndată ce Langford ieşi din adăpostul sălciilor, călăreţii, simţindu-i prezenţa, se opriră câteva momente, apoi îşi continuară drumul în josul apei; hotărât să vadă până la capăt despre ce era vorba, în plus fiind la adăpostul desişului şi ştiind că tovarăşii săi erau aproape, numai cât să-i strige la nevoie, cel care-i dibuise pe nepoftiţi o luă iute la picior încă vreo două sute de iarzi şi, trecând prin apă, abia urcă celălalt mal, că văzu patru oameni care chiar atunci încălecau. Îndată ce l-au zărit şi-au înfipt pintenii în coastele cailor şi au pornit în goană spre Bannack. Erau Plummer, Buck Stinson, Ned Ray şi George Ives...

Dar de n-ar fi fost împrejurarea providenţială cu aşternuturile care l-a făcut pe Langford să doarmă pe pământul gol şi de nu s-ar fi arătat apoi din întâmplare cu arma în mână, ca şi cum ar fi stat de pază, toţi călătorii ar fi fost ucişi, deoarece urmăritorii ştiau că au asupra lor o considerabilă cantitate de aur.

Fularul dăruit lui Hauser fusese oferit pentru a îngădui vicleanului tâlhar să-şi găsească omul pe întuneric. Iar faptul că Plummer a fost spânzurat în ziua de naştere a lui Hauser, 10 ianuarie 1864, e o coincidenţă rar întâlnită.

Drumeţii şi-au continuat călătoria fără oprelişti şi, ajungând la Salt Lake City, au fost asediaţi de cunoscuţi

care-i întrebau de mai multe cete de călători despre care se ştia că porniseră cu vreo săptămână înaintea lor la drum spre aceeaşi ţintă, dar cei de soarta cărora se interesau n-au mai ajuns niciodată la destinaţie şi nici nu s-a mai aflat nimic despre ei vreodată. Îşi dorm somnul de veci în morminte însângerate şi niciodată nu se va şti unde, cum şi când şi-au găsit moartea în mâinile tâlharilor. Dar această soartă necruţătoare a fost totuşi răzbunată.

CAPITOLUL X
Respingerea bandiţilor

…La vreo trei săptămâni de la cele relatate în capitolul de mai înainte, M.S. Moody (Milt Moody) porni spre Salt Lake City cu trei care şi mai mulţi cai de povară…

În toată caravana să fi fost între 75.000 şi 80.000 de dolari în aur şi nu e de crezut că o pradă atât de mănoasă putea să scape agerimii de linx a tâlharilor de drumul mare.

Pentru treaba asta, Plummer i-a năimit pe Dutch John (Wagner) şi pe Steve Marshland, iar alegerea lui n-a fost deloc proastă în ce-l privea pe Dutch John, pentru că nu s-a mai pomenit vreodată să-şi fi înfipt pintenii în coastele unui bidiviu sau să răcnească „Stai” unui bărbat dintr-o bucată un desperado mai îndrăzneţ, mai hotărât şi mai nesăbuit decât el. Steve Marshland, când se punea pe treabă, era cutezător, dar prefera mai degrabă „o milostenie”, cum spuneau oamenii muntelui, decât omorul făţiş. Această slăbiciune nepotrivită meseriei nu numai că a salvat vieţile multora dintre cei pe care acum suntem mândri a-i numi prieteni, ci a înlesnit prinderea sa şi a prietenilor săi şi executarea lor de către mâna vigilenţilor.

În canionul Blanck Tail Deer, călătorii poposiseră să ia masa de dimineaţă aproape de o cotitură bruscă a drumului, când deodată auziră, foarte aproape de ei, dar ascunşi vederii de desişuri, doi oameni sporovăind. Şi primul bandit spunea:

— Eu iau revolverul tău, tu pe-al meu şi vii îndată după mine.

Cât ai clipi, fiecare bărbat s-a aflat cu puşca pe genunchi şi nu puţini au fost cei care s-au trezit cu cocoaşele

revolverelor trase. Pulsul începu să bată mai repede şi toate capetele erau „aliniate” spre cotitură. După câteva momente, Dutch John şi Steve Marshland au dat cotul, călare, cu puştile îndemână. Văzând ceata pregătită să-i primească aşa cum se cuvenea, s-au fâstâcit şi au strunit scurt caii. Steve Marshland l-a recunoscut pe Billy Sloon şi i-a strigat: „Ce mai faci, dom’le Sloon?”, la care Billy i-a răspuns: „Binişor, mulţumesc dumitale”. De atunci, ultimele două cuvinte l-au tulburat mereu, fiind cu prea mult tâlc pentru conştiinţa lui. Căutând să-şi justifice prezenţa acolo, tâlharii i-au întrebat de n-au văzut nişte cai şi de n-aveau cumva cu ei nişte animale rătăcite, zi când că vreo câţiva mulatri le spuseseră că dobitoacele ce pretindeau să le fi pierdut erau în convoiul lor. Întorcându-li-se un hotărât răspuns negativ, ei porniră mai departe.

Bandiţii nu se aşteptau să dea peste ei atât de curând şi nu erau mascaţi. Şi de n-ar fi fost asta, precum şi armele aşezate la îndemână gata de a fi folosite la nevoie, convoiul ar fi fost uşurat fără zăbavă de răspunderea care revenea celor ce transportau lucruri de valoare în acele zile.

Călătorii nici nu şi-au închipuit că soarta bunurilor şi vieţilor lor atârnase de-un fir de aţă şi că numai cu o seară înainte „sfiala” lui Steve Marshland îi salvase pe vreo şase-opt dintre ei de la moarte neaşteptată. Dar aşa a fost. Wagner şi Marshland s-au aţinut pe urmele lor şi, după ce şi-au priponit caii de nişte tufişuri, s-au apropiat târâş până la vreo cincisprezece paşi de tabără, cu puştile cu două ţevi încărcate cu poşuri şi cocoaşele trase şi i-au cercetat în voie la lumina focului. Călătorii stăteau tolăniţi fără să le treacă prin minte cât de aproape se aflau tâlharii, armele zăceau peste tot numai acolo unde trebuiau să fie nu erau şi, neavând nici măcar un om de veghe care să-i vestească în caz de pericol, îşi primejduiau din neglijenţă vieţile şi bunurile.

Wagner propusese ca el şi Marshland să-şi aleagă oamenii şi să-i doboare cu puştile, iar apoi să dea buzna şi să îndrepte asupra călătorilor un foc rapid de revolvere, în acelaşi timp strigând cât îi ţinea gura ca să-i facă să creadă că erau atacaţi de o forţă mult mai mare. Nu se temeau că vor rămâne fără muniţie după ce aveau să-şi descarce armele, fiindcă aveau la îndemână armele celor doborâţi fără îndoială şi şansele erau de o sută la unu ca cei ce vor rămâne în picioare s-o ia la fugă, lăsându-şi averea pe mâna hoţilor. Totuşi Steve a dat înapoi şi atacul a fost amânat până a doua zi.

Îndeobşte, spre seară, cei cu caii de povară aveau obiceiul s-o ia înaintea convoiului pentru a alege locul de popas pentru noapte şi tocmai când aceştia erau plecaţi, a avut loc atacul asupra carelor. Când au ajuns la creasta dintre Red Rock şi Junction, tâlharii s-au îndreptat spre care, au strigat să oprească şi, după ce i-au strâns pe cărăuşi grămadă la un loc, Dutch John a rămas călare, ţinându-i sub ameninţarea puştii, în vreme ce Steve a descălecat şi a început să-i cotrobăiască şi pe ei şi carele.

Moody îşi lăsase revolverul să alunece într-o cizmă şi nu i-a fost găsit, au scăpat, de asemenea, o sută de dolari în bancnote pe care-i avea în buzunarul de la cămaşă. A ieşit la iveală că toată averea lui Kit Erskine şi a tovarăşului său era o păpuşă de tutun şi Kit pledă mult ca să-i fie lăsată, dar Steve îi răspunse că era „tocmai ce-i trebuia” şi lui şi puse mâna pe ea. După ce buzunări oamenii, Steve se duse la care, le cercetă, spintecă sacii de călătorie şi găsi o mie cinci sute de dolari în bancnote, dar nu reuşi să dea de aurul care era băgat în bidoanele puse în boccelele de pe cai. În ultimul car se afla un bolnav, Kennedy şi tovarăşul său, Lank Forbes. Dar nervii celui dintâi erau atât de slăbiţi, încât n-a fost în stare să apese pe trăgaci când Steve s-a urcat în car şi a tras într-o parte marginile coviltirului. Nu la

fel s-au petrecut lucrurile cu al doilea. Acesta îşi descărcă pistolul în pieptul lui Steve. Steve, slobozind o sudalmă şi un urlet, căzu în genunchi, îşi reveni şi, sărind din car, se prăbuşi din nou, dar se ridică şi o luă pe jos cu o iuţeală uimitoare spre pădurea de copaci înalţi. Răsunetul împuşcăturii sperie calul lui Dutch John, care se trase înapoi, în vreme ce stăpânul îşi slobozea amândouă ţevile armei asupra căruţaşilor, dar plumbii trecură chiar pe deasupra capetelor lor; Moody îşi vârî mâna în cizmă şi, scoţându-şi revolverul, deschise focul asupra lui Dutch John, care se străduia să mărească distanţa dintre el şi căruţe, cât de repede îi îngăduia fuga calului.

În direcţia lui s-au slobozit trei gloanţe dintre care unul l-a lovit în umăr. Dacă Moody ar fi sărit pe calul lui Marshland şi l-ar fi urmărit, l-ar fi putut lesne omorî, fiindcă de oblâncul şeii era prinsă o armă. Dar astfel de idei trec mai uşor prin mintea unuia care odihneşte într-un fotoliu decât prin capul celor mai mulţi dintre nenorociţii ce sunt atacaţi de bandiţi mascaţi.

Rănile lui John şi Marshland au constituit dovezi temeinice ale vinovăţiei lor atunci când au fost arestaţi. John s-a îndreptat spre Bannack şi a fost îngrijit acolo, iar Steve Marshland a fost doftoricit la Deer Lodge.

Cei plecaţi înainte cu caii de povară se întrebau ce s-a întâmplat cu căruţele şi, deşi neliniştea li s-a potolit, uimirea în schimb le-a sporit când, pe la ora opt, Moody veni în goana calului şi le spuse că nişte bandiţi au atacat convoiul, dar au fost respinşi şi răniţi.

Calul, armele şi lucrurile lui Steve, laolaltă cu douăzeci de livre de ceai, care au fost găsite zăcând pe drum şi pe care acesta le furase mai înainte de la un convoi de mormoni, au fost – după cum spune o cunoştinţă de-a noastră – „confiscate”

J.S. Rockfelow şi alţi doi tovarăşi s-au întors înapoi şi,

dând de urmele lui Steve, s-au ţinut după ele până pe la ora 11 noaptea. Mai târziu, după ce-a fost arestat, acest pungaş a recunoscut că la un moment dat urmăritorii au trecut la numai cincisprezece paşi de el.

De-a lungul drumului banditului fugar s-au găsit împrăştiate pe jos toate lucrurile furate, plicurile cu bancnote. Aşa că de pe urma atacului nu s-a ales cu nimic decât cu picioarele degerate şi, în plus şi-a pierdut calul, armele şi capcanele. J.X. Beidler s-a întâlnit cu Dutch John şi i-a bandajat mâinile degerate, neştiind cine era această nouă cunoştinţă atât de lovită de ger. Şi ori de câte ori îşi istoriseşte întâmplarea, adaugă: „Aşa a fost să fie norocul meu afurisit" şi în acelaşi timp îşi mângâie cu o mână tocul pistolului său de marină – iar cu cealaltă se scarpină în cap, iar ochii cenuşii îi scapără ca stelele înainte de ploaie, jucând şăgalnici şi plini de inteligenţă.

Lank Forbes a pretins calul şi echipamentele lui Steve, cuvenite pe bună dreptate pentru focul lui de revolver şi drept răsplată pentru curajul său Milt Moody, care-i făcuse pocinogul lui Dutch John, a adus o întâmpinare la aceste pretenţii, iar căruţaşii au adus şi ei un blând amendament în numele lor, în baza principiului maritim care spune că prada capturată se împarte între toate vasele aflate în câmpul vizual Aceştia pretindeau ca „schoonerele[19]" lor să fie reprezentate de către „cârmaci" Acest subiect a stârnit multă însufleţire la fiecare popas. Până la urmă a fost desemnat un judecător, a fost ales juriul, iar procurorii s-au ciorovăit pe seama dreptului cărăuşilor. Verdictul a fost următorul Lank avea să rămână în posesia dobânzii smulse inamicului, plătind câte douăzeci de dolari fiecărui căruţaş şi treizeci de dolari lui Milt, după care curtea şi-a suspendat şedinţa. Călătorii au ajuns teferi la Salt Lake City.

---

[19] Schooner – velier cu 2-6 arbori. Aici, car cu coviltir din timpul primilor colonişti (n.t.).

CAPITOLUL XI
Jefuirea diligenţei Peabody and Caldwell

Spre sfârşitul lui octombrie 1863, pentru că unul dintre vizitii s-a îmbolnăvit, a fost nevoie să i se caute un înlocuitor şi William Rumsey a fost angajat să mine diligenţa până la Bannack Pasageri erau domnii Mattison, Percival şi Wilkinson. După ce-au trecut munţii, în apropiere de Virginia City a început să ningă cu furie şi viscolul a continuat fără ostoire până au ajuns la vreo două mile de ferma lui John Baker, lângă Stinkingwater[20] apă care-şi datorează sonorul nume faptului că oamenii muntelui care au botezat-o au dat pe malurile sale de cadavre de indieni intrate în putrezire, suspendate orizontal deasupra pământului pe o construcţie din pan. După datinile lor.

Când au ajuns la staţie, au găsit ocolul gol şi au fost trimişi oameni să prindă caii. Oamenii de la grajd veniră. În cele din urmă, numai cu vreo câţiva din caii companiei Peabody and Caldwell, restul aparţinând companiei A. J. Oliver and Co Treaba asta le-a luat vreo două ceasuri şi, văzând că altceva mai bun nu le rămânea de făcut, au înhămat înaintaşii care trăseseră la diligenţă, au pus la roată doi din caii lui Ohver şi au ţinut-o tot o goană până la staţia lui Bob Dempsey. Ca să mai câştige din timpul pierdut.

În acest loc luară în diligenţă un alt pasager, Dan Mefadden, familiar cunoscut mai degrabă sub numele de

[20] Stinkingwater – Împuţită. (n.t.).

„Bummer Dan[21]” Tot drumul până la Point of Rocks, pe atunci denumit Ferma lui Copeland, n-au slăbit goana. Au schimbat caii şi acolo şi, fiind tot în întârziere, au tras un galop până la ferma lui Bill Bunton. La Rattlesnake, unde au ajuns spre amurg.

Aici au aflat că toţi caii fuseseră sloboziţi cu un ceas înainte de sosirea lor, oamenii locului spunând că nu se mai aşteptau să vadă diligenţa la atâta timp după ce sorocul ei trecuse Ramsey le-a poruncit să trimită un om să adune caii, ceea ce s-a şi făcut şi după lăsarea întunericului, omul se întoarse zicând că nu aflase caii nicăieri. Ca urmare au fost nevoiţi să rămână acolo peste noapte Nu era mare nenorocire. Aşa că şi-au trecut vremea trăgându-i cu whisky, după obiceiul muntelui, Bill Bunton făcând onorurile casei şi împărţind băuturi. Aveau destulă minte ca să nu se îmbete, fiind pătrunşi de convingerea că în acest caz s-ar fi putut ca principiul dreptului de proprietate să fie încălcat. Vizitiul mai rămăsese fără o pereche de mănuşi groase, în acelaşi loc. Când se crăpă de ziuă, se sculară cu toţii şi doi rândaşi o porniră în căutarea cailor. Unul se întoarse pe la ora 8 şi spuse că herghelia nu era de găsit. Cu puţin înainte de ora 9 veni al doilea rândaş, cu perechile de cai care trăseseră diligenţa pe ultima etapă a drumului.

Nu le rămânea altceva de făcut decât să înhame înainte o pereche de cai de diligenţă şi să pună rotaşi două mârţoage bătrâne. Toată tărăşenia era pusă la cale pentru ca diligenţa să întârzie, deoarece caii aduşi erau sleiţi de oboseală – fuseseră lăsaţi în voia lor ca să se mai întremeze – şi deci nepotriviţi pentru ham… Pe când amărâţii de cai erau aduşi şi înhămaţi, se ivi diligenţa companiei Oliver şi încă una, tocmai la vadul apei. Îndată Rumsey strigă: „Toată lumea sus!”, dar celelalte diligenţe ajunseră şi ele

[21] Joc de cuvinte: în engleză, (o *bum,* a tăia frunză la câini şi a bea vârtos. (n.t.).

acolo şi toţi pasagerii celor trei vehicule au intrat din nou înăuntru, în baza principiului consolării reciproce, ca să bea un pahar împreună. Rumsey, care rămăsese nemişcat pe capră, strigă din nou! „Toată lumea pentru Bannack, sus!” şi toţi îşi ocupară locurile… Bill Bunton ieşi afară, cu o sticlă şi un pahar în mână şi-i dădu şi lui Ramsey să bea, reproşându-i că n-a fost înăuntru cu ceilalţi şi spunându-i că şi el mergea la Bannack, aşa că doreşte să-l aştepte până termină de servit şi pe ceilalţi pasageri, după care avea să vină cu ei. În vreme ce Bunton intră din nou în clădire, Rumsey pocni din bici, după cum se cădea s-o facă un vizitiu, însă văzu că mâna îi înţepenise de-a binelea din cauza efortului făcut cu o zi înainte şi nu o mai putea mişca. Îi întrebă pe ceilalţi dacă se pricepe careva să mânuiască biciul dar toţi răspunseră negativ. Era vijelie, o vreme rece şi mohorâtă, vântul bătea nemilos. Au lăsat perdelele la geamuri în cele din urmă se arătă şi Bunton, iar Rumsey îl întrebă:

— Billy, te descurci cu biciul?

La care acesta răspunse:

— Da.

Şi urcându-se pe capră, începu să pocnească din bici, iar Rumsey apucă hăţurile. După ce s-a muncit destul de mult cu treaba asta, Bunton spuse că era „afurisit de priceput cu biciul”. Au trecut pârâul şi au luat-o la goană pe câmpia întinsă. Însă caii au început curând să slăbească fuga, iar Bunton s-a pornit să-i şfichiuie cu nemiluita, intenţia sa fiind să-i obosească. Rumsey i-a spus să-i mai cruţe, că altfel n-au să mai ajungă la destinaţie Bunton i-a răspuns că rotaşii îşi dăduseră sufletul pe drum şi fuseseră sloboziţi să se întremeze, adăugind apoi că, de erau lăsaţi mai domol, aveau să se înmoaie de tot. Au ţinut-o mai departe în trap uşor până la defileu şi acolo au luat-o la pas, iar Bunton renunţă la bici, spunându-i lui Rumsey că acum putea şi el

folosi biciul cât de cât, la nevoie şi intră înăuntru. Se aşeză pe o cutie lângă Bummer Dan. Percival şi Madison stăteau pe banca din faţă, cu spatele la vizitiu.

După asta, diligenţa mai merse vreo patru minute, când deodată vizitiul văzu doi indivizi acoperiţi cu nişte pături, cu glugă trasă pe cap şi câte e puşcă de vânătoare în mână. Când îi zări, în aceeaşi clipă îl fulgeră „ca praful de puşcă” – cum avea să spună el mai târziu – gândul că erau tâlhari de drumul mare şi strigă cât îl ţinu gura:

— Hei băieţi, uite, uite cine vine! Luaţi-vă armele!

Toţi se repeziră să se uite prin ferestruica cea mai apropiată, dar numai Matteson, de la locul lui, fu singurul care-i zări. Veneau spre diligenţă în plină goană, apărând dintr-o albie de torent uscată ce dădea în canionul principal ceva mai înainte, în dreapta drumului. Cât ai clipi. Îşi descheie veşmântul, îşi smulse mănuşile şi puse mâna pe pistol exact când bandiţii ajunseră în dreptul înaintaşilor şi strigau cu voce prefăcută, în dialect.

— Mânile sus!

Rumsey struni caii, iar bandiţii din nou!

— Mânile sus, bă…! (vezi formula).

Când auzi asta, Bill Bunton începu să se văicărească:

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu, oameni buni, nu omorâţi pe nimeni! (îşi exagera puţin rolul ca să-i influenţeze şi să le arate şi celorlalţi pasageri ce au de făcut). Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă omorâţi! Vă dau toţi bănişorii mei!

Matteson mai-mai să-şi scoată pistolul când tâlharii urlară din nou:

— Mânile sus! etc., etc. Şi ţineţi-le aşa!

Bunton continua să se milogească:

— Oh, pentru Dumnezeu, oameni buni, nu mă omorâţi! Staţi că viu singur Mă puteţi cerceta, n-am nici e armă.

În timpul ăsta se dădu jos din diligenţă cu fereală, în

aceeaşi parte în care erau şi ei. Tâlharii răcniră:

— Jos! Toţi până la ultimul… şi mâinile sus, că-i zbor scăfârlia la ăl dintâi care le lasă-n jos!

Toţi pasagerii coborâră cu grabă. Apoi bandiţii se întoarseră spre Rumsey şi-i spuseră:

— Hai, coboară, mă… (ca de obicei) şi adună armele pasagerilor.

Dar asta nu-i prea veni omului la socoteală, aşa că le răspunse:

— Trebuie să fiţi nebuni ca să vă-nchipuiţi că am să cobor şi am să las caii s-o ia razna. De cai n-aveţi trebuinţă şi tot nu v-ar folosi.

— Hai, jos, bă!… răcni mânios purtătorul de cuvânt.

— E unul care v-a arătat că n-are arme. Să le ia el – le dădu Billy ideea.

Bunton îşi întoarse căptuşeala pe dos ca să arate că n-avea nici un fel de armă. Şi fiindcă îşi cunoştea meseria, spuse:

— Ţin eu caii! Ţin eu caii!

Tâlharul care cuvânta se întoarse spre el şi-i zise:

— Hai, măi lungane… şi ţine-i!

Bunton se duse pe dată la înaintaşi, în spatele celor doi tâlhari şi aceştia, răsucindu-se spre Billy Rumsey, îi porunciră să coboare de pe capră. Billy strânse funiile în jurul minerului frânei, coborî şi i se aminti cu politeţe ce avea de făcut:

— Ei, acum, bă… ia armele!

„Te faci frate cu dracul ca să treci puntea”, spune o vorbă, aşa că Billy se duse drept la Bummer Dan, care avea la brâu două revolvere marinăreşti, câte unul de fiecare parte. Rumsey le luă, apoi o apucă pieziş, gândind că poate avea prilejul să sloboadă vreunul spre ei, dar tâlharii erau prea hârsiţi în treburi de astea şi-i porunciră pe dată să le arunce jos. Le puse jos şi, ducându-se la Matteson, îi săltă şi lui pistolul şi-l puse lângă celelalte, în vreme ce tâlharii urlau la el:

— Hai, dă-i zor, mă…

Se duse apoi la Percival, dar acesta n-avea arme la el. Apoi tâlharii îi porunciră să adune banii călătorilor şi să-i arunce la pământ lângă pistoale. Rumsey se îndreptă spre Percival, care, scoţându-şi punga, i-o întinse. În vreme ce i-o dădea, Bill Bunton îşi scoase şi el punga şi o aruncă jos, spre Rumsey, cam la jumătatea distanţei dintre ei şi-i spuse:

— Îs o sută şi douăzeci de dolari, vi-i dau, toată averea mea pe lumea asta, numai nu mă omorâţi.

Billy se apropie apoi de Bummer Dan, care scoase din buzunare două pungi şi i le întinse. Rumsey le luă şi pe acestea şi le aruncă jos lângă pistoale. Apoi urmă Matteson, dar când îşi lăsă mâinile în jos să-şi ia banii, capul bandiţilor urlă:

— Ţine mâinile sus, bă!… Ia-i banii!

Rumsey se apropie de el şi, băgând mâna în buzunarul din stânga, află o pungă şi un portmoneu. Profitând de ocazie, îl întrebă în şoaptă de avea ceva în portmoneu. Acesta îi spuse că nu. Rumsey se întoarse apoi spre tâlhari şi le zise:

— Pesemne că ăsta nu vă trebuie, aşa-i? spuse el, ridicând portmoneul în sus.

Matteson îi informă că nu era nimic în el decât nişte hârtii. Bandiţii îi răspunseră morocănoşi:

— Nu ne trebuie!

Cercetându-i celălalt buzunar, mai găsi o pungă care ajunse şi ea jos, lângă pistoale.

Apoi banditţii îl întrebară pe Rumsey dacă luase totul şi când acesta răspunse că „da”, şeful, întorcându-se spre Matteson, îl iscodi:

— Asta-i tot ce ai?

— Nu – răspunse acesta – mai e aici o pungă.

Ţinea mâinile în sus în vreme ce vorbea şi arătă buzunarul cu cotul. Banditul îi porunci mânios lui Rumsey s-o ia şi pe aceea şi să nu mai lase nimic. Rumsey făcu precum i se ceruse şi aruncă punga la pământ, după care se îndreptă spre diligenţă şi-şi şi puse un picior pe butucul roţii, când tâlharii începură să urle:

— Păi un te-ai pornit, bă? …

— Pe capră, bezmeticule – îi răspunse vizitiul, supărat. Aţi luat tot ce-aţi avut de luat.

Banditul îi replică pe loc:

— Du-te înapoi şi ia taşca aceea umflată – adăugă el, arătând la Bummer Dan. După tine umblam, dom’le. Ia dă-ţi jos chinga aia de pe umăr, irlandez afurisit…

Bummer Dan avea o curea petrecută peste umăr, de care era legată o pungă mai mare strecurată în pantaloni. Înainte mai zvârlise două pungi. Văzând că nu era nici o cale să-şi salveze banii, acesta începu să dezlege cureaua şi când Rumsey ajunse la el, el o desfăcuse. Billy apucă de capăt să tragă punga afară, dar aceasta nu se lăsă scoasă, aşa că-i dădu drumul şi se trase deoparte. Dan se apucă să-şi descheie pantalonii, căpetenia poruncindu-i lui Rumsey să smulgă punga aia odată, că de nu, îl împuşcă pe loc. În vreme ce vorbea banditul, Rumsey văzu că Dan avea şi altă curea pe sub cămaşă în jurul trupului. Aşa că se trase din nou îndărăt şi spuse:

— Bezmeticilor, doar n-aveţi de gând să omorâţi un om

care face tot ce poate pentru voi. Lăsaţi-l domol!

Îi porunciră să-i dea zor, îl făcură nepriceput… şi-i spuseră că nu mai aveau vreme de pierdut cu el. În timpul ăsta, Dan descurcase cingătoarea şi-i dădu lui Rumsey o pungă mare, cu găitane, în care erau două pungi mai mici. Vizitiul o luă şi pe asta şi-o zvârli lângă pistoale.

Bandiţii încheiară tot tacâmul, spunând:

— Hai, sus, bă… cu toţii! Şi spălaţi putina! Şi de ciripeşte careva dintre voi ceva, viaţa lui nu mai plăteşte nici o para chioară.

Se urcară cu toţii în diligenţă, în mare grabă, Bunton se cocoţă lângă vizitiu (acum nu mai voia să stea înăuntru) şi începu să şfichiuiască din răsputeri caii, spunând că în locul acela îi cam ardeau călcâiele şi voia să o şteargă de acolo cât mai iute. Rumsey, uitându-se în urmă la un cot al drumului, văzu că bandiţii descălecaseră, unul ţinea caii în vreme ce celălalt aduna prada care se ridica la vreo două mii opt sute de dolari.

Diligenţa ajunse la Bannack şi se declară jaful la oficiul de poştă al companiei Peabody. Când sosi diligenţa, la oficiu se înfiinţă şi George Hilderman. Păru la fel de uluit ca şi ceilalţi. Misiunea lui era să afle ce s-a întâmplat şi să trimită vorbă de cumva călătorii pomeneau numele vreunuia dintre tâlhari, fiindcă atunci, la întoarcere, erau sortiţi morţii. Geo Ives şi bandiţii din preajma lui au fost prinşi în casa acestei iscoade. Când Ives a fost spânzurat, acesta a fost surghiunit. De-ar fi fost prins puţin mai târziu, când au ieşit la iveală toate ticăloşiile lui, ar fi fost spânzurat laolaltă cu ceilalţi.

Tâlharii aveau un semn ştiut numai de ei pe care-l puneau pe diligenţă când aceasta transporta bani şi astfel ei telegrafiau vestea de-a lungul întregului drum. Când ajunse în Bannack, Rumsey spuse pe cine bănuia, dar nu nimeri. Bummer Dan şi Percival îi ştiau pe tâlhari şi-i

spuseră şi lui Matteson, dar nici unul nu scoase o vorbă decât după ce bandiţii fură spânzuraţi. Se temeau să nu-şi piardă viaţa. Frank Parish a mărturisit că a fost părtaş la tâlhărie. George Ives i-a fost tovarăş.

CAPITOLUL XII
Întemeierea oraşului Virginia şi uciderea lui Dillingham

Pe la începutul lui iunie 1863, Tom Cover, Bill Fairweather, Barney Hughes, Edgar şi alţi vreo câţiva au descoperit terenurile miniere de la Defileul Alder[22]. A fost o pură întâmplare. După ce-au bătut drum lung şi fără succes, se întorceau prin defileu, îndreptându-se spre Bannack, când unuia dintre ei i-a trecut într-o doară prin minte să încerce să spele un căuş de pământ. A fost obţinută o recoltă bună şi fericitul „căuşar" îşi împrumută numele faimosului „Fairweather District".

Tom Cover şi alţii din ceată s-au dus la Bannack după provizii şi spre a împărtăşi prietenilor vestea descoperirii. A urmat o nebunie în masă. Un amărât, care se întâmplase printre sălciile de la Beaverhead[23], fu împuşcat din greşeală de tovarăşul său, care-l luă drept castor. Mai trăi câteva zile, doftoricit cu multă grijă chiar de cel ce-l împuşcase şi care era adânc îndurerat. Înnebuniţi, căutătorii de aur veneau doar cu animale de povară. Primul vehicul care s-a pomenit în defileu a fost adus de colonelul Melean. Valul căutătorilor de aur a ajuns la defileu în 6 iunie. Cursul râului era marcat de arini negri, care erau atât de deşi, încât în unele locuri nu se putea trece mai departe. Unii poposiră cam la trei sferturi de milă de oraş, la marginea desişului şi din greşeală îi puseră foc şi desişul arse cu un vuiet îngrozitor, flăcările o porniră în josul râului şi făcură scrum toate tufişurile.

---

[22] Defileul Alder – Defileul Arinului. (n.t.).

[23] Beaverhead – Cap de castor. (n.t.).

Aproape îndată după primul mare exod din Bannack, pe lângă corturi, colibe din crengi şi alte improvizaţii de adăposturi, au fost ridicate şi mici cabane din bârne. Prima a fost Brutăria Mecanică, care acum se află în capătul din jos al străzii Wallace. Cam tot pe atunci s-a înălţat şi saloonul lui Morier, iar prima casă de locuit a fost cea a lui John Lyons. După acest început, casele s-au înmulţit ca prin farmec.

Primul nume al actualei capitale a Montanei a fost „Varina” în cinstea soţiei lui Jeff Davis, dar a fost curând schimbat în „Virginia”…

Ca o dovadă a abilităţii şi priceperii lui Plummer, ca şi a situaţiei dezastruoase în care se afla obştea, se poate aminti faptul că el a reuşit să facă să fie ales şerif la Bannack, în ciuda caracterului său bine cunoscut şi de îndată numi ca ajutoare pe doi dintre tâlharii săi – Buck Stinson şi Ned Ray. Dar nu s-a mulţumit cu atât, ci avu neruşinarea să sfătuiască pe un bărbat cumsecade şi curajos din Virginia să-i deschidă cale şi acolo; iar cum refuzul ar fi atras după sine drept pedeapsă o moarte sigură, omul încuviinţă. În acest fel, Plummer ajunse de fapt şerif în amândouă locurile în acelaşi timp. Această mişcare politică îi puse cu desăvârşire pe nefericiţii cetăţeni la cheremul său şi, prin mijlocirea bandiţilor săi de adjuncţi – a căror funcţie oficială acoperea multe fărădelegi – el stăpâni cu mână de fier.

Bogăţiile fabuloase ale Defileului Alder au atras puhoi de oameni din tot vestul şi apoi şi din est, iar printre aceştia erau mulţi într-atât de pătrunşi de microbul nelegiuirii, încât pentru vindecarea lor nu era alt remediu decât o funie groasă şi o smucitură zdravănă.

În cele din urmă, Plummer îşi numi drept ajutoare pe Jack Gallagher, Buck Stinson şi Ned Ray. Primul său adjunct era un om de cu totul alt fason, pe nume Dillingham, care

cunoştea foarte bine numele membrilor bandei de tâlhari, ştia multe din planurile lor, deşi el nu avea nici un amestec. El îl preveni pe un anume Dodge, care se ducea în Virginia împreună cu Wash Stapleton şi încă un tovarăş, că Buck Stinson, Haze Lyons şi Charley Forbes aveau de gând să-i jefuiască. Dodge, în loc să-i asculte sfatul, dădu ca un zănatic în vileag toată tărăşenia, spunând-o chiar banditţilor, care, bineînţeles, s-au arătat foarte surprinşi de această veste. Haze exclamă:

— Ei, pe…, chiar aşa?

Cei trei hotărâră pe dată să-l ucidă pe Dillingham. La Rattlesnake, pe drumul dintre Bannack şi Virginia, Haze Lyons îl întâlni pe Wash Stapleton şi-l întrebă dacă auzise despre scorneala cu jaful şi-i mai spuse că-i luase urma lui Dillingham până acolo, cu gând să-l ucidă, dar se temea ca Dillingham să nu fi aflat şi să fi fugit din ţinut. Wash, care acum spune că şi când a adormit în biserică s-a simţit mai bine decât atunci, îi răspunse pe dată:

— Nu, e prima oară că aud de treaba asta şi nici n-am decât vreo sută de dolari în bancnote, iar dacă au poftă să-i ia, n-au decât, numai să-mi dea drumul să plec.

Celălalt se jură că totul nu era decât o minciună sfruntată, după care se despărţiră.

Tâlharii îşi continuară drumul spre Virginia. Jack Gallagher veni la X şi-i ceru un cal ca să aibă amicul său Stinson cu ce să se ducă în josul defileului. La început, cererea i-a fost refuzată, proprietarul spunându-i că şi el voia s-o ia la vale prin defileu. Jack insistă şi, după ce promise că avea să se întoarcă în jumătate de ceas, omul îi dădu calul. Dar umblă vreo două ceasuri şi când se întoarse, proprietarul era turbat de furie. De fapt, ei se duseseră să se sfătuiască şi să pună la cale crima, care fusese sorocită pentru a doua zi, deoarece aflaseră că Dillingham era în defileu.

Dimineaţa, Buck Stinson, Haze Lyons şi Charley Forbes puteau fi văzuţi cufundaţi într-o adâncă „dezbatere profesională”, în apropierea unei colibe din crengi unde ţinea şedinţă de judecată dr. Steele, cântărind o pricină în legătură cu drepturile asupra unui teren aluvionar… Dillingham stătea în picioare lângă improvizatul local de tribunal când se arătară cei trei tâlhari.

— Avem o treabă cu dumneata! îi spuse Haze.

Stinson o luă cu un pas sau doi înaintea celorlalţi. Haze mergea într-o parte, iar Forbes venea din urmă.

— Aduceţi-l încoace! Ia fă-l să vină! spuse Buck Stinson, întorcându-se pe jumătate şi aruncând o privire peste umăr.

Mai făcură vreo zece paşi, se opriră şi toţi trei se întoarseră deodată spre Dillingham.

— Mă… ia înghite-ţi minciunile! răcni Haze.

Şi brusc toţi trei îşi scoaseră pistoalele şi le descărcară în aceeaşi clipă, încât numărul focurilor trase se putu stabili mai degrabă după scăpărarea revolverelor decât după sunetul împuşcăturilor. Totuşi a fost o deosebire: Haze a tras cel dintâi, rănind victima în coapsă; Dillingham şi-a dus mâna la rană şi a gemut; glonţul lui Buck Stinson i-a trecut pe deasupra capului; însă glonţul lui Charley Forbes i-a străpuns pieptul. Când fu lovit în piept, Dillingham se prăbuşi ca un sac gol. Fu dus într-o colibă, unde nu mai trăi decât foarte puţin.

Jack Gallagher, fiind ajutor de şerif, aranjă treburile foarte prompt şi nimerit (pentru prietenii săi). Se repezi la ei. De parcă ar fi fost înţeleşi, le luă pistoalele, îl reîncărcă pe cel al lui Buck Stinson, ca să nu se mai ştie (dacă ar fi avut careva chef să vorbească) din ce pistol a pornit glonţul fatal împricinaţii au fost, desigur, arestaţi. Formalismul încă nu se prăsise printre mineri. Oamenii au ales un căpitan al pazei şi un grup de mineri i-a luat în primire pe arestaţi,

care au fost conduşi într-o cabană din bârne. Unde-i acum prăvălia lui John Mings.

Fu alcătuit un tribunal şi începu judecata. A fost o judecată făcută de tot poporul laolaltă… James Brown şi H.P.A. Smith au fost în favoarea unui juriu format din doisprezece oameni, însă E.R. Cutler se opuse, ştiind că lista juriului avea să fie întocmită de un şerif tâlhar. S-a pus la vot, fiecare strigând da sau nu după cum socotea de cuviinţă, dar nu s-a ajuns la nici un rezultat, aşa că au fost trase două care unul lângă altul, lăsându-se un interval între ele. Întâi au trecut prin strungă cei care erau pentru un juriu format din doisprezece oameni. Cei care erau pentru un tribunal al poporului au trecut după aceea prin spaţiul dintre care. A biruit propunerea în favoarea unui juriu format din toţi cei prezenţi.

Judecătorul G.G. Bissell a fost numit preşedinte în virtutea funcţiei sale. El declară că procedura era cam neobişnuită, dar dacă cetăţenii numeau încă doi oameni de nădejde care să stea alături de el, atunci avea să o scoată la capăt. S-a aprobat şi asta, iar dr. Steel şi dr. Rutar au fost aleşi să-i ţină tovărăşie… E.R. Cutler, un fierar, a fost numit procuror public; Jem Brown a fost ales asistent, judecătorul H.P.A. Smith a fost desemnat pentru apărare şi toţi cetăţenii aflaţi acolo erau juraţi. Putem adăuga că boxa juraţilor era Defileul Alder, tronul dreptăţii, o căruţă trasă unde începe acum strada Wallace.

Procesul se deschise prin rechizitoriul lui Buck Stinson şi Haze Lyons şi continuă până la lăsarea serii când curtea ridică şedinţa. În timpul nopţii, arestaţii au fost lăsaţi sub pază straşnică. Gardienii au vrut să-i pună în fiare, dar tâlharii au refuzat. Charley Forbes spuse că „numai mort” se va supune. Ceea ce (cum să nu?) convenea de minune minerilor care-l păzeau şi într-o clipă şase puşti se îndreptară spre căpăţâna lui Charley. Părerea acestor

domni asupra principiului practic al priponirii cu lanţuri suferi o schimbare bruscă. Charley spuse domolit:

— Puneţi-mi fiarele!

Fiarele erau de fapt un lanţ uşor de tras butuci şi un lacăt. Restul nopţii a fost linişte. Doar Haze insistă să se trimită după un cetăţean de vază, care se apropie, urmărit de ţevile puştilor paznicilor şi-l întrebă ce poftea.

— Păi – făcu el – vreau să-i sloboziţi pe oamenii ăştia. Eu l-am împuşcat pe Dillingham. Am venit într-adins pentru asta, iar oamenii ăştia n-au nici o vină. Am fost trimis aici de cei mai de seamă cetăţeni din Bannack.

Când fu apoi întrebat cine erau aceştia, spuse numele câtorva din cei mai de vază oameni, apoi adăugă:

— Henry Plummer mi-a zis să-l împuşc.

Prima parte a mărturiei lui era minciună sfruntată, mulţi dintre aceşti oameni neavând habar de cele petrecute timp de multe zile chiar după aceea. Ultima parte însă era adevărul adevărat. După ce oamenii şi-au luat masa de dimineaţă, a reînceput judecata, care a continuat până la prânz. În vremea asta, procurorii îşi încheiaseră rechizitoriile, iar pricina fu supusă poporului de faţă: vinovaţi sau nevinovaţi? Verdictul a fost aproape unanim: vinovaţi! Apoi preşedintele a supus mulţimii modalitatea pedepsei şi din toate părţile se ridică un cor de glasuri uriaş:

– La ştreang cu ei!

Îndată fură desemnaţi oameni care să ridice spânzurătoarea şi să sape gropile criminalilor condamnaţi.

*

*   *

În vremea asta, judecata lui Charley Forbes continua. Se făceau eforturi pentru a-l salva pe Charley, punându-se în cumpănă înfăţişarea lui plăcută şi educaţia sa aleasă, se prezentă un pistol cu toate gloanţele în el, făcându-se

dovada (?) că era al său. De fapt, era al lai Buck Stinson şi fusese „aranjat” de către Galagher. Dar minerii se cam săturaseră şi când se puse problema sentinţei, mulţi dintre ei se împrăştiaseră. În plus, pledoaria sa măiestrită, care a constituit una dintre cele mai reuşite dovezi de elocinţă făcute vreodată în munţi, l-a salvat.

Forbes era un tip minunat clădit, drept ca un brad, arătos, îndrăzneţ şi ager în mişcări ca o pisică. Prietenii îl socoteau chiar mai iute şi mai iscusit în mânuirea pistolului decât Plummer. Îşi cususe tocul direct de brăcinar şi-l purta exact în faţă, în aşa fel încât să poată apuca oricând tocul, fără nici o ezitare, cu arătătorul pe trăgaci şi degetul mare pe cocoş, ori de câte ori era nevoie, ceea ce se întâmpla destul de des.

Charley i-a mărturisit unui domn demn de cea mai mare încredere că el îl ucisese pe Dillingham şi, în plus, obişnuia să facă haz de „slăbiciunea” minerilor care l-au achitat. L-a mai prevenit pe omul cu pricina că va fi atacat când va pleca la Salt Lake, dar cetăţeanul nu s-a speriat de loc şi i-a spus:

— N-ai decât să încerci, Charely. Oamenii dumitale vor fi răzleţiţi pe când noi vom fi toţi la un loc şi o să vă facem o primire… dacă veţi veni.

Convoiul bătu în prima zi un drum de vreo şaizeci de mile şi, în felul acesta, scăpă de atac.

Charley mai scria şi pentru presă; i-au apărut în ziarele din California chiar câteva articole cu privire la situaţia şi perspectivele teritoriului şi erau foarte bine scrise.

Charley fu achitat prin vot aproape unanim. Judecătorul Smith izbucni în lacrimi, i se aruncă de gât şi-l sărută, îngăimând:

— Băiatul meu, băiatul meu!

Sute de oameni s-au adunat în jurul lui, i-au strâns mâna şi l-au felicitat, până când deodată îşi aduseră aminte că

mai erau şi doi indivizi de spânzurat, ceea ce promitea să fie şi mai interesant, aşa că mulţimea se împrăştie, îndreptându-se spre „închisoare”.

Lumea împinse până în uşa „închisorii” căruţa în care criminalii urmau să fie duşi la spânzurătoare. Apoi li s-a poruncit să urce în car, ceea ce şi făcură, o dată cu ei acolo înghesuindu-se mai mulţi prieteni de-ai lor.

Când s-a ajuns aici, lumea a cerut să-l vadă pe judecătorul Smith şi în mijlocul zarvei şi tulburării generale, în vreme ce Haze Lyons plângea şi cerea îndurare, mai multe cucoane, adânc impresionate, clamau cu insistenţă: „Salvaţi vieţile sărmanilor băieţi”. Doamnele recunosc că au plâns, dar spun că au vărsat lacrimi pentru a se împlini o judecată dreaptă. Una dintre ele îl văzuse pe Forbes împuşcându-l pe Dillingham şi acum socotea că era o crimă pentru care ar fi fost vinovaţi toţi cei de faţă dacă-i spânzurau numai pe Stinson şi pe Lyons şi-l slobozeau pe capul tâlharilor doar pentru că era mai arătos. Tot ea oferise pânza cu care fusese acoperit trupul celui ucis…

Ieşi la iveală şi o scrisoare (ticluită de alţii ca să impresioneze) şi un prieten de-al lui Lyons susţinu „să se citească scrisoarea lui Haze către maică-sa”. Se făcu şi asta în timp ce din mulţime se auzeau glasuri: „Citiţi scrisoarea!”, „La dracu’ cu scrisoarea!”, iar alţii care au priceput cam cum vor evolua lucrurile strigau: „Daţi-i un cal şi să se ducă la mă-sa!”.

În ciuda faptului că totul fusese hotărât cum am arătat mai sus, se trecu din nou la vot, întâi prin „da” şi „nu”. Fiecare tabără susţinu că ea avusese câştig de cauză. La o a doua rundă s-a stabilit ca acei care erau pentru spânzurătoare să treacă în partea din sus a dealului, iar cei pentru achitare în partea de jos. Între timp, în jurul carului domnea o totală confuzie. Cel de-al treilea vot s-a organizat altfel. Au fost desemnate două grupuri de câte doi bărbaţi.

Printre primii doi treceau cei care erau pentru executarea sentinţei, iar printre ceilalţi doi mergeau cei care erau pentru punerea în libertate a condamnaţilor. Ultima echipă şi-a mărit în mod iscusit numărul de voturi, folosind o metodă simplă şi eficientă: trecerea votanţilor de mai multe ori la rând. Până la urmă, un miner irlandez mai cinstit, căruia nu-i tremurau nădragii pe el ca celorlalţi, exclamă:

— Ia te uită drăcie, negrul ăla afurisit a votat de trei ori până acum!

Când auzi asta, urmaşul lui Ham o rupse la fugă spre sălcii cât îl ţineau picioarele. Acest mod de votare puse capăt disputei şi Gallagher, cu revolverul în mână, strigă:

— Daţi-le drumul, sunt achitaţi!

În mijlocul a o mie de glasuri, care mai limpezi, care mai nedumerite – „Daţi-le criminalilor un cal!”, „Lăsaţi-i să plece!”, „Ura!” etc. — Unul dintre cetăţeni, văzând un bidiviu cu o şa indiană pe spinare, aparţinând unei femei din neamul Blackfoot[24], puse mâna pe el, cei doi criminali se săltară amândoi în spinarea animalului şi o tuliră în galop din defileu. Unul dintre gardieni, arătând spre spânzurătoare, îi spuse altuia:

— Uite monumentul dreptăţii dezamăgite!

În vreme ce se desfăşura această farsă mizerabilă, victima criminalilor iertaţi zăcea ţeapănă şi despuiată pe o masă de pocher, într-o colibă de crengi din defileu. Judecătorul Smith veni la X şi-l întrebă dacă nu se aflau destui oameni ca să-l îngroape pe Dillingham. X îi răspunse că erau destui, reuşi să găsească un car, puseră mortul în sicriu şi o luară în sus pe Afluent, către cimitirul de astăzi de pe Dealul Cimitirului, unde fu săpat primul mormânt din Virginia, care primi trupul celui ucis. Când procesiunea se puse în mişcare, cineva îi spuse judecătorului Smith:

— De n-ar fi fost scumpa mea soţie şi fiica mea, sărmanii

[24] Blackfoot – Picior Negru. (n.t.).

băieţi ar fi fost spânzuraţi.

Un om care văzuse că numitele doamne nu vărsaseră o lacrimă pentru victimă, îi replică pe dată:

— Bag scamă că scumpa dumitale soţie şi fiica dumitale n-au plâns pentru sărmanul Dillingham, ci şi-au păstrat lacrimile numai pentru ucigaşi.

— Oh! exclamă soţul. Pentru Dillingham am plâns eu.

— Fir-ar să fie, te-ai gândit şi la asta – îi răspunde munteanul.

În jurul mormântului se adunase un grup de vreo opt sau zece bărbaţi şi unul întrebă cine avea să slujească prohodul. Altul spuse:

— Domnule judecător, tot ai vorbit mai mult numai dumneata în astea trei zile, ar fi bine să-i tragi şi cu rugăciunea.

Cel căruia i se adresase, îngenunche şi murmură o lungă rugă, aşa cum se cuvenea, dar trebuie spus că era atât de beat, încât a îngenunchea era în aceeaşi măsură un semn de respect, dar şi o necesitate. Unii nu ajung la Dumnezeu decât dacă se îmbată. Aceştia trec de la veselia chefului şi paharul de vorbă la sporovăială, de unde o apucă drept spre religie şi sunt adânc tulburaţi. Spre final, scena se transformă într-o smiorcăială lacrimogenă şi se încheie într-o toropeală dobitocească. Orice om tulburat de băutură nu mai e om de nădejde.

CAPITOLUL XIII
Jaful diligenţei poştale de la Salt Lake

Târziu, la sfârşitul lui noiembrie 1864, diligenţa companiei Oliver de la Salt Lake, condusă de Thos. C. Caldwell, părăsi Virginia, îndreptându-se spre Salt Lake, având ca pasageri pe Leroy Southmayde şi căpitanul Moore. Mai era şi un vizitiu care era slobod în ziua aceea, pe nume Billy. Cam pe la ora trei după-amiază au ajuns la ferma Loraine, unde se arată călare şi George Ives, care făcu popas acolo. Voia să i se schimbe şi lui caii, dar nu reuşi. Atunci spuse să i se dea ovăz calului pe care-l avea şi se învârti apoi numai pe lângă Southmayde tot timpul. Deodată îi spuse:

— Am veşti de la Tex. E la ferma Cold Spring[25].

Ceru să i se aducă apoi calul. Era însoţit de Steve Marshland. Între Loraine şi Cold Spring au depăşit diligenţa şi când aceasta ajunse la fermă, cei trei erau, bineînţeles, în plin sfat.

Tex, alias Jem Crow[26], a mărturisit după aceea că cei doi i-au împărtăşit intenţia de a jefui în noaptea aceea diligenţa. Bătrânul Tex pândea diligenţa pe când aceasta se pregătea de plecare din Virginia, iar căpitanul Moore, văzându-l şi cunoscându-i năravul, îi spuse lui Southmayde că nu-i prea venea la socoteală că-l întâlnise acolo. Cele petrecute, ca şi mărturii concludente, au dovedit că Tex era iscoadă şi, având un bidiviu iute de picior, o luase la goană înaintea diligenţei, străbătând ţinutul, după cum s-a arătat.

Diligenţa a mers mai departe şi a ajuns la Rocks, iar

---

[25] Cold Spring – Izvorul rece. (n.t.).
[26] Crow – Cioară.

acolo a rămas până dimineaţa. La ferma Stone, tâlharii au făcut un ocol şi au depăşit diligenţa, nebăgaţi în seamă. În vremea asta, lui Ives i s-au alăturat Whiskey Bill şi Bob Zachary. Pe la ora unsprezece ziua, călătorii i-au ajuns din urmă pe tâlhari. Aceştia îşi ţineau puştile rezemate de braţul sting şi, din spate, păreau a fi nişte vânători. Când diligenţa ajunse în dreptul lor, ei îşi suciră deodată caii şi-şi îndreptară puştile asupra călătorilor. Bill Graves[27] îl luă la cătare pe Tom Caldwell, Ives pe Southmayde, în timp ce Bob Zachary, îndreptându-şi puşca spre diligenţă, nu-i pierdu din ochi pe căpitanul Moore şi pe Billy.

Southmayde avu prilejul să se uite pe ţevile puştii lui Ives şi aproape că zări plumbii mari gata-gata să ţâşnească afară. Şi dacă-i vorba de gust, chiar şi acum socoate că priveliştea a fost atât de atrăgătoare şi plină de învăţăminte, încât ne-a mărturisit în mod confidenţial că, de va avea vreodată ghinionul să ajungă din nou în preajma vreunor tâlhari în exerciţiul funcţiunii, atunci va prefera să privească toată scena mai de la distanţă, stând mai deoparte, tocmai ca să o poată povesti cu obiectivitate. Fiindcă e greu să relatezi „fără teamă, părtinire sau duşmănie”, când ţi se oferă din faţă şi de la foarte mică distanţă priveliştea a două guri de ţeavă de puşcă. Se poate „fără părtinire şi duşmănie”, dar ca să respecţi şi primul principiu, ar fi fost nevoie de multă nepăsare faţă de o ploaie de „plumb rece”, nepăsare pe care o au numai iubitorii învederaţi ai romanţurilor ieftine, iar aceştia nu se arată niciodată prin munţi, apa leşioasă, tufişurile de salvie în flăcări şi dieta numai pe bază de carne de vită trezind o înclinaţie hotărât „materialistă” şi ucigând în foarte mare măsură sentimentele.

Ives urlă:

— Stai, mâinile sus!

[27] Graves – Mormânt.

Apoi îi spuse lui Zachary:

— Dă-te jos şi ia-i în primire pe tipii ăştia!

În consecinţă, Bob descălecă şi, slobozindu-şi calul, se îndreptă cu arma în mână drept către Southmayde. În vreme ce-l vămuia pe Southmayde de aurul pe care-l avea la el, tâlharul tremura din cap până-n picioare (şi nu de frig).

Înfăţişarea banditţilor în acel moment era înspăimântătoare şi nu aducea de loc cu cea pe care ar fi dorit-o fraţii mai vârstnici ai „Corpului Păcii”. Fiecare se înfăşurase într-o pătură verde şi albastră care le ascundea tot trupul. Whiskey Bill îşi tuflise în cap un joben (exact opusul farfuriei de supă purtată îndeobşte în est), avea mânecile suflecate mai sus de coate, pe faţă îşi pusese o batistă neagră de mătase, cu găuri pentru ochi şi nas. Avea un cal sur, acoperit şi el de la urechi la coadă cu o pătură care lăsa să i se vadă capul şi picioarele. Calul lui Ives era acoperit la fel. Avea un sur rotat, cu coama tăiată perie. Se mascase şi el cu o bucată de pătură cenuşie în care făcuse găurile necesare. Zachary călărea un vânăt-suriu aparţinând lui Bob Dempsey (tot ţinutul era grajdul lor), acoperit ca şi ceilalţi şi se mascase cu e bucată de jerseu.

— Închide ochii!

Cu tot respectul, Southmayde refuză şi nu fu silit s-o facă. Bob îi luă apoi pistolul şi banii lui Leroy şi-i aruncă jos. În vreme ce Southmayde era astfel jefuit, Billy, simţindu-se obosit, lăsă mâinile în jos, la care, pe dată, Ives urlă:

— Ţine-le sus, bă…!

Se ştie că Billy s-a supus cu grabă, deşi nu cu multă bucurie. Zachary se duse la căpitanul Moore, căruia îi ceru acelaşi lucru. Căpitanul declară cu multă solemnitate, în timp ce-i întindea punga, că asta era tot ce avea pe lume, dar mai apoi reieşi că vreo douăzeci şi cinci de dolari nu fuseseră incluşi în acea evaluare a averii sale lumeşti şi-i

scoase la iveală numai după ce tâlharii dispăruseră.

Continuându-şi cercetările, cel desemnat cu buzunăreala veni la Billy şi-i ceru pistolul, care-i fu înmânat pe dată. Ives îl întrebă:

— E încărcat?

Răspunzându-i-se că nu, îi spuse lui Bob să-l restituie stăpânului. Billy avea asupra lui mai multe sume mici de bani care aparţineau altora şi-i fuseseră încredinţate pentru a le duce unor prieteni sau pentru a face unele cumpărături. Când Bob se apropie, el începu să se căineze:

— Oh, Doamne, ce vreţi de la mine?! N-am nimic.

Graves îi spuse lui Zachary să-l păsuiască şi întrebă dacă în sacii de poştă mai era ceva care le făcea trebuinţă. Tom îi răspunse că nu credea să se afle aşa ceva. Zachary puse piciorul pe pârghia frânei, se săltă şi începu să cerceteze, dar nu găsi nimic. Pentru că în timp ce se îndeletnicea cu astea, Caldwell îl privise pe Zachary mai lung, Ives îi porunci să se uite în altă parte. Tom se întoarse şi întrebă dacă putea să se uite la el. Ives încuviinţă.

După ce-şi termină căutările, Zachary îşi luă puşca şi se trase înapoi. Ives porunci încheierea „defilării" şi ordonă scurt:

— Sus şi valea!

Caii erau cam neliniştiţi, dar Tom îi stăpâni bine, iar Southmayde, gândindu-se să mai vadă ce era de văzut, îi şopti:

— Tom, ia-o încet!

Ives urlă:

— Mână!

Leroy, cum stătea jos, se răsuci, hotărât să dibuiască cine erau tâlharii şi-i cercetă cu atenţie un minut, însă până la urmă Ives băgă de seamă şi răcni:

— Dacă nu te suceşti la loc şi nu-ţi vezi de treabă, îţi găuresc scăfârlia.

Cei trei tâlhari se strânseră la un loc şi supraveghează diligenţa până când dispăru din ochii lor. Leroy Southmayde pierduse patru sute de dolari în aur, iar căpitanul Moore lăsase o sută de dolari în bancnote, care aparţineau de fapt altcuiva.

Diligenţa îşi continuă drumul spre Bannack fără a mai întâmpina greutăţi şi, când sosi acolo, Plummer îi şi aştepta şi-i întrebă:

— Diligenţa n-a fost cumva jefuită astăzi?

Răspunzându-i-se afirmativ, când Southmayde se dădu jos, el îl luă de braţ, iar acesta, gândindu-se că avea de-a face cu şeriful, era gata-gata să-i spună tot ce ştia, dar judecătorul G.G. Bissell îl înghionti uşor cu cotul, silindu-l să se întoarcă, ceea ce Leroy şi făcu; judecătorul îl preveni să fie cu mare băgare de seamă şi să aibă grijă ce-i povesteşte aceluia, adică lui Plummer. Southmayde îi făcu cu ochiul, semn de înţelegere numai de ei ştiut, apoi se întoarse Plummer, care-i zise:

— Cred că pot să-ţi spun cine v-a jeluit.

Leroy îl iscodi:

— Cine?

Plummer spuse:

— Unul din ei era George Ives.

Southmayde îi răspunse:

— Iar ceilalţi doi erau Whiskey Bill şi Bob Zachary şi sper să ajung să-i văd în ştreang, nu mai departe de trei săptămâni.

Plummer ieşi de îndată afară şi deşi Leroy mai rămase vreo trei zile în târg, nu-l mai întâlni de-atunci. Plummer îl acuzase pe Ives ca să afle dacă Southmayde ştia cu adevărat ceva. La scurt timp, judecătorul Bissell, care-l auzise pe Southmayde spunându-i lui Plummer cine erau tâlharii, îi zise:

— Leroy, nu dau o para chioară pe viaţa dumitale.

A doua zi, pe când Tom se întorcea, îl întâlni la ferma Cold Sping pe Graves şi, luându-l deoparte, îl întrebă dacă auzise de „mica tâlhărie”. Graves îi spuse că auzise şi-l. Iscodi dacă ştia cine erau făptaşii. Tom îi răspunse că nu şi adăugă:

— Şi nici n-aş vrea să ştiu, pentru nimic în lume. Fiindcă dacă aş şti şi le-aş spune numele, n-aş avea multe zile de trăit.

— Asta aşa-i, Tom – încuviinţă Graves. N-ai mai trăi nici cincisprezece minute. Da’ am să-ţi istorisesc o întâmplare, cum am fost eu jefuit prin Californy. Într-o noapte, pe la ora zece, eu şi un tovarăş al meu mergeam călare şi doi tipi ne-au ajuns din urmă şi ne-au poruncit să ridicăm pe dată mâinile sus şi să le dăm banii. Am făcut ce ne-au cerut cât s-a putut de iute. Ne-au uşurat de vreo două mii de dolari în monede de aur. Şi le zic: „Băieţi – le spun eu – e cam greu că ne luaţi tot ce avem”. Tipul spune şi el că e cam greu şi ne dă înapoi patruzeci de dolari. La vreo săptămână după aia, îi văd pe cei doi tipi jucând faro. Mă uit crunt la ei şi ies. Unul din indivizi se ia după mine şi-mi zice: „Nu eşti dumneata cel care a fost jefuit acum câteva nopţi?”. „Nu”, spun eu, fiindcă mă temeam să-i destăinui adevărul. Spune el atunci: „Vreau să recunoşti că aşa-i. Ştiu că dumneata eşti. Am să-ţi dau patru mii de dolari fiindcă ţi-ai ţinut gura” şi aşa a şi făcut, să fiu… Ei, vezi, Tom, ce-am dobândit eu dacă mi-am ţinut gura?! Am scăpat şi cu viaţă şi m-am ales şi cu patru mii de dolari.

Ives se îndreptă spre Virginia şi acolo, într-o casă deocheată, declară că el fusese capul bandei care-l ţinuse pe Tom Caldwell cu mâinile sus şi că, pe…, avea s-o mai facă şi altă dată. Ives plecă împreună cu un vizitiu, prieten de-al lui Caldwell, către Nevada. Fiecare avea câte o puşcă de vânătoare. Ives era beat turtă. Vizitiul îl întrebă pe Ives cine erau, după părerea lui, banditii, la care el răspunse

îndată:

— Eu mi-s capul bandei care… etc., etc., aşa cum s-a amintit.

Atunci omul îl iscodi:

— Şi bănuieşti că Tom ştie şi el?

— Sigur că da! răspunse George.

Când ajunseră în târg, vizitiul îl zări pe Tom şi-i făcu semn să stea deoparte, cu fereală. Acesta se supuse, dar trimise un om ca să afle ce voia să spună cu acel semn. Când se întoarse, omul îi povesti ce se petrecuse şi-l sfătui să nu iasă în calea lui Ives fiindcă era beat şi putea să-l omoare.

În aceeaşi seară, Tom şi prietenul său vizitiul au plecat cu diligenţa spre ferma Cold Spring şi, în timpul discuţiei, i-a istorisit toate amănuntele. Vizitiul încheie spunându-i că, pe când era călare, stătea pregătit să tragă în Ives dacă acesta îl lua la cătare pe Caldwell.

Trei zile mai târziu, Southmayde se gătea de plecare din Bannack, când, în clădirea staţiei, intrară Buck Stinson şi Ned Ray, care se interesau cine mergea la Virginia. Când li se răspunse că nimeni în afară de Southmayde ei spuseră:

— Păi atunci mergem şi noi.

Agentul companiei veni la Leroy şi-l sfătui:

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu te duce! Cred că au să te omoare.

Southmayde îi răspunse:

— Trebuie să mă duc şi de-mi aduci o puşcă din aia cu două ţevi. Am să-mi încerc norocul.

Ca urmare, agentul companiei Oliver îi înzestră pe Leroy Southmayde, pe Tom Caldwell şi pe un tânăr de vreo şaisprezece ani, care mergea şi el cu diligenţa la Virginia, cu câte o puşcă. Leroy merse călare împreună cu Tom. Nu i-au slăbit din ochi pe cei doi tâlhari, dintre care unul mâna caii, iar celălalt stătea la pândă. Călătoria fu la fel de

plicticoasă ca un rond de noapte până ce diligenţa ajunse la răscrucea de la Stinkingwater, unde, în faţa staţiei, stăteau laolaltă doi din trei, cei trei care jefuiseră diligenţa, Bob Zachary şi Bill Graves, împreună cu Aleck Carter. Buck Stinson îi zări şi răcni:

— Hei, măi tâlharilor!

Leroy îi spuse lui Tom Calwell!

— Tem, am încurcat-o!

Tom îi răspunse:

— Asta cam aşa-i.

La staţia Cold Spring, unde diligenţa se opri pentru cină, plăcutul trio se înfiinţă. Erau, fireşte, înarmaţi, până-n dinţi, fiecare cu puşcă, pistoale şi cuţit. Doi dintre ei îşi lăsară puştile rezemate la uşă şi apoi intrară înăuntru. Aleck Carter îşi purta puşca la spate, cu cureaua petrecută pe după umăr. Bob Zachary, făcându-se că-i beat, răcni:

— Ia să-l văd eu pe ăl de zice că nu-i place mutra lui Stone!

Încredinţându-se că atât cât îşi putea da el seama, toţi cei de faţă aveau o părere foarte bună despre Stone, el porunci să se dea la toată lumea câte un rând de băut, iar după ce se împlini şi asta, plăti şi luă cu el o sticlă de whisky şi se purtă cam „amestecat” până porni diligenţa.

După ce străbătură cam un sfert de milă, îşi smuciră caii şi strigară:

— Stai!

În clipa când cuvântul le zbură de pe buze, Leroy îşi îndreptă arma asupra lui Aleck Carter, iar Tom Caldwell şi celălalt călător, în acelaşi moment, îşi aleseră omul şi-l luară la cătare. Aleck Carter exclamă:

— Păi noi nu voiam decât să bem şi noi ceva, dar dacă poftiţi, n-aveţi decât să trageţi, fir-aţi… să fiţi!

Şi scoţând sticla, o făcu să treacă din mână în mână. Leroy şi Tom abia îşi muiară buzele. Tom bănuia că băutura

fusese otrăvită. După ce se interesară cu multă politeţe dacă vreunul dintre afurisiţii de călători mai voia un pic de whisky, îşi smuciră din nou caii şi se îndreptară spre fermă, în pas grăbit.

Înainte de a părăsi ferma Cold Spring, Leroy Southmayde spuse că pentru el totul era foarte străveziu şi că avea de gând să părăsească diligenţa, însă Tom îi arătă că avea să-l ia pe Buck lângă el, iar celălalt putea să-l ţină sub supraveghere pe Ray. Lui Buck nu-i prea veni la socoteală aranjamentul, dar Tom îi spuse:

— Eşti vizitiu bătrân şi vreau să te am lângă mine pe capră, fir-ar…

Cei doi călători au stat tot timpul cu puştile pe genunchi, gata să tragă la orice mişcare a vreunuia din cei doi tâlhari. La ferma Lorraine, Leroy şi Caldwell se traseră puţin deoparte, ţinându-şi caii de dârlogi şi vorbiră despre „situaţie”.

Au fost de acord că era cam încurcată şi discutară dacă nu era cazul s-o ia prin păduri şi să lase diligenţa în plata Domnului, dar nici asta nu le aduse linişte sufletească pentru că-l văzură pe Buck Stinson aproape de ei şi probabil să fi tras cu urechea şi să fi auzit fiece cuvânt pe care-l rostiseră. Buck se strădui să le alunge teama, spunându-le că nu-i păştea nici o primejdie. Îi arătară că sunt înarmaţi şi, de vor fi atacaţi, o să le dea de furcă unora dintre ei sau, în orice caz, o să le vină de hac la trei sau patru. Buck le răspunse:

— Domnilor, pun la bătaie cuvântul, onoarea, viaţa mea că de aici până la Virginia n-are să vă facă nimeni nimic.

Diligenţa fu trasă, caii înhămaţi, porniră la drum, iar Buck se apucă să lălăie cât îl ţinea gura un cântec, fără să se oprească, până când obosi de-a binelea şi atunci, la cererea lui, se puse pe cântat Ray. Acesta era semnalul pentru ca cei trei să se ţină mai departe. Dacă înceta cântecul, avea

să urmeze atacul, dar şi fără să se cufunde prea tare în algebră, puteau calcula că o astfel de încercare se putea solda mai mult cu pierderi decât cu câştiguri, aşa că i-au lăsat în pace. Vizitiul, Southmayde şi tânărul călător nu arătau deloc supăraţi că au ajuns teferi şi nevătămaţi în târg. Ned Ray se duse la Southmayde şi-i spuse că de-ar şti cine a comis jaful, el, unul, n-ar sufla nimănui vorbă, fiindcă nu s-ar alege decât cu moartea.

CAPITOLUL XIV
Începe balul – George Ives

După ce justiţia se arătase neputincioasă în cazul asasinilor lui Dillingham, starea obştei, din rea cum fusese, se deteriora repede şi mai mult, până ce omul ajunse de nu mai trăgea nădejde să trăiască măcar o singură zi în siguranţă. De mai multe ori mi s-au arătat golurile dintre bârne pe unde răzbeau de obicei gloanţele dintr-un saloon într-o prăvălie de alături. Răniţilor care zăceau prin târg nici nu li se mai dădea vreo importanţă, iar de s-ar fi întâmplat o zi sau o noapte fără împuşcături, înjunghieri sau bătăi, ar fi fost socotită o scurtă, dar binevenită, epocă de aur. După lăsarea întunericului, nimeni nu mai îndrăznea să se aventureze de la Virginia la Nevada sau Summit. Ajung doar câteva exemple din sutele ştiute. Un olandez, cunoscut sub numele de Dutch Fred, se întâlni cu un bandit care-i porunci să ridice mâinile sus, ca de obicei. Văzând că omul nu avea la el decât cinci dolari în bancnote, banditul îi spuse că o să-i ia şi pe aceia atâţia câţi erau şi adăugă, însoţindu-şi vorbele cu o salvă de blesteme:

— Dacă se mai întâmplă vreodată să mai treci pe aici numai cu cinci dolari în buzunar, te-mpuşc. Fir-ai să fii, stai să te împuşc de pe-acum…

Şi, ridicând pistolul, îl răni pe om la mână.

Un altul fu jefuit de doi sau trei dolari, la vreo două sau trei mile de Nevada şi i se puse şi lui în vedere că, de avea să mai vină numai cu atâţia bani la el, aveau să-l ucidă.

George Ives era un tânăr cu o înfăţişare atrăgătoare, cam de vreo douăzeci şi şapte de ani. Avea tenul şi părul deschise la culoare şi ochii albaştri. Nu purta favoriţi.

Măsura vreo şase picioare înălţime şi purta o manta soldăţească şi o pălărie uşoară de fetru. Acest faimos desperado se mişca cu multă vioiciune şi avea o stăpânire de sine neclintită. O îndelungată experienţă în a înfrunta primejdia îl făcuse într-adevăr să nu se teamă de nimic. Era în stare să înfrunte moartea, cu o nepăsare firească, iar îndrăzneala lui nesăbuită, care nu-l lăsa în pace, devenise spaima cetăţenilor. Îşi încasa şantajele sub masca unui împrumut şi, ca să se distreze şi să arate cât de bine dresat era calul lui, îl silea să se dea înapoi până ce intra în vitrina vreunei prăvălii şi apoi pleca în galop, râzând. La prima vedere, oricine-l privea era plăcut impresionat, dar unul mai priceput la fizionomii ar fi surprins, la o cercetare mai atentă, în liniile gurii, în lucirea ciudată, necruţătoare şi sinistră a ochilor, acea fire iute care a făcut din el nu numai teroarea obştei, ci şi spaima bandei de tâlhari cu care era în cârdăşie.

Cum s-a mai arătat, era cu Plummer când s-au pornit să-i sfeterească pe Langford şi pe Hauser, participase la jefuirea diligenţelor în octombrie şi noiembrie, iar după aceea se apucă de tâlhărit la drumul mare, ţinându-i tovărăşie lui Aleck Carter, în regiunea din josul râului Snake, unde ajunse sub numele de Lewis.

Împreună cu un prieten le-au făcut o vizită lui Hunter şi lui Carter, la defileul Brown, iar la întoarcere, printre înălţimile care formează de fapt linia avanposturilor munţilor Ramshorn, cei doi se întâlniră cu Anton M. Holter, acum locuitor al Virginiei. L-au invitat cu poliţele să le împrospăteze visteria, achitându-şi o poliţă pusă în seama lui, ceea ce, în împrejurările respective, omul făcu pe dată, dar pentru moment nu era în stare să onoreze un cec prea mare. I-au ţinut o predică serioasă, arătându-i cât era de nepotrivit să călătorească având asupra sa o sumă atât de mică şi apoi, ca să-şi sublinieze nemulţumirea exprimată

înainte, George îşi scoase revolverul şi, îndreptându-l spre capul victimei, slobozi un glonţ care-i găuri pălăria şi-i şterse ţeasta. Al doilea glonţ, mult mai bine ţintit, n-a pornit din cauza unei capse defecte. După ce rată astfel, acest „perfect gentleman” îşi văzu de drum, iar Halter făcu la fel, binecuvântându-l, fără îndoială, pe cel ce confecţionase capsa…

Probabil că cea mai îndrăzneaţă crimă dintre toate, săvârşită cu deplin sânge rece, a fost cea comisă de el în apropiere de ferma Cold Spring. În împrejurimile Nevadei, un individ a fost biciuit pentru furtişag şi, pentru a scăpa de usturimea şfichiului, s-a oferit să dea informaţii despre banda de tâlhari. Ives auzi şi el despre asta, îi ieşi dinadins în cale, între Virginia şi ferma Dempsey şi îşi descărcă asupra lui arma cu două ţevi. Arma fusese atât de prost încărcată, iar omul atât de gros îmbrăcat, încât plumbii de vânat mare n-au avut prea mare efect; drept care Ives şi-a scos fără şovăială revolverul şi, în vreme ce vorbea cu omul, l-a împuşcat mortal. Fapta a fost săvârşită ziua în amiaza-mare, pe şleaul principal – într-un fel de vale-nsângerată-a obştii – şi acolo, sub ochii fermelor Daley şi Cold Spring, în timp ce se vedeau două sau trei căruţe venind şi-a ucis Ives victima, cu calm de profesionist, iar când mortul se prăbuşi de pe cal, tâlharul luă animalul de dârlogi şi dispăru cu el în munţi.

Apoi Ives se duse la George Hilderman şi-i spuse că voia să rămână la coliba lui vreo câteva zile fiindcă omorâse un om lângă ferma Cold Spring şi se putea stârni zarvă şi tărăboi. La locul crimei, după vreo jumătate de oră, ajunseră mai mulţi călători. Trupul victimei era cald încă, dar fără viaţă şi câţiva fermieri de prin împrejurimi i-au săpat în acea vale frumoasă un mormânt singuratic şi acolo, fără nume, fără sicriu şi ne plâns de nimeni, bietul om:

Doarme somn adânc,
Cruţat de-a vieţii valuri.

Toţi fermierii de-a lungul drumului îi ştiau pe tâlhari, dar teama de moartea care i-ar fi ajuns fără întârziere dacă ar fi deschis gura le-a pecetluit limba, chiar şi atunci când voiau cu adevărat să dea lucrurile în vileag sau să prevină pe cineva.

Nicholas Tbalt a vândut o pereche de catâri patronilor săi, care i-au plătit animalele dinainte. Luând aurul cu el, omul o porni spre ferma lui Dempsey să aducă animalele. Dar după ce e vreme Tbalt nu s-a mai arătat deloc, cumpărătorii au Bocotit că el a fugit cu tot cu bani şi animale şi au fost destul de supăraţi că un om în care avuseseră atâta încredere i-a înşelat. Însă nu aveau dreptate. Credincios făgăduielii sale, el pornise să aducă animalele, dar îi fu dat să moară de mâna lui George Ives, care-l împuşcă, îl jefui de bani şi-i luă catârii. La început, Ives aruncă vina asupra lui Long John, care Însă nu avusese nici un amestec, aşa cum nu avusese nici Hilderman, pungaş mărunt şi tăinuitor, dar în nici un caz criminal sau tâlhar… Când a fost cercetat la judecată, Long John a spus că el n-a fost martor când s-au tras gloanţele, dar că-l văzuse mai înainte pe Nicholas venind cu animalele, iar pe George Ives ieşindu-i în cale şi la scurt timp, aducând catârii cu el şi spunând că olandezul n-avea să mai supere pe nimeni.

Cadavrul tânărului ucis zăcu despuiat, ţeapăn şi îngheţat, ascuns oricărei priviri omeneşti, printre tufele de salvie unde fusese târât… William Palmer trecea într-o zi pe valea Stinkingwater, în apropierea locului crimei şi mergea înaintea carului, cu puşca pe umăr. Dinaintea lui ţâşni o potârniche, omul trase, pasărea se prăbuşi moartă pe

cadavrul lui Tbalt. Când descoperi potârnichea pe trupul lui Tbalt, el se întoarse până la o colibă, cam la vreun sfert de milă de la locul crimei, unde-i găsi pe Long John şi pe George Hilderman, le spuse că mai la vale era un cadavru şi-i întrebă dacă nu voiau să-l ajute să urce mortul în car, ca să-l ducă în târg şi să vadă de putea să afle cine era. Aceştia îi răspunseră:

— Nu, n-are nici un chichirez. În Virginia, în fiecare zi e omorât ba unul, ba altul şi nu mai zice nimeni nimic. Nu vrem s-avem nimic de-a face cu tărăşenia asta.

Ţeasta îi fusese străpunsă de un glonţ care-l nimerise deasupra ochiului stâng… La încheietura mâinilor şi în jurul gâtului se vedeau urmele unui lasou subţire, semn că după ce fusese împuşcat fusese târât prin desiş încă pe când mai trăia, iar când a fost găsit zăcea cu faţa în jos, cu mâna dreaptă îndoită la piept şi cu stânga agăţată de nişte crengi de salcie ce spânzurau deasupra lui…

Nicholas Tbalt a fost adus în Nevada, după ce fusese dat dispărut vreme de zece zile… În Nevada, mortul a fost lăsat în car, în văzul lumii, o jumătate de zi. Elk Morse, William Clark şi Tom Baume au făcut rost de un sicriu, l-au îngropat creştineşte, iar la capătul mormântului au înfipt în pământ o crăcană de lemn, care, cred, se mai află şi azi acolo.

Această privelişte stârni indignarea populaţiei. În aceeaşi după-amiază, trei sau patru cetăţeni au adunat douăzeci şi cinci de oameni şi au plecat din Nevada pe la orele şase seara. Înainte de a pleca, ei au întărit o obligaţie prin care se legau să-şi acorde sprijin unul altuia ş.a., apoi au pornit la drum, în tăcere şi cu toată graba, spre valea Stinkingwater… Ferindu-se de drumurile bătute, pâlcul de călăreţi o luă pe la râpe ca să ocolească ferma lui Dempsey. La vreo şase mile mai departe, s-au oprit la o cabană pentru a lua o călăuză care să-i îndrume până la locul sorocit. Pe la ceasurile trei şi jumătate dimineaţa au

trecut pârâul Wisconsin, pe la un vad aflat la vreo şapte mile mai jos de ferma lui Dempsey, unde au văzut că apa era îngheţată, dar gheaţa nu era destul de groasă ca să ţină greutatea calului şi a călăreţului, aşa că au trecut unul după altul prin diferite locuri; unii, fiind nevoiţi să descalece ca să-şi ajute caii, au ieşit în cealaltă parte pe jumătate înecaţi şi şi-au continuat drumul, strânşi în platoşa hainelor îngheţate bocnă, care se lipeau de ei „ca moartea de un hoit”, cum spuse careva. Până şi neînfrântul Tom Baume fu obligat să mestece o gură de tutun şi să-şi adune toată puterea ca să poată înfrunta frigul, acum că era cu toate „pânzele” îngheţate. La vreo milă mai departe, căpetenia pilcului îi opri şi le spuse:

— Toată lumea jos de pe cai, ţineţi-i bine de dârlogi şi nu faceţi nici un zgomot până nu se crapă de ziuă.

Aşa că au rămas toţi stană de piatră încă un ceas jumătate. Când miji o geană de lumină, se dădu semnalul.

— Băieţi, pe cai şi nici o vorbă până nu ajungem la colibă!

Nu merseră prea mult şi se auzi un lătrat de câine. În aceeaşi clipă dădură pinteni cailor şi, rupând rândurile, care în dreapta, care în stingă, au desfăşurat potera şi-au strunit apoi caii, după ce-au înconjurat coliba şi şi-au îndreptat armele asupra bârlogului. Căpetenia poterei sări jos şi. Văzând vreo opt-zece oameni dormind, înveliţi în pături, pe jos, în faţa sălaşului, strigă:

— Primul care se ridică se alege cu o mână de plumbi, cât n-apucă să zică vai!

Era prea întuneric ca să se vadă cine erau, aşa că se îndreptă spre colibă, lăsându-şi calul în seama unuia din ceată Jumătate dintre oameni au descălecat iar ceilalţi an rămas să ţină caii. Căpetenia întrebă:

— Long John e aici?

— Da – răspunse cel al cărui nume îi trăda înălţimea.

— Fă-te încoace, după tine am venit!

— Păi – bâigui acesta – mă cam bate gândul că de ce mă căutaţi.

— Poate, dar dă-i zor, n-avem vreme de pierdut.

— Ei – spuse John – aşteaptă până-mi pun mocasinii, zău aşa!

— Atunci dă-i brânci mai iute, îi răspunse cel care venise să-l ia.

Îndată după aceea, John ieşi din colibă şi aşteptară încă vreo jumătate de oră până se făcu lumină destulă ca să se vadă ca lumea. Conducătorul poterei şi încă patru oameni îl luară pe Long John şi-l duseră la locul unde fusese săvârşit omorul, lăsând restul oamenilor să-i păzească pe ceilalţi Ajunseră la locul cu pricina şi acolo îl acuzară pe Long John de crimă. Palmer arătă cum găsise cadavrul. Dar John le spuse:

— N-am făcut eu asta, băieţi!

I se atrase atenţia că va plăti cu viaţa pentru viaţa lui Nicholas Tbalt, iar de nu săvârşise el crima, atunci ştia foarte bine cine o înfăptuise de refuzase să dea o mână de ajutor la urcarea în căruţă a cadavrului.

— Long John – spuse unul dintre oameni, în vreme ce-şi răsucea pistolul în mână – pregăteşte-te pentru lumea cealaltă.

— Nu aşa – se băgă între ei conducătorul. Dacă va fi ceva de făcut, atunci o s-o facem cu toţii.

Long John fu luat deoparte de trei bărbaţi şi se aşeză jos. Apoi toţi se întoarseră şi îşi ridicară privirea: în lumina palidă a zorilor, la vreun sfert de milă, se vedea Black Bess, catârul cumpărat de X. Beiller la canionul Washington. Arătându-i-se cu mâna animalul, John fu întrebat:

— John, al cui e catârul?

— E catârul pe care-l călărea Tbalt când a trecut pe aici – răspunse el.

— Deci ştii al cui e catârul. Cam urâtă treabă. Ia fă bine şi gândeşte-te acum la altceva.

Fu trimis un om după catâr şi animalul fu adus dinaintea lui John. Care fu întrebat unde erau ceilalţi catâri, dar el răspunse că nu ştia. Atunci i se spuse să se gătească de drum pentru lumea cealaltă, fiindcă pe lumea asta îşi încheiase socotelile. Dar omul le spuse:

— Nu eu am săvârşit omorul. Dacă-mi daţi răgaz, am să vă arăt că-s nevinovat.

— John – îi spuse căpitanul poterei – n-ai să reuşeşti niciodată, fiindcă vreme de nouă zile ai ştiut că lângă sălaşul tău zace cadavrul unui om şi n-ai suflat o vorbă de moartea lui. Şi chiar şi numai pentru atât meriţi ştreangul. De ce n-ai venit în Virginia să spui oamenilor ce s-a întâmplat?

John răspunse că-i fusese teamă şi nu îndrăznise să facă asta.

— De cine te-ai temut? întrebă căpetenia.

— De cei de prin preajmă.

— Cine-s?

— Mi-e teamă să spun. Unul dintre ei e pe-aproape.

— Unde?

— Cel care l-a omorât pe Nick e aici, la colibă.

— Care-i acela?

— George Ives.

— E devale, la colibă?

— Da.

— Voi rămâneţi aici şi nu-l slăbiţi din ochi pe Long John, că eu mă duc acolo.

Zicând acestea, se îndreptă spre sălaş. Ajungând la colibă, se opri şi, ochind pe unul care aducea cu descrierea lui George Ives, îl întrebă.

— Tu eşti George Ives?

— Da – răspunse podoaba.

— După tine am venit – sună laconic răspunsul.

— Ce treabă ai cu mine? veni firesc întrebarea.

— Ca să te duc la Virginia City – urmă răspunsul neplăcut.

— În regulă – încuviinţă George – bănuiam eu că o să ajung şi acolo.

Fu îndată luat sub pază. Doi din poteră se duseră la Tex, care se chinuia să-şi schimbe cămaşa, treabă ce se cerea negreşit făcută.

— Cred că o să te luăm şi pe tine – îi spuse unul dintre ei.

Tex îşi scoase şi veşmintele de pe dedesubt şi, aruncându-le spre Tom Baume, îi strigă:

— Na şi fleandura asta de cămaşă veche că-i plină da mişcăţei. Poate-i arestezi şi pe ei.

I se aduse politicos la cunoştinţă că obiectul acestei „neconstituţionale îngrădiri” nu era nici cămaşa, nici populaţia ei, ci doar persoana lui şi fu întrebat dacă pistoalele care zăceau aruncate pe jos sunt ale lui; după ce răspunse afirmativ, fu informat că şi acestea aveau să fie luate, iar el trebuia să se considere sub stare „de arest”, o formulă cam tehnică, dar simplă, adoptată de oamenii muntelui pentru a-l încunoştinţa pe omul în cauză că ţeasta îi era în pericol să-i fie dogită, fără nici un fel de avertisment, de va încerca s-o „şteargă”. Tex se îmbrăcă şi aşteptă desfăşurarea evenimentelor. Atât Tex cât şi Ives păreau să nutrească speranţa că o s-o dreagă ei cumva, dar când îi văzură şi pe ceilalţi venind cu Long John, s-au mohorât şi n-au mai scos o vorbă.

Când ceata s-a arătat la colibă, în jurul ei mai erau tolăniţi Aleck Carter, Bob Zachary, Whisky Bill, Johnny Cooper şi doi străini, cu totul nevinovaţi, care au continuat să-şi mai tragă sufletul pe lumea asta numai datorită faptului că se aflase amănuntul că, în acel moment, n-aveau asupra lor para chioară. Băieţii din ceată nu ştiau

legăturile celorlalţi cu banda, aşa că s-au aşezat cu ei la o cană de cafea şi şi-au lăsat armele la îndemână tâlharilor, chiar pe aşternuturile lor. Bandiţii i-ar fi putut face zob pe toţi dacă ar fi avut îndrăzneala să încerce a pune mâna pe ele. Unul din băieţi îi spuse conducătorului, arătând spre Aleck Carter.

— Între ei e cel puţin un om de treabă. Îl ştiu din partea cealaltă (la vest de munţi).

Dar părerile căpitanului asupra situaţiei nu se schimbară numai la această remarcă binevoitoare. El strigă pe un ton care însemna „Atenţie, băgaţi de seamă!”:

— Fiecare să-şi ia puşca şi să aibă grijă ce face cu ea.

În expediţiile următoare n-a mai fost nevoie să repete avertismentul. Cinci oameni fură trimişi să inspecteze coliba, iar ceilalţi rămaseră în picioare în jurul ei. Ga rezultat al acestei cercetări au fost capturate şapte pistoale de dragoni şi de marină, nouă arme de vânătoare şi treisprezece flinte. Au fost scoase toate afară şi, în vreme ce erau aruncate jos, pe pământ, una din ele se descărcă aproape de capul lui Tom Baume între arme se afla şi pistolul lui Leroy Southmayde, luat cu prilejul jafului asupra diligenţei. Fu recunoscut în cursul judecării lui Ives, după seria gravată pe el.

Toate fiind gata, potera o luă spre Dempsey şi, o dată cu ea şi George, călare pe poneiul lui ţintat cu coadă scurtă Era hotărât s-o şteargă şi ca să-şi înfăptuiască planul, îşi arătă dorinţa de a-şi încerca bidiviul împotriva celorlalţi cai.

Provocându-i pe vreo câţiva călăreţi să se ia la întrecere cu el. Ideea lui fu acceptată prosteşte şi, de n-ar fi intervenit un accident care să-i zădărnicească planul de a pune mâna pe calul lui neîntrecut, cel puţin o duzină de nume s-ar fi adăugat la lunga listă a victimelor sale.

La ferma Dempsey se afla un pod în curs de construcţie şi doi dintre cei care călăreau înainte îl zăriră pe George

Hilderman lucrând în mijlocul podului. Fu întrebat dacă se numea George Hilderman şi când acesta încuviinţă, i se spuse că trebuie să meargă şi el la Virginia. El îi iscodi dacă aveau vreo hârtie în sensul acesta, iar când i se spuse că nu, le declară că n-avea de gând să se mişte din locul acela. Însă veni căpitanul poterei şi acesta îi zise s-o pornească „fără mofturi”, pe un ton care-l convinse că era în zadar să se opună, aşa că se găti să-i însoţească, dar nu chiar de bunăvoie. Spuse mai întâi că nu avea cal şi Tom Baume îi oferi un catâr. Apoi nu găsi şa. Acelaşi prieten cumsecade îi făcu rost şi de şa şi trebui să meargă cu ei. Cu un ultim efort de a găsi o chichiţă, declară că animalul nu voia să pornească. Pe jos era un băţ şi i se porunci, după cum dicta obiceiul pe atunci, „ori baţi catârul şi mergi călare, ori îl duci de dârlogi şi-o iei la vale”. Felul practic de a aborda lucrurile îl împăcă pe dată cu încălcarea prevederilor din Magna Charta şi Declaraţia Drepturilor care se făcuse prin arestarea lui şi o porni fără tragere de inimă la drum, chiar dacă nu prea confortabil, cel puţin, în linişte.

În acest timp, cel mai parşiv ticălos, aflat în mâinile cetei mai numeroase, îşi juca rolul cu multă pricepere şi deplin succes. Îşi mărturisi totala nevinovăţie în legătură cu oribila crimă de care era acuzat şi lăsă să i se înţeleagă dorinţa de a fi dus în Virginia, unde avea prieteni şi de a fi judecat de autorităţile civile (sarcina întocmirii listei juraţilor revenindu-i lui Plummer) şi, ca din întâmplare, declară că nu i-ar fi convenit să fie judecat în Nevada, fiindcă prin părţile acelea împuşcase un câine care-i speriase calul, pentru care motiv cei de acolo erau porniţi împotriva lui, ceea ce îi putea aduce prejudicii serioase dacă ar fi fost judecat în acel loc.

Fără îndoială că aparenta promptitudine cu care s-a supus constrângerilor paznicilor săi le-a muiat acestora vigilenţa, aşa că i s-a îngăduit să călărească, e drept fără

arme, dar altfel nestânjenit, alături de escortă.

Până atunci, pe minunatele drumuri ale Montanei nu s-a mai pomenit trupă atât de numeroasă, călare pe fugari iuţi, fără să se nască ispita de a încerca puterile bidiviilor, iar detaşamentul nostru de poteră nu făcea nici el excepţie de la regulă. Aceste întreceri în devălmăşie erau, aşadar, la ordinea zilei, până când, în cursul uneia din ele, Geo Ives, care se afla în frunte, atrase atenţia întregii cete pentru că îşi continuă cursa în goana mare, cât de iute îl putea purta calul. Dar abia când ajunse la vreo zece lungimi de călăreţul cel mai din frunte, îşi dădură paznicii seama că pasărea scăpase; în colivia lăsată deschisă. Douăzeci şi patru de perechi de pinteni se înfipseră în coastele a douăzeci şi patru de cai şi, într-un ropot de copite cum nu s-a mai auzit vreodată pe şleaul acela, au ţâşnit înainte ca o bandă zănatică. O vreme, fugarul s-a depărtat încet, dar sigur, de urmăritori, îndreptându-se spre ferma Daley, unde-l aştepta iapa sa favorită, iute de fugă, cu dârlogii şi şaua pusă; pregătită gata, într-atât de repede se răspândeau zvonurile în acele vremuri. Dar soarta s-a îndreptat împotriva tâlharului, care, fiind urmărit prea îndeaproape, n-a mai putut să se folosească de această şansă. Urmăritorii, văzând un cal odihnit şi un catâr gata de drum, săriră în spinarea lor şi continuară goana. Ives suci calul spre munţi, luând-o pe lângă Defileul Bivens, apoi

aceşti reprezentanţi ai crimei şi ai dreptăţii, cu nervii încordaţi, goniră peste câmp, în această cursă pentru viaţă. Încă trei mile şi tâlharul simţi că pe bidiviul său îl lasă puterile, iar iuţeala galopului se muie. Caii lui Wilson şi Burtchey nu arătau nici ei mai breji. Dar soarta cursei putea fi hotărâtă acum de arme, aşa că, sărind de pe cal, Ives ţâşni într-o râpă, fericit ieşită în cale, ale cărei maluri pietroase, cu mulţi bolovani mari, puteau să-i ofere adăpost în faţa duşmanilor neîndurători. Iute ca gândul, şeile urmăritorilor rămaseră goale şi cursa vitezei continuă pe jos. Când ajunseră la capătul râpei, nu văzură urmă de Ives, dar era limpede că se ascundea pe undeva pe aproape. Burtchey dădu târcoale locului şi iată-l şi pe Ives, ghemuit după o stâncă. Luându-l la ochi cu arma, îi porunci să iasă afară, iar acesta se supuse, râzând nestânjenit. Vicleanul boemian era mult prea hărşit ca să se lase păcălit şi, înainte ca Ives să ajungă destul de aproape pentru a-şi folosi cu succes revolverul, ordinul hotărât „Nu mişca” îi spulberă şi ultima speranţă: rămase stană până ce sosi ajutorul, în persoana lui Wilson. De când prizonierul scăpase şi până fusese prins şi adus înapoi trecuseră două ceasuri Căpitanului i se propuse să se înalţe un stâlp, iar Ives să fie spânzurat pe loc, dar propunerea fu respinsă. Băieţii se porniră veseli pe sporovăială, se omeniră, apoi se dădu ordinul „încălecaţi!”; atunci, în mijlocul careului format în Jurul lui, Ives începu să-şi dea seama de situaţia disperată în care se afla.

Vestea prinderii sale zbură iute, până departe. Noutatea se lăţi prin toate colţurile şi văioagele părţii locuite a teritoriului. Johnny Gibbons, care mai târziu o şterse iute şi dibaci către Utah, bântuit de spectrul comitetului de vigilenţă, ajunse din urmă potera, înainte ca aceasta să atingă canionul la pârâul Alder şi o însoţi spre Nevada. Pe vremea aceea era coproprietar al fermei Cottonwood (a lui

Dempsey) şi-i informa pe cei din bandă asupra tuturor călătorilor care treceau pe acolo cu sume mai mari de bani.

În seara zilei de 18 decembrie, pe când detaşamentul ajunse în Nevada, soarele scăpătase dincolo de înălţimi şi se discută problema dacă să-l ducă pe Ives mai departe în Virginia sau să-l ţină în noaptea aceea în Nevada… S-a hotărât ca Ives să rămână în Nevada până dimineaţa, apoi aveau să aleagă locul judecăţii.

Prizonierii au fost despărţiţi unul de altul şi puşi în fiare. Înăuntru şi în jurul casei fu instituită pază puternică şi noaptea veni şi trecu fără nici un incident de seamă. Dar, în acea noapte chinuitoare, „putea fi văzut un călăreţ singuratic” galopând în goană mare şi schimbând mereu caii, de-a lungul drumului către Bannack City. Era locotenentul George Lane, alias Şontorogul, care fusese trimis să ducă vestea samavolniciei ce se săvârşise, în pofida legii şi fără nici un respect faţă de autorităţile constituite legal. Fu instruit să propună ca Plummer să vină de îndată în Nevada, să ceară ca inculpatul să fie predat autorităţilor civile, să impună această cerere pe baza acelui, pe drept numit, Hocus Pocus ca-n Habeas Corpus şi să se străduie ca Ives să aibă parte de o judecată dreaptă (?)!

De îndată ce se hotărî ca Ives să rămână în Nevada. Gibbons porni ca din puşcă spre Virginia, în drum întâlnindu-se cu unul sau doi avocaţi – „Unde-i hoit, acolo-s şi vulturi” etc. … Toţi prietenii lui Ives au fost convocaţi la Nevada, a doua zi dimineaţă, devreme.

În prima parte a dimineţii de 19 puteai să vezi puhoi de mineri, negustori, meseriaşi, croindu-şi drum către Nevada, din ce în ce mai mulţi şi toată dimineaţa trecu repede cu cercetarea fiecărui arestat şi cu discuţii restrânse asupra celei mai nimerite proceduri. În toate păturile sociale se aflau şi apărători şi acuzatori, mulţi străduindu-se din

răsputeri să creeze un curent de opinie în favoarea lui Ives, în vreme ce un mare număr de cetăţeni, încă nesiguri dacă el era vinovatul, luaseră hotărârea ca, în cazul când se vădea că acesta este adevărul, să nu-i lase nici o portiţă de scăpare, prin nici un fel de tertip avocăţesc.

Deşi era în ajunul „Zilei părinţilor naţiunii[28]", stăruia o vreme blândă şi senină de octombrie. Încă nu căzuse zăpada, gheaţa prinsese coajă numai la malul apelor mai leneşe, iar un soare strălucitor şi plăcut încălzea aerul limpede şi muia glodul îngheţat din mijlocul străzilor. Pe uliţi se hârjoneau ţâncii şi o mie cinci sute de oameni stăteau în picioare, arzând de nerăbdare să intre în acţiune, dar aşteptând liniştiţi, fără un murmur, pentru ca totul să se împlinească după cuviinţă şi în deplină rânduială.

Nu mai e nevoie să zugrăvim judecata sau să recapitulăm dovezile. E destul să amintim că alibiuri, bazate pe mărturiile lui George Brown şi ale preacinstitului Whiskey Joe, au căzut. Printre avocaţi nu mai domnea obişnuita aroganţă, fandoseală plină de tehnicisme, amestecată cu etalări de elocinţă şi savantlâcuri. Dar nici retorica lui Blair, toată învăţătura lui Coke, metafizica lui Alexander, înţelepciunea lui Jerrolt sau izul lui Oberlin n-au putut adormi vigilenţa acelor încercaţi oameni ai muntelui şi n-au reuşit să-i abată de la ţelul neînduplecat şi justiţiar al acestei acţiuni: asigurarea vieţii şi proprietăţii obştei, garantarea unei ocrotiri asemănătoare celor care aveau să-şi lege soarta de Montana în anii următori.

Dovezile nu s-au mărginit numai la învinuirea de crimă, ci au vădit că Ives fusese şi tâlhar şi criminal. Şi încă e îndoielnic că ar fi fost condamnat, dacă în timpul judecăţii n-ar fi ieşit la iveală fapte primejdioase pentru reputaţia şi

[28] Ziua părinţilor naţiunii – Sărbătoare oficială în Statele Unite, care are loc în ultima joi a lunii noiembrie în amintirea debarcării primilor colonişti din Massachusetts. (n.t.).

viaţa unora dintre prietenii săi, ceea ce i-a făcut, în chip misterios, pe aceştia să nu se arate pe acolo, iar de atunci nici că s-a mai auzit de ei. Toţi nutreau instinctiv convingerea că inculpatul era cel mai înveterat criminal, dar cu toate dovezile şi toate resentimentele faţă de el era greu să fie condamnat...

E încă vie în mintea mea mulţimea adunată în jurul focului care ardea dinaintea „curţii de judecată”. Văd încă şi acum carul în care stă judecătorul, pe avocatul care pledează cu toată ardoarea şi elocinţa în favoarea netemătorului tâlhar, pe ale cărui trăsături neclintite nu se poate zări urmă de descurajare, în văpaia şovăielnică a buştenilor ce ard şi care-şi aruncă în acelaşi timp lumina asupra feţelor aspre şi împietrite ale paznicilor, înveşmântaţi în felurite chipuri, stând în diferite poziţii şi formând un cerc în jurul juraţilor. Buzele strânse, feţele atente ale acestora le trădează sentimentul imensei responsabilităţi ce le apasă umerii, ca şi hotărârea neclintită de a-şi împlini datoria. Din când în când, câte o văpaie mai înaltă dezvăluie mulţimea minerilor ce stau în aşteptare, privind gânditori, ţintă, spectacolul şi ascultând cu atenţie desfăşurarea procesului. Iar dincolo de acest cerc... se frământă, cu mişcări nesigure şi agitate, valul neclintit al celor fără căpătâi şi al partizanilor criminalului, chipul lor pierdut, sălbatic şi alarmat vădind, cât se poate de limpede, că tremură în faţa acestui proces care, atunci când se va încheia, îi va împinge la exil sau îi va proclama drept acoliţi ai criminalilor, iar răsplata neîndoielnică nu va putea fi amânată.

O astfel de privelişte nu se va mai vedea în Montana. Soarta teritoriului cunoştea cel mai grav moment de criză. Şi numai un cetăţean curajos, supus legilor şi-ar alege sau ar accepta misiunea de procuror, paznic, jurat sau judecător. Însemnaţi de către ticăloşi pentru a fi asasinaţi,

aceşti oameni îşi riscau viaţa pentru binele obştei. O luptă pe viaţă şi pe moarte între colonelul Sanders şi unul din avocaţii părţii adverse n-a putut fi împiedicată decât de intervenţia promptă a unor oameni stăpâni pe ei care i-au înconjurat pe combatanţii ce se îndreptau spre locul duelului. Eroul acelui ceas a fost W F. Sanders, fapt recunoscut. Oricare dintre ticăloşii aflaţi acolo s-ar fi simţit onorat să fie ucigaşul său şi totuşi, cutezător ca un leu, el rămase să înfrunte şi să sfideze intenţiile criminale ale duşmanilor săi înarmaţi…

Dezbaterile asupra cazului încheindu-se, problema a fost, mai întâi, trecută, pentru a decide asupra ei, celor douăzeci şi patru de cetăţeni aleşi în acest scop, iar aceştia s-au retras să delibereze…

Juriul a stat pentru a delibera asupra hotărârii doar ceva mai mult de jumătate de oră, iar după ce s-a întors, douăzeci şi trei de juraţi au declarat că vinovăţia lui Ives fusese dovedită, iar unul – Henry Spivey – s-a abţinut să se pronunţe, din motive necunoscute…

Mulţi au crezut că dezbaterile se vor încheia aici, iar curtea îşi va ridica şedinţa până a doua zi, deoarece se lăsase întunericul. Însă colonelul Sanders se urcă în car şi, după ce reaminti că Ives fusese declarat criminal şi tâlhar de către mulţimea adunată acolo, propuse ca: „Ives să fie de îndată spânzurat cu gâtul în ştreang până ce se vădeşte că a murit” şi această propunere îndrăzneaţă şi directă, care nu stârni decât o vagă împotrivire, fu adoptată înainte ca acuzatul să-şi dea seama de situaţie Doar unul sau doi prieteni şi câţiva vechi cunoscuţi, ce obţinuseră permisiunea de a rămâne în cercul unde era păzit Ives pentru a-şi lua rămas bun de la el, reuşiră să-i deschidă ochii asupra situaţiei în care se afla, iar inculpatul şi sfetnicii săi încercară să amine execuţia. Câţiva dintre sprijinitorii sui vărsară lacrimi… Această simpatie

lacrimogenă faţă de un asasin ne aduce în faţa ochilor imaginea unei fiinţe prelungi şi acoperită cu solzi ce vieţuieşte în Nil… Apoi începură strădanii mişcătoare pentru a obţine amânarea execuţiei până a doua zi dimineaţa, Ives dând asigurări, pe cuvânt de onoare (!), că nu se va întreprinde nici o încercare de a-l salva sau elibera. Dar David şi Hereford şi căutau un loc de execuţie nimerit. Rugăminţile lui Ives şi Thurnmond erau atât de emoţionante, încât slăbiciunea omenească numai anevoie putu să reziste. Şi este tare greu să fii obligat să-i refuzi condamnatului chiar şi o zi de răgaz, pentru ca să-i scrie mamei şi surorii sale şi să primească iertarea bisericii, pe care, în astfel de împrejurări, chiar şi cei mai înrăiţi o caută. Dar acei oameni care se strânseseră acolo, adânc indignaţi de repetatele crime şi jafuri voiau să „încheie socotelile”. Pe atunci, amintirea celorlalte judecăţi era încă proaspătă şi mai adânc întipărită în minţile oamenilor decât este acum şi ei aveau în faţa ochilor imaginea consecinţei acelor momente de nehotărâre. Cea mai mişcătoare clipă, când Ives se porni să implore păsuire, apucându-l de mână pe colonelul Sanders, îşi pierdu întreaga forţă de emoţionare, vestejită de o interpelare sarcastică ce se auzi din mulţime:

— Întrebaţi-l pe el cât timp l-a păsuit pe olandez.

Ives îi dictă lui Thurnmond scrisori pentru ai săi. Îşi făcu testamentul, în care erau pomeniţi laolaltă, deopotrivă, avocaţii şi tovarăşii săi de fărădelegi, nefiind deloc amintite mama şi surorile lui din Wisconsin.

Indiferent dacă era sau nu timp de lacrimi, fără îndoială că atunci era vremea lor, dar nici slăbiciunea, nici remuşcarea n-au umezit ochii lui Ives. Nu arăta nici sfidare, dar nici umilinţă; de fapt era netulburat. Fu condus la locul execuţiei, aflat la nu mai mult de zece metri de locul de desfăşurare a judecăţii.

În tot cursul procesului, cu inima îndoită, tremurând de

teamă şi cuprinşi de disperare, prietenii lui Ives şi-au pus la bătaie toată ingeniozitatea, căutând cu orice chip să-l scape, încercând rând pe rând să intimideze, să implore şi să stârnească simpatie, iar din când în când îşi dădeau în vileag încrederea nestrămutată în „drăguţele de tertipuri deştepte ale avocaţilor”.

În acest timp, nelegiuiţii aşteptau, într-o chinuitoare nerăbdare, ce sporea cu fiecare ceas, sosirea lăudatei lor căpetenii, care sprijinise atâta timp şi cu atât succes pe trei mârşavi indivizi din şleahta lor, el prietenul poporului şi apărătorul legilor… Însă evenimentele erau cunoscute în tot ţinutul, ceea ce iscă multă tulburare, iar zvonul, cu cele o mie de picioare ale sale, se răspândi pretutindeni, bătând cele mai absurde cărări.

Vestea arestării lui Ives ajunse la Bannack înaintea lui Lane şi se vorbea că cei din Defileul Alder erau cuprinşi de turbare, pradă unor sentimente de nestăpânit, că se formase un comitet de vigilenţă, iar câţiva dintre cei mai de frunte cetăţeni atârnau în ştreang, că o mulţime, între trei şi cinci sute de oameni, se îndrepta spre Bannack să-i spânzure pe Plummer, Ray, Stinson, George Chrismas, A.J. McDonald şi alţii. Acest ultim „Buletin de front” e probabil rodul minţii lui Plummer. Se poate ca la naşterea acestei poveşti să fi dat o mână de ajutor Lane, Ray şi Stinson.

E destul să spunem că Plummer o repetă adesea şi varsă lacrimi amare de crocodil, mirându-se că în mintea cuiva putuse încolţi ideea uciderii prietenilor săi – deocamdată încă ne jefuiţi – Chrisman, McDonald şi Pitt. Mâhnirea sa era o prefăcătorie de ochii lumii din Bannack şi, în mare număr, cetăţenii se adunară laolaltă pentru a se apăra unul pe celălalt în faţa atacului care se aştepta şi al cărui ceas precis iscoadele lui Plummer îl şi aflaseră; şi cât a fost noaptea de lungă, mulţi au stat de veghe pentru a întâmpina „cu toată căldura” pe agresori.

Fără îndoială că Plummer era încredinţat că o astfel de ceată se îndrepta spre Bannack ca să pună mâna pe el. Pe Ray, pe Stinson şi compania. Tot lucrătura lui a fost aceea de a pomeni şi alte nume alături de cele ale tâlharilor, ceea ce era de fapt un tribut faţă de integritatea şi respectul de care se bucurau aceştia în rândul obştei, tribut plătit însă prin reversul său.

„Conştiinţa face din noi toţi nişte laşi” şi Lane descoperi că Plummer era mai preocupat de a-şi salva propria-i piele decât pe cea a lui George Ives. Era uimitor cât de exact şi cu cită iuţeală ajungeau la membrii bandei, răzleţite în diferite colţuri ale teritoriului, veştile asupra desfăşurării judecăţii, dar noutăţile erau măsluite în fiecare loc de către cei interesaţi, după cum le convenea lor mai bine, pentru a sluji ţelurilor lor tâlhăreşti şi, prin astfel de tertipuri, au câştigat de partea lor mulţi oameni de treabă, cinstiţi, trezindu-le simpatia faţă de soarta şi nenorocirile lor.

Cel mai potrivit loc aflat la îndemână pentru împlinirea sentinţei de condamnare la moarte era o casă aflată în construcţie, numai cu pereţii laterali ridicaţi. Pregătirile au fost simple şi de scurtă durată, deşi pe deplin satisfăcătoare. Piciorul unui stâlp de vreo doisprezece metri a fost fixat în casă, la baza unui perete, iar partea orizontală a spânzurătorii a fost sprijinită de o grindă. Aproape de capăt a fost legată funia, iar laţul desfăcut se legăna înspăimântător în partea de jos. Eşafodul era de fapt o ladă mare de mărfuri. Se lăsase noapte adâncă şi se ivise o lună plină, strălucitoare, aşa încât în jurul acestui altar al răzbunării se vedeau bine figurile neşovăielnice şi neîndurătoare ale gărzii, în toate tonurile de lumină şi umbră imaginabile. Hotărârea lor neclintită se citea limpede în fiecare trăsătură a feţelor arse de soare şi încercate de vreme.

La cincizeci şi opt de minute de la fixarea sentinţei,

George Ives fu condus la eşafod. Acest moment fu salutat de o adevărată babilonie de strigăte. Mulţimea pusese stăpânire pe toate acoperişurile din jur şi din toate părţile se auzeau îndemnurile: „La ştreang cu el!”, „Nu-l spânzuraţi!”, „Surghiuniţi-l!”, „Să ştiţi că trag!”, „Fir-ar ei afurisiţi cu sufletul lor de criminali cu tot!”, „Să-l atârnăm în laţ pe Long John!”. Garda rămase neclintită ca o stâncă…

Când prizonierul păşi pe platforma fatală, strigătele conteniră deodată şi se lăsă o linişte apăsătoare. Condamnatului i se aşeză laţul de gât şi fu întrebat dacă mai are ceva de spus. Cu voce fermă rosti:

— De crima asta nu sunt vinovat. Aleck Carter l-a omorât pe olandez.

Accentul pus pe „asta” îi convinse pe toţi cei din jur că vrea să lase impresia că este vinovat de alte crime. Până atunci îl învinovăţise de crimă pe Long John. Ives îşi manifestă dorinţa să-l vadă pe Long John, iar mulţimea partizanilor săi urlă în semn de aprobare, dar cererea fu respinsă fiindcă se temeau de o încercare de a-l elibera pe osândit.

Prizonierul declarase în nenumărate rânduri că n-avea de gând „să moară în propriile-i ciubote[29]” aşa încât ceru sergentului pazei o pereche de mocasini; i s-au dat mocasinii, dar, după o vreme, i se făcu frig şi ceru să i se pună din nou ciubotele. Aşa că Georges Ives „n-a murit totuşi de moarte bună”.

Toate pregătirile fiind terminate, oamenii gărzii primiră ordinul:

— Faceţi-vă datoria!

Răsună ţăcănitul strident al închizătoarelor armelor, care

---

[29] *To die în one’s boots* – a muri în propriile ciubote, înseamnă a nu muri de moarte bună. Prin acest ritual al ciubotelor, Ives vrea să respingă ideea că s-a lăsat luat prin surprindere de către adversari, (n.t.).

fulgerară apoi în lumina lunii în timp ce erau duse la ochi; lada zbură trosnind de sub picioarele criminalului şi George Ives rămase legănându-se în bătaia vântului nopţii, înfruntând luna palidă ce lumina această scenă a împlinirii dreptăţii…

Când ţăcănitul ameninţător al armelor vesti avertismentul de moarte adresat celor ce aveau de gând să-l facă scăpat pe criminal, mulţimea se buluci înapoi, cuprinsă de o panică sălbatică, oamenii călcându-se unii pe alţii în picioare, ţipând, urlând de groază.

După ce condamnatul rămase bălăbănindu-se în funie, judecătorul, care stătea aproape de Ives, anunţă:

— Şi-a frânt gâtul! E mort!

Vestea şi certitudinea acestui adevăr – osânditul nu-şi mai mişcă nici un mădular – îi convinse şi pe cei câţiva nelegiuiţi care nu ştiau ce-i teama că nu mai era nici o speranţă şi aceştia se retraseră clănţănind din dinţi, mormăind blesteme în barbă…

În sfârşit se făcuse dreptate. Cei cu frica legii în suflet respirau mult mai uşuraţi şi toţi ştiau acum că cel mai mare ticălos al obştei era mort, că fusese frânt însuşi grumazul crimei şi că domnia teroarei se încheiase. Trupul lui Ives rămase o oră în ştreang. După acest răstimp, funia fu tăiată, cadavrul dus într-un atelier de roabe şi întins pe un banc de lucru. Un om rămase de pază până dimineaţa, când prietenii criminalului îl îngropară aşa cum se cuvenea…

George Ives, deşi tâlhar atât de faimos, nu se îndeletnicea de prea multă vreme cu meseria asta. Prin 1857-58 era încă miner şi trudea din greu şi cinstit în California şi, cu toate că era nestăpânit şi zănatic, n-a fost învinuit de nici o pungăşie. Prima lui iniţiativă tâlhărească mai mare a fost furtul catârilor convoaielor guvernamentale, lângă Wala-Wala. Fusese angajat să

păzească herghelia şi, de fiecare dată când avea loc o furtună mai straşnică, obişnuia să aducă la cunoştinţa mai-marilor lui că vreo câteva animale aflate în grija sa se prăpădiseră. Ofiţerul postului îi credea balivernele şi nu mai intra în amănunte. În felul acesta, Ives îşi încropi şi el o herghelie bunicică, cu ajutorul unor prieteni. Aflându-se în Elk City, îl băgă în sperieţi pe fostul lui stăpân, de pe vremea mineritului în California, intrând călare în saloonul acestuia, iar când bietul om apucă animalul de dârlogi, Ives îşi smulse revolverul şi cu siguranţă că l-ar fi ucis pe loc, de n-ar fi zărit, din fericire, faţa posibilei victime; îşi băgă pistolul în toc şi-şi ceru iertare pentru purtarea lui. Înainte de a părăsi oraşul a vrut să dăruiască minunata lui iapă sură prietenului său, care, în numele vechii lor amiciţii, îl omenise cum se cuvenea. Însă darul oferit cu insistenţă de mai multe ori a fost refuzat tot în atâtea rânduri, fiindcă, în ciuda tuturor protestelor lui Ives, nimic nu l-a putut convinge pe bietul om că iapa ar fi pe drept proprietatea lui. Îi spusese că o câştigase muncind cinstit ca miner. Dar chiar relatarea lui asupra felului în care furase catârii guvernamentali, cum am amintit mai sus, era suficientă pentru a lămuri deplin această problemă. Ives venise în Montana, care ţinea pe atunci de Idaho, din „cealaltă parte” a munţilor şi se apucase cu tot sârgul de meseria căreia i s-a pus capăt în Nevada, atât de tragic şi ruşinos pentru el şi atât de fericit pentru oamenii ţinutului.

Nu avem de adăugat decât puţine cuvinte la relatarea soartei acestui tâlhar şi criminal. Fusese crescut la Ives Grove, districtul Racine, Wisconsin şi provenea dintr-o familie de oameni deosebit de respectaţi. Se pare că viaţa pe care a dus-o în vestul sălbatic i-a cam amorţit simţul moral, pentru că, încet-încet, s-a cufundat în fărădelegile care s-au încheiat în Nevada. Multă vreme maică-sa a crezut că fiul ei şi-a găsit sfârşitul în mâinile indienilor,

versiune ticluită chiar de el şi trimisă părinţilor. Se ştie că de atunci încoace, mâhnirea şi moartea au făcut mereu victime printre ai săi…

Judecata lui Hilderman a fost treabă simplă… Nu era cunoscut drept un ticălos prea mare, ci mai degrabă ca un bătrân cam slab de minte şi de caracter, destul de treabă într-o colectivitate de oameni într-adevăr de treabă, dar uşor de momit să dosească mici lucruri de valoare, să păstreze diverse secrete şi să facă tot felul de treburi murdare pentru diferiţi oameni fără căpătâi cu mai multă minte şi mai multă tărie de caracter decât ei şi asta fie din bunăvoie, fie din teamă – lucru pe care judecata nu l-a putut stabili precis.

Mărturia doctorului Glick l-a demascat a fi mai degrabă laş şi mâncău. Ştiuse de uciderea lui Tbalt, dar nu suflase nimănui o vorbă. Ştia şi de crima de la Cold Spring, dar le oferise adăpost şi ascunzătoare făptaşilor. Tot el ascunsese şi catârii furaţi. Dar, ţinând seama de dezvăluirile făcute de mulţi alţii, după execuţia lui Ives, precum şi de faptul că puterea bandei fusese zdrobită, astfel de păcate nu erau chiar atât de dăunătoare în ochii unui cumsecade om al muntelui. Adesea, la patul unor tâlhari răniţi, erau aduşi medici să le panseze rănile; li se spunea în ce încăierări se aleseseră cu ele, precum şi pedeapsa care-i aştepta dacă ar fi relatat povestea mai departe; însă altora li se sugerau consecinţele printr-o tăcere mai elocventă decât cuvintele. Mulţi ştiau de tragediile puse în scenă de tâlhari, chiar din gura lor şi în împrejurări în care păstrarea tăcerii era o necesitate imperioasă. Nu era o situaţie de invidiat să fii părtaşul groaznicelor lor taine. Era dezgustător cum spionau fiecare cuvânt al nefericitului păstrător al tainei şi nu constituia nici o mângâiere gândul că putea plăti cu viaţa pentru orice destăinuire ar fi făcut; şi cel prins într-o astfel de capcană era de fapt ostaticul ce putea plăti pentru

indiscreţia oricăruia dintre cei ce împărtăşeau aceeaşi taină.

Dacă unii cu mai multă minte decât putea pretinde Hilderman au păstrat, la porunca tâlharilor, tăcere asupra tainelor pe care le ştiau şi asta în locuri cu lume multă, unde, în mod sigur, se mai aflau şi alţii care le puteau sări în ajutor, atunci – s-a argumentat – cu atât mai mult avea o scuză că ascultase de ordinul lor unul slab de minte ca Hilderman, aflat departe de orice vecin, putând fi ucis şi ascuns de orice ochi omenesc, fără teamă de pedeapsă…

Hilderman a fost surghiunit din Montana şi a fost păsuit zece zile ca să-şi încheie socotelile şi să plece. Când a ajuns la Bannack City, Plummer i-a spus să nu plece, dar bătrânul îşi cântări propriile temeri şi, comparând ţinuta sprintenă, efeminată a lui Plummer, cu cea a neclintiţilor oameni ai muntelui, ajunse la concluzia că putea să parieze mai degrabă pe aceştia decât pe Plummer şi, după ce acesta din urmă îi procură un ponei şi provizii, Hilderman părăsi pentru totdeauna Montana…

Pentru că depusese mărturie împotriva celorlalţi criminali ca martor al acuzării, Long John fu lăsat liber şi credem că şi acum se mai află în ţinut.

Pentru toţi cei care fuseseră prezenţi la judecarea lui Ives, un lucru era limpede: dacă pentru condamnarea fiecărui tâlhar avea să se cheltuiască atâta muncă, timp şi bani, toate eforturile cetăţenilor vor fi zadarnice. Trebuia găsită o procedură mai urgentă, mai sigură şi cel puţin tot atât de echitabilă…

CAPITOLUL XV
Formarea comitetului de vigilenţă

Cei care nu cunosc despre execuţia lui Ives decât cele citite în aceste pagini nu-şi vor putea niciodată da seama pe deplin de tulburarea intensă care a cuprins peste tot populaţia ţinutului în timpul acestei perioade furtunoase şi critice, nici de primejdiile imediate la care erau expuşi principalii actori ai acestei drame. Ca pildă a poftei de omor şi răzbunare care-i însufleţea pe ticăloşi, putem aminti că în noaptea executării lui Ives, colonelul Sanders îşi vedea liniştit de lectura lui în prăvălia lui John Creighton, când, deodată, un desperado, numit Harvey Meade – cel care pusese la cale răpirea unei nave federale la San Francisco – intră în încăpere, cu revolverul înfipt la brâu, în faţă, se îndreptă spre colonel şi începu să-l insulte, numindu-l… etc. Colonelul Sanders, nefiind croit pentru a-şi da teama în vileag, continuă să citească mai departe, însă îşi scoase liniştit revolverul dintr-un buzunar. Îl făcu să alunece în buzunarul de la haină şi trase cocoşul, pregătindu-se pentru un mic schimb de focuri. Apoi, ridicându-şi privirea spre intrus, îi spuse:

— Harvey, dacă cineva mi-ar adresa vreodată astfel de vorbe, m-aş cam simţi ofensat, dar, venind din partea unei javre ca tine, nici nu merită să le bag în seamă.

Un doctor care se afla de faţă puse mâna pe coada unui hârleţ şi părea că înfruntarea era de neocolit, însă John Creighton se îndreptă liniştit spre noul venit şi-i spuse:

— Hai, ia cară-te de aici… şi repede!

Toţi cei cărora le place să tragă cu pistolul, în alte situaţii decât în legitimă apărare, nu se străduiesc să împingă lucrurile până la extrem, dacă nu au un avantaj sigur

asupra victimei alese, aşa că Meade spălă putina, umilit. Mai apoi recunoscu faţă de Sanders că avusese de gând să-l ucidă, dar că în ultima vreme sentimentele lui suferiseră o schimbare explicabilă. Toţi partizanii de frunte ai dreptăţii erau urmăriţi, ameninţaţi, pândiţi de către sceleraţi dar. Temea acestora trecuse şi încă de pe atunci zorii unei stări mai bune a lucrurilor începea să risipească bezna ce domnea asupra obştei ca un giulgiu.

Două oraşe înfrăţite – Virginia şi Nevada – îşi dispută onoarea de a fi făcut primii paşi spre formarea unui comitet de vigilenţă. Adevărul e că în acelaşi timp cinci locuitori din Virginia şi unul din Nevada au avut iniţiativa. Nici nu se scurseră bine două zile şi aceştia îşi uniră eforturile, iar după ce se făcu începutul, într-o săptămână sau două ramificaţiile acestui organism al ordinii şi siguranţei se întinseră în tot ţinutul; la 14 ianuarie 1864 se dădu lovitura de graţie puterii bandei prin executarea, în Virginia City, a cinci dintre principalii ticăloşi…

Mineri, negustori, meseriaşi şi meşteşugari se alăturară acestei organizaţii şi, într-o perioadă de timp uimitor de scurtă, tâlharii şi prietenii lor ajunseră să trăiască într-o bine întemeiată spaimă continuă, ca nu cumva vreo vorbă de-a lor, spusă în taină vreunei cunoştinţe, să nu fie de fapt adresată unui membru al temutului comitet…

CAPITOLUL XVI
Potera de la Deer Lodge

Aproape în acelaşi timp cu întemeierea comitetului de vigilenţă s-a hotărât să se pornească în urmărirea sceleraţilor – tovarăşii lui Ives – şi acţiunea să se continue cu neobosit sârg, fără o clipă de răgaz, până când ultimul tâlhar pătat de sânge va plăti cu viaţa, în ştreang, pentru fărădelegile sale, de nu va reuşi să scape, fugind în alte ţinuturi, de pedeapsa care-l aştepta. În capul listei figura Aleck Carter, complice, cel puţin, la asasinarea lui Tbalt.

S-au strâns laolaltă douăzeci şi patru de bărbaţi echipaţi cu arme, muniţii şi cele mai modeste provizii necesare nevoilor fireşti ale omului. Voluntarii formau un grup amestecat, dar printre ei erau destui bărbaţi de un neîndoielnic curaj, pe care nici o greutate nu-i putea abate şi nici un pericol înspăimânta. Îndeobşte aveau câte o pereche de revolvere, o puşcă sau o armă de vânătoare, nişte pături şi FRÂNGHIE. Băuturile erau interzise…

La 23 decembrie 1863, potera, călare pe cai şi catâri, o porni prin Stinkingwater către Big Hole şi apoi, peste creastă, pătrunse în principalul masiv muntos. Era o vreme geroasă, iar pământul fusese acoperit cu un strat gros de zăpadă. Noaptea, când era mai mare nevoie, nici atunci nu puteau aprinde focul de teamă să nu atragă atenţia. Oamenii lăsau o pază la cai, îşi întindeau pe zăpadă păturile şi cei mai cu experienţă se înveleau cu totul în ele. Cum fuseseră luaţi direct de la treabă, fără să aibă vreme să se pregătească mai ca lumea în ceea ce privea veşmintele, nimeni nu prea era îmbrăcat ca să înfrunte suflarea îngheţată a viscolelor şi vântoaselor ce băteau prin munţii

şi văile pe unde treceau în această călătorie trudnică. Puţini au încercat vreodată greutăţile care li s-au ivit în cale…

La pârâul Deer Lodge, cei care se aflau înaintea detaşamentului se întâlniră cu Red (Erastus Yager), dar nici unul dintre ei nu l-a recunoscut, aşa că l-au lăsat să treacă pe lângă diferitele grupuri ale poterei înşirate pe drum. Red, care îndeplinea misiunea de mesager al bandei, era un bărbat mărunţel şi vânjos, de vreo cinci picioare şi cinci inci înălţime[30], cu un păr şi nişte favoriţi roşcovani. Fiind întrebat, el îi încredinţă pe conducătorii detaşamentului că Aleck Carter, Whiskey Bill (Graves), Bill Bunton şi alţi tâlhari zăceau beţi morţi la Cottonwood, după ce fuseseră la un bal organizat acolo, de la care fuseseră daţi afară… Această poveste iscusită fusese ticluită pentru a-i face pe cei din detaşament să fie neprevăzători şi pentru a le da fugarilor cât mai mult răgaz. În aceeaşi noapte, toţi cei din poteră trecură creasta şi poposiră lângă pârâul Deer Lodge, la vreo şaptesprezece mile mai sus de Cottonwood, la ferma lui John Smith.

Oamenii rămaseră aici până la ora trei după-amiază, când, punând şaua pe cai, o porniră spre Cottonwood ca să-şi ia prada prin surprindere. Ajungând acolo, îşi duseră caii la adăpost, mâncară pentru seară şi apoi, cercetând la faţa locului şi din câte aflară iscoadele trimise în jur, văzură că păsările îşi luaseră zborul şi nimeni nu ştia încotro; departe, pe o culme, se vedea un foc de tabără, ceea ce smulse de pe buzele câtorva din vechii oameni ai muntelui blesteme amarnice, fiindcă ochii lor încercaţi dibuiră de îndată vâlvătaia şi ştiau că asta însemna „valea, că se lasă cu pârjol!”.

Când au cercetat lucrurile mai de-aproape, au aflat că din Virginia sosise un mesaj care le dăduse de veste tâlharilor: „Sus, roiul şi trageţi la umbră că vin curcanii!”.

[30] Aproximativ 1,60 m. (n.t.)

Mai apoi se găsi o scrisoare către Tom Reilly pe care acesta o arătă vigilenţilor i fusese scrisă de Brown şi Red se însărcinase s-o ducă la destinaţie, călărind cu atâta grabă, încât doi cai crăpară sub el.

Mâhniţi şi descurajaţi, oamenii o porniră înapoi, luând-o pe la Beaverhead Rock, unde poposiră într-un desiş de sălcii, fără nici un alt adăpost şi fără putinţa de a face măcar un foc mai ca lumea, decât atât cât se putea cu cele câteva ramuri verzi pe care le aveau la îndemână. Sâmbătă se lăsă o vreme rece, ninse din belşug şi, din rău cum era, se făcu şi mai rău, iar duminică se aşternu un ger bicisnic şi tot detaşamentul suferi chinuri cumplite. Câteva animale fugiră din calea viscolului şi se refugiară în defileu, iar restul fură priponite bine printre sălcii. Nu era chiar treabă uşoară să-i prinzi pe fugari.

La staţia de poştă din apropierea locului de popas, cei din poteră s-au întâlnit cu doi prieteni care le-au spus că Red se afla la Rattlesnake şi de îndată s-au căutat câţiva voluntari să pornească în urmărirea lui. Un mic grup format din câţiva oameni aleşi pe sprinceană o luă pe urmele acestui iute călăreţ şi, în timpul marşului, au avut de îndurat mari greutăţi din cauza vremii neîndurătoare. „Restaurantul în aer liber” la care poposise grosul poterei nu era înzestrat cu prea multe de-ale gurii. Uneori meniul era compus din slănină şi pâine – dar fără slănină – alteori din pâine şi slănină – dar fără pâine. Câteva suflete mai vesele au încercat în câteva rânduri să tulbure liniştea cu un cântec sau o glumă, dar aceste izbucniri de voie bună s-au potolit de la sine când bărbile şi mustăţile s-au acoperit cu chiciură. Nemângâiaţii membri ai poterei, ca să se mai încălzească, se loveau cu mâinile de parcă îmbrăţişau pe cineva, dar era o îmbrăţişare tristă şi zadarnică, oferind tot atâta căldură şi alinare cât amintirea din vis a celui drag şi pierdut.

În acest timp, mica ceată de voluntari îşi croia anevoie drum prin zăpada adâncă şi, mergând până spre miezul nopţii, ajunse abia la ferma lui Stone. Aici au dobândit cai de schimb din herghelia companiei Oliver şi şi-au reluat drumul ne îmbietor către Rattlesnake, unde au sosit după vreo douăzeci şi patru de mile de mers călare. Mai târziu, într-un cerc restrâns, unul dintre ei spuse: „Era atât de amarnic de frig, că îngheţa şi coada unei maimuţe de bronz”, vorbă care avea cel puţin meritul de a fi deosebit

de metaforică şi puternic evocatoare.

Ferma fu înconjurată şi unul din poteră, intrând înăuntru, îi găsi pe Buck Stinson, Ned Ray şi un prizonier pe care-l arestaseră în calitatea lor de ajutoare de şerif (?). Stinson, care nutrea o antipatie puternică faţă de primul intrus, îi ieşi înainte cu revolverul în mână, dar văzând că nimerise cam prost, îşi stăpâni pornirile războinice şi, în cele din urmă, nefiind în stare să sondeze până la capăt intenţiile acestui musafir nepoftit, care-l făcu să zâmbească, scornind

împotriva lui Red învinuirea de a fi furat cai, îşi puse în libertate prizonierul – după ce acesta se jurase să se ducă şi să se predea singur – care, cu sufletul plin de tulburare, îşi sili bidiviul să arate tot ce putea în materie de galop pe drumul către Bannack.

Potera, care ştia acum unde să-şi caute omul, galopă sfoară spre o colibă la vreo câteva sute de iarzi în susul râului şi o înconjură într-o clipită, cu armele aţintite asupra ei. Unul dintre ei descălecă şi, dând la o parte pătura din uşă, intră înăuntru, făcând remarca prietenească:

— În noaptea asta e afurisit de frig. Poate un biet drumeţ să intre şi să se încălzească?

Văzându-l şi pe Red, îi spuse:

— Pe dumneata te caut. Hai cu mine!

Acesta se arătă total indiferent. Dintre toţi cei care şi-au îndreptat vreodată puşca asupra unei diligenţe, Red avea cei mai tari nervi. I se spuse că avea să fie dus în Virginia, dar el nu puse nici întrebare. Din momentul arestării şi până în clipa execuţiei sale, păru stăpânit de ideea că aşa-i fusese lui scris să fie prins atunci, chiar în acel loc şi că soarta-i era definitiv pecetluită. Au rămas în noaptea aceea la fermă, Red s-a culcat încălţat cu ciubotele, totul rămânând „în aceeaşi poziţie”, cum spun marinarii, până în zori.

A doua zi dimineaţa au încălecat, Red, neînarmat, pe calul său. Unul din poteră a mers alături de el tot timpul, iar ceilalţi s-au înşirat ca mărgelele pe drum. În vreme ce săltau ei aşa mai departe, catârul căpitanului se împiedică şi se răsturnă dându-se de-a dura de vreo două sau trei ori înainte de a se trezi din nou în picioare, însă zăpada era atât de groasă, încât nimeni nu păţi mare lucru şi un râs voios învioră pe toată lumea Escorta aduse fără nici o piedică prizonierul până la ferma lui Dempsey, unde ajunse din urmă grosul poterei care poposise acolo două zile,

aşteptând sosirea acesteia. Prinsul arăta vesel şi părea un tovarăş destul de plăcut. Nu puse nici o întrebare în legătură cu arestarea lui şi merse de la Rattlesnake la ferma Dempsey, de parcă făcea o plimbare de plăcere, tot timpul purtându-se cât se poate de cuviincios, ca un gentleman şi asta, nu uitaţi, în momentul când nutrea convingerea că ceasurile îi sunt numărate şi că sângele victimelor sale este pe cale de a fi răzbunat. După ce raportă prinderea lui Yager, escorta cină şi se duse la culcare.

Atunci, în aceeaşi casă, se afla şi omul de taină – Brown – care scrisese scrisoarea în care-i prevenise pe tovarăşii săi să dispară de la Cottonwood, scrisoare pe care Red o dusese cât putuse de repede. El era şi barman şi om la toate treburile fermei. În toate privinţele era opusul lui Yager. Era laş, nu tâlhărise niciodată la drumul mare, dar se străduise din răsputeri să-i sprijine, dinafara bandei, pe tâlhari, dându-le informaţii menite să-i ajute să iasă la vreme în cale victimelor care aveau asupra lor lucruri de valoare. Era nărăvit în găinării mărunte şi apărea ca martor mituit ori de câte ori era nevoie.

Dimineaţă, după ce-au mâncat, cei doi au fost puşi faţă în faţă. Brown – care mirosise, de bună seamă, primejdia din clipa sosirii vigilenţilor – era tare îngrozit. Red apăru stăpân pe el şi netulburat, ca un veteran la paradă. Înainte de a avea loc confruntarea dintre ei, căpitanul îl luă pe Red deoparte, într-o cameră separată şi-i spuse că era bănuit a fi în cârdăşie cu banda de tâlhari şi asasini. El nu recunoscu nici o clipă învinuirea. Atunci căpitanul îl întrebă de ce, dacă n-avea nici o vină, se străduise atât de mult să-i prevină pe tâlhari că vigilenţii le luaseră urma? El îi răspunse că, în drum spre Deer Lodge, ajunsese la ferma lui Bob şi acolo Brown îl rugase să ducă o scrisoare către Aleck Carter şi nişte prieteni de-ai lui şi fiindcă apucase să

promită că o va duce, o dusese. Cei doi au fost chemaţi la judecată şi Red recunoscu din nou că dusese scrisoarea scrisă de Brown.

Brown le spuse celor care-l cercetau că pe unul dintre ei îl văzuse şi mai înainte şi-l cunoştea. Fu întrebat cine era cel despre care vorbea şi le răspunse că, după părerea lui, era vorba de un metis. Fiind şi el înăuntru, respectivul membru al detaşamentului de vigilenţă auzi descrierea care i se făcuse şi izbucni:

— Ascultă… pentru tine olandezii sunt metişi, hai?

Se năpusti la el cu pumnii. Tovarăşii săi, aproape înecându-se de râs, îl împiedicară să ajungă la Brown, care, îngrozit, se făcu alb ca varul de teamă să nu-şi sfârşească zilele în mâinile furiosului olandez.

Apoi căpitanul îi spuse că se putea socoti sub stare de arest şi că urma să rămână acolo. Fu dus în locuinţa lui Dempsey şi ţinut până se încheie cercetarea şi judecarea lui Red. Fiind adus înapoi şi întrebat, el mărturisi că Red venise la ferma lui Dempsey şi-i spusele că se duce să le facă o vizită băieţilor, îl întrebase dacă nu avea să le transmită ceva şi Red se oferise să-i ducă scrisoarea. Le mai spuse că Red era vărul lui Ives (ceea ce nu era adevărat). Recunoscu apoi că el scrisese scrisoarea în care-i sfătuia să se facă nevăzuţi, pentru că vigilenţii erau pe urmele lor…

Se dovedi indiscutabil că Red făcea parte din bandă. Mărturia unuia stabilea definitiv vinovăţia celuilalt.

Cei doi fură puşi sub pază, iar restul vigilenţilor ieşiră; ducându-se pe pod, au pus la vot dacă împricinaţii trebuiau executaţi sau puşi în libertate. Căpitanul spuse:

— Cei care sunt pentru a-i spânzura să treacă în dreapta drumului, iar cei care-s pentru a le da drumul, la stânga drumului.

Înainte de a trece la vot el mai adăugă:

— Băieţi, aţi auzit totul în ceea ce-i priveşte şi vreau să votaţi după cum vă îndeamnă conştiinţa. Dacă socotiţi că trebuie pedepsiţi, spuneţi-o. Dacă credeţi că trebuie lăsaţi liberi, votaţi pentru asta.

Punându-se la vot, tot detaşamentul trecu în dreapta şi soarta tâlharilor fu pecetluită.

Unul dintre vigilenţi, care fusese deosebit de curajos din gură mai înainte, începu acum să dea înapoi şi descoperi deodată că de nu se ducea numaidecât acasă putea pierde două mii de dolari. Încercarea de a-l convinge să rămână nu reuşi decât să-l facă să strângă şi mai tare din buze şi să pornească, însă ţăcănitul a patru arme îi călăuziră temerile pe un făgaş mult mai personal, în aşa măsură încât se hotărî să rămână.

Inculpaţii au fost informaţi că aveau să fie duşi în Virginia şi au fost daţi în seama unui om de încredere şi viteaz şi a unui grup de şapte bărbaţi, aleşi pe sprinceană din tot detaşamentul. Această escortă ajunse la Lorraine în două ore, iar restul oamenilor ajunse abia la apusul soarelui. Prizonierii au fost predaţi şi conducătorul micului grup, care nu dormise de patru sau cinci nopţi, se întinse să fure un scurt, dar binevenit somn. Pe la ora zece seara a fost trezit şi semnificativul: „Hai, e nevoie de dumneata”, îl vesti că „aveau treabă”. Tonul şi felul în care a fost anunţat îi împrăştie pe dată somnul adânc de care avusese atâta nevoie. Se sculă fără o vorbă şi se duse din saloon în încăperea barului, unde. Într-un colţ. Red şi Brown dormeau întinşi pe jos. La sunetul paşilor săi, Red se trezi şi spuse:

— V-aţi purtat cu mine de parcă aş fi fost un gentleman; ştiu că voi muri… că voi fi spânzurat.

— Da – zise fostul său paznic – e o pedeapsă aspră.

În ciuda instinctului datoriei, spunea ceea ce simţea.

— E cam aspră – continuă Yager – dar o meritam de ani de zile. Vreau să spun că ştiu totul despre bandă şi că sunt

printre ei oameni care merită ştreangul mai mult decât mine şi aş muri fericit dacă i-aş vedea atârnaţi de funie sau dacă aş şti măcar că tot îi va ajunge pedeapsa odată şi-odată. Şi nu spun toate astea ca să-mi găsesc o portiţă de scăpare. Nu vreau să scap.

I s-a arătat că ar fi fost bine dacă relata tot ceea ce ştia, chiar dacă acum slujea numai celorlalţi semeni ai săi.

— Au trecut peste noi vremuri grele, Red – îi spuse vigilentul – şi, cum bine ştii, ziua în amiaza-mare au fost împuşcaţi oameni şi nici măcar pentru jaf sau din răzbunare, ci aşa într-o doară şi trebuie să se pună un capăt.

Red încuviinţă. A fost chemat căpitanul şi i s-a relatat tot ceea ce s-a întâmplat. A susţinut ca prizonierul să-şi înceapă de îndată depoziţia, iar spusele lui să fie consemnate. Red începu prin a declara că şeful bandei era Plummer, Bill Bunton – al doilea în ierarhie şi informator, Sam Bunton – tâlhar de drumul mare (înlăturat pentru că era beţiv), Cyrus Skinner – tâlhar, tăinuitor şi iscoadă… Parola lor era „inocent”. La gât purtau o legătoare cu un nod marinăresc şi se bărbiereau lăsându-şi mustaţă şi favoriţi. A recunoscut că şi el făcea parte din bandă, dar a negat, la fel ca toţi ceilalţi, că ar fi fost criminal. Despre Bill Bunton vorbea cu o duşmănie neîmpăcată, cu totul nepotrivită cu felul lui potolit şi cuviincios. Din cauza lui, pretindea el, ajunsese în situaţia nenorocită în care era acum. El îl momise şi-l împinsese să comită prima fărădelege, la Lewiston. Furniză amănunte despre jafuri asupra diligenţelor şi alte nelegiuiri, dând în vileag şi numele făptaşilor…

După o adâncă chibzuinţă s-a hotărât ca cei doi condamnaţi să fie executaţi fără întârziere, aşa că funestele pregătiri pentru împlinirea hotărârii începură imediat…

Nu era nevoie de multe pregătiri. Din casă au fost aduse

câteva scaune şi un felinar şi tot grupul, trecând peste pârâu, în spatele fermei lui Lorraine, se îndreptă spre copacii care încă mai poartă şi acum urmele toporului cu care au fost tăiate ramurile de prisos. Mergând spre spânzurătoare, Red arăta netulburat, stăpân pe sine. Brown, în schimb, hohotea, implora iertare şi se ruga Domnului să o aibă în pază pe soţie şi pe ceilalţi ai săi, din Minnesota. Era însurat cu o indiancă. Auzindu-l, Red îi spuse mohorât, dar ferm:

— Brown, de te gândeai la asta acum trei ani, n-ai fi acum aici şi nu le-ai fi dat băieţilor bătaie de cap.

La copacul fatal, condamnaţii au fost legaţi cu mâinile la spate şi urcaţi pe scaunele puse unul peste altul ca să aibă destulă înălţime. Brown şi cel care-i aşeza ştreangul în jurul gâtului se clătinară şi se prăbuşiră amândoi în zăpadă, dar, ridicându-se iute, acesta din urmă zise calm:

— Brown, de data asta trebuie să lucrăm mai ca lumea.

Ultimele cuvinte ale lui Brown au fost:

— Doamne atotputernic, mântuieşte-mă!

Eşafodul şubred se prăbuşi, iar el îşi dădu sufletul de îndată ce funia se întinse în cădere sub greutatea lui.

Red îşi văzu tovarăşul murind, dar nici urmă de tulburare nu se zări la el. Vocea îi era stăpânită şi calmă, de parcă ar fi purtat o discuţie cu nişte vechi prieteni. Le spuse că încă de când întâlnise potera pe creastă ştiuse că avea să fie urmărit. Ar fi vrut să fie pus în lanţuri şi dus unde se aflau şi ceilalţi ca să-i vadă primindu-şi pedeapsa. Chiar înainte de a i se face vânt în eternitate, ceru să dea mâna cu toţi şi, după ce i se împlini cererea, îl rugă pe cel care-l însoţise de la ferma Lorraine să-i caute şi să-i pedepsească şi pe ceilalţi.

I se răspunse cu aceste cuvinte:

— Red, dacă sunt pe răboj, aşa vom face.

Ultimele lui cuvinte au fost:

— Adio, băieţi! Dumnezeu să vă binecuvânteze! V-aţi apucat de-o treabă bună.

Eşafodul nesigur îi fugi de sub picioare şi acest criminal curajos, dar plin de păcate, muri fără o tresărire. Era dureros să-l vezi pe unul pe care natura îl zidise după tiparul unui erou. Murind şi pe bună dreptate, ca un câine.

În spate i s-a prins o hârtie pe care scria: „Red, tâlhar şi curier al bandiţilor”. Pe hârtia prinsă de veşmântul lui Brown scria: „Brown, iscoadă” …

…*Fiat justitia ruat caelum.* Cele două cadavre au fost lăsate în ştreang şi aşa au stat mai multe zile înainte de a fi îngropate. Mesagerii dreptăţii se aşteptau la un adevărat război, la sosirea lor în Nevada, însă comitetul de vigilenţă era o forţă bine organizată, aşa că oamenii, slobozind cocoaşele armelor la loc, descălecară şi oftară adânc uşuraţi…

CAPITOLUL XVII
Dutch John (Wagner)

Vestea execuţiei lui Ives şi zvonul cumplit al formării organizaţiei vigilenţilor în taberele de la Defileul Alder se împrăştiară ca fulgerul şi oriunde ajungeau, stârneau o îngrozitoare panică în minţile celor a căror conştiinţă le spunea că prinderea lor era sinonimă cu execuţia.

Printre aceştia se număra şi Dutch John (Wagner). În memorie îi era adânc imprimată amintirea rolului său în jefuirea convoiului şi urma rănii făcute de pistolul lui Lank Forbes. Deci avea motive concrete să nu uite nici în somn că primejdia îl aştepta în fiecare viroagă, îl pândea pe fiecare potecă sau cărare pe unde spera să părăsească scena crimelor sale. Plummer îl sfătui să plece din ţinut de îndată, dar nu-i oferi nici un mijloc de deplasare. Însă pentru Wagner, asta nu era o piedică prea mare. Ştia el cum se face rost de cal. Luându-şi şaua de-a spinare, e porni spre ferma companiei Barret şi Shinenberger, la Horse Prairie, unde ştia el un sur minunat, cel mai grozav din tot ţinutul. Totul era să pună mâna pe el; de avea sau nu dreptul, nu mai conta. Un prieten, văzându-l pornind din Bannack numai cu şaua, trimise vorbă stăpânilor minunatului cal sur, care îndată o luă pe urmele lui Wagner, având grijă să se ferească de desişul de sălcii de teama unui întâmplător foc de armă. Unul dintre ei, după ce urcă o înălţime, îl zări pe tâlhar culcat printre tufişuri. Locul a fost înconjurat şi omul prins. Nu i s-a dat prea mult răgaz de spovedanie. Nimeni n-a crezut povestea ticluită de el, iar cei care l-au prins i-au luat numai echipamentul, nu şi punga. I s-a ţinut apoi o predică aspră asupra ticăloşiei în

care trăia, singura care-l putea împinge la furt de cai şi apoi îl îndemnară s-o şteargă la vale, fără şa şi fără pistol, dar în schimb cu un catâr bătrân şi o pătură.

Cu aceste minunate mijloace de locomoţie, Dutch John părăsi Horse Praire şi o apucă pe drumul către Salt Lake. Era întovărăşit de un indian din tribul Bannack, înarmat cu un arc, o tolbă cu săgeţi şi un cuţit. Cel dintâi care-i zări fu Ben. Peabody. Mergea spre Salt Lake City după marfă cu un convoi de cai de povară şi-i văzu pe tâlhar şi pe băştinaş la ferma Dry Creek Canyon, folosită de atunci, de către compania Oliver, drept staţie de poştă pe drumul către oraşul mormonilor.

La vreo două mile mai la vale, se întâlni cu Neil Howie, ce venea din acelaşi oraş al apelor[31] cu trei care încărcate cu articole de băcănie şi făină. Ţinură sfat îndelungat şi Neil primi asigurarea că oamenii convoiului îl vor ajuta să-l dea pe fugar pe mâna justiţiei. Aceeaşi promisiune o făcură şi oamenii lui Neil şi stăpânul unui convoi mai mare, aflat mai la vale.

Curând se arătă şi Dutch John împreună cu indianul, dar asta nu rezolvă treaba fiindcă toţi ceilalţi se muiară pe loc şi-l lăsară singur pe Neil să-i blagoslovească pentru laşitatea lor, dar hotărât să nu-şi scape omul din mână. Wagner se îndreptă călare spre ei şi ceru nişte tutun. I se răspunse că nu aveau de dat, dar că, mai la vale, era un convoi mai mare (al lui Vivion) şi poate să găsească acolo vreun pic. În timpul discuţiei arăta bănuitor şi stânjenit, dar la urmă se despărţi prieteneşte de ei şi, întovărăşit de arămiul său satelit, al cărui chip apatic nu trăda nici o emoţie, o porni la drum.

Neil se simţi la ananghie; însă decis să nu lase omul să-i scape aşa uşor, îşi încălecă poneiul şi porni în galop după el, hotărât să caute ajutor printre oamenii convoiului mai

[31] Oraş al apelor – e vorba tot de Salt Lake. (n.t.).

mare. Curând îi ajunse din urmă pe cei doi şi lui Neil i se păru că Wagner îi dăduse nişte instrucţiuni indianului, pentru că acesta îşi duse mâna la tolbă, ca şi cum ar fi vrut să vadă dacă totul e pregătit. Dutch John ţinea puşca la îndemână şi-l cercetă bănuitor pe Neil. Indianul rămase mai în urmă, gata de intervenţie.

După obişnuitul schimb de saluturi între drumeţi, Neil îi spuse lui John că vrea să încerce să facă rost de un ciocan de potcovărie pentru a-şi potcovi animalele ca să le treacă peste creastă; la aceste vorbe văzu cum privirea lui Dutch John se luminează deodată şi, după ce se salutară prieteneşte, se despărţiră.

Lui Neil nu i-a fost prea lesne s-o ia înainte şi să-şi ofere spatele lui Wagner, simţindu-i în spinare gura puştii, dar curajosul bărbat porni la drum, ca şi cum n-ar fi bănuit nimic şi nu-şi struni calul decât când ajunse la convoi. Stăpânul convoiului, care ţinuse adesea, fără să-şi prea aleagă cuvintele, prelegeri asupra felului în care trebuia să se pună capăt tâlharilor (de fapt, absenţi), se arătă categoric împotriva acestei idei, în ciuda tuturor argumentelor lui Neil, unele de natură să stârnească şi umbra de curaj ce-ar fi existat în sufletul prietenului său.

Wagner se apropie călare şi, fulgerându-i tăios, drept în faţă, cu privirea pe cei doi care stăteau de vorbă, ceru tutun; dar în locul jinduitei buruiene fu întrebat dacă avea vreun ban la el; nefiind cazul, i se aduse la cunoştinţă că pentru el nu se găsea deloc tutun. Neil îi spuse de îndată negustorului să-i dea omului ce dorea, în contul său. Wagner păru adânc recunoscător pentru acest gest de bunăvoinţă şi, după ce-şi primi tutunul, o porni iar la drum. Neil mai făcu un apel solemn ca tâlharul să nu fie lăsat să scape, dar negustorul nu-i răspunse.

Într-o clipă se hotărî să-l aresteze singur pe tâlhar, cu orice risc. Strigă după el:

— Hei şefule, ia stai puţin!

Wagner îşi suci pe jumătate calul şi Neil, fără să-l slăbească din ochi, o porni cu mâinile goale drept spre el. La brâu avea înfipt totuşi credinciosul său revolver şi cei care văzuseră iuţeala şi precizia de maşină cu care Howie îşi scotea şi-şi încărca pistolul, ca şi iuţeala şi precizia cu care trăgea, ştiau cât se poate de bine că într-o confruntare cu el puţini aveau vreo şansă, sau poate nimeni. Cu toate astea, nici măcar unul dintr-o mie nu s-ar fi pornit, de la o distanţă de treizeci de iarzi, către un faimos desperado ce stătea liniştit, cu o armă încărcată în mână şi ştiind cam încotro bate urmăritorul lui. La douăzeci de iarzi, privirile li se încrucişară şi lucirea de mânie, ură şi disperare ce scăpără în ochii lui Dutch John vorbea atât de elocvent, încât făcea cât volume întregi. El chiar îşi suci puşca, apucând cu stânga de ţeavă şi cu dreapta de gâtul patului. Howie îl privi cu un dispreţ făţiş şi când Wagner făcu acea tentativă cu arma, îşi duse mâna la brâu.

Nemai intervenind nici o demonstraţie de forţă, îşi continuă înaintarea, fără nici o şovăire, ca la început, până ajunse la câţiva paşi de olandez; în privirea turbată a acestuia se citea stupefacţie, nehotărâre, furie şi deznădejde. Ochii aceia cenuşii, hotărâţi, neclintiţi păreau să-l fascineze pe Wagner. Îi mai despărţeau doar cinci paşi şi tremurul muşchilor lui Wagner arăta că se ajunsese într-un moment primejdios de încordare, când orice pas greşit putea să declanşeze explozia: care pe care, da ori ba! Patru! … Trei! … Doi! … Unu! Din ochii lui Wagner ţâşnesc fulgere. În cele din urmă se dezmeticeşte, dar e prea târziu. Neil trecuse de patul armei şi, pe un ton potolit, dar hotărât, rupse tăcerea, spunându-i:

— Dă-mi puşca şi coboară de pe catâr.

Un impuls, apoi un fior îl străbătu pe Wagner, ca un şoc electric, din cap până-n picioare. Totuşi se supuse şi se

arătă gata să-l însoţească pe Neil, lucru pe care-l afirmă în mai multe rânduri, adăugind că din partea lui nu avea de ce se teme.

Să nu-şi închipuie cineva că era vorba de un ticălos de rând, uşor de capturat. Avea peste şase picioare înălţime, zdravăn, bine clădit, foarte puternic, vioi şi nu numai stăpân pe sine, ci şi deosebit de îndrăzneţ. Era oacheş, avea pomeţii obrazului proeminenţi, o bărbie care trăda hotărâre şi nişte ochi întunecaţi a căror lucire primejdioasă puţini o puteau înfrunta fără să dea înapoi. La astea mai adăugaţi şi faptul că ştia care îi era soarta dacă avea să fie prins. Ţinea deci o puşcă în mână, avea o statură de Hercule, o inimă de piatră, o voinţă de fier. Şi, mai trebuie adăugat, un ştreang în jurul gâtului.

Capturarea lui Dutch John întreprinsă de Neil Howie, singur, fără sprijin de nicăieri, cu o rară stăpânire de sine şi îndrăzneală, este pentru noi cea mai remarcabilă acţiune din această campanie împotriva crimei. De s-ar fi întâlnit numai ei doi şi l-ar fi arestat el singur, ar fi însemnat că-şi riscase viaţa în mod eroic pentru binele obştei. Dar să vezi zeci de oameni zdraveni, bine înarmaţi, refuzând să-ţi dea măcar o mână de sprijin şi apoi să înfăptuieşti tu singur ceea ce toţi ceilalţi s-au ferit să facă de teama consecinţelor pe care persoana lor putea să le îndure e, în cel mai înalt grad, un gest nobil, plin de abnegaţie. Curaj fizic se întâlneşte şi la cei fără căpătâi, curajul moral e numai însuşirea bărbăţiei.

Fiind adus la focul de tabără, prizonierului i s-au arătat acuzaţiile îndreptate împotriva sa şi a fost informat că vinovatul putea fi găsit după cicatricea de pe urma unei răni de glonţ în umăr. Scoţându-i-se cămaşa, se descoperi şi semnul fatal. El încercă să se justifice, spunând că odată, pe când dormea la un foc de tabără, hainele i s-au aprins şi pistolul i s-a descărcat singur. Dar atât direcţia

împuşcăturii, care nu întărea o astfel de afirmaţie, cât şi cauza invocată au fost socotite drept dovezi că încerca să inducă lumea în eroare şi deci dovezi de vinovăţie Pistolul nu se putea descărca singur din cauza focului fără ca stăpânul lui să nu se aleagă cu arsuri mortale, cu mult înainte ca explozia să aibă loc, aşa cum s-a dovedit printr-o adevărată probă a focului, cu o capsă pusă pe un băţ şi ţinută unde era vâlvătaia mai mare.

Dovada vinovăţiei prizonierului, oferită de descoperirea cicatricei, era certă. Neil îl lăsă sub pază. La convoi şi se întoarse înapoi călare ca să vadă de nu găsea pe cineva să-l ajute să escorteze prizonierul la Bannack. Abia atunci s-a vădit că voluntarii nu mai erau la modă, iar recruţi nu se aflau. Neil o porni îndărăt şi-şi duse prizonierul la Dry Creek, unde se găseau vreo cincizeci sau şaizeci de bărbaţi, dar nici unul dintre ei nu se arătă prea dornic să aibă de-a face cu tărăşenia asta. Teama de răzbunarea tâlharilor era atât de mare, încât toţi păreau a socoti că a avea în pază pe unul dintre ei însemna aproape sigur să-ţi pui viaţa în joc.

Unul dintre prietenii lui Neil Howie veni la el şi-i spuse că ştia exact omul de care avea nevoie, iar acesta poposea cu un convoi în apropiere. Era o veste bună pentru el fiindcă îşi făcuse socoteala că trebuia să-l ducă singur pe prizonier. John Fetherstun, îndată ce auzi cum stăteau lucrurile, se oferi să-l însoţească, fiindu-i indiferent dacă era vorba de tâlhari, hoţi de cai sau alt soi de netrebnici.

Prizonierul, care îşi declara sus şi tare nevinovăţia, precum şi dorinţa de a nu le da de furcă, părea destul de împăcat cu situaţia şi, după toate aparenţele, mergea alături de ei de bunăvoie, fără nici o constrângere. De obicei călărea cu vreo cincizeci de iarzi înaintea lor, însă paznicii aveau cai mai buni şi, pe deasupra şi pistoale şi puşti, pe când el era neînarmat. Prizonierul îi câştigă prin purtarea lui plăcută într-atât de mult, încât începură să

simtă un fel de simpatie faţă de el, deşi ştiau că era un ticălos şi un criminal. Însă următorul incident puse capăt primejdioasei simpatii trezindu-i la realitate.

Deoarece era foarte frig, cei trei se opreau după fiecare zece sau cincisprezece mile, aprindeau un foc şi se mai dezmorţeau. Fetherstun – care ţinea de obicei caii, în vreme ce Neil încropea focul – ca să se simtă mai comod, se duse la vreo zece paşi mai încolo şi puse armele jos. Nici nu apucă bine să vină înapoi, că Wagner o rupse la fugă spre arme şi, de nu s-ar fi repezit într-acolo Howie şi Fetherstun, tăindu-i tâlharului calea spre jinduitul arsenal, probabil că acest capitol n-ar fi fost scris niciodată, iar cei doi prieteni ar fi avut parte de un sfârşit sângeros, omorâţi de mâna lui Dutch John.

Într-una din nopţi făcură popas în aer liber, la Red Rock, iar oboseala îl doborî pe cel lăsat de pază, care începu să sforăie, ca semn că-şi lăsase datoria ce-i revenea în seama „Neadormitelor stele ce veghează cerul”.

Era tocmai ceea ce aştepta şi Wagner. Gândind că omul de pază era adânc cufundat în somn, se ridică şi aruncă o privire jur împrejur, în ochi sticlindu-i o bucurie cruntă. Dar când făcu prima mişcare pentru a-şi înfăptui dorinţa, Neil, care în astfel de împrejurări dormea cu un ochi deschis, iar în situaţia de faţă era cu ambele organe ale văzului la post, îşi îndreptă brusc privirea asupra lui. Lucirea din ochii lui Wagner se stinse şi, mormăind ceva banal despre frig, se întinse la loc. După un răgaz de vreun ceas-două el socoti că, în fine, totul era în regulă şi, mult mai hotărât, se ridică din nou. Neil se ridică şi el în capul oaselor şi-i spuse liniştit:

— John, dacă mai încerci încă o dată, te ucid.

O privire deznădăjduită făcu să pară şi mai întunecată mâhnirea ce i se citea pe faţa oacheşă şi rostind scuze fără şir, tâlharul se culcă la loc.

Într-un alt moment al călătoriei lor, în apropierea

drumului se zări fumul unui foc de tabără şi Wagner, care-l ochise înaintea paznicilor săi, se gândi pe dată că trebuia să fie vorba de cei veniţi să-l salveze. Cât timp a socotit că putea fi auzit, o ţinu tot într-un cântat şi fluierat, însă apoi deveni din nou tăcut, mohorât.

„Norocul îi ajută pe cei viteji" şi cei trei ajunseră fără nici o piedică la Horse Prairie. Neil porni spre Bannack în recunoaştere, promiţând ca aproximativ într-un ceas să fie înapoi dacă se arăta vreo primejdie. După ce aşteptă două ore, Fetherstun îşi reluă drumul, aducându-l şi pe prizonier la hotelul unde locuia el.

Neil se întâlni cu Plummer şi-i spuse despre prinderea lui Wagner. Şeriful (?) pretinse ca prizonierul să-i fie predat lui, dar Neil refuză… Ştia destul de bine că o gardă formată din Buck Stinson, Ned Ray şi ceilalţi indivizi şi condusă de Plummer n-avea să tragă asupra prizonierului dacă acesta încerca să fugă.

Dutch John îi propuse lui Fetherstun să facă o mică plimbare şi omul încuviinţă. Fetherstun nu cunoştea târgul Bannack, însă, luând-o agale, ajunseră la salonul lui Durand. După vreo câteva minute intră şi Neil, care-i spuse lui Fetherstun să nu-l slăbească din ochi pe Wagner, adăugind că se întoarce în câteva minute. Cei doi se aşezară şi se apucară să joace cărţi. Nu trecu mult şi se arătară Buck Stinson şi Ned Ray, care-i strânseră mâna prizonierului. Se mai adunară încă vreo patru-cinci indivizi, unul dintre ei puse multă căldură în această ceremonie, apoi îl măsură cam tăios din ochi pe Fetherstun. După ce trase o duşcă, se răsuci în loc şi, declarând că era pus pe beţie, ieşi afară, ceea ce trezi în mintea lui Fetherstun o bănuială care se dovedi întemeiată, când, după câteva minute, omul se întoarse înapoi în fruntea unei şleahte de vreo nouă inşi. Acum erau cincisprezece. Fetherstun se convinse că erau cu toţii din bandă fiindcă unul dintre ei se

apropie de John şi-i spuse:

— Eşti prizonierul meu!

John se uită la fostul său paznic şi râse. Fetherstun înţelese ce voia să spună: „Mai înainte eram eu în mâna ta, acum eşti tu în a mea”. Aşa că Fetherstun se retrase într-un colţ şi scoase revolverul, aşteptându-şi moartea, dar hotărât să le dea la cât mai mulţi câte un cep cam de calibrul gloanţelor pe care le avea. Îi lăsă să ia prizonierul cu ei, pentru că-şi dădea seama că orice împotrivire era absurdă, apoi se îndreptă către hotelul său, unde se mai aflau vreo patru-cinci bărbaţi. Interesându-se de Neil, află că nu trecuse pe acolo şi atunci spuse:

— Domnilor, nu ştiu cu cine vorbesc, dar dacă sunteţi oameni cinstiţi, vă rog să veniţi cu mine. Mi-e teamă ca tâlharii să nu-l fi ucis pe Neil Howie, fiindcă a plecat acum o jumătate de oră, zicând că se întoarce în cinci minute.

Au sărit în picioare cu toţii şi Fetherstun îşi dădu seama că erau oameni de nădejde. Tocmai îşi luase puşca în mână când un bărbat băgă capul pe uşă şi-i spuse să nu-şi mai facă griji. Ceilalţi s-au arătat mulţumiţi cu atât. Fetherstun întrebă dacă putea să plece şi i se răspunse că nu. Atunci el le spuse că totuşi o să plece şi o luă la vale pe stradă, cu arma în mână. Nu putuse să-şi vadă omul ca lumea, dar, mergând mai departe, ajunse la o cabană unde-l zări pe Dutch John, înconjurat de vreo douăzeci de inşi. Bătu la uşă, dar nu i se îngădui să intre: cei de acolo nu-l cunoşteau. Era o confuzie reciprocă, fiecare parte gândind că cealaltă era din tagma tâlharilor. Fetherstun le spuse că Wagner era prizonierul lui şi că nu avea de gând să renunţe la el. Îi răspunseră că din partea lor totul era în regulă şi că nu voiau decât să-i pună câteva întrebări. Aceeaşi confuzie se petrecu şi în cazul lui Neil, pe care Fetherstun, cu ajutorul unuia dintre noii anchetatori, îl găsi curând. Aflând că Wagner le scăpase din mână, se aprinse iute ca un foc de

paie, dar se stinse la fel de repede când văzu că lucrurile se află pe făgaşul cel bun.

Oamenii predară îndată prizonierul lui Neil şi Fetherstun, care-l duseseră înapoi la hotel şi apoi într-o cabană. Vreo şapte sau opt grupuri de bărbaţi au venit să-l descoasă, îndemnându-l să mărturisească tot ce ştia. De fiecare dată promise că aşa va face. Dar de fapt nu încerca decât să-i tragă pe sfoară şi să câştige timp. Căpetenia celor de faţă luă o carte şi spuse că de trăncăneală era sătul şi n-avea de gând să se mai lase prostit. Ceilalţi continuară interogatoriul, dar, în cele din urmă, renunţară la ideea de a scoate măcar o umbră de adevăr de la John.

Literatul îşi închise cartea şi, apropiindu-se de Wagner, îi spuse că era un tâlhar şi un criminal cunoscut de toată lumea şi deci urma să fie spânzurat; dar dacă avea vreo preferinţă asupra momentului exact al execuţiei, putea s-o spună şi avea să se ţină seamă de dorinţa lui, dacă era cât de cât acceptabilă.

John începu să măsoare încăperea în sus şi-n jos, iar după o vreme, izbucni în plâns şi, căinându-şi soarta nenorocită, spuse că avea să mărturisească, nădăjduind, fireşte, ca mărturia lui să atârne destul de greu în balanţă ca să-i convingă să-i cruţe viaţa. Apoi făcu o lungă depoziţie, confirmând mărturia lui Red în toate punctele importante, dar până la ultima lui suflare a tăgăduit că ar fi fost vinovat, chiar şi atunci când şi-a recunoscut rolul în jaful comis de el şi de Marshland asupra convoiului. Aici se încheie cercetarea în seara aceea…

Când se lăsă noaptea, aproape toţi cei din Bannack aflară că Wagner era tâlhar şi ţinut sub stare de arest şi nimeni nu-i îngădui să intre în casă. Neil Howie şi Fetherstun îl duseră într-o cabană goală la Teşitura Iancheului…

În acelaşi timp se întemeia la Bannack comitetul de vigilenţă. În prăvălia lui Peabody fusese fixată o adunare

publică pentru a discuta această chestiune şi întemeierea acestei organizaţii era privită favorabil. Însă cel mai de nădejde cetăţean preferă să nu se arate încântat de propunere. Văzându-i acolo de faţă pe Ned Ray şi pe Stinson, chibzui că nu era momentul pentru o astfel de acţiune şi se trase deoparte să aştepte un prilej mai nimerit, într-un cadru mai potrivit şi prilejul se ivi în aceeaşi seară.

Pe la miezul nopţii, abia se întinsese să se culce când fu trezit din somn, supunându-i-se să se scoale fiindcă era căutat de nişte oameni din Virginia. Se îmbrăcă în grabă şi află că patru oameni de nădejde aduseseră un mesaj din partea comitetului de vigilenţă din Virginia şi, examinându-l îndeaproape, au înţeles cu toţii că formau o organizaţie şi că erau subordonaţi autorităţii centrale… Era un lucru binevenit pentru că mesajul conţinea ordinul pentru executarea lui Plummer, Stinson şi Ray, primul în calitate de căpetenie, iar ceilalţi ca membri ai bandei de tâlhari. La început, comitetul de vigilenţă din Bannack n-a avut decât patru membri. S-a hotărât ca restul zilei să fie consacrat pentru recrutarea de noi membri, deşi prea mare lucru nu s-a făcut…

CAPITOLUL XVIII

Arestarea şi executarea lui Henry Plummer, căpetenia bandei de tâlhari, a lui Buck Stinson şi Ned Ray

La lăsarea amurgului, în oraş au fost aduşi trei cai – proprietate personală a trei bandiţi des pomeniţi până acum, respectiv Plummer, Stinson şi Ray. Se bănui, pe bună dreptate, că tâlharii erau decişi să părăsească ţinutul, aşa că se hotărî să fie arestaţi încă în acea noapte. Fiecărui grup i se spuse ce avea de făcut. Cei însărcinaţi cu această treabă o împliniră exemplar. Când a fost luat de acasă, Plummer tocmai se dezbrăca. Avea pistolul (care se arma singur) stricat şi deci nefolositor. Chiar de-ar fi fost înarmat, orice rezistenţă ar fi fost zadarnică fiindcă a fost imobilizat în momentul când a venit să deschidă uşa să vadă cine bătea. Stinson a fost arestat în localul lui Toland, unde-şi omora seara. Ar fi stârnit şi el o mică petrecere cu împuşcături, dar cei veniţi să-l ia au fost mai iuţi de mână decât el. Când a fost arestat. Ray zăcea pe o masă de pocher. Cele trei grupuri şi-au dus prinşii într-un loc dinainte stabilit unde au făcut popas, în drum spre eşafod. Conducătorul detaşamentului de vigilenţă şi încă vreo câţiva oameni, retraşi într-o cabană, au hotărât să nu stea de vorbă cu Plummer, pe care-l ştiau atât de bine, ca să-şi cruţe un moment neplăcut. Totuşi grupul se opri acolo şi Plummer îşi făcu apariţia în uşă... Sosise momentul critic. Văzând că împrejurările erau de aşa natură, încât nu admitea nici şovăială, nici întârziere, cel ce conducea grupul se îndreptă spre oameni şi dădu milităreşte ordinul:

— Companie, înainte marş!

Ordinul fu executat pe dată. O funie luată de la patul unui funcţionar de vază dispăruse şi nu reuşea nimeni să dea de ea. Un puştan negru fu trimis după acel neplăcut, dar foarte necesar, remediu al crimei şi puştiul se dovedi atât de iute de picior, încât, încă înainte ca detaşamentul să ajungă la locul execuţiei, acolo se şi aflau mai multe sute de metri de material pentru „cravate de cânepă”.

Pe drum, Plummer auzi oamenii vorbind şi recunoscu vocea conducătorului. Veni la el şi-l imploră să i se cruţe viaţa, dar i se răspunse:

— N-are rost să te rogi să fii cruţat. S-a hotărât şi nu mai poate fi schimbat nimic. Vei fi spânzurat. Şi mie-mi vine greu. Dar n-am ce face chiar dacă aş vrea.

Ned Ray, parcă învăluit de sus până jos în înjurături, încercă să se încaiere, dar curând îşi dădu seama că nu-şi alesese bine oamenii pentru astfel de demonstraţie; la rândul lui, Buck Stinson făcu văzduhul să se cutremure de sudălmile lui păcătoase, murdare, pe care le arunca la adresa gardienilor săi. Plummer folosi toate argumentele care-i veniră în minte şi se milogi în toate felurile pentru a-i face pe vigilenţi să-i cruţe viaţa Imploră să fie pus în fiare şi băgat în cea mai netrebnică dintre cabane, se jură să părăsească ţinutul pentru totdeauna, voia să fie judecat de un juriu, se rugă să i se dea răgaz să-şi rezolve socotelile, să-şi vadă cumnata, iar apoi, căzând în genunchi, plin de lacrimi şi sughiţuri, declară în faţa Domnului că era prea ticălos ca să moară. Mărturisi multele sale crime şi nelegiuiri şi se arătă înnebunit la gândul morţii.

Prima funie fiind trecută pe după o grindă şi laţul făcut, se dădu ordinul:

— Aduceţi-l pe Ned Ray!

În timp ce oamenii se luptau cu el, din gura tâlharului curgeau numai blesteme. Nefiind bine legat cu mâinile la spate, îşi vârî degetele între gât şi ştreang, ceea ce-i

prelungi chinul.

Buck Stinson îşi văzu tovarăşul de tâlhării luptându-se cu moartea în ştreang şi bâigui:

— S-a dus sărmanul Ed Ray.

Dar faţă de nenumăratele lui victime nu arătase nici o îndurare. Făcând o mişcare bruscă din cap în clipa când era săltat în ştreang, nodul îi alunecă sub bărbie şi trecură câteva minute până să moară.

Atunci se auzi de mai multe ori ordinul:

— Aduceţi-l pe Plummer!

Conducătorul se apropie de acel „perfect gentleman”, cum îi spuneau prietenii şi fu întâmpinat cu cererea:

— Lasă-i omului măcar răgaz să se roage.

Ştiind cât se poate de bine că Plummer îşi aştepta salvarea din altă parte şi nu din cer, îi răspunse scurt şi hotărât.

— Sigur, dar omul să-şi spună rugăciunea colo sus!

Văzând că toate încercările de a scăpa de moarte sunt zadarnice, Plummer se ridică şi nu mai rosti nici o rugăciune. Stând sub spânzurătoare… acest al doilea Haman îşi scoase de la gât cravata şi o aruncă peste umăr unui tânăr prieten.

— Care locuia la el şi-l socotea nepătat de nici o crimă – spunându-i între timp:

— Ţine asta, să-ţi aduci aminte de mine!

Tânărul, în culmea durerii, se aruncă pe jos plângând şi jeluindu-se. Plummer ceru să aibă parte de o cădere zdravănă, ca să moară pe loc. În măsura în care s-a putut, dorinţa i-a fost împlinită; oamenii l-au ridicat pe braţe cât de sus au putut şi apoi i-au dat drumul brusc. A murit îndată, fără să se chinuie prea mult.

A trebuit apoi, cu mult efort, să i se desprindă lui Ned Ray degetele de sub laţ, ca să poată muri. Probabil că din acel trio al morţii, el şi-a dat sufletul cel mai târziu.

În orice ţinut al vestului, zvonul spânzurării cuiva zboară mai iute decât oricare altă veste şi, în seara acelei zile de sărbătoare, în jurul eşafodului se adunară mulţi acoliţi ai tâlharilor. Privitorilor nu li s-a îngăduit să se apropie decât până la un anumit punct, unde erau opriţi de garda care nu le dădea voie să păşească dincolo de o anumită linie de demarcaţie sub pedeapsa de a fi împuşcaţi pe loc.

Era o vreme cumplit de geroasă, însă oamenii gărzii au rămas multă vreme în jurul tâlharilor, hotărâţi să zădărnicească orice încercare de a-i da jos.

Vaiete şi gemete puternice din apropiere atraseră atenţia oamenilor de pază şi un grup restrâns se îndreptă într-acolo. Curând dădură peste madam Hali, binecunoscută curtezană, prietenă a lui Ned Ray, care, cu tânguirile ei lugubre, făcea noaptea şi mai sinistră. După ce o determinară iute să tacă, ea începu să întrebe ce i se întâmplase iubitului ei şi i se relată astfel soarta lui:

— Ei bine, dacă vrei să ştii, e în ştreang.

Vestea dezlănţui un potop de blesteme şi sudalme, dar oamenii n-aveau vreme de pierdut şi o însoţiră până la locuinţa ei, fără prea mult exces de politeţuri…

Curând după asta, garda se întoarse, în formaţie, în târg, lăsând cadavrele ţepene în suflarea vântului îngheţat. Apoi prietenii tâlharilor tăiară în cele din urmă funiile şi-i îngropară pe cei executaţi. Domnia teroarei la Bannack luase sfârşit.

CAPITOLUL XIX
Execuţia Mexicanului (Joe Pizanthia) Şi a lui Dutch John (Wagner)

Tonul general al atitudinii populaţiei suferi o profundă schimbare după executarea sângeroşilor criminali a căror soartă a fost relatată în capitolele precedente. Oamenii respirau uşuraţi, fiindcă aproape toată lumea tremurase de teama lui Plummer şi Stinson, în special. Ultimul era de teapa acelor brutali sceleraţi a căror formulă de prezentare, când nimereau în câte un bar, era atât de cunoscută celor din munţi: „Iu-iu-iu-iu! Io mi-s din Pike, Missouri şi-s o namilă de trei metri, mi-am făcut bârlog pe unde mişună numai otrepe şi din Munţii Stâncoşi mi-am făcut salon; put ca un lup, beau apă din pâraie ca un cal. Hei, bagă de seamă, mă…, că acuşi mă pornesc” etc. …

Vigilenţii se organizau repede, iar opinia publică îi sprijinea.

Luni dimineaţă se hotărî să fie arestat Mexicanul, Joe Pizanthia, să se vadă cam cu ce se îndeletnicise el prin ţinut. În afara acestuia, era cunoscut drept om fără nici un căpătâi, criminal şi tâlhar, dar asta nu era treaba vigilenţilor. Un grup porni spre cabana lui construită în coasta unui deal. Părea şi mai întunecată decât de obicei, din cauza strălucirii zăpezii din jur. Pentru că nu răspunse nimeni când fu chemat să iasă afară, Smith Ball şi George Copley pătrunseră înăuntru, în ciuda sfaturilor prietenilor lor şi fură întâmpinaţi cu focuri de armă de către adversarul care se ascunsese şi-i aştepta. Copley fu împuşcat în piept, Smith Ball se alese cu un glonţ în coapsă. Amândoi ieşiră clătinându-se şi văitându-se:

— M-a împuşcat.

Copley fu sprijinit de doi prieteni şi dus ceva mai încolo şi muri curând de pe urma rănii. Smith Ball îşi reveni şi fu în stare să-şi descarce revolverul în trupul asasinului său mai târziu, când acesta fu târât afară.

Oamenii parcă înnebuniseră. Copley era foarte stimat, iar Smith Ball avea mulţi prieteni. Toţi cei de faţă se hotărâră pe loc să se răzbune pe Mexican.

Un grup de bărbaţi cu o proaspătă experienţă militară porni cât îi ţineau picioarele să aducă un obuzier de munte ce zăcea părăsit acolo unde fusese desprins de atelaj. Fără să mai aştepte să se aducă afetul, obuzierul fu purtat de braţe nerăbdătoare până la câteva zvârlituri de băţ de peretele fără geamuri al cabanei şi câţiva bătrâni artilerişti, aşezându-l pe o ladă, îi puseră proiectilul pe ţeavă şi-l îndreptară spre locuinţă. Ca totdeauna în momente de tulburare, uitară şi acum ceva şi anume să elibereze focosul, aşa că proiectilul nu mai explodă, ci se făcu ţăndări când trecu prin bârne, lăsând o spărtură în perete, din care zburau aşchii în toate părţile. Se puse al doilea proiectil pe ţeavă, se eliberă focosul, dar distanţa era aşa de mică, încât explozia se produse abia după ce proiectilul ieşise prin celălalt perete, afară. Gândindu-se că Pizanthia putea să se fi ascuns în vatra sobei, îndreptară ţeava într-acolo şi trimiseră o lovitură zdravănă În timpul ăsta, conducătorul îşi vădi aptitudinile militare şi postă câţiva puşcaşi care să menţină un tir rapid asupra spărturii din perete pentru ca individul asediat să nu o poată folosi drept crenel de după care să tragă asupra asediatorilor. Neprimindu-se nici un răspuns la tirul de obuzier şi de arme, atacanţii se gândiră să ia cu asalt cabana. Conducătorul chemă câţiva voluntari să-l urmeze… Cei şase atacanţi se mişcau fără întrerupere spre casă la adăpostul celorlalte locuinţe, apoi, când au ajuns pe teren descoperit, au dat buzna spre cabană. Uşa

fusese doborâtă de tirul armelor şi, uitându-se cu fereală înăuntru, nu zăriră nimic, până când un ochi mai ager văzu cizmele Mexicanului ieşind de sub dărâmături. Doi inşi dădură uşa la o parte, în vreme ce Smith Ball îşi scosese revolverul şi stătea pregătit. Ceilalţi îl apucară de cizme.

Pizanthia zăcea sub uşă, grav rănit. Revolverul era alături de el. Tâlharul fu târât îndată afară şi Smith Ball îi plăti cu vârf şi îndesat pentru rana făcută… Luară o frânghie de rufe şi i-o legară în jurul gâtului. Căpitanul se căţără pe un stâlp. Ceilalţi ridicară trupul cât mai sus, iar el legă frânghia de capătul unei grinzi, înnodând-o zdravăn. Pe când căpitanul se cocoţase acolo sus, să lege frânghia ca lumea, mulţimea se porni să-şi descarce armele cu furie asupra criminalului, care se bălăngănea sub picioarele sale Căpitanul strigă:

— Hei. Băieţi, potoliţi-vă o clipă!

Tirul încetă şi căpitanul se lăsă binişor să lunece la vale. Asupra trupului ce se legăna de funie se traseseră peste o sută de gloanţe. Un prieten – unul din cei patru întemeietori ai organizaţiei din Bannack – îl luă pe căpitan de braţ şi-i spuse:

— Hai să-ţi arăt rugul!

Îndreptându-se spre cabană, văzu că fusese făcută una cu pământul de către mulţimea dezlănţuită, iar ce mai rămăsese era pradă flăcărilor. Propunerea de a-l arde şi pe Mexican fu primită cu chiote de entuziasm. Cadavrul fu dat jos şi aruncat deasupra rugului, unde arse de nu se mai găsi nici un oscior când se stinse focul.

Dimineaţa, vreo câteva femei pierdute se apucară să cearnă cenuşa ca să vadă dacă tâlharul n-avusese aur în pungă. Ne bucură să putem spune că strădaniile lor n-au fost răsplătite, ele neaflând nici o mină de aur în felul acesta.

Dorinţa de răzbunare a populaţiei n-a fost decât parţial

satisfăcută în ceea ce-l privea pe Pizanthia. Cei care au predicat împotriva vechiului comitet de vigilenţă ar face bine să mediteze asupra marii diferenţe care a existat între severitatea promptă, dar cu adevărat necesară, pe care au exercitat-o vigilenţii şi pasiunile dezlănţuite ce stăpânesc masele pretutindeni, încât ajung să comită acte de răzbunare ca cele de mai sus, în faţa cărora umanitatea se trage înapoi cutremurându-se. Nu de puţine ori am auzit pe câte unul spunând că era „tare păcat” să spânzuri un om pe care ar fi vrut să-l vadă pedepsit ca lumea. Auzeam: „Pe rug cu el! Mă duc eu să adun vreascuri tocmai din creierul munţilor”, „Mentă prăjit în grăsimea lui” etc., etc. …

În toate cazurile când şi-au mărturisit păcatele în fata vigilenţilor din Montana, tâlharii se temeau după aceea de răzbunarea tovarăşilor lor, mult mai tare decât de execuţia care-i aştepta în mâinile vigilenţilor, încât se agăţau de aceştia socotindu-i adevăraţi prieteni şi apărători.

Un exemplu deosebit în acest sens îl oferă purtarea lui John Wagner. În vreme ce era ţinut sub pază în cabana de la Teşitura Iancheului, afară, în noapte, se auziră paşi şi voci înăbuşite. Fetherstun sări în picioare, hotărât să-şi apere propria piele, ca şi pe cea a prizonierului, până la capăt. În timp ce-şi pregătea armele, aruncă o privire peste umăr să vadă ce făcea Dutch John. Tâlharul stătea cu arma de vânătoare cu două ţevi în mână, urmărind să vadă de se ivea prilejul să lupte alături de paznicul său. Fetherstun încuviinţă din ochi, apoi îi spuse:

— Aşa, aşa, John, să-i facem să-l vadă pe…

John zâmbi crunt şi aprobă din cap, cu ţeava puştii îndreptată într-acolo de unde se auzea zgomotul, ochii sticlindu-i ca la un tigru înfuriat. Dacă ar fi avut poftă, l-ar fi putut împuşca pe Fetherstun pe la spate, fără nici o bătaie de cap şi fără vreun pericol. Probabil că asediatorii au auzit ţăcănitul închizătoarelor armelor în tăcerea nopţii şi au

socotit că nu era cazul să pornească un atac plin de riscuri, care nu-s pe placul ticăloşilor, indiferent din ce soi.

În seara de după execuţia lui Pizanthia, comitetul nou organizat se întruni şi, după câteva discuţii preliminare, se puse la vot soarta lui Dutch John. Toţi au votat pentru executarea lui, singura pedeapsă pe măsura faptelor. Ani de zile se îndeletnicise cu tâlhării şi crime.

Unul din cei prezenţi la întrunire a fost însărcinat să-i transmită lui Wagner vestea, aşa că omul se duse la locul unde era ţinut tâlharul şi-i citi sentinţa de condamnare la moarte, aducându-i la cunoştinţă că urma să fie spânzurat într-un ceas. Wagner fu zguduit la aflarea sentinţei. Se ridică în picioare şi străbătu agitat, cu paşi nesiguri, încăperea, o dată sau de două ori. Se milogi să i se cruţe viaţa, imploră să i se taie mâinile şi picioarele, apoi să fie lăsat slobod:

— Că doar ştiţi, atunci n-am să mai pot face nici un rău.

I se aduse la cunoştinţă că dorinţele sale nu puteau fi împlinite şi că deci trebuia să se gătească de moarte. Văzând că moartea era de neocolit, Wagner îşi adună toată bărbăţia şi nu mai vădi nici un semn de slăbiciune. Era destul de dureros că pentru curajul pe care-l arăta nu putea fi totuşi salvat, pentru că, în ciuda îndeletnicirilor lui ticăloase, purtarea bună de care dăduse dovadă câştigase inima paznicilor şi a judecătorilor într-o atât de mare măsură, încât nu le venea la socoteală nici acestora s-o recunoască. Curajul, buna purtare de acum nu puteau însă plăti crimele şi jafurile de dinainte, aşa că Dutch John trebuia să se pregătească pentru o moarte ticăloasă şi judecata de pe urmă, având doar un scurt răgaz pentru căinţă.

Spuse că dorea să-i trimită mamei sale din New York o scrisoare şi întrebă de nu se afla cumva vreun olandez pe acolo care să scrie în limba sa maternă. Găsindu-se unul

după cum se ceruse, Wagner îi comunică ce dorea, iar scribul puse pe hârtie tot ce i se spusese. Wagner avea degetele bandajate în cârpe şi nu putea mânui condeiul decât cu multă greutate, fiindcă încă nu se înzdrăvenise de pe urma degerăturilor… Scribul, după ce termină scrisoarea, i-o citi cu voce tare, dar lui Wagner nu-i plăcu ce auzi. Îi arătă că în mai multe locuri nu-i respectase spusele, atât în ceea ce privea forma cât şi substanţa şi, în cele din urmă, smulgându-şi bandajele, se aşeză şi-şi scrise singur epistola.

Îi arăta mamei sale că era sortit morţii şi nu mai avea decât puţine clipe de trăit; că, după ce trecuse munţii ca să se ocupe de afaceri cu cai, se înhăitase cu nişte ticăloşi ce-l siliseră să ducă viaţa mizerabilă care-l adusese în situaţia nenorocită de acum; că de data asta era condamnat la moarte fiindcă luase parte la jefuirea unui car, împrejurare în care el se alesese cu o rană şi fusese prins, iar soţul său, omorât. (Probabil că şi el credea ultima afirmaţie.) Recunoscu, la urmă, că pedeapsa era dreaptă.

Încheind scrisoarea, o înmână vigilenţilor pentru a fi trimisă mamei sale. Apoi, liniştit, îşi bandajă din nou degetele… Fu dus de la locul unde era ţinut, la o casă în curs de construcţie, unde zăceau şi cadavrele lui Stinson şi Plummer – unul întins pe jos, iar celălalt pe o bancă. Cadavrul lui Ray fusese predat iubitei lui, la cererea acesteia. Cel ce-şi aştepta moartea privi fără o tresărire rămăşiţele pământeşti ale tâlharilor şi ceru voie să se roage. I se îngădui şi Wagner îngenunche. Buzele i se mişcau repede, dar nu se auzea un singur sunet. Ridicându-se în picioare, continuă să se roage, dar se uita de fapt tot timpul la vigilenţii adunaţi în jur. O funie fu trecută peste o grindă, iar dedesubtul ei se aşeză un butoi pe care urma să se urce osânditul. În timp ce se făceau aceste ultime pregătiri, fiindcă nu mai văzuse niciodată cum e spânzurat

un om, Dutch John întrebă cât de mult avea să se chinuie până să-şi dea sufletul. I se răspunse că puţin. Îi puseră laţul în jurul gâtului, butoiul fu legat cu o funie şi cei însărcinaţi cu execuţia apucară de capăt. Când se dădu comanda „gata”, butoiul fu smuls într-o clipă de sub picioarele condamnatului şi acesta se prăbuşi în braţele morţii. Un timp se zbătu cu multă putere; constituţia lui de fier se lăsa greu înfrântă, neputând renunţa la viaţă la fel de uşor ca unul mai şubred clădit. Rămase în ştreang până îl înţepeni gerul, apoi i se tăie funia şi fu îngropat după cuviinţă.

CAPITOLUL XX
Prinderea şi execuţia lui Boone Helm, Jack Gallagher, Frank Parish, Haze Lyons şi George Şontorogul (Lane)

Execuţiile amintite în capitolele precedente au avut un efect puternic şi binefăcător. Dar pentru a asigura obştei o pace durabilă, mai erau multe de făcut. Ives, Yager, Brown, Plummer, Stinson, Ray, Pizanthia şi Wagner erau morţi, dar cei cinci ticăloşi, ale căror nume au fost trecute în fruntea acestui capitol, împreună cu Bunton, Zachary, Marshland, Shears, Cooper, Carter, Graves, Hunter şi alţii, erau încă slobozi şi erau ajutaţi de mulţi alţii, la fel de păcătoşi, dar mai puţin îndrăzneţi şi periculoşi decât aceştia.

Vigilenţii erau mereu ţinta unor ameninţări de răzbunare şi o încercare de a jefui mai multe prăvălii din Virginia a fost cât pe ce să reuşească de n-ar fi fost descoperită la timp şi zădărnicită. Toţi cei care luaseră parte la urmărirea criminalilor erau trecuţi pe răboj pentru a fi asasinaţi de către tot soiul de sceleraţi şi nu rămânea nimic altceva de făcut decât să se ducă până la capăt treaba utilă, începută sub auspicii atât de favorabile, cu vigoare şi o neclintită asprime care să nu cunoască răgaz până când ultimul nelegiuit, cu mâinile pătate de sânge, avea să fie prins pentru a împărtăşi soarta care-i paşte pe toţi ticăloşii.

În noaptea de 13 ianuarie 1864, comitetul executiv, reunit în adunarea solemnă, condamnă la spânzurătoare pe şase din cei pomeniţi. Unul dintre ei – Bill Hunter – mirosind primejdia, se târî printr-un şanţ de scurgere, reuşind să treacă de linia celor care înconjuraseră târgul şi să scape.

Degerase rău de tot şi J.A. Slade îl descoperi ascuns sub un vraf de crengi uscate şi-i spuse că vigilenţii erau pe urmele lui, veste care-l făcu să-şi mute bârlogul în valea Gallatin, unde fu găsit şi executat curând, aşa cum se va povesti mai departe.

În vreme ce comitetul delibera în secret, câţiva din cei care chiar în acel moment erau condamnaţi la moarte se adunaseră într-o încăpere de la etajul unei case de cartofori şi se apucaseră de o partidă de faro. Jack Gallagher, la un moment dat, se trezi spunând:

— Noi prăpădim cărţile şi vigilenţii ăia blestemaţi ne condamnă!

Se crede că acestea au fost cele mai adevărate şi mai cu miez vorbe spuse vreodată de el; dar merită iertat, fiind prima dată că a spus şi el adevărul, din întâmplare.

Au fost trimişi în grabă mesageri pentru a mobiliza oamenii din aşezările vecine, din defileu şi s-a răspuns pe dată acestei chemări. Veni şi dimineaţa, ultima de care mai aveau parte cei cinci ticăloşi. Primele raze ale soarelui dezvăluiră pichete de vigilenţi staţionate în fiecare punct mai important în jurul târgului. Vestea se răspândi ca fulgerul în toată aşezarea. Multe conştiinţe păcătoase începură să dârdâie de spaimă, buzele tremurându-le de o nestăpânită groază. Călcând apăsat, detaşamente de vigilenţi, cu fălcile încleştate, veniră din Nevada, Răscrucea, Piscul, Pădurea Pinului, înălţimea şi Seninul şi se opriră, toţi ca unul, în Strada Mare. De îndată fură desemnate grupuri pentru arestarea tâlharilor şi toţi îşi îndepliniră însărcinarea, în afară de cei trimişi după Bill Hunter, care scăpase.

Primul fu adus Frank Parish. Fusese arestat fără multă bătaie de cap într-o prăvălie şi nu părea deloc să creadă că-l aşteaptă moartea. Îl luă deoparte pe ofiţerul grupului şi-l întrebă:

— Da' pentru ce-s arestat?

I se spuse:

— Pentru vina de a fi tâlhar şi hoţ, de a fi luat parte la crime şi jafuri la drumul mare.

La început se declară nevinovat, dar în cele din urmă mărturisi că făcuse parte din bandă, îşi recunoscu complicitatea la jefuirea diligenţei între Bannack şi Virginia, vinovăţia de a fi furat cai şi vite…

George Şontorogul (George Lane) fu arestat în localul *Dance şi Stuart.* Acolo locuia şi lucra el din când în când. Era foarte calm, stăpân pe el şi întrebă, la fel ca şi Parish mai înainte, care era motivul arestării sale. Primind acelaşi răspuns, păru surprins şi spuse:

— Dacă mă spânzuraţi, să ştiţi că spânzuraţi un om nevinovat.

I se spuse că dovezile erau certe şi că, de mai avea ceva de aranjat, trebuia s-o facă de îndată fiindcă sentinţa sa era condamnarea la moarte. Arăta pocăit şi se aşeză jos, acoperindu-şi o vreme faţa cu mâinile. Apoi ceru să i se aducă un preot, se trimise îndată după acesta şi George porni să se spovedească şi să se roage împreună cu preotul până se formă procesiunea, care se îndrepta către spânzurătoare. În carnetul său de note se găsi un fragment dintr-un ziar ce apărea în vest, în care se spunea că George Lane, faimosul hoţ de cai, era şerif în Montana. Lane era un om cu nervi de oţel şi nu părea să-şi bată capul cu spânzurătoarea mai mult decât ar fi făcut-o altul pentru a-şi termina micul dejun.

Apoi fu adus Boone Helm. Fusese arestat în faţa *Hotelului Virginia.* Pentru prinderea lui au fost aleşi vreo doi-trei oameni faţă de care Helm să nu aibă urmă de bănuială, iar aceştia şi-au jucat rolul atât de bine şi fără efort, încât a fost prins fără să fie în stare să opună nici o rezistenţă. La locul de întâlnire, Helm a venit dus de fiecare braţ de câte un om, iar în spate mergea un altul, cu revolverul încărcat.

Se tângui amarnic că, atunci când fusese luat, nu apucase să stârnească „nici un bâlci”, aşa după cum spusese:

— Le făceam eu o distracţie pe cinste când m-au umflat. Dacă miroseam ce puseseră ei la cale! …

Avea mâna dreaptă într-o eşarfă. După ce fu adus, se aşeză cuminte pe o bancă şi când i se aduse la cunoştinţă soarta care-l aştepta, declară că era absolut nevinovat. Spuse:

— Îs la fel de nevinovat ca un prunc nou-născut. N-am omorât, nici n-am furat, nici înşelat pe nimeni la viaţa mea. Jur pe biblie oricând vreţi.

Din dorinţa de a se vedea dacă, într-adevăr, era atât de ticăloşit, încât să şi jure, i se dădu o biblie, iar el, cu cea mai mare seriozitate, se jură precum spusese, chemând cele mai aspre pedepse asupra sufletului său dacă jura strâmb şi săruta biblia, cu o pioşenie făţarnică. Apoi se adresă unuia dintre cei prezenţi, rugându-l să treacă numai ei amândoi într-o cameră alăturată. Gândindu-se că Boone voia să se roage împreună, omul îi propuse să trimită după un slujitor al bisericii. Dar acesta îi spuse:

— Nu, cu dumneata vreau.

Ajungând în altă cameră, prizonierul spuse:

— Nu e nici o cale de scăpare?

După ce i se răspunse că nu era nici una şi că urma să moară, zise:

— Ei bine, atunci am să-ţi spun că am omorât pe unul Shoot, în Missouri şi am şters-o în vest şi am ucis un alt individ în California. În Oregon am ajuns la puşcărie, dar am scăpat săpând pe dedesubt cu uneltele pe care mi le-a adus muierea mea.

Fiind întrebat dacă nu voia să dea în vileag ce ştia despre bandă, Boone răspunse:

— Întreabă-l pe Jack Gallagher, că ştie el mai bine ca mine.

Jack, care era în spatele unui paravan, îl auzi şi izbucni într-o salvă de blesteme, spunând că numai din cauza unor afurisiţi de laşi şi trădători intrase el în beleaua aceea… Văzând că toate jurămintele şi toată pledoaria lui nu-l ajutau în nici un fel, Helm încheie:

— Am înfruntat moartea sub toate chipurile şi nu mi-e teamă să mor.

De mai multe ori ceru să i se aducă whisky, dar în câteva rând uri fu mustrat pentru această purtare nelalocul ei.

Deşi nu se aşteptau la nici un pericol, cei însărcinaţi cu arestarea lui Lyons nu şi-au împlinit misiunea decât vădind multă viclenie. Locuia la *Arbor Restaurant,* lângă „Shades”. Oamenii pătrunseră înăuntru, dar patronul spuse că cel căutat nu era acolo; dacă voiau, puteau să-l caute şi ei. Se apucară să cerceteze locul, fără succes. Însă, în vreme ce-l căutau pe Lyons, într-o odaie de jocuri de noroc dădură peste Jack Gallagher, înfofolit într-un aşternut, cu puşca şi revolverul alături. Dar a fost luat prea iute ca să mai aibă timp să-şi folosească armele, chiar de-ar fi avut îndrăzneala s-o facă..

În vremea asta, altă ceată o porni după Haze Lyons şi descoperi că acesta trecuse creasta mai sus de Virginia. Şi, după ce bătuse cale de vreo trei mile prin munţi, făcuse un ocol şi se întorsese, ajungând la vreun sfert de milă de creasta pe unde trecuse, iar de acolo o luase spre cabana unui miner, în partea de vest a defileului, chiar deasupra târgului. Îndată ce aflară această veste, oamenii porniră în cea mai mare grabă într-acolo. Conducătorul cetei izbi uşa de perete şi, cu revolverul îndreptat spre cel dinăuntru, îi strigă:

— Mâinile sus!

Lyons ţinea în mână o furculiţă cu o bucată de plăcintă fierbinte, dar imediat le lăsă în jos pe amândouă şi se supuse. I se porunci să iasă afară. Se supuse şi de data

asta. Era numai în cămaşă şi vestă şi ceru să i se dea haina. Dorinţa i se împlini. Era atât de tulburat, că nu nimerea nici mânecile. Fu căutat de arme, dar tocmai îşi scosese centura şi revolverul şi le pusese pe pat. Le mărturisi că era prima mâncare pe care o mâncase cu poftă de şase săptămâni. I se spuse să-şi termine masa, dar, după ce mulţumi căpitanului, declară că nu mai era în stare să înghită nimic. Întrebă ce aveau să facă apoi cu el şi dacă voiau să-l spânzure. Căpitanul îi spuse:

— N-am venit încoace ca să-ţi fac promisiuni. Pregăteşte-te de ce-i mai rău.

Le răspunse:

— Acum două-trei zile, prietenii m-au sfătuit să mă cam topesc de pe aici.

Căpitanul îl întrebă de ce nu plecase, iar el răspunse că nu făcuse nimic rău şi nu voia să plece.

Fusese unul din cei care-l omorâseră pe Dillingham, în iunie ’63, fusese condamnat la moarte şi apoi cruţat după cum s-a arătat. De fapt, nu plecase din cauza legăturii sale cu o femeie din târg, al cărei dar – un ceas de aur – îl avea la el când îşi dădu sufletul în ştreang. Îl întrebară dacă auzise de executarea lui Plummer, Buck Stinson şi Ned Ray. Auzise, dar nu-i venea să creadă. I se aduse la cunoştinţă că era adevărat, cu aceste cuvinte:

— Poţi paria cu scumpa dumitale viaţă!

Îi întrebă:

— S-au bătut măcar?

Fu informat că nu, fiindcă nu avuseseră ocazia. În vremea asta au ajuns la locul de întâlnire şi Lyons se trezi înconjurat de câteva feţe cunoscute. Jack Gallagher îşi făcu apariţia, înjurând cu foc şi părea înclinat să se prefacă a socoti toată tărăşenia doar o glumă, aşa că se interesă:

— Ce mama d… e toată chestia asta? Aţi nimerit cu oiştea-n gard!

După ce i se aduse la cunoştinţă sentinţa, arătă adânc tulburat, se aşeză jos şi începu să plângă, apoi sări în picioare, slobozi cele mai cutremurătoare înjurături şi-i întrebă cine anume îl turnase. I se răspunse:

— Red. Spânzurat la Stihkingwater.

Îl blestemă cum îi veni la gură. Apoi exclamă:

— Oh, Doamne, oare aşa mi-e dat să mor?!

După ce toate pregătirile pentru execuţie fură încheiate, prizonierilor li s-a poruncit să se aşeze pe un singur rând, cu faţa la paznici şi li s-a adus la cunoştinţă că urmau să fie duşi la spânzurătoare. Fiind întrebaţi de mai aveau vreo dorinţă, acesta fiind ultimul lor prilej, răspunseră că nu. Apoi au fost întrebaţi dacă mai aveau ceva de spus, fie despre propriile lor fapte, fie ale celorlalţi tâlhari, dar toţi refuzară să mărturisească ceva. Garda primi ordinul să lege prizonierii cu mâinile la spate.

Jack Gallagher se jură că n-avea să-l spânzure nimeni în văzul lumii şi, punând mâna pe cuţit, îşi înfipse lama în gât, spunând că mai bine îşi taie el singur beregata. Ofiţerul însărcinat cu paza lor ridică pe dată cocoşul revolverului şi-i spuse că, de mai făcea vreo mişcare, avea să-l împuşte pe loc; apoi ordonă gărzii să-l dezarmeze. Unul îl apucă de încheietură şi-i luă cuţitul, după care fu legat cu mâinile la spate, în vreme ce prizonierul blestema cumplit. Boone Helm îl încurajă, spunându-i să nu se mai poarte ca un caraghios, fiindcă n-avea nici un rost să-i fie frică de moarte.

Căpitanul chemă mai mulţi oameni de nădejde care să preia prizonierii pentru a-i duce la locul execuţiei. S-a stabilit ca cei condamnaţi, după ce-au fost legaţi cu mâinile la spate, să fie încadraţi de doi vigilenţi care cu o mână să apuce prizonierul, iar în cealaltă să ţină un revolver de marină, încărcat, gata de folosit în orice clipă…

Criminalii au fost duşi în mijlocul unui careu, încadrat! A

rândul său de patru şiruri de vigilenţi, iar un detaşament în frunte şi altul în urmă, înarmat cu puşti de vânătoare, ţinute în cumpănă şi gata pregătite să tragă, completau formaţia. Prin mulţime fuseseră împrăştiaţi alţi oameni înarmaţi cu pistoale care să urmărească mişcările unor nepoftiţi sau, cum spusese un bărbat de ispravă, „să bage sceleraţilor minţile în cap”.

La ordinul „înainte marş!”, toţi se puseră în mişcare şi se opriră cu precizie militărească în faţa *Hotelului Virginia.* Când s-au oprit, tocmai se pregăteau spânzurătorile pe locul unei case aflate în construcţie… Bârnele erau clădite până la tavan, dar acoperişul nu fusese ridicat. Grinda principală care sprijinea acoperişul, trecând prin mijlocul locuinţei dintr-o parte în alta, era folosită drept spânzurătoare, funia fiind petrecută peste ea, dusă mai în spate şi legată în jurul unor bârne de la bază. Chiar sub grindă au fost puse cinci lăzi, în loc de eşafod.

În vremea asta, prizonierii se aflau în faţa *Hotelului Virginia.* George Şontorogul chemă pe un cetăţean şi-l rugă să le povestească şi celorlalţi ce om de treabă era el, însă acesta refuză, spunându-i:

— Cu mine te-ai purtat cinstit, dar ce-ai făcut tu prin alte părţi eu nu ştiu.

Şontorogul îl imploră să se roage alături de el, ceea ce omul făcu pe dată, îngenunche şi înălţă pentru el o fierbinte rugăciune către altarul îndurării. George şi Jack Gallagher îngenunchează şi ei. Haze Lyons rugă pe careva să-i scoată pălăria din cap şi acesta i-o scoase. Boone Helm însă se amuza, aruncând glume şi vorbe în doi peri în toate părţile. Frank Parish părea adânc tulburat de apropierea ceasului morţii. După ce isprăvi rugăciunea, Boone Helm îi strigă lui Jack Gallagher:

— Jack, dă-mi mie haina aia! Nu mi-ai dat niciodată nimic.

— A dracului de bine ţi-ai ales momentul să te-arăţi cu ea.

Cele două podoabe au continuat să arunce prietenilor din jur observaţii scurte şi înţelepte de felul:

— Hei, Jack, de data asta au pus mâna pe mine!

— Bill, bătrâne, ne-au găbjit, cum te văd şi cum mă vezi!

Jack îi strigă unuia care stătea la un geam al *Hotelului Virginia:*

— Ascultă, mă duc în rai! Am s-ajung la vreme ca să-ţi deschid poarta, bătrâne!

Jack purta o tunică arătoasă de ofiţer de cavalerie, dichisită cu blană de castor din Montana.

Haze se ruga de paznicul său să i se îngăduie iubitei să-l vadă, dar rugămintea îi fu refuzată. Repetă aceeaşi cerere a doua oară, dar cu acelaşi rezultat. Un prieten se oferi să o aducă, dar i se porunci s-o şteargă de acolo. Când ceru a treia oară s-o vadă, i se răspunse:

— Oh, Doamne, Haze, chestia cu femeile aduse la locul execuţiei s-a fumat din ’63!

Răspunsul lămuri lucrurile. Vigilenţii nu uitaseră scena petrecută după judecarea asasinilor lui Dillingham.

Când primi ordin, garda porni spre locul execuţiei, îşi desfăşură rândurile şi prizonierii fură urcaţi pe lăzi… S-a ordonat ca prizonierilor să li se scoată pălăriile. Şontorogul, care nu fusese legat ca lumea cu mâinile la spate, îşi apucă pălăria tipic californiană şi o izbi mânios de pământ. Celorlalţi garda le luă pălăriile.

Cinci oameni le potriviră ştreangurile în jurul gâtului şi când totul era gata, Jack Gallagher, ca o ultimă dorinţă, ceru să i se dea ceva de băut, iar după oarecare ezitare dorinţa i-a fost acceptată. George Şontorogul se uită în preajmă şi, văzând un vechi prieten agăţat de bârnele casei, îi strigă:

— Adio, bătrâne, m-am cărat!

Şi auzind ordinul: „Faceţi-vă datoria!”, nu mai aşteptă să i se smulgă lada de sub picioare, ci se aruncă singur în gol şi muri îndată.

Alături de el stătea Haze, care fusese lăsat la urmă. A vorbit tot timpul, spunând celor din jur că avea o mamă iubitoare, că fusese crescut cu grijă, că nu se gândise niciodată că se va ajunge aici şi că numai proasta tovărăşie de care a avut parte l-a împins la acest deznodământ.

În timp ce stătea cocoţat pe ladă, Jack Gallagher plângea necontenit, aruncând cele mai prăpăstioase şi mai groaznice blesteme. Le spunea:

— Trăsni-v-ar să vă trăsnească de criminali afurisiţi!

Abia când îi fugi lada de sub picioare se puse capăt sudalmelor şi vorbelor sale de batjocură, care n-au încetat decât când şi-a frânt gâtul.

Boone Helm, uitându-se calm la trupul celui care se zbătea, spuse:

— Dă-i bătaie, bătrâne! Într-o clipă sunt în iad alături de tine.

Probabil că era singura dată în viaţă că spunea adevărul Apoi mai strigă:

— Fiecare pentru ideile lui! Ura pentru Jeff Davis! Să-şi facă sărmana de cap!

Ca un ecou al cuvintelor lui se auzi plesnetul funiei întinse de propria lui cădere. Frank Parish ceru să i se pună o batistă pe faţă. I se scoase batista legată la gât cu nodul tâlharilor şi i se puse pe faţă ca un giulgiu. Părea liniştit şi serios, dar refuză să spună ceva; se prăbuşi în eternitate.

Unul de pe margine îl întrebă pe cel ce-i pusese ştreangul în jurul gâtului:

— Nu ţi-a fost greu când i-ai pus bietului de el funia de gât?

Omul, al cărui prieten fusese măcelărit de tâlhari, îi aruncă celui cu întrebarea o privire cruntă şi-i răspunse

răspicat.

— Greu, până am pus mâna pe el!

Până în ultima clipă, Haze Lyons părea să spere că va scăpa de moarte pentru a doua oară; în timp ce se uita în dreapta şi în stânga la trupurile tâlharilor ce se legănau în ştreang, chipul lui vădea încă nădejdea că avea să fie iertat. Văzând că toate rugăminţile erau în zadar, trimise vorbă iubitei sale să vină să-şi ia ceasul de aur înapoi şi-i transmise, cu limbă de moarte, omagiile sale. Îşi exprimă speranţa că ea va avea grijă să nu-l lase să atârne prea mult în ştreang, ci să-l coboare cât mai repede şi-i lăsă vorbă să-l îngroape după cuviinţă. Muri fără să se chinuie…

Celui care săpase gropile pentru Stinson şi Lyons, când fuseseră condamnaţi la moarte prima oară pentru asasinarea lui Dillingham, nu-i dăduse nimeni nici un ban pentru munca lui, ba mai mult, în semn de batjocură şi dispreţ faţă de judecători şi de puterea lor, cei doi asasini pângăriră mormintele. Groparul de ocazie sta acum în faţa spânzurătorii, unde Lyons plătea pentru crimele comise şi-i spuse tâlharului:

— Ţi-am săpat odată groapa pe degeaba, dar de data asta-s răsplătit. Pun pariu.

CAPITOLUL XXI
Potera de la Culcuşul Căprioarei şi Poarta Iadului

…La 15 ianuarie 1864 porni din Nevada un grup de douăzeci şi unu de oameni, sub comanda unui cetăţean ale cărui fapte şi al cărui nume amintesc trăsnetul. Era iute, viteaz, greu de păcălit – într-atât de bine îşi gândea mişcările – şi lovea unde se aşteptau adversarii mai puţin.

În prima zi, potera ajunse la Big Hole şi, încă din mers, trimise o patrulă la ferma lui Clarke, pe urmele lui Steve Marshland, care fusese împuşcat în piept când atacase convoiul lui Forbes. Avea picioarele degerate, aşa că nu putea fugi. Lăsându-şi calul în urmă, unul dintre oameni (nr. 84) intru în cabană ca să-l aresteze, după ce bătu de patru ori în uşă fără să primească răspuns. Îl descoperi în tovărăşia unui câine – singurii doi clienţi ai fermei. Când pătrunse înăuntru, vigilentul fu întâmpinat de întuneric, dar luă o mână de frunze uscate, bâjbâi drumul către sobă şi le aprinse cu un chibrit. La lumina focului îl zări pe Steve Marshland, culcat în pat.

— Mâinile sus, dacă nu te superi! îi spuse, în loc de salut, cel venit să-l aresteze.

Şi lucirea elocventă a uneia din uneltele de domolire ale colonelului Colt îndreptată către el duse la împlinirea urgentă a poruncii. Arătând a fi bolnav, prinsul fu întrebat ce ivea şi răspunse că era răcit. Povestea cu boala de sezon nefiind socotită un motiv serios, o cercetare mai amănunţită dădu a iveală că avea picioarele degerate. Numărul 84 ridică de linsă patul lui o armă de vânătoare cu două ţevi, o puşcă şi încă o flintă şi-l întrebă unde

degerase. Răspunse că în vreme ce făcea prospecţiuni la capul Rattlesnake… Cei veniţi în căutarea lui începură să-şi pregătească masa de seară şi prinsul s-a invitat şi el să mănânce cu ei Luă o cană de cafea şi păru destui de vesel. După masă, conducătorul grupului îi aduse la cunoştinţă învinuirile împotriva sa, adică jefuirea convoiului lui Forbes. Nu recunoscu să aibă vreo rană şi se lovi cu pumnii în piept, spunând că era sănătos tun. Fiind întrebat dacă avea ceva împotrivă să fie examinat, el spuse că nu, dar în momentul când i se scoase cămaşa, ieşi la iveală semnul fatal – o rană recentă de glonţ.

Prizonierului i se spuse că dovezile erau îndestulătoare şi că trebuia să se pregătească de moarte. Atunci mărturisi totul şi-i imploră să-i cruţe viaţa.. Fu împlântat un stâlp în pământ şi aplecat deasupra ocolului; sub el se aşeză o ladă pentru condamnat şi când totul a fost gata, el se mai rugă o dată să fie cruţat, spunându-le să aibă „milă de tinereţea lui” Muri aproape instantaneu.

Deoarece avea picioarele degerate şi parţial prinse de gangrenă, mirosul atrase lupii, aşa că şi el şi caii au trebuit păziţi. Fu îngropat în apropiere. Apoi patrula porni la drum pentru a ajunge din urmă grosul poterei şi, întâlnindu-i la vreo patru mile mai sus de ferma lui Evans, raportă executarea lui Marshland…

Până în acel moment, cei trimişi în recunoaştere nu întâlniră ţipenie de om, aşa că o ţinură mai departe în coloană pe două rânduri, făcând între şaizeci şi şaptezeci de mile pe zi. Când poposeau, păzeau caii cu străşnicie, nu făceau nici scânteie de foc, de teamă să nu atragă atenţia şi să zădărnicească astfel scopul expediţiei Oamenii fuseseră împărţiţi în patru cete, fiecare purtându-şi propria „haleală” (termen universal pentru mâncare în munţi), cu un bucătar la fiecare ceată Vigilenţii aveau câte un revolver şi unii se făleau chiar cu două. Din echipament mai făcea

parte o armă de vânătoare sau o puşcă în frunte călărea căpitanul. Spre târg fu trimisă o iscoadă să cerceteze locul, urmând apoi să se întâlnească la pârâul Cottonwood, cu restul trupei. Cel trimis în recunoaştere îşi împlini satisfăcător misiunea.

Când ajunseră la vreo şaptesprezece mile de Cottonwood, la ferma lui Smith, pe pârâul Deer Lodge, făcură popas cam la vreo patru după-amiază După lăsarea întunericului porniră din nou şi călăriră într-o perfectă linişte şi cu multă prevedere până la mică depărtare de târg. Descoperiră că tâlharii dispăruseră, dar, înconjurând saloonul şi casa lui Bill Bunton, se apucară de treabă Bill era în casă, însă refuză să deschidă uşa. Cei trei desemnaţi să-l aresteze îi spuseră că vor să stea de vorbă cu el, dar acesta refuză să se arate încă multă vreme. În cele din urmă spuse unuia Yank şi unui tânăr, care poposeau la el, să deschidă uşa. Înainte de a intra în încăpere, oamenii îl puseră pe Bill să aprindă lumina. După ce se aprinse lumina, cei veniţi să-l aresteze dădură buzna înăuntru şi-i spuseră că era prizonierul lor. Îi întrebă sub ce motiv şi i se răspunse să meargă cu ei şi avea să afle.

Un vigilent mărunt dar inimos se duse să-l imobilizeze, însă îşi dădu seama că-şi găsise naşul şi fu nevoie de încă un om care să-i vină în ajutor şi curând prinsul fu legat cu mâinile la spate. Câţiva au fost aleşi să-l escorteze până la locuinţa lui Pete Martin, iar ceilalţi au fost trimişi să dea o

mână de ajutor pentru a-l scoate pe Tex din saloon. Aici a avut loc o scenă asemănătoare când tâlharul a ieşit afară. A fost prins pe dată, legat cu mâinile la spate şi dus să-i ţină tovărăşie prietenului său Bill Bunton.

Pete Martin se sperie de moarte când îşi văzu casa înconjurată de vigilenţi. Juca o partidă de cărţi cu nişte prieteni şi o vreme refuză să iasă afară, dar, după ce se asigură că nu era învinuit „taman de nimic”, cum spunea el, se duse să vadă despre ce era vorba şi se întoarse să-şi termine partida. Cum imperativul vremurilor făcea necesară „puţină spânzurătoare” şi prin părţile acelea, pe Martin îl lăsă rece soarta lui Bunton şi a lui Tex, aceştia închinându-se unui zeu cam primejdios.

…Dimineaţa, un străin care stătuse de vorbă cu Bunton îi informă pe vigilenţi că acuzatul îi spusese că „avea să doboare măcar pe unul dintre blestemaţii de vigilenţi”. Fiind cercetat, în buzunarul vestei lui se descoperi un deringer. Cum în seara de dinainte fusese percheziţionat cu grijă, era limpede că numai vreun acolit de-al lui îi strecurase arma. Nu recunoscu nimic…

Nefiind nici o îndoială că era un nelegiuit, cazul său fu pus la vot prin ridicare de mână şi verdictul de *vinovat* fu unanim. Căpitanul îi spuse tâlharului că urma să fie spânzurat şi, de mai avea ceva de rezolvat, era bine să desemneze pe cineva în acest scop. Condamnatul dărui ceasul de aur tovarăşului său Cooke, iar cu celelalte bunuri ale lui îşi plăti datoriile. Cu cincisprezece zile înainte, jucând cărţi cu proprietarul saloonului, câştigase o parte din drepturile acestuia asupra localului…

La vreo două sute cincizeci de paşi în stânga locuinţei lui Martin, la poarta ocolului lui Louis Demorest, erau doi stâlpi cu o grindă deasupra lor, care arătau de parcă ar fi fost sortite lui Bunton.

Prizonierul fu dus şi suit pe o scândură sprijinită pe două

lăzi. Părea foarte interesat de felul în care se prezenta nodul şi întrebă de nu putea să-şi dea drumul în gol singur. Când i se răspunse că, dacă poftea, putea s-o facă, el adăugă că nu-i pasă de ştreang mai mult decât de o cană cu apă, dar voia să fie sigur că-şi frânge gâtul. Păru destul de mulţumit când primi încuviinţarea. Până la ultima suflare continuă să nege orice vinovăţie, repetând cuvântul de ordine al bandei.

— Sunt nevinovat!

La cele două capete ale scândurii a fost aşezat câte un om, iar când totul a fost gata, l-au întrebat de mai avea ceva de zis.

— Nu – răspunse el. Nu mai vreau decât un munte de trei sute de picioare de pe care să m-arunc.

Le mai spuse că avea să arate el sorocul, numărând „unu, doi, trei”. La comanda „gata”, cei de la capetele scândurii s-au pregătit să i-o tragă de sub picioare, de nu sărea singur. Dar Bill le făcu semn, după cum făgăduise şi adăugând: „Vine!”, se aruncă în braţele morţii…

Nevasta stăpânului ocolului insistă, în termeni mult prea energici pentru a mai fi şi politicoşi, ca soţul ei să taie cei doi stâlpi. Omul fu nevoit să-i facă pe plac îndată ce cadavrul tâlharului fu coborât şi îngropat.

…Tex fu dus în altă locuinţă şi judecat separat. După ce-l cercetară cu răbdare, tâlharul fu pus în libertate, dovezile nefiind destul de convingătoare pentru a-l osândi. De l-ap mai fi ţinut sub pază o vreme, Tex ar fi avut şi el parte de o oarecare greutate în respiraţie care s-ar fi dovedit îndată fatală, pentru că după aceea au fost strânse numeroase mărturii care vădeau, fără putinţă de îndoială, că fusese tâlhar şi hoţ de rând. Se îndreptă cu toate pânzele sus spre Kootenai şi de acolo începu să se grozăvească fără teamă că avea să împuşte pe primul vigilent care-i va ieşi în cale…

Potera ştia că tâlharii ceilalţi erau de găsit la Poarta

Iadului, numită astfel pentru că era drumul pe care apucau de obicei indienii când erau pe picior de război şi puşi pe scalpat şi alte mici distracţii.

De la Cottonwood la Poarta Iadului, trupa a fost însoţită de Jimmy Allen, aşa că s-au îndreptat spre ferma acestuia.

Vremea era cât se poate de neprielnică pentru plimbare, zăpada mare transformând mersul într-o treabă foarte anevoioasă, iar gerul era greu de îndurat când ieşeai de la adăpost.

Când au traversat pârâul Deer Lodge, gheaţa s-a rupt şi trupa a căzut în apă. Era întuneric beznă şi cu multă greutate au putut ieşi afară şi oamenii şi caii. Unul dintre călăreţi mai-mai să se înece; dar, petrecându-se un lasou pe după gâtul unor cai, cel din apă fu tras pe mal. Călăreţul se târî şi el într-un fel sau altul afară – în minte nu era loc decât pentru rezultat, nu şi pentru amănunte – şi sărind iute în spinarea animalului, o porni în galop năvalnic spre ferma care se afla la vreo patru-cinci mile.

Ceilalţi au mers ceva mai domol şi au ajuns şi ei pe la ora 11 noaptea, iar după ce s-au mai întremat puţin s-au învelit în pături şi s-au cufundat fără întârziere în somn.

A doua zi dimineaţă. Întovărăşiţi de Charley Eaton, care cunoştea ţinutul şi oamenii din regiunea Porţii Iadului, au pornit spre acea aşezare şi, după ce-au făcut vreo cincisprezece sau şaisprezece mile prin zăpada care măsura între treizeci şi şaizeci de centimetri adâncime şi-au aşezat tabăra de noapte... În zori au trecut podul şi au ţinut-o călare până la sălaşul meşterilor, de pe drumul Carului lui Mullan, unde făcură iar popas pentru noapte... Unul dintre cai, pe când era adus înapoi în tabără, îşi frânse piciorul într-o groapă şi cum nu exista nici e posibilitate să fie îngrijit, fu împuşcat pe loc... Când se crăpă de ziuă, trupa era în şa. Îndreptându-se cu toată graba către aşezare. Ajungând la vreo şase mile, potera se opri pe

malul unui pârâiaş şi rămase acolo până la lăsarea întunericului pentru a nu fi zărită de nimeni Când noaptea îşi aruncă mantia asupra scenei, oamenii îşi continuară drumul, iar la două sute de metri de Poarta radului descălecară şi legară caii.

Iscoada o luase înainte în recunoaştere şi, întorcându-se la locul de întâlnire. Îl informă pe căpitan cum stăteau lucrurile Intrând în târg în goană, încurcară casele, dar, descoperind greşeala, se întoarseră şi înconjurară saloonul lui Skinner, iar proprietarului, care tocmai se afla în uşă, i se porunci să ridice mâinile sus. Nevastă-sa, Nelly, nu păru prea înaintată de această poruncă şi spuse că obiceiurile astea nu le puteau deprinde decât de la vizitiii din Bannack.

Skinner fu luat şi legat îndată. Câţiva oameni au fost trimişi după Aleck Carter, care se afla în casa de alături, la Miller Dan Harding. Deschizând uşa şi zărindu-l pe Carter, spuse:

— Tu eşti, Alick?

La care tâlharul răspunse prompt:

— Da!

Oamenii îşi îndreptară armele spre el şi căpitanul, ducându-se la canapeaua pe care stătea lungit tâlharul, cam beat, îi luă pistolul şi-l cetlui înainte ca acesta să apuce să se trezească de-a binelea. Când se dezmetici, spuse:

— Îs la ananghie, băieţi, aşa-i?

Ceru apoi să i se dea ceva să fumeze; dorinţa fiindu-i împlinită, se interesă care era situaţia. Auzind de execuţia sângeroşilor nelegiuiţi, a căror soartă a fost relatată în aceste pagini, Carter spuse:

— În regulă! Până acum nici un prunc nevinovat în ştreang!

Fu dus, sub pază, la prăvălia lui Higgins, unde era judecat Skinner, cercetarea acestuia durând cam trei ceasuri. Se arătă acolo şi nevasta lui Skinner, pornită să intervină în

favoarea lui, însă doamna a fost condusă acasă de o gardă care-l dibui acolo şi pe Johnny Cooper, ce zăcea rănit. Era împuşcat în trei locuri de Carter, pe care-l învinuise că-i furase pistolul. Fu ridicat şi el…

Cooper era unul dintre locotenenţii bandei. Era un călăreţ încercat. Unul, pe nume Preşedintele, care fusese martor la arestarea lui, îl ştia bine din „cealaltă parte” a munţilor, unde omorâse un om şi, după ce fusese ridicat, în drum spre locul de judecată, scăpă din mâinile paznicilor săi, dintr-un salt se aruncă în spinarea unui cal gata pregătit şi o tuli iepureşte. Deşi s-au tras cel puţin o sută de gloanţe asupra lui, a scăpat neatins şi s-a făcut nevăzut…

În aceeaşi noapte, o ceată de opt oameni porni în urmărirea lui Bob Zachary şi, ajungând la localul lui Barney O'Keefe, îl văzură pe stăpân ieşindu-le înainte în uniformă de maior din Georgia, numai pintenii şi gulerul îi lipseau şi într-o flanelă. Din greşeală luă ceata drept o bandă de tâlhari şi păru să creadă că-i sunase ceasul. Strigă cuprins de groază:

— Nu trageţi, domnilor! Sunt Barney O'Keefe!

E inutil să spunem că „baronul”, cum i se spune, n-a păţit nimic. Peste tot sunt indivizi mai ticăloşi decât Barney, care e, în felul lui, un suflet cumsecade şi primitor din fire. Aflând că Bob Zachary era înăuntru, unul din ceată intră şi când tâlharul se ridică în capul oaselor în pat, se aruncă asupra lui şi-l îmbrânci înapoi. Avea la el un pistol şi un cuţit. În scurtă vreme fu dus la Poarta Iadului. Aici i se aduse la cunoştinţă soarta prietenilor săi, toate spusele fiind întărite cu relatarea semnelor de recunoaştere dintre ei, a felului cum îşi strângeau mâinile, a parolelor etc. Auzind asta, tâlharul se făcu palid, dar nu-şi recunoscu nici o clipă vinovăţia.

La întoarcere, cei din gardă smulseră din gura lui Barney că la ferma lui Van Dorn, din valea Bitterroot, se aciuase un

străin. Numărul 84, care conduse grupul de oameni ce-l arestară pe Shears, când ajunse acolo, întrebă:

— Aici locuieşte Van?

— Da – îi răspunse chiar cel de care era vorba.

— George Shears se află în casa dumitale? întrebă numărul 84.

— Da – spuse Van.

— Unde?

— În odaia de alături.

— Ai ceva împotrivă dacă intrăm?

În loc de răspuns, omul deschise uşa camerei şi-l văzură pe George, cu un cuţit în mână. Se predă cuminte şi se arătă atât de indiferent faţă de moarte, încât îi uimi pe cei veniţi să-l aresteze. Ieşind cu numărul 84 la o mică plimbare, îi arătă pe rând, în ocol, caii furaţi şi-şi mărturisi păcatele pe tonul cu care se vorbeşte de obicei despre vreme. Spuse:

— Ştiam că odată şi odată o să-mi vie şi mie rândul să mă salt, dar credeam că o să-mi mai fac măcar anul ăsta o vreme de cap.

Când i se spuse ce soartă îl aştepta, arătă deosebit de satisfăcut. Fu dus într-un hambar, unde era petrecută o frânghie peste o grindă, apoi fu invitat să se urce singur pe o scară, ca să se rezolve problema căderii. Încuviinţă pe dată şi se adresă celor care-l executau, cu aceste cuvinte unice:

— Domnilor, nu prea-s obişnuit cu treaba asta, fiindcă nu mi s-a mai întâmplat să fiu spânzurat niciodată până acum. Cum trebuie să fac: să sar sau să-mi dau drumul să alunec la vale?

După ce i se arătă că era mai bine dacă sărea, spuse:

— În regulă, adio!

Şi sări în gol cu atâta sânge rece, de parcă nu era vorba decât de o baie în râu.

Distanţa de cădere era mare, iar funia slabă, încât se deşiră şi, până la urmă, Shears rămase spânzurând doar de o singură şuviţă de cânepă…

Trei oameni, în frunte cu „bătrânul”, porniră spre Fort Owen, în valea Bitterroot, în urmărirea lui Whiskey Bill, Bill Graves – cel ce jefuise diligenţa. Onorabilul era bine înarmat şi cu ochii în patru, ştiind că i se luase urma. Dar se pare că, tot zgâindu-se să-şi descopere urmăritorii, lucirea zăpezii îl cam orbise. În orice caz nu văzu destul de limpede potera venind, ca să-şi dea seama cu cine avea de-a face, până când „bătrânul” sări din şa şi-şi îndreptă revolverul asupra lui. Se predă, deşi se jurase de nenumărate ori că avea să-l dogească pe oricare vigilent blestemat care-i ieşea în cale. Vinovăţia sa era cunoscută pretutindeni şi arestarea era un moment preliminar execuţiei.

Potera îl luă de la fort, din respect pentru indieni, care n-ar mai fi vrut să sălăşluiască într-un loc unde fusese spânzurat un om. Graves nu mărturisi nimic. Era un sălbatic crunt, primejdios, o „brută”, cum spuneau cei din munţi. După ce tâlharul fu legat de o creangă zdravănă, se văzu că singura dificultate era de a încropi un eşafod de pe care să i se dea drumul, dar inventivitatea căpitanului era pe măsura dificultăţilor. Un om se urcă în şa, iar Graves fu suit pe cal în spatele său. Când totul fu gata, cel din şa spuse:

— Adio, Bill!

Şi-şi înfipse rotiţele pintenilor uriaşi în coastele calului. Animalul făcu un salt de vreo patru metri şi Bill Graves, smuls din spinarea animalului de către ştreang, rămase legănându-se fără viaţă…

Se pare că Aleck Carter şi Cooper se pregătiseră s-o pornească spre Kootenai, cu o zi înainte şi că plecarea lor fusese împiedicată numai de cearta stârnită în legătură cu pistolul, când Cooper îl învinuise pe Aleck de furt şi ca urmare Cooper fusese rănit, plecarea amânată şi, în sfârşit,

amândoi executaţi…

Când se încheie judecarea lui Carter şi Skinner, se puse la vot sentinţa, cei pentru şi cei contra urmând a se îndrepta spre o latură sau cealaltă a încăperii; verdictul de vinovăţie şi condamnarea la moarte a acuzaţilor au fost date în unanimitate.

Carter şi Skinner au fost duşi la ocolul lui Higgins şi executaţi, îndată după miezul nopţii, la lumina torţelor…

Trupa care-l arestase pe Zachary se întoarse dimineaţa, pe la şapte sau opt. A fost judecat pe dată, vinovăţia dovedită, iar acuzatul condamnat la moarte. Conform dorinţei sale s-a redactat o scrisoare către maică-sa, în care îşi încunoştinţa fraţii şi surorile să se ferească de whisky, jocul de cărţi şi de tovărăşie proastă, pentru că, zicea el, astea-l duseseră la spânzurătoare…

Fiind rănit la picior, Johnny Cooper fu dus pe o sanie împinsă de oameni şi urcat pe aceeaşi ladă pe care fusese şi Skinner…

CAPITOLUL XXII
Prinderea şi executarea lui Bill Hunter

După cum s-a arătat mai înainte, când au fost executaţi Boone Helm şi cei patru complici ai săi la crime, Bill Hunter reuşise să scape de urmăritori, împiedicând o vreme răzbunarea vigilenţilor, pentru că se ascundea printre stânci şi tufişuri, ziua, iar noaptea căuta de mâncare prin aşezările risipite în preajma râului Gallatin... La Virginia ajunseră zvonuri că Hunter îşi ducea zilele cum am spus mai sus, cam la vreo douăzeci de mile de gura râului Gallatin. Un viscol puternic îl silise să caute adăpost într-o cabană din apropierea locurilor unde se aţinea şi aici fu găsit şi prins.

Pentru treaba asta s-au oferit patru oameni de nădejde, care au pornit din Virginia, nădăjduind o vreme bună în timpul călătoriei...

După ce au trecut creasta între Stinkingwater şi Madison, au forţat cu multă greutate ultimul dintre cele două râuri pomenite, sloiuri mari izbindu-se în coastele cailor şi ameninţând să-i ia la vale. Loc de popas le-a fost pământul îngheţat de pe malul râului şi după ce-au aprins un foc, s-au culcat fără alt adăpost decât păturile... Dimineaţa devreme au aţâţat din nou focul şi, în vreme ce unii pregăteau masa, alţii alergau după cai. Curând, masa a fost gata şi mâncarea înfulecată cu pofta obişnuită a oamenilor muntelui; au pus şeile pe cai şi au pornit mai departe în misiune. Dar vremea s-a zburlit foarte crunt. Pe la ora zece a început să-i izbească din faţă un viscol puternic... dar au mers mai departe, chinuindu-se ceas de ceas şi, pe la două după-amiază, au ajuns la ferma Milo, la vreo douăzeci de

mile de locul unde se aşteptau să-şi încolţească omul. Aici s-au oprit să mănânce, au luat o călăuză care ştia bine ţinutul şi cunoştea locul unde se aciuase tâlharul. După ce s-au încălzit şi s-au mai întremat, au pornit mai departe cu pas iute şi au ţinut-o aşa până când, pe la miezul nopţii, au strunit caii lângă o cabană singuratică unde erau convinşi că viscolul necruţător îl mânase pe cel ce constituia ţinta călătoriei lor. După ce au descălecat şi au scos şeile de pe cai, au bătut cu putere în uşă… Cu armele pregătite pentru a fi folosite în orice clipă, vigilenţii s-au apropiat de pat şi conducătorul tună:

— Bill Hunter!

Cel ce ocupa patul îşi trase iute pătura de pe faţă şi întrebă turbat cine-l supăra. Când se întoarse, dădu cu ochii de câţiva oameni bine înarmaţi ale căror trăsături hotărâte şi priviri încruntate îi lămuriră pe dată motivul călătoriei lor…

I se aduse la cunoştinţă şi lui că era arestat şi, auzind asta, ceru să fie dus în Virginia. Unul dintre oameni îi dădu de înţeles că acolo avea să fie dus. Mai întrebă de aveau vreun mijloc de transport pentru el şi i se spuse că i se adusese un cal.

Se ridică din pat, îmbrăcat gata pentru orice eventualitate. – Numai pălărie şi palton nu avea – şi se urcă pe calul care i se pregătise. Când tocmai se pregătea să apuce frâul, fu împiedicat cu politeţe, frâul fiind încredinţat altui călăreţ, care duse calul de dârlogi. Se uită bănuitor în jur şi se arătă adânc tulburat când zări un om venind în urma lor pe jos, fiindcă ghici îndată că tocmai pe calul acestuia călărea el şi socoti asta drept semn că nu va avea parte decât de o scurtă călătorie. Conştiinţa îi spunea care avea să fie probabil sfârşitul acestei arestări… Escorta îşi continuă drumul încă vreo două mile şi se opri la rădăcina unui copac care părea să fie făcut de natură înadins pentru

spânzurătoare. La o înălţime numai bună era o creangă orizontală, iar pe trunchi, un pinten ca un clenci de legat capătul funiei. Dând la o parte cam vreo treizeci de centimetri de zăpadă, aprinseră un foc şi pregătiră masa de dimineaţă. Un spectator nu şi-ar fi închipuit nici o clipă că acolo se putea întâmpla ceva deosebit de grav şi până şi Hunter păru să-şi lase temerile deoparte, râzând şi sporovăind laolaltă cu ceilalţi.

După masă ţinură sfat asupra soartei tâlharului şi, după ce ascultă părerile fiecăruia separat, conducătorul poterei puse cazul la vot. Majoritatea votă ca prizonierul să nu mai fie dus până în Virginia, ci să fie executat pe loc…

Firea hotărâtă a vigilenţilor şi conştiinţa propriei vinovăţii îl copleşiră pe Hunter. Se făcu palid ca moartea şi ceru, cu voce pierită, nişte apă. Ştia, fără să i se mai spună, că nu mai avea nici o speranţă. Unul dintre oameni îi făcu o scurtă istorie a fărădelegilor sale şi i se arătă justeţea pedepsei. Totul era prea adevărat ca să poată fi tăgăduit. Ceru numai ca prietenii săi să nu afle cum îşi sfârşise zilele… şi spera să fie îngropat apoi după cuviinţă. I se spuse că orice dorinţă rezonabilă avea să-i fie împlinită; dar pământul era prea îngheţat pentru a se încerca săparea unui mormânt, fără a avea uneltele necesare. Însă i-au promis că vor anunţa prietenilor lui execuţia şi aceştia se vor îngriji de înmormântare. Apoi Hunter dădu mâna cu fiecare pe rând şi le spuse că nu-i condamnă pentru ceea ce sunt pe cale să facă.

Îi legară mâinile la spate în dreptul coatelor, i se puse ştreangul fatal de gât; după ce capătul funiei fu petrecut pe după creangă, oamenii apucară de funie şi, cu o smucitură iute, puternică, îl săltară pe osândit. Muri aproape fără nici un chin; însă, destul de ciudat, făcu un gest ca şi cum ar fi dus mâna la pistol şi repetă apoi de şase ori pantomima armării cocoşului şi descărcării pistolului. Şi nu e de vină

imaginaţia. Toţi cei de faţă au văzut şi au fost convinşi că aşa a fost…

Locul execuţiei era, de fapt, un copac singuratic, la vedere, în calea călătorilor care treceau pe acolo, la vreo douăzeci de mile mai sus de gura râului Gallatin. Cadavrul nelegiuitului a fost lăsat să atârne în ştreang şi, curând, micul pâlc de călăreţi se zări numai ca un punct în depărtare…

Câteva zile mai târziu, nişte oameni care cărau buşteni descoperiră cadavrul şi hotărâră să-l îngroape. Cadavrul trebuia trecut peste nămeţi, aşa că-l legară de călcâie cu o funie şi încercară să-l târâie; dar nu reuşiră, fiindcă, după cum spuneau ei, nu mergea în răspăr; aşa că-i puseră iarăşi laţul de gât şi, trecându-l peste nămeţi, îl încredinţară în cele din urmă pământului pe ultimul tâlhar din banda lui Henry Plummer.

Sfârşit

